PERUGIA

In nomine domini nostri yhesu christi. Statutorum seu reformationum novarum conditorum et editarum super certis gabellis et aliis comunantiis fructibus et redditibus debitis et pertinentibus comuni pisano. Aliisque rebus ipsius civitatis regimini et conservationi ac honori convenientibus. Anno domini Mccclxxxviiii. Indictione xii. Rubrice incipiunt. et Primo super officio conservatorum:

De officio conservatorum monete comunis pisani
De auctoritate et arbitrio conservatorum monete et de numero gentis conducende per eos
De gentibus conducendis ad custodiam palatii dominorum priorum
Quod nulla conducta fieri possit a viginti lanceis supra nec a quinque infra de aliquo :-
Quod nulla conductio equestrium fiat pro maiori tempore sex mensium :-
Quod quelibet conductio equestris distet ab alia saltem per unum mensem :-
De conductis pedestribus et numero et tempore :-
Quod nullus civis seu districtualis pisanus possit conduci quoquo modo ad stipendium vel provisionem comunis pisani
Quod conductio gentis armigere pertineat ad conservatores monete et non ad alios officiales comunis pisani
De prestantiis solvendis et exigendis a gentibus armorum equitum et peditum :-
Quod liceat conservatoribus cassare stipendiarios non observantes conducta vel ea de quibus quolibet tenentur :-
Qualiter fiat computus cum gentibus armorum comunis pisani
Forma computus cum gentibus equestribus.
De officio officialis super mostris tam gentium armatarum quam potestatum capitaneorum castellanorum et aliorum quorumcumque :-
De mostra recipienda per dictum officialem et conservatores monete seu deputandos a dictis conservatoribus cum dicto officiali de gentibus armigeris :-
De mostra recipienda per militem domini capitanei de castellanis et aliis habentibus custodiam castrorum et bastitarum et pena lucri
De fideiussoribus dandis per castellanos et de assignatione famulorum :
De mostra recipienda de capitaneis potestatibus et aliis officialibus comunis pisani :-
Quod nullus vicarius in castris comitatus possit officium exercere nisi per dominos priores et officiales custodie confirmetur :-
10 De pena recusantium dare nomina eorum de quibus monstre recipi debent officiali super mostris
11 Quod nullus castellanus habens alicuius fortilicii castri vel bastite custodiam vel terrarum subiectarum possit inde recedere
12 De mostris officialium forensium civitatis pisane et comitatus et pena lucri prestantiis quam solvendis
23 De electione duorum mareschalcorum qui declarent signa et pillos equorum :-
24 De mostra recipienda per dominos priores artium et de capitaneo custodie et suis officialibus notariis et familia
25 De equis non prestandis per stipendiarios et de rebus non vendendis per conservatores monete officialibus forensibus et stipendiariis :-
26 Qualiter conservator vacare debeat ab officio conservatoratus per tres annos. Notarii et cancellarius per duos :-
27 Quod sufficiat duo ex conservatoribus monete ad officium exercendum :-
28 Quod comunantie et gabelle comunis pisani et poste clusii vendantur omni periculo casu rescheno quolibet et fortuna eminenti :-
Qualiter gabelle et comunantie vendantur et in quantum tempus :-
De pacto apponendo in qualibet venditione comunantie seu gabelle vendende et poste. Quod liceat expensis emptoris pecuniam accipere sub provisione si non solverit in termino:-
Quod nulla ex dictis comunantiis seu gabellis possit vendi nisi duratura per uno anno. nec etiam ad contante :-
Quod gabella sallarie et gabella macinati et beccarie in comitatu pisano et gabella pedagii non possit vendi sine deliberatione consilii opportuni :-

In Nomine sancte et individue trinitatis
Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen.

Cum ad unamquamque rem
publicam in incremento saluti
ferum evehendam nil domino
statuit extare salubrius quam
ipsam statutis bonis et legibus
gubernare et potissime providere ut sub
stantia publica non possit effluere cum
desideranda quietudinis cunctis tran
quillitas inde surgat sub qua populi
proficiant et utilitas gentium conserve
tur et huius rei gratia viri prudentissimi
et cives honorabiles perusini.
Nicolaus Galeocti de Baleonibus consul mercatorum
Franciscus Nini de Guidalottis auditor cambii
Peregrinus Massioli mercator et
Antonius Jacobi campsor.
Specialiter deputati ad reformandum
introitus et exitus comunis Perusii et ca
meras conservatorum massariorum abun
dantie salarie et ad alia ordinandum
que ad bonum publicum cognoscerent
oportuna super hiis multa ordinave
runt et lecta fuerunt in consilio opor
tune diligenter. Nos itaque
Priores et camerarii artium civitatis
Perusii cognoscentes ea fore saluberri
ma ad conservandum rem publicam
perusinam. Et volentes quedam alia
statuta condere tendentia ad eundem
finem hiis et infrascriptis omnibus
matura examinatione digestis exi
stentes in sufficienti numero ad con
silium oportunum congregati in audi
entia solita palatii residentie dominorum priorum
artium exhibitis consiliis et partito obtempto
secundum exigentiam statutorum comunis nostri
vigore potestatis et arbitrii et bailie nobis
concessorum de presenti anno millesimo trecente
simo octuagesimo nono indictione xii. die
kalendis primo mensis aprilis ab adu
nantia generali artium et artificum civi
tatis Perusii de qua latissime constat manu
ser Andree Vannis de Perusio notarii dominorum
priorum et manu Francisci ser Jacobi ser
Prendebenis de Monte Politiano
scriba reformationum comunis nostri
ad reverentiam omnipotentis Dei et sanctorum
curie paradisi et ad conservationem rei
publice antedicte hec quinta volumina
statutorum comunis Perusii sub et cum capitulis
et statutis infrascriptis componendum
et ordinandum decrevimus infrascrip
ta omnia et singula et quodlibet ipsorum
providentes et statuentes videlicet

1389

De offitio conservatorum monete comunis Perusii.

I.

Cum inter alia offitia comunis Perusii offitium
conservatorum comunis Perusii nedum
utile fore censeatur immo verius ne
cessarium cum conservatio averis
dicti comunis statum afferat pacificum et
tranquillum presenti capitulo valituro
perpetuo duximus statuendum quod eli
gantur et eligi debeant tres boni pruden
tes et legales cives perusini pro uno anno
proxime venturo sumpturo initium in
kalendis augusti proxime futuri. Et
quod electio presens fieri debeat per presentes
dominos priores et camerarios. Imposterum
quoque talis electio fiat post finem pre
sentium sacculorum de tribus civibus fi
delibus de porta in portam. Ita quod di
stributio electionis ipsorum per portas
equaliter observetur. Qui insacculetur
et insacculari debeant in conservatores
et pro conservatoribus monete comunis
Perusii. Quorum offitium duret et du
rare debeat tantum sex mensibus.
Ad quorum manus perveniat et pervenire
debeant omnes et singuli introitus
redditus et proventus infrascripti et pro
ut inferius continetur. Qui conser
vatores sint et esse intelligantur offi
tiales comunis Perusii ad exigendum
et recipiendum infrascriptos introitus
redditus et proventus. Et de ipsorum
more comunis Perusii firmendum et refirman
dum. Nec non ad conducendum
stipendiarios equestres et pedestres
ad stipendium vel provisionem dicti
comunis. Et stipendia vel provisionem
secundum formam presentium statutorum
inferius descriptorum. Sint etiam et
esse intelligantur offitiales dicti comunis
super exitibus expensis et pagamentis
pro dicto comuni faciendis infrascriptis
offitialibus doctoribus et aliis quibuscumque
personis iuxta exigentiam infrascriptorum
capitulorum. Super quibus omnibus et
singulis habeant et habere intelli
gantur arbitrium auctoritatem et
bailiam plenariam. Et pro expedita
one eorum offitii et exequutione habeat
et habere debeant unum bonum et
fidelem et expertum cancellarium super
quibuscumque introitibus et expensis
et exitibus eorundem. Habeant insuper
tres expertos et sufficientes et fideles
notarios. Quorum unus ad scribendum

introitus. Alter ad scribendum exitus et
expensas per dictos conservatores facie
das, necnon alias varias et diversas
scripturas pro expeditione dicti offitii
necessarias. Alter vero super condic-
tione gentium armigerarum equitum et
peditum et castellanorum debeant
deputari. Qui sincellus et notarii
non sint emptores vel sotii emptorum
aliquarum gabellarum seu comunantiarum
comunis Perusii pro quibus aliquid debe-
atur camere ipsorum conservatorum tempore
offitii ipsorum sincelli vel notariorum.
Si aliquis ipsorum esset emptor vel
sotius emptorum vel alicuius eorum. vel
aliquid deberet dare camere ipsorum
conservatorum. Et quod donec est debitor
dicte camere in sincellum vel notarium
non possit eligi vel assumi. vel offi-
tium quomodolibet exercere. Et etiam
quod nullus notarius seu sincellus sit
vel esse debeat consanguineus vel
affinis usque in tertium gradum
ipsorum conservatorum vel alicuius eorum.
Et etiam quod nullus sincellus vel no-
tarius ipsorum conservatorum possit eligi
vel assumi, qui non vacaverit si-
militer sincellus a quolibet offitio
sincellatus tam conservatorum quam aliorum
offitiorum civitatis Perusii per integros
duos annos. Notarii quoque ab offi-
tio notariatus camere conservatorum
per integros etiam duos annos. Quorum
quidem sincelli notariorum electio et
nuptii ad conservatores ipsos spectet
et spectare intelligatur. Ita tamen
quod confirmatio notariorum spectet
ad dominos priores et camerarios obtep-
to partito ad bussolas et fabas inter
eos. Et quod si partitum super tali confir-
matione perderetur quod ulterius non pos-
sit quoquo modo remicti. Si alius vel
alii notarii per ipsos conservatores eligi
debeant similiter confirmandi modo
predicto. et totiens eligendi quousque facta
fuerit confirmatio modo predicto. Si quis
vero contra dictam formam aliquem
elegerit electio non valeat teneat. et
nichilhominus tam eligens quam electus
vel offitium exercens incidat in penam
quingentarum librarum eo ipso et vice qualibet.
Et quod iuxta premissorum continentiam dictorum
notariorum et sincelli ad dictos conser-
vatores maxime per uno anno ut supra
premictitur eligendos electio pertineat

pleno iure etiam ad alios conservatores
subsequentes post finem presentium sacculorum. qui
quidem conservatores sincellus et notarii et
notarii et nuptius habeant et percipiant
salaria inferius denotata.

Infrascripti sunt introitus redditus
et proventus provenienti et qui per-
venire debeant ad manus dictorum
conservatorum monete. Et sint et esse
intelligantur concessi et deputati
camere dictorum conservatorum. Et de ipsis
solutiones et pagamenta fiant et fieri
debeant ipsis conservatoribus. et non aliis
offitialibus comunis Perusii. Et si secus fieret
non valeat ullo modo:

In primis comunantia fructuum reddi-
tuum et proventuum aque Lacus Clusii
Perusini et gabella piscium.

Item gabella salinarum grossarum et peda-
gii de pede platee.

Item gabella contractuum

Item gabella vini quod venditur ad
minutum in civitate burgis et sub-
urbis Perusii usque ad confines villarum.

Item gabella macinatus et buctarum
civitatis et comitatus Perusii.

Item gabella vini et bestiarum et merca-
torum comitatus Perusii:

Item introitus et proventus collectarum
et prestantiarum impositarum et impone-
darum per comune Perusii:

Item gabella duorum soldorum per libra
qualibet retinenda per ipsos conservato-
res seu ipsis conservatoribus solvenda
de omnibus et singulis solutionibus et pa-
gamentis faciendis per ipsos conservatores.
vel in camera ipsorum conservatorum quibuscumque
personis quocumque et qualitercumque. Non
obstante quod caveatur quod ipsas solutiones
vel aliquam earum facere possent vel
deberet sine retentione vel solutione
alicuius gabelle. preter quam in casibus
in presenti volumine statutorum specialiter
aliter exceptuatis

Item omes et singule punctature faciende de stipendiarys communis pusij equestribus et pedestrib; secundum forma pactorum cois Perusij. Et etiam pene quas ipi stipendiarij incurrerint pro inobseruatia et inobedietia secundum forma pattoꝝ. Et etiam punctature que fient de castellanis.

Item omes punctature que fient de offitialib; forensib; et eoꝝ familiys secundum formam statuti et ordinamentoꝝ comunis perusij.

Item ome residuum quod restabit et superierit cuiuslibet offitiali cois pusij ab exequutione sui offitij. exceptis massarys et offitialib; sup guasto. Et etiam exceptis offitialib; abundantie et blad. et etiam camprionis carnium et offitialibus sup massaritys.

Item omis utilitas et ome melioramentum percipiendum pipos confiuatores et cofancellos de auere et pecunia cois perusij ad eoꝝ manus peruenta seu peruenienda tpre eoꝝ offitij:

Item omis quantitas floꝝ et pecunie qui et que coi perusij solui deberet per communia terraꝝ subiectaꝝ et seu recomendataꝝ ipi comuni. seu p alias quascumq; singulares psonas. et pro honore census et seu pacto ipi coi pusij psstando pnunc uel in futurum.

Item comunantia omium et singularum cameraꝝ sitaꝝ in palatio populi habitationis dni capitanei ciuitatis perusij. quaꝝ fructus uendi consueuerunt. quod palatium nunc habitat dns potestas ciuitatis perusij.

Item comunantia cameraꝝ sitaꝝ in palatio habitationis potatis ciuitatis pusij et iuxta et prope locum maiestatis iuxta dictum palatium et domoꝝ seu uoltamenti cecche. quaꝝ fructus uendi consueuerunt.

Item comunantia cameraꝝ sitaꝝ i domib; camprionis blad. quaꝝ fructus uendi consueuerunt.

\# Item comunantia unius orti qui olim fuit Cerlie oli florentij:

Item comunantia montis tetij.

Item comunantia bonoꝝ olim dni Bertatonis

— Item comunantia fuld.

Item comunantia unius tenimenti terrarum positi in fracta uecchia clusij perusini.

— Item comunantia portus et poteris olim francis panj.

Item comunantia pedataꝝ aque lacus comunis perusij.

Item comunantia unius tenimenti terrarum positi in clusio perusino ppe campum fundere et possessiones fr̄um maioris que uocantur lemacchie.

\# Item comunantia unius tenimenti et domus et uini postaꝝ in pinetys lauianj.

Item comunantia bonoꝝ olim Arenguti et Ugolini posita in loco qui dicitur caiondole Salticchio e patriano.

Item comunantia de casa castulda.

Item comunantia duaꝝ bubulcariarum que olim fuerunt Ranerij gualtorij.

Item comunantia bonoꝝ olim Guty dni francisci.

Item comunantia sci sauine.

Item comunantia collis.

Item comunantia duaꝝ bubulcariarum postaꝝ in colcello.

\# Item comunantia molendinoꝝ pontis noui.

— Item comunantia montis aleuis. cum quibus fructum redditus et prouentus solui debent offitialib; massariaꝝ cois nostri p actonamine uiaꝝ ciuitatis burgoꝝ et suburgoꝝ perusij anno quolib; put expient et firmabunt.

Item comunantia bubulcarie castri alghe sie.

Item comunantia castri fossati.

Item comunantia quatuor bubulcariaꝝ terrem positi in clusio inter lacum et clanes.

Item comunantia colcelli.

Item comunantia arboreti olim Lippoli et Othilis.

Item omes et singule alie comunantie seu gabelle et introitus ipaꝝ quaꝝ redditus et prouentus nunc debentur

vel institutorum deberentur camere ipsorum conservatorum. Et omnes comunantie et gabelle et introitus et quicumque qui et que grassariis vel aliis officialibus dicti comunis deputati non essent veniat et venire debeant et solui camere ipsorum conservatorum monete. et ad ipsos conservatores

Item decernimus statuentes quod per assignationem factam camere conservatorum de supradictis introitibus comunantiis seu gabellis non intelligatur preiudicari aliquam in aliquo iuribus ipsius nec per hanc reservationem preiudicare posse vel debere iuribus comunis pisani quoquo modo.

De auctoritate data officio conservatorum monete et de numero gentis armigere conducende per eos

2 Quia offitium conservatorum monete geri solet de bonis legalibus ac notabilibus civibus pisanis in quibus omnis est spes et fiducia reponenda ut utilitatem et honorem rei publice diligant. presenti capitulo duximus statuendum. Quod conservatores monete comunis pisani precedente tamen deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium civitatis pisane qui pro tempore fuerint saltem obtempto partito de levando ad sedendum per duas partes habeant et habere intelligantur plenissimum arbitrium et potestatem conducendi ad stipendia comunis pisani seu provisione usque in numerum centum lancearum gentium equestrium forensium et non civium seu districtualium pisanorum. pro eo tempore sicut eis videbitur opportunum. Et pro eo stipendio seu provisione prout et quemadmodum pro utilitate comunis noverint convenire. Quam tamen non possint nec eis liceat modo aliquo seu forma directe vel indirecte vel aliquo quesito colore alicui quoquo modo lanceam mortuam unam vel plures pena v^c librarum denariorum dare vel concedere quoquo modo. Et si concederetur vel aliter conduceret talis conductio non teneat ipso iure. decernentes quod lancea intelligatur de tribus equis more solito et ritu camere conservatorum. Et etiam quod conductio fieri non possit contra seu preter formam statutorum in presenti volumine contentorum. Declarantes decernentes quod ultra numerum dictarum centum lancearum pro arduis necessitatibus casibus quomodolibet emergentibus precedente tamen deliberatione dominorum priorum et camerariorum qui pro tempore fuerint et consilii oportunum conduci possint per ipsos conservatores ad stipendium seu provisionem vel alio quovis modo usque in numerum quinquagintam lancearum. Et etiam possint conduci ceteri famuli forenses dicta forma servata et iuxta exigentiam dictorum statutorum. Et quod ultra numerum predictum excepto tamen capitaneo quinquaginta lancearum peditum seu centum balistariorum conducendorum ut inferius apparebit ad palatium dominorum priorum artium civitatis pisane. Et exceptis quinquaginta famulis conductis ut inferius apparebit pro mense augusti non possint nec debeant conservatores ipsi vel alie quecumque persone aliquem vel aliquos conducere seu conduci facere ad stipendium dicti comunis provisionem vel gaggium directe vel indirecte vel alio quoquo modo sine expressa deliberatione consilii maioris et adunantie generalis artium et artificum civitatis predicte. Et quod secus fieret non teneat ullo modo.

De gentibus conducendis ad custodiam palatii dominorum priorum

3 Item addentes ut pro necessitatibus imminentibus quomodolibet in comuni et pro decore et magnificentia palatii dominorum priorum artium civitatis predicte et ut securi possint die noctuque casibus oportunis emergentibus quibuscumque. Statuimus quod continue de sex mensibus in sex menses precedente tamen deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium qui pro tempore fuerint per conservatores monete fiat et fieri possit conductio de uno notabili ac strenuo viro cum centum balistariis Ianuensibus pro quibus conducendis sindicus requiri debeat comune Ianue per licteras comunis pisani cum illo stipendio et provisione prout melius fieri poterit. Qui balistarii debeant esse muniti dorsum caput et brachia et balistis bonis et aliis munitionibus consuetis et stare debeant ad custodiam palatii dominorum priorum et ipsis dominis prioribus in omnibus et singulis obedire die noctuque et in totum seu in partem se distribuere et pergere ad illa loca et omnia et singula facere que per dominos priores imposita fuerint vel mandata sub pena stipendii et pactorum. Et in casu quo dicti balistarii haberi non non possent quod precedente deliberatione predicta quod ipsi conservatores possint

et debeant conducere ad stipendium dicti
comunis pro tempore semestrali unum notabile
ac strenuum virum fidelem et amatorem
comunis et populi perusini in capitaneum cum
quinquaginta lanceis peditum forensium
armigerorum et strenuorum intelligendo la
ceam modo predicto infrascripto videlicet de uno
caporali bene munito armis dorsi capitis
bracchiorum manuum et crurium et de
uno balistario expto armato caput et
dorsum et uno balista et aliis armis con
suetis et de uno pagitio et dare possint
et solvere pro stipendio cuiuslibet lancee usque
in quantitatem undecim florenorum de auro.
Cuius quidem capitanei quinquaginta
lancearum ad hoc ut seriosius cuncta pro
cedant et utilius predicti conductio non
teneat nisi primitus confirmata fuit
per dominos priores et camerarios qui pro tempore
fuerint et quod civitas Perusii nisi talis
confirmatio sequatur occasione talis
conducte aliquid non intelligatur aliquo
quo teneri vel obligari. Cui quidem
Capitaneus ut supra conducendus cum
dictis quinquaginta lanceis parere de
beant dictis dominis prioribus et omnia et
singula facere prout tenetur et debent
balistarii supradicti sub pena stipendii
et pactorum. Et quod pro celleriori ex
peditione pro opportunitate presentis
temporis consulatores proxime futuri ante
principium eorum offitii possint teneantur
et debeant conducere dictum notabile
virum cum dictis balistariis regestro
civitatis Janue ut supra permictitur et in
casu quo haberi non possent dictum nota
bilem virum capitaneum cum dictis
quinquaginta lanceis cuius conducta vel
vel quorum incipere debeat in kalendis
setembris proxime venturi. Et quoniam
virtus et fidelis operatio promeretur me
rito munerari. Decernimus statuentes
quod quilibet dictorum notabilium hominum pre
sidentium balistariis vel dictis quinqua
ginta lanceis cum eorum sotiis et gentibus
quibuscumque in totum seu in partem recon
duci seu reffirmari possint per dominos prio
res et camerarios usque ad tempus termi
nandum prout et sicut domini priores
et camerarii qui pro tempore fuerint duxe
rint ordinandum et cum illo stipen
dio seu provisione.

Quod nulla conductio fieri possit
de viginti lanceis supra et
cuiusque infra de aliquo

X] Item ad hoc ut comunis utilitas subse
quatur et comune Perusii de suis gentibus
possit comodius dispensare. Decernimus
quod nulla conducta seu reconducta exceptis
supradictis notabilibus viris et balistariis cum
quinquaginta lanceis ut supra permictitur
conducendis possit vel debeat fieri directe
vel indirecte de aliquo equestre capitaneo
seu caporale vel alio presidente cum maiori
numero viginti lancearum et cum minori
numero quinque lancearum. Ita quod a viginti lan
ceis supra de aliquo non possit fieri condu
ctio seu reconductio seu a quinque lanceis
infra nisi aliter deliberaretur per consilium
oportunum. Dum tamen per oportunum
consilium deliberari non possit de
maiori numero gentium conducendarum nisi
usque in numerum superius declaratum.

Quod nulla conductio equestris fiat
pro maiori tempore semestri

4] Item quod nulla conductio seu recondu
ctio gentium equestrium fiat seu
fieri possit vel debeat pro maiori tempore
nisi usque in sex menses et non aliter
quoquo modo.

Quod quelibet conductio equestris
distet ab alia saltem per unum
mensem

5] Item ad hoc ut uno et eodem tempore con
ducte armigerarum gentium equitum
non recadant vel conductam finiat
quod sepenumero civitati Perusii et suis sub
ditis maxima intulit detrimenta duximus
statuendum quod quelibet conducta que
fiet de capitaneo vel caporale vel alio
quocumque presidente equestre fiat et fieri
debeat ita quod quelibet conducta cuiuslibet
capitanei seu caporalis vel alterius presi
dentis distet vel distare debeat saltem
per unum mensem ab alia quacumque conducta.
Et aliter vel alio modo conducta seu
reconducta predictorum vel alicuius eorum
fieri non possit nec debeat quoquo
modo. Et si fieret non teneat ullo
modo. nisi aliter deliberaretur per dominos
priores et camerarios de tali conducta
seu reconducta quo ad tempus distantiam.
obtempto tamen partito inter dictos dominos
priores et camerarios ad bussolam et
fabas albas et nigras saltem per duas
partes quotiens necessitas imposterum
immineret. quo casu precedente ut supra
deliberatione dictorum dominorum priorum
et camerariorum possit fieri conductio seu
reconductio absque tali distantia prout
et sicut per dictos dominos priores et cetera.

et camerarios extiterit deliberatum.

De conductione peditum et numero eorum.

Item quod nullus conestabilis seu caporalis vel alius quicumque pedester possit vel debeat conduci seu reconduci cum maiori numero viginti pagarum peditum. Sed ab inde infra vel usque in dictum numerum inclusive prout dictis prioribus videbitur convenire. Excepto castro de Bu[illegible] et capitaneo quinquaginta lancearum peditum ut supra premictitur conducendorum ad custodiam palatii et etiam excepto si deliberaretur aliter per consilium oportunum dum tamen deliberatio fieri non possit de maiori numero nisi usque in numerum centum famulorum prout est superius declaratum. Item quod nullus pedester possit vel debeat eligi deputari seu conduci ad soldum stipendium communis Pisarum provisionem vel gratuitum vel alio quocumque modo, nisi dumtaxat per uno mense, et si necessitas immineret possit fieri reconductio per conservatores prout viderint oportunum de mense in mensem. Possit tamen si iminens necessitas requireret et conservatoribus utile videatur fieri conductio seu reconductio peditum per maiori tempore usque in duos menses et deinde reconductio de mense in mensem. Item quod conservatores proxime futuri per mense augusti proxime venturo possint et eis liceat conducere ad stipendium dicti communis usque in quinquaginta famulos forenses cum stipendio consueto. Dum tamen nullus conduci possit cum maiori numero viginti pagarum sub se prout superius est expressum. Et si secus fieret vel preter exigentiam contentorum in dicto capitulo vel aliquo ipsorum aliquid fieret quod factum fuit non teneat ipso iure.

Quod nullus civis seu districtualis pisanus possit quoquo modo conduci ad stipendium vel provisionem communis Pisarum.

Item quod ut experientia docuit retrolapsis temporibus manifeste conductio ad stipendium seu provisionem de civibus seu districtualibus pisanis equester seu pedester maxima scandala generavit in populo pisano ne talis materia imposterum discordiam pariat vel aliquod nocumentum, decernimus statuendo quod decetero nullus civis comitatensis seu districtualis pisanus possit vel debeat quoquo modo ad soldum stipendium seu provisionem dicti communis sub aliquo titulo nomine vel forma per se vel alium quomodocumque aut qualitercumque directe vel indirecte equester vel pedester per conservatores monete vel alios magistratus dicti communis quovis singeret arbitrio conduci deputari vel assummi quovis colore quesito. Etiam quod nullus civis comitatensis vel districtualis pisanus equos suos alicui stipendiario directe vel indirecte vel quovis colore quesito accomodare debeat vel scienter facere, ut exinde ab eo seu a dicto communi Pisarum consequi possit stipendium provisionem vel salarium quoquo modo. Et etiam idem intelligatur si aliquis caporalis equitator seu pagius scriberetur in conducta ad instantiam alicuius civis districtualis vel comitatensis pisani publice vel occulte directe vel indirecte per quo salarium seu provisionem ab eodem vel a communi Pisarum quomodolibet deberet suscipere vel habere. Et quod si aliquis stipendiarius communis Pisarum presens vel futurus scriret aliquem equum equitatorem vel pagium ut supra premictitur scriptum esse et illud immediate non manifestaret conservatoribus monete ipso facto incurrat qualibet vice in infrascriptam penam. Et pena simili puniatur qualibet vice, et qualibet condemnari debeant conservatores si aliquem equum equitatorem vel pagium contra dictam formam scripserint seu conduxerint vel scienter fecerint quoquo modo. Et quod nichilominus talibus nullum stipendium seu provisio debeatur. Et quod equum scripti perdere debeant et venire intelligantur et debeant ad commune Pisarum et camere conservatorum eo ipso applicari. Et quod quilibet contrafaciens in premissis vel aliquo premissorum ipso facto incurrat qualibet vice et cadat in penam librarum C denariorum a stipendiariis auferendam per conservatores monete de facto de eorum stipendio seu provisione et super equis et bonis eorum auferendarum, et ab aliis personis quibus vel secus facientibus per dominum potestatem, dominum capitaneum populi pisani maiorem sindicum vel alterum

eorum. et quod quilibet possit tales contrafacientes
denumptiare vel accusare. et habeat dimidiam
partem banni eius scilicet quod uenerit
in comuni. Et nichilhominus ei credentia te-
neatur. Et quod tam potestas capitaneus et
maior sindicus ex eorum offitio uel ad de-
numptiationem alicuius possint et debeant
sub dicta pena eisdem dicto procedere
contra tales contrafacientes. et condem-
nare in dicta pena, ut qualibet et
exequtione facere cum effectu. et habeat
quilibet exequtionem faciens quartam
partem totius eius quod uenenerit
in comune. super quibus etiam conservatores
possint et debeant specialiter sindicari.
Predicta tamen non uendicent sibi
locum in castellanis declaratis in presenti
volumine statutorum et in famulis eorundem.
nec etiam in turseris. nec etiam in fancellis
nuptiis et massariis camere conser-
uatorum. qui possint conduci deputari
et eligi prout fuit opportunum. et eis
salaria et stipendia solui prout inferius
seriosius declaratur:

De conductio gentis armigere pertineat ad conservatores monete communis perusii et non ad alios offitiales communis perusii 11

Nullus offitialis communis perusii cuiuscumque
status et conditionis existat audeat uel
presumat conducere seu conduci facere
ad stipendium seu prouisionem communis perusii
equestres seu pedestres quocumque modo
uice causa seu forma. nec huiusmodi
genti stipendium seu prouisionem soluere.
uel solui facere de pecunia seu auere communis
perusii. pena mille librarum denariorum prouisoribus
propriis contrafacientibus et uice qualibet
dicto auferendarum pro quocumque offitiale
communis perusii. Et nichilhominus dicta conductio
non ualeat ullo iure. Sed conductio et re-
ductio gentis armigere equestris et
pedestris solummodo pertineat atque spectat
ad conservatores monete et ad eorum offitium
iuxta predictorum et infrascriptorum exigentiam
et tenorem. et non ad alios ullo modo.
Saluo quod predicta non uendicent sibi locum
in reconductione seu refirma capitanei
quinquaginta lanceas peditum seu ba-
listariorum Januensium ad custodiam dominorum
Priorum ut supra premictitur conducen-
dorum. quo casu fieri possit recondu-
ctio seu refirma per dominos priores et
camerarios iuxta exigentiam preceden-
tium capitulorum:

De punctaturis soluendis et exigendis a gentibus armorum equitum et peditum 10

Quoniam sicut oderunt peccari pec-
cari boni uirtutis amore sic mali
penarum formidine deterrentur. pre-
senti capitulo diximus statuendum. Quod omnes
et singuli capitanei uel caporales stipen-
diarii equites conducti seu conducendi ad
soldum stipendium seu prouisionem dicti
communis uel alio quouis modo teneantur et debe-
ant de eis et de eorum lanceis sotiis et grato-
toribus paggiis equis et roncinis mostram
peris et proditis et quolibet eorum facere
et fieri facere, et assignam armatam
et in ermie ad omnem requisitionem
et mandatum conservatorum monete. et
aliorum offitialium deputatorum seu deputan-
dorum et etiam illorum quibus conservatores
uoti duxerit committendum. et mostram
ipsam et assignam facere et fieri facere
ubicumque et quandocumque et quotiens
fuerint requisiti. Et si mostra alla-
bi fieret, et stipendiarii haberet stipe-
dium a comuni ad rationem decemocto florenorum
nectorum pro qualibet lancea. et non esset re-
pertus equus caporalis quod perdat ille
caporalis quod perdat stipendium pro dicto equo
non reperto, in octo flor. et pro equo
plattenarii non reperto perdat sex flor.
et pro equo uel ronceno paggii perdat
quatuor flor. Et si non esset repertus
caporalis lancee perdat octo flor. et pro
plactanario non reperto perdat tres flor.
et pro paggio non reperto duos flor. Et
si tales stipendiarii uel prouisionati habe-
rent maius uel minus stipendium
dicta quantitate decemocto florenorum pro
lancea scilicet ab inde supra uel ab inde
infra, et de predictis uel aliquo eorum fieret
monstre, et non reperirentur quod punc-
tature fieri debeant de ipsis et quolibet
eorum non repertis. et perdant quantitates
pro qualibet punctatura ad dictas rates
singula singulis referendo, sicut plus
pro rata uel minus capient. considerato
dicta ad maius uel minus stipendium
quod daretur. Et quod in casu quo punc-
tatio non remicterentur infra tantum
sex dierum. Quod etiam perdant stipendium
pro quolibet punctato pro rata temporis
ut capiet quousque remissio facta non
fuerit. Saluo si punctati legiptimam
excusatione haberent et admictenda

que fieri debeat coram domino capitaneo populi
et maiori sindico civitatis pisarum infra tres
dies a die punctature. si punctatus ipse esset
in civitate vel comitatu pisarum. Et si ipse esset
in loco distanti a civitate pisarum per quadraginta miliaria infra octo dies a die
punctature. Et si ipse esset in loco distanti aliquo
a quadraginta miliaribus supra a dicta civitate pisarum infra quindecim dies a die
punctature. Et si quis caporalis
plactanarius vel paggius moriretur
quod alius ydoneus loco eius remicti debeat infra sex dies a die mortis computandos. Et si infra dictum terminum
alium ydoneum non remiserit soldum seu stipendium pro illo percipere dari debeat
fieri non debeat ullo modo. Et etiam
donec alium remiserit. Ita tamen quod
infra dictum terminum sex dierum a die
mortis notificasse debeat capitaneo
populi conservatoribus monete de talis
morte. Et si aliquis dictorum caporalium
plactanarii aut paggii infirmaretur
et non evaderet vel liberaretur infra
viginti dies a die infirmitatis computandos teneatur alium ydoneum remictere loco sui post lapsum dictorum
viginti dierum infra tres. Dummodo notificasse debeat de infirmitate talis capitaneo populi et dictis conservatoribus infra
sex dies a die infirmitatis computandos. Et si non remiserit infra dictos
tres dies quod soldum vel stipendium
seu provisionem pro tali nullatenus consequatur. Et quamdiu alium non remiserit loco sui. Et si aliquis dictorum
caporalis plactanarii vel paggii recederet a comitiva capitanei vel
caporalis et sociorum alius ydoneus
remicti debeat loco sui infra tres dies
a die recessus. Dummodo notificasse
debeat infra dictum terminum dictis
capitaneo populi et conservatoribus
de talis recessu. Et si infra dictum
terminum trium dierum alium ydoneum
non remisit quod soldum seu stipendium pro illo non habeat ullo modo.
Et quamdiu alium ydoneum non remiserit pro eodem. Et quod remictendus
scribi etiam et remicti debeat coram conservatoribus et notificari officiali capitanei
super monstris antequam mostre fiat. Ad
hoc ut remictendus a punctaturis
huiusmodi non valeat excusari. Et si
aliquis equus vel ronçinus occideretur vel moriretur seu inutilis fieret efficeretur quod alium sufficientem
debeat remictere et assignare infra sex dies
a die mortis vel inutilis effectionis coram
conservatoribus vel officiale super monstris. Et
si non remiserit infra dictum terminum
quod soldum seu stipendium perdat ad dictas
rationes. Videlicet pro equo caporalis octo florenos
pro equo plactanarii octo florenos. Et pro equo
vel ronçino paggii quatuor florenos. Et quod
nichillominus stipendium non habeat pro
eodem. Et quamdiu alium sufficientem
non remiserit loco sui. Et si aliquis
equus vel ronçinus venderetur seu cambiretur quod alium sufficientem infra tres
dies a die venditionis seu cambii
remictere teneatur. Et si non remiserit
vel primum non assignabit quod stipendium
pro tali equo seu ronçino vendito seu
in cambium dato stipendium perdat
ad dictas rationes prout capiet et summabit. Et quod nulli caporali plactanario
vel alii cuicumque sit licitum vel permissum equum seu ronçinum conductum
ad stipendium comunis pisarum et descriptum
sine licentia conservatorum monete expressa
vendere cambire vel pignerare sub
pena stipendii unius mensis pro quolibet
equo seu ronçeno vendito pignerato
vel in cambium dato. Et quod stipendium
dictum perdat nichillominus ad dictas
rationes prout superius declaratur.
Et si aliquis equus vel ronçinus
alicuius predictorum quomodolibet infirmaretur quod domino eiusdem teneatur ipsum
curari facere suis expensis. Et si liberaretur bene quidem. Alias teneatur
alium remictere infra dies viginti
dies sufficientem a die infirmitatis
predicte computandos. Et si per marescalcum sententiabitur ipsum equum
vel ronçinum fore inutilem. quod
alius remicti debeat sufficiens loco
sui infra quatuor dies a die talis
sententie computandos. Et interim pro
illo equo vel ronçino stipendium non
habeat ullo modo. Et quod equi vel
ronçini qui remictentur non sint
descripti in aliqua alia brigata seu
comitiva existente ad stipendium seu
ad soldum dicti comunis durante tempore
alicuius firme. Et similiter quod nullus
caporalis plactanarius vel paggius
qui descriptus esset in comitiva vel brigata alicuius remicti possit loco
alterius donec descriptus erit in.

tali brigata seu comitiva. — Conestabi
lis seu caporalis peditum teneatur et
et debeant de eis et quolibet eorum et suis
socijs et armis mostram et assignam
facere quotiens fuerit requisitus ad
petitionem dominorum priorum et dictorum
conservatorum monete et offitialis super
monstris vel alicuius eorum. ubicumque
et quandocumque ipsi vel aliquis eorum
fuerint requisiti. Et si mostra fieret
in aliquo loco et non esset repertus
caporalis seu conestabilis quod perdat eius
stipendium et provisionem et similiter
si non reperiretur socius paggius vel
ragazzinus quod similiter soldum pro non
reperto integrum perdere debeat. Sal
vo quod si legitimam et admictenda
excusationem haberet quod eam probare
debeant coram capitaneo populi pisani
infra terminos locorum distantiis conpe
satis. et prout supra de equitibus est ex
pressum. — Et quod si quis socius
vel ragazzinus moreretur quod alius
sufficiens remicti debeat infra tres
dies a die mortis computandos. Et si
infra dictum terminum non remiserit
sufficientem soldum pro illo non habeat
ullo modo. Et donec alium non remisit
quoquo modo. Et quod notificare debeat de
talis morte capitaneo populi et conservato
ribus infra terminum antedictum. Et si quis
aliquis dictorum caporalis socius seu ragaz
zinus infirmaretur et non liberaretur
infra decem dies a die infirmitatis co
putandos quod alius remicti debeat infra
tres dies ydoneus et sufficiens loco
sui. Et quod notificasse debeat de infirmi
tate talis capitaneo populi et conservato
ribus monete infra sex dies a die in
firmitatis computandos. Et si infra
dictum terminum trium dierum alius
remissus non fuit quod soldum seu sti
pendium pro tali nullatenus consequatur.
Et si aliquis caporalis socius vel ragaz
zinus recederet a comitiva alicuius
conestabilis quod alius ydoneus remicti
debeat loco sui infra tres dies a die
recessus. Et si infra dictum terminum
trium dierum alium sufficientem non
remisit quod pro eo soldum stipendium
seu provisio nullatenus debeatur. Et
quod notificari debeat infra dictum termi
num trium dierum dominis capitaneo et
conservatoribus talis recessus. Et quod
remictendus et rescribendus coram
conservatoribus remictatur. et debeat

notificari offitiali super monstris. ad hoc ut
remictendus apunctaturis se nequeat ex
cusare. Et quod nullus alius loco admicti
debeat seu aliter scribi possit qui descrip
tus esset in aliqua alia brigata seu comi
tiva que esset ad stipendium dicti communis
quam diu descriptus quomodolibet appareret.
Et decernentes ad hoc ut stipendiarij
tam equites quam pedites serviant com
muni pisano sicut decet. Et conservatores mo
nete possint teneantur et debeant in
dictis casibus et quolibet eorumdem in presenti
capitulo declaratis dictas quantitates
de talibus punctaturis ut supra taxatas reti
nere de stipendijs et provisionibus stipe
diariorum equitum et peditum. Et etiam
ubi stipendia non suppeteret exigere
et exigi facere de facto realiter et personaliter
cogi facere ad solvendum huiusmodi pun
tatturas in quantitatibus et prout superius
denotatur. Et ad eorum introitus mictere
et micti facere per eorum notarios et cancel
los prout fuerit oportunum. Et de eis
partem solvere contingentem offitialibus
super monstris prout inferius appare
bit in presenti volumine statutorum.
Pena ipsis conservatoribus et cuilibet eorum
Quingentarum librarum si in premissis vel
aliquo ipsorum negligentes fuerint quo
modolibet vel remissi. Super quibus possint
et debeant specialiter et distincte et di
ligentissime sindicari. Volentes et
declarantes quod presens statutum firmat
initium atque vires in kalendis may
proxime venturis. Et deinde possit
et debeat in omnibus et singulis et quo
ad omnia et singula in eo contenta in
perpetuum observari.

[Quod] liceat conservatoribus cassare stipendiarios non observantes conventa vel ea ad que quolibet teneretur

·11·

Et stipendiarij equestres et pedestres
conducti et etiam conducendi ad
stipendia seu provisiones communis
pisani vel alias quoquo modo efficacius
exactentur ad observantiam premissorum.
Statuimus providentes quod in quantum
aliquis conestabilis caporalis vel
aliquis alius stipendiarius communis pisani
seu provisionatus conductus seu con
ducendus ad stipendium seu provi
sionem dicti communis non observavit ea
ad que teneretur secundum continentiam
premissorum vel contentorum in presenti volumine

statutorum, quod sit licitum et permissum conservatoribus monete omni casu talem conestabilem caporalem, et alium quemcumque non observantem ea ad que quomodolibet teneretur, ad eorum beneplacitum cassare et eximere prout eis visum pro casso haberi debet et censeri. Ergo omnis contractus qui imposterum fiet et quecumque conducta facienda cum vel aliquibus gentibus equestribus seu pedestribus ad stipendium seu provisionem dicti comunis vel alias quoquo modo intelligantur esse facta et facta sub dicta conditione et pacto, etiam si pactum non esset appositum quoquo modo vel conventum.

Qualiter fiat contractus cum gentibus armorum comunis Perusii — 12

Ut forma pactorum ineundorum inter comune Perusii et capitaneos conestabiles et caporales et quoscumque alios stipendiarios tam equites quam pedites ad stipendia seu provisiones dicti comunis vel alias quomodolibet conducendas omnibus innotescat, statuimus declarantes quod inter dictos conservatores et quemcumque capitaneum conestabilem et caporalem vel alium quemcumque equitem seu peditem ut premictitur quomodolibet conducendum ad dicti comunis stipendium seu provisionem vel alias quoquo modo contractus initiatur fiant et celebrari debeant sub et cum pactis modis et conditionibus prout inferius in infrascriptis formulis seriose sunt denotatur. Et quod iuxta eorum et cuiusque eorum exigentiam et tenorem ea omnia et singula et quodlibet ipsorum ultrocitroque in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula fieri exequi debeat et observari plenarie. Aliquo capitulo statutorum comunis Perusii quod loqueretur in contrarium quomodolibet non obstante.

Forma contractus cum gentibus equestribus — 13

Capitaneus conestabilis seu caporalis lancearum equestrium stipendiariorum comunis Perusii, eius persona in dicto numero computata, et intelligatur lancea de uno bono caporale armigero bene armis munito, uno paggio et uno plactanario bene munitis, duobus equis armigeris et uno ronzino pro se et suos heredes obligando se et omnia eius bona mobilia et stabilia presentia et futura promisit et convenit magnificis viris ... conservatoribus monete comunis Perusii et mihi notario infrascripto comuni recipientibus bene sollicite et legaliter servire cum eius persona et dictis lanceis equis et sociis armigeris bonis et actis ad bellandum. Et servitia prebere et obsequi et parere comuni et populo Perusino, dominis prioribus artium, domino capitaneo guerre qui pro tempore fuerint et conservatoribus monete et aliis offitialibus dicti comunis quibus commissum fuerit et quibuslibet eorum de per tempus sex mensium incipiendorum die .. mensis .. et ut sequitur finiendorum ad beneplacitum ipsorum dominorum et cuiuslibet offitii eorumdem. Volentes et convenientes ex pacto solemni stipulatione vallato dicti domini conservatores ex parte una et dictus capitaneus conestabilis seu caporalis ex altera quod equi et ronzini ipsius et suorum equitum et lancearum scripti et assignati stent et stare debeant omni periculo casu risico et fortuna tam ab homine quam a deo moderato seu inmoderato et qui posset excogitari quomodolibet vel non excogitari ipsius capitanei conestabilis seu caporalis et suorum equitum et sociorum. Et de se et suis lanceis et sociis et equis et ronzinis in dicto numero promisit dictis conservatoribus monete ut supra recipientibus monstram et assignam armatam facere et inermem ubicumque et quandocumque fuerint requisiti ad mandatum seu beneplacitum ipsorum conservatorum vel illius seu illorum cui vel quibus commissum fuerit quoquo modo. Et etiam ad beneplacitum offitialis super monstris deputati vel quomodolibet deputandi. Et equos et ronzenos predictos bullari facere ad mandatum ipsorum conservatorum et temporibus monstrarum easdem monstras facere prout supra continetur. Et si monstra aliquibus fieret et stipendiarii haberent stipendium a comuni ad rationem decem et octo florenorum [illegible] pro qualibet lancea et non esset repertus equus caporalis quod perdat idem caporalis stipendium pro dicto equo non reperto in octo florenis. Et pro equo plactenarii non reperto perdat sex florenos. Et pro equo vel ronzeno paggii perdat quatuor florenos. Et si non

esset repertus caporalis lancee p(er)dat
octo flor(enos). et p(ro) plactanario no(n) reperto
p(er)dat tres flor(enos). et p(ro) pagitio no(n) re-
perto p(er)dat duos flor(enos). Et si tales sti-
pendiarii vel provisionati haberent
maius vel minus stipendium dicta
quantitate de certo flor(enorum) p(ro) lancea s(ive)
ab inde sup(r)a vel ab inde infra. Et de
p(ro)ditis vel aliquo eor(um) fieret mo(n)stre
et non reperirentur q(uod) punctature fi-
eri debeant de eis et quolibet eor(um)
non repertis. et p(er)dant quantitates p(ro)
qualib(et) punctatura ad dictas rationes
singula singulis referendo sicut plus
p(ro) rata vel minus capient. consideratione
habita ad maius vel minus sti-
pendium quod daretur. Et q(uod) in casu
quo punctati non remicterentur i(n)
terminum sex dier(um) a die punctature
q(uod) etia(m) p(er)dant stipendium p(ro) quolib(et) punc-
tato p(ro) rata temporis ut capiet quousq(ue)
remissio facta non fuerit. Salvo si punc-
tati legitimam excusationem haberet et
admictendam. que fieri debeat coram
d(omi)no capitaneo populi et maiori sin-
dico civitatis Perusii infra tres dies
a die punctature si punctatio facta esset
in civitate vel comitatu Perusii. Et si
facta esset in loco distanti a civitate
Perusii p(er) quadraginta miliaria infra
octo dies a die punctature. Et si facta esset
in aliquo loco distanti a quadraginta
miliarib(us) sup(r)a a dicta civitate Perusii
infra quindecim dies a die punctature.
Et si quis caporalis plactanarius vel
paggius moriretur q(uod) alius ydoneus
loco eius remicti debeat infra sex
dies a die mortis computandos. Et
si infra dictum terminum alium ydo-
neum non remiserit, soldum seu
stipendium p(er)dat et h(ab)ere no(n) debeat
ullo modo. Et etiam donec alium remi-
serit. ita tame(n) q(uod) infra dictum termi(n)um
sex dier(um) a die mortis notificasse
debeat capitaneo populi et consultato-
rib(us) monete de talis morte. Et si aliq(ui)s
dictor(um) caporalis plactanarii aut pag-
gii infirmaretur et non evaderet
vel liberaretur infra XX. dies a die
infirmitatis computandos teneat(ur)
alium ydoneum remictere loco sui
post lapsum dictor(um) viginti dierum
infra tres dies. Dummodo notificasse

debeat de infirmitate talis capitaneo po-
puli. et dictis consultatorib(us) infra sex dies
a die infirmitatis computandos. Et si no(n)
remiserit infra dictos sex dies q(uod) soldum
stipendium seu provisione p(ro) tali nullatenus
consequatur. et quousq(ue) alium no(n) remiserit
loco sui. Et si aliquis dictor(um) caporalis
plactanarii vel paggii recederet a co-
mitiva capitanei vel caporalis vel p(ro)-
ditorum alius ydoneus remicti debeat
loco sui infra tres dies a die recessus.
Dum tame(n) notificasse debeat infra dictum
terminum dicto capitaneo p(o)p(u)li et dictis
consultatorib(us) de talis recessu. Et si infra
dictum terminum trium dierum alium ydoneum
non remiserit q(uod) soldum seu stipe-
ndium p(ro) illo non habeat ullo modo. Et
quousq(ue) alium ydoneum non remiserit
p(ro) eodem. Et q(uod) remictendus scribi etia(m)
et remicti debeat coram consultatorib(us)
et notificari offitiali capitanei super
monstris antequa(m) monstre fiant ad hoc
ut remictendus a punctaturis huius-
modi non valeat excusari. Et si
aliquis equus vel roncinus occide-
retur vel moriretur vel inutilis
efficeretur. q(uod) alium sufficientem
debeat remictere et assignare infra
sex dies a die mortis vel inutilis
effectionis coram consultatorib(us) vel
offitiali sup(er) monstris. Et si no(n) re-
miserit infra dictum terminum q(uod) soldum
seu stipendium p(er)dat ad dictas rationes
videlicet p(ro) equo caporalis octo flor(enos).
p(ro) equo plactanarii sex flor(enos). et p(ro) equo
vel roncino paggii quatuor flor(enos). Et q(uod)
nichillominus stipendium no(n) habeat
p(ro) eodem et quousq(ue) alium sufficientem
non remiserit loco sui. Et si aliquis
equus vel roncinus venderetur
seu cambiretur q(uod) alium sufficientem
infra tres dies a die venditionis
seu cambii remictere teneatur. Et
si non remiserit vel p(ro)mi(ss)u(m) no(n) assi-
gnabit q(uod) stipendium p(ro) tali equo
seu roncino vendito seu in cambium
dato stipendium p(er)dat ad dictas rationes
p(ro)ut capiet et signabit. Et q(uod)
nulli caporali plactanario vel alteri
cuicumq(ue) sit licitum vel p(er)missum
equum seu roncinum conductum ad
stipendium co(mun)is Perusii et descriptum sine
expressa licentia consultator(um) monete
communis Perusii vendere cambire.

vel pignerare sub pena stipendii unius me
sis pro quolibet mense equo seu ronzeno
vendito pignerato vel in cambium dato.
Et per stipendium dictum nichilhominus
perdat ad dictas rationes prout superius
declaratur. Et si aliquis ronzinus vel
equus predictorum alicuius quomodolibet infir
maretur quod dominus eiusdem teneatur ipsum
curari facere suis expensis. Et si libe
raretur infra viginti dies bene quidem.
alias teneatur eum remictere infra
dictos viginti dies sufficientem a die in
firmitatis predicte computandos. Et si per
marescalcum firmabitur ipsum equum vel
ronzinum fore inutilem quod alius re
micti debeat sufficiens loco sui infra
quatuor dies a die talis firme compu
tandos. Et interim pro illo equo vel
ronzino stipendium non habeat ullo
modo. Et equi vel ronzeni qui re
mictentur non sint nec esse debeant
descripti in aliqua alia brigata seu
comitiva existente ad stipendium seu
soldum dicti communis durante tempore alicuius
firme. Et similiter quod nullus capora
lis plactanarius vel pagiginus qui de
scriptus esset in comitiva vel brigata
alicuius remicti possit loco alterius.
donec descriptus erit in tali brigata
vel comitiva. Et si supradictus capi
taneus conestabilis seu caporalis vel
aliquis de sua brigata dictarum lancearum
in aliquo cursu debellationis seu conflictus
vel quovis alio modo caperet aliquem
de rebellibus et proditoribus communis Pisarum
presentibus vel futuris seu aliquem con
dempnatum vel condempnandum dicti communis
occasione status ad ultimum supplicium
vel aliquem exititium qui exititius
esset pro exititiis communis Pisarum declaratus
per dominos priores et camerarios et
in cancellaria communis Pisarum descriptus
infra quartum diem a die captionis
computandos gratis et sine aliqua
receptione vel promissione alicuius
quantitatis pecunie dominis prioribus
artium civitatis Pisarum ipsum vel
ipsos captum seu captos assignare
dare et tradere teneatur et debeat
sub pena ducentorum florenorum de auro
pro quolibet capto et non assignato ut
supra. Et sub illa maiori pena que
declararetur per dictos priores et camera
rios qui pro tempore fuerint. Qua pe
nam ducentorum florenorum pro quolibet et
vice qualibet etiam maiorem si per
dictos priores et camerarios declarabitur.

Conservatores monete sub dicta pena
teneantur et debeant retinere de stipendio
et promissione talis capitanei conestabilis
seu caporalis et suarum lancearum. et ubi
stipendium non sufficeret executio
nem realem et personalem de facto fieri
facere oportune. Item supradictus
capitaneus conestabilis seu caporalis
dictarum lancearum promisit ut supra quod
ipse vel aliquis de sua familia comitiva
non equitabit in servitium vel deser
vitium alicuius specialis persone. nisi esset
contra inimicos communis Pisarum sine licentia
dictorum dominorum priorum artium civitatis
Pisarum. vel saltem septem ex eis in concor
dia. seu conservatorum monete communis
Pisarum qui pro tempore fuerint. Si in
alicuius servitium equitabit sub pena
stipendii unius mensis. Et si in deservitium
servitium vel offensam equitabit sub
pena haveris et persone. Et si aliquis
rumor quod absit insurgeret in civi
tate Pisarum vel alibi in aliqua civitate
vel loco subiecto vel recomendato communi
Pisarum promisit non trahere cum eius
brigata ad aliquem locum nisi ad
dominos priores artium civitatis Pisarum
qui pro tempore fuerint. Et si priores non essent
in aliqua ex dictis terris trahat et trahere
debeat ipse et sua brigata ad rectorem
seu offitialem communis Pisarum in tali loco
existentem. et ubi rector non esset
ad commune ipsius terre. Item promisit
non tenere ad dictum stipendium equum
vel ronzinum alicuius Pisani civis
vel districtualis clerici seu laici pu
blice vel occulte modo aliquo seu
forma. sub pena quingentarum librarum
denariorum pro qualibet vice et quolibet equo.
Et etiam promisit nomine suo et suorum
sotiorum et lancearum predictarum se non de
disse nec promisisse alicui aliquid
occasione presentis firme seu con
ducte. Et quod quando ipse capita
neus conestabilis seu caporalis vel
aliquis de sua brigata vocabitur in
monstris bene et legaliter et pro vero suo
suo nomine respondebit unusquisque.
et sibi nomen non mutabit. nec alio
nomine respondebit. nec equum
vel ronzinum alterius alii scriptum
aliquis pro se et suo nomine assignabit.
sub pena stipendii unius mensis
pro quolibet contrafaciente. et qualibet
vice auferenda dumtaxat pro commune
Pisarum per conservatores monete communis

perusii. Et quod durante tempore eorum firme non
facient aliquam confederationem ligam
vel contractum interesse admiuicem. nec
aliquid facere volenti a consentient quod
esset et esse posset in dampnum preiu
ditium et gravamen comunis perusii vel
contentorum in presenti contractu. Et quod non
participabunt ipsi et sui sodales cum aliquo
inimico comunis perusii. nec ei favorem
prestabunt. nec etiam cum aliquo seu
aliquo soldato inimicorum dicti comunis. et
ipsos inimicos comunis perusii et eorum stipendi
arios et sequaces pro veris inimicis
habere et tractare sub infrascripta pena.
Et etiam promisit et pacto convenit et
voluit et se submisit dicto nomine quod
in quantum ipse vel alius de eius comitiva
non observaret contenta in presenti
contractu vel aliquod ipsorum quod quolibet
casu ultra dictam et infrascriptam penam
liceat conservatoribus monete cassare a
stipendio dicti comunis eumdem. et quolibet
non observante ad beneplacitum eorum dictorum.
Et etiam promisit pro nomine predicto pro se et
dictis lanceis finito dicto tempore sue firme
ipsam firmam renovare cum comuni perusii
pro sequentibus sex mensibus ad similem soldum.
et cum similibus pactis si placebit dicto
comuni perusii. Et quod durante dicto tempore
dicte conducte nullus de dicta comitiva
ibit ad comedendum in civitate vel
districtu perusii cum aliquo perusino. et quod nul
lus eorum aliquem perusinum invitabit
in dicta civitate vel districtu sub pena
stipendii unius mensis. pro quolibet contrafaci
ente et vice qualibet. super quibus stetur
dicto unius vel duorum testium fidedignorum.
Que omnia et singula supra et infrascripta
promisit supradictus capitaneus conestabilis
seu caporalis dictarum lancearum nomine suo
et aliorum de dicta comitiva dictarum lancearum
Pro eo quia versa vice dicti conservatores
monete comunis perusii vice et nomine comunis
perusii promiserunt et convenerunt dicto
capitaneo conestabili seu caporali dictarum
lancearum stipulanti pro se et suis heredibus
et cui ius suum concesserit dare et
solvere stipendium et provisionem
infrascriptam videlicet ad rationem ... florenorum
de auro pro qualibet lancea. et quolibet mense
firme predicte. solvendorum de mense in
mensem. ab inde in antea ad omnem
petitionem ipsius capitanei conestabi
lis seu caporalis. Que solutio et satisfac
tio stipendii et provisionis predicte fiat et
fieri possit et debeat per ipsos conservatores
in

integraliter et insolidum semel et pluri
es predicto capitaneo conestabili seu capo
rali pro dictis lanceis pro tota quantitate vel
divisim seu pro rata prout dictis conser
vatoribus videbitur. De quibus stipendio
et provisione fiat et fieri possit refu
tatio per supradictum capitaneum conestabi
lem seu caporalem semel et pluries
prout ipsis conservatoribus visum fuit
expedire. Et si accideret quod dictus capi
taneus conestabilis seu caporalis cum
dicta eius comitiva mandato dominorum
priorum artium vel conservatorum monete
equitaret extra districtum comunis perusii
per quadraginta miliaria quod tunc solvatur
sibi pro eius et lancearum suarum stipendio pro illo
tempore et loci et temporis et more qualitate
pensata prout videbitur discretioni
dictorum priorum artium et conservatorum
monete. Salvo et reservato quod pagha
ultimi mensis non solvatur nisi, donec
nec satisdederit idem capitaneus co
nestabilis seu caporalis pro se et dicta eius
comitiva de bene solicite et legaliter
serviendo per totum dictum tempus dicte
conducte. et de pretaturiis solvendis
et de satisfaciendo creditoribus eorum. Et
si non satisdederit quod tunc fiat solutio
pro medietate dicti ultimi mensis tantum.
et alia medietas remaneat persolvenda
usque ad finem dicti mensis. Et in casu
quo dicta paga non solveretur in dicto
termino liceat dictis conservatoribus
solvere et satisfacere aliquibus et pro aliquibus
dictarum lancearum pro rata illis videlicet quibus
ipsis conservatoribus visum fuerit. qui
pagam ipsam recipere possint et tene
antur et de ipsa refutare. et capitane
us conestabilis seu caporalis et alii
quicumque qui talem pagam recipe
rent teneantur et debeant equitare
et servire non obstante quod omnibus de
comitiva non esset ad integrum satis
factum. Et nichilominus supradictus
capitaneus conestabilis seu capo
ralis cum sua comitiva in quolibet
casu monstram facere teneatur
ut supra est expressum. etiam si eidem
integre vel alii aliter pro se et sua
comitiva non extiterit satisfactum. Et si
accideret quod aliquis de dicta comitiva esset
inutilis vel inobediens supradicto capita
neo conestabili seu caporali et servicio
comunis perusii secundum formam presentis instrumenti
liceat ipsi capitaneo conestabili seu
caporali talem insufficientem et in
obedientem seu inutilem cassare. et
alium sufficientem et obedientem.

infra tertiam remictere coram conservatoribus et offitiali monstre. — Item ex pacto convenerunt dicte partes quod si dictus capitaneus conestabilis seu caporalis seu sui sotiales de comitiva dictarum suarum lancearum fuerent conflictum generalem de inimicis capitalibus comunis perusii, et lucrarentur banderias inimicorum sive acciperent vel caperent aliquam civitatem inimicorum per bataliam eo casu a comuni perusii pro illis de sua comitiva qui tamen adessent dicto conflictui seu captioni dumtaxat pagam duplam habere debeant pro uno mense completo. — Et teneatur et debeat dare et assignare comuni perusii scilicet dominis prioribus artium dicte civitatis infra quatuor dies a die captionis omnes et singulos captivos videlicet rebelles seu exbanditos per statum seu exititios comunis perusii vel civitatum terrarum vel locorum recomendatorum vel recomendandorum dicto comuni perusii. Et etiam omnes alios cives seu districtuales perusinos. Et omnes cives terrigenas seu districtuales civitatum terrarum seu locorum dicto comuni recomendatorum seu recomendandorum imposterum. quos cepissent in dictis casibus seu quolibet eorum. gratis et sine aliquo pretio vel mercede. sicut supra de rebellibus est expressum — Item ex pacto ad invicem convenerunt dicte partes et utraque ipsarum nominibus quibus supra omni via iure modo et forma quibus efficatius potuerunt quod de aut super malleficiis comictendis tantummodo inter quoscumque de comitiva predictarum lancearum et de aliis controversiis seu causis que inter eos tantummodo quomodolibet verterentur. Dictus capitaneus conestabilis seu caporalis cognoscat. Et non aliquis offitialis comunis perusii quoquo modo. — Et quod suprascriptus capitaneus conestabilis seu caporalis et eius plactinarii et pagiti de comitiva dictarum lancearum qui dabuntur inscriptis durante tempore dicte firme habeantur et tractentur pro civibus perusinis et civilibus. Renumptiantes interesse ad invicem dicte partes exceptioni non facte promissionis obligationum et pactorum rei sic non geste et beneficio novarum constitutionum de fideiussoribus et de pluribus reis debendi. Et epistole divi adriani et omni alii legum et iuris auxilio consuetudini et statuto. quod non opponent nec opponi facient per se vel alium. Que omnia et singula suprascripta et infrascripta promiserunt dicte partes

inter se ad invicem facere tenere attendere et observare. et in nullo contrafacere vel venire per se vel alium seu alios sub pagharum et stipendii totius dicte conducte pena et sub ypotecha et obligatione omnium suorum bonorum nominibus quibus supra. Quam penam pars non observans predicta parti observanti dare et solvere sollempni stipulatione promisit in quolibet capitulo predictorum. Et pena soluta vel non contractus iste sit firmus. Et promiserunt interesse ad invicem dicte partes dampna et expensas et interesse reficere. que et quas una pars occasione alterius partis fecerit vel substinuerit in curia et extra pro predictis omnibus exigendis. Et promiserunt sibi invicem dicte partes de predictis omnibus facere confessionem coram quocumque iudice tam comunis perusii quam florentie, pisarum, luce, aretii, cortonii, assisii, spoleti et fulgineii. et cuiuslibet alterius terre loci et fori ad petitionem partis petentis. Et insuper suprascriptus capitaneus conestabilis seu caporalis iuravit ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis scripturis cum dicta eius comitiva bene legaliter et solliciter servire comuni perusii et suis offitialibus auctoritatem habentibus. Et predicta omnia attendere et observare ut supra continetur. Et predictis omnibus observandis capitaneus conestabilis seu caporalis prestare debeat ydoneam cautionem sub pena et obligatione predictis.

De offitio offitialis super monstris et gentis armate et de portatu capitaneorum, castellanorum et aliorum quorumcumque etc.

18

De stipendiariis tam equites quam pedites serviant comuni perusii debite sicut decet cum eorum personis et etiam cum equis. Statuimus et ordinamus quod decetero miles sotius domini capitanei populi perusini sit et esse intelligatur offitialis super monstris gentium armigerarum equitum et peditum quorumcumque. Et etiam omnium et singulorum castellanorum et aliorum quorumlibet habentium custodiam alicuius castri fortilitii vel bastite comunis perusii seu civitatum terrarum castrorum et locorum quorumcumque recomendatorum vel quomodolibet summissorum comuni perusii. Et etiam omnium et singulorum famulorum eorum. et armorum eorum. et etiam omnium et singularum monitionum quas huiusmodi castellani habere et tenere debent secundum formam statutorum maxime disponentium

ad que tenentur castellani. sub capitulo
Trecentesimo vigesimo quarto primi libri
statutorum. civitatis perusii. Et generaliter de omnibus
et singulis quomodolibet pertinentibus ad
offitium offitialium super mostris tam
gentium armatarum quam talium castellanorum
secundum formam statutorum et ordinamentorum communis
perusii de tali materia disponentium.
Et etiam omnium et singulorum potestatum
Capitaneorum et vicariorum terrarum et ca
strorum comitatus perusii et eorum offitialium
et famulorum. Et etiam omnium et singulorum
potestatum et capitaneorum Civitatum
terrarum et locorum communi perusii recommissorum
seu quolibet recommendandorum. et eorum
et cuiusque eorum offitialium et famulorum
iuxta et secundum exigentiam statutorum in
presenti volumine contentorum. Et quod
miles sotius dicti domini Capitanei qui
per eumdem dominum capitaneum fuerit
deputatus sit et esse intelligatur offi
tialis ad predicta iuxta et secundum exigentiam
infrascriptorum capitulorum et cum offitio potestate
arbitrio muneribus et oneribus prout et
sicut infra seriosius denotatur.

14

8 Statuimus quod monstre gentium armi
gerarum tam equitum quam peditum
quolibet militantium ad stipendium
seu provisione communis perusii possint et
debeant bene diligenter et sollicite sepe
sepius revideri tam in Civitate perusii
quam alibi ubicumque fuerint tales gentes
quomodolibet deputate ad minus una
vice mense quolibet. per conservatores
monete seu per alium civem depu
tandum per ipsos conservatores. seu siti
marescalcus vel non. et per assistentem
sotium dicti domini capitanei offitialem
super mostris. per ipsum dominum capitane
um deputandum. Et quod prefatus of
fitialis domini capitanei una cum dictis
conservatoribus seu deputando ab eis
teneantur et debeant dictas mostras
diligentissime revidere. et consignationes
quaslibet bene et legaliter facere omni fraude
omissione et negligentia deposita.
et punctare et punctatum facere personas
equos et arma que et quos et quas

in monstra et consignatione non receperint.
et ipsas punctaturas in forma publica
redigere. et conservatoribus monete et
Capitaneo populi perusini consignare si
facte fuerint extra Civitatem perusii infra
tertiam diem postquam perusium redierint.
Et si in civitate perusii dicta die. qua facte
fuerint. Et quod si quis punctatus esset et
excusationem haberet legitimam et admic
tendam quam causam probasse debeat coram ca
pitaneo populi perusini infra terminum
appositum supra in capitulo de punctaturis
solvendis et exigendis a gentibus armorum.
Salvo quod prefatus capitaneus non possit
nec debeat aliquam excusationem admictere
pro equis conservatoribus conscriptis vel aliis
Civibus quoquo modo vel aliquem alterum
personam nisi in casibus premissis et forma
continuum statutorum. Declarantes quod con
servatores monete super excusationibus
quas quomodolibet facere posset in aliquo
casu secundum ordinamenta camere nullatenus
admictantur nisi prestito per eos debito
sacramento. et aliter vel alio modo non.
Et etiam statuentes quod prefati conservatores
et eorum notarii et fancelli infra tertia
die post lapsum terminum ad excu
sationes faciendum iuxta exigentiam
dicti capituli de punctaturis solven
dis et exigendis teneantur et debeant
huiusmodi punctaturas prout capient et
firmabunt secundum formam dicti capituli et
etiam contractus firmati cum gentibus ar
migeris equitibus seu peditibus iuxta
formam traditam supra retinere de eorum
et cuiusque eorum stipendiis et provisionibus.
et mictere et micti facere ad eorum
introitus prout fuit oportunum. et
cedulam quantitatis seu quantitatum
retentarum occasione talium punctaturarum
et ad introitum ipsorum missarum dicto
domino Capitaneo infra dictum terminum
trium dierum. pena dicto offitiali super
monstris et etiam conservatoribus seu
deputatis ab eis quingentarum librarum
pro quolibet et vice qualibet si in revisione
monstrarum et punctaturis vel earum
reassignatione. et etiam dictis conservatoribus
et eorum notariis et fancellis si in mis
sione ad introitus vel cedule pacta
menti missione fraude vel negligentia

comiserint quoque modo. Et ad hec ut
sub obtemptu comodi tales monstre dilige(n)
tissime revideantur et fiant quod de omni
eo et toto quod venerit in con(spectu) occasione
talium presentaturarum prefatus miles
domini capitanei et offitialis deputandus
per dictos conservatores quem semper tenea(n)
tur et debeant deputare. etiam si mo(n)
stra perusii fieret, habeant et habere
debeant quartam partem a conservatoribus
monete dicti comunis. videlicet dictus miles
domini capitanei dimidiam dicte quarte
partis. et aliam dimidiam offitiales per
dictos conservatores deputandos. prout ca
pient et firmabunt ex dictis presentaturis.

d. monstra revidenda per mi
litem domini cap(itanei) de castellanis
et aliis habentibus custodiam cassa
rorum seu bastitarum et fortilitiorum.

16

Item ut per salutarem custodia cassa
rorum fortilitiorum et bastitarum sitorum
et situatorum in comitatu perusii. Et
civitatibus terris et locis comuni perusii
recomendatis vel subiectis omnis cesset
incommoditas et iurisdictiones comunis
perusii et dominia conserventur et pacis
tranquillitas subiectis proveniat ex custo
dia vigilanti et ut verarum castellanorum
cupiditas seu aliorum custodiam habentium
negligentium retinere familias et
munitiones necessarias ad defensam pa
riter et offensam sicut convenit ex
primatur presenti capitulo duximus
statuendum. Quod miles sotius domini
capitanei populi perusini quem super mon
stris duxerit deputandum, possit et
teneatur et debeat diligentissime saltem
quolibet mense semel ad minus inspe
xisse et examinasse monstras fideliter
atque caute de omnibus et singulis castellanis
seu habentibus custodiam alicuius cassari bastite
vel fortilitii quod per comune perusii quomodolibet
custoditur seu ad quod custodiendum
tam in comitatu quam in civitatibus
terris seu locis comuni perusii recomendatis
seu summissis per comune perusii castellani seu
capitanei vel custodes quomodolibet dirri
guntur seu per comunia vel dominos talium
civitatum terrarum vel locorum vigore
federum vel consuetudinis quomodolibet
eliguntur. Et etiam de omnibus et singulis
eorum famulis quos quomodolibet tenere
debent ad tale custodiam. Et etiam de
quibuscumque munitionem et victualibus
et aliis que habere et tenere debent
castellani cassarorum secundum formam capituli
statutorum comunis perusii in primo volumine

contentorum sub rubrica de electione et
offitio revisorum offitialium cassarorum et
roccharum. Et etiam ad que tenentur castellani
cassarorum comunis perusii sub capitulis trice
simo et vigesimo tertio. et sequentibus. Et
quod possit teneatur et debeat prefatus miles
sotius et offitialis huiusmodi monstras
et consignationes et quamlibet earum de predictis
munitionibus et victualibus et armis bene
et legaliter revidere et facere et presenta
re personas munitores. et victualia et
defectus quoslibet. iuxta exigentiam statutorum
predictorum. et ipsas presentaturas et consignationes
in publicam formam redigere et con
signare infra tertiam diem postquam perusium
redierit conservatoribus monete comunis
perusii et copiam penes se habere. Et
infra mensem a die presentature tene
atur et debeat capitaneus populi exi
gisse et exigi fecisse huiusmodi presentatu
ras. et contra ipsos prout et sicut capient
et firmabunt. Et etiam contra eorum et cuiusque
eorum fideiussores in solidum et de facto.
omni cavillatione recursu seu appella
tione seposita. Et quod quilibet fideius
sor qui quolibet daretur pro huiusmodi
castellanos ad solutionem presentaturarum
et defectuum sit et esse intelligatur pro
huiusmodi castellano in solidum obligatus.
Et quod contra eum fieri possit et debeat
executio. ac si fieret contra ipsum
castellanum. et quantitates solidi debe
ant conservatoribus seu per ipsos retineri
ab illis quibus per eos deberet fieri solutio
quoquo modo pro eodem eorum stipendio
vel salario. Decernentes quod si presenta
ture fierent de aliquibus castellanis seu
habentibus custodiam aliquorum cassarorum
bastitarum seu locorum in presenti capitulo ex
pressorum vel alicuius eorum quibus in totum
seu in parte per conservatores monete
fieret solutio de stipendio seu salario
quoquo modo quod infra tertiam diem a die
assignationis talis presentature possint
teneantur et debeant ipsi conservatores
prout tales presentature capient et firma
bunt de tali stipendio seu salario reti
nere et ad eorum introitus mittere et
mitti facere sub pena et prout in preallegato
capitulo de gentibus armigeris est
expressum. Et similiter inscripsisse capita
neo cedulam pagamenti. Si vero
fierent presentature de aliquibus castel
lanis quibus per massarios comunis perusii
deberet solvi pro eis vel eorum famulis

quod huiusmodi punctature assignari debeat per ipsum militem et offitialem ipsius massarij pro ut supra de conservatoribus est expressum. et solutiones earum dictis fieri massarijs. et pro ipsos et eorum notarios et cancellos teneri et ad introitus mitti et cedulam pagamenti capitaneo populi aretii prout supra de conservatoribus est expressum. Et quod prefatus offitialis de omni et toto eo quod propterea venire fecerit in comune habeat et habere debeat in singulis casibus a conservatoribus seu a massarijs quarta parte pro ut tales punctature capient et summabunt. Et quod siquis in predictis vel aliquo eorum fraudem baractariam seu negligentiam comiserit ipso facto incidat in penam quingentarum librarum pro quolibet et vice qualibet. Et super his possint et debeat specialiter sindicari

De fideiussoribus dandis per castellanos et assignatione familiorum.

11

Statuimus et ordinamus quod deinceps omnes et singuli castellani et alij quocumque nomine nuncupentur qui quomodolibet ibunt ad custodiam seu capitaneatum alicuius cassari bastite vel fortilitij comitatus perusii aut civitatum terrarum vel locorum comunis perusii recomissorum vel recomendandorum imposterum qui eligerentur a consilio vel a dominis aliquibus aut de sacculis comunis perusii publicarentur vel loco electorum quomodolibet surrogarentur seu deputarentur possint teneantur et debeant coram dominis prioribus artium civitatis perusii ante quod accedant dare bonos ydoneos et sufficientes fideiussores usque in numerum decem. vel ab inde supra locorum qualitate et opportunitate pensata. et non minus quinque. se obligaturos in solidum pro quantitate et usque in summam decem milium florenorum. et non minus quinque milibus super custodia manutentione et restitutione cassari fortilitij seu bastite. etiam super solutione punctaturarum. et defectuum quorumcumque in promissionibus obligationibus et reintegrationibus oportunis. = Et quod similiter teneantur et debeant dare in scriptis eorum nomina pronomina et cognomina et portam et parocchiam. Et etiam omnium et singulorum famulorum et cuiusque eorum famulorum. eos quos designabunt faciendo patriam et signa, similiter et eos famulos. ne fraus aliqua comictatur. sub pena ducentarum librarum

quolibet et vice qualibet. = Et quod talibus nisi primitus fideiussores dederint. et eorum et famulorum nomina prout supra continetur. littera dari non possit castellanantie vel consignationis possessionis modo aliquo seu forma sub dicta pena danti et scribenti et sigillanti et vice qualibet auferenda a quolibet contrafaciente.

De mostra potestatis capitanei et aliorum offitialium comunis perusii

Potestates capitanei et alij quicumque rectores qui quomodocumque pro comune perusii diriguntur seu pro comunitates vel dictos vigore federum vigentium inter ipsos et comune perusii quomodolibet eliguntur ad gubernationem seu regimina comunis perusii seu civitatum terrarum castrorum vel locorum comunis perusii recomissorum vel imposterum recomictendorum cum eorum offitialibus et familijs debite serviant continue sicut decet. Statuimus quod quilibet ipsorum ante quam vadat ad regimen ad quod electus fuerit vel aliter deputatus per quatuor dies teneatur et debeat in scriptis dare in cancellaria comunis perusii eius et offitialium et famulorum nomina et cognomina et pronomina locum unde sunt et pila et signa. Et coram dominis prioribus artium dare duos bonos fideiussores dare cives dare qui in solidum una secum se obligare debeat quod residentiam faciant et offitiales familiam et equos continue retinebunt in offitio prout debent. Et de punctaturis solvendis si contigerit punctari casu quolibet cum effectu. = Et quod miles offitialis domini capitanei populi perusini possit teneatur et debeat omni mense ad minus semel mostram et assignationem de omnibus et quolibet eorum et eorum offitialibus et familijs facere diligentem. Et non repertos punctare. Et punctaturas in formam publicam consignare prout supra de castellanis exprimitur. et exequutio fieri possit et debeat infra mensem per capitaneum populi et servari modus supra traditus de castellanis in omnibus et quo ad omnia cum effectu. Et sub illa pena. Et quod punctaturas solvere teneantur et debeant prout inferius denotatur si punctati fuerint quocumque modo scilicet pro quolibet principali rectore non reperto et vice qualibet viginti quinque libras denariorum pro quolibet iudice non reperto decem libras denariorum. pro quolibet socio quinque libras. pro quolibet notario tres libras.

pro quolibet domicello vel famulo qua
dragintа s. den. Et pro quolibet equo unum flor.
in pecunia numerata eis et cuilibet
eorum auferendas de facto et vice qua
libet. Et quod quilibet talium offitiali
um ad requisitionem dicti militis sotii
capitanei possit teneatur et debeat
monstram et assignam facere diligenter
sub pena centum libr. den. pro quolibet
et vice qualibet qua fuit contrafactum.
Et in cuiuslibet omnium predictorum presentato haberi de
beat cum omnibus suis offitialibus et fami
liis et equis. Que quidem presentatio
ne solui debeant massariis communis Perusii.
Salvo quod si de camera conservatorum
aliorum ex talibus offitialibus aliquid debe
solvi pro suo vel famulorum salario seu
stipendio quoquo modo tunc tales presen
tature ibidem solvantur et retineat
sicut de castellanis fieri debet secundum
formam precedentium capitulorum. De quibus
quidem presentaturis scilicet de eo quod
venerit in eos seu remanserit pre
fatus offitialis habeat et habere debeat
quartam partem tam a conservatoribus
quam a massariis dicti communis prout capiet
et sumabit.

Quod nullus vicarius castri comitatus
Perusii offitium exercere nisi per
dominos priores et offitiales custodie
confirmetur.

19 Nullus vicarius possit audeat
vel presumat in castris seu locis
comitatus Perusii vel aliquo eorum per se vel
alium offitium quomodolibet acceptare
vel exercere sine expressa licentia
dominorum priorum artium et offitialium custo
die civitatis Perusii pena centum libr.
pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
pro quemlibet offitialem communis Perusii de facto
auferendarum ad petitionem cuiuslibet.

De pena recusantium dare
nomina eorum de quibus monstre
reuideri debent offitiali
super monstris.

20 Conservatores monete et notarius super
conductis in eorum camera et mas
sarii communis Perusii et eorum notarii et
quilibet eorum sub pena quingentarum
libr. den. pro quolibet negligente et
vice qualibet de facto auferendarum
possint teneantur et debeant ad requisi
tionem offitialis domini capitanei populi
Perusini super monstris dare et assignare
nomina et equos personarum et pila quo
rumcumque gentium armatarum equitum et

peditum prout scripta sunt in conductis eorum.
Et similiter omnium castellanorum et famulorum
quomodolibet conductorum per ipsos vel aliquem
eorum et omnium qui loco cassorum quolibet
remicterentur. Ad hoc ut monstre possint
efficaciter reuideri. Et illud idem ser
vetur de potestatibus capitaneis castel
lanis et aliis qui irent ad regimina
vel custodia civitatum terrarum vel
locorum communi Perusii suppositorum in cancellaria
quomodolibet assignandis iuxta exigentiam
precedentium capitulorum.

Quod nullus castellanus huius
alicuius castri fortilitii vel
bastite communis Perusii custo
dia vel terrarum subiectarum
possit inde recedere.

21 Nullus castellanus vel alius quicumque
habens principalem seu exercens
custodiam alicuius castri seu
comitatus Perusii seu cassarorum vel basti
tarum civitatum terrarum vel locorum
seu fortilitiorum communi Perusii subiectorum
vel recommissorum possit audeat vel presu
mat a tali castellania seu custodia
durante tempore quo ibidem stare deberet
recedere vel se absentare sine expressa
deliberatione et licentia dominorum priorum
et camerariorum artium civitatis Perusii.
obtempto super tali materia licentia
partito ad bussolas et fabas ad minus
per duas partes. pena ducentarum libr.
pro quolibet et vice qualibet qua fuit
contrafactum. Et quod domini priores ar
tium vel alii magistratus civitatis
Perusii sub dicta pena non possint
nec debeant dare talem licentiam
contra dictam formam. Et si data fuit
non teneat ullo modo.

De monstris offitialium fore
nsium civitatis Perusii et
comitatus reuidendis et pro lucr.
et presentaturis solvendis

22 Cum pro utilitate publica sit neces
sarium monstras offitialium
forensium civitatis Perusii
et etiam qui in comitatu Perusii quolibet
deputarentur sepe sepius reuideri
ut offitiales familias et equos
teneant ordinatos duximus statu
endum. Quod offitiales et notarius
super monstris sinoticarum et offitialium
forensium quorumcumque civitatis
Perusii vel comitatus qui de sacculis
communis Perusii publicantur vel publicatorum
loco deputantur possint teneantur

et debeant mense quolibet adminus qua
tuor vicibus et totiens quotiens viderint
opportunum monstram et assigna facere
diligente de dnis potestate capitaneo popoli
maiori sindico iudice iustitie conser
vatore com. perusii capitaneo custodie
et aliis notis ad palatium dnorum priorum
custodiam deputatis. Et de eorum et cuiusque
eorum offitialibus familiis et equis et de omnibus
aliis offitialibus familiis et equis. Et de
omnibus aliis offitialibus forensibus in ci
vitate vel comitatu perusii quomodolibet
deputatis et familiis eorundem et equis.
Et in casu quo monstra fieret de predictis
vel aliquo predictorum et non reperiretur
collecteralis quod vice qualibet solvat viginti
libras den. Et pro quolibet alio iudice
decem libras. Et pro quolibet socio quinque
libras. Et pro quolibet notario tres libr.
Et pro quolibet famulo seu berovario vel
ragazino duas libras den. Et pro quolibet
equo vel ronzino unum florenum.
Et quod quidem non remiserit ultra duas
puntaturas soldum pro illo tempore nul
latenus consequatur. Et quod dicte pun
tature et quantitates et quolibet ipsorum de
salario offitialis de quo monstra re
cepta fuerit debeat retineri per capi
ent et firmabunt si et in quantum infra
tertiam diem non remiserint puncta
tum qui quomodolibet recessisset a die re
cessus. Dum tamen notificaverit diem
recessus talis famuli offitiali supe
monstris vel cancellario com. perusii
seu abbreviatori reformationum com.
cuius cum in dicta cancellaria offitiales
et famuli describi debeant et remicti.
Et si non notificaverit quod talis pun
tature casu quolibet debeant solvi et
retineri. Si vero aliquis more
retur ex offitialibus seu famulis quod infra
tres dies a die mortis alius ydo
neus et sufficiens remicti debeat.
Et diem mortis notificasse debeat prout
de recessu superius continetur. Et si non
remiserint et puntatis fuerint ad solutionem
huiusmodi teneantur. Et illud idem de
equis intelligatur si modo aliquis
moreretur quod infra dictum terminum
alii boni et sufficientes remictantur.
Et si de aliquo facta esset puntatura oc
casione offitii etc. in civitate vel
comitatu quod illo die si in civitate fuerit
debeat coram offitiale vel cancellario
presentari. Et si in comitatu fuerit

infra tres dies talis puntatus presentari de
beat ut supra vel proprio corpore habeatur.
Et quod nullus possit describi vel assignari in
monstra alicuius seu familia vel offitio qui
in aliqua alia assigna seu sub alicuius offi
tio descriptus esset. Et quod offitiales et fa
milie et maxime famuli et domicelli pro
eorum et cuiusque eorum et patris et matris et
locorum nomina et cognomina et pila
et signa describi et remicti debeant
omni vice in cancellaria com. perusii. Et
quod offitialis et notarius super monstris talia
nomina de libris cancellarie debeat extra
here ad hoc ut fraus aliqua non co
mictatur. Et quod sub pena xxv. libr.
pro quolibet et vice qualibet loco puntatu
rarum accipiendarum nullus residens in
civitate vel comitatu qui continue non
moretur in palatio vel alibi cum offitia
libus possit describi in monstra vel
respondere. Super quo offitialis mon
strarum diligenter debeat perquirere.
Et quolibet contrafaciente vice qualibet
in dicta quantitate punctare. et ut supra
consignare. Declarantes et statuen
tes quod supradictas puntaturas et qualibet
earum infra duos dies post lapsum trium
dierum infra quos debet remissio fieri
supradicti offitialis et notarius super mo
stris possint teneantur et debeant
in formam publicam consignare in
cancellaria com. perusii cancellario dicti
com. vel abbreviatori reformationum
et sigillatas. et aliam copiam penes se
retinere. Et super tali assignatione fa
ciendam aliquam omissionem seu ne
gligentiam, et etiam in remissione
monstrarum non comictere quoquo
modo sub pena centum libr. denar.
pro quolibet et vice qualibet de facto in cam
quolibet a negligente vel contrafaciente
auferendarum. Quarum quidem pun
taturarum copiam in fine offitii cuiuslibet
offitialis cancellator vel abreviator
predicti possint teneantur et debeant sub
pena centum libr. mictere sindica
toribus talis offitialis contra quem puncta
ture alique facte forent seu contra offi
tiales vel familiam ipsius vel equos.
et aliam copiam conservatoris monete.
Qui quidem sindicatores possint tene
antur et debeant sub pena quingentarum
librarum den. prout dicte puntature ca
pient et firmabunt defalcare et detra
here de salario talis offitialis. et c.

sententia declarare prout fuerit oportunum.
De fulcando et detrahendo prout et sicut su-
perius continetur ad dictas rationes. et in ca-
sibus supprius annotatis. — Et quod conservatores
monete sub dicta pena possint teneantur et
debeant dictas puntaturas et quamlibet
earum ad dictas rationes et in casibus
supprius declaratis sicut ascenderint etiam
si in sententia non fieret declaratio de talis
offitialis salario retinere et defalcare. et
ad eorum introitus mictere et micti facere
per eorum notarios et sincellos prout fuerit
oportunum infra duos menses post finem
sindicatus cuiuslibet offitialis. — De quibus
quidem puntaturis offitialis et notarius
super monstris habeant et habere debeant
quartam partem dictarum penarum seu punta-
turarum que remanserint seu venerint
quomodolibet in commune. Quam quidem quartam
partem prout capiet et summabit. Conservatores
ipsi sub dicta pena possint teneantur et
infra decem dies post finem offitii cuiuslibet
offitialis dare et solvere de quacumque
pecunia dicti communis absque aliquo precepto
vel mandato visa solum tali copia per
cancellarium seu abreviatorem ut supra
promictitur dirigenda. Cuius quidem quarte
partis puntaturarum offitialis super mon-
stris habere debeat dimidiam. et aliam
dimidiam notarius ipsius. Et si offitialis
super monstris seu conservatores cancel-
larius vel abreviator fuerint quolibet
negligentes ipso facto condennari debeant
in dictis penis. et super hoc debeat ex-
presse et specialiter sindicari. — Et quod presens
statutum vires sumat in kalendis maii
proxime venturi. Et sic possit et debeat
in perpetuum observari.

De electione duorum mares-
calcorum qui debeant signa
et pilos equorum

23

Conservatores monete teneantur et
debeant eligere et deputare du-
os bonos et fideles sufficientes
et expertos marescalcos qui declarent ipsis
conservatoribus pilos et signa equorum et
roncinorum tempore quo fit assigna seu mo-
stra per aliquem capitaneum conesta-
bilem seu caporalem equestrem communis
perusii. Et etiam dicant in eorum constituta
extimationes equorum et roncinorum. Quas
quidem extimationes conservatores
sequi non teneantur. Sed in eorum
discretione remaneat prout noverint
convenire. — Et quicumque fuit mare-
scalcus in dicta camera per se vel alium ad
idem offitium seu ministerium esse non pos-
sit nec debeat inde ad duos annos a
die depositionis offitii seu ministerii.
Et etiam nullus possit eligi vel assumi
ad dictum offitium vel exercitium directe vel
indirecte qui non sit matriculatus in
matricula artis fabrorum civitatis perusii.
Et si contra dictam formam electio vel deputatio
fieret non teneat ullo iure. et eligens
et electus seu offitium quomodolibet exercens
ipso facto pro quolibet et vice qualibet incidat
in penam centum librarum.

De mostra recipienda per dominos
priores artium de capitaneo
custodie et suis offitialibus et fa-
milia et de notariis et fa-
miliis.

24

Ut negotia communis perusii sicut congruit
per actendorum exequutionem celebra
offitium dominorum priorum artium civi-
tatis perusii sicut congruit exequatur
presenti capitulo duximus statuendum.
Et quilibet prior dominorum priorum artium civi-
tatis perusii ultra mostras quas facere
debent offitiales super monstris supprio-
rum civitatis perusii possit teneatur
et debeat qualibet ebdomoda semel
ad minus vidisse diligentem mostram
et assignam capitanei custodie palatii
ipsorum et familie et equorum eiusdem. Et etiam
aliorum notariorum quomodolibet deputatorum
seu deputandorum ad custodiam dicti
palatii vel consilia congreganda et famu-
lorum eorum et cuiuslibet eorum. Et si mostra
facta fuerit et aliquis puntatus obser-
vetur et observari debeat forma tradita
in proximo predicto capitulo scripta. et
dari copia talium puntaturarum publi-
cata sigillo parvulo communis perusii. et dari
in cancellaria infra terminum et prout
supprius in predicto denotatur. Et
quod idem modus per cancellarium seu abre-
viatorem servetur prout supprius de-
notatur. Et similiter per conservatores
et sindicatores in omnibus et singulis
et quo ad omnia et singula prout supprius
continetur. — Et si quis in premissis
vel aliquo premissorum negligens fuerit
quomodolibet vel remissus ipso facto
et vice qualibet incidat in penam
ducentarum librarum. et possit et debeat
specialiter sindicari per maiorem sindicum
incessanter.

De equis non stan-
dis [illegible] et de
rebus non vendendis per con-
servatores monete offi-
tialibus forensibus seu stipe-
ndiariis etc.

25

Nullus stipē

n Nullus stipendiarius communis Perusii con
prestet seu accomodet aliquem
equum vel roncinum scriptum et
bullatum alicui quoquo modo modo pena
vigintiquinque librarum denariorum perusino-
rum pro quolibet et vice qualibet et eam-
dem penam mandat equum accipiens
vel roncinum. Ad cuius pene exequutio-
nem potestas et capitaneus et maior sin-
dicus et uterque ipsorum possit teneantur
et debeat procedere ad denuptiationem
cuiuscumque. Et quod notarius conservatorum super
registris teneantur et debeant sub
dicta pena ipsos stipendiarios iurari
facere quod contra predicta non facient
quoquo modo. Conservatores vero
predicti et eorum notarii et fancellus non possint
audeant vel presumant modo aliquo seu
forma directe vel per obliquum vel quo-
vis colore quesito vendere alicui offi-
tiali forensi communis Perusii vel stipendiario
vel alii cuicumque per eos seu aliquo eorum
aliquem equum vel roncinum vel permu-
tare seu bladum vinum vel aliquid
aliud ad penam quingentarum librarum denariorum
pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
de facto auferendarum per dominum potestatem et
capitaneum populi et alium quemcumque
offitialem communis Perusii ad instantiam cuiuscumque
petentis. Et de hoc possint et debeant
spetialiter sindicari. Predicta vero que de
equis non prestandis dicta sunt locum
sibi non vendicent in equis conprestandis
dominis prioribus artium pro eis. Nec etiam in equis
comprestandis aliis civibus seu forensibus
de mandato dominorum priorum vel septem ex
eis in concordia quotiens pro facto communis Perusii
ad partes aliquas aliquis dirigatur.
Quo casu stipendiarii seu equum vel
roncinum recipientes pena aliqua
non incurrant

Quod quilibet conservator ab offitio conservatoratus vacare debeat per tres annos. Notarii et fancellus per duos

26 q Nullusque fuerit conservator monete
communis Perusii non possit ad idem offitium
eligi notari vel assumi inde ad
tres annos a die depositionis sui offitii
computandos. Pena quingentarum libra-
rum eligentibus quod electus de facto et
vice qualibet auferendarum si fuerit in
aliquo contrafactum. Notarii quoque va-
care debeant per integros duos annos
a tali offitio. Fancellus autem et quocumque
alio offitio fancellatus similiter per duos
annos. Et si contra dictam formam aliquis
eligeretur vel offitium exerceret
mandat eligens et electus seu offitium exer-
cens in dictam penam; Et de hoc debeant
spetialiter sindicari.

Quod sufficiant duo ex conservatoribus monete ad offitium exercendum.

27

q Quia dictorum trium conservatorum mone-
te non potest continue haberi pre-
sentia pro exercitio offitii ipsorum. Sta-
tuimus quod ad eorum offitium exercendum
et ad omnia et singula quomodolibet
spectantia ad eorum offitium quoquo modo
sint et esse debeant saltem duo ex dictis
conservatoribus presentes et in concordia.
Et quod factum erit per ipsos duos valeat et
teneat et plenum sortiatur effectum
ac si per omnes tres concorditer factum esset.
Salvo quod in casu quo necesse foret dictum
offitium in aliqua sui parte extra civitatem
Perusii exerceri quod eo casu unus ex dictis
conservatoribus habita licentia ab aliis
suis collegis vel altero eorum possit extra
civitatem Perusii ipsum offitium exercere.
Et quod fecerit valeat et teneat et plenam
habeant roboris firmitatem perinde ac si
per omnes tres concorditer factum esset.
Aliquo non obstante.

Quod communantie et gabelle communis Perusii et poste dicti communis vendantur cum periculo et risico tam guerrarum et cavalcatarum quam cuiuscumque alterius fortune eventus.

28

a Ad obviandum dampnis et preiuditiis
communis Perusii que ex defalcatione
seu ex gravatione fructuum et
pretiorum communantiarum et gabellarum communis
Perusii venditarum retrolapsis temporibus
multifariam emerserunt ne talis perver-
sa et dampnosa consuetudo invalescat
in posterum hoc salutari capitulo et duratu-
ro perpetuo duximus statuendum. Quod de cetero
omnes et singule comunantie et gabelle communis
Perusii et fructus redditus et proventus
earum et cuiuslibet earum per conservatores mo-
nete massarios offitiales abundantie et
quoscumque alios offitiales communis Perusii nomine
dicti communis ad tempus vendende vel aliter
concedende qualitercumque et quotcumque
vendantur et concedantur quibuscumque
emptoribus et eas emere volentibus ad
omne ipsorum emptorum resicum periculum
et fortunam tam occasione guerrarum
cavalcatarum et aliarum quarumcumque novarum
novitatum que fierent vel moverentur
contra commune Perusii vel eius subditos seu
recommissos dicto communi per quamcumque
societatem gentium armigerarum vel
per inimicos dicti communis seu subiectorum

vel recomendatorum dicti communis. vel per aliam
quancumque personam corpus collegium
seu universitatem quocumque seu qualis
cumque. et etiam occasione seu causa cuiuscum
que transitus vel residentie quam vel que
fieret per territorium seu comitatum vel
districtum Perusii per aliquas gentes ar
migeras vel alios quoscumque etiam
sub securitate seu salvo conducto
dicti communis amicabiliter vel alio quoque
modo. Et etiam occasione seu causa
grandinis seu sterilitatis cuiuslibet.
et alterius cuiuscumque casus soliti vel
insoliti. moderati seu inmoderati.
tam divini iuditii quam humani. et al
terius cuiuslibet casus. qui quocumque
aut qualitercumque excogitari posset et
seu non posset. ita quod omnes casus
per quos vel aliquem eorum seu eorum
seu alicuius eorum occasione vel causa
seu dependentium vel generorum vel
etiam penitus extraneorum ab eis emp
tores ipsi quocumque aut qualitercumque
impediri possent. vel quomodolibet
dampnificari in perceptione fructuum
seu proventuum gabellarum comunantiarum
vel postarum predictarum vel alicuius earum
pro expressis specificatis et declaratis
in presenti statuto penitus habeantur.
et haberi debeant et censeri. Ita quod
omne comodum et incomodum periculum
lucrum ac dampnum. et casus quicumque
ut supra exprimitur ad ipsos emptores
debeant plenarie pertinere. Et quod nullum
nullum gravamen dampnum seu preiu
ditium propterea vel ob id quomo
documque aut qualitercumque provenire
valeat ad commune. vel contra ipsum seu
iura eius quomodolibet resultare.
quominus commune ipsum ad exigendum
et recipiendum integrum pretium
pro quo venditio seu stabilimentum
factum fuit de predictis vel aliqua ex
earum gabellarum comunantiarum seu po
starum. Et ad percipiendum fructus
et redditus ipsarum ius habeat et
tales emptores integrum et illesum.
Et quod presens capitulum in omni vendi
tione seu concessione que in posterum
fiet de gabellis comunantiis seu
postis predictis. et qualibet earum in omnibus
et per omnia exprimi debeat et apponi.
Et exnunc pro apposito et expresso et

penitus haberi debeat eo ipso. Etiam si de eo
facta non fuerit mentio specialis. Que
quidem mentio si facta non fuerit propterea
ius aliquod dictis emptoribus non generatur.
decernentes nichilhominus quod conservato
res et alii supradicti venditores supradictas
comunantias gabellas seu postas tene
antur et debeant sub pena quinquagintarum
librarum denariorum a negligente quolibet et vice
qualibet de facto auferendarum pro maiore
cauptela in principio capitulorum
cuiuslibet venditionis seu concessionis
prefatum capitulum et eius continentiam
de verbo ad verbum apponere et
declarare aliquo non obstante.

Qualiter gabelle et comunantie
vendantur et quo tempore

Statuimus quod conservatores mo
nete per se ipsos et non per alios 29
teneantur et debeant ad pe
nam centum librarum denariorum pro quolibet
eorum contrafaciente de anno in annum
duobus mensibus ante quam gabelle seu
comunantie recidant seu revertantur
ad commune Perusii bampniri et subastari
facere per publicum preconem communis Perusii
fructus gabellarum et comunantiarum
dicti communis qui debentur et deputati
sunt camere dictorum conservatorum.
et vices concedere plus promictentibus
et offerentibus in ipsis vel aliqua earum.
et ipas vices licitantibus solvere seu
solvi facere. et ipsos fructus stabilire
plus promictentibus et offerentibus. et de
ipsis venditione facere quam citius
poterunt. et pro commune Perusii pro missoro
tempore prout crediderint convenire.
Servatis tamen cautionibus et solemni
tatibus in predicto capitulo denotatis.
et inferius etiam denotandis. excepta
gabella seu comunantia aque lacus.
quam bampnire incipiant et bampniri
faciant per annum ante quam finiat tempus
venditionis eiusdem. Alias vero
comunantias et gabellas subastari et
bampniri et stabiliri faciat tempore intendo.
et pro tempore prout inferius denotatur.
Et quod nullus alius officialis possit
eligi deputari vel assumi ad faciendum
bampniri vel vendi tales comunantias
seu gabellas vel aliquam earum modo
aliquo seu forma preter dictos priores
seu camerarios artium civitatis
Perusii. vel alios marescalcus. pena

tam eligenti quam electo ducentarum librarum.
Et nichilhominus talis electio non
teneat ullo iure. Et quod conservatores ipsi
sub dicta pena eorum comunantias et
gabellas camere teneantur et subha-
stari facere iuxta priorum et successorum
formam temporibus declaratis. Et quod
unum ex eorum notariis ad scribendum
bamminta stabilimenta promissiones et
venditiones quaslibet et non alium
deputare. Et si conservatores ipsi
negligentes negligentiam commiserint in
vendendis comunantiis seu gabellis
camere ipsorum quod ipso facto incidant
in penam quingentarum librarum pro
quolibet et vice qualibet.

De pacto apponendo in qualibet venditione comunantie seu gabelle vendende et poste quod liceat expensis emptorum non solventium invenire pecuniam ad grecum sub provisione.

De comuni provisione de predictis comuna-
tiarum gabellarum et postarum clusis
temporibus debitis satisfiat, sicut in
venditionibus suis cedularum exigen-
tiam fuit declaratum, presenti capitulo
duximus statuendum. Quod in una-
quaque venditione seu concessione que
fieret de aliqua comunantia seu gabella
comunis Perusii vel posta clusis hoc pactum
expressum apponi debeat. Et ex nunc
pro expresso et declarato haberi debeat
et censeri, et sub dicti pacti observan-
tia quelibet venditio seu concessio
facta esse intelligatur, etiam si inde
non fieret quoquo modo. Quod si quis
emptor alicuius comunantie vel ga-
belle dicti comunis seu poste clusis ve-
dende imposterum seu quomodolibet
concedende non solverit pretium de-
bitum et conventum infra terminum
appositum et declaratum in contractu
seu cedula venditionis talis comu-
nantie gabelle vel poste. Quod comuni Perusii
seu conservatoribus monete massario-
rum vel offitialibus abundantie quibus
talia pretia deberetur, et soluta non
essent tempore debito ut supra, sit licitum
et permissum tale pretium seu pretii qua-
ntitatem quod seu que quanto tempore
solutum seu soluta non esset acqui-
rere seu accipere facere sub quacumque
provisione vel cambio seu fenore prout
commodius fieri poterit sumptibus et
expensis emptorum non solventium. Et quod quamdiu
distulerit solutionem pretii seu quantitatis
ut supra non soluti vel solute, tale cambium
provisionem seu fenus idem emptor
solvere et satisfacere teneatur et debeat,
et ad solvendum cogi et compelli possit
et debeat dicto sicut ad solvendum debitum
principale prout capiet et sumabit. Et
quod super tali cambio provisione seu fe-
nore stetur et credatur et credi
debeat dicto et assertioni conservatorum
monete et personarum pro plena probatione.
Et idem intelligatur de massariis et
offitialibus abundantie et utroque of-
fitio et ipsorum. Decernentes et
nichilhominus quod contra non solventes temporibus
debitis fiat et fieri possit et debeat
realis et personalis executio dicto
immediate post lapsum terminum
appositum et conventum in huius-
modi venditionibus seu concessionibus
quoquo modo. Si quis autem venditor
talium comunantiarum gabellarum vel po-
starum omiserit tale pactum et conditiones
apponere in venditione seu concessione
quam faceret que conditio sit et quod
pactum pro apposito et declarato esse
et eo ipso haberi debeat ipso facto et
vice qualibet incidat in pena quin-
gentarum librarum denariorum pro maiorem sindicum
et quemcumque alium offitialem comunis Perusii
de facto auferendarum.

Quod nulla expositio comunantie seu gabelle possit vendi nisi dumtaxat pro uno anno nec etiam ad contante.

Pro evidenti utilitate publica et quia
temporum non semper eadem solet
esse equalitas, decernimus statu-
entes quod nulla expositio gabelle possit
vel debeat quoquo modo per conservatores
vel alios vendi seu concedi nisi dumtaxat
pro tempore unius anni. Nec etiam earum
vel alicuius earum venditio seu con-
cessio fieri ad contante sine expressa
deliberatione dominorum priorum et camera-
riorum artium et consilii oportuni.
Et si qua venditio vel concessio fieret
quoquo modo directe vel indirecte
pro maiori tempore unius anni, talis ve-
ditio seu concessio non teneat ullo iure.
Et ius aliquod emptori seu alteri recipienti
nullatenus acquiratur seu acquiri possit
in aliquo quo modo. Et nichilhominus
emens vel aliter recipiens et vendens
pro quolibet incidat in pena quingentarum

librarum denariorum de facto per maiorem sindicum auferendarum. Gabelle quarum sunt hec videlicet

Gabella macinatus in civitate Perusii.

Gabella vini in civitate burgis et suburgis Perusii.

Gabella contractuum.

Gabella vini et bestiarum comitatus Perusii.

Alias quoque gabellas predictis exceptis et comunantias possint vendere et vendi facere pro temporibus conspiciens et secundum formam et exigentiam cedularum earum. exceptis gabellis infrascriptis in infrascripto capitulo declaratis;

De gab. salarie et gabella macinatus seu buccarum comitatus Perusii et gabella pedagii non possit vendi sine deliberatione consilii oportuni

32

a De removendum incomoditatem subditorum et ad conservantiam comoditatis publice intendentes duximus statuendum. Quod conservatores monete vel alius quicumque non possint nec debeant vendere seu vendi facere modo aliquo seu forma quomodocumque et qualitercumque gabellam salarie comunis Perusii nec gabellam macinatus et buccarum comitatus Perusii. nec gabella pedagii et gabelle grosse de pede platee vel aliquam earum sine expressa deliberatione consilii dominorum priorum et camerariorum artium dicte civitatis et consilii oportuni. Et si venditio fieret non valeat nec teneat ullo iure. Et ius aliquod propterea queri non possit nec debeat ullo modo ementi seu recipienti. Et nichillominus tam emens quam vendens incidat in penam ipso facto quingentarum librarum denariorum cuilibet contrafacienti quolibet de facto auferendarum per maiorem sindicum comunis Perusii ad instantiam cuiuscumque.

De gab. vini, bestiarum comitatus Perusii, pro una quaque porta insimul vendi debeat de porta in portam.

33

c Concernentes pro subditorum salutare conservationem statum et comodum rei publice augeri. Et ad hoc ut comuni Perusii efficacius satisfiat. Statuimus et ordinamus quod imposterum gabella vini et bestiarum comitatus Perusii vendantur et vendi debeat ad portas. Ita quod omnes gabelle unius porte seu intra limites et confinia unius porte constitute vel ordinate insimul vendantur pro una porta. ita quod una tantum venditio de hiis omnibus pro una porta fieri debeat. Sic de porta in portam fieri et observari de tempore in tempus. et aliter venditio fieri non possit vel debeat quoquo modo. Et si fieret non teneat ullo iure. et emptori seu emptoribus ius aliquod non queratur. Et nichillominus vendens et emens ipso facto vice qualibet incidat in pena quingentarum librarum denariorum ipso facto a contrafaciente quolibet et vice qualibet de facto auferendarum per maiorem sindicum comunis Perusii ad instantiam cuiuscumque. Occurrentes predicta in perpetuum observari. cum multitudo emptorum et effrenata cupiditas eorumdem excruciarent et excorient subditos. Etiam per multorum emptorum paupertate sicut evidentia experientiis manifestat comuni non fuerit de pretiis ab emptoribus satisfactum;

De fideiussoribus recipiendis ab emptoribus gabellarum seu comunantiarum comunis Perusii.

34

c Cum receptio insufficientium fideiussorum super venditionibus comunantiarum et gabellarum comunis Perusii maxima attulerit detrimenta comuni Perusii ut imposterum talia incomoda non contingant. Statuimus. Quod conservatores monete et alii quicumque vendentes comunantias et gabellas comunis Perusii possint teneantur et debeant recipere bonos et sufficientes fideiussores cives perusinos ab emptoribus earum et cuiuslibet earum seu ab illis quibus fuerint stabilite infra scriptam dictorum adhuc stabilimenti iuxta et secundum modum qualitatem et numerum infrascriptum videlicet

s Pro gabella comunantie Aquelacus usque in viginti fideiussores.

s Pro gabella macinatus in civitate Perusii usque in decem fideiussores.

s Pro gabella vini in civitate Perusii burgis et suburgis usque in decem fideiussores

s Pro gabella contractuum usque in quinque fideiussores

s Pro gabella salarie si venditio deliberaretur per consilium oportunum usque in viginti usque in decem fideiussores.

Pro gabella pedagii et gabella grossa si deliberaretur venditio per consilium oportunum usque in decem fideiussores.

Pro gabella macinatus biadarum in comitatu pisarum si deliberabitur venditio per consilium oportunum usque in octo fideiussores.

Pro aliis quoque comunantiis seu gabellis usque in quinque fideiussores pro qualibet.

Declarantes et statuentes quod illi quibus tales comunantie seu gabelle fuerint stabilite seu earum aliqua teneantur et debeant infra sex dies a die stabilimenti cuiuslibet comunantie seu gabelle dedisse dictis conservatoribus et aliis venditoribus prima quaque usque in numerum superius designatum bonos et sufficientes fideiussores quorum extimum seu catastro secundum extimationem catasti comunis pisarum ad grossam sit valoris et extimationis ad minus in duplo pretii pro quo talis comunantia seu gabella venderetur. Vel quantum caperet pretium unius anni. Ita quod duplum extimationis referatur ad pretium dumtaxat pro uno anno. Non obstante quod talis comunantia seu gabella pro maiori tempore venderetur. Predicta tamen non vendicent sibi locum in fideiussoribus gabelle macinatus. Qui habere debeant ad minus extimum et valorem secundum extimationem catastri ad grossam quantum caperet pretium unius anni in simplo et non duplo. Decernentes quod fideiussores predicti teneantur et debeant in una quaque venditione una cum principalibus emptoribus se in solidum et principaliter obligare ad solutionem pretii et ad omnia ad que tenetur secundum formam contractus cuiuslibet ut est supra. Cum membris et solempnitatibus oportunis.

Quod conservatores et alii venditores gabellarum vel comunantiarum pro emptoribus teneantur comuni pisarum si fideiussores bonos non acceperint ut supra conprehenditur.

34

Et ea que utilitatem rei publice concernunt inviolabiliter observet. Statuimus declarantes quod in quantum conservatores monete et alii quicumque venditores aliquas comunantias seu gabellas comunis pisarum non receperint bonos et sufficientes fideiussores secundum qualitatem et exigentiam in proxime precedenti capitulo denotatas quod ipso iure sint et esse intelligantur debitores et principaliter obligati et expresse comuni pisarum pro talibus emptoribus et quolibet eorum a quo seu a quibus fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam superius denotatas non susceperint in omnibus et singulis ad que dicto comuni tales emptores virtute contractus seu cedule venditionis comunantiarum seu gabellarum tam pro satisfactione pretii quam alia quacumque de causa propterea quomodolibet tenerentur. Et ita possint et debeant exigi gravari et molestari realiter et personaliter sicut possent emptores ipsi quoquo modo. Et ideo decernentes ut venditores talium gabellarum seu comunantiarum vigilantiores et cautiores reddantur et exactiores debeant sub eorum substantiarum periculo ad rei publice substantiam diligentius conservandam.

Quod magistri fideiussores non tenentur infra sex dies a die stabilimenti quod tenentur comunantie seu gabelle vendi teneantur et reficiendi siquid deest a prima promissione post illum cui primo fuerit stabilita.

36

Ut autem ut nullus per collusionem vel alio modo audeat vel presumat promissionem facere in subhastationibus comunantiarum et gabellarum comunis pisarum sub obtentu vitium lucrandorum vel alio quovis modo et forte non intentione gabellam seu comunantiam retinendi seu habendi ydonee. Sicut decet presenti capitulo decernimus statuentes quod magistrum promissores quibus aliqua comunantia seu gabella dicti comunis per conservatores vel alios venditores fuerit stabilita fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam prelibatos in precedentibus capitulis contentorum infra sex dies a die stabilimenti non dederint conservatoribus seu aliis venditoribus pro dicto comuni aliqua comunantia seu gabellam quod liceat ipsis conservatoribus et aliis ad vendendum deputatis talem comunantiam seu gabellam teneantur et debeant de novo subhastari facere et stabilire et vendere tunc plus promictenti iuxta et secundum exigentiam promissorum et vices precedentibus licentiantibus ut superius est expressum.

in venditionibus faciendis, et quod si contigerit
minus pretium fuerit oblatum. seu
pro minori pretio stabilita, seu vendita
quam promissores primi obtulerunt, qui
ut supra premictitur fideiussores non
dederint, quod tunc et eo casu primi promis
sores predicti qui satisdationem ipsarum
ad effectum iuxta predictorum exigentiam
non potuerissent, ad solvendum omne
pretium, quod defuerit in secundo stabi
limento seu venditione a primo sta
bilimento seu venditione teneatur
et adstricti esse ad refutandum et
solvendum intelligantur perinde
ac si proinde plenarie adimplevisset
dationem fideiussorum iuxta exige
tiam supradictam. Et quod conservatores
et alii venditores teneantur et debeant
contra predictos exequutionem realem
et personalem de facto facere et fieri
facere sub pena .C. libr. den. ad
solvendum refundendum et satis
faciendum dicto comuni omnem quanti
tatem florenorum seu pecunie que quo
modocumque deficeret a predicto primi
stabilimenti in pretio secundi stabilimenti
et venditionis. que fieret prout supra
continetur. Et quod dominus potestas capita
neus populi maior sindicus, et quilibet
alius offitialis comunis perusii ad requi
sitionem ipsorum conservatorum seu aliorum
vendentium vel alicuius eorum possit
teneantur et debeant sub dicta pena
et ut supra promictitur a quolibet ne
gligente et qui contrafecerit de facto aufe
renda et retinenda de suo salario
eius tempore sindicatus contra predictos et
quemlibet eorum exequutionem realem
et personalem facere et fieri facere
quotiescumque tempore etiam feriato ad honorem
rem dei et in quocumque loco etiam
prohibito pro solutione, et occasione
solutionis talis quantitatis seu pretii
quod seu que in secundo stabilimento
seu venditione a primo stabilimento
ut supra premictitur quomodolibet de
fuisset. Et quod tales offitiales occasione
seu causa eorum que fecerint vel fieri fecerint
in premissis non possit nec debeat modo aliquo
sindicari vel molestari. sed sit et esse intelligatur
ab hiis omnibus exempti liberi et penitus absoluti.

De libris faciendis pro co
munantiis et gabellis

Ut fraus aliqua comicti non possit 37
et ut sciatur que sunt comunantie
et gabelle comunis perusii et ubi site sint.
Statuimus quod in camera conservatorum
predictorum sint et esse debeant et fieri
de novo in cartis membranis et
inter tabulas ligati duo libri. In quorum
uno scribantur omnes comunantie
comunis perusii per extensum et ubi site
sunt, in quo libro scribi debeant sub
brevi loquio homines et persone quibus
tales comunantie vendite sunt et
pro quanto pretio et ipsorum fideiussores
et promissio pretiorum. ubi etiam scribatur
solutiones pagamentorum pretiorum ipsarum
comunantiarum, cum millesimo mense
et die. Et predicta fiant per notarium
super registris dicte camere depu
tatum. et imposterum deputandum.
ita quod clare et apte appareant sol
ventes et non solventes. In alio
vero libro scribantur omnes gabelle
comunis perusii per extensum. et nomina
fideiussorum cum quantitatibus
millesimo mense et die ut supra dictum
est, de comunantiis que similiter
scribi debeant per notarium supradictum.

De libris faciendis
in camera conservatorum
pro introitibus et exitibus

Statuimus quod per notarium conserva 38
torum qui fuerit super introitibus
deputatus fiant et fieri debeant
duo libri. Et in quolibet ipsorum scriba
tur omnes et singuli introitus con
servatorum, quorum est notius. quorum
librorum unus remanere debeat in
camera dictorum conservatorum. alter vero
coram maiori sindico in fine offitii
iuxta consuetudinem debeat presentari.
Et simili modo fiant per notarium
conservatorum qui fuerit ad scribendum
exitus deputatus duo libri. et in
utroque eorum scribantur omnes et singuli
exitus et expense faciende per ipsos
conservatores. quorum unus in dicta
camera debeat remanere. alter
vero coram maiori sindico producatur.
Et antequam dicti libri producantur
calculentur et assummentur introitus

et exitus et expense. et ascultentur per
notarium conservatorum coram con
servatoribus et cancellis prout extitit
hactenus observatum. Ita quod error vel
fraus aliqua committi non valeat quo
quo modo. pena quingentarum librarum
pro quolibet contrafaciente et vice
qualibet auferendarum;

de registro faciendo de debitoribus preteritis et etiam de debitoribus futuris in cancellaria communis Perusii

39

Ut hec ut haberi possit notitia preteritorum debitorum communis Perusii et ut
efficax executio fieri debeat
et offitiorum privationibus et aliis penis
inferius denotandis ad solvendum
efficaciter conatetur, presenti capitulo
duximus statuendum, quod de omnibus
et singulis debitoribus preteritis communis
Perusii fiat et fieri possit et debeat
unum registrum in cartis pecudinis
quod stare debeat et esse continue in
cancellaria communis Perusii. et dictum registrum
componatur et ordinetur et fiat
et scribi debeat per ser Johannem ser Angeli
notarium super registris in camera conser
vatorum. videlicet de debitoribus preteritis camere
conservatorum massariorum et offitia
lium abundantie et offitialium preteritorum
salarie. describendo per ordinem alpha
beti per portam et parocchiam et per
alium locum unde debitores essent.
Et etiam quantitatem. et causam pro qua et in
qua tenentur. etiam folium sub quo
et in quo registro apparent in dictis
cameris quomodolibet descripti ad hoc
ut sine difficultate valeat inveniri.
pro aptando et registrando prout fuit
oportunum. Et predictum registrum
debeat perfecisse de omnibus suprascriptis debi
toribus et assignasse in cancellaria
communis Perusii hinc ad medium mensis
Junii proxime venturi in forma publica
in cartis membranis sub tabulis li
gatis sub pena quingentarum librarum.
Et quod pro eius labore et pro vernice et
attramento et pro scriptura habeat et
habere debeat a camera conservatorum
florenos quindecim de auro. Et quod
conservatores massarii offitiales sala
rie et quilibet eorum sub dicta pena

debeant dedisse eidem ad eius petitionem
copiam omnium aliorum debitorum preteritorum.
In futura autem super registratione faci
enda de quibuscumque debitoribus communis Perusii
talis forma servetur. Quod conservatores
monete massarii offitiales abundantie et
alii quicumque offitiales dicti communis electi
seu eligendi super aliquibus comunantiis
seu gabellis vel ad exigendum aliquam
comunantiam seu gabellam possint
teneantur et debeant per eorum notarios
registrari facere in dicto registro exi
stente in cancellaria dicti communis omnes
et singulos debitores dicti communis ex quacumque
causa futuros. qui non solvissent ea
ad que tenerentur seu tenebuntur dicto
communi infra terminum trium mensium tunc
proxime futurorum a die appositi termini
vel contenti in scriptis seu cedulis in(?)
seu celebratis super venditionibus seu
locationibus vel concessionibus comunanti
arum seu gabellarum dicti communis seu po
starum clusii vel alicuius earum modo aliquo
seu fora in fine dictorum trium mensium
infra decem dies tunc proxime futuros. et
quod talis registratio per aliquem ex notariis
eorum vel alicuius eorum cui impositum
fuerit per offitiales talis notarii de nomine
talis debitoris per ordinem alfabeti
porte et parocchie in quantitate et causa
breviter sub qua et in qua teneretur
sub pena quingentarum librarum denariorum vice
qualibet et a quolibet contrafaciente seu
negligente auferendarum per maiorem
sindicum communis Perusii vel alium quemcumque
offitialem dicti communis ex eorum offitio
etiam ad instantiam cuiuscumque. Et
quod omnes qui solvissent ea que solvere
deberent seu debuissent possint et
debeant per notarios conservatorum massa
riorum offitialium abundantie vel ali
orum quorumcumque offitialium dicti communis
quibus talis solutio facta fuerit a quindecim
diebus in XV dies in fine temporis
quindecim dierum cassari et cancellari
de registro in dicta cancellaria exi
stente. Et ad hoc ut contra eos
qui solvissent et de dicto registro cassi
non essent nulla fiat novitas seu
remotio vel privatio ab offitiis vel extra
infrascriptorum exigentiam non sequatur
quod in quantum apodissam solutionis facte
produxerit in cancellaria communis Perusii
coram cancellario seu abreviatore

reformationum cois pisn Non obstante q de
registro pdto cassus non esset q ad eius excusationem sufficiat proinde ac si cassus
esset. — Et qm debitores gabelle maccinatus et etiam salarie cami p cor exigun
tur et non vendantur seu aliqua earum
effectualiter nisi anno expleto ullatenus
describi possent sine magna inconvenientia. Statuimus et ordinamus q conservatores monete seu alii offitiales
dicti cois super talibus gabellis vel altera
earum deputati seu deputandi possint te
neantur et debeant in fine anni infra
quindecim dies in dicto registro cancellarie p eorum notarios iuxta exigen
tiam antedictam. registrari facere omnes
et singulos debitores in dictis gabel
lis vel earum existentes et utraque
earum. describendo nomina debitorum per
ordinem alphabeti et p portus et parocchias.
et quantitatem et cam prout superius conti
netur. ad hoc ut possint faciliter inveniri
quotiens necessitas flagitabit. Et talis
descriptio fieri pdta debeat sub pena pdta.
et ut supra promictitur auferenda. Et quilibet offitialis exequtionem faciens
contra contrafacientes seu negligentes
in casibus in pnti capitulo denotatis vel aliquo
eorum habeat et habere possit et debeat
quartam partem cuiuslibet pene quam
solvi faceret et veniret quomodolibet in
comune. Et si offitialis negligens
fuerit in premissis et talis pena de suo
salario vite qualibet debeat retineri et
auferri eius tempore sindicatus. — Et super
hiis omnibus et quolibet eorum omnes supradicti
contenti possint et debeant specialiter
sindicari. et quilibet ipsorum.

Quod quilibet debitor cois pisn registratus in registro cancellarie descriptus non possit aliquod offitium habere vel exercere nisi solutione facta iuxta exigentiam in statuto.

LXXX a

Dum salutem et bonum totius rei pu
blice respectantes et ut comunis
pisani oneribus non gravetur set
suis substantiis valeat ossidiari et fiat
p debitores eiusdem tam preteritos quam fu
turos satisfactiones ut congruit. hoc
salutari capitulo duximus statuendo.
Quod siquis fuerit p debitore cois pisn
in cancellaria dicti cois tam p prete
rito quam futuro quomodolibet registratus
in aliqua florum seu pecunie quantitate
in registro de quo in predicto capitulo

mentio facta extat et fuerit ad aliquod
offitium de secretulis cois pisn publicatus. Et cancellarius cois pisn vel abre
viator reformationum dicti cois te
neatur et debeat illico videre dictum
registrum. et infra tertiam diem a die
publicationis si registratus quomodolibet
appareret eius nomen notificasse dominis
prioribus et maiori sindico civitatis
pisn. Qui maior sindicus teneatur
et debeat infra tertiam diem a die noti
ficationis huiusmodi computanda notifi
casse seu notificari fecisse tali debitori
personaliter vel ad domum eius solite
habitationis q solvisse debeat infra terminum decem dierum a die publicationis
pdte omnem quantitatem in qua registra
tus esset. Et si ante dictum terminum
decem dierum finitum offitium ad quod pu
blicatus esset inciperet deberet quam
quam tale offitium post vel alium incipere
valeat seu exercere solutionem integram
fecisse debeat de quantitate in qua
registratus esset et ut supra promicti
tur appareret. Et produxisse apodixam
solutionis coram maiori sindico ante
finem decem dierum. seu ante quam tale
offitium veniat inchoandum. — Et q
in casu quo solutionem non fecerit integram de omni quantitate ad quam
teneretur et in qua registratus
esset ut supra exprimitur q ad exerci
tium gubernatione vel administra
tionem talis offitii vel ad ipsum
nullatenus admictatur seu admicti
possit. Et q ipsum offitium exercitium
seu curam gubernationem vel admi
nistrationem aliquam ipsius directe
vel indirecte publice vel oculte per
se vel alium non possit seu debeat
quomodocumque aut qualitercumque
administrare. gubernare. regere.
facere. seu fieri facere. vel quolibet
exercere. Sed ex nunc prout extunc et
extunc prout exnunc a gestione cura
gubernatione administratione et
exercitio et actu quolibet talis offitii
et dependentium ab eodem modo
aliquo seu forma sit et esse intel
ligatur penitus suspensus et remo
tus. et remoneverunt et premoto
penitus et eo ipso haberi voluerunt

et decreuerunt tam ab offitijs cois pusij
quam artium dicte ciuitatis. et quolibet
alio ad quod publicatus quomodolibet
appareret. Et quod inquantum talis
debitor esset ad hoc offitium publicatus
scilicet ad offitium consulum mercatorum
auditorum cambij Camerarij artis calço
lariorum vel alterius camerariatus aliarum
quarumcumque artium dicte ciuitatis. Et
infra dictum terminum decem dierum a die
publicationis non soluerit quantitatem
in qua registratus quomodolibet appa
reret quod sit et esse intelligatur ex
nunc suspensus et remotus a tali of
fitio: et eo modo et forma prout et
sicut de alijs superius est expressum.
Et quod ars per qua talis in consulem
mercatorum auditorem cambij came
rarium calzolariorum seu camerarium
cuiuscumque alterius artis artium dicte
Ciuitatis fuerit quomodolibet publicatus
et debitor repertus et non soluerit ut
superius continetur teneatur et debeat
alium eligere eius loco de tali arte
sufficientem et ydoneum et admictendum
secundum formam statutorum et ordinamentorum
dicti cois et artium. qui non sit debitor
pro debitore dicti cois in dicta cancellaria
prout supra permictitur registratus. et
uacationem non habeat quoquo modo.
et huiusmodi electionem et surrogationem
ante principium semestralis offitij ca
merariatus fecisse et publicasse et
notificasse in cancellaria dicti cois.
Si autem talis debitor fuerit ad offitium
potestatus artium ciuitatis pusij vel ad
aliquod aliud offitium dicte Ciuitatis
vel comitatus eiusdem vel ciuitatum
terrarum castrorum vel locorum dicto cor
quomodolibet suppositorum vel recommissorum
seu recommittendorum imposterum vel in
quibus commune pusij habet vel exercet
gubernationem custodiam vel admi
nistrationem aliquam vel exerceret
imposterum seu haberet modo aliquo
seu forma quod inmediate post dictum
terminum decem dierum a die publicationis
offitij ad soluendum ut supra permictitur
assignatum si non soluerit infra eun
dem terminum dominus potestas et dominum

Camerarium artium dicte ciuitatis infra quinque
dies tunc proxime futuros a die dicti lapsi
decennij alium offitialem loco talis debi
toris non soluentis qui non sit debitor
dicti cois nec etiam uacationem habeat
ydoneum de eadem porta per qua talis
repertus debitor publicatus fuisset eligere
et surrogare teneantur et debeant. et
similiter de arte si ad offitium aliquod per
arte fuerit publicatus. Et predicta trahant
et locum sibi uendicent contra debitores
preteritos dicti cois. et etiam ut supra permic
titur registratos. et etiam contra debitores
futuros imposterum registrandos iuxta
exigentiam precedentium capitulorum. Non
tamen uendicent sibi locum pro preterito
seu futuro contra fideiussores datos seu
dandos pro aliquibus gabellis cois pusij.
Et quod predicta omnia et singula et quodlibet
ipsorum in presenti capitulo contentorum possit
et debeat per omnes et ab omnibus inuiolabi
liter exequi et obseruari in omnibus
et quo ad omnia in eo contenta sub pena
Quingentarum librarum denariorum a negligente
seu recusante quolibet per maiorem
sindicum auferendarum. vel alium offiti
alem dicti cois. et quod fiat quarta pars
eius quod uenire fecerit in cor. Et
quod super his omnibus omnes possint et debe
ant specialiter sindicari. Et si maior
sindicus vel alius offitialis dicti cois
fraudem seu negligentiam aliqua comm
serint quod ipso facto et uice qualibet incidat.
de eorum et cuiusque eorum salario auferendam.
et retinendam tempore sindicatus cuiusque.
declarantes et statuentes quod contenta in
presentibus capitulis maxime contra preteritos debitores
currere firmant et initium tempore publica
tionis offitij potestatus de mense iunij
proxime uenturi. Etiam quod ordine successi
uo sic obseruetur. et fiat et contra futu
ros debitores imposterum registrandos in
dicta cancellaria ut superius continetur.

Quod nullus possit eligi seu
confirmari ad aliquod offi
tium qui sit debitor dicti cois
registratus

21

Nullus qui fuerit in registro cancel
larie cois pusij pro debitore quolibet
registratus possit vel debeat eligi
vel admicti ad aliquod offitium Ciuitatis
vel comitatus pusij vel ciuitatum terrarum
Castrorum vel locorum cor pusij suppositorum

Vel recomendatorum. seu recomendandorum
imposterum modo aliquo seu forma pro ali
quem seu aliquos quoquo modo. nisi pri
mitus solverit quantitatem pro ipsum debita.
Et si eligeretur electio non valeat tene
at ipso iure. Et tale offitium ipse vel alium
directe vel indirecte quovis colore quesito
colore non possit seu debeat quomodolibet
exercere gerere vel administrare ter
mino aliquo seu forma sub pena et ad pe
nam quingentarum librarum denariorum et vice
qualibet auferendarum a quolibet contrafaciente.
Et ad hoc ut domini priores et camerarii
vel aliquod aliud offitium seu maistratus
dicte civitatis seu alie quecumque persone
non possint pignorantia tale electionem
facere vel electum quomodolibet confirmare.
Declaramus statuentes quod domini priores
et camerarii predicti vel aliquis eorum vel
alii quicumque magistratus dicte civita
tis quovis fungatur offitio vel alie
persone que ius eligendi possent quomo
dolibet pretendere vel habere non possint
nec debeant quoquo modo aliquem
offitialem ad aliquod offitium custodia
gubernationem vel rectoriam dicte civi
tatis seu comitatus seu civitatum terrarum
vel locorum dicto comuni suppositorum vel
quomodolibet recomendatorum seu recon
mendandorum vel submictendorum in po
sterum eligere deputare seu ab aliis
electum quomodolibet confirmare qui
sit debitor dicti comunis et ut supra
permictitur registratus. nisi primitus
informationem susceperint a cancellario
dicti comunis vel ab abreviatore reforma
tionum comunis predicti an talis eligendus seu
confirmandus sit debitor dicti comunis ut
supra premictitur registratus. vel qui
non solverit posito quod cassus non esset
iuxta exigentiam predentium capitulorum.
Et si contrafecerit eo ipso et vice qualibet
et pro quolibet incidant in dictam penam
ut supra permictitur auferenda. Et nichi
lominus electio talis seu confirmatio
non teneat. et electus seu confirmatus
non possit tale offitium vel quodlibet
aliud exercitium ad quod eligeretur
seu confirmaretur per se vel alium acceptare
exercere vel gerere seu facere vel
quomodolibet administrare sub dicta pena.

Et quod prefatus cancellarius vel abreviator
vel alter eorum sub dicta pena teneatur
et debeant effectum dicti ordinamenti
deducere in notitia dominorum priorum et ca
merariorum prima vice qua domini priores
et camerarii congregabuntur ut se nequ
ant excusare.

Quod nullus debitor comunis in registro cancellarie registratus possit in curiis audiri.

82

b Ut debitores comunis Perusii in cancellaria
comunis Perusii registrati et etiam quolibet
registrandi ad solvendum que comuni
Perusii sunt debita et que deberentur
imposterum modis omnibus compellantur
pro evidenti utilitate et bono rei publice
Perusine. Statuimus decernentes quod nullus
debitor comunis Perusii registratus seu quo
modolibet registrandus imposterum in re
gistro cancellarie dicti comunis de quo in pre
cedentibus capitulis est facta mentio si solutionem
non fecerit iuxta exigentiam predictorum
capitulorum si contra aliquod commune corpus colle
gium universitatem vel singularem quamque
personam aliquam questionem causam
litem seu questionem moveret per se
vel alium quoquo modo vel actione vel
causa quomodocumque aut qualitercumque vel
aliquid quovis iure causa seu forma
peteret seu peti faceret quovis colore
quesito possit vel debeat in civilibus
audiri in aliqua curia civitatis Perusii.
In domini potestatis capitanei populi con
servatoris ordinum vel iudicis iustitie vel
alterius cuiuscumque offitialis seu maistra
tus presentis seu futuri. Nec coram con
sulibus artis mercantie auditoribus
cambii camerario calzolariorum vel aliquo
alio camerario vel priore seu rectore
alicuius artis vel collegii seu consortii
dicte civitatis Perusii presentibus seu futu
ris. Non obstantibus quibuscumque statutis
seu ordinamentis dicti comunis vel artium
seu collegii vel consortii alicuius
dicte civitatis factis seu faciendis
imposterum in contrarium vel aliter disponentibus
quoquo modo. quibus sit
in hac parte vigore presentis capituli specialiter
derogatum. Et quod nullus predictorum
possit vel debeat talem debitorem
per se vel alium audire modo aliquo

seu forma nisi primitus solutionem fecerit
de eo ad quod teneretur comuni perusii sub pe
na quingentarum librarum denariorum cuilibet contrafacienti
quolibet de facto per maiorem sindicum vel
alium quemcumque dicti comunis offitialem
auferendarum. Et nichillominus quod
secus vel aliter factum fuerit non valeat nec
teneat ipso iure. Ergo exactori contra excedenti
in cognoscendo procedendo finiendo seu exe
quendo contra vel preter dictam formam
sit et esse intelligatur adempta omnis
iurisdictio cognitio et potestas in cogno
scendo procedendo finiendo et exequendo
et alio quocumque actu tam ordinario
quam extraordinario. Et ergo loco privati
haberi debeat et censeri eo ipso. Et
adhec ut per cavillationum subterfugia
talis exceptio non valeat intentari.
Statuimus quod si quis talem exceptionem
proposuerit et eam non probaverit et
probatam habuerit infra sextam diem a die
talis exceptionis proposite quod ipso facto inci
dat in penam viginti quinque librarum denariorum
perusinorum. Cuius pena dimidia sit actoris
contra quem talis exceptio opposita fuerit
et non probata. et quarta pars sit comunis.
et alia quarta pars sit offitialis exequu
tionem facientis. Quam quidem exequutio
nem statim et de facto et inmediate
post dictum terminum offitialis vel alius
coram quo talis exceptio opposita fuerit
et non probata possit teneatur et debeat
facere et fieri facere contra talem realem
et personalem sub dicta pena pro qualibet vice
si negligens fuerit auferenda ab eo.
Et si offitialis fuerit de suo salario au
ferenda et retinenda eius tempore sindi
catus ad instantiam cuiuscumque. Et
ad fidem faciendam an sit debitor
aliquis dicti comunis et in cancellaria ut
supra premittitur registratus vel quod solu
tionem fecerit seu de registro cassus
sit sufficiat plena probatione apodixa
manu cancellarii vel abreviatoris re
formationum comunis perusii. qui cancellarius
et abreviator et uterque eorum possint
teneantur et debeant ad requisitionem
cuiuscumque petentis sub dicta pena registrum
ostendere cuicumque. et talem fidem
facere per eorum scripturam ut superius
est expressum. aliquo [illegible] contrarium non obstante.

De exequutionibus contra debitores comunis faciendis

Quoniam contra negligentes solutionem 23
facere debitis ad que comuni perusii
teneretur non sufficeret predicta
in precedentibus capitulis statuisse nisi alia
satisfactibilia remedia preberentur. Du
ximus statuendo. Et conservatores mone
te massarii comunis perusii offitiales abundan
tie et quicumque alii offitiales seu exac
tores quarumcumque gabellarum seu comu
nantiarum dicti comunis possint teneantur
et debeant sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet negligente et in ce
qualibet de facto auferendarum per maiorem
sindicum vel alium offitialem dicti comunis
reduci facere in uno registro de per se in
eorum et cuiusque eorum camera omnes singulos
debitores camerarum predictarum vel alicuius
earum seu comunantiarum seu gabellarum
predictarum. Et tam preteritos debitores quam
futuros et instantes de tempore in tempus
describi facere. non obstante quod descriptio
fieri debeat in cancellaria comunis perusii iuxta
exigentiam precedentium capitulorum. et extrac
tum seu extracta fieri facere de talibus
debitoribus in substantia cum quantitatibus
quas deberent solvere declaratis. et dimi
diam talium debitorum qui non solvissent
infra tempus quo solvere tenerentur
comuni perusii assignare et assignari facere
domino potestati civitatis perusii qui pro tempore
fuerit. et aliam dimidiam domino capitaneo
et maiori sindico civitatis perusii. Qui
potestas et capitaneus et maior sindicus
et quilibet eorum teneantur et debeant contra
tales debitores assignatos et eorum fideius
sores res et bona exequutionem realem
et personalem fieri facere de facto in quo
cumque loco et quocumque tempore etiam feria
tis seu non premissis pro forma statutorum
et ordinamentorum comunis perusii. ut que comuni
perusii sunt debita seu deberentur ipso
[illegible] efficaciter persolvantur.

De quantitate accipienda per offitiales pro exequutionibus a debitoribus comunis perusii

Ut sub obtemptu comodi offitiales 22
comunis perusii ad exequutiones faciendas
contra debitores comunis perusii efficacius

excitentur. Statuimus declarantes quod quilibet
offitialis comunis perusii exequutionem faciens
aliquam contra debitores comunis perusii vel
nomina debitorum, de omni et toto eo
quod venire fecerit in comuni, occasione
talis exequutionis habeat et habere pos
sit et debeat, et exigere a tali debitore
contra quem exequutio facta fuerit, et eius
expensis, si solutio facta fuerit propterea, de
viginti flor. vel ab inde infra, quod habeat
et habere possit et debeat unum bononenum
pro quolibet floreno exacto et soluto.
et si exactio et solutio facta fuerit a viginti
flor. supra, in quocumque numero facta
fuerit, habeat et habere possit et debeat
et exigere expensis debitoris pro quolibet
floreno ad rationem duodecim denariorum
perusinorum. — Et propterea ultra dictam quantitatem,
occasione seu causa alicuius exequutionis
seu exactionis, nullus offitialis seu exe
quutor vel alius quicumque possit seu
debeat a debitoribus dicti comunis seu a
comuni perusii aliquid petere accipere vel
habere possit vel aliquem vel alios quoquo
modo, nisi prout superius est taxatum.
— Et si quis in aliquo contrafecerit ipso
facto incidat in pena quingentarum
librarum denariorum de facto auferenda per
quemcumque offitialem comunis perusii. Et si offi
tialis fuerit de suo salario retinendarum
eius tempore sindicatus, aliquo non obstante.

Debitores comunis perusii debeant bamniri in tribus locis in platea. 9

Quoniam est modo omnibus intendendum
ut satisfactiones fiant pro debitoribus
comunis perusii, duximus statuendum,
quod potestas et capitaneus populi, et
uterque eorum possint teneantur et debeant
quolibet mense durante tempore offitii
eorum in platea civitatis perusii in tribus
locis ubi bamnimenta fiunt publice, et
alta voce per omnia bamniri facere, et
declarare omnes et singulos debitores
dicti comunis eisdem ut supra promictitur
in precedentibus capitulis pro consiliatores
monete comunis perusii et alios offitiales dicti
comunis assignandos. Qui non solverint
prout tenerentur, et eorum nomina singula
riter et distincte et portam et parrocchia
cuiusque faciendo, ut innotescat omnibus
sicut decet. Que quidem bamnimenta

fiant et fieri debeant diebus dominicha
libus hora tertiarum. Ita tamen quod si po
testas fieri fecerit bamniri una die do
minichali, seu capitaneus quod alter eorum
bamniri faciat sequenti dominicha, et
non illa. Ad hoc ut per verecundiam
talis notificationis et bamnimenti tales
debitores qui quomodolibet negligerent
solutiones ad solvendum mordacius
impingantur. Et propterea nichillominus
alie exequutiones contra eos et quemlibet
eorum fieri possint et debeant prout in
aliis capitulis est expressum. — Et si potestas
vel capitaneus vel alter eorum negligentiam
aliquam commiserint seu premissa non expo
suerint, ipso facto et vice qualibet incidant in penam
quingentarum librarum a quolibet auferen
darum et de eorum salario retinendarum
tempore eorum sindicatus ad instantiam cu
iuscumque, aliquo non obstante.

Infra quantum tempus fieri possint exactiones per emptores gabellarum post finem temporis emptionis

XXV Nullus emptor vel sotius alicuius comuna
ntie vel gabelle comunis perusii possit vel
debeat ullo modo petere accipere
vel exigere aliquam quantitatem florenorum
pecunie vel alterius rei, quam diceret
sibi deberi quomodocumque aut qualitercumque
ab aliqua persona comuni collegio corpore
vel universitate occasione gabelle vel
comunantie cuius esset vel fuisset emptor
seu sotius, nisi dumtaxat durante tempore
quo est emptor ipsius comunantie seu
gabelle. Et per sex menses immediate sequen
tes post finitum tempus emptionis ipsius
comunantie vel gabelle in quantum per tantum
comuni solverint temporibus debitis ut tenetur.
Exceptis emptoribus gabelle macinatus
qui habere intelligantur post finem gabelle
vendende imposterum terminum unius anni
ad exigendum que eis deberentur
occasione talis. — Et si quis emptor vel
sotius alicuius comunantie vel gabelle per
se vel alium exequutionem aliquam
peteret seu faceret vel fieri faceret
ultra dictum terminum et contra seu preter
dictam formam, quod ipso facto et vice qua
libet incidat in penam centum librarum
denariorum pro quolibet et vice qualibet de facto
auferendarum per quemlibet offitialem comunis
perusii ad instantiam cuiuscumque petentis.
Et simili pena puniantur et puniri

debeat offitialis quilibet exequtionem
faciens vel fieri faciens modo aliquo seu
forma directe vel indirecte vel quovis
colore quesito contra aliquem seu aliquos
contra seu preter dictam formam et ultra dicta
tempora supradicta vel aliquod eorum. que quidem
pena de facto et iure qualibet de salario
offitialis contrafacientis debeat auferri et
retineri eius tempore sindicatus ad instan-
tiam cuiuscumque. Et nichillominus quod
secus fieret non teneat ipso iure.
Decernentes etiam quod talis emptor seu
sotius post lapsum dicti temporis per
aliquem offitialem comunis presentem et peti-
tione exactione seu exequtione vel
aliqua directe vel indirecte occasione
talis communantie seu gabelle nullatenus
audiatur seu audiri debeat modo aliquo
seu forma quomodocumque aut qualiter-
cumque. Sed sit et esse intelligatur exemptus
omnibus offitialibus dicti comunis presentibus et futuris
ad emptorem quo ad predicta omnis iurisdictio
cognitio auctoritas et potestas quibuscumque
post dictum tempus. Et quod decernentes
in quibuscumque venditionibus faciendis
de aliquibus communantiis seu gabellis in
nullum tempore vel aliquis alius terminus
ultra dictum statutum tempus sex mensium
in genere et unius anni in gabella mac-
inatus possit vel debeat apponi vel concedi.
Et si concederetur vel modo aliquo ap-
poneretur vel appositum hactenus appa-
reret quod eo ipso et expresse sit et esse
intelligatur sublatum et remotum.
et nullius efficacie vel momenti. Et
ut omnis cesset fraus decernimus quod nul-
lus offitialis quovis fungatur offitio
possit audeat vel presumat similia con-
cedere vel aliquam exactionem seu exe-
quutionem facere vel fieri facere per se
vel alium directe vel per obliquum modo
aliquo seu forma super premissis vel aliquo
eorum vel circa ea seu occasione dependentium
ab eisdem aut eorum aliquo ad instantiam
talium emptorum seu sotiorum vel alterius
cuiuscumque persone nisi primitus viderit
instrumentum emptionis si tempus sex
mensium post finem cuiusque comunantie
seu gabelle vendite est elapsum. Et
in gabella macinatus si unius anni
post finem gabelle terminus est com-
pletus. Et si quam exequtionem
fecerit dicta sibi non data potestas quod
iure qualibet incidat in dictam penam.

ut supra premictitur auferendam ad instantiam
cuiuscumque. Predicta tamen que de exe-
quutionibus et exactionibus dicta sunt post lapsum
terminum emptionum gabellarum seu comu-
nantiarum prout supra continetur vendi-
cent sibi locum in illis et quantum ad
illas extenditur et extendi intelligantur
qui solvissent pretium ad quod comunis quomo-
dolibet tenebuntur occasione emptionis talium
gabellarum seu comunantiarum. Ita quod qui dictum
non solverint post lapsum terminum
emptionis infra terminum supradictum prefa-
tum exactionem seu exequtionem ali-
quam non possint nec debeat facere
fieri facere quoquo modo nisi primitus
integrum pretium persolverit iuxta con-
gendam contractuum et cedularum. Dictum
quod ultra prefixum terminum sex mensium
post finem emptionis huiusmodi in omnibus
comunantiis et gabellis excepta gabella
macinatus in qua sunt termini unius
anni ut supra exprimitur nulla possit
modo aliquo fieri exequtio vel exactio
sub pena et prout et sicut supra deno-
tatur. Et quia communantia aque lacus
pro piscium et aliorum exercitiorum exerci-
tia et comertia ad huiusmodi temporum
metus non esset quomodolibet adstringenda
in exequutionibus faciendis. Statuimus quod
liceat emptoribus et sotiis presentibus et
futuris dicte comunantie aque lacus
et gabelle piscium quamlibet exactionem
et exequutionem facere et fieri facere
contra quoscumque qui tenerentur in aliquo
seu quomodolibet imposterum tenebuntur
quovis iure modo causa seu forma emp-
toribus seu sotiis dicte comunantie
occasione dicte comunantie vel gabelle
Non obstante prefixione dictorum terminorum
ut supra premictitur statutorum in aliis
comunantiis et gabellis. Declarantes
et statuentes tale exactionem seu exe-
quutionem fieri posse et libere occasione
dicte comunantie seu gabelle si ipsi
emptores dicte comunantie aque lacus
persolverint integrum pretium comuni suis
temporibus et prout tenentur et impo-
sterum tenebuntur secundum formam contractus et
cedule celebrati hactenus et qui
celebrabitur in futurum in venditionibus
faciendis. Et si secus fieret non va-
leat ipso iure. Et nichillominus quilibet
contrafaciens vice qualibet incidat in
dictam penam et ut supra premictitur.

auferendam ad instantiam cuiuscumque. Volentes et decernentes quod in omnibus et singulis cedulis quarumcumque gabellarum et comunantiarum dicti comunis effectus presentis capituli ad cautelam debeat annotari. et quod nichilhominus pro annotato et apposito haberi debeat et censeri. Ita quod proinde habeatur ac si esset appositus et declaratus. et sic in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula possit et debeat efficaciter observari. aliquo non obstante.

Quod liceat conservatoribus prorogare terminum solutionis pecunia ante tempus.

87

Quia iustum est quod solvens pecuniam comuni Perusii debitam ante tempus faciende solutionis comoditate restauratoria in tempore consequatur, duximus statuendum. Quod conservatores monete possint et eis liceat cuilibet comuni corpori seu universitati vel singulari persone que vel que eis solveret aliquam quantitatem pecunie ante debitum et prefixum tempus et terminum solutionis ipsius quantitatis, tali solventi prorogare terminum ad solvendum quod deberet solvere eisdem conservatoribus de tantundem temporis et quantitatis pecunie ante terminum soluta per eum. Et de predictis conservatores non possint nec debeant modo aliquo sindicari.

Quod non liceat conservatoribus accipere pecuniam mutuo sub provisione vel fenore sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum.

88

Ut in posterum comune Perusii de facili non ledatur in cambiis provisionibus seu fenore, ob acquisitiones pecuniarum que fieri impreteritum sepe numero consueverunt, duximus statuendum. Quod conservatores monete comunis Perusii vel alii pro eis acquirere non possint nec debeant quoquo modo seu acquiri facere sub aliqua provisione, costo, fenore vel cambio aliquam quantitatem florenorum seu pecunie pro comuni Perusii sine expressa deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium civitatis Perusii qui pro tempore fuerint. obtempto saltem partito de levando ad sedendum ad minus per duas partes. Et insuper aliquam acquireret seu acquiri facerent quantitatem aliquo dictorum modorum vel alio ad costum sine deliberatione predicta, quod tale fenus cambium costum seu provisionem de eorum proprio solvere teneantur. et intelligantur et non de pecunia vel avere comunis Perusii quoquo modo, cum deliberatione autem predicta possint solvere cambium provisionem costum seu fenus prout fuerit opportunum, quotiens comunis utilitas seu necessitas evidens id exposcet, et quantitatem etiam acquisitam.

Quod nulla executio fieri possit occasione gabellarum quarum tempus finitum est a tribus annis retro.

89

Si cives aut subditi Perusii vel alii occasione seu causa gabellarum preteritarum ad que ad comune Perusii quomodolibet recidissent iam sunt tres anni vel ab inde retro, possint vel debeant aliqualiter vexari exigi vel inquietari, presenti capitulo duximus statuendum. Quod nullus emptor vel socius alicuius gabelle comunis Perusii que ad comune ipsum quomodolibet recidisset a tribus annis proxime elapsis proxime retro possit vel debeat quovis modo iure causa seu forma quocumque aut qualecumque petere accipere vel exigere per se vel alium seu peti vel exigi facere aliquam quantitatem florenorum pecunie vel alterius cuiuscumque rei. quam diceret sibi deberi quomodocumque aut qualecumque ab aliqua persona comuni collegio corpore vel universitate, occasione seu causa gabelle cuius fuisset emptor vel socius. vel super qua seu cuius iuribus ius aliquod pretenderet diceret vel habere modo aliquo seu forma. pena cuilibet emptori et socio et alteri cuicumque executionem aliquam propterea vel ob id petenti vel fieri facienti directe vel indirecte, vel in aliquo consentienti, quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet de facto auferendarum per quemlibet offitialem requisitum et pena simili puniatur quilibet offitialis in predictis seu circa ea negligens vel remissus. et pro auferendo et retinendo salario eius tempore sindicatus. Et similiter si executionem aliquam fecerit seu fieri fecerit ad alicuius instantiam contra seu preter dictam formam. Et nichilhominus quod secus vel aliter actum fuerit non teneat ipso iure. — Et quod emptoribus huiusmodi

et sotiis et aliis quibuscumque in premissis et circha ea sit et esse intelligatur in omnibus et singulis agendis penitus interdictum. ac etiam prescriptum eorum iuribus et actionibus quibuscumque. Et etiam quod omnibus offitialibus communis perusii presentibus et futuris sit et esse intelligatur penitus adempta quelibet cognitio iurisdictio auctoritas et facultas quelibet in premissis et circha ea. et dependentibus et connexis. et adimeretur protinus et auomaueretur ita quod loco privatorum haberi debeant et censeri.

Quod nulli offitiali communis perusii post finem sui offitii liceat exactiones facere de debitis communis perusii. Et quod eisdem facultas nulla tenus concedi possit quoquomodo.

40

Ut quoque temporibus debitis exequatur, presenti capitulo duximus statuendum. Quod conservatoribus monete, massariis, offitialibus abundantie, offitialibus campionis super vendita non fieret in futurum aut aliis offitialibus communis perusii vel alicui eorum nulla ratione vel modo sit licitum vel permissum quo iure causa seu forma quomodocumque aut qualitercumque per se vel alium seu alios directe vel indirecte, post finem eorum offitii exigere seu exigi facere ab aliquo communi universitate vel singulari persona aliquam quantitatem florenorum pecunie grani bladi vel alterius rei vel aliquid aliud que vel quod deberetur communi perusii quoquo iure causa seu forma. Set talem exactionem facere possint dumtaxat infra tempus offitii ipsorum. Et si contra fecerint aliquis quod ipso facto et iure qualibet incidat in penam quingentarum librarum denariorum perusinorum de facto per maiorem sindicum auferendam. Et nichilhominus solvens aliquid contra seu preter dictam formam liberationem aliquam nullatenus consequatur occasione talis solutionis in aliquo quominimus per successores fieri possit contra eum executio perinde ac si talis solutio non esset facta. Et ut pretestu prorogationis vel concessionis alicuius termini statuendi post finem offitii ad exigendum quod in preteritum fieri sepe numero consuevit in futurum nichil valeat providere vel fieri decernimus statuentes. Quod per dominos priores et camerarios vel alios quoscumque magistratus civitatis perusii quovis arbitrio fungerentur, nec per aliquem eorum possit vel debeat quoquomodo iure causa seu forma directe vel indirecte quomodocumque aut qualitercumque statui concedi vel prorogari durante offitio vel post depositum offitium alicui personarum aliquis terminus ad exigendum, vel exigi faciendum aliquid ab aliquo debitore communis contra seu preter dictam formam sub dicta pena a quolibet contrafaciente et ipso iure qualibet per maiorem sindicum auferenda. Et nichilhominus quod factum fuerit contra vel preter dictam formam non teneat ipso iure.

Infra quindecim dies conservatores monete et alii offitiales civitatis teneantur restituere reliqua successoribus et libros in cancellaria.

41

Statuimus quod conservatores monete, massarii, offitiales abundantie, et alii quicumque offitiales civitatis perusii quovis offitio fungerentur teneantur et debeant infra quindecim dies post finem eorum et cuiusque eorum offitii immediate sequentes dare consignare et effectualiter restituere eorum et cuiusque eorum successoribus omnem quantitatem florenorum pecunie grani bladi et alterius cuiuscumque rei, que quomodolibet superfuisset eis a supradictis et expensis et pagamentis factis tempore eorum vel alicuius eorum offitii sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et restitutionis dupli quantitatis que quomodolibet superfuisset. super quibus debeant specialiter sindicari. et per sindicum in dicta pena et restitutione dupli efficaciter condemnari. pena simili dicto sindico retinenda salario si negligens fuerit vel remissus. Libros autem introitum et exitum et gestorum tempore offitii ipsorum in forma publica conservatores massarii offitiales abundantie et offitiales campionis carnium super vendita de eo non fieret in futurum et eorum et cuiusque eorum notarii teneantur et debeant restituisse et assignasse infra mensem post finem eorum et cuiusque eorum offitii. Alii vero offitiales et notarii ipsorum huiusmodi libros resti

tuisse debeant in forma publica a die fi-
niti offitii ipsorum et cuiusque eorum infra quindecim
dies sub dicta pena a quolibet negligente
et vice qualibet de facto auferenda. Et post
restitutiones talium librorum, et cuiusque
eorum predictos et quemlibet eorum fieri debeat
in cancellaria comunis perusii cancellarius dicti
comunis, pena simili eidem auferenda vice
qualibet dictos libros admictere, et sibi tenere
fore [illegible] et in fine dicti temporis
[illegible] [illegible], et quindecim dierum non pre-
terpit quoquo modo iuxta continentiam
premissorum.

42 Quod offitiales forenses non sindicentur contra predicta et quod ultima paga non solvenda.

Nullus offitialis forensis comunis perusii
aliquo modo iure causa seu for-
ma, vigore alicuius statuti vel
ordinamenti comunis perusii, possit vel debeat
sindicari, vel quomodolibet absolvi, seu
eidem sindicatus remicti infra tempus
sui offitii, et eius durante offitio quoquo
modo. Vel aliquid providere seu fieri
possit quominus iuxta formam statuti
comunis perusii et exigentiam electionis
stare debeat ad sindicatum. Et si contra
dictam formam, sindicatus remicte-
retur, sindicaretur vel absolveretur,
vel aliquid fieret quod factum fuit
non teneat ipso iure. Et quod conserva-
tores monete vel alii offitiales comunis
perusii, tali offitiali contra dictam formam
sindicato seu absoluto non possint
nec debeant ullo modo iure causa
seu forma solvere ultimam pagam
sui salarii. Et si solverint de eorum
proprio solvisse intelligantur, et non
de pecunia dicti comunis. Et nichilhominus
ipsi conservatores vel alii offitiales contra
facientes puniantur et privati esse
intelligantur eorum offitio, ad quod
imperpetuum eligi vel assumi non possit.
Et si eligerentur electio non valeat nec
teneat ipso iure. Et nichillhominus tam
eligens quam electus incidat in penam
Quingentarum librarum.

43 Quod offitialibus forensibus non possit augeri salarium vel offitiales seu familia.

Statuimus quod decetero nullus offi-
tialis comunis perusii quovis fungitur
offitio vel arbitrio possit audeat
vel presumat modo aliquo seu forma
directe vel indirecte vel quovis colore
quesito augere offitialibus forensibus
comunis perusii, vel alicui eorum aliquod
salarium, vel aliquam quantitatem
florenorum, seu pecunie quoquo
modo, nec numerum offitialium seu
famulorum, vel equorum, seu aliquid
aliud ultra salarium offitiales et
familiam et munera contenta in
presenti volumine statutorum loquen-
tium de electione eorum, pena Quin-
gentarum librarum denariorum pro quolibet con-
trafaciente et vice qualibet. Et ni-
chilhominus quod secus factum fuerit,
non teneat ullo modo. Conserva-
tores autem Massarii vel alii offitiales
comunis perusii vel aliquis eorum, non pos-
sint nec debeant per se vel alium
quoquo modo directe vel per obliquum
tale augmentum, provisione vel
adiunctum, vel aliud dare vel sol-
vere de pecunia seu avere comunis
sub dicta pena. Et si solverint de
eorum proprio solvisse intelligantur.
Et nichilhominus ad restitutionem
dupli eius quantitatis que solve-
retur contra dictam formam, debeant con-
demnari. Super quibus omnibus
Maior sindicus comunis perusii inqui-
rere teneatur et debeat contra omnes
et singulos delinquentes in predictis
vel negligentes ipsa observare, et
repertos culpabiles punire et con-
demnare in predictis penis. pena
simili ab eo negligente et vice qua-
libet auferenda. et de suo salario
retinenda eius tempore sindicatus per
suos sindicatores et comuni perusii appli-
canda.

48 Quod conservatores et Massarii possint habere consilium sapientis in casibus oportunis, et notarius sit registrans in [illegible] quibus.

Ut cuncta sub libra procedant
iustitie presenti capitulo duxi-
mus statuendum. Quod conser-
vatores monete possint et eis li-
ceat super casibus oportunis qui quo-
modolibet emergerent seu dubita-
tionem afferrent in vel super casibus
provisio per formam statutorum
Camere ipsorum quomodocumque

aut qualitercumque eligere unum consulto-
rem civem fidelem et expertum. et
doctum in iure quem voluerint. Qui
possit et debeat quotiens fuerit requi-
situs verbo vel in scriptis consulere
ipsis conservatoribus super premissis
fideliter. Et similiter consulere debeat
massariis comunis perusii super casibus
quibuscumque quomodolibet emergen-
tibus super provisis vel statutis in
camera ipsorum. vel circa ea seu aliquibus
eorum occasione vel ca. vel circa provi-
da super statutis vel provisis seu
quomodolibet ordinanda eorum offi-
tium tangentia quoquo modo. Qui
quidem consultor habeat et habere
possit et debeat pro quolibet semestri
florenos decem de auro. videlicet quinque
florenos a conservatoribus. et quin-
que a massariis comunis perusii. Et quod
modo aliquo ultra dictum salarium
a conservatoribus seu massariis
nichil aliud possit percipere vel ha-
bere. Et quod ab aliqua singulari per-
sona aut super negotiis comunis perusii tan-
gentibus nichil possit percipere
petere vel habere. Et si in consulendo
negligens fuerit vel remissus vel
in aliquo premissorum contrafecerit quod
ipso facto et vice qualibet incidat in
penam Centum librarum. Et si salari-
atus fuerit a comuni in studio vel aliter
quod conservatores ipsam penam debeat
eidem vice qualibet de suo salario re-
tinere. sub eadem pena ipsis aufe-
renda. Super aliis quoque casibus
quomodolibet emergentibus in came-
ra conservatorum super quibus de novo
aliquid provideretur vel preter
provisa per formam statutorum camere
eorumdem aliquid emergeret Conser-
vatores ipsi possint teneantur et
debeant habere consilium a coller-
teralibus domini potestatis et domini capita-
nei populi perusini vel a duobus ex
eis. Qui ad requisitionem ipsorum
conservatorum possint teneantur et
debeant omni iure fideliter eorum
exhibere consilium verbotenus
vel in scriptis prout fuerit ab ipsis
conservatoribus requisiti. sine ali-
quo salario vel mercede. Et
quod ad hec ut comune perusii nulla
tenus ledi queat quod debeant super

iuribus comunis semper et super unoquoque casu
proposita eis informationem suscipere
a cancellaria comunis perusii. Carentes quod
conservatores ipsi sine predictorum consilio
nichil possint expendere vel facere quo-
quo modo. Sed secundum eorum consilium procedere
in omnibus et quo ad omnia debeant et tene-
antur. Super casibus vero quomodolibet
emergentibus in registris vel circa ea
modo aliquo seu forma notarius super
registris teneatur et debeat prefatos
collecterales consulere. qui ut supra
premictitur teneantur et debeant con-
sulere. et informatione suscipere. et
in scriptis exhibere consilium cancellario
comunis nostri. restituendum per ipsum dicto
notario super registris. Cui notarius possit
libere licite et impune absque eius
preiudicio et debeat sequi et ad exe-
cutionem perducere consilium predictorum
collecteralium vel duorum ex eis iuxta
eius exigentiam et tenorem. Et si
quis in aliquo premissorum fuerit ne-
gligens vel remissus ipso facto in-
cidat in penam Quingentarum librarum
et vice qualibet comuni perusii applicandarum.
Si autem prefati collecterales malum
consilium dederint super aliquo casu
pro quolibet et vice qualibet incidant
in penam predictam de salariis potestatis
et capitanei et eorum et utriusque aufe-
rendam et retinendam eorum et utri-
usque eorum tempore sindicatus ad instantiam
cuiuscumque. Et nichilominus con-
demnari debeant in restitutione
dupli quantitatis vel extimationis
rei super qua consilium fuisset exhi-
bitum non bonum contra formam iuris
seu statutorum comunis nostri. Et super hiis
debeant specialiter sindicari.

Quod notarius super registris non possit aliquid registrare quod ad introitus non sit missum. 44

Ad conservandam utilitatem publi-
cam Statuimus Quod notarius
super registris in camera conser-
vatorum non possit vel debeat quoquo
modo iure causa seu forma in regi-
stris camere registrare aliquam quan-
titatem florenorum seu pecunie vi-
gore alicuius ordinamenti provisio-
nis vel legis vel statuti quod in po-
sterum fieret quomodolibet vigore

alicuius arbitrij etiam emanantis ab a
adunantia generali vel aliter quouis for
ma nisi primitus per conseruatores et
eorum notarios et famcellos talis quantitas
fuerit missa ad eorum introitus oportu
nos. Sub pena mille florenorum pro uice qua
libet qua fuerit quomodolibet contrafactum.
Et nichillominus talis registratio non
teneat ullo modo. — Et quod sub dicta
pena Conseruatores notarij et famcelli
talem quantitatem ad introitus mic
tere et mictí facere illico teneantur.
Predicta tamen non uendicent sibi lo
cum in quantitate debita et debenda
domino cortonensi soluenda pro empto
res comunantie aque Latus. iuxta
exigentiam federum inter comune
perusij vigentium et dominum antedictum;

Quod ser Johannes ser angeli
notarius super registris sit
reffirmatus pro biennio

46

Utilitati rei publice intendentes
et ad fidem et diligentiam uir
tutis ut conuenit perseguendum
duximus statuendum. Quod uir fide
lis et diligens et experientia calles
ser Johannes ser angeli ad presens
notarius super registris in camera con
seruatorum post finem eius presentis
conducte seu electionis intelligatur
esse et sit ex nunc electus et reffirmatus
ad offitium et in offitio in quo est. et
ad alia incumbentia circa eius offitium
per formam presentium statutorum pro
tempore et termino duorum annorum
tunc proxime futurorum. Cum salario
muneribus et oneribus consuetis. Et eun
dem reffirmauerunt et de nouo eli
gerunt et deputauerunt ad offitium
et in offitio antedicto. Cum omnibus
suis membris et pertinentiis quomo
dolibet ad offitium antedictum. vacatione
aliqua ab offitio uel alio in contrarium
quomodolibet disponente non obstante.

De compositionibus tractandis
cum gentibus armatis.
et per quos fieri debe
ant.

47

Ut negotia comunis perusij tam utili
ter fideliter uigilanter peragantur
Statuimus et ordinamus
Quod quotienscumque contingeret ali

aliqua societate gentium armatarum pro
publicis euitandis incomodis et sub
dictorum aliquam compositionem pecu
niariam quomodolibet pertractari quod
deus auertat. Quod semper micti debeat
unus ex conseruatoribus monete eligendus
per dominos priores et camerarios artium
Ciuitatis perusij cum uno alio ciue
simile eligendo ad talem compositionem
et federa pertractanda. Ita quod solum per
ipsos eligendos talis debeat compositio
et non per alios pro parte comunis perusij pertrac
tari pena mille librarum cuilibet electo
accedere recusanti et uice qualibet de
facto auferendarum per maiorem sindicum
et quemlibet alium offitialem comunis perusij.
Et quod unus ex notarijs conseruatorum quem
conseruator ire debens elegerit cum
eodem accedere debeat sub dicta pena.
et rogari de omnibus que quomodolibet
concludentur. et refutationibus quibuscumque.
Que omnia in forma publica infra
quintam diem postquam perusium redi
erit consignasse debeat cancellario
comunis perusij sub dicta pena. Et si con
seruatores uel alij offitiales comunis
dicta forma non seruata aliquid
soluerint, quod de eorum proprio soluisse in
telligantur et non de pecunia seu
auere comunis;

Quod conseruatores teneantur
mictere ad eorum introitus
omne melioramentum monete

48

Conseruatores monete teneantur
et debeant. et eorum famcellus di
ligenter mictere et micti facere
ad eorum introitus et in libris introitu
um ipsorum ordinarijs introitum conue
re per eorum notarium et famcellum describi
et poni facere oportune omne lucrum
seu melioramentum quod quodolibet
fieri uel prouenire contingerit tempore
eorum offitij de florenis uel pecunia
dicti comunis peruenturis quomodolibet
ad eorum manus durante offitio eorum
dem. Sub pena Quingentarum librarum
pro quolibet contrafaciente et uice qua
libet de facto auferendarum. Et super
hoc debeant spetialiter sindicari;

Quod omnis quantitas quam solui
debetur comuni perusij ad
aurum uel in moneta, sed
ad introitus micti debeat.

49

Ut omnis cesset fraus in solutionibus in camera conservatorum quomodolibet faciendis, statuimus quod conservatores monete et eorum famulus teneantur et debeant omnem quantitatem que in auro solui debet in camera quoquo modo et soluerit ad eorum et dicti comunis introitus ad aurum et in auro micti et poni facere diligenter. Et similiter si solutio fieri deberet in pecunia et facta esset micti et poni debeat seriose. Pena quingentarum librarum auferendarum tunc qualibet et de facto a quolibet contrafaciente. Et sic per eorum notarium in libris ordinariis describi faciant oportune. Et super hoc debeant spetialiter sindicari.

60 Quod omnia pagamenta que fierent ad aurum seu in moneta sic ad introitus poni debeant et describi.

Et aliqua comunis vel singularibus personis incomoditas generetur in solutionibus faciendis, presenti capitulo duximus providendum quod conservatores monete et eorum famulus teneantur et debeant omnem quantitatem quam in auro soluerent seu pro auro ad triginta tres bolognenos cum dimidio pro quolibet floreno vel aliter in moneta quocumque et qualitercumque sic per ut soluerint vel solui fecerint ad eorum et dicti comunis introitus mictere et micti facere diligenter. Et per eorum notarium in libris ordinariis poni et poni facere oportune. Sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et tunc qualibet de facto auferendarum ad instantiam cuiuscumque. Et quod super hiis debeant spetialiter sindicari.

61 Quod omnis solutio pecunie que quacumque fieret per comune conservatoribus vel famulo micti debeat ad introitum infra tres dies et registrari.

Ut ratio introitus diligens semper videri queat et ne sub pretextu depositi vel alterius introitus descriptio retardetur, duximus statuendum quod omnis quantitas florenorum seu pecunie que quomodolibet deberetur camere conservatorum et de qua in totum vel pro parte numeratio vel soluto aliqua facta fuit conservatoribus vel famulo in dicta camera vel alibi vel alicui persone pro eis modo aliquo seu forma quocumque aut qualitercumque possit et debeat infra tres dies postquam soluta fuerit vel quomodolibet numerata per notarium et famulum poni et micti ad introitus dicti comunis et camere ante dicte et in libris describi ordinariis ut est opus. Et quod infra dictum terminum idem famulus teneatur et debeat assignare notario super registris talis soluentis nomen et quantitatem etiam declarare soluta et causam. Qui notarius super registris infra tertiam diem a die celebrationis predicte teneatur et debeat quantitatem ipsam registrasse ad ratem talis soluentis prout fuerit oportunum. Si quis autem in predictis vel aliquo eorum negligens fuerit vel remissus ipso facto et tunc qualibet incidat in penam quingentarum librarum. Et debeat spetialiter sindicari.

62 Quod nulla solutio fieri possit sine solutione gabelle.

Ad hoc ut comunis pecunie circa eius introitum maiora suscipiat augmenta, statuimus quod de cetero nulla solutio alicuius quantitatis florenorum seu pecunie fieri possit vel debeat per conservatores monete seu famulum vel aliquem eorum modo aliquo seu forma vel per aliam personam pro eis alicui persone corpori collegio seu universitati quomodocumque aut qualitercumque sine solutione vel retentione gabelle ad rationem duorum soldorum denariorum pro qualibet libra quantitatis que soluerentur. Et si solutio aliqua fieret non retenta gabella seu soluta ut supra, quod conservatores et famulus soluisse intelligantur de eorum proprio et non de pecunia seu avere comunis predicti. Et nichilhominus quilibet contrafaciens incidat in penam quingentarum librarum denariorum. Decernentes quod de cetero non possit seu debeat per aliquos magistratus

civitatis pisii presentes seu futuros fieri
aliqua lex ordinamentum seu preceptum
aliquod cuius vigore aliqua solutio
fieri possit vel debeat sine solutione
vel retentione gabelle. Et si fieret non
valeat ipso iure. Et nichillominus quilibet
contrafaciens incidat in dictam penam.
Predicta tamen non vendicent sibi
locum in solutionibus faciendis per con
servatores seu fancellum dominis .. prio
ribus artium vel aliis offitialibus dicti
comunis civibus seu forensibus. vel aliis
quibuscumque personis. et quibuscumque de
causis secundum formam statutorum et ordina
mentorum in presenti volumine contentorum.
vel electionum seu contractuum celebra
torum quorum vigore seu alicuius eorum
solutio aliqua fieri deberet sine solu
tione vel retentione gabelle. Ita quod
per contenta in presenti capitulo non possit
preiudicium fieri aliquod alicui quoquo
modo nec in aliquo derogari;

Et quod pro eventibus camere conservatorum nulla solutio fieri possit per alios nisi per conservatores seu fancellum.

63

Cum mala consuetudine sit deductum
in pernitiem substantie et averis
rei publice pisane quod pagamenta
fiant per emptores seu exactores co
munantiarum seu gabellarum seu per debi
tores dicti comunis vel alios extra came
ram conservatorum et non per conservato
res vel fancellum sic quod utilitas
publica non modicum fraudatur
ne talia fieri possint imposterum presenti
capitulo duximus statuendum. Et
decetero nullus emptor seu exactor
alicuius comunantie seu gabelle dicti
comunis seu debitor vel alius quicumque
possit vel debeat quoquo modo de introi
tibus et pecuniis debitis vel debendis
camere conservatorum monete aliquam
solutionem facere vigore alicuius
ordinamenti statuti vel provisionis quod
seu que imposterum fieret quoquo
modo. et per habentes arbitrium ab adu
nantia generali aliqui persone corpori
collegio vel universitati. nisi con
servatoribus monete vel eorum fancello.
Et qui contra dictam formam aliquid
solverit de suo proprio et non de
pecunia vel avere comunis solvisse in
telligatur. Et proinde habeatur ac
si solutio facta non esset. Salvo quod predicta
non vendicent sibi locum in solutionibus
faciendis per emptores aquelarum magnifico
domino domino Ugutio de casalibus domino corto
nensi. nec etiam in solutionibus per alios
quoscumque faciendis secundum declarationes
seu provisiones factas in aliis casibus
tempore presentium dominorum priorum et ca
merariorum de presenti anno Millesimo CCC°
lxxxviii°. de mensibus Martii et Aprilis
iuxta quas provisiones fieri possit
et debeat executio prout in ipsis con
tinetur. Providentes et statuentes
quod decetero contra predictorum exigentiam
nullum ordinamentum seu provisio
fieri possit vel debeat. et si fieret non
teneat ipso iure. Et nichillominus
quilibet contrafaciens incidat in pena
Quingentarum librarum. Volentes et
declarantes quod per conservatores seu eorum
fancellum de et super introitibus camere
ipsorum fieri possint et debeant pagha
menta et non per alios quoquo modo.
sub dicta pena. Dictis tamen casibus
exceptuatis. ut ad introitus et exitus
dicte camere cuncta appareat sicut decet.

Et nulla solutio fieri possit alicui offitiali seu castellano vacatorum aliqua, nisi secundum formam statuti noviter editorum.

62

Conservatores monete seu massarii
comunis pisii non possint seu de
beant quoquo modo aliquam
florenorum seu pecunie quantitatem
solvere seu solvi facere alicui perso
ne vacationem aliquam haberet
secundum formam statutorum noviter editorum
de vacationibus offitialium disponentium
et contentorum in volumine dictorum
statutorum. Salvis tamen specialiter
reservatis seu exceptuatis seu specialem
provisionem habentibus quoquo modo.
vigore alicuius arbitrii emanantis
ab adunantia generali. Et si solutionem
aliquam facerent preter dictam formam
quod de eorum proprio solvisse intelligantur.
et non de avere seu pecunia dicti
comunis. Et nichillominus ipso iure qualibet
incidant in pena Quingentarum librarum
denariorum. Et debeant in hiis specialiter sindicari.

Conservatores monete possint

De exitibus camere conservatorum.

64

Et debeant.

et debeant vigore eorum officij de quacumque pecunia dicti comunis que pervenit seu pervenerit ad eorum manus solvere et solui facere florenorum et pecuniarum quantitates quibuscumque personis et illis de causis et eo modo et forma prout et sicut inferius apparebit. et iuxta et secundum formam et exigentiam capitulorum supius et infra etiam in presenti volumine contentorum. absque aliquo alio precepto vel mandato.

De solutione facienda super censu debito romane ecclesie et emendatione damnorum etc.

66 In primis quod conservatores monete qui pro tempore fuerint possint teneantur et debeant solvere et solui facere sanctissimo in Christo patri et domino domino Urbano digna dei providentia pape sexto vel eius successori canonice intranti vel cui prefatus dominus summus pontifex vel eius successor mandabit quantitatem debitam et debendam dicto domino summo pontifici et romane ecclesie pro censu et emendatione damnorum etc. secundum formam capitulorum pacis editorum inter dictum dominum summum pontificem et dictam romanam ecclesiam ex parte una et dictum comune Perusij ex parte altera. Et huiusmodi solutiones facere et fieri facere dum tamen precedat semper deliberatio super unaquaque solutione facienda occasione predictorum vel alicuius eorum per dominos priores et camerarios artium dicte civitatis qui pro tempore fuerint obtempto partito super unaquaque deliberatione et solutione facienda inter dictos dominos priores et camerarios ad bussolam et fabas albas et nigras saltem per duas partes consilij. et aliter vel alio modo solutionem facere non possint nec debeant quoquo modo;

De solutione facienda de gentibus armigeris

67 Item possint ipsi conservatores et debeant secundum pacta et conventiones firmata et firmatas seu firmanda cum quibuscumque gentibus armigeris equitibus seu peditibus quocumque modo vel forma conductis seu imposterum conducendis iuxta et secundum formam et ordinem statutorum precedentium in presenti volumine contentorum solvere et solui facere de quacumque pecunia dicti comunis que ad eorum manus pervenit seu pervenerit quoquo modo occasione eorum officij quecumque stipendia et provisiones cum solutione gabelle vel sine prout cum talibus gentibus firmatum fuit seu conventum vel firmabitur quomodolibet in futurum. Et similiter possint solvere capitaneo eligendo cum quinquaginta lanceis peditibus seu cum balistarijs ad custodiam palatij dominorum priorum.

De salario soluendo dominis prioribus artium.

68 Item teneantur et solvant et dare et solvere teneantur et debeant dominis prioribus artium civitatis Perusij qui pro tempore fuerint videlicet pro quolibet offitio prioratus duorum mensium in totum pro eis et eorum notario pro salario eorum et provisione florenos quingentos sexaginta duos de auro. libras tres et soldos sex denariorum perusinorum. sine aliqua solutione vel retentione gabelle. solvendo dimidiam dicte quantitatis in principio eorum offitij. et aliam dimidiam in principio sequentis mensis cuiuslibet temporis bimestralis;

De salarijs soluendis domino potestati civitatis Perusij

69 Item teneantur et solvant et dare et solvere teneantur et debeant domino potestati civitatis Perusij pro suo offitialium et famulorum salario pro tempore semestrali temporibus et prout in eius electione continebitur florenos mille nongentos de auro. cum solutione et retentione gabelle. Item dare debeant et teneantur ultra dictum salarium dicto domino potestati pro milite sotio iure debente ad potestariam castri Montonis pro tempore semestrali centum libras denariorum sine solutione gabelle.

Item dare debeant et teneantur dicto dno potestati pro salario unius ex militibus ire debentis ad potestariam castri ficar te pro tpre semestrali centu libras den sine aliqua solutione gabelle.

Ite dare debeant et teneantur dicto dno potati p salario unius ex suis militibus ire debentis ad potestariam castri Sugilli p tpre semestrali libras centum denarior cum solutione gabelle. Et insuper tales militos tpre futuri potestatis eligendi post finem potestatis presentis civitatis perusij in talibus potestarijs vel aliqua earum starent p minus spatium q semestrale q solutio nichilhominus fieri possit et debeat pro rata temporis prout capiet et sumabit sm formam electionis dicti potestatis.

De salario solvendo dno capitaneo ppli et maiori sindico

10 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant dno capitaneo populi maiori sindico iudici iustitie pro suo offitialium et famulor salario p tempore semestrali florenos mille septingentos sexaginta de auro temporibus et prout in eius electione continebitur cum debita tamen solutione et retentione gabelle.

De salario solvendo conservatori iustitie civitatis pusij.

11 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant conservatori iustitie comitatus pusij pro suo offitialium et famulor salario pro tempore semestrali florenos mille sexcentos de auro sine solutione gabelle. Et etiam p stipendio decem et octo ungaror ad rationem sex flor p quolibet et quolibet mense florenos sexcentos quadraginta octo de auro sine aliqua solutione gabelle. solvendos tpribus et prout in eius electione fuerit declaratum.

De salario solvendo cancellario cois pusij

12 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant cancellario cois pusij pro eius salario pro anno quolibet florenos ducentos quinquaginta octo sine solutione gabelle. solvendos tpribus in eius electione declaratis.

De salario solvendo abreviatori reformationum cois pusij

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant abreviatori reformationum cois pusij p eius salario anno quolibet abreviatori florenos centum septuaginta de auro sine aliqua solutione vel retentione gabelle solvendos tpribus in eius electione declaratis. 13

De salario solvendo capitaneo custodie palatij dominor prior.

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant capitaneo custodie palatij dnor prior noviter electo pro tempore semestrali florenos trecentos de auro cum debita solutione gabelle solvendos tpribus et prout in eius electione exprimitur. 18

Item dent et solvant capitaneo custodie palatij dictor dnor prior imposterum eligendo p tpre unius anni et sic de tempore in tps p suo et notarij et famulor salario p tpre unius anni florenos sexcentos de auro solvendos tpribus et prout in electione cuiuslibet fuit declaratum.

De salario solvendo Ser petro de tremo offitiali dnor prior.

Item dent et solvant et solvere teneantur et debeant Ser petro philippum de tremo deputato ad servitium dnor priorum pro suo et sex famulor salario mense quolibet florenos viginti duos de auro cum debita retemptione gabelle p tempore sue conducte et famulorum seu reforme tam facte q faciende sicut apparebit p forma ordinamenti facti propterea seu faciendi p dnos priores et camerarios artium dicte civitatis q p tpre fuerint qui eius reforma et famulorum omni vice facere possint prout et sicut de eor processerit voluntate. Et similiter solvere debeant usque in dicta summam cuilibet alteri offitiali post depositum offitium. 14

seu resformam dicti ser petri quod per dictos priores et camerarios eligeretur, prout per ipsos dictos priores et camerarios fuit ordinatum.

De provisione solvenda Buldrino de castro panicale.

16

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant Buldrino de panicali capitaneo etc. vel eius procuratori pro eius provisione annua florenos quingentos de auro sine solutione gabelle, solvendos in duabus partibus temporibus et prout in ordinamento inde facto exprimitur manu notarii de pusio

de annua provisione solvenda corrado prosperi theotonico etc.

17

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant corrado prosperi theotonico pro eius provisione annua florenos quingentos de auro cum debita retentione gabelle, solvendos in duabus partibus ad rationem trigintatrium bologninorum cum dimidio pro quolibet floreno et temporibus prout in eius ordinamento apparet scripto manu ser pellini petri notarii de pusio notarii vel alterius notarii.

de salario solvendo electionariis offitialium forensium.

18

Item dent et solvant electionariis videlicet domini potestatis, capitanei populi et maioris sindici ad mandatum faciendum per dictos priores artium dicte civitatis pro viginti diebus. salarium consuetum videlicet in totum inter electionarios notarium et sindicum florenos sexaginta de auro pro quolibet offitio electionariorum potestatis et capitanei cum debita retentione gabelle.

de salario solvendo consultoribus sindicatorum offitialium forensium.

19

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant cuilibet consultori eligendo ad consulendum sindicatoribus potestatis vel capitanei et maioris sindici civitatis perusii visa solum litera et electionis usque in quantitatem quadraginta florenorum pro quolibet cum debita retentione gabelle prout in litera dirigenda per comune perusii pro tali electione fuerit declaratum sine alio mandato.

de salario solvendo consultori camere conservatorum.

80

Item dent et solvant domino consultori civi quem conservatores elegerint pro suo salario pro tempore semestri qui sit consultor dicte camere in casibus secundum formam statutorum dicte camere promissis in totum flor. quinque de auro sine alio ordinamento vel mandato.

de salario solvendo conservatoribus monete et eorum notariis et fancello et nuptio et marufinis.

81

Item quod dicti conservatores possint pro se ipsis et eorum salario retinere de quacumque pecunia dicti comunis pro tempore semestrali libere licite et impune florenos quindecim de auro pro quolibet eorum et ad dictam rationem si pro maiori tempore eligerentur possint salarium ut supra premictitur retinere.

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato tribus notariis eorum camere pro tempore semestrali pro eorum et cuiusque eorum salario flor. viginti de auro et ad dictam rationem si pro maiori tempore eligeretur similiter possint solvere prout capiet et summabit.

Item possint et debeant dare et solvere sine alio precepto vel mandato domini fancello duntaxat super introitibus et exitibus per ipsos eligendo pro tempore semestrali usque in quantitatem quadraginta flor. de auro sicut dictis conservatoribus videbitur fore decenti. Et si electus fuerit primo anno durante eorum offitio solvere possint usque in quantitate sexaginta flor. de auro in totum pro tempore unius anni.

Item dent et solvant et dare et solvere debeant et possint domini nuptio per ipsos conservatores eligendo pro suo salario unum florenum pro quolibet mense.

Item possint dare et solvere sine alio

precepto vel mandato unius vel duobus maiori sufficientis per ipsos conservatores eligendos seu eligendis prout ipsis conservatoribus videbitur usque in quantitate trium florenorum pro quolibet eorum et quolibet mense.

De electione et salario notarii et famuli super exactione gabelle bucarum comitatus Perusii et aliarum collectarum etc.

82 Item quod ipsi conservatores in quantum viderint oportunum pro exactione et introitu gabelle bucarum comitatus Perusii et etiam ad colligendum datas et collectas et alias quascumque factiones et onera imponenda seu imponendas eligere possint et deputare unum famulum et unum notarium vacatione non habentes. et eis et cuilibet eorum pro eorum salario pro quolibet mense solvere sine alio precepto vel mandato usque in quantitatem trium florenorum de auro. non obstante quod in precedentibus capitulis caveatur quod unum famulum dumtaxat et tres notarios habere possint.

De salario solvendo notario super registris.

83 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato de pecunia eorum camere que pervenit seu pervenerit ad eorum manus notario dicte camere super registris deputato et imposterum deputando pro suo salario ad rationem quinquaginta sex florenorum de auro pro quolibet anno solvendo temporibus et prout in eius electione seu conducta latius apparebit cum debita retentione gabelle.

De salario seu stipendiis caballariis forensibus et cursoribus civibus seu forensibus.

85 Item quod dicti conservatores possint et eis liceat pro oportunitatibus dicti communis conducere ad stipendium seu salarium dicti communis usque in quatuor caballarios forenses. et non cives. seu districtuales perusinos. Et usque in quinque cursores cives districtuales seu forenses. Et ipsis caballariis de quacumque pecunia dicti communis sine alio precepto vel mandato dare et solvere pro quolibet et quolibet mense usque in novem florenos. et cursoribus pro quolibet eorum et quolibet mense usque in quinque flor. prout ipsis conservatoribus videbitur convenire.

De salario solvendo offitiali civi dirigendo super monstris gentium armigerarum.

84 Item dicti conservatores possint et eis liceat deputare et eligere super monstris faciendis de gentibus armigeris unum civem qui offitiale ire debente cum offitiali capitanei populi perusini ad recidendum monstras gentium armigerarum quarumlibet tam in civitate Perusii quam extra. et tali offitiali solvere pro suo et equi salario pro die quolibet ad rationem triginta soldorum pro quolibet die. Dummodo tamen dictum salarium in totum non possit excedere summam viginti florenorum pro tempore semestrali.

De quarta parte pontaturarum solvenda offitialibus super monstris superiorum gentium armatarum et castellanorum etc.

86 Item dicti conservatores possint teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato dare et solvere offitialibus super monstris gentium armigerarum, castellanorum, potestatum, et aliorum quorumcumque offitialium civium et etiam offitialium forensium, iuxta et secundum exigentiam statutorum in presenti volumine contentorum, quartam partem omnium et singularum pontaturarum, scilicet quantitatum que remanserint propterea in communi. seu in ipsum commune venerint quoquo modo. et huiusmodi solutionem facere quandocumque iuxta dictorum statutorum exigentiam de quacumque pecunia dicti communis que pervenit seu pervenerit ad eorum manus.

De salario solvendo custodibus portarum et conservatorum monete.

87 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant custodibus portarum civitatis burgorum et suburgorum Perusii pro eorum et cuiuslibet eorum salario pro mense quolibet sine alio precepto vel mandato solum visa electione facta per

offitiales custodie ciuitatis perusij florenum unum de auro et soldos quadraginta. Ita tamen quod ipsi custodes non possint nec debeant excedere in totum numero triginta octo custodum. Et quod quilibet uacasse debeat ab offitio talis custodie bimestrali per sex menses. et aliter soluj non possit nec debeat quoquo modo. Et quod ipsi custodes scribi debeant per notarium super conductis per pila et signa sicut describuntur stipendiarij. et de eis possit et debeat reuideri monstra sicut fit de stipendiarijs uel de familijs offitialium ciuitatis. et ad soluendum prestantias teneantur sicut ipsi. Et quod non possint uel debeant quoquo modo per substitutum seruire. sed solummodo per se ipsos circa custodiam antedictam. Saluo quod talis uacatio non uendicet sibi locum in Johanne petri porte solis et parochie sancte marie noue.

De pecunia soluenda pro abundantia facienda.

55 Pro nutrimento populi perusini et abundantia facienda. Conseruatores monete possint teneantur et debeant ad mandatum et prouisionem faciendam per dominos priores et camerarios artium ciuitatis perusij de tempore in tempus prout necessitas postulabit dare et soluere uel mutuare offitialibus abundantie dicti communis pro grano emendo aut alia emptione facienda de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu perueniet ad eorum manus occasione eorum offitij omnem quantitatem florenorum seu pecunie et omni uice totiens quotiens et prout et sicut per dominos priores et camerarios qui pro tempore fuerint extiterit preuisum quomodolibet seu mandatum.

De pecunia soluenda pro aptatione domus pro residentia

De quantitate mutuanda emptoribus campionis carnium.

89 Item dicti conseruatores possint teneantur et debeant de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu perueniet ad eorum manus seu ex aliis specialibus introitibus de pu-

tandis per dominos priores et camerarios artium ciuitatis perusij dare et soluere et mutuare emptoribus campionis carnium dicti communis omni uice qua dictum campione uendetur pro ipso faciendo et conseruando de tempore in tempus secundum declarationem faciendam per dominos priores et camerarios qui pro tempore fuerint usque in summam duorum milium florenorum pro qualibet uice solum uisa declaratione per dictos dominos priores ut supra premittitur facienda et contractu propterea celebrato.

De solutione facienda uexillario domino cortonensi per emptores aquilanis ex conseruatores administrata.

90 Item conseruatores ipsi possint teneantur et debeant uisa refutatione duntaxat facta seu facienda emptoribus aquilanis presentibus et futuris per magnificum dominum Uguccionem de casalibus dominum cortonensem uel eius procuratore de quantitate sibi debita per commune perusij uigore federum celebratorum inter ipsum commune perusij ad rationem duorum milium quingentorum octoginta florenorum de auro pro quolibet anno uel mense quolibet de dicta summa ad rationem ducentorum quindecim florenorum sine aliqua solutione gabelle mictere et mitti facere ipsam summam de tempore in tempus ad eorum introitus et exitus oportune. Et per notarium super registris aptari ad rationem talium emptorum iuxta exigentiam federum predictorum. De quibus constat manu ser Francisci ser Jacobi de monte politiano abreuiatoris reformationum dicti communis. aliquo non obstante.

Et mutuantibus aliquam quantitatem conseruatoribus restitutio fieri possit sine solutione gabelle.

91 Item conseruatores ipsi possint et eis liceat soluere et restituere cuicumque persone mutuanti ipsis conseruatoribus pro aliquo casu necessitatis quolibet uel etiam uigore alicuius ordinamenti quod fieret per dominos priores et camerarios in aliqua

oportunitate imminente dicto co(mun)i aliqua
pecunie quantitatem puram sortem
mutuatam sine aliqua solutione
gabelle.

De quantitate soluenda per emptores a(que) lacus, per conseruatores admictenda pro compositione facienda de reductione Insule laco

Item conseruatores monete
possint teneantur et debeant filiis
et heredibus Nicolai porrie Ciuibus perus(inis)
dare et soluere omnem quantitatem
florenorum et pecunie pro compositi
one facienda super redemptione seu
reductione communantiarum Insularum
Maioris et pulnensis lacus perusii
ad ipsum co(mmun)e que declarata fuit per
d(omi)nos priores et camerarios diebus
licet priores preteritos futuros et
presentes camerarios. et solui facere
per emptores aque lacus illis temporibus
et in illa summa et eo modo et for
ma prout et quemadmodum declara
tum fuerit per ipsos d(omi)nos priores et
camerarios. Et ad eorum introitus
et exitus ponere facere oportune.
et ad registrum emptorum dicte co
munantie sicut fuerit declaratum.
Super qua quidem compositione et re
ductione d(omi)ni priores et camerarii
possint omnia et singula prouidere
et facere et firmare que pro comodo
et utilitate co(mmun)is perus(ii) nouerint co(n)
uenire. Et in omnibus et singulis pos
sint prouidenda et firmanda per
eos efficaciter et debeant perpetuo
obseruari. aliquo non obstante.

De pecunia soluenda pro aptatione domus pro residentia domini summi pontificis.
[illegible]

Conseruatores monete possint te
neantur et debeant pro aptatione
domus pro residentia et habitatione
domini summi pontificis si contigerit
uenire Perusium ad residendum
expendere et soluere cuicumque
omnem quantitatem florenorum seu pecunie
de auere co(mmun)is perusii prout et sicut
per d(omi)nos priores et camerarios ar
tium ciuitatis perusii qui pro tempore
fuerint extiterit quomodolibet declara
tum.

De pecunia soluenda reue lanti tractatum et quod talis possit exbanniri aliquem nisi se ipsum rebanniri.

Ut spe comodi et premii scientes
conspirationem aliquam fieri
aut tractari ad reuelandum
ardentius excitentur statuimus quod
quicumque reuelauerit aliquem tracta
uisse et non ficte seu simulate qui
quomodolibet teneretur pro subuersione
status co(mmun)is et populi perusini uel pre
bellando seu occupando aliquam ciui
tatem terram castrum seu locum
seu fortilitium co(mmun)i perusii suppositum
uel recommissum uel comitatus dicte
ciuitatis perusii quoquo modo quod
habeat et habere possit et debeat pro
eius remuneratione illam quantitatem
florenorum seu pecunie que quomodolibet
promissa et uel declarata fuerit per
d(omi)nos priores et camerarios artium
ciuitatis perusii qui pro tempore fuerint.
Et quod possit et debeat si exbannitus
uel condemnatus fuit in aliquo et qua
cumque de causa et quomodocumque
et qualitercumque et quotienscumque
rebanniri. Et exinde prout extunc pro
rebannito et absoluto haberi debeat
et censeri ab omnibus processibus crimi
nalibus condemnationibus et sententiis
contra eum quocumque et quandocumque
de eo latis. Et pro notariis principales
armarii et utrumque eorum cassari de
beant et possint uisa declaratione
facienda per d(omi)nos priores artium dicte
ciuitatis qui pro tempore fuerint.
Quorum declarationi an tractatus
fuerit uerus non fictus seu simu
latus pro plena probatione stari et credi
debeat cum effectu. Decernentes
tamen quod tali reuelanti non sit licitum
uel permissum modo aliquo seu fora
iure ea seu forma rebanniri seu
rebanniri facere aliquem alium
exbannitum et condemnatum seu
exbannitum tantum uel condemnatum tantum
dicti co(mmun)is presentem uel futurum.
nisi dumtaxat se ipsum. Et hec pos
sit prouisionem seu remuneratorem

ut supra premictitur declarandam. Quam remunerationem pro ut declarata fuerit conservatores monete possint teneantur et debeant solvere de quacumque pecunia dicti comunis in ea quantitate et summa prout per ipsos dominos priores et camerarios extiterit quomodolibet provisum vel declaratum, obtempto tamen super tali provisione partito inter dominos priores et camerarios distincte ad bussolas et fabas albas et nigras ad minus per duas partes utriusque offitii seu consilii eorum.

De salario seu stipendio solvendo castellanis castrorum bastitarum seu fortilitiorum comunis pisani seu ipsi comuni recommissorum.

94

Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant conservatores predicti absque aliquo precepto vel mandato solum iusta electione infrascriptorum castellanorum seu capitaneorum seu publicatione facienda de scarsulis comunis pisani vel surrogatione loco electorum seu publicatorum de quacumque pecunia dicti comunis que pervenit seu perveniet ad eorum manus dare et solvere cum effectu cuilibet infrascriptorum pro mense quolibet et pro qualibet paga ad rationem duorum florenorum cum dimidio sine aliqua solutione vel retentione gabelle. Et quod ipsi conservatores possint teneantur et debeant ad dictam rationem ipsis infrascriptis castellanis et capitaneis usque in quantitatibus infrascriptis prout et sicut inferius est expressum solvere et effectualiter numerare.

De salario capitanei seu castellani bastite insule et constructione castri validi construendi.

96

In primis dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant castellano seu capitaneo bastite Insule cum viginti paghis eius persona computata mense quolibet pro suo et paghis stipendio ad rationem quinquaginta florenorum de auro sine aliqua solutione vel retentione gabelle.

Sub infrascripta tamen reservatione et modificatione videlicet. Et conservatores monete predicte futuri quorum offitium incipere debet primo anno in kalendis augusti proxime venturi anni domini millesimi trecentesimi octuagesimi noni dudecima indictione possint teneantur et debeant sub pena mille librarum pro quolibet, et sub infrascriptis gravamine infra primos octo menses eorum offitii, fieri et edificari fecisse, et costrui in dicta bastita castrum validum cum introitu et exitu, turribus, propugnaculis, muris et merlis, et aliis quibuscumque munitionibus ad defensam validam et offensam, tam intus quam extra quomodolibet oportunis. Et quod possint et eis liceat habita informatione plenaria super oportunitatibus premissorum cedulam laborerii componere vel componi facere sub illis capitulis modis et conditionibus prout putaverint convenire. Et tale laborerium sub bastitam facere, stabilire et coptimare, vel aliter locare seu fieri facere et pro illo pretio seu mercede et illis personis seu personis et eo modo et forma sicut puta fuerint pro utilitate publica convenire. Et pro celleriori perfectione laborerii antedicti. Et quod possint pro dicto laborerio et castro et aliis ut supra premictitur faciendis et eorum perfectione expendere de quacumque pecunia dicti comunis omnem quantitatem florenorum seu pecunie quomodolibet oportunam libere licite et impune. Et in casu quo dictum castrum in forma valida et sufficienti fieri et perfici non fecerit infra terminum supradictum, quod ultra dictam penam ad quam solvendam quilibet et pro quolibet teneantur possint et debeant de eorum proprio ultra lapsum dictorum octo mensium solvere et satisfacere capitaneo seu castellano dicte bastite pro suo et dictarum pagharum suarum stipendio, durante tempore eorum offitii. Et etiam postea usque quo castrum expletum fuerit validum et perfectum ad dictam rationem quinquaginta florenorum de auro pro quolibet mense et non de pecunia

nec de avere comunis perusii. Ad quam quidem
solutionem faciendam quilibet offitialis
comunis perusii qui pro tempore fuerit possit et
debeat exequtionem facere contra
dictos conservatores et quemlibet eorum
de facto tam infra tempus eorum offitii
quam postea sub dicta pena ad instantiam
dicti talis castellani tam infra tempus
sui offitii quam postea quandocumque. Ex
pleto autem dicto cassaro castellanus
seu capitaneus dicte bastite habeat
et habere debeat pro septem paghis cuius
persona computatum pro tempore semestrali
florenos centum quinque de auro sine
aliqua solutione vel retentione ga
belle. Quam quantitatem conservato
res monete possint teneantur et debeant
de mense in mensem solvere pro
pro rata tangit ad dictam rationem
pro tempore semestrali dicto capitaneo
seu castellano. aliquo non obstante.

D' custodia burgi novi
h(abe)nda gratuite per emp
tores aquelantis.

97.

E mptores comunantie aquelanus
prentes habeant et habere debeant
liberam custodiam turris et
fortilitii seu cassari castri burgi novi
facti et faciendi. et ipsam custodiam
habere durante tempore emptionis eorum.
et teneantur et debeant dicta turrim
et fortilitium bene et diligenter sal
vare et custodire pro comuni perusii. et
in fine temporis emptionis predicte posse
ssionem liberam et expeditam reas
signare comuni perusii seu emptoribus
dicte comunantie eorum successoribus
proximo comuni recipientibus. Et quod ipsi
presentes emptores habeant et habere
debeant pro custodia dicti fortilitii et
turris seu cassari pro duabus paghis
florenos quinque de auro sine solutione
gabelle pro quolibet mense a die ha
bite possessionis durante tempore emp
tionis eorum in dicta comunantia aq
lanus. Quam quidem quantitatem
florenorum mense quolibet incipiendo
a die habite possessionis ut supra
possint et debeant habere et ipsos
retinere de pretio debito et debendo
per ipsos emptores comuni perusii pro

pretio comunantie predicte. Et quod conser
vatores monete et notarius super re
gistris possint teneantur et debeant dictam
quantitatem ad introitum et exitum mic
tere. et in registris aptare prout ca
piet et sumabit sine alio precepto vel
mandato habita solummodo fide de tem
pore possessionis habite iuxta seriem su
pradictam. Post finem vero t
temporis presentium emptorum. Emp
tores qui pro tempore fuerint de tempore
in tempus in dicta comunantia tempo
rum habeant et habere debeant libe
ram custodiam cassari seu fortilitii
dicti castri. et ipsum cassarum et
fortilitium et turrim teneantur
et debeant continue salvare et custodi
re pro comuni perusii omnibus eorum sumptibus
expensis periculo et casu quolibet
et eventu absque aliquo subsidio ha
bendo a comuni perusii modo aliquo
seu forma. Et quod se debeant et si
militer eorum fideiussores obligare
pro dicta custodia sicut pro solutione
pretii comunantie ante dicte. Et quod
dicta comunantia sub et cum onere
dicte custodie semper vendi debeat.
et vendita esse intelligitur. etiam
si pactum non esset appositum
quoquo modo. Et sic possit et debeat
in omni venditione que fiet imper
petuum observari. aliquo non obsta
te.

De salario castellani cassa
ri castri reate.

98

Item dent et solvant et dare et sol
vere teneantur et debeant con
servatores monete castellano cassari
castri reate filiorum vberti pro tempore
semestrali sine alio precepto vel mandato
pro sex paghis cuius persona computata
florenos nonaginta de auro sine
aliqua solutione gabelle.

De salario solvendo
castellano cassari
castri montonis.

99

Item dent et solvant et dare et solvere
teneantur et debeant conservato
res monete castellano cassari castri
montonis pro tempore semestrali cum
decem paghis cuius persona computa
ta centum quinquaginta florenos de
auro sine aliqua solutione gabelle.
Ita tamen et hoc reservato expresse.

Et nullus castellanus per se vel alium possit seu debeat directe vel indirecte stare ibidem, seu dictam custodiam habere vel custodiri facere ultra tempus sex mensium. et si staret vel alius pro eo tacite vel expresse salarium aliquod sibi vel alteri cuicumque nullatenus debeatur. aut solui possit seu debeat quoquo modo. Et nichilhominus quilibet stans directe vel indirecte incidat in pena mille librarum denariorum. et in eandem penam incidant conservatores si aliquid propterea soluerent contra dictam formam. et nichilhominus de eorum proprio soluisse intelligantur. et non de pecunia seu avere comunis perusii, quoquo modo. = Predicta tamen non vendicent sibi locum in vito lippi civis perusino potestate et castellano dicti castri montonis pro uno anno. Qui possit stare durante tempore electionis eiusdem. et salarium consequi pro decem paghis eius persona computata. ad rationem duorum florenorum de auro cum dimidio pro qualibet pagha, et mense quolibet sine solutione gabelle. et per conservatores fieri possit et debeat solutio cum effectu.

De salario soluendo castellano bastite Bictonii.

100 Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant castellano Bastite Bictonii pro tempore semestrali pro quatuor paghis eius persona computata in totum florenos sexaginta de auro sine aliqua solutione gabelle. sine alio precepto vel mandato.

De salario soluendo castellano turris collis.

101 Item dent et soluat et dare et soluere teneantur et debeant castellano turris collis pro tempore semestrali pro duabus paghis in totum non obstante aliquo capitulo precedente florenos viginti septem de auro sine alio precepto vel mandato.

De salario soluendo castellano Cannarii.

102 Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant castellano Cannarii pro tempore semestrali cum quatuor paghis eius persona computata, florenos in totum sexaginta de auro sine aliqua solutione gabelle. sine alio precepto vel mandato.

De salario soluendo castellano turris pontis clusii.

103 Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato castellano Turris pontis clusii ad presens vigentis et fortilitii fortificandi in totum pro tempore semestrali pro sex paghis eius persona computata nonaginta florenos de auro. sine aliqua solutione gabelle.

De pecunia soluenda pro actonamine et perfectione castrorum clusii.

104 Item dent et soluat et dare et soluere teneantur et debeant de quacumque pecunia dicti comunis que peruenit seu perueniet ad eorum manus ad declarationem et mandatum dumtaxat dominorum priorum et camerariorum artium Ciuitatis perusii, qui pro tempore fuerint omnem quantitatem florenorum seu pecunie, que quocumque et qualitercumque declarata fuerit, seu promissa per dominos priores artium vel per nouem ad minus in concordia. obtempto partito distincte inter eos ad bussolam et fabas albas et nigras. pro actonamine fortificatione et perfectione castrorum clusii perusini. videlicet burgi noui porcoli et turris pontis clusii. vel alicuius eorum. Et pro quibuscumque munitionibus oportunis omni tempore et omni vice usque ad perfectionem dictorum castrorum. et cuiusque eorum. Et solutionem huiusmodi quantitatis prouidende seu declarande ut supra possint teneantur et debeant facere cuicumque persone et illis temporibus et eo modo et forma et sub illis penis prout et quadmodum declaratum fuerit per dominos

priores et camerarios dicta forma videlicet per novem priores in concordia et triginta quinque camerarios ad bussolum et fabas ut supra. aliquo non obstante.

De salario solvendo castellano turris pontis clusii

De pecunia solvenda pro actamine spedalicchi

104 Pro utilitate publica et civium et subditorum comodo pace pariter et salute, Statuimus quod pro perfectione castri spedalicchi comitatus perusii, offitiales deputati seu deputandi habeant et habere debeant de introitu comunantie aque lacus de mense in mensem usque ad consumationem et perfectionem integram dicti castri incipiendo de mense novembris proxime venturi presentis anni Millesimo ccc° octuagesimo nono florenos centum de auro sine solutione gabelle. que quantitas de mense in mensem solvi possit et debeat per emptores dicte comunantie tam presentes quam qui pro tempore fuerint dictis offitialibus sine alio precepto vel mandato. et per conservatores et eorum notarios et famulos mitti possit et debeat ad introitum et exitum oportune. et per notarium super registris registrari ad petitionem dictorum offitialium. Pena mille florenorum de auro a recusante quolibet et vice qualibet auferendorum. Item habeant de fenctibus gabelle contractuum de ultima pagha presentis anni videlicet de mense Julii, et de prima pagha sequentis anni videlicet de mense februarii ducentos florenos pro qualibet pagha sine solutione gabelle. Et quod ad introitum et exitum dicte quantitates et quelibet earum possint mitti et debeant per conservatores et eorum notarios et famulos. Et similiter per notarium super registris singula singulis referendo prout fuit oportunum. et prout et sicut exigit talis materia casus.

De pecunia solvenda pro fortificatione et munitione castrorum fortilitiorum comitatus perusii. et castrorum, bastitarum civitatum et terrarum comuni perusii suppositarum vel recomissarum.

106 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant de quacumque pecunia dicti comunis, que pervenit seu perveniet ad eorum manus et etiam super et de illis introitibus redditibus et proventibus comunantie seu gabellis dicti comunis, pro actamine fortificationibus seu munitionibus quorumcumque castrorum seu fortilitiorum comitatus perusii, et castrorum fortilitiorum, bastitarum vel locorum Civitatum castrorum et terrarum comuni perusii suppositorum, vel recomissorum, et cuiuslibet eorum, omnem quantitatem florenorum seu pecunie et illis personis et temporibus et sub illis modis et conditionibus, et cum solutione gabelle vel sine, prout et quemadmodum per dominos priores proxime futuros et presentes camerarios, durante tempore offitii dictorum priorum quomodocumque, aut qualitercumque provisum fuerit seu declaratum modo aliquo seu forma. et sub illis penis. aliquo non obstante.

De pecunia solvenda pro actamine fracticciole.

107 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant offitialibus deputatis super constructione castri fracticiole predicti de gabella macinatus seu buccarum comitatus perusii quingentos florenos temporibus et prout in ordinamento propterea edito latius scripto manu ser andree vanis notarii de perusio latius continetur. absque alio precepto vel mandato.

De pecunia solvenda filio domini contis pro pensione palatii domini capitanei populi

108 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant domino conti domini baccti civi perusino seu eius filio pro pensione domorum residentie domini capitanei populi

perusini ad rationem florenorum trecentorum triginta trium et unius tertii alterius floreni de auro per anno quolibet illis temporibus et eo modo et forma et ex illis introitibus sicut in ordinamento inde facto de quo constat latissime manu ser Pellini Petri notarii de Perusio seriosissime continetur. cum debita tamen retentione gabelle.

De pecunia solvenda fratribus cartusiensibus comitis Nolani etc.

109 Item dent et solvant seu ad introitum et exitum mictant florenos trecentos de auro solvendos super et de introitu gabelle pedagii et gabelle grosse de pede platee fratri Bartholo vel sindico capituli et ordinis cartusiensis vel eius procuratori occasione restitutionis domorum olim comitis Nolani et cetera sitarum in porta Solis et parochia sancte Lucie iuxta latera et confines earum prout de predictis constat ex ordinamento manu ser Honofrii ser Ranutii notarii de Perusio et porte Solis. et solutionem dicte quantitatis seu ad introitum missionem facere debeant temporibus et prout in dicto ordinamento exprimitur.

De pecunia restituenda super gabellis pedagii et salarie mercatoribus et campsoribus.

110 Item conservatores ipsi possint teneantur et debeant adimplere exequi et observare contractus et ordinamenta quecumque facta super consequutione prestantiarum et mutuorum factorum communi Perusii per consules mercatorum vel alios pro eis. maxime super deputationibus introituum gabelle pedagii et gabelle grosse de pede platee. et gabelle salarie. vel aliter. scripta manu Francisci ser Jacobi de Monte Politiano abreviatoris et reformationum dicti communis. vel alterius notarii. Et ea omnia adimplere iuxta exigentiam ipsorum. aliquo non obstante.

De pecuniis solvendis pro observantiis ordinamentorum factorum et confirmatione.

111 Cum multis de causis per dominos priores et camerarios artium civitatis Perusii. seu per dominos priores ex remissionibus in eos factis per consilium dominorum priorum et camerariorum de mense martii proxime preteriti. et presenti mense aprilis anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono. indictione duodecima fuerint facte quedam speciales provisiones et declarationes et plurima ordinamenta. de quibus constat manu ser Andree Vannis notarii de Perusio. et nunc notarii dominorum priorum. vel manu Francisci ser Jacobi ser Prendeben de Monte Politiano abreviatoris reformationum communis Perusii. propter quorum exigentiam fieri debeant pagamenta pecuniarum ex introitibus camere conservatorum. et alia fieri sicut in talibus provisionibus declarationibus seu ordinamentis latius continetur. Et quia temporalia sunt et sub statutis non veniant inserenda. Decernimus statuentes. Quod conservatores monete et notarius super registris possint teneantur et debeant absque aliquo alio precepto vel mandato omnia et singula provisa. declarata. vel quomodolibet ordinata. seu mandata super aliquo alio facto vel casu contentis in supradictis capitulis statutorum modo aliquo seu forma. que tangerent conservatores et notarium super registris aut aliquem eorum. Et maxime provisa et facta super infrascriptis casibus seu negotiis seu in favorem infrascriptorum declaratorum. Et etiam aliorum quorumcumque exequi observare adimplere et fieri facere in omnibus et quo ad omnia in eis et quolibet eorum expressa et apposita sub quacumque verborum conceptione appareant. et illis temporibus modo

et condictionibus atque penis. Aliquo non
obstante.

Et primo pro reparatione porte Vol
tularum civitatis Perusij. et Bolaga
rij. et muri superioris.

Pro palatio de capite platee et ca
meris. et platea palearum et lignorum
facienda et satisfactione pretij
pro casalenis venditis pro co(mun)e etc.

Pro comuni et hominibus castri Marscia
ni pro reparatione muri dicti
castri.

Pro reparatione calli de Berculanum.

Pro statutis copiandis, et libris faciendis
et registris. etc.

Pro provisione solvenda potestatibus
Montonis. Fracte. Sigilli. Panicalis.
Marsciani et Diruti. etc.

Pro satisfactione facienda Baldino
Catholi de tribus milibus ducentis
quadraginta florenis. Et de provisione
prout exprimitur in ordinamento facto;

Pro satisfactione facienda Marcho
Boncaini de octingentis quinquagin
ta otto florenis

Pro satisfactione facienda ebreis de
mutuo ducentorum florenorum etc.

Pro satisfactione facienda Catholino
de Tuderto de mutuo ducentorum
florenorum

Pro satisfactione facienda domino
Petro Vennioli vel alteri pro eo
mutuanti si mutuavit de quingen
tis florenis.

Pro quantitate mutuanda secundum
formam contractus celebrati inter
comune Perusij et emptores cum provis
ionum de mille quingentis florenis
de auro.

Pro solutione facienda super censu
aliis debitis romane ecclesie Gentili
de Assisio de centum florenis in
anno.

Pro subventione facienda Petro de
Sancto Severino pro uno anno de quinqua
ginta florenis mense incipiendo
in kalendis Maij presentis anni
Millesimi trecentesimi octuagesimi
noni.

De quantitate solvenda pro
studio perusino secundum gen
eralem istorum ordinem.

112

Cum iuxta philosophorum omnium prin
cipis precelarissimam platonis
sententiam constet unamquam
que felicem fore rem publicam si
eam studiosi sapientie regerent vel eius
rectores studere sapientie contigisset.
Et cum studium vigens in civitate
Perusij illustret splendore mirabili ci
vitatem et viros claros efficiat et
doctrinarum suavitate decoros et gloria
nominis sempiterni ad sidera sublevat
studiosos ac faciat participatione di
vinos. Sitque pro consequutione
tante glorie ad quam non nisi ar
duo et laborioso calle pertingitur
et pro civium comodo et comitate
sinum quorumcumque et aliorum quorum
libet studentium in facultate vel sci
entia aliqua quoquo modo presentialiter
vel in futurum in studio antedicto.
Et ad hoc ut pecunia comunis Perusij
circa dictum studium seu pro ipso
per comune Perusij quomodolibet
expendenda sicut expedit conserve
tur et utiliter expendatur. Et dictum
studium sub debita ordinatione pro
cedat et statutis et ordinamentis
validis roboretur et in camera con
servatorum monete statuta et ordina
menta valida et duratura pro utili
tate publica de cetero observentur.
Diximus statuendum. Quod conservato
res monete possint teneantur et debe
ant de quacumque pecunia dicti comunis
que quomodocumque seu qualitercumque
pervenit seu perveniet ad eorum ma
nus sine aliquo alio precepto vel man
dato solum electione facienda de doc
toribus et magistris in qualibet scie
scientia et facultate et eorum conductione
faciendis iuxta et secundum modum et
formam inferius denotatam omnibus
et singulis doctoribus tam in iure cano
nico quam civili et etiam doctoribus et
magistris tam in medicinalibus quam in
artibus et in theoricis et gramaticha

et etiam docenti arismetricam vel abbacum legentibus in studio pisano et etiam infrascriptis doctoribus et magistris in spetie nominatis et declaratis pro anno quolibet pro omnibus in totum usque in quantitatem duorum milium florenorum de auro secundum expressionem et declarationem infra per ordinem seriosissime denotatas. et servatis plenarie per doctores et magistros omnibus et singulis ad que doctores et magistri quomodolibet tenebuntur iuxta et secundum exigentiam capitulorum inferius per ordinem descriptorum.

De numero doctorum et magistrorum eligendorum studio pisano. 113

b Ut doctorum numerus in studio antedicto formam debitam non excedat, Statuimus quod in studio pisano, deceterо eligantur et eligi debeant in iure canonico duo doctores ad lecturam decretalium ordinarie et esse debeant concurrentes, quorum alter esse debeat forensis et famosus, et si forensis haberi non poterit quod civis eligi debeat, et electio eorum procedere debeat prout inferius apparebit. Alius doctor eligi debeat ad lecturam sexti et clementinarum. comprehensis tamen in numero antedicto domino Petro magistri Francisci de perusio et domino Antonio de Bartolinis de Ubaldis de Bononia electis pro tempore et prout inferius denotatur.

= In iure civili eligi debeant duo doctores ad ordinaria concurrentes. et concurrere ambo simul de mane. seu alter eorum de mane. et alter de sero secundum voluntatem et electionem scolarium. = Alii duo eligi debeant in iure civili similiter ad extraordinaria concurrentes modo et ordine antedicto. = Et unus alius doctor eligi debeat ad lecturam voluminis. = Et quod electiones omnium predictorum doctorum in iure civili fiant et fieri debeant secundum ordinem et prout inferius apparebit comprehenso tamen in numero antedicto excellentissimo doctore utriusque iuris domino Baldo cive pisano electo pro tempore et prout inferius continetur.

= In medicinalibus vero eligantur et eligi debeant duo doctores medici concurrentes ad lecturam physice de mane. = Alius ad legendum in meridie. = Et unus alius ad legendum praticham de sero = Et unus alius doctor ad legendum in artibus de usiam. = Et unus alius doctor ad legendum in artibus. Computatis tamen in numero antedicto infrascriptis doctoribus et magistris electis in medicinalibus pro tempore et prout inferius est expressum.

= In arismetrica seu geometria vel albacho eligatur et eligi possit unus ad legendum et docendum in dicto studio quantumcumque doctoratus insignis non sit pollens. dummodo sit sufficiens et expertus.

= In gramaticalibus quoque eligantur et eligi possint et debeant pro supradicto studio quatuor magistri excepto, magistro Xpriano de Chamereno in rhetoricis et autoribus electo pro tempore prout ut patet infra. = Declarantes quod prefati magistri ut supra eligendi non possint nec debeant duo stare in una et eadem porta, sed stare debeant quilibet eorum de per se in diversis portis. = Et quod in casu quo magister Xprianus non accederet quod ultra dictum numerum quatuor nullus alius eligi possit vel assumi. sed solum eligi debeant quatuor cum salario de publico recipiendo.

De electione domini Baldi / magistri Francisci domini Petri et aliorum doctorum infrascriptorum 114

a Ad decorem prefati studii respectantes et ad infrascriptorum doctorum scientie claritatem. Statuimus quod in fore presentis capituli exprimuntur sint et esse intelligantur electi et conducti infrascripti doctores et quilibet ipsorum et eos et eorum quemlibet eligimus et conducimus, et pro electis et conductis haberi volumus ad legendum in studio antedicto pro tempore et termino trium annorum

proxime uenturor(um) initiandorum
presenti anno a(nativita)te Trecentesimo
octuagesimo nono de mense octubris
die Beati luce euangeliste et deinde
ut sequitur finiendor(um). Cu(m) salar(iis)
pactis modis et conditionib(us) i(n)fra
serios(us) sup(er)ius denotatis. Non obstantib(us)
quibuscumq(ue) electionib(us) seu (con)ductis
de eis uel aliquo eor(um) quocumque
aut qualicumq(ue) hactenus celebratis
uel factis. que quidem (con)ducte aut
aliq(ue) ear(um) locum non habeant n(ec)
sibi uendicare possint seu effectum
aliquem sortiri nisi dumtaxat usq(ue)
ad d(ic)tum festum s(anc)ti luce. et no(n) po
stea quoquo modo. Quas quidem
electiones et conductas et qualibet
ear(um) in et contenta in eis ex nunc
prout extunc, cassamus ac irritamus.
et cassas et nullas et nullius ua
loris et efficatie esse uolumus.
et decernimus post d(ic)tum tempus.
et p(ro) inde haberi ac si f(a)c(t)e no(n) esset.
non obstante quacumq(ue) uerbor(um)
conceptione seu obligatione appo
sitis in eis uel aliqua ipsar(um).

Nomina dictor(um) doctor(um) sunt h(ec).

D(omi)n(u)s Baldus magistri francisci ad se
dem de mane ordinaria in iure
ciuili.

D(omi)n(u)s petrus magistri francisci ad se
dem ordinariam decretalium de
mane.

Magister Antonius magistri Guccy de
Scarparia ad sedem eligendam per
scolares in medicinalibus.

Magister p(er)solus s(er) Luce de p(er)usio
ad sedem ad sedem eligendam p(er)
scolares in medicinalib(us).

Magister Leonardus lippi habitator
perusij ad sedem eligendam p(er)
scolares in medicinalib(us).

Magister Angelus Dominichelli de
pergula ad sedem eligendam per
scolares in medicinalib(us).

P(ro) casu quo aliq(ui)s ex sup(ra)s(criptis)
d(omi)n(i)s doctorib(us) et magistris
deficeret q(uod) alius eligatur.

Ut studium semp(er) uigeat i(n) ciuita
te perusij et quia mortaliu(m) ui
ta perpetuitatis robore no(n) est
inixa, decernimus statuentes. Q(uod) si
quo casu, quem diuina clementia
dignetur auertere, aliquis ex supra
dictis doctorib(us) et magistris elec
tis debitum sue fatalitatis exsol
ueret infra terminum supradicte
electionis eor(um) uel morbo aliquo i(n)
grauescente ad desperationem uali
tudinis et uirilis et necessarie apti
tudinis ad lecturam deficeret in
legendo. Q(uod) loco talis fiat et fieri
possit et debeat electio et surrogatio
pro illo eodem t(em)p(o)re et eodem sa
lario, modis pactis et (con)ditionib(us)
quib(us) erat obnoxius uel adstrictus
ille cuius loco surrogabitur uel
eligetur. Et si ciuis fuisset qui
obijsset aut defecisset fiat et fieri
debeat electio et surrogatio eius
loco p(er) scolares prout in capitulo
infrascripto in genere de doctorum
electione et modo serios(us) (con)tine
tur. Si autem fuerit forensis
fiat et fieri possit et debeat per
sapientes studij h(ec) (et) p(er) conserua
tores monete qui p(ro) tempore fu
erint omni iure. Et q(uod) huiusmodi
electio et surrogatio fieri debeat
si obijciens ciuis fuisset de ciue
infra quindecim dies. Et si fore(n)
sis de forensi si haberi poterit,
infra unum mensem. al(ias) de ciue
perusino sufficiente ut exiget
talis sedes. Saluo q(uod) que de
salarijs dicta sunt non uendicet
sibi locum in surrogando loco d(omi)ni
baldi, qui habere debeat salarium
prout habet concurrens eius s(ecundu)m
exigentiam infrascriptor(um) capitulorum.
Et etiam in surrogando loco d(omi)ni
petri, qui esse debeat forensis si
haberi poterit et eligi p(er) sapientes
studij et habere possit salarium
usq(ue) in trecentos florenos i(n) anno

ut sapientibus studii videbitur. Alias
cuius eligi debeat per scolares modo et
forma cum salario septuaginta quinque
florenorum in anno.

De electione domini Antonii de Budrio ad lecturam decretalium ordinariam.

Cum famosissimorum doctorum
in actu legendi concurrentia
maximum studentibus afferat
incrementum, cum doctorum excitentur
ingenia in lectura ob perpetuitatem
nominis et substantie fortuite comoda
incessanter, sicque mentes audientium
serenantur doctrine fulgore. Cogitantes
fama laudabili et scientie claritate
excellentissimi utriusque iuris doctoris
domini Antonii Bartolini de Budrio
de Bononia, ad presens collateralis
domini capitanei populi prefati, duximus
statuendum. Quod prefatus dominus
Antonius virtute presentis capituli ex
nunc sit et esse intelligatur electus
et conductus et eligimus et conduximus
et pro conducto haberi decernimus
ad lecturam decretalium
ordinariam de mane in concurrentia
cum domino Petro magistri Francisci pro
illo tempore et cum illo salario de
usque in tres annos et usque in summam
inclusive trecentorum florenorum
in anno. Et cum illis modis prout
in concordia fuerit in acceptando
cum presentibus regulatoribus videlicet
Nicolao Galeotti, Francisco Nitii, Petrocco
Massoli et Antonio Jacobi tunc
instanti tempore eorum officii et postea
quandocumque. Omnia ea omnia firmantes
providentes, et statuentes
debere et posse in omnibus et quo ad
omnia executioni plenarie omni contradictione
cessante iuxta eorum exigentiam
et tenorem. Aliquo non
obstante.

De electione magistri Christiani Nanni de Camereno ad rectoricam et auctores.

Ad rationem preteriti temporis
salutarem presentem aditum
ad futura animos dirigentes et ut per
eloquentiam edocendam iuvenes pervenirent
gloriose, cognita ab effectu operum
excellentia insignis viri magistri
Christiani Nanni de Camereno gramatice
ac rectorice doctoris. Eligimus vigore
presentis capituli eumdem ad
lecturam rhetoricorum et auctorum
duximus eligendum per triennio
incepturo presenti anno millesimo
trecentesimo octuagesimo nono
de mense octubris die sancti Luce evangeliste
proxime venturo cum salario
infrascripto. Eligentes et assumentes
eumdem ad dictam lecturam, et pro
electo assumpto et conducto haberi
statuentes pro dicto tempore cum salario
infrascripto. Cum modis et conditionibus
observandis in legendo
et disputando prout tenentur alii de
magistri seu doctores in artibus
in studio antedicto. Et possit etiam pro
eodem salario reconduci per sapientes
studii post dictum terminum pro
illo tempore prout eis videbitur convenire.
In casu autem quo electionem
hanc non acceptaret, decernimus
consilium de gramaticalibus
magistris quatuor iuxta predictorum
exigentiam fiat electio per sapientes
studii videlicet conservatores monete,
qui pro tempore erunt,
prout ut noverint convenire.

Quod nullus possit eligi vel assumi in iure canonico civili medicinalibus seu artibus vel salarium consequi nisi sit doctor et pena.

Pro decore studii antedicti et eius
saluberrimo incremento presenti
capitulo duximus statuendum.
Quod de cetero nullus ad legendum
in iure canonico vel civili medicinalibus
seu in artibus in studio prefato
per se vel alium directe vel indirecte
vel quovis colore quesito quocumque
aut qualitercumque possit vel debeat
nominari eligi assumi vel deputari
per sapientes studii antedicti aut
per scolares, vel alios quoscumque
ius seu potestatem habentes.

aliquam nominandi vel eligendi aliquo iure vel modo ad presens vel in futurum vigore presentium statutorum, vel faciendorum inposterum aut provisionum seu ordinamentorum dicti communis vel universitatis studii vel alias quoquo modo, nisi sit doctor et omnibus doctoratus insigniis decoratus. — Et si secus fieret electio non teneat ipso iure. Et sibi nullum salarium debeatur: nec etiam modo aliquo solvi possit seu debeat. — Et si solveretur quod solvens de suo proprio solvisse intelligatur, et non de pecunia seu avere communis Perusii. — Et nichilhominus tamen nominans eligens seu deputans aliquem qui non sit doctor quod electus et acceptans quod salarium solvens ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet auferendarum per maiorem sindicum et quemcumque alium offitialem communis Perusii. — Predicta tamen non vendicent sibi locum in domino Marco Angeli Cinie Perusino, qui non obstante quod doctor non sit nominari possit et eligi per scolares iuxta et secundum formam presentium capitulorum in electionibus observandam. Ita tamen et hac expresse reservato et salvo quod prefatus dominus Marcus debeat doctorari et omnibus doctoratus insigniis exornari ante principium studii videlicet ante festum sancti Luce de mense octubris proxime venturi anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono. Et aliter seu alio modo nominatio vel electio que de eo fieret non teneat et salarium aliquod nullatenus consequi valeat seu habere. — Et quia per viam indirectam fraus committi in talibus consuevit ad resistendum hiis pro excellentia studii antedicti, statuimus quod nullus doctor possit audeat vel presumat directe vel indirecte vel quovis colore quesito quomodocumque aut qualitercumque pro aliquo qui non sit doctor seu eius loco nomine vel causa nominari deputari eligi vel assummi per aliquem vel aliquos quoquo modo. Nec a communi Perusii salarium aliquod seu provisionem vel aliquid aliud predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa seu dependentium vel connexorum a studio vel a lectura vel alias quoquo modo percipere vel habere sub pena irrogationis infamie ipso facto et quingentarum librarum pro quolibet et vice qualibet ut supra premictitur auferendarum. Aliquo non obstante. Predicta tamen non vendicent sibi locum in magistris gramaticalibus et magistro abbaci quoquo modo qui possint eligi licet non sint doctores et salarium consequi ordinatum.

Et ultra numerum quatuor doctorum in iure canonico et quinque in iure civili sex doctorum in medicinalibus et artibus et quatuor magistrorum in gramaticalibus nullus alius possit eligi.

a Ad refrenandum multitudinem eligi procurantium ad sedes ordinarias seu extraordinarias in iure canonico vel civili seu in medicina libus vel artibus aut in gramatica vel abbaco presenti capitulo duximus statuendum. — Et nullus ultra numerum doctorum seu magistrorum in predictis capitulis expressorum eligendorum in iure canonico civili medicinalibus artibus arismetrica geometria seu abbaco et in gramaticalibus possit seu debeat eligi vel deputari per sapientes studii seu per scolares vel alios quoscumque magistratus Civitatis Perusii presentes seu futuros quovis fungantur arbitrio etiam ex arbitriis adiuvantie generalis generalibus seu specialibus quoquo modo iure causa seu forma directe vel per obliquum quomodocumque aut qualitercumque in aliqua scientia seu facultate in studio antedicto. Et si eligeretur electio non teneat quoquo modo. Et nichillominus salarium aliquod provisionem vel aliquid aliud consequi seu habere propterea vel ob id non possit seu debeat quoquo modo directe vel indirecte quomodocumque vel qualitercumque. Et quilibet contrafaciens incidat in pena quingentarum librarum de facto et vice qualibet per quemlibet offitialem communis Perusii auferendarum. — Et si propterea per aliquem solveretur de avere seu pecunia communis Perusii ~~communis~~ vel daretur, quod solvens seu dans ipso facto solvisse 119

intelligatur de suo et non de aere seu pecunia communis perusii quoquo modo, dicta tamen non vendiderit sibi locum vel in doctoribus civibus seu doctorandis cum principium proxime futuri studii in iure canonico seu civili quibus est legendi concessa facultas. et salarium viginti quinque florenorum in anno secundum exigentiam infrascriptorum capitulorum. nec etiam in magistro christiano de camereno qui rector dici possit sicut in precedenti capitulo denotatur.

Quod conservatores monete sint et esse intelligantur sapientes studii perpetuo.

Concernentes quot et quanta incomoda retrolapsis temporibus sint secuta in studio perusino propter multitudinem electorum in sapientes studii et importunam sollicitudinem procurantium ex ambitione aliqua et non affectione aliqua, et non affectione publica sicut decet, assumi ad offitium antedictum, et attendentes quod offitium conservatorum monete semper fieri consuevit et fit de notabilioribus civibus perusinis ad omnem ambitionem removendam imposterum, et ut negotia dicti communis et etiam pertinentia ad studium perusinum sub debita fideli et salutari ordinatione procedant, et fiant per prudentes pariter et expertos pro comodo rei publice perusine et augmento et conservatione studii antedicti, presenti salutari capitulo duraturo perpetuo duximus statuendum. Quod decetero sapientes studii perusini sint et esse intelligantur imperpetuum conservatores monete communis perusii qui fuerint de tempore in tempus. Et ex nunc deputamus et eligimus et ordinamus etiam quoslibet offitium conservatoratus monete tam presens quam illud quod de tempore in tempus fuerit ad offitium sapientium studii antedicti durante tempore offitii cuiuslibet offitii [illegible]. Et quolibet contrario vigore quorumcumque statutorum seu ordinamentorum communis perusii factorum seu editorum vel faciendorum quomodolibet seu edendorum imposterum etiam vigore quorumcumque arbitriorum adiunctis [illegible] generalis vel alias quoquo modo possit seu debeant aliqui alii deputari deputari assumi vel eligi in sapientes studii seu ad ipsum offitium quoquo modo directe vel indirecte quocumque aut qualicumque per dominos priores et camerarios vel alios magistratus dicte civitatis presentes seu futuros sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet auferendarum per maiorem sindicum et quemlibet offitialem dicti communis Et quod habeat et habere debeat talis offitialis quartam partem totius eius quod devenire fecerit in commune. Et nichilominus quod secus factum fuerit vel aliter non teneat ipso iure sed sit inefficax eo ipso. Cassantes et irritantes offitium sapientium studii in preteritum ordinatum. Qui quidem conservatores de tempore in tempus ut supra premittitur sint et esse intelligantur sapientes studii ut antedictum Et habeant et habere intelligantur omnes simul vel duo ex eis presentes et in concordia collegii eorum tamen monito seu requisito potestatem offitium et arbitrium et iurisdictionem circa dictum offitium exercendum et pro ipso et eius occasione et causa et dependentium ab eodem omnia et singula faciendi disponendi et ordinandi que facere disponere ordinare vel quomodolibet providere poterant sapientes studii. secundum formam statutorum ordinamentorum seu reformationum communis perusii hactenus quolibet editorum et etiam presentium statutorum. Salvo et expresse reservato quod non possint modo aliquo seu forma nec debeant directe vel indirecte quocumque aut qualicumque vigore quorumcumque statutorum ordinamentorum retrolapsis temporibus editorum seu imposterum edendorum vel alio quocumque iure causa vel ingenio seu aliquo colore quesito aliquid facere disponere ordinare vel providere vel aliquid aliud attentare contra seu preter formam presentium statutorum vel alicuius eorum in presenti volumine.

contentorum. Sub pena et ad penam quin-
gentarum librarum denariorum de facto et cuiu-
libet, et in quolibet auferen-
darum per maiorem sindicum et
quemlibet offitialem dicti communis Perusii.
Et etiam irrogationis infamie perpetue
ipso iure, et privationis offitii conser-
vatoratus monete imperpetuum. Et
quod super hiis possint et debeant spetialiter
sindicari per maiorem sindicum sub
dicta pena de suo salario si negle-
xerit et iure qualibet auferenda
et retinenda per suos sindicatores.
Et nichilhominus quod secus vel
aliter factum fuerit non teneat ipso
iure, et sit inefficax ipso facto, aliquo
non obstante.

De modo et ordine observandis in electionibus doctorum et magistrorum studii perusini per scolares nominandorum.

Quoniam promptior est ad actum
quem maior salutis et comodi
spes impellit, et ad talia di-
ligentius excitatur, et cum scolares
ex lectura solum proficiant in hiis
que doctores proficiant in legendo,
sic quod rationabiliter debeant esse in electione
doctorum et magistrorum diligentiores ce-
teris, et exquisitiores in electionibus
huiusmodi faciendis, presenti capitulo
duximus statuendum. Quod decete-
ro in electionibus celebrandis de
doctoribus et magistris et aliis usque
ad certum numerum et qualitatem
in capitulis superius seriosius denota-
tum talis ordo et forma possit
et debeat imperpetuum observari.
Videlicet quod quolibet anno de mense Iunii
per rectorem seu ad petitionem et de
mandato rectoris Universitatis
studii antedicti, videlicet die precedente fe-
stum gloriosissimi precursoris Iohannis
Batiste, quod festum de dicto mense
Iunii celebratur, sub pena quin-
gentarum librarum denariorum iure qualibet
et de facto a dicto rectore neglegente
auferendarum per quemlibet offitialem
communis Perusii quomodolibet requisitum
requiri debeat et moneri univer-
sitas scolarium dicti studii et omnes
et singuli scolares tam cives quam
forenses quomodolibet in civitate
Perusii in iure canonico civili et me-
dicinalibus et artibus, quod die sequente
solemnitatis predicte debeant congregari
ante tertias, et convenire in palatio
residentie domini capitanei populi pe-
rusini coram dicto domino capitaneo et
collecterale et rectore studii perusini,
et cancellario communis Perusii, qui pro
tempore fuerint, ad eligendum et
nominandum per cedulas deferendas seu
in dicto palatio componendas per
quemlibet scolarem doctores et ma-
gistros in qualibet scientia et facultate
prout superius est expressum.
Et quod expectato usque ad horam no-
ne dicti scolares cuiuscumque gradus
seu dignitatis existant, tam cives
quam forenses intrantes continue qui
interfuerint possint teneantur, et
debeant in scriptis et secrete dare
nomina doctorum seu magistrorum
civium vel continue habitantium in
dicta civitate in scientiis et facul-
tatibus antedictis, et in dicto studio
eligendorum quos ydoniores et suffi-
cientiores esse cognoverint. Et hu-
iusmodi nominationes in cedulis
descriptas mictere in capsulas seu
pissidem, vel aliud instrumentum
aptum ad talia secrete in presentia
tamen dictorum domini capitanei collec-
teralis et cancellarii ibidem existen-
tibus, sub hac forma, videlicet. Quod primo
scolares iuris canonici debeant descri-
bere in talibus cedulis nomina doc-
torum eligendorum in iure canonico,
et cedulam inmictere ut supra. Secundo
scolares in iure civili describere
debeant et exhibere cedulas doctorum
eligendorum in iure civili. Tertio
scolares in medicinalibus describere
et exhibere in cedulis nomina
doctorum et magistrorum in medicinalibus
eligendorum. Et quarto scolares
in artibus nomina doctorum in artibus.
Et quod nullus possit nisi dumtaxat
unam cedulam cum nominatione
unius doctoris, et non plurium
dare modo aliquo seu formam
in tali vel alia scientia vel facultate.

et quod solummodo duos habeant et haec
intelligantur nominandi doctores et
describendi cedulas in scientia seu fa
cultate una illa videlicet sub qua vel ad
quam intraret continue, et non in
alio quoquo modo. — Possit tamen
et sit licitum domino rectori studii an
tedicti in electione doctoris in
scientia seu facultate ad quam intraret
nomen in scriptis dare, et cedulam
exhibere sicut supra de scolaribus est
expressum. — Et ut cuncta sub
debita ordinatione procedant, et non
ex aliqua passione mentes mor
talium a rationis debito quomodolibet
distrahentes, decernimus quod per dominum
capitaneum populi presentem seu eius
collecteralem in presentia omnium prestari
debeat omnibus dictis scolaribus debitum
sacramentum, quod talem nominationem
seu descriptionem non faciunt nec
facient amore, timore, prece, pretio vel
aliqua alia humana gratia. Sed solum
pura intentione et secundum eorum veram
conscientiam pro sinceta utilitate stu
dii et scolarium quorumcumque. Et
ratione excellentie doctoris seu ma
gistri nominandi et describendi, et non
alio modo causa vel affectu. // Et ut
omnis cesset timor seu sollicitudo aliqua
ex doctoribus proventura, decernimus
quod nulli doctori nisi collecterali predicto
sit licitum vel permissum interesse
talibus nominationibus seu descriptionibus
aut cedularum exhibitionibus quoquo
modo, nec in dicto palatio sub pena
quingentarum librarum denariorum de facto
a contrafaciente seu reperto et de facto
per dominum capitaneum auferendarum.
Cuius quidem pene de eo quod
venerit in comuni idem capitaneus
habere debeat quartam partem. Et
si quem doctorem ibidem vel in palatio
eius habitatoris stare permiserit vel
modo aliquo interesse, mandat et
vice qualibet de facto in dictam
penam de suo salario retinenda
eius tempore sindicatus. // Et quod sub
dicta pena scolares predicti ibi
usque ad horam none teneantur

et debeant ante quam exinde secedant a
recusante quolibet auferendam, ut supra,
nominationem et descriptionem huiusmodi,
necnon cedule exhibitionem dedisse
et fecisse iuxta exigentiam premissorum.
— Et deinde factis nominationibus et de
scriptionibus et exhibitis per omnes ut
supra cedulis in presentia dicti domini
capitanei collecteralis et rectoris
per cancellarium dicti comunis extra
hantur et extrahi debeant dicte cedu
le date per scolares in urna canonico
de capsula pisside seu alio instrumento
in quod misse fuerint, et per ipsos
quatuor remotis ibidem astantibus
videantur legatur et examinentur
dicte cedule. Et quod illi qui plures
nominationes et cedulas habuerint
in tali scientia seu facultate gradatim
procedendo sint et esse intelligantur
electi et adscripti in tali scientia seu
facultate ad legendum per uno
anno futuro tunc proxime futuro
et sumpturo initium de mense octu
bris in festo beati Luce. — Et sic
ordine successivo fieri debeat de
cedulis exhibitis per alios scolares
singula singulis referendo. Et
quod habentes plures cedulas nomina
tionis eorum sint et esse intelligantur
ut supra premittitur electi pro
uno anno in facultate seu scientia,
in qua et ad quam legendam
fuerint nominati. — Salvo quod non
possint esse plures doctores seu
magistri quam in precedentibus capi
tulis sit expressum in aliqua
scientia vel facultate computatis in
parte supius declaratis. // Et quia
posset contingere quod aliqui ex nominatis
in cedulis concurrerent in nominatio
nonum et cedularum paritate, deci
dimus statuentes quod concurrentium
in cedularum paritate et nominatione
huiusmodi cedule in capellum
vel birrectum vel simile immic
tant. et quod sorte extrahi debeat.
et sicut sors obtulerit ille extrac
tus quotcumque fuerint sit electus.

et sic alius extrahatur usque in numerum debitum et promissum iuxta exigentiam premissorum. Alioquin que nominatorum cedule qui electionem modo aliquo fuerint assecuti illo tunc per dominum cancellarium in presentia dictorum capitanei et collecteralis et rectoris protinus comburrantur. et comburri debeant incessanter. Et sub vero silentio debeant nominationes talium pro evitandis scandalis retineri. sub dicta pena. // Et decernentes quod omnes et singuli qui ut supra exprimitur secundum premissorum formam electi fuerint per cancellarium antedictum debeant annotari. Et eorum et cuiusque eorum nominatis in scriptis dari conservatoribus monete qui pro tempore fuerint. quibus quidem sic electis et acceptantibus salarium solui possit et debeat prout inferius declaratur. Predicta vero que de eligendorum doctorum et magistrorum forma servanda dicta sunt non vendicent sibi locum in domino Baldo et domino Petro magistro Francischo magistris Antonio Pisolo Angelo et Leonardo superius declaratis et electis in spetie durante tempore eorum electionis et cuiusque eorum. nisi in tertio et ultimo anno eorum electionis. Et deinde de anno in annum sub dicta forma procedere debeat prout supra in genere de aliis est expressum. Salvo quod in casu quo aliquis deficeret modo aliquo secundum formam precedentium capitulorum quod fieri possit et debeat surrogatio prout exprimitur in capitulis supradictis.

Et notificari debeat electis electis doctoribus et magistris et acceptari sub pena etc.

122

Quod debitis temporibus sub providioris beneficio tam doctores et magistri electi et eligendi quam scolares queant in agendis perspicacem diligentiam adhibere duximus statuendum. Quod rector universitatis studii perusini possit teneatur et debeat infra secundam diem a die electionis facte de doctoribus et magistris iuxta exigentiam capituli proxime precedentis talem publicari fecisse et notificari cuilibet electo in aliqua scientia vel facultate per cedulas vel alio modo oportuno. sub pena quingentarum librarum denariorum pro vice qualibet defecto si negligens fuerit quomodolibet auferendarum per quemlibet offitialem communis perusii quomodolibet requisitum. — Et quod taliter electi ut supra teneantur et debeant infra tertiam diem a die talis notificationis electionem ipsam acceptasse. et fidem fecisse cancellario communis perusii. Sub pena mille florenorum de auro a recusante quolibet et vice qualibet defecto auferendorum. et camere conservatorum monete applicandorum. Et quod quilibet offitialis communis perusii requisitus ab aliquo quoquo modo et etiam ex suo offitio possit teneatur et debeat contra quemlibet recusantem defectum realiter et personaliter compellere ad solutionem dicte pene omni exceptione postposita. Et habeat offitialis executionem faciens quartam partem omnium que venire fecerit in commune. Et si negligens fuerit incidat eo ipso in dictam penam. ut supra premictitur auferenda vice qualibet. et de suo salario auferendam eius tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque omni exceptione postposita. — Et idem intelligatur de doctoribus et magistris in precedentibus capitulis specialiter nominatis et electis et sic possit et debeat in omnibus et quo ad omnia exequi et observari sub dicta pena. Et ut supra premictitur a quolibet negligente auferenda. —

De electionibus faciendis per sapientes studii in conservatores monete et salariis non augendis.

123

Quod electiones de cetero concurrant in tempore tam civium quam forensium doctorum et magistrorum eligendorum in studio perusino. Statuimus quod conservatores monete communis perusii qui sunt et esse

debeant perpetuo sapientes studii peru-
-sini teneantur et debeant ad posse p
totum mensem Junii quotiens neces-
-sitas flagitabit omni tpre fecisse reco-
-ductas ul novas conductas de doc-
-toribus et magistris forensibus vz de
concurrente dni Petri magistri fran(cis)ci
forense. et in casu quem deus aver-
-tat deficiente dicti dni Petri de alio
eius loco famoso doctore et forense
si haberi poterit cum salaryo p utroq;
tpore usq; in summam trecentorum
florenorum. et usq; in tempus triu
annorum. = Si vero forensis haberi
non posset tunc de cive fieri debeat
electio ad sedem ordinariam decreta-
-lium p scolares modo et forma in
precedentibus capitulis denotatis quolib;
anno. cum salario septuagintaquinq;
florenorum in anno. // Item possit
et debeat per eosdem conservatores
studii sapientes de anno in annum
fieri electio seu recondutio de doc-
-toribus et magistris forensibus in
medicinalibus et artibus in dicto stu-
-dio eligendis ul quomodolibet x
iuxta formam precedentium capitulorum
surrogandis casu aliquo usq; in
tempus hactenus consuetum. et cum
salaryis inferius declaratis. = Si
vero forenses haberi non posset
tunc de civibus fieri debeat electio
aut continue habitantibus in civitate
p scolares usq; in numerum premissum
et de anno in annum put superius
in antecedentibus capitulis declaratur.
= Salvis tamen et firmis manentibus
electionibus factis de quatuor docto-
-ribus medicis et de magistro xpia-
-no predicto factis supra et in spetie
declaratis pro tempore triennali.
= Item possit et debeat fieri p dictos
conservatores sapientes studii re-
-conductio magistri xpiani de ca-
-mereno de quo supius facta est
electio spalis usq; in tempus sue
electionis triennalis cum salario
declarato. = Item possit et debeat
anno quolibet dicto mense Junii.

p dictos conservatores sapientes studii fie-
-ri electio ul reconductio annalis de ma-
-gistris quatuor in gramaticalibus cum
salario triginta florenorum pro quolib;
et quolibet anno. Salvo q si aliquem
forensem elegerint q liceat ipsum
eligere usq; ad tpus triennale cum
salario antedicto, prout eorum discre-
-tioni videbitur convenire. Et q
possint ipsi conservatores et studii
sapientes salaria promictere cuicumq;
conducendo seu reconducendo noie
cois perusii. Et ipsum coe et eius
bona quecumq; p sindicum cois perusii
seu pst ipsos prout de eorum volun-
-tate processerit expresse obligare.
et contractus electionis cuiuslibet et
conductionis quoslibet celebrare et inire
in talibus quomodolibet oportunos cum
membris et capitulis et substantialibus
tam de iure q de consuetudine opor-
-tunis. = Salvo q non possint nec de-
-beant quoquo iure modo causa seu
forma directe ul indirecte quovis
colore quesito quomodocumque aut
qualitercumq; alicui doctori seu magistro
reconducendo seu denovo eligendo
ul aliter assumendo ul alteri cuicumq;
promictere maius salarium q in
presentibus capitulis sit taxatum et
declaratum. nec provisionem seu
aliquid quoquo modo pmictere ul
facere seu venire qtra seu preter
formam seu exigentiam statutorum
noviter editorum. et supra et infra
scriptorum. = Et si secus ul aliter
facerent sit inefficax eo ipso et nul-
-lius efficacie ul valoris. Et nichil
hominus incidat in penas ipso iure
ut supra appositas in ordinatione
officii ipsorum. Et contrahentibus qtra cois
perusii ius aliquod non queratur
in consequutione salarii ul aliquo
alio quoquo modo. nec quesitum
esse intelligi possit seu debeat quo-
-quo iure. = Et si quis propterea
de pecunia seu avere cois aliquid
daret ul solveret de suo dedisse aut
solvisse intelligatur. et no pecuniam seu
avere cois. et suorum bonorum et rerum
damno et non communis.

Ut quilibet electio doctorum et magistrorum seu regimino facta esse intelligatur sub observantia papue contractorum.

1 2 4 9

Quoniam elusorium esset erogare
pecuniam si intentionis laudabilis
non sequeretur effectus, duximus
saluberrime statuendum. Ut quilibet
doctor tam iuris canonici et civilis quam
medicine et artium ultra alia ad que
quomodolibet teneretur per formam sta-
tutorum comunis Perusii in primo vo-
lumine sub hac rubricha ordina-
menta studii contentorum seu statuto-
rum, ad ordinamentorum universi-
tatis studii perusini, teneatur et de-
beat singulis diebus et horis debitis
et consuetis intrare scolas suas et le-
gere et continuare lectiones a festo
beati Luce exclusive, et perfecisse
lecturam suam iuxta et secundum
puncta studii Bononiensis in omnibus
et quo ad omnia cum effectu saltem
in kalendis octubris. Nisi langor
manifeste egritudinis eum redderet
excusatum. Quo casu liceat et debe-
at huiusmodi lectiones continuari fa-
cere et explere per sufficientem et ydo-
neum et substitutum, cum licentia
tamen et prout in statuto ordinamen-
torum studii continetur. — Item quod qui-
libet doctor teneatur et debeat
quolibet anno repetere ante pascha.
Et inmediate post pascha disputare.
Et suam disputationem et repetitionem
in scriptis dare et consignare bidello
universitatis studii antedicti. Qui
bidellus teneatur et debeat pena
centum librarum pro qualibet vice eas
bene salvare et ponere ad stacionem
ordinandam per rectorem generalis
studii antedicti.
= Item quod quilibet doctor teneatur et
debeat fidem facere coram domino
collecterale domini capitanei populi
perusini, saltem per unum mensem
ante quam salarium veniat persolvendum
de eius super continuatione et prosequu-
tione lectionum, et disputationis et
repetitione faciendis ut supra.

Et de aliis ad que tenentur secundum formam
statutorum comunis sub rubrica, ordinamenta
studii. Et quod secundum ordinamenta
seu statuta universitatis studii antedicti.
Et huiusmodi fidem facere per numerum
scolarium continue intrantium pro-
ut inferius denotatur videlicet. Quilibet
doctor iuris canonici et civilis debe-
at probasse et fidem plenariam fecisse
ad minus per octo scolares qui secum
continue intraverint. Exceptis doc-
tore decreti et doctore voluminis qui
probasse debeant et fidem fecisse per
tres scolares ad minus pro utroque
continue secum intrantes.
= Doctor medicine debeat probasse ad
minus per tres scolares secum continue
intrantes.
= Doctor artium ad minus per tres scola-
res.
= Doctor cirusie ad minus per duos sco-
lares. // Decernentes quod primo et
ante omnia talibus scolaribus ad fidem
faciendam inducendis per prefatum
collecteralem et rectorem prestari
debeat in forma oportuna debitum
sacramentum. — Volentes et hoc debe-
at eis specialiter declarari sub pena
quingentarum librarum pro quolibet co-
trafaciente et statuentes. Ut siquis
scolaris circa huiusmodi fidem fa-
ciendam quomodolibet se a veritate
subtraxerit quod ipso facto incidat in
penam falsi et irrogationis per-
petue infamie ipso iure. — Et his
declaratis et sacramento prestito ad proba-
tiones huiusmodi admictantur et
recipi debeant sicut decet. Et scri-
bi per unum ex notariis curie domini
capitanei et in formam publicam
redigi et exhiberi et produci coram
conservatoribus monete dicti comunis.
= Qui conservatores possint tene-
antur et debeant salaria solvere
cuicumque qui probationem et fidem
fecerit opportunam de omnibus supra-
dictis. Prout recipere teneretur.
= Et aliter vel alio modo nichil possint
vel debeant dare seu solvere seu concedere

modo aliquo seu forma quomodocumque aut qualitercumque sub pena quingentarum librarum. Et si solverint quicquam dederint vel concesserint nichilhominus de eorum proprio soluisse intelligantur et non de pecunia seu avere comunis Perusii quoquo iure. Declarantes quod quelibet electio facta et imposterum facienda seu conductio vel reconductio facta esse intelligatur, et si expressum non fuerit sub dicta forma et sub exigentia potissime predictorum. Et aliter vel alio modo fieri nequeat quoquo iure. aliquo non obstante.

Quod nullus doctor possit extra civitatem Perusii per ambaxiatas vel alias destinari et de pena etc.

124

Ut semper vigeat continuationem saluberrima studia in civitate predicta, et doctorum absentia etiam causa rei publice scolaribus non afferat detrimenta, presenti capitulo duximus statuendum. Quod nullus doctor salariatus in studio perusino, scilicet ex presentibus ut supra electis et nominatis etiam qui quolibet scolares seu sapientes studii imposterum eligetur ad legendum in studio antedicto in iure canonico vel civili possit seu debeat modo aliquo seu forma, quacumque ratione vel causa quomodocumque, aut qualitercumque per dominos priores et camerarios artium civitatis Perusii, seu per aliquem magistratum quovis fungeretur arbitrio seu balia in dicta civitate presentem vel futurum, vel aliam quamcumque personam eligi deputari seu creari in ambaxiatorem commissarium vel alio quovis modo mitti seu destinari extra civitatem Perusii sub pena quingentarum librarum denariorum perusinorum qualibet. et de facto per maiorem sindicum tamen ab eligente seu mittente quam misso seu eunte auferendarum eo ipso. Et nichilhominus talis electio seu deputatio non teneat ipso iure. et nullum salarium seu provisio vel aliqua florenorum seu pecunie vel aliquid aliud tali propterea debeatur, seu solvi possit per aliquem vel aliquos sub dicta pena. Et nichilhominus si quis offitialis comunis Perusii aliquid propterea solverit vel dederit quoquo modo, de suo proprio soluisse et dedisse intelligatur et non de pecunia seu avere comunis Perusii. Et etiam statuentes quod inquantum aliquis doctor ut supra extra dictam civitatem accessit, durante tempore sue electionis, propter quem accessum lectio diurna eius per ipsum legenda quodolibet cessaret non obstante quod per substitutum eam resumi faceret vel continuari, quod ipso facto sit et esse intelligatur privatus et remotus ab eius electione. et ex toto privatus pro tempore unius anni, et quod ipso facto anno nullum salarium consequi possit vel habere modo aliquo seu forma. Et si conservatores solverent quod ipso facto et iure qualibet incidant in dicta penam. Et si aliquid solverent de eorum proprio soluisse intelligantur. prout superius est expressum. et non de avere seu pecunia dicti comunis.

De salariis solvendis per conservatores monete doctoribus et magistris

126

Conservatores monete possint teneantur et debeant dare et solvere, et dent et solvant de quacumque pecunia dicti comunis quae pervenit seu perveniret ad eorum manus, sine aliquo alio precepto vel mandato, rectori universitatis studii et omnibus et singulis doctoribus medicis et magistris in quacumque scientia et facultate seu ad quamcumque practicam electis et conductis vigore precedentium capitulorum et etiam imposterum conducendis et eligendis iuxta et secundum exigentiam capitulorum in presenti volumine contentorum de presenti mense aprilis editorum anno domini millesimo trecentesimo.

octuagesimo nono, ad salarium seu prouisionem civis perusii, omnes et singulas quantitates florenorum, eis et cuilibet eorum debendas secundum declarationem et formam inferius denotatas, prout capient et et firmabunt. // Dummodo dicte quantitates, talibus persoluende non possint nec debeant excedere summam duorum milium florenorum de auro in totum pro studio ut supra promictitur deputatorum. // Et dumtaxat non possint nec debeant solutionem aliquam facere, contra seu preter formam et exigentiam dictorum statutorum. Et quod huiusmodi solutiones fiant et facere teneatur et debeant pro tempore futuro videlicet post finem primi anni de mense octubris die beati luce evangeliste proxime venturi. Itaque quantitates inferius declarate debeantur, et solui debeant post finem dicti primi anni de anno in annum cuilibet, prout inferius declaratur. // Et dictis fieri debeant solutiones anno quolibet in duabus pagheis videlicet soluendo dimidiam salarii sui cuilibet doctori, seu magistro in festo nativitatis domini nostri yhesu xpisti. Et aliam dimidiam in pascate resurrectionis dominice, retenta tamen debita gabella, ad rationem duorum soldorum pro qualibet libra, de omni quantitate soluenda. // Quorum quidem salariorum declarationes sunt hec et quod prout infra exprimitur persoluantur et debeant solui videlicet.

In primis Rectori studii anno quolibet solui debeant vigintiquinque floreni de auro.

Item excellentissimo doctori domino Baldo magistri francisci pro anno quolibet durante tempore sue electionis tam nuper facte quam in posterum faciende solui debeant ducenti floreni.

Et si aliquo casu contingeret eius loco aliquem eligi vel surrogari ad lecturam ordinariam in iure civili quod eligendo seu surrogando solui debeant anno quolibet septuagintaquinque floreni de auro.

Concurrenti eligendo in concurrentiam dicti domini Baldi seu surrogando vel eligendo eius concurrentis loco solui debeant anno quolibet septuagintaquinque floreni de auro.

Item duobus doctoribus eligendis ad extraordinaria in iure civili pro utroque eorum pro quolibet anno solui debeant septuagintaquinque floreni de auro.

Item doctori eligendo ad lecturam voluminis pro quolibet anno solui debeat quinquaginta floreni de auro.

Item excellentissimo doctori domino petro magistri francisci ad lecturam decretalium de mane electo durante tempore eius electionis nouiter ut supra facte, etiam reconductionis pro anno quolibet solui debeant centumvigintiquinque floreni de auro. //

Et si aliquo casu aliquis forensis eligeretur, vel surrogaretur eius loco qui esset forensis, vel eius electio fieret iuxta exigentiam precedentium capitulorum quod solui possint et debeat doctori forensi usque in quantitate trecentorum florenorum de auro pro quolibet anno. // Et si esset civis solui possit et debeant septuagintaquinque floreni de auro pro quolibet anno.

Item doctori forensi concurrenti dicti domini petri, vel surrogando seu eligendo loco concurrentis dicti domini petri solui debeant, dummodo sit forensis anno quolibet inclusiue usque in quantitatem trecentorum florenorum de auro.

Et quod durante tempore electionis facte ut supra constat de domino Antonio de Budrio ut supra electo in concurrentiam dicti domini petri ad lecturam ordinariam decretalium usque in dictam quantitatem trecentorum florenorum de auro inclusiue, pro tempore quo acceptabit dicto domino Antonio solui possit et debeat pro anno quolibet.

Et similiter pro tempore quo ipsum vel alium forensem eius loco reconduci contingeret, vel eligi seu aliter surrogari iuxta exigentiam precedentium capitulorum solui et satisfieri possit ad dictam rationem anno quolibet ut supra patet.

= Item doctori eligendo ad lecturam decre-
ti p anno quolibz solui possint et debe-
ant sexaginta floreni de auro.
= Item doctori eligendo ad lectura sexti
et clementinar solui possint et debeat
quolibet anno sexaginta flor de auro.
Item egregio doctori medico phisico
magistro Antonio magri Guctij de
Scarparia ut supra electo durante
tpre electionis seu reconductionis
si fieret p anno quolibz solui possit
et debeant nonaginta floreni de
auro. Et si quo casu aliu eius loco
contingeret surrogari vel eligi solui
possint et debeant p anno quolibet
usq in dictam summam electo eius loco
vel surrogato.
= Item egregio doctori magistro Pisolo
de Luce ciui perusino durante tpre
sue electionis et etiam reconductionis
si fieret solui possint et debeat anno
quolibz septuagintaquinq floreni
de auro. Et si quo casu alium eius
loco contingeret surrogari vel eligi
solui possint et debeant p anno q
quolibz usq in dictam summam electo
eius loco vel surrogando.
= Item egregio doctori magistro Leonardo
Lippi habitatori perusij ut supra
electo durante tpre sue electionis
et etiam reconductionis si fieret solui
possint et debeant anno quolibz
septuaginta quinq floreni de auro.
= Et si quo casu alium eius loco continge-
ret surrogari vel eligi solui possint
et debeant p anno quolibz usq in
dictam summam electo eius loco vel
surrogando.
= Item egregio doctori magistro An-
gelo Dominichelli de Pergola ut s
electo durante tpre sue electionis
et etiam reconductionis si fieret solui
possint et debeant anno quolibz septu-
agintaquinq floreni de auro. Et
si quo casu alium eius loco contingeret
surrogari vel eligi solui possint et
debeant p anno quolibz usq in dictam
summam electo eius loco vel surrogando.
= Item doctori ad lecturam cirugie eli-
gendo p sapientes studij si fuerit fore-
sis seu p scolares si ciuis fuerit solui
possint et debeat anno quolibz p suo salario
viginti quinq floreni de auro.

= Item egregio artium doctori magistro Joh.
de Maguntia si duxerit acceptandum
usq ad tempus triennale incepturum
de mense octubris in die sti Luce
pnti anni milli trecentesimi octuage-
simi noni p anno quolibz solui possint
et debeant floreni sexaginta de auro
pro eius salario. Et similiter si con-
tingeret reconduci usq in dicta summa
possint et debeant solui p tpre quo
fuit reconductus anno quolibz prout
supra. Quem magistrum Johannem
cognita fama sua prout duxerit accep-
tandum cum dicto annuo salario
usq ad tempus triennij inclusiue
eligimus eligendum in artibus
ex nunc uigore pntis capituli et pro
electo haberi determinamus eo ipso quo
duxerit acceptandum.
= In casu uero quo non accederet, at p
conseruatores monete studij sapientes
fieri possit electio doctoris in artibus
forensis et usq ad tpus triennij cum
salario sicut eis uidebitur usq in
dictam summam. Et sic solui possit
et debeat prout supius continetur.
= Item egregio gramatice et rhectori-
corum doctori magistro Xpriano Naty
de Camereno ut supra electo ad
rhectoricorum lecturam et auctorum
durante tpre sue electionis et etia
reconductionis si fieret solui possit
et debeant anno quolibz septuaginta
floreni de auro.
= Item cuilibz magistro in gramatica-
libus usq in numerum quatuor ut sup
exprimitur eligendo p suo salario
solui possint et debeant anno quolibz
triginta floreni.
= Item uni magistro eligendo p conser-
uatores monete studij sapientes
ad legendum abbacum p suo salario
anno quolibz solui possint et debeant
usq in summam quinquaginta flor
de auro. Si autem
duxerit acceptandum
q pro tempore triennali seu usq
in id tpus ut acceptabit eidem
solui possint et debeant quinqua-
ginta floreni in anno. Et similiter

usque in dictam summam in anno si recon-
ductus fuerit. Et quod eo veniente alius
non eligatur durante tempore pro quo
duxerit acceptandum usque in dictum
tempus.

D' salario soluendo cuilibet alii doctori a supra ordinario et doctorando iuxta exigentiam capitulorum.

124

Quoniam per lecturas iuris studia ingenia
coalescunt et intellectus virtu-
tis potentia excitatur per exerci-
tatione legere volentium et decore
et augmento studii hoc salutari ca-
pitulo duximus statuendum. Quod
quilibet civis pisanus doctoratus
in iure canonico seu civili et etiam
qui doctoratus insigniis exornabitur
ante principium studii sequentis in-
cepturi proxime anno millesimo trecente-
simo octuagesimo nono de mense
octubris doctoribus et magistris or-
dinariis et electis et eligendis iuxta
exigentiam antecedentium capitulorum,
exceptis qui legerit ordinarie seu
extraordinarie aliquem ex libris
in iure canonico seu civili qui
pro illo anno legentur in studio an-
tedicto per doctores ad ordinariam
et extraordinariam lecturam depu-
tatos seu deputandos. Et observa-
verit effectualiter omnia et singula
que in legendo, disputando, re-
petendo et lectura perficiendo et in
aliis casibus facere et observare tene-
atur et debeat alii doctores electi
et eligendi per formam predentium
capitulorum, habeat et habere possit et
debeat anno quolibet pro suo salario
usque in florenos viginti quinque de
auro de quantitate que super-
erit a salariis supra taxatis solu-
endis doctoribus et magistris ordina-
riis per formam predentium capitulorum
usque ad summam in totum pro toto
studio duorum milium florenorum,
prout pro rata capiet unusquemque
ex omni residuo, quod extaret a
quantitatibus soluendis ordinariis
supra doctoribus et magistris electis
et eligendis. Quibus quidem doctoribus
et doctorandis ut supra et cuilibet eorum usque
in dictam summam viginti quinque florenorum
prout capiet ex omni residuo quod super-
erit ut supra exprimitur. Conser-
vatores monete possint et debeant solvere
et satisfacere temporibus et prout de aliis
doctoribus est expressum. Sine aliquo
alio precepto vel mandato seu electione.
Ex solum habitis probationibus super
observantia eorum ad que tenentur
prout habere debent ab aliis docto-
ribus et magistris secundum exigen-
tiam predentium capitulorum. Salvo
quod huiusmodi doctores non adstrin-
gantur ad probationes faciendas vel fiendas
de his ad que tenentur doctores vel
ad minus per tres scolares seu continue
intrantes. non obstante quod per formam
alicuius capituli statutorum maior nu-
merus requiratur. Et etiam sal-
vo et excepto quod huiusmodi doctores in
ambaxiatores vel alio quovis modo
possint eligi et dirigi et ire ad
quascumque partes et libere et inpune.
Et salarium consequi possint et
debeant. Dummodo eorum electiones
per substitutum sufficientem continuare
faciant et explere prout ipsi tenere-
tur. Et aliter salarium nullatenus
pro uno anno consequi valeat vel habere.
Et qui secus solverit de suo solvisse
intelligitur. Et non de avere co-
muni.

Quod doctoribus et magistris hactenus conductis satisfieri debeat pro tempore isto et non ultra.

Quod studiosissimus labor doctorum et 128
magistrorum quomodolibet hactenus
electorum seu conductorum in studio
pisano pro preterito tempore et etiam pro futuro
duntaxat usque ad principium studii
de proximo anno millesimo trecentesimo
octuagesimo nono de mense octubris
proxime incepturi in festivitate beati
Luce evangeliste in consequtione
salarii pro dicto tempore non fraudetur.
Statuimus quod conservatores monete
possint teneantur et debeant de
quacumque pecunia dicti comunis que pervenit

seu perveniret ad eorum manus vigore solius
electionis seu conductionis de eis vel aliquo
eorum facte et receptis provisionibus per
eos iuxta formam statutorum hactenus
editorum et in primo libro sub rubrica
ordinamenta studii contentorum dare et
solvere cuilibet doctori et magistro
hactenus quomodolibet electo seu con
ducto ad legendum in aliqua sci
entia seu facultate in studio antedicto
omnem quantitatem florenorum seu pecunie
sibi debitam pro preterito tempore et etiam
pro futuro dumtaxat usque ad principium
studii antedicti ut supra exprimitur
incepturi. prout capiet et firmabit
vigore sue electionis seu conducte et
non ultra. // Et quoniam sicut manife
stissime asseritur electiones seu con
ducte hactenus facte de doctoribus et
magistris et aliis in dicto studio et
et salarium et doctorum seu magistrorum
numerum sunt pluriformiter excessive
ab observantia retrolapsis temporibus lau
dabiliter in pisano studio observata
et in pluribus ab exigentia statutorum
preter viam etiam in directam exorbitatum
extitit alio modo et pro utilitate
publica et ordinatione camere con
servatorum et ut pecunia dicti comunis
non possit expendi nisi sub ordi
natione predicta modo aliquo in futurum
Statuimus et declaramus quod con
servatores monete vel alii officiales
comunis pisani presentes seu futuri
quovis fungantur officio non pos
sint seu debeant per se vel alium
quoquo modo iure causa seu for
ma vel quovis colore quesito direc
te vel indirecte quocumque aut qual
itercumque solvere seu solvi facere
alicui doctori seu magistro quocumque
aut qualitercumque hactenus electo vel
conducto seu assumpto ad legendum
in aliqua scientia seu facultate in
studio antedicto ad sedem aliquam
seu lecturam iuris canonici seu
civilis medicine vel artium rhe
toricorum auctorum seu gramatice
vel alio quoquo modo aliquod salarium
seu provisionem consequendo seu con-
sequenda vel quomodolibet habendo a ca
mera conservatorum vel alio modo a
comuni pisano occasione seu causa
cuiuscumque electionis seu conducte vel
deputationis cuiuscumque vel alterius
cuiuscumque contractus seu obligationis
tacite vel expresse inite seu celebrate
nomine comunis pisani seu pro ipso comuni ex parte
et aliquem ipsorum quomodocumque
aut qualitercumque et pro quocumque tempore
et sub quacumque verborum conceptione
appareant nec etiam aliqua provisionis nomine
occasione vel causa talium conductorum
vel alicuius eorum aliquam quantitatem
florenorum seu pecunie dandam
talibus vel alicui eorum vigore condu
ctarum seu electionum aut depu
tationum hactenus ut supra pre
mittitur celebratarum modo aliquo
iure causa seu forma. predictorum
seu alicuius eorum occasione vel causa.
seu connexorum vel dependentium
quoquo modo. pro tempore futuro
post principium dicti studii superius
declarati incepturi in dicto festo
sancti luce de mense octubris proxime
venturi de presenti anno millesimo
trecentesimo octuagesimo nono.
Non obstantibus quibuscumque contractibus
electionum seu conductarum vel
deputationum eorum vel alicuius eorum
quocumque aut qualitercumque celebra
tis. seu promissionibus vel obligatio
nibus quibuslibet initis seu conventis
inter partes sub quacumque verborum
solemnitate appareat. Nec etiam
quibuscumque statutis ordinamentis
seu reformationibus dicti comunis hac
tenus editis etiam vigore arbitrii
generalis adunantie generalis vel aliter
quoquo modo. etiam si penas ali
quas imponerent non obstantibus etc.
Que omnia inquantum in aliquo
contra dicerent vel obstarent vel
aliter disponerent seu exigerent
ex nunc cassamus. irritamus. et
annullamus. et pro casso irrito et
nullo haberi decernimus. et ea
post dictum tempus superius declara
tum et censeri debere nullius.

valoris efficacie vel momenti: et perinde acsi facta seu facte non essent. Et quod talibus electis seu conductis vel alicui eorum post dictum tempus proxime futuri studii superius declaratum, vigore talium deputationum, electionum seu conductarum seu alicuius eorum vel alterius cuiuscumque statuti, ordinamenti vel legis seu contractus aut obligationis cuiuscumque tacite vel expresse, vel alio quovis iure modo causa seu forma, ius aliquod non queratur, nec queri possit in aliquo quoquo modo contra dictum commune vel eius bona. Et quod executio aliqua vel actus aliquis predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa seu dependentium vel connexorum ab eisdem vel aliquo eorundem non possit vel debeat fieri per aliquem offitialem dicti communis vel aliam quamcumque personam ad instantiam talium electorum vel conductorum seu alicuius eorum vel alterius cuiuscumque persone contra conservatores monete vel alios offitiales dicti communis post dictum tempus ratione seu causa alicuius quantitatis florenorum seu pecunie, dampnorum vel interesse vel alterius rei quam dicerent sibi deberi post dictum tempus occasione seu causa predictorum vel alicuius eorum seu dependentium ab eis vel aliquo eorum seu connexorum. Et si aliquis offitialis dicti communis vel alia quecumque persona in premissis vel aliquo eorum contrafecerit, quod ipso facto incidat in penam centum librarum denariorum de facto et iure qualibet vice auferendarum per quemlibet offitialem communis predicti. Et si offitialis fuerit de suo salario vice qualibet retinendarum eius tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque. Et ipso iure etiam incidat in penam irrogationis perpetue infamie, et privationis a tali offitio eo ipso. Admentes eximie quo ad predicta cuilibet offitiali cognitionem et iurisdictionem, et quamlibet facultatem. Ita quod pro dicto crimine fieri debeat et censeri ipso iure. Et nichilhominus si conservatores

vel alii offitiales vel aliquis nomine dicti communis vel pro dicto communi aliquid solverint vel concederent propterea vel ob id de eorum proprio dedisse et solvisse intelligantur. Et non de pecunia seu avere communis predicti modo aliquo seu forma. Et quod super his omnibus possint et debeant specialiter sindicari per maiorem sindicum pena predicta a dicto sindico auferenda et de suo salario retinenda eius tempore sindicatus si negligens fuit quomodolibet vel remissus. Possint tamen dicti conservatores pro futuro tempore incepturo in dicto principio studii solvere et solvi facere quibuscumque doctoribus et magistris per formam presentium stantiamenti editorum de presenti mense aprilis sub anno trecentesimo octuagesimo nono electorum et eligendorum, ut in precedentibus capitulis denotatur et quantitates declaratas et eo modo et forma et prout et sicut per exigentiam dictorum precedentium capitulorum seriosissime denotatur. Et non plus nec aliter vel alio quovis modo, sub dictis penis, et qualibet earum, et ut supra premittitur, irrogandis. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

Confirmatio privilegiorum concessorum scolaribus et immunitas declarata concessionis in solutione pedagii et gabellarum per doctoribus forensibus et scolaribus.

Cum sacris canonibus et imperialibus constitutionibus immunitas sit concessa, et potissime circa immunitatem et exemptionem a solutionibus gabellarum pedagii, pro libris arnensibus atque salmis et eorum. Et deinde per commune predictum et etiam exigentiam statuto in primo capitulo contentarum, sub rubrica ordinamenta studii et cetera. quedam scolaribus privilegia sint indulta, et sepe numero ad solutionem pedagii et gabelle et pro libris arnensibus eisdem fuerunt molestati molestantur ut ipsa privilegia sic congruum observentur, pro augmento studii predicti principaliter predicti duximus statuendum. Quod omnia et singula privilegia concessa ...

non sint contra exigentiam presentium
statutorum nec possint ipsis in aliquo dero
gare nullatenus quomodocumque concessi
vel concessa per comune perusii et ma
xime vigore dicti statuti in primo
libro contenti sub capitulo trecentesimo
duodecimo sub rubrica ordinamenta
studii vel alio quoquo modo studio
perusino doctoribus seu scolaribus
sint esse intelligantur confirmata
et de novo concessa et indulta. Et ea
omnia concesserunt et indulserunt de novo
et penitus confirmaverunt. Ita quod
de cetero possint et debeant in omnibus
et singulis et quo ad omnia et singula
exequi adimpleri et observari effec
tualiter iuxta et secundum exigen
tiam ipsorum in ea parte et partibus
que non sint contra dispositionem
presentium statutorum. vel alicuius eorum.
modo aliquo seu forma nec possit
in aliquo quomodolibet derogare.
Et ut imposterum in solutione pedagii
et gabelle grosse nullatenus mole
stentur. Decernimus statuentes quod
quicumque doctor forensis qui in
posterum venerint conductus vel alte
electus ad legendum in studio pe
rusino. Et quilibet scolaris forensis
qui ad civitatem perusii venerit
ad studendum sint et esse intelligantur
liberi et immunes et penitus excepti
a solutione pedagii et gabelle grosse
de pede platee pro quibuscumque eorum
libris et salmis pannamentorum et ar
nensium veterum ad eorum et familie
ipsorum usum in introitu. ita quod tante
introitus et donec steterint in ipsa
civitate non possint nec debeant
nec teneantur aliquid solvere pro
quoquo modo. In exitu quoque
pro augmento studii declaramus quod
nulli scolari vel alteri cuicumque pro eo
liceat extrahere vel extrahi facere
libros aliquos si scolaris studens fuit
in iure canonico civili seu medici
nalibus nisi fuit licentiatus in civitate
perusii vel doctoratus et aliter vel
alio modo etiam si gabellam solveret
pro exitu nullatenus sit permissum
tales libros aliquos ex talibus scolaribus
vel alteri cuicumque pro eo directe

vel indirecte extrahere seu extrahi fa
cere quoquo modo. Arnensia vero
et pannamenta possint extrahere sine
gabella ut in introitu est expressum.
Si autem fuerit licentiatus seu doc
toratus liceat libros et alia supradicta
extrahere et extrahi facere sine so
lutione pedagii prout supra de
introitu est expressum. cum bollecti
no tamen dominorum priorum artium
qui pro tempore fuerint. Doctoribus
quoque forensibus qui conducti vel
aliter electi ad legendum venissent
sit licitum cum recedere vellent
cum bollectino tamen dictorum dominorum
priorum artium dicte civitatis qui
pro tempore fuerint libros eorum et alia
supradicta sine amissione tamen de
librorum bonorum seu rerum aliarum
extrahere sine solutione pedagii
et gabelle et extrahi facere prout
de introitu est expressum. Aliis
vero scolaribus a scolaribus iuris cano
nici civilis et medicine sit licitum
et permissum cum bollectino dominorum
priorum artium predictorum eorum
libros et alia supradicta extrahere et
extrahi facere sine solutione pe
dagii et gabelle sine amissione
tamen librorum aliorum vel arne
sium seu bonorum quarumcumque aliarum
personarum. Et siquis in premissis
vel aliquo eorum fraudem commiserit
quoquo modo quod ipso facto perdat
libros et arnensia quelibet atque sal
mas. et solvat pro libro quolibet pene
nomine centum libr. den. Cuius
pene et librorum et salmarum et
arnensium repertorum dimidia sit
reperientis. et alia sit comunis. et
quilibet offitialis debeat executionem
facere ipso facto contra huiusmodi
fraudantes. sub dicta pena vice quali
bet auferenda. Decernentes adhuc
ut si contingeret gabellam ipsam
vendi ne contra predictorum exigentia
gabella nullatenus exigatur quod in
una quaque venditione que fieret
et quod talis venditio cum et sub
tali exemptione fiat, fieri debeat
et facta esse intelligatur eo ipso. et si spe
tialis mentio non fieret in eadem.

quotiens contingeret eam uendi. mo
aliquo seu forma. Aliquo nõ obstante.

De pecuniã soluenda p con-
suatores p libris carta
uernice atramto et
cera p camª ipor

130 c Onseruatores monete possint p
carta, libris, uernice, attramento
et cera quomodolibet oportunis in
eor camera, de quacumqz pecunia
dicti cois. que puenit seu perueniet
ad eor manus, expendere p quolz
tempore semestrali usqz ī qntitate
Triginta flor de auro, sine alio
precepto uel mandato.

De pecuniã expendenda
p cōsuatores p acto
amine fenestras tec-
tor r hostior came-
rar q coptinnant.

131 p Ro utilitate publicor bonorum
Decernimus. Quod cōsuatores
monete possint expendere sine alio
mandato ex pretijs que ex cameris
coptinnatis seu coptinandis per co
consuatores prouenire debet ad eor
cameram, p aconcimine hostiorum,
tector et fenestrar, uel alicuius ear
omem quantitatem quam uiderint
necessario expendendam. Et que de
consuatoribz dicta sunt de massarijs
et eor camerarijs intelligatur

Quod cōsuatores monete
non possint expedere
ultra eor introitus et
sub certa forma

132 v Tcuncta sub debita ordinatione
procedant, et ne tpre alicuius
offitij conseruadoratus expendantur
introitus successor. Statuimus qd
nulli offitio consuadoratus sit licitum
uel pmissum, modo aliquo seu for-
ma de introitibz prouenturis ad
cameram consuatorum tpre offi-
tij consuadoratus successoris expe-
dere seu expendi facere directe
uel indirecte quomodocumqz aut
qualitercumqz aliquam flor seu pe-
cunie quantitatem, sine expressa
deliberatione dnor prior et ca-
merariorum et consilij oportuni.
obtempto tamen partito primo sup
unoquoqz casu per duas partes
adminus ex dominis prioribz ī concordia.
et adminus p duas ptes consilij camera-
riorum adminus, et deinde obtempto p-
tito in consilio oportuno p duas ptes
saltem de leuando ad sedendum ad bu-
ssolam et fabas albas et nigras, et aliter
uel alio modo non possint expedere
seu expendi facere de talibz introitibz
nisi dumtaxat usqz in quantitatem pro
toto tpre offitij consuatoratus in totum
Quadringentor florenor de auro.
et non ultra deliberatione predicta.
Et si ultra dictam quantitatem expen-
deret dicta forma non seruata qd de
eor proprio soluisse intelligantur eo
ipo. et non de pecunia seu auere cois
pusij quoquo modo. et nichilominus
quilibz contrafaciens incidat ī pena
quingentar librarum pui quilibz
p maiorem sindicum aufendarum
Aliquo non obstante.

Quod ultra exitus ī pnti statutor
uolumine ptentos cōn-
suatores nichil possint
expendere sine deliberatione
cōsilij oportuni.

q Uoniam inmoderati seu īordinati 133
exitus non solum [illegible] sib
stantiam sed cuiuslibet opulentissime
rei publice dissipant et euertunt
pnti salutari caplo duximus statuendo
Quod conseruatores monete comunis
pusij non possint nec debeant quoquo
modo iure causa seu forma directe
uel indirecte p se uel alium quocumqz
aut qualecumqz ultra exitus contentos
in pnti uolumine statutor editorum
anno dni millo trecentesimo octua-
gesimo nono de mense aplis de quibz
exitibz in precedentibz caplo et presenti
uolumine mentio facta extat, aliqd
pagamentum seu solutionem aliquam
facere uel aliquid aliud dare uel
concedere de bonis aut pecunia seu
rebus cois pusij que quomodocumqz
aut qualitercumqz peruenerint ad eor
manus, contra seu pter formam seu
exigentiam precedentium statutorum
in presenti uolumine contentorum.
Et si secus uel aliter faceret quod
factum fuerit non teneat ipo iure.
Et nichilominus p quolibz et uice

qualibet inciderit in penam mille librarum denariorum per maiorem sindicum aut quemcumque alium offitialem dicti comunis de facto auferendorum. Et nichilominus quod solutum expensum datum seu concessum fuerit de eorum proprio soluisse, et de dicto intelligantur, et non de avere pecunia seu rebus comunis perusii. — Salvo quod dicti conservatores precedente tamen deliberatione consilii dominorum priorum artium dicte civitatis qui pro tempore fuerint et camerariorum, et obtempto partito ad minus ad minus per duas partes dicti consilii super uno quoque casu, et deinde cum deliberatione consilii oportuni, possint et eis liceat pro compositionibus seu redemptionibus que fierent cum se ab aliquibus sotietatibus gentium armatarum quod deus avertat — aut pro recuperationibus civitatum terrarum castrorum vel locorum dicti comunis perusii vel ipsi comuni quomodolibet recommissorum, que quomodolibet rebellarentur contra dictum comune seu aliter occuparentur — aut pro ductu guerre que contra comune ipsum quomodolibet moveretur vel quam comune ipsum moveret contra comunitatem aliquam vel dominum — aut pro aliis quibuscumque casibus quomodolibet emergentibus in comuni expendere omnem quantitatem florenorum seu pecunie que quomodocumque aut qualitercumque deliberaretur in aliquo casu quomodolibet emergente in predictis seu circa ea vel aliquod eorum, vel aliter quomodocumque aut qualitercumque per consilium dictorum dominorum priorum et camerariorum, et consilium oportunum, ultra quoscumque exitus contentos in capitulis supradictis contentis in presenti volumine statutorum. Secundum quam deliberationem conservatores ipsi possint libere licite et impune omnem expensam facere et pagamentum quodcumque oportunum de quacumque pecunia et avere comunis perusii libere licite et impune in quacumque quantitate, et eo modo et forma sicut exstiterit quolibet deliberatum seu declaratum seu provisum per consilia supradicta. Et omni vice qua deliberatio aliqua fieret incessanter non obstante aliquo capitulo presentium statutorum vel aliquo alio in contrarium vel aliter quomodolibet disponente.

Quod notarii, fancelli conservatorum monete teneantur cancellario introitus, exitus eorum in scriptis de duobus mensibus in duos menses

138

a Ad removendum omnem materiam scandalosam et ut introitus et exitus comunis perusii sepe sepius valeant revideri et ne fieri valeat expensa aliqua inutilis subornata, vel aliquid quod turbet civium unitatem, seu publicam substantiam exhauriat, modo aliquo inoportune. Statuimus, quod deinceps notarii conservatorum monete et eorum fancellus possint teneantur et debeant in fine offitii cuiuslibet prioratus afferre et assignare in scriptis et in forma publica manu notarii et subscripta manu fancelli dare cancellario vel abreviatori reformationum comunis perusii omnes et singulos introitus et exitus camere conservatorum quomodolibet habitos et factos per ipsos conservatores de pecuniis comunis predicti. Salvo quod ultimis quinque diebus mensibus offitii conservatorum non teneantur eos afferre nisi in fine temporis quo libri restitui debent post depositum offitium secundum exigentiam statutorum. — Qui cancellarius vel abreviator teneantur et debeant dictos introitus et exitus legere seu legi facere in primo consilio consilio camerariorum quod congregabitur post talem assignationem. Et si dicti notarii et fancellus vel aliquis eorum talem assignationem non faceret dicto tempore et de tempore in tempus, ut supra continetur. Quod idem cancellarius vel abreviator teneantur infra secundam diem immediate sequentem post dictum terminum depositionis offitii prioratus

et debeant sub pena ducentarum librarum
denariorum notificare capitaneo populi
dicte civitatis tales non assignantes.
Qui capitaneus possit teneatur et
debeat sub pena quingentarum librarum
pro qualibet vice de suo salario retinenda
et auferenda eius tempore sindicatus
immediate facta notificatione predicta
de facto tales negligentes in assigna
tione huiusmodi et quelibet ipsorum
et vice qualibet condemnare in ducentis
libris et executione facere opor
tune. Et similiter conservatores si tales
assignare debentes vel aliquem eorum
quomodolibet impedirent quemlibet
et vice qualibet debeat in dicta pena
condemnare et executione facere
prout supra. Que quidem scriptu
re ut supra committitur assignande
per dictos notarios et fancellum per
cancellarium seu abreviatorem
predictos debeant diligentissime con
servari. Et ipsas scripturas post
depositum offitium conservatorum
una cum libris restituendis in ulti
mo offitii conservatoratus consignare
capitaneo et maiori sindico dicte
civitatis. Qui capitaneus et maior
sindicus teneatur et debeat ipsas
scripturas et etiam libros diligentissime
examinare et facere examinari.
Et si repertum in libris summam aliquam
superadditam quantitatibus descriptis in
huiusmodi scripturis. Et fancellus
qui talem quantitatem solvisset
condemnari possit et debeat per dictum
dominum capitaneum et maiorem sin
dicum in duplo pluris quantitatis
superapposite. Salvo quod si error quan
titatis superapposite in totum pro toto
libro et offitio non excederet summam
vigintiquinque florenorum de auro quod ad con
demnationem dicti dupli devenire
non debeat seu possit. Sed solum
cogatur idem fancellus ad remit
tendum et restituendum comuni summam
simplicem superadditam usque in
dictam summam vigintiquinque florenorum
ut capiet et summabit. Et propterea super

his omnibus possint et debeat spetialiter
sindicari.

Et conservatores, notarios super conductis in cancellaria comunis super registrari faciant quaslibet conductas etc. 174

Ut semper possit discerni qui sunt
exitus gentium armatarum
tam equitum quam peditum quolibet
existentium ad stipendium aliquod
vel provisionem dicti comunis duximus
statuendum. Et in cancellaria comunis
perusii fiat et fieri possit et debeat
unus liber qui qui vocetur liber
conductarum gentium armatarum. In
quo quidem libro describatur et scri
bi debeat per notarium super conductis
camere conservatorum omnis con
ducta. que quomodocumque aut qua
litercumque fieret de aliquibus gentibus
equitibus seu peditibus conducendis
quomodolibet ad stipendium aliquod
seu provisionem dicti comunis. sub
compendio describendo tempus con
ducte. et nomen conestabilis. seu
caporalis. et cum quot lanceis seu
paghis et pro quanto tempore et pro quo
stipendio seu provisione facta fuit.
Et propterea conservatores monere et requirere
notarius infra tres dies post con
ductum factum descriptione talem
fecisse et fieri fecisse debeant in
dicto libro et in cancellaria dicti
comunis sub pena quingentarum librarum
pro quolibet et vice qualibet qua fuit
contrafactum. // Et propterea illi qui quomo
dolibet conductus esset si in dicto
libro descriptus quomodolibet non
appareret pro comune perusii seu de
eius pecunia vel avere nichil de
beatur seu solvi possit. Sed eius con
ductio sit ipso iure nulla. quantum
ad comune perusii. non obstante quocumque
capitulo precedentium statutorum vel
quorumlibet aliorum. Et si appareret
quomodolibet conservatores ipsos aliquid
persolvisse quod de eorum proprio solvisse
intelligantur et non de pecunia
seu avere comunis perusii. Et propterea cum esset

minustium ut tali observantia conductos lederet seu conducendos. decernimus quod conservatores et notarius super conductis periculo bonorum rerum et pecuniarum eorum et cuiusque eorum in solidum intelligantur esse et sint obnoxii et astricti vigore presentis capituli et ipso iure talibus conducendis et cuilibet eorum. qui descripti infra dictum terminum non apparent ad solvendum et satisfaciendum de tali stipendio seu provisione. Et ad id de facto et sub dicta pena cogi possint per quemlibet offitialem comunis perusii requisitum tam infra tempus offitii dictorum conservatorum seu postea quandocumque ut satisfaciant plenarie cuicumque aliquid debenti recipere propterea quocumque modo. aliquo alio quod loqueretur in contrarium non obstante. Mandantes Massariis comunis perusii quatenus dictum librum ad requisitionem seu bollectinum cancellarii seu abreviatoris reformationum dicti comunis sub pena centum librarum prout fuerint requisiti fieri facere et mictere teneantur et debeant ad cancellarium antedictum. aliquo non obstante.

Quod conservatores, massarii, offitiales abundantie et eorum notarii et fancelli debeant eorum iurare offitium coram dominis prioribus etc.

136

Cum iurisiurandi religio sit ab omnibus observanda, cum si contempta fuerit habere solum deum non statuit ultorem, presenti capitulo duximus statuendum pro observantia omnium statutorum noviter editorum, quod conservatores monete, Massarii comunis perusii, offitiales abundantie et eorum et cuiuslibet eorum notarii et fancelli possint teneantur et debeant coram dominis prioribus artium dicte civitatis, antequam eorum incipiant offitium, prestare cancellario in forma debita sacramentum et iurare ad sancta dei evangelia nomine comunis perusii recipient. Quod eorum et cuiuslibet eorum offitium bene legaliter et fideliter facient et exercebunt iuxta et secundum formam et exigentiam dictorum statutorum et cuiuslibet eorum noviter editorum sub anno domini Millesimo Trecentesimo octuagesimo nono de mense aprilis et eorum et cuiuslibet eorum observantiam adimplebunt in his et super his que eorum vel alicuius eorum offitium concernerent vel tangerent quocumque modo. vel ad ipsos seu aliquem eorum quomodolibet pertineret seu possent ratione aliqua pertinere per formam [tali?] statutorum vel alicuius eorum. Et si presumeret contra dictam formam eorum formam offitium quolibet exercere. quod ipso facto et iure qualibet mandat in penam Quingentarum librarum pro quolibet et vice qualibet de facto per maiorem sindicum auferendarum. aliquo non obstante.

Quod conservatores notarii fancelli nuptii et marescalli debeant diligentissime sindicari.

137

Statuimus [?] quod conservatores monete eorum notarii fancelli nuptii et marescalli et quilibet ipsorum et omnia et singula per eos quomodolibet eorum gesta et administrata tempore eorum offitii quocumque modo possint et debeant diligentissime examinari et sindicari per maiorem sindicum civitatis perusii secundum formam statutorum. maxime et presertim de et super observantia capitulorum omnium contentorum in presenti volumine statutorum noviter editorum prout in precedenti capitulo denotatur. Et in quantum in aliquo neglegentes fuerint seu aliquid egerint contra eorum et cuiusque eorum exigentiam, quod puniri et condempnari debeant in penis et prout et sicut in ipsis capitulis quomodolibet est expressum. aliquo non obstante. Et similiter debeant de concernentibus eorum offitium examinari et sindicari Massarii offitiales abundantie et eorum notarii fancelli et nuptii prout de conservatoribus et aliis supra est expressum.

Quod nullus qui esset condemnatus vel contra quem procederetur possit eligi vel elegi ad aliquam ambaxiatam seu offitium aliquod. Et similiter inventus cum armis

138 [C]um mala consuetudine sit inductum quod condemnati seu exbanniti pro aliquo crimine contumatia vel delicto seu quasi querunt novis coloribus condemnationem directe vel indirecte expensis comunis solvere aut excomputare quod turbat civium unitatem et iustitiam ledit undelibet ne imposterum talia committantur presenti capitulo duximus statuendum quod decetero nullus qui esset exbannitus et condemnatus seu exbannitus tantum vel condemnatus tantum dicti comunis vel exbanniretur seu condemnaretur in posterum vel contra quem ad presens vel in futurum procederetur pro aliquo maleficio crimine delicto vel quasi aut contumatia aliqua quacumque ratione vel causa quomodocumque aut qualitercumque pendente tali processu et donec eius condemnationem non solverit. et post solutionem dicte condemnationis per octo dies possit seu debeat per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito aut aliquis alius pro eo seu eius occasione vel causa tacite vel expresse quomodolibet eligi aut reffirmari ad aliquod offitium stipendium seu provisione comunis predicti. nec ad aliquod offitium custodiam gubernationem seu rectoriam alicuius terre vel loci. nec ad aliquem honorem seu ambaxiatam comunis predicti deputari eligi vel assumi. nec aliquod stipendium salarium provisio seu emolumentum vel aliquod aliud sibi vel alteri pro eo seu eius occasione vel causa directe vel indirecte dari seu concedi quocumque aut qualitercumque expensis comunis predicti vel alterius cuiuscumque. pena trium condictorum eligentium assumentium et solventium. et quod etiam condicto electo vel alter assumpto acceptanti vel subeunti dicti officii [illegible] sibi de facto auferendarum pro quolibet offitialem comunis predicti. Et sub pena perpetue infamie et privationis eo ipso omnium offitiorum. Et nichilhominus quod secus vel aliter factum fuerit non teneat ipso iure. et quilibet solvens de suo solvisse intelligatur et non de pecunia seu avere comunis predicti. Super quibus quilibet possit et debeat specialiter sindicari. Et predicta omnia vendicent sibi locum etiam in inventis cum armis et etiam in inveniendis imposterum. aliquo non obstante.

De registro faciendo condemnationis condemnatorum in camera conservatorum et massariorum

139 [U]t propter ignorantiam conservatores seu massarii vel alii offitiales dicti comunis non valeant in dampnum comunis seu eorum preiuditium errores committere duximus statuendum. Quod offitiales armarii et eorum notarii de presenti anno electi Millesimo trecentesimo octuagesimo nono in de mense aprilis possint teneantur et debeant fieri facere duo registra in cartis membranis. quorum alterum stare debeat in camera conservatorum. et alterum stare debeat in camera massariorum sub assidibus ligata. In quibus quidem registris teneantur et debeant sub compendio registrare et registrari facere omnes et singulos condemnatos dicti comunis a Millesimo trecentesimo septuagesimoquinto de mense decembris citra describendo nomen condemnati prout descriptus est in condemnatione cum nomine pronomine cognomine et loco. et tempore et quantitate seu qualitate condemnationis per ordinem alphabeti. ut faciliter valeant inveniri. Et similiter dicta registra fieri facere teneantur et mictere ad dictas cameras infra duos menses a die principii eorum offitii sub pena quinquaginta librarum. Et quod massarii comunis predicti ad bullettinum dictorum [illegible] teneantur et debeant sub dicta pena mittere cartam

oportunam et libros aptari facere sub tabulis prout fuerit oportunum. Insuper iurum autem quilibet officialis forensis comunis perusii qui condempnationem aliquam tulerit contra aliquem quoquomodo possit teneatur et debeat infra sextam diem a die condempnationis late sub pena predicta de suo salario retinenda et auferenda vice qualibet in dictis cameris per notarium qui rogatus fuit de tali condempnatione per ordinem alphabeti ut supra exprimitur registrari facere in registris utriusque camere quemlibet decetero condempnandum cum nomine pronomine agnomine loco et tempore sub compendio et cum quantitate condempnationis. Que quidem registra ad presens fieri possint et debeant per dictos massarios comunis sicut superius continetur. Ea omnia decernentes ut conservatores massarii et alii officiales comunis perusii nemini possint conducere vel eligere qui esset condempnatus vel aliter assumere seu salarium comunis persone vel stipendium solvere vel aliquid concedere quoquo modo. Etiam ut exequtio fieri possit et debeat contra exbannitos et condempnatos et impositos condempnandos pro administratione iustitie et utilitate publica sicut decet. Aliquo quod loqueretur in contrarium ~~non~~ quolibet non obstante.

120 a Decet ut pro utilitate publica et exequtione debita agendorum notarii ad aliquod offitium cum aliis civibus offitialibus publicati seu publicandi vel aliter eligendi sicut convenit reddantur vigilantiores circa exequtione debitam concernentium eorum offitium et ad parendum in licitis et honestis eorum offitium tangentibus eorum offitialibus comunis decet presenti capitulo duximus statuendum. Quod decetero omnes notarii qui quolibet publicabuntur surrogabuntur vel aliter eligentur ad aliquod offitium ex offitiis conservatorum massariorum offitialium abundantie salarie gabelle grosse vel aliquod aliud offitium sub aliquibus offitialibus civibus tam civitatis quam comitatus teneantur et debeant parere efficaciter eorum offitialibus circa administrationem eorum offitii et in eorum offitium concernentibus debitis et honestis et assidua vigilantia excubare circa exercitium et gestionem offitii et libros ordinate componere et assidue tam introitus quam exitus et alia quecumque emergentia in eorum vel alicuius eorum offitio mictere et seriose describere prout decet. Et omnia et singula facere ad que tenetur seu quomodolibet teneretur circa tale offitium ad quod esset quomodolibet aliquis electus publicatus vel surrogatus omni negligentia postpulsa. Et si negligentiam aliquam committeret in premissis vel aliquo eorum vel non pareret ipsi vel aliquis eorum. Quod domini priores et camerarii artium dicte civitatis perusii ad requisitionem offitialium talium notariorum seu notarii contra negligentium vel remissorum seu negligentis aut remissi possint teneantur et debeant alios vel alium loco inobedientium seu inobedientis vel remissi ydoneos aut ydoneum surrogare et eligere omni mora vacatione aliquam non habetem per formam aliquorum statutorum comunis perusii. Et si dicti domini priores et camerarii circa predicta vel eorum aliquod negligentes seu remissi fuerint ipso facto incidant in penam quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet cum effectu.

Quod notarii offitialium civium civitatis et offitium concernentibus pareant eorum offitialibus et de eorum surrogatione si negligentes

Ut notarii salariati gabelle et publici non possint aliquid accipere a singularibus personis

121 [U]tilitati publice et comodo civium et comitatensium intendentes. Statuimus et nullus notarius qui haberet officium cum salario actis perusii super gabellis macinatus bucharii et salario pedagii vel alicuius earum vel alterius cuiuscumque dicti comunis possit seu debeat quoquo modo ab aliquo comuni corpore collegio seu singulari persona occasione vel causa talis officii pro rescriptionibus vel alia quacumque causa aliquam suscipere quantitatem nisi dumtaxat salarium debitum et taxatum sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet. Et idem intelligatur de notariis officialium custodie civitatis perusii. Predicta tamen non vendicent sibi locum in gabella contractuum et gabella vini in quibus et in quibus gabellis et utraque earum liceat notariis accipere a solventibus aliquam quantitatem occasione gabelle ad rationem duodecim denariorum pro qualibet apodixa. Et etiam salvo quod si in cedulis talium gabellarum vel alicuius earum aliquid contineretur posse percipi in spetie quoquo modo casu quo tunc ultra salarium liceat ipsos notarios accipere prout supinus in ipsis cedulis vel aliqua earum continetur.

Et officiales eligendi non possint renumptiare vel cessare ab administratione officii et de modo surrogandi alios

122 [Q]uoniam frustra esset officiales bos eligere si cessarent ab administratione officii. Et ad hoc ut negotia publica per deputatos seu deputandos circa conservatorum offitium tam utiliter quam fideliter peragantur. Statuimus quod nullus qui ad offitium conservadoratus quomodolibet eligeretur vel de similis publicaretur vel quomodolibet surrogaretur possit audeat vel presumat renumptiare dicto offitio vel quomodolibet cessare ab administratione vel exercitio dicti offitii sub pena et ad penam mille librarum denariorum pro quolibet renumptiante seu quomodolibet cessante vel ab administratione seu gestione dicti offitii. quequidem pena ipso facto possit et debeat per quemlibet officialem comunis perusii de facto auferri a quolibet recusante seu cessante ut supra et vice qualibet sub pena predicta de suo salario retinenda et auferenda eius tempore sindicatus. Et facto ad instantiam cuiuscumque petentis. Siquis autem ex dictis conservatoribus moreretur vel gravi et manifesta infirmitate gravaretur adeo quod impeditus

posset suum offitium exercere quod tunc et eo casu dicti domini priores et camerarii artium civitatis perusii possint teneantur et debeant eligere alium de eadem porta ydoneum et fidelem et sufficientem vacationem tamen aliquam non habentem qui sic eligendus possit teneatur et debeat dictum offitium acceptare et exercere sub dicta pena et ut supra premictitur auferenda. Et predicta que de offitio conservadoratus dicuntur intelligantur et intelligi debeant similiter de offitialibus abundantie massariis offitialibus salarii et gabelle pedagii et quolibet eorum. Aliquo non obstante.

De valitudine presentium statutorum noviter editorum et aliorum cassatione et pena etc.

123 [C]um retrolapsis temporibus multe leges provisiones seu regulationes et non nulla statuta et ordinamenta fuerint edita seu quomodolibet promulgata vel facta seu facte per comune perusii seu maistratus eiusdem pertinentia seu spectantia ad ordinationem camere conservatorum monete et introitum et exitum ipsius seu circa offitium administrationem seu gestionem offitii conservatorum seu circa pertinentia connexa vel dependentia ab eodem modo aliquo seu forma. Que fortasse presentibus statutis editis de presenti anno Millesimo trecentesimo octuagesimo nono de mense aprilis in aliquo contradicerent seu obstarent vel aliter disponerent contra seu preter formam seu exigentiam predictorum statutorum ut supra premictitur editorum. Ut omne cesset obstaculum et repugnantie contrarietas et quelibet alia dispositio et dicta statuta noviter edita veram et efficacem observantiam assequantur presenti capitulo duximus statuendum. Quod omnia et singula alia statuta ordinamenta et quecumque alie leges provisiones regulationes reformationes et decreta quecumque quocumque aut qualecumque hactenus edita seu facta vel promulgate sub quocumque verborum conceptione apparerent per comune et populum perusinum et quecumque consilia dicte civitatis seu comunis vel populi et per quoscumque offitiales seu maistratus dicte civitatis quovis fungerentur offitio arbitrio etiam ex adiunctis generalibus vel alio quoquo modo vel iure causa seu forma usque in diem presentem ultima presentis mensis aprilis anni predicti sub quo dicta statuta noviter edita fuerunt in quantum in aliquo contradicerent

Vel obstarent seu aliter quomodocumque
disponerent sint et esse intelligantur
ex nunc vigore presentis capituli in omnibus
et singulis et quo ad omnia et singula
cassa, vana, irrita et nulla, et nullius
valoris efficacie vel momenti. Et ea
omnia et quodlibet eorum presentibus et contenta
in eis cassamus, irritamus et anullamus,
et pro cassis, irritis et nullis decernimus
et esse debere nullius valoris efficacie
vel momenti. Et quod solum dicta statuta
noviter edita et in presenti contenta volu
mine statutorum pro veris statutis et muni-
cipalibus legibus haberi debeant et efficaci
ter observari ab omnibus et per omnes iuxta
et secundum eorum et cuiuslibet eorum expressionem
et tenorem. Non obstante quod bammita vel
aliter publicata non essent, vel alia
non foret observata solenitas, que
secundum formam veteris vel quorumlibet
statutorum fuisset quomodolibet oportuna.
Et quod contra ea vel aliquod eorum nichil
possit obici dici vel opponi sub pena
mille librarum denariorum pro quolibet con
trafaciente et nichilominus qualibet pro maiori
sindicum et quemcumque alium officialem
dicti comunis ipso facto auferenda. Et pena
simili auferenda dicto officiali si in
predictis fuerit negligens vel remissus.
Decernentes et statuentes quod dicta
statuta noviter edita habeantur et ha
beri debeant et exequi et observari
in omnibus et quo ad omnia perinde ac
si bammita et publicata essent et alie
servate solemnitates que quomodolibet
requirerentur. Et quod simili modo
et forma prout et sicut dictum est de
camera conservatorum et offitio ipsorum
et pertinentibus et aliis supradictis, ita debeat
in omnibus et singulis et quo ad omnia
et singula intelligi et observari et
in cameris massariorum offitialium
habundantie et salarie, campionis
carnium, gabelle grosse, et offitiis
eorum et cuiuslibet eorum et pertinentibus
ad talia offitia quoquo modo vel aliquid
ipsorum. Non obstantibus quibuscumque
legibus statutis ordinamentis, regulatio
nibus, reformationibus, provisionibus seu
decretis quibuscumque in contrarium premis
sorum vel alicuius eorum vel aliter in
genere vel in spetie quomodolibet
disponentibus seu loquentibus quoquo

modo etiam si talia essent super quibus aut
de quibus fieri deberet mentio seu derogatio
spetialis, que ex nunc pro spetialiter et expresse
facta habeatur et haberi debeat eo ipso.
Aliquo quod loqueretur in contrarium
quomodolibet non obstante.

De satisfactione facienda per illa
prestantia creditoribus camere conservatorum.

122.

Decernimus quod conservatores mone
te possint et eis liceat de quacumque
pecunia dicti comunis sine alio stan
tiamento vel mandato dare et solvere et satisfa
cere quibuscumque offitialibus forensibus
et etiam stipendiariis forensibus equitibus
et peditibus, et potestatibus et castellanis
preteritis creditoribus dicti comunis in eorum
camera omnem quantitatem florenorum
et pecunie quam offitiales secundum formam
eorum electionum, stipendiarii secundum
formam eorum conductarum recipere tene
rentur. Et similiter potestates et castellani
pro tempore preterito vel futuro secundum
formam regulationum camere ipsorum.
Non obstante capitulo aliquo precedentium
statutorum. Et maxime sub rubrica
Quod ultra expensas etc.

Quod statuta in presenti contenta volu
mine vires sumant et initium
quod omnia que pertinent ad conservatorum
offitium in primis kalendis
augusti exceptis spetialiter declara
tis.

124

Decernimus quod omnia et singula statu
ta in presenti descripta volumine
ea maxime que tangunt offitium
conservatorum sumant offitium principium
atque vires in primis kalendis augusti
presentis anni millesimo trecentesimo octua
gesimo nono. Salvo quod ea que per
formam alicuius capituli presentium statutorum
prius deberent initium sumere, sup
posita intelligantur eo modo et forma ac
tempore et sumant prout ex serie dictorum
talium capitulorum vel alicuius eorum quo
modolibet caveretur. Cetera vero
cameram conservatorum non tangentia
in spetie sumant initium atque vires
prout et sicut ex ipsorum capitulorum vel ali
cuius eorum serie quomodolibet est expressum.
Aliquo non obstante.

ne presentium
noviter edi
cassatione.

De offitio massariorum et comunis Perusii et ordinatione camere ipsorum

Cloniam offitium massariorum
cois pusij esse dinoscitur of
fitium ponderosum et pre
teritis temporibus per ipm
offitium sepenumero expense plurime
ab ono publico et via debita exorbita
tes facte fuerint cum maximo detri
mento substantie rei publice perusine
Sic quod expostulat utilitas evidens et ne
cessitas ipam cameram potissime cir
cha introitus et exitus ipius et dictum
offitium et ad ipm spectantia ordinari
sub bonis statutis et validis pro utilita
te cois et civium et comitatensium
comodo pace et unione Et ne cois sub
stantia et avere possit effluere sicut
fieri in preteritum consuevit presen
ti capitulo duximus statuendum Quod massarij
cois pusij habeant et habere intelligantur
offitium et sic eorum censeatur et esse
debeat offitium. Super introitibus
et exitibus cois pusij. Et in recipiendo
introitus et pecuniam dicti cois sol
vendam ipis massarijs ex causis in
frascriptis. Et in faciendo solutiones
et pagamenta quas et que fieri occurre
rint dicto comuni perusij ex causis
infrascriptis et iuxta et secundum exigen
tiam infrascriptorum capitulorum. Et non alr
vel alio quovis modo. Et habeat
et habere intelligantur offitium et potestatem
eis aut eorum offitio permissum et permissa
sup omnibus aliis casibus p formam
statutorum cois pusij de eorum offitio
disponentium. Sup illis dumtaxat
casibus et in illis qui non contradicerent
seu repugnarent exigentie infrascriptorum
capitulorum. vel alicuius eorum vel aliter
disponerent quoquo modo. Decer
nentes quod in talibus casibus observare
dumtaxat teneantur et debeant
formam in omnibus et singulis et quo
ad omnia et singula traditam in in
frascriptis capitulis statutorum et prout in
ferius continetur. Qui quidem
massarij habeant et habere debeant
durantibus presentibus sacculis offiti
alium cois pusij notarios inmatricu
latos et una cum ipis publicandos.
Post finem quoque dictorum sacculorum
habeant notarios tres sufficientes
et expertos ac fideles. quos ipi
quos ipi duxerint eligendos.
Quorum unus sit et esse debeat sup

introitibus. alter super exitibus. alter sup
cassationibus et conductis castellanorum
et famulorum in eorum camera conducen
dorum prout inferius apparebit. Qui quidem
quidem notarij debeant vacasse a dicto
offitio per biennium in dicta camera a die
depositi offitij. et debeant confirmari per
dominos priores et camerarios artium
civitatis pusij. et ille modus servari
debeat qui traditus est supra in statu
tis camere consiliatorum et notariorum ipsorum
sub rubrica
Habeant etiam et habere debeant prope
dictione dicti eorum offitij unum sincel
lum dumtaxat sup introitibus et exitibus
diligentem et fidelem per ipos eligendum
qui vacasse debeat per duos annos conti
nuos a quolibet offitio sincellatus cuius
libet offitij civitatis perusij a die de
positi offitij. Decernentes quod idem
sincellus ad dictum offitium eligi non
possit qui sit debitor dicte camere
vel emptor seu socius alicuius emptoris ali
cuius comunantie seu gabelle dicte
camere. Nec etiam qui sit consanguine
us vel affinis usque in tertium gradum
alicuius ex dictis massarijs. Et si secus
electio fieret ipo iure non teneat.
Et nichilhominus incidat in penam
Quingentarum librarum quilibet contra
vel secus faciens eo ipo. Habeant
etiam et habere possint et debeant pro
expedientibus negotijs circa offitium
ipsorum unum nuptium durante
tempore offitij ipsorum quem duxerint
eligendum. qui vacasse debeat a
tali offitio in dicta camera famula
tus etiam per duos annos. Qui massarij
notarij sincellus et nuptius habeant
et habere debeant et per eos retinere de
quacumque pecunia dicti cois et solvere
salaria infrascripta prout infra in ordine
exitus apparebit. Ad quorum quidem
massariorum manus pervenire et per
venire debeant pro comuni perusii
omnes et singuli introitus redditus
et proventus infrascripti et prout in
fra seriosissime continetur.

Infrascripti sunt Introitus came
re massariorum. videlicet
In primis gabella lignorum pale
arum et herbarum.

Gabella pignorum.
Gabella bestiarum quadrupedium que vendu(n)tur in civitate burgis et suburbiis Perusii.
Gabella amisationum concordiarum laudorum sententiarum et decimorum.
Gabella bancarum.
Gabella mensurarum civitatis et comitatus Perusii. Que deputata est pro acontamino fontium etc.
Comunantia pasture clusii Perusini.
Comunantia pedatarum et pasture Montis Malbe.
Comunantia Montis Malbe lignaminis et calcinariorum.
Comunantia quinque camerarum sitarum sub muris in domibus campionis.
Condemnationes que fiunt per dominos potestatem, capitaneum, maiorem sindicum et per quoscumque alios offitiales forenenses civitatis Perusii et etiam consultorem iustitie comitatus Perusii. Et etiam per offitiales abundantie et salarie.
Punctature potestatum castellanorum et aliorum offitialium solvende in dicta camera secundum formam statutorum communis conservatorum de monstris remictendis et puncturis solvendis etc.
Comunantia postribuli que solvitur dictis offitialibus massaritiarum communis Perusii.
Introitus censuum et paliorum qui et que annuatim presentantur communi Perusii in festo Sancti Herculani.
Gabella duorum solidorum denariorum pro qualibet libra omnium quantitatum que solvi debent in camera massariorum. Que deputata est pro manutentione fontis et aqueductus etc.
Gabella solvenda a potestatibus capitaneis et castellanis civitatis Assisii
a potestatibus et castellanis Castri Plebis.
a potestatibus terre Fabriani — a potestatibus et castellanis Rocche Contrate — a potestatibus et castellanis terre Spelle — Et ab omnibus et singulis aliis potestatibus castellanis rectoribus seu gubernatoribus civibus perusinis ire debentibus ad rectoriam offitium vel gubernationem civitatum terrarum castrorum vel locorum communi Perusii suppositorum vel recomendatorum et imposterum recomendandorum vel aliter supponendorum vel in quibus ipsum commune haberet aliquam preheminentiam ex consuetudine vel contractu — Et etiam a debentibus ire ad castellaniam seu custodiam alicuius cassari vel fortilitii talium civitatum terrarum castrorum vel locorum aliorum a supponuntur in spetie declaratis iuxta et secundum exigentiam infrascriptorum capitulorum.
Item pervenire et pervenire debeant ad manus dictorum massariorum et ad ipsos massarios omnia alia pecunia et res alie dicti communis que non essent deputate in alia camera vel loco et que non deberet pervenire ad alios offitiales dicti communis secundum formam statutorum et ordinamentorum communis Perusii.

De gabella solvenda a potestatibus et castellanis euntibus ad gubernationes rectoriam vel castellanias civitatum terrarum vel locorum recomendatorum vel suppositorum etc.

a Ad augendum introitum communis Perusii et camere massariorum diligentiam intendentes presenti capitulo duximus statuendum quod potestates et castellani infrascriptarum civitatum terrarum et locorum et cassarorum qui accesserint in futurum ad potestarias capitaneatus et castellanantias infrascriptas aut aliquam earum solvant et solvere teneantur et debeant camere massariorum communis Perusii nomine gabelle infra decem dies post finem eorum offitii infrascriptas quantitates florenorum pro quolibet tempore semestrali videlicet.
Potestas civitatis Assisii solvere teneatur et debeat pro tempore semestrali florenos viginti quinque de auro
Capitaneus civitatis Assisii florenos viginti quinque de auro pro dicto tempore
Castellanus cassari Assisii flor. duodecim de auro pro dicto tempore.
Potestas Castri Plebis solvere debeat pro tempore antedicto flor. quindecim de auro.
Castellanus cassari Castri Plebis pro dicto tempore flor. quindecim de auro
Potestas terre Fabriani pro dicto tempore decem florenos de auro.
Potestas Rocche Contrate pro dicto tempore sex florenos de auro.

~ Castellanus ~

Castellanus cassari Rocche contrate pre
dicto tempore decem flor. de auro.
Potestas terre Spelli pro dicto tempore decem
florenos de auro.
Castellanus Cassari Spelli pro dicto tempore
sex florenos de auro.
Potestas Treuii pro dicto tempore decem
florenos de auro.
Quilibet alius a supradictis qui quo
modocumque accesserit in futurum ad
potestariam rectoriam gubernationem
castellanantiam vel custodiam ciuita
tum terrarum castrorum cassarorum
seu locorum com. Perusii quomodolibet sup
positorum vel recomendatorum aut
imposterum recomendandorum seu sub
mictendorum vel in quibus dictum
comune haberet aliquam maioritate
vel exergeret ex consuetudine vel con
tractu vel modo aliquo alio seu for
ma. Excepto comitatu Perusii et bastitis
Assisii et Bictonii soluant et soluere
teneantur et debeant infra decem dies
post finem officii cuiuslibet pro tempore seme
strali nomine gabelle dictis massariis
ad rationem trium flor. de auro pro
centenario florenorum quolibet salarii
seu prouisionis seu eius quod propte
rea deberet recipere vel habere ab
aliqua comunitate vel domino seu alia
quacumque persona modo aliquo seu
forma. Et ad dictam rationem
pro rata soluere teneantur et debeant
si minus reciperent centenario uel
ab inde infra pro ut capiet et estimabit.

Et notificari debeant mas
sariis nomina talium ad
talia offitia iure debe
tum

Ut per ignorantiam error vel negli
gentia decetero in dampnum comunis
Perusii nullatenus committatur.
Statuimus quod cancellarius comunis Perusii
seu abreuiator reformationum sub
pena quinquaginta librarum pro vice qualibet
et quolibet eorum possint teneantur et
debeant notificare massariis comunis
Perusii ante quam litteras faciant quoquo
modo talibus concedendas et fieri so
litas nomina talium potestatum capitane
orum castellanorum offitialium et rectorum
et cuiuscumque eorum. Quam massarii tene
antur et debeant per notarium super regi
stris introituum eorum camere in uno
libro seu registro ibidem de per se
facere registrari et describi nomina ta
lium declaratorum et notificatorum per
portas et parocchias. Et offitia ad que
uadunt prout fuerit oportunum infra
tres dies a die notificationis pena no
tariis et massariis negligentibus pro
pro quolibet et uice qualibet auferenda.
Et quod pro dicti registrandi facta solutione
de dicto registro cassari debeant per
notarium super registris pront fuerit
oportunum.

Et potestates capitanei et ca
stellani Assisii et aliarum
terrarum in presentibus capitulis
expressarum in spetie secundum
solus debeant ipsas gab.

Volentes equalitatem seruare et pro
comodo rei publice introitum au
gere. Statuimus quod quilibet po
testas capitaneus et castellanus Assisii
et aliarum terrarum superius descriptarum videlicet
Castri plebis / Fabrianum / Rocche contrate / Terre Spelli.
et cuiuscumque earum qui
in preteritum acces
serit ad offitia uel
castellanantias ipsarum
vel alicuius earum et non soluissent qua
ntitates gabellarum dudum ordinatarum
Millesimo trecentesimo octuagesimo die
tertiodecimo decembris dicti anni per formam
statutorum seu ordinamentorum dicti comunis
camere massariorum seu massariis. Et
teneantur et debeant soluere nomine
gabelle occasione talium offitiorum
et castellanantiarum et cuiuscumque earum quanti
tates flor. pro quolibet tempore semestrali
preterito ad rationes et prout et
sicut de talibus potestatibus capitaneis
et castellanis superius est expressum
et declaratum de tempore sequituro. Non
obstante quod de minori quantitate fuisset
hactenus obseruatum. Vel quod de ali
qua ex terris ipsis non fuisset in prete
ritum in spetie aliquid declaratum.
Decernentes quod contra ipsos et quemlibet
eorum qui hactenus dictis massariis ga
bellam aliquam propterea non soluis
sent impositam hactenus etiam si
imposita aliqua in spetie non fuisset
execuitio efficax fieri possit et debeat
ad soluendum pro quolibet tempore semestra
li pro tempore preterito et instanti post lap
sum terminum superius declaratum
quantitates superius expressas in
capitulis antedictis omni exceptione
remota. Et nichillominus infor

Debeant et describi in registro debitorum comunis sitrre debenti in cancellaria comunis prout in statutis camere constitutorum de aliis debitoribus est expressum. Quod uo quod preterito tempore executio fieri non debeat contra potestatem terre spell. nec pro debitore describi attento quod salarium extitit diminutum. Et ad hoc ut contra predictos et quemlibet ipsorum fieri possit executio. Et prefecto massarii pena quingentarum librarum debeant in eorum camera fieri facere registrum per notarium tractatorum de pactis qui ad talia offitia seu castellanantias accessissent a millesimo trecentesimo octuagesimo indictione tertia die tertiodecimo mensis decembris dicti anni citra usque in presens tempus millesimi trecentesimi octuagesimi noni die ultimi aprilis.

Quod potestates capitanei castellani et alii officiales comprehensi ad aliquam aliam gabellam non teneantur.

Quoniam foret iniustum ut pro uno et eodem offitio seu castellantia uel rectoria gabella alia nisi dumtaxat una solui deberet presenti capitulo duximus statuendum. Quod nullus ex potestatibus capitaneis castellanis rectoribus gubernatoribus uel offitialibus comprehensis et qui comprehendi possunt uel debent in precedentibus tribus capitulis tam in spetie quam in genere possit uel debeat cogi nec teneatur modo aliquo seu forma ad soluendum aliquam aliam gabellam comunis perusii predictorum uel alicuius eorum occasione uel causa nisi dumtaxat ad gabellas supradictas in dictis capitulis declaratas et impositas et secundum exigentiam ipsorum. Et quod in quantum in ordinamentis camere massariorum uel gabelle contractuum aliter quomodolibet caueretur uel quod aliqua solutio fieri deberet emptoribus gabelle contractuum propterea quoquo modo. Quod omnia aliter disponentia sint cassa irrita ac uana. Et ex nunc cassamus et irritamus. Et in casu quo gabella uenderetur quod effectus presentis capituli inseratur et quod pro

apposito nichilhominus habeatur et haberi debeat eo ipso non obstante quod non apponeretur in cedula uel contractu. Ita quod tales emptores a comuni perusii nec aliis possint nec debeant aliquid petere uel exigere propterea quoquo modo nec a comuni etiam compensationem aliquam uel exgrauationem aliquo iure modo causa seu forma aliquo non obstante.

Quod comunantie et gabelle comunis perusii uendantur periculo resicho cuiuslibet fortuna emptoris.

Ad obuiandum damnis et preiuditiis comunis perusii que ex defalcatione seu exgrauatione fructuum et prouentuum comunantiarum et gabellarum comunis perusii uenditarum retrolapsis temporibus multifariam emerserunt ne talis peruersa et damnosa consuetudo inualescat imposterum hoc salutari capitulo et duraturo perpetuo duximus statuendum. Quod de cetero omnes et singule comunantie et gabelle comunis perusii per massarios comunis perusii et quoscumque alios offitiales comunis perusii nomine dicti comunis ad tempus uendende uel alias concedende qualescumque et qualitercumque uendantur et concedantur uendi et concedi debeant quibuscumque emptoribus et eas emere uolentibus ad omne ipsorum emptorum resichum periculum et fortunam tam occasione guerrarum turbationum et aliarum quarumcumque nouarum nouitatum que fierent uel mouerentur contra comune perusii uel eius subditos seu recommissos dicto comuni per quamcumque societatem gentium armigerarum uel per inimicos dicti comunis seu subiectorum uel recomendatorum dicti comunis uel per aliam quamcumque personam corpus collegium seu uniuersitatem quomodocumque seu qualitercumque. Et etiam occasione seu causa cuiuscumque transitus uel residentie qui uel que fieret per territorium seu comitatum uel districtum perusii per aliquas gentes armigeras uel alios quoscumque etiam sub securitate seu saluo conductu dicti comunis concessa uel alio quoquo modo. Et etiam occasione seu causa grandinis seu sterelitatis cuiuslibet et alterius

cuiuscumque casus soliti vel insoliti mode
rati seu inmoderati. tam divini videlicet
quam humani et alterius cuiuslibet casus
qui quomodocumque aut qualitercumque ex
cogitari posset seu non posset. Ita quod omnes
casus propter quos vel aliquem eorum
seu eorum seu alterius eorum occasione
vel causa seu dependentium vel con
nexorum vel prorsus etiam extraneorum
ab eis aut aliquo eorum emptores
ipsi quomodocumque aut qualitercumque
impediri possent vel quomodolibet
dampnificari in perceptione fructu
um seu proventuum gabellarum
et comunantiarum vel alicuius earum
pro expressis specificatis et declaratis
in presenti statuto penitus habeantur.
et haberi debeant et censeri. Ita quod co
comodum et incomodum periculum
ac dampnum ac casus quicumque
ut supra exprimitur ad ipsos empto
res debeant plenarie pertinere. Et
quod nullum gravamen dampnum seu
preiudicium propterea vel ob id
quomodocumque aut qualitercumque
provenire valeat ad commune perusii vel
contra ipsum seu iura eius quomodolibet
resultare. quominus commune ipsum ad exi
gendum et recipiendum integrum
pretium. pro quo venditio seu
subhastamentum factum fuit de predictis
aut aliqua earum gabellarum et comu
nantiarum. Et ad percipiendum fructus
et reddittus ipsarum ius habeat contra
tales emptores integrum et illesum.
Et quod presens capitulum in omni
venditione seu concessione que
imposterum fiet de gabellis et comuna
tiis et qualibet earum in omnibus et per
omnia exprimi debeat et apponi. Et
ex nunc pro apposito et expresso penitus
haberi debeat eo ipso. Etiam si de
eo facta non fuerit mentio specialis.
Que quidem mentio si facta non fu
erit propterea ius aliquod dictis
emptoribus non queratur. Et teneantur
michilhominus Camerarius Massarii et alii qui
pro dicto vendentes dictas comuna
tias seu gabellas teneantur et debeant
sub pena Quingentarum librarum
denariorum a negligente quolibet et quoqua
liber de facto auferendarum per
maiorem sindicum in principio
capitulorum cuiuslibet venditionis

seu concessionis prefatum capitulum
et eius continentiam de verbo ad ver
bum apponere et declarare. aliquo
non obstante.

Qualiter gabelle et comunantie vendantur et tempore quo.

Statuimus quod Massarii comunis perusii
per se ipsos et non per alios te
neantur et debeant ad penam
Centum librarum denariorum pro quolibet eorum
contrafaciente de anno in annum duobus
mensibus ante quam gabelle seu comuna
tie recadant seu revertantur ad com
mune perusii bamniri et subastari facere per
publicum preconem comunis perusii gabellarum
fructus et comunantias dicti comunis.
Qui debentur et deputati sunt camere
dictorum Massariorum. et vices concedere
plus promictentibus et offerentibus. et
de ipsis venditionem facere prout
potuerunt. et pro comuni perusii promis
siones recipere prout crediderint
convenire. Servatis tamen cautionibus
et solempnitatibus in precedenti capi
tulo denotatis et inferius etiam de
notandis. Et quod nullus alius offi
tialis possit eligi deputari vel assu
mi ad faciendum bamniri vel vendi
tales comunantias seu gabellas vel
aliquam earum modo aliquo seu for
ma per dominos priores seu camerarios
artium civitatis perusii vel alios ma
gistratus. pena tamen eligenti quam electo
ducentarum librarum. Et nichilhominus
talis electio non teneat ullo iure.
Et quod Massarii ipsi sub dicta pena eorum
comunantias et gabellas bamniri
teneantur et subastari facere iuxta
predictorum et infrascriptorum formam temporibus
declaratis. Et unum ex eorum
notariis ad scribendum bamnimenta
promissiones et venditiones quas
libet et non alium deputare. Et
si massarii ipsi negligentiam omise
rint in vendendis comunantiis seu
gabellis camere ipsorum quod ipso facto
incidant in penam Quingentarum
librarum pro quolibet et vice qualibet.

v Ut comunum perusii de pretiis comu
nantiarum et gabellarum temporibus
debitis satisfiat, sicut in venditio
nibus secundum cedularum exigentiam
fuerit declaratum presenti capitulo
duximus statuendum. Quod in qua[lib]et ma
gnic venditione seu concessione
que fiet de aliqua comunantia seu
gabella comunis perusii hoc pactum ex
pressum apponi debeat. Et ex nunc
pro expresso et declarato haberi de
beat et censeri, et sub dicti pacti obs
ervantia quelibet venditio seu concessio
facta esse intelligatur etiam si mentio
non fieret quoquo modo. — Quod si quis
emptor alicuius comunantie vel gabelle
dicti comunis vendende imposterum
seu quomodolibet concedende non sol
verit pretium debitum et conventum
infra terminum appositum et decla
ratum in contractu seu cedula ven
ditionis talis comunantie seu gabel
le, quod comunum perusii seu massarius
comunis perusii quibus talia pretia deberent
et soluta non essent tempore debito,
pro ut supra, sit licitum et permissum
tale pretium seu pretii quantitatem
quod seu que convento tempore solutum
seu soluta non esset acquirere seu
acquiri facere sub quacumque provi
sione vel cambio seu fenore prout
comodius fieri poterit sumptibus et
expensis emptorum non solventium.
Et quod dum distulerint solutionem pretii
seu quantitatis ut supra non soluti
vel solute tale cambium provisionem
seu fenus idem emptor solvere et
satisfacere teneatur et debeat. Et ad
solvendum cogi et compelli possit
et debeat de facto sicut ad solvendum
debitum principale prout capiet et
sinabit. Et quod super tali cambio pro
visione seu fenore stetur, credatur
et credi debeat dicto et assertioni
massariorum et prosenete pro plena
probatione. — Decernentes nichil
hominus quod contra non solventes
temporibus debitis fiat et fieri possit et
debeat realis et personalis executio
de facto immediate post lapsum
terminum appositum et conventum
in huiusmodi venditionibus et cedulis
seu concessionibus quoquo modo.

Siquis autem venditor talium comuna
ntiarum seu gabellarum omiserit tale pac
tum et conditionem apponere in ven
ditione seu concessione quam faceret,
que conditio tamen et quod pactum pro
apposito et declarato ex nunc et eo
ipso haberi debeat in posito et inter qua
libet mandat in penam quinquaginta li
brarum denariorum per maiorem sindicum
et quemlibet alium offitialem comunis perusii
de facto auferendarum.

Quod nulla ex gabellis seu comunantiis camere massariorum possit vendi nisi per tempore apposito in cedulis generalibus ordinatis nec etiam ad contante.

r Pro evidenti utilitate publica et
quia temporum non semper eadem
solet esse equalitas. Decernimus
statuentes quod massarii comunis perusii
vel aliquis alius non possit seu debeat
quoquo modo vendere seu vendi facere
aliquam comunantiam seu gabellam
eorum camere deputatam pro maiori tempore
vel aliter seu sub aliis pactis modis
seu conditionibus declaratum et declaratis
in cedulis talium gabellarum et comuna
ntiarum ordinatis de presenti anno Domini
trecentesimo octuagesimo nono et de
mense aprilis per regulatores comunis
perusii. — Et etiam non possint nec
debeant venditionem facere aliquam
de talibus comunantiis seu gabellis vel
aliqua earum ad contante sine expressa
deliberatione dominorum priorum et camerariorum
artium civitatis perusii et con
silii oportuni. Et si qua venditio
seu concessio fieret quoquo modo
directe vel indirecte contra seu pre
ter exigentiam seu formam premis
sorum, quod talis venditio seu concessio
non teneat ullo iure. Et ius aliquod
ementi seu aliter recipienti nullatenus
acquiratur seu acquiri possit
in aliquo quoquo modo. Et nichilominus
emens vel aliter reci
piens mandat in penam quin
gentarum librarum de facto per maiorem
sindicum seu per quemlibet alium
offitialem comunis perusii auferendarum.

De fideiussoribus recipiendis ab emptoribus gabellarum seu comunantiarum comunis perusii et infra quantum tempus.

Cum receptio insufficientium fide
iussorum super venditionibus comu
nantiarum et gabellarum comunis
perusii maxima attulerit detrimenta

comuni predicto Statuimus Et conservatores monete et alii quicumque vendentes
comunantias vel gabellas comunis perusii maxime deputatas seu deputandas camere massariorum possint teneantur et
debeant recipere bonos et sufficientes
fideiussores cives perusinos ab emptoribus earum et cuiuslibet earum seu ab illis
quibus fuerint stabilite infra
tertiam diem a die stabilimenti iuxta et secundum modum
et numerum infrascriptum videlicet
pro una quaque comunantia seu gabella
usque in quinque fideiussores pro qualibet.
Declarantes et statuentes. Et illi quibus
tales comunantie seu gabelle fuerint
stabilite vel aliqua earum teneantur
et debeant infra tertiam diem a die stabilimenti cuiuslibet comunantie seu
gabelle dedisse ipsis Massariis pro
unaquaque usque in numerum quinque
superius designatum bonos et sufficientes fideiussores cives perusinos
ab emptoribus comunantie vel gabelle
cuius pretium esset annale a quinquaginta infra dedisse debeant duos fideiussores bonos quorum extimum seu catastrum sit et esse debeant ad minus centum librarum ad grossam. Et si
annale pretium esset a quinquaginta
flor. supra usque ad centum flor.
dedisse debeant fideiussores quorum
extimum seu catastrum sit et esse
debeat ad minus centum quinquaginta
librarum ad grossam. Et si pretium
annale excederet summam centum
flor. usque ad ducentos flor. vel ab
inde supra in quacumque quantitate
seu summa sit. Et dedisse debeant
fideiussores bonos quorum extimum
seu catastrum sit et esse debeat ad
grossam ad minus extimationis dupli
extimationis pretii pro quo talis comunantia seu gabella venderetur pro
uno anno. Quos quidem fideiussores dicti Massarii bonos et ydoneos
recipere teneantur prout superius est
expressum. Decernentes quod fideiussores dandi teneantur et debeant
in unaquaque venditione una cum
principalibus emptoribus se in solidum
et principaliter obligare ad solutionem
pretii et ad omnia ad que emptores
tenentur secundum formam contractus
cuiuslibet ut est opus cum vinculis et
solemnitatibus oportunis.

Et ea que utilitatem rei publice
concernunt inviolabiliter observentur
Statuimus declarantes Et in quantum
Massarii comunis perusii et alii quicumque vendentes aliquas comunantias seu gabellas comunis perusii non receperint bonos et
sufficientes fideiussores secundum qualitatem
et exigentiam ... precedenti capitulo denotatas ... ipso iure sint et esse
intelligantur ... et specialiter obligati
et expresse comuni perusii pro talibus emptoribus
et quolibet eorum a quo seu a quibus fideiussores sufficientes secundum qualitatem
et exigentiam superius denotatas non
susceperint in omnibus et singulis ad que
dicto comuni tales emptores virtute talis contractus seu cedule venditionis
comunantiarum seu gabellarum tam pro
satisfactione pretii quam alia quacumque
de causa propterea quomodolibet tenerentur. Et ita possint et debeant
cogi gravari et molestari realiter
et personaliter sicut possent emptores
ipsi quocumque modo. Ea ideo decernentes ut venditores talium gabellarum seu comunantiarum vigilantiores et cautiores reddantur et excitari debeant sub eorum substantiarum
periculo ad rei publice substantias
diligentius observandas.

Et massarii et alii venditores gabellarum vel comunantias pro emptoribus teneantur comuni perusii si fideiussores bonos non acceperint prout superius continetur

Ad hoc ut nullus per elusione vel
alio modo audeat vel presumat
promissionem facere in subastationibus comunantiarum seu gabellarum comunis
perusii sub obtentu vitium lucrandi
vel alio quovis modo et forte non intentione gabellam seu comunantiam retinendi seu cavendi ydonee sicut dicitur
presenti capitulo decernimus Statuentes
Et in quantum promissores quibus
aliqua comunantia seu gabella dicti
comunis per Massarios vel alios venditores
fuerit stabilita fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam
predictorum in precedentibus capitulis co-

Et in quantum fideiussores non dederint infra tertiam diem a die stabilimenti pro dicta non comunantie seu gabelle vendi debeat et refundere quod deesset a prima promissione illius cum primo fuerit stabilita

tentorum infra secundam diem a die stabi-
limenti non dederint massariis seu
aliis vendentibus pro dicto communi aliquam
comunantiam seu gabellam. Et licet
ac ipsis massariis et aliis ad venditiones
deputatis talem comunantiam seu ga-
bellam et teneantur et debeant de novo
subastam facere et stabilire et vendere
vendentibus plus promictenti iuxta et secundum
exigentiam promissorum et vices prede-
cessoribus. ut supra est expressum
in venditionibus faciendis. Et quod in
quantum minus pretium fuit oblatum
seu promissum pro stabilita seu ven-
dita quam promissores primi obtulerint
qui ut supra premictitur fideiussores
non dederint quod tunc et eo casu primi
promissores predicti qui satisdationem
primam ad effectum iuxta predictorum exige-
ntiam non produxissent ad solvendum
omne pretium quod defuerit in se-
cundo stabilimento seu venditione
a primo stabilimento seu venditione
teneantur et adstricti esse ad refi-
ciendum et solvendum intelligantur
proinde ac si plenarie adimplevissent
dationem fideiussorum iuxta exi-
gentiam supradictam. Et quod massarii et
alii venditores teneantur et debeant
contra prefatos executionem realem
et personalem de facto facere et fieri
facere sub pena Quingentarum
librarum denariorum. ad solvendum restituendum
et satisfaciendum dicto communi omnem
quantitatem florenorum seu pecunie que
quomodocumque deficeret a primo pretio
stabilimenti in pretio secundi stabilimenti
et venditionis que fieret prout
supra continetur. Et quod dominus potestas
Capitaneus populi. Maior sindicus
et quilibet alius offitialis communis perusii
ad requisitionem ipsorum massariorum
seu aliorum vendentium vel alicuius
eorum. possint teneantur et debeant
sub dicta pena et ut supra premicti-
tur a quolibet negligente et inter
qualibet aufferenda et retinenda de
suo salario eius temporis sindicatus quod
predictos et quemlibet eorum executio-
nem realem et personalem facere
et fieri facere quotiens tempore insimul
servato ad honorem dei et quocumque

loco. etiam prohibito pro solutione et
occasione solutionis talis quantitatis
seu pretii quod seu que in secundo stabili-
mento ut supra premictitur quomodolibet
defuisset. Et quod tales offitiales occasione
seu causa eorum que fecerint in premissis
non possint nec debeant modo aliquo
sindicari. vel molestari sed sint et
esse intelligantur ab hiis totaliter exemptis
liberi et penitus absoluti.

De libris faciendis pro comunantiis et gabellis in camera massariorum

Ut fraus aliqua comicti non pos-
sit et ut sciatur que sunt co-
munantie et gabelle communis perusii
et ubi site sunt. Statuimus quod in ca-
mera massariorum predictorum sint et esse
debeant et fieri de novo in cartis et
membranis et inter tabulas ligati duo
libri. In quorum uno scribantur omnes
comunantie communis perusii camere massa-
riorum deputate per extensum. et ubi
site sunt. In quo libro scribi debeat
sub breviloquio homines et persone
quibus tales comunantie vendite sint.
et pro quanto pretio et ipsorum fideiussores.
et promissio pretiorum. ubi etiam scribantur
solutiones pagamentorum pretiorum ipsarum
comunantiarum cum millesimo mense et
die. Et predicta fieri debeat per notarium
super registris dicte camere deputa-
tum. et imposterum deputandum. Ita quod
clare et aperte solventes et non sol-
ventes appareant. In alio vero lo-
co libro scribantur omnes gabelle
communis perusii dicte camere deputate per
extensum et que venduntur pro ipso
comuni. et cui et nomina fideiussorum
cum quantitatibus millesimo mense et
die ut supra dictum est. Et comuna
tus. que similiter scribi debeat per
notarium supradictum.

De libris faciendis in camera massariorum pro introitibus et expensis.

Statuimus quod per notarium massa-
riorum qui fuerit super introitibus
deputatus fiant et fieri debeant
duo libri. Et in quolibet ipsorum scribantur
omnes et singuli introitus massariorum.
quorum est notitia. quorum librorum unus
remanere debeat in camera dictorum
massariorum. alter vero coram maiori
sindico in fine offitii iuxta consuetu-
dinem debeat presentari. Et

similiter modo fiant per notarium massariorum
qui fuerit ad scribendum exitus depu
tatus duo libri. et in utroque eorum
scribantur omnes et singuli exitus et
expense faciendi per dictos massarios.
Quorum unus in dicta camera debeat
remanere. alter vero coram maiori
sindico producatur. Et ante quam dicti libri
producantur calculentur et assummentur
introitus et exitus et expense et
asculentur per notarium massariorum
coram massariis et sincello. prout
extitit hactenus consuetum observatum.
Ita quod error vel fraus aliqua com
micti non valeat quoquo modo. pe
na quingentarum librarum pro quolibet con
trafaciente. et iure qualibet auferendarum.

De registro faciendo de debi
toribus preteritis et de de
bitoribus futuris in cancel
laria communis.

a

14

Ad hoc ut haberi possit notitia pre
teritorum debitorum communis perusii et ut ef
ficax exequtio fieri debeat et
offitiorum privationibus et aliis penis inse
rtis denotandis ad solvendum effi
caciter contineantur presenti capitulo duximus
statuendum. Quod de omnibus et singulis
debitoribus preteritis communis perusii fiat et
fieri possit et debeat unum registrum
in cartis pecudinis quod stare debeat
et esse continue in cancellaria communis perusii
et dictum registrum componatur et
ordinetur et fiat et scribi debeat per
ser Iohannem de singulis notarium super
registris in camera conservatorum
monete communis perusii. videlicet de debitoribus
preteritis camere massariorum. descri
bendo per ordinem alphabeti per portam
et parochiam et per alium locum unde
debitores essent. et etiam quantitatem
et causam pro qua et in qua tenentur. et et
folium sub quo et in quo registro
apparent in dicta camera quomodolibet
descripti. ad hoc ut sine difficultate
valeant inveniri aptando et registrando
prout fuerit opportunum. Et quod dictum
registrum debeat perfecisse de omnibus
supradictis debitoribus et assignasse camerariis
communis perusii hinc ad medium mensis
Iunii proxime venturi in forma
publica in cartis membranis. sub
tabulis ligatis sub pena quingen
tarum librarum denariorum. Et quod dicti
massarii sub dicta pena debeant

dedisse eidem ad eius petitionem copiam
omnium debitorum preteritorum. In futurum
autem super registratione facienda de
quibuslibet debitoribus communis perusii talis forma
servetur. Quod massarii communis perusii
possint teneantur et debeant per eorum
notarios registrari in dicto registro et
existente in cancellaria dicti communis omnes
et singulos debitores dicti communis ex qua
cumque causa futuros. Qui non solvis
sent ea ad que tenerentur seu tene
buntur dicto communi infra terminum trium
mensium tunc proxime futurorum a die
appositi termini vel quem in actibus
seu cedulis incantus seu celebratis super
venditionibus seu locationibus vel con
cessionibus comunantiarum seu gabellarum
dicti communis. vel alicuius earum modo
aliquo seu forma in fine dictorum
trium mensium infra decem dies tunc
proxime futuros. Et quod talis registratio
per aliquem ex notariis eorum vel alicuius
eorum. cui impositum fuerit per offitiales
talis notarii de nomine talis debitoris
per ordinem alphabeti. porte et parochie
in quantitate et causa breviter sub et
qua et in qua teneretur sub pena quin
gentarum librarum denariorum iure qualibet et
alii a quolibet contrafaciente seu ne
gligente auferendarum per maiorem
sindicum communis perusii. vel alium quem
cumque offitialem communis perusii ex eorum
offitio et etiam ad instantiam cuiuslibet.
Et quod omnes qui solvissent ea que
solvere deberent seu debuissent vel
quomodolibet legitime cassi essent de
registris dicte camere possint et
debeant per notarios massariorum
dicti communis quibus massariis talis solu
tio facta fuerit vel de quorum registris
cassatio facta extiterit de qui decem
diebus in quindecim dies in fine
temporis quindecim dierum cassari et
cancellari de registro in dicta cancel
laria existente. Et et adhuc ut
contra eos qui solvissent et de dicto
registro cassi non essent nulla fiat
novitas seu remotio vel privatio
ab offitiis iuxta infrascriptorum exigentiam
non sequatur. Quod quicumque apodixam

solutionis facte produxerit in cancellaria
communis perusij coram cancellario seu abbre
viatore reformationum communis perusij Non
obstante quod de registro predicto cassus non
esset quod ad eius excusationem sufficiat
perinde ac si cassus esset. — Et quod quilibet
offitialis exequtionem faciens contra
contrafacientes seu negligentes in casibus
in presenti capitulo denotatis vel aliquo
eorum habeat et habere possit et debeat
quartam partem cuiuslibet pene, quam
solui fecisset et veniret quomodolibet
in comune. Et si offitialis negligens fuit
in premissis talis pena de suo salario
vice qualibet debeat retineri et auferri
eius tempore sindicatus. Et quod super hiis
omnibus et quolibet eorum omnes supradicti
possint et debeant spetialiter sindicari.
et quilibet ipsorum et condempnari et puniri
de facto in dictis penis prout
superius est expressum.

Quod quilibet debitor communis perusij in registro cancellarie scriptus non possit aliquod offitium habere vel exercere nisi solutionem fecerit iuxta [?] exigentiam [?] integram.

a

6

Ad salutem et bonum totius rei
publice respectantes et ut comu
nitas perusina oneribus non grave
tur sed suis substantiis valeat conser
vari Et fiant per debitores eiusdem ci
vitatis preteritos quam futuros satisfactiones
congrue, hoc salutari capitulo du
ximus statuendum. Quod si quis fuit
pro debitore communis perusij in cancellaria
dicti communis tam pro preterito quam futu
ro quomodolibet registratus in ali
aliqua florenorum seu pecunie quantitate
in registro de quo in precedenti capi
tulo facta extat. Et fuit ad aliquod
offitium de singulis communis perusij pu
blicatus. Quod cancellarius communis
perusij vel abreviator reformatio
num dicti communis teneatur et debeat
illico videre dictum registrum
et infra secundam diem a die publicationis
si registratus quomodolibet appare
ret eius nomen notificasse dominis
Prioribus et maiori sindico civitatis
perusij. Qui maior sindicus teneatur et
debeat infra secundam diem a die noti
ficationis huiusmodi computandam
notificasse seu notificari fecisse tali debi
tori personaliter vel ad domum eius

solite habitationis quod soluisse debeat infra
terminum decem dierum a die publicationis
predicte omnem quantitatem in qua regi
stratus esset. — Et si ante dictum terminum
decem dierum suum offitium ad quod
publicatus esset incipere deberet quam
quam tale offitium per se vel alium incipere
valeat seu exercere solutionem integram
fecisse debeat de quantitate in qua
registratus esset et ut supra premic
titur appareret. Et produxisse apodis
sam solutionis coram maiori sindico
ante finem dicti termini decem dierum
seu antequam tale offitium veniat in
choandum. — Et quod in casu quo
solutionem non fecerit integram
de omni quantitate ad quam teneretur
et in qua registratus esset ut supra
exprimitur quod ad exercitium guber
nationem vel administrationem
talis offitij vel ad ipsum nullatenus
admictatur, seu admicti possit. Et
quod ipsum offitium exercitium seu cu
ram gubernationem vel admini
strationem aliquam ipsius directe
vel indirecte publice vel occulte
per se vel alium non possit seu de
beat quoquomodo aut qualitercumque
administrare, gubernare, regere,
facere, seu fieri facere, vel quolibet
exercere. Sed ex nunc prout extunc
et extunc prout ex nunc a gestione
cura gubernatione, administratione
et exercitio et actu quolibet talis offitij
et dependentium ab eodem modo
aliquo seu forma sit et esse intel
ligatur penitus suspensus, et remo
tus. et removerunt et pro remoto
penitus et eo ipso haberi voluerunt
et decreverunt, tam ab offitijs communis
perusij quam artium dicte civitatis
et a quolibet alio ad quod publicatus
quomodolibet appareret. — Et quod si quis
talis debitor esset ad hoc offitium
publicatus, scilicet ad offitium consulum
mercatorum auditorum cambij camera
riorum artis calzolariorum vel alterius
camerariatus aliarum quarumcumque
artium dicte civitatis et infra
dictum terminum decem dierum
a die publicationis non solverit
quantitatem in qua registratus
quomodolibet appareret quod sit et
esse intelligatur ex nunc suspensus
et remotus a tali offitio. Et eo

modo et forma prout et sicut de aliis
personis superius est expressum. Et quod
ars per quam talis in consulem mercato
rem auditorem cambii camerarium
calzolariorum seu camerarium antiquum
alicuius artis artium dicte civita
tis fuerit quomodolibet publicatus
et debitor repertus et non solverit
ut superius continetur, teneatur et
debeat alium eligere eius loco. De
tali arte sufficientem et ydoneum
et admictendum secundum formam statutorum
et ordinamentorum dicti comunis et artium
qui non sit debitor et pro debitore
dicti comunis in dicta cancellaria prout
supra premictitur registratus. Et
vacationem non habeat quoquo mo
do. Et huiusmodi electione et
surrogationem ante principium seme
stralis offitii camerariatus fecisse
et publicasse et notificasse in cancellaria
dicti comunis. Si autem talis debitor
fuerit ad offitium prioratus artium
civitatis Pisarum vel ad aliquod aliud
offitium dicte civitatis vel comitatus
eiusdem vel civitatum terrarum
castrorum vel locorum dicto comuni quomodolibet
suppositorum vel recomissorum seu re
comictendorum imposterum vel in
quibus comune Pisarum habet vel
exerceret gubernationem custodiam
vel administratione aliqua vel
exerceret imposterum seu haberet
modo aliquo seu forma quod immedi
ate post dictum terminum decem
dierum a die publicationis offitii ad
solvendum ut supra premictitur
assignatum si non solverit infra
eumdem terminum domini priores
et domini camerarii artium dicte
civitatis infra quinque dies tunc
tunc proxime futuros a die dicti lapsi
decendii alium offitialem loco
talis debitoris non solventis qui
non sit debitor dicti comunis nec et
vacationem habeat ydoneum de
eadem porta per quam talis repertus
debitor publicatus fuisset eligere
et surrogare teneantur et debeat.
Et similiter de arte si ad offitium
aliquod pro arte fuerit publicatus.
Et predicta trahantur et locum sibi
vendicent contra debitores preteri
tos dicti comunis et etiam ut supra
premictitur registratos. Et etiam
contra debitores futuros in posterum
registrandos iuxta exigentiam.

precedentium capitulorum. Non tamen
vendicent sibi locum pro preterito seu
futuro contra fideiussores datos seu
dandos per aliquibus gabellis comitatus
Pisarum. Et quod predicta omnia et singula
et quodlibet ipsorum in presenti capitulo
contentorum possint et debeant per omnes
et ab omnibus inviolabiliter exequi et ob
servari in omnibus et quo ad omnia in eo
contenta sub pena quingentarum
librarum denariorum a negligente seu recusante
quolibet per maiorem sindicum aufe
rendarum vel alium offitialem comunis
Pisarum predicti. Et quod offitialis exe
qutionem faciens habeat quartam
partem eius quod devenerit ...
in comuni. Et quod super hiis omnibus omnes
possint et debeant specialiter sindicari.
Et si maior sindicus vel alius offitia
lis dicti comunis fraudem seu negligentiam
aliquam comiserint quod ipso facto et incon
tinenti qualibet incidat in dictam penam. Et de
eorum et cuiusque eorum salario auferre
dampnum et retinendam tempore sin
dicatus cuiusque. Declarantes et
statuentes ea contenta in presentibus
capitulis maxime contra preteritos
debitores vires firmam et initium
tempore publicationis offitii prioratus
de mense augusti proxime venturi.
Et quod ordine successivo sic servetur.
Et fiat etiam contra futuros debitores
imposterum registrandos in dicta cancel
laria ut superius continetur.

Quod nullus possit eligi seu con
firmari ad aliquod offitium
qui sit debitor dicti comunis regi
stratus.

Nullus qui fuerit in registro
cancellarie comunis Pisarum pro debi
tore quomodolibet registratus
possit vel debeat eligi vel assumi
ad aliquod offitium civitatis vel
comitatus Pisarum vel civitatum ter
rarum castrorum vel locorum comuni Pisarum
suppositorum vel recomendatorum
seu recomendandorum imposterum
nec ad aliquam ambaxiatam seu
commissionem modo aliquo seu forma
per aliquem vel aliquos quoquo mo.
nisi primitus solverit quantitatem pro
ipsum debitam. Et si eligeretur
electio non teneat ipso iure. Et
tale offitium seu ambaxiatam per

se ul alium directe ul indirecte quo
uis colore quesito non possit seu
debeat quomodolibz exercere, gerere
ul administrare, modo aliquo seu
forma sub pena et ad penam Quin
gentarum librarum denarior de facto
et uice qualibz auferendarum, a
quolibz contrafaciente. — Et ad hoc,
ut dni priores ul camerarij uel
aliquod aliud offitium, seu magistra
tus dicte Ciuitatis, seu alie quecumque
psone non possint pignorantiam,
talem electionem facere, ul electum
quomodolibz confirmare, declaram
statuentes q dni priores et camera
rij pdicti, ul aliquis eorum, ul alij
quicumque magistratus dicte ciuitatis
quouis fungantur offitio, ul alie
psone quecumque eligendi possent quo
modolibz pretendere, ul habere,
non possint nec debeant quoquo mo
aliquem offitialem ad aliquod offi
tium custodiam, gubernationem,
ul rectoriam dicte Ciuitatis, seu co
mitatus, seu ciuitatum, terrarum
ul locor dicto coi suppositorum,
ul quomodolibz recomendatorum
seu recomendandorum, ul submittendorum
imposterum ul in ambaxiatam eligere
deputare, seu ab alijs electum quolibz
confirmare, qui sit debitor dci coīs
et ut sup pmittitur registratus.
nisi primitus informationem susceperint
a cancellario dicti coīs ul ab abre
uiatore reformationum coīs predcti.
an talis eligendus sit debitor dci comunis
ut sup pmittitur registratus. ul quo
soluerit postq q cassus non esset iuxta
exigentiam pcedentium capitulorum. Et
si contrafecerint eo ipso et uice qualibz
et p quolibet incidant in dcam penam
ut supra pmittitur auferendam. Et
nichilominus electio talis seu confir
matio non teneat. et electus seu co
firmatus non possit tale offitiu ul
aliquod aliud exercitium ad quod eli
geretur seu confirmaretur p se ul
alium acceptare exercere, ul ger
rere, seu facere ul quomodolibet
adimplere sub dca pena. — Et ipsi
cancellarius ul abreuiator uel
alter eorum sub dca pena teneantur. et
debeant effectum dicti ordinamenti de
ducere in notitia dnorum pororum et
camerariorum pma uice, qua domini
pores et camerarij congregabuntur.
ut se nequeant excusare. —

Et nullus debitor coīs
ī registro cancellarie
registratus possit in
ciuilibz audiri.

18

Ut debitores coīs pusj ī cancella
ria coīs pusj registrati et
etiam registrandi ad soluendum
que coi pusj sunt debita, et que
deberentur imposterum modis oibus
compellantur. pro euidenti utilita
te et bono rei publice prusine. Sta
tuimus decernentes Et nullus p
debitore coīs pusj registratus seu
quomodolibz imposterum registrandus
in registro cancellarie dicti coīs de
quo in pcedentibz caplis est facta mentio
si solutionem non fecerit iuxta exi
gentiam pdictorum caplorum Si qd aliqd
eod corporis collegium uniuersitatis
ul singulare quamcumque p
aliquam controuersiam cum aliquem
seu questionem moueret per se
ul alium quoquo mo iure actione
ul causa quomodocumque aut qua
litercumque ul aliquid quouis iure
ca seu forma peteret seu peti
faceret quouis colore quesito pos
sit ul debeat quomodolibz in ciuilibz
audiri in aliqua curia ciuitatis pus
ul dni potatis. Capitanei populi
maioris sindici ul iudicis iustitie
ul alterius cuiuscumque offitialis, seu
magistratus pntis seu futuri, nec
coram consulibz artis mercantie
auditoribz cambij. Camerario cal
colariorum ul aliquo alio camera
rio ul priore seu rectore ali
cuius artis ul collegij seu con
sortij dicte Ciuitatis pusj. pntibz
seu futuris non obstantibz quibus
cumque statutis seu ordinamentis
dicti coīs ul artium seu collegij
ul consortij alicuius dc Ciuitatis
factis seu faciendis imposterum
in contrarium ul aliter disponentibz
quoquo modo quibz sit ī spetie
derogare pnti capitulo spetialiter

derogatum. Et quod nullus predictorum
possit vel debeat talem debitorem per
se vel alium audire modo aliquo
seu forma, nisi primitus solutionem
fecerit de eo ad quod teneretur communi
Perusii, sub pena quingentarum
librarum denariorum a contrafaciente
quolibet de facto per maiorem sindi-
cum vel alium quemcumque dicti
communis offitialem auferendarum. Et
nichilhominus quod secus vel aliter
factum fuerit non valeat nec tene-
at ipso iure. Et quod ex nunc prout
ex tunc in cognoscendo procedendo
diffiniendo seu exequendo contra vel
preter dictam formam sit et esse
intelligatur ad predicta omnis iurisdictio
cognitio et potestas tam in cogno-
scendo procedendo diffiniendo quam exe-
quendo vel alio quocumque actu
tam ordinario quam extraordinario.
Et quod locus presenti haberi debeat et
censeri eo ipso. — Et ad hoc ut
cavillationum subterfugia talis
exceptio non valeat intentari.
Statuimus quod siquis talem excep-
tionem proposuerit et eam non
probaverit et probatam habuerit
infra sex dies a die talis excep-
tionis proposite quod ipso facto incidat
in penam vigintiquinque librarum denariorum
perusinorum. Cuius pene dimidia sit
actoris contra quem talis exceptio
proposita fuerit et non probata
possit teneatur et debeat facere
et fieri facere contra talem rea-
liter et personaliter sub dicta pena,
et pro vice qualibet si negligens
fuerit auferenda ab eo. Et si offi-
cialis fuerit de suo salario auferenda
et retinenda eius tempore sindicatus
ad instantiam cuiuscumque. — Et ad
fidem faciendam an sit debitor
aliquis dicti communis et in cancella-
ria ut supra premictitur regi-
stratus, vel quod solutionem fecerit
seu de registro cassus sit sufficiat
pro plena probatione apodixa scripta
manu cancellarii vel abreviatoris
reformationum communis Perusii.

Cum cancellarius vel abreviator et uterque
eorum possint teneantur et debeant ad re-
quisitionem cuiuscumque petentis sub dicta
pena registrum ostendere cuicumque.
Et talem fidem facere per eorum scripturam
ut superius est expressum. Aliquo quod
loqueretur in contrarium non obstante.

. De exequutionibus contra debito-
res communis faciendis .

Quoniam contra negligentes solutio-
nem facere de hiis que ad com-
mune Perusii tenerentur non sufficerent
que in statutis camere conservatorum
apparet statuisse nisi alia satisfactibi-
lia remedia preberentur. Duximus
statuendum quod massarii communis Perusii
possint teneantur et debeant sub pe-
na quingentarum librarum denariorum pro
quolibet negligente et vice qualibet de
facto auferendarum per maiorem sin-
dicum vel alium offitialem dicti communis
redigi facere in uno registro despe-
in eorum camera omnes et singulos debi-
tores camere eorum seu communantias
vel gabellas pertinentes camere. Et tam
preteritos debitores quam futuros. Et ista
tres de tempore in tempus describi facere.
Non obstante quod descriptio fieri debeat
in cancellaria communis Perusii iuxta
continentiam precedentium capitulorum.
et extractum seu extractos fieri
facere de talibus debitoribus et substantia
cum quantitatibus quas deberent
solvere declaratis. Et dimidiam
talium debitorum qui non solvissent
infra tempus prout solvere te-
nerentur communi Perusii assignare et assi-
gnari facere domino potestati civitatis
Perusii qui pro tempore fuerit et aliam
dimidiam domino capitaneo et maiori
sindico civitatis Perusii. Qui pote-
stas et capitaneus et maior sin-
dicus et quilibet eorum teneantur et
debeant contra debitores tales assignatos
et eorum fideiussores res et bona exe-
quutionem realem et personalem fieri
facere de facto in quocumque loco et
quocumque tempore etiam prohibito seu non
permisso per formam statutorum et ordina-
mentorum communis Perusii. Ut que communi Perusii
sunt debita seu deberentur cum postestas
efficaciter persolvantur.

Et liceat massariis prorogare terminum solutionis pecunie ante tempus.

20

[C]um iustum est. Et solvens pecuniam communi Perusii debitam ante tempus faciende solutionis commoditatem restaurationis in tempore consequatur duximus statuendum. Et massarii dicti communis possint et eis liceat cuilibet communi corpori seu universitati vel singulari persone quod vel que eis solueret aliquam quantitatem pecunie ante debitum et prefixum tempus et terminum solutionis ipsius quantitatis et tali solventi prorogare terminum ad solvendum quod deberet solvere et solvendum eisdem massariis de tantumdem temporis et quantitatis pecunie ante terminum solute per eum. Et de predictis massarii non possint nec debeant modo aliquo sindicari.

De quantitate accipienda per offitiales pro executionibus a debitoribus communis Perusii.

21

[U]t sub obtemptu commodi offitiales communis Perusii ad executiones faciendas contra debitores communis Perusii efficacius excitentur statuimus declarantes quod quilibet offitialis communis Perusii executionem faciens aliquam contra debitores communis Perusii vel nomine debitorum de omni et toto eo quod exinde fecerit in communi occasione talis executionis habeat et habere possit et debeat et exigere a tali debitore contra quem executio facta fuit et cuius expensis et solutionis facta fuit propterea a viginti florenis vel ab inde infra quod habeat et habere possit et debeat unum bologninum pro quolibet floreno exacto et soluto. Et si exactio et solutio facta fuerit a viginti florenis supra in quocumque numero facta fuerit habeat et habere possit et debeat et exigere expensis debitoris pro quolibet floreno ad rationem duodecim denariorum perusinorum. Et quod ultra dictam quantitatem occasione seu causa alicuius executionis seu exactionis nullus offitialis seu executor et alius quicumque possit seu debeat a debitoribus dicti communis seu a communi Perusii aliquid petere accipere vel habere per se vel alium seu alios quoquo modo nisi prout superius est taxatum. Et si quis in aliquo contrafecerit ipso facto incidat in penam quingentarum librarum de facto auferendarum per quemcumque offitialem communis Perusii. Et si offitialis fuit de suo salario retinendarum eius tempore sindicatus aliquo non obstante.

Et debitores communis Perusii debeant bampniri in certis locis et placatis.

Et non liceat massariis accipere pecuniam mutuo sub provisione vel fenore sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum.

22

[T]empore quo res publica communis Perusii non leditur de facili in cambiis provisionibus seu fenore ob acquisitiones pecuniarum que fieri in preteritum sepenumero consueverunt duximus statuendum. Et massarii communis Perusii vel alii pro eis non possint nec debeant quoquo modo acquirere seu acquiri facere sub aliqua provisione costo fenore seu cambio aliquam quantitatem florenorum seu pecunie pro communi Perusii sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium civitatis Perusii qui pro tempore fuerint. obtempto saltem partito de levando ad sedendum ad minus per duas partes. Et in quantum acquirerent seu acquiri facerent aliquam quantitatem aliquo dictorum modorum vel alio ad costum sine deliberatione predicta. Et tale fenus cambium costum seu provisionem de eorum proprio solvere teneantur et intelligantur. et non de pecunia vel avere communis Perusii quoquo modo. Cum deliberatione autem predicta possint solvere talem provisionem costum seu fenus prout fuit oportunum quotiens communis utilitas seu necessitas eiusdem id exposcet. et quantitate etiam acquisita.

Infra quod tempus fieri possint exactiones per emptores gabellarum post finitum tempus emptionis.

23

[N]ullus emptor vel socius alicuius comunantie vel gabelle communis Perusii possit vel debeat ullo modo petere accipere vel exigere aliquam quantitatem florenorum pecunie vel alterius rei quam diceret sibi deberi quomodocumque aut qualitercumque ab aliqua persona communi collegio corpore vel universitate occasione gabelle vel comunantie cuius esset vel fuisset emptor seu socius. nisi dumtaxat durante tempore quo est emptor ipsius comunantie vel gabelle. Et per duos menses immediate sequentes post finitum tempus emptionis ipsius

comunantie vel gabelle in quantum pretium
cum solverint temporibus debitis ut tene-
tur. Et si quis emptor vel socius
alicuius comunantie vel gabelle per
se vel alium exequtionem aliquam
peteret seu faceret vel fieri faceret
ultra dictum terminum et contra seu
preter dictam formam quod ipso facto
et vice qualibet incidat in penam
centum librarum denariorum pro quolibet
et vice qualibet de facto auferendam
per quemlibet offitialem comunis Perusii ad
instantiam cuiuslibet petentis et similis
pena puniatur et puniri debeat
offitialis quilibet exequtionem faciens
vel fieri faciens modo aliquo seu
forma directe vel indirecte vel quovis
colore quesito contra aliquem seu
aliquos contra seu preter dictam formam
et ultra tempora supradicta vel aliquod ipsorum
que quidem pena de facto et vice
qualibet de salario offitialis contrafaci-
entis debeat auferri et retineri eius
tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque.
Et nichilominus quod secus fieret
non teneat ipso iure. Decernentes
etiam quod talis emptor seu socius
post lapsum dicti temporis per aliquem
offitialem comunis Perusii in petitione
exactione seu exequtione aliqua
directe vel indirecte occasione
talis comunantie seu gabelle nulla
tenus audiatur seu audiri debeat
modo aliquo seu forma quacumque
aut qualecumque. Sed sit et esse intel-
ligatur ex nunc omnibus offitialibus
dicti comunis presentibus et futuris adempta
quo ad predicta omnis iurisdictio co-
gnitio auctoritas et potestas quelibet
post dictum tempus. Et decernentes in
quibuscumque venditionibus faciendis
de aliquibus comunantiis seu gabellis
nullum tempus vel aliquis alius ter-
minus ultra dictum terminum tempus
statutum sex mensium possit vel
debeat apponi vel concedi. Et si con-
cederetur vel modo aliquo apponeret
vel appositum hactenus appareret, eo
eo ipso et ex nunc sit et esse intelligatur
sublatum et remotum et nullius ef-
ficacie vel momenti. Et ut omnis
cesset fraus decernimus quod nullus
offitialis quovis fungatur offitio pos-
sit audeat vel presumat familia comitiva
vel aliquam exactionem seu exequ-
tionem facere vel fieri facere per
se vel alium directe vel per obliquum

modo aliquo seu forma super premissis vel
aliquo eorum vel circa ea seu occasione depen-
dentium ab eisdem aut eorum aliquo ad
instantiam talium emptorum. Primitus
vi derint instrumentum emptionis si
tempus sex mensium post finem cuiusque
comunantie seu gabelle vendite est
elapsum. Et si quam exequtionem
fecerint dicta fide non data prius. Et
vice qualibet incidat in dictam penam
ut supra promictitur auferendam ad
instantiam cuiuscumque. Predicta
tamen que de exequtionibus et exac-
tionibus dicta sunt post lapsum ter-
minum emptionum gabellarum seu
comunantiarum, prout supra conti-
netur vendicent sibi locum in hiis
illis et quatenus ad illos extendatur
et extendi intelligantur. Qui solvis-
sent pretium ad quod cum quomodolibet
tenebuntur occasione emptionis talium
gabellarum seu comunantiarum. Ita quod qui
dum non solverint post lapsum ter-
minum supradictum contractum exactionem
seu exequtionem aliquam non possint
nec debeant facere seu fieri facere
quoquo quomodo nisi primitus integre
pretium persolverint iuxta exigentiam
contractuum et cedularum. Dum tamen
quod ultra prefixum terminum sex mensium
post finem emptionis huiusmodi in
omnibus comunantiis et gabellis exactores
non possint facere prout supra. Vo-
lentes et decernentes quod in omnibus et singulis
cedulis quarumcumque gabellarum et comu-
nantiarum dicti comunis effectus presentis ca-
pituli ad cautelam debeat annotari.
Et quod nichilominus pro annotato et
apposito haberi debeat et censeri. Ita
quod perinde habeatur ac si esset appo-
situs et declaratus. et sic in omnibus
et singulis et quo ad omnia et singula
possit et debeat efficaciter observari.
Aliquo non obstante.

Quod nulli offitiali comunis Perusii post finem
sui offitii liceat exactionem facere
de debitis comunis Perusii. Et quod contrarii
facultas nullatenus concedi gaudeat.

28

Ut quecumque temporibus debitis exequantur
presenti capitulo duximus statu-
endum quod massariis comunis Perusii
nulla ratione vel modo sit licitum
vel permissum quovis iure causa seu
forma quacumque aut qualecumque
per se vel alium seu alios directe vel
indirecte post finem eorum offitii exi-
gere seu exigi facere ab aliquo com-

universitate vel singulari persona ali-
quam quantitatem florenorum seu pecunie
vel aliquid aliud que vel quod deberetur
tur communi perusii quoquo iure causa seu
forma; Et talem exactionem facere
possint duntaxat infra tempus offitii
ipsorum. Et si contrafecerint ipso facto
et iure qualibet incidant in penam
Quingentarum librarum denariorum de facto per
maiorem sindicum auferendarum.
Et nichilhominus solvens aliquid contra
seu preter dictam formam liberatione
aliquam nullatenus consequatur occasione
talis solutionis in aliquo quominus
per successores fieri possit contra eum
executio perinde ac si talis solutio
non esset facta. — Et ut presentium pro
rogationis vel concessionis alicuius
termini statuendi post finem offitii
ad exigendum quod impreteritum
fieri sepenumero consuevit in futurum
nichil valeat providere vel fieri
decernimus statuentes. Quod per dominos
priores et camerarios vel alios
quoscumque magistratus civitatis
perusii quorum arbitrio fungeretur
nec per aliquem eorum possit vel debeat
quoquo modo iure causa seu forma
directe vel indirecte quomodocumque
aut qualitercumque statui concedi vel
prorogari durante offitio vel post
depositum offitium dictis massariis
aliquis terminus ad exigendum
vel exigi faciendum aliquid ab
aliquo debitore communis perusii contra seu
preter dictam formam sub dicta pena
contrafacienti quolibet et iure qualibet
per maiorem sindicum auferenda.
Et nichilhominus quod factum fuerit
contra vel preter dictam formam non
teneat ipso iure :—

n fine offitii temporis massarii tene-
antur restituere reliqua
successoribus et libros in cancellaria.

Statuimus quod massarii communis perusii
teneantur et debeant infra quin-
decim dies post finem eorum offitii
immediate sequentes dare consignare
et effectualiter restituere eorum successoribus
omnem quantitatem florenorum et pecunie seu
cuiuscumque alterius rei que quolibet
superfuisset eis assumptis et expensis
et pagamentis factis tempore eorum offitii.
Sub pena Quingentarum librarum denariorum
et restitutionis dupli quantitatis que
quomodolibet superfuisset. Super quibus debe-
ant specialiter sindicari. et per sindicum in dicta
pena et restitutione dupli efficaciter
condemnari. pena simili dicto sindico
de suo retinenda salario, si negligens
fuerit vel remissus. — Libros autem
introituum et exituum, et gestorum tempore
eorum offitii in forma publica massarii
et eorum notarii et famulus teneantur
et debeant restituisse et assignasse infra
mensem post finem offitii eorum sub
dicta pena. si negligentes fuerint
in premissis vel aliquo premissorum
de facto auferenda. — Et quod restituti-
ones talium librorum fieri debeant
cancellario communis perusii. pena simili
eidem auferenda iure qualibet dictos
libros admittenti infra terminum
fore susceptos si infra dictum terminum
unius mensis eos non susceperit
quoquo modo iuxta exigentiam predictorum
premissorum :—

Quod massarii communis perusii possint
habere consilium sapientis in casibus
oportunis et notarius super
registris ...

Ut cuncta sub libra procedant iusti-
tie presenti capitulo duximus
statuendum. Quod massarii communis
perusii possint et eis liceat super
casibus oportunis qui quomodolibet emer-
gerent seu dubitationem afferrent in
vel super casibus predictis per formam statuti
camere ipsorum quomodocumque aut qua-
litercumque consulere consultore ca-
mere conservatorum qui possit et debeat
quotienscumque fuerit requisitus ver-
bo vel in scriptis. — Qui quidem
consultor habeat et habere possit et
debeat pro quolibet semestrali florenos
decem de auro. videlicet quinque florenos
a conservatoribus et quinque florenos
a massariis communis perusii. Et quod modo
aliquo ultra dictum salarium a conservato-
ribus seu massariis nichil aliud possit
percipere vel habere. — Et quod ab aliqua
singulari persona de aut super negotiis
communis perusii tangentibus nichil pos-
sit percipere petere vel habere.
Et si in consulendo negligens fuerit
vel remissus vel in aliquo premissorum
quod ipso facto et iure qualibet incidat in
penam centum librarum denariorum. — Et
si salariatus fuerit a communi in studio vel
aliter. Quod conservatores ipsam penam

eidem debeant vice qualibet de suo sala-
rio retinere. Sub eadem pena ipsis
conservatoribus auferenda. — Super aliis
quoque casibus quomodolibet emergentibus
in camera massariorum super quibus de no-
vo aliquid provideretur vel preter
premissa per formam statutorum camere
eorumdem aliquid emergeret massarii
ipsi possint teneantur et debeant
habere consilium a collateralibus domini
potestatis et domini capitanei populi presentis
vel a duobus ex eis. Qui ad requisitionem
ipsorum massariorum possint teneantur
et debeant omni vice fideliter eorum
exhibere consilium verbotenus vel
in scriptis prout fuerint ab ipsis
massariis requisiti sine aliquo salario
vel mercede. — Et quod ad hoc ut com-
munis utilitatis quam [illegible] queat quod
debeant super viribus communis semper et super
unoquoque casu ultra proposita eis
informationem suscipere a cancel-
laria communis presentis. — Decernentes
quod massarii ipsi emergente casu aliquo
de novo ut supra sine predicto
consilio nichil possint expendere
vel facere quoquo modo. Set secundum
eorum consilium procedere in omnibus
et quo ad omnia debeant et teneantur.
— Super casibus vero quomodolibet emer-
gentibus in registris vel circa ea et
modo aliquo seu forma notarius
super registris teneatur et debeat
consulere et informationem suscipere
et in scriptis exhibere consilium cancel-
larie communis nostri restituendum per ipsum
dicto notario super registris. Qui
notarius possit libere et licite et impune
absque eius preiudicio et debeat sequi
et ad executionem perducere consilium
predictorum collateralium vel duorum ex
eis et iuxta eius exigentiam et
tenorem. — Et si quis in aliquo
premissorum fuerit negligens vel
remissus incidat in penam quin-
gentarum librarum et vice qualibet com-
munis applicandarum. — Si autem
predicti collaterales malum consilium
dederint super aliquo casu pro quolibet
et vice qualibet incidant in penam
predictam de salariis potestatis et
capitanei et eorum utriusque auferendam
et retinendam eorum et utriusque
eorum tempore sindicatus ad instantiam

massariorum. Et nichilominus condempnari
debeant in restitutione dupli quantitatis
vel extimationis rei super qua consilium
fuisset exhibitum non bonum contra
formam iuris seu statutorum communis presentis
in dampnum dicti communis. Et super hiis debeat
specialiter sindicari.

Quod notarius super registris non possit aliquid registrare quod ad introitum non sit missum

a Ad conservandum utilitatem publi-
cam statuimus quod notarius super
registris in camera massariorum
non possit vel debeat quoquo modo vel
causa seu forma in registris camere
registrare aliquam quantitatem florenorum
seu pecunie vigore alicuius ordinamenti
provisionis vel legis vel statuti quod
imposterum fieret quomodolibet vigore
alicuius arbitrii etiam emanantis
ab adunantia generali vel aliter quamvis
forma. Nisi primitus per massarios
et eorum notarios et cancellarium talis
quantitas fuerit missa ad eorum introitum
oportune sub pena mille librarum
pro vice qualibet qua fuerit contrafactum.
Et nichilominus talis registratio
non teneat ullo modo. — Et quod sub
dicta pena massarii notarii et can-
cellarius talem quantitatem ad intro-
itus mictere et micti facere illico
teneantur.

Quod massarii communis teneantur mictere ad eorum introitus omne meliorament monete.

a Massarii communis presentis teneantur et
debeant et eorum cancellarius dili-
genter mictere et micti facere
ad eorum introitus et in libris introi-
tuum ipsorum ordinariis introituum
annectere per eorum notarium et cancellarium
describi et poni facere oportune
omne lucrum seu melioramentum
quod quomodolibet fieri vel provenire
contingerit tempore eorum officii de florenis
vel pecunia dicti communis provenientis
quomodolibet ad eorum manus durante
officio eorumdem. Sub pena quinge-
ntarum librarum denariorum pro quolibet contra-
faciente et vice qualibet de facto
auferendarum. Et super hoc debeant
specialiter sindicari.

Quod omnes quantitates que solum solvuntur communi presentis ad aurum vel monetam sic ad introitus micti debeant.

a Ut omnis cesset fraus in solutionibus
in camera massariorum quomodolibet
faciendis. Statuimus quod massarii

et eorum fancellus tenebantur et debeant omnem quantitatem que in auro solui deberet in camera quoquo modo et solveretur ad eorum et dicti comunis introitus ad aurum et in auro micti et poni facere diligenter. Et similiter si solutio fieri deberet in pecunia et facta esset micti et poni debeat sicut est. pena Quingentarum librarum denariorum auferendarum iure qualibet et de facto a quolibet contrafaciente. Et sic per eorum notarium in libris ordinariis describi faciant oportune. Et super hoc debeant specialiter sindicari.

Quod omnia pecunia que fieret ad aurum seu monetam sic ad introitus poni debeant.

30 Ne aliqua comuni vel singularibus personis incomoditas generetur in solutionibus faciendis presenti capitulo duximus statuendum Quod massarii comunis Perusii et eorum fancellus teneantur et debeant omnem quantitatem quam in auro soluerent seu pro auro in moneta quomodocumque et qualitercumque sic ut soluerint vel solui fecerint ad eorum et dicti comunis introitus mictere et micti facere diligenter. et per eorum notarium in libris ordinariis poni et poni facere oportune. sub pena Quingentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et iure qualibet de facto auferendarum ad instantiam cuiuslibet. Et quod super hiis debeant specialiter sindicari.

Quod omnis solutio pecunie que quolibet solveretur per massarios vel fancello micti debeat ad introitum infra tres dies et etiam registrari.

31 Ut ratio introituum diligentius semper videri queat et ne sub pretextu depositi vel alterius introitus descripto retardetur, duximus statuendum quod omnis quantitas florenorum seu pecunie que quomodolibet deberetur camere massariorum et de qua in totum vel in parte numeratio vel solutio aliqua facta fuerit massariis vel fancello in dicta camera vel alibi vel alicui persone pro eis modo aliquo seu forma quomodocumque aut qualitercumque possit et debeat infra tres dies postquam soluta fuerit, vel quomodolibet numerata per notarium et fancellum poni et micti ad introitus dicti comunis et camere antedicte et in libris descriptis ordinariis ut est opus. — Et quod infra dictum terminum idem fancellus teneatur et debeat assignare notario super registris talis solventis nomen et quantitatem etiam declarate solutum et cetera. Qui notarius super registris infra tertiam diem a die declarationis predicte teneatur et debeat quantitatem ipsam registrasse ad rationem talis solventis prout fuit oportunum. — Si quis autem in predictis vel aliquo eorum negligens fuerit vel remissus ipso facto et iure qualibet incidat in penam Quingentarum librarum. Et debeant specialiter sindicari.

Quod nulla solutio fieri possit sine solutione gabelle.

32 Ad hoc ut comune Perusii aerarii eius introitu maiora suscipiat augmenta Statuimus quod decetero nulla solutio alicuius quantitatis florenorum seu pecunie fieri possit vel debeat per massarios seu fancellum vel aliquem eorum modo aliquo seu forma vel per aliam personam pro eis alicui persone corpori collegio seu universitati quomodocumque aut qualitercumque sine solutione vel retentione gabelle ad rationem duorum solidorum pro qualibet libra quantitatis que solveretur. — Et si solutio aliqua fieret non retenta gabella seu soluta ut supra Quod massarii et fancellus soluisse intelligantur de eorum proprio et non de pecunia seu aerarii comunis Perusii. Et nichillominus quilibet contrafaciens incidat in penam Quingentarum librarum denariorum. Decernentes quod decetero non possit seu debeat per aliquos magistratus civitatis Perusii presentes seu futuros fieri aliqua lex ordinamentum seu preceptum aliquod cuius vigore aliqua solutio fieri possit vel debeat sine solutione vel retentione gabelle. Et si fieret non valeat ipso iure. Et nichilhominus quilibet contrafaciens incidat in dictam penam. Predicta tamen non vendicent sibi locum in solutionibus faciendis per massarios seu fancellum officialibus dicti comunis civibus seu forensibus vel aliis quibuscumque personis et quacumque de causa secundum formam statutorum et ordinamentorum in presenti volumine contentorum vel electionum seu conductionum celebratorum quorum vigore seu alicuius eorum solutio aliqua fieri deberet.

sine solutione vel retentione gabelle. Ita
quod per contenta in presenti capitulo non possit
preiuditium fieri aliquo quoquo modo,
nec in aliquo derogari.

Quod de proventibus camere massariorum nulla solutio fieri possit per alios nisi per massarios seu fancellum.

33 Cum mala consuetudine sit introductum in preiuditium substantie et averis rei publice perusine. Quod pagamenta fiant per emptores seu exactores comunantiarum seu gabellarum seu per debitores dicti communis vel alios extra cameram massariorum et non per massarios vel fancellum, sic quod utilitas publica non modicum fraudatur, ne talia fieri possint imposterum, presenti capitulo duximus statuendum. Quod decetero nullus emptor seu exactor alicuius comunantie seu gabelle dicti communis seu debitor vel alius quicumque possit vel debeat quoquo modo de introitibus et pecuniis debitis vel debendis camere massariorum aliquam solutionem facere vigore alicuius ordinamenti vel statuti vel provisionis quod seu que imposterum fieret quoquo modo. Etiam per habentes arbitrium ab adunantia generali aliqui persone corpori collegio vel universitati nisi massariis vel eorum fancello. Et qui contra dictam formam aliquid solverit de suo proprio et non de pecunia vel avere communis solvisse intelligatur. Et proinde habeatur ac si solutio facta non esset. Providentes et statuentes quod decetero contra predictorum exigentiam nullum ordinamentum seu provisio fieri possit vel debeat. Et si fieret ipso iure non valeat. Et nichilhominus quilibet contrafaciens incidat in penam quingentarum librarum. Volentes et declarantes quod per massarios seu fancellum de et super introitibus camere ipsorum fieri possit et debeant pagamenta et non per alios quoquo modo. Sub dicta pena ut de introitus et exitus dicte camere cuncta appareant sicut decet.

Quod nulla solutio fieri possit alicui offitiali seu fancello vacationem aliquam habenti secundum formam statutorum noviter editorum.

38 Massarii communis perusii non possint nec debeant quoquo modo aliquam florenorum seu pecunie quantitatem solvere seu solutionem facere alicui persone que vacationem aliquam haberet secundum formam statutorum noviter editorum de vacationibus offitialium disponentium et contentorum in volumine statutorum. Salvis tamen specialiter reservatis seu exceptuatis seu specialem provisionem habentibus quoquo modo vigore alicuius arbitrii emanantis ab adunantia generali. Et si solutionem aliquam faceret preter dictam formam. Quod de eorum proprio solvisse intelligantur et non de avere seu pecunia dicti communis. Et nichilhominus incidat quilibet incidat in pena quingentarum librarum denariorum. Et debeat in hiis specialiter sindicari.

Quod gabella emmarum communis aliqua exigi debeat secundum quod taxata.

34 Cum per formam statutorum communis gabella emmarum seu mensurarum comitatus perusii sit taxata et multi querant ut asseritur nonnullis modis ob deficientiam focularium vel fori velle a tali solutione et taxa exgravari. Decernimus statuentes. Quod ipsa gabella possit et debeat a castro et villa qualibet comitatus per massarios communis perusii exigi per dictos in illa quantitate et summa prout et sicut taxata et declarata est sine aliqua defalcatione seu exgravatione. Non obstante quod forum seu mercatum non haberet castra seu contrate. Vel quod tot focularia non haberent vel obstaculis non obstantibus quibuscumque. Ita quod dicta gabella exigatur et exigi debeat in illa summa prout et sicut exigi consuevit ab anno domini Millesimo trecentesimo octuagesimo quarto retro.

De exitibus camere massariorum.

36 Massarii communis perusii possint teneantur et debeant vigore eorum offitii de quacumque pecunia dicti communis que pervenit seu perveniet ad eorum manus dare et solvere et solutionem facere illis personis et illis de causis et illis temporibus et eo modo et forma prout et sicut inferius apparebit. Et iuxta et secundum formam et exigentiam capitulorum superius et infra etiam in presenti volumine contentorum et editorum de presenti anno Millesimo trecentesimo octuagesimo nono de presenti mense aprilis absque aliquo

alio precepto vel mandato libere licite et impune, omnem quantitatem florenorum seu pecunie prout et sicut inferius per ordinem declaratur.

de quantitate solvenda in vestimentis pauperum, et pro eorum cibatione.

37 In primis cum omne bonum perfectum desursum sit descendens a patre luminum, sic quod ipse solus salvet et protegat statum pacificum civitatis et communis et populum pisanum, ut reverentia sicut congruit habeatur, presenti capitulo duximus statuendum. Quod imperpetuum et anno quolibet in festo decollationis gloriosissimi martiris Herculani fiat et fieri possit et debeat annua elimosina triginta tribus pauperibus de triginta tribus vestimentis, pro quibus quidem vestimentis emi debeant quadraginta septem canne panni bigi unius florenum pro qualibet canna. Et etiam quod dicto die domini priores artium qui pro tempore fuerint teneantur et debeant triginta tribus pauperibus ob Christi reverentiam in eorum palatio comestionem dare sufficere. Et quod pro tali expensa habere possint et debeant a camera massariorum anno quolibet in dicto festo tres florenos de auro. Mandantes declarantes et statuentes quod massarii communis pisani qui pro tempore fuerint de anno in annum possint teneantur et debeant de quacumque pecunia dicti communis emere sine alio precepto vel mandato dictum pannum in quantitate quadraginta septem cannarum, et illum dictam rationem omni fraude remota, et prestare seu prestari facere dicto die Guardiano conventus observantie fratrum ordinis Sancti Francisci de Monte qui pro tempore fuerint et anno in annum, sub pena quinquagintarum librarum denariorum pro quolibet vice qualibet contrafaciente quolibet de dicto inferendarum per maiorem sindicum. Qui quidem Guardianus secundum eius puram conscientiam quam in hoc sibi penitus oneramus possit prout ut noverit convenire dictum pannum in vestimentis triginta tribus pauperibus distribuere et erogare prout et sicut noverit convenire. Et quod ipsi massarii possint et teneantur per ipsis exequiendis videlicet pro emptione dicti panni expendere de quacumque pecunia dicti communis quadraginta septem florenos de auro sine aliqua solutione gabelle. Et tres florenos dominis prioribus antedictis sine aliqua retentione gabelle de anno in annum predicta observando omni contradictione cessante aliquo non obstante.

De pecuniis expendendis pro luminariis et ...expensis cera, faculis candelis.

38 Item dicti massarii possint teneantur et debeant sine aliquo alio precepto vel mandato de quacumque pecunia dicti communis expendere pro cera emenda pro faculis et candelis, et cereis emendis et dandis et distribuendis iuxta et secundum et prout et sicut infra distincte et seriosissime declaratur quantitates pecuniarum oportunas pro infrascriptis quantitatibus cere emendis prout capient et sumant secundum valorem cere pro tempore, aliquo non obstante.

De faculis et candelis dandis ipsis officialibus et festivitatibus ordinis costantini et aliis religiosis

39 In primis dent et erogent massarii communis pisani in vigilia beati Constantii martiris infrascriptis officialibus videlicet dominis prioribus artium eorum notario cancellario abbreviatori reformationum communis pisani. Domino potestati et domino capitaneo populi et maiori sindico unam faculam cere ponderis quatuor librarum pro qualibet et quolibet ipsorum. Que facule capiunt in totum sexaginta libre cere.

Item capitaneis partis guelfe et eorum notario nuntio septem conservatoribus monete nuntio tribus massariis communis pisani numero duobus unam faculam cere ponderis trium librarum pro qualibet. Que facule capiunt in totum ad pondus triginta sex libras cere. Item duobus nuptiis capitaneorum partis guelfe unam faculam pro utroque ponderis duarum librarum pro qualibet.

Item dent et erogent priori sancti Constantii duos cereos cere in hastis ponderis viginti librarum cere deferendos ad ecclesiam sancti Constantii et

ibidem relinquendas.
Item dent et erogare debeant domino
abbati monasterii sancti petri et monachis et
clericis dicte abbatie in dicto festo sep
tem libras cere. videlicet pro domino abbate
unam facularum ponderis unius libre
et sex libras candelarum ad rationem
sex candelarum pro qualibet libra.
Item capellanis capelle sancti herculani
in ecclesia sancti laurentii et ecclesie sancti
herculani capelle superioris et capel
le inferioris libras quinque cande
larum in dicto festo. ad rationem
sex candelarum pro qualibet libra. Que
candele capiunt quindecim libr
cere.
Item gubernatori seu custodi sancte
marie de volta dent et erogare
debeant in dicto festo duas facu
las ponderis quatuor librarum cere
pro qualibet.
Item domino episcopo perusino et eius vicario
si idem vicarius erit episcopus duas fa
culas cere videlicet domino episcopo ponderis
quatuor librarum et dicto vicario po
deris trium librarum cere. Et si vica
rius non fuit episcopus erogare debe
ant unam facularum ponderis trium
librarum.
Item priori claustrali sancti laurentii
pro se et canonicis erogare debeant
quatuor libras candelarum ad
rationem sex candelarum pro qualibet
libra et ad rationem duarum candelarum
pro quolibet canonico. Et pro capellanis
sancti laurentii duas libras candelarum
dicti ponderis dandas ad rationem
unius candele pro qualibet. Que
candele capiunt in totum sex libras
cere.
Item priori totius cleri perusini pro
omnibus clericis dent et erogare
debeant decem libras candelarum
ad rationem sex candelarum pro qualibet
distribuendas ipsis clericis per
ipsum priorem ad rationem unius
candele pro quolibet.
Item guardiano sancti francisci decem et
octo libras cere videlicet pro ministro
unam facularum ponderis duarum
librarum et pro quatuor magistris in
sacra pagina unam facula pro quolibet
ponderis unius libre. Et pro aliis fratribus
duodecim libras candelarum ad rationem
sex candelarum pro qualibet libra per ipsum
guardianum unicuique fratri distribu
endarum ad processionem venienti.
Item priori sancti dominici et erogare
debeant in dicto festo decem otto libr
cere distribuendas modo et forma
prout supra de guardiano sancti fran
cisci exprimitur.
Item erogare debeant priori sancti
augustini in dicto festo quindecim
libras cere videlicet duas faculas pro duobus
magistris in sacra pagina ponderis
unius libre pro qualibet. et xiii libras
candelarum ad rationem sex libra can
delarum pro qualibet libra per ipsum priorem
distribuendas suis fratribus ad proces
sionem venientibus.
Item priori sancte marie servorum septem
libras cere. videlicet unam facularum po
deris unius libre pro magistro in
sacra pagina. et sex libras candelarum
ad rationem sex candelarum pro qualibet
libra distribuendas cuilibet fratri
venienti ad processionem.
Item priori sancti mathei pro se et fratribus
venientibus ad processionem duas libr
candelarum ad rationem candelarum pro
qualibet libra.
Item priori sancte marie nove erogare
debeant quatuor libras candelarum
ad rationem sex candelarum pro qualibet
libra distribuendas dictis fratribus
venientibus ad processionem.
Item priori sancti simonis erogare
debeant tres libras candelarum ad
rationem sex candelarum pro qualibet
libra distribuendas dictis fratribus
venientibus ad processionem.
Item capellano sancti donosii in campo
erogare debeant in dicto festo quinque
libras candelarum ad dictam rationem
sex candelarum pro qualibet libra. Que
quantitas cere pro tota dicta luminaria
capit in totum libras ducen
tas quinquaginta septem cere.

De quantitate expendenda cera erogada in vigilia translationis gloriosissimi martiris herculani.

Item teneantur et debeant dicti
massarii in vigilia translationis

R

gloriosissimi martiris Herculani Quod festum celebratur die prima martij. Dominis prioribus eorum notario, cancellario abreviatori reformationum comunis perusii. Domino potestati et Capitaneo. Capitaneis partis guelfe et eorum notario. Conservatoribus monete. Massarijs comunis perusij. nuptijs partis guelfe facularum in numero et pondere prout et sicut erogari debent in vigilia festivitatis sancti constantij, prout et quemadmodum superius continetur.

De candelis et facculis dandis clericis in vigilia dicti festi .. vicinis.

81 Item dent et erogare debeant in dicto festo capellanis sancti Herculani scilicet capelle superioris et inferioris quinque libras candelarum pro quolibet. custodi sancte marie de volta. Domino episcopo perusino et eius vicario. Priori claustrali sancti laurentij pro se et canonicis. priori totius cleri perusini pro se et clericis. Guardiano sancti francisci pro se et magistro. magistris in sacra pagina. Priori sancti dominici pro se et provinciali et magistris et fratribus. Priori sancti augustini pro se magistris et fratribus. priori servorum pro se magistro et fratribus. Priori sancti mathei pro se et fratribus. priori sancte marie nove pro se et fratribus. priori sancti simonis pro se et fratribus. Et capellano sancti honofrij erogare debeant faculas et candelas in ea quantitate et numero et pondere prout et sicut de festivitate sancti costantij per ordinem continetur.

De facculis dandis in dicto festo capelle sancti Herculani ecclesie sancti laurentij

82 Item dent et erogare debeant in dicto festo capelle sancti Herculani ecclesie sancti laurentij sexaginta faculas cereas ponderis quatuor librarum pro qualibet comburrendas in dicta capella ad laudem dei et martiris antedicti. Que capiunt in totum libras ducentas quadraginta.

De facculis dandis in festo predicto fratribus sancti dominici

83 Item dent et erogare debeant in dicto festo fratribus sancti dominici sex faculas comburrendas ad divinum offitium, ponderis quatuor librarum pro qualibet.

De expensis faciendis de cereis magnis et hastis et alijs pro honorando ymaginem beati herculani, et mercede portitorum in eum vastijs

88

Item dicti massarij possint teneantur et debeant in dicto festo fieri facere duo dupleria magna ponderis quinquaginta librarum pro quolibet in hastis. et octo dupleria parva ponderis quatuor librarum pro quolibet in hastis causa honorandi in processione ymaginem beati martiris herculani, et causa honorandi dominos priores in dicta vigilia, et in die festivitatis dominos priores et alios offitiales dicti comunis in stallis sancti laurentij more solito. Et quod pro predictis omnibus computata cera que combureretur et expensa tare cere et hastarum et portitorum in totum possint expendere et ad computum ponere in totum pro omnibus dictis duplerijs et facculis et cereis et pro hastis et portitoribus et tara octuaginta libras cere. Capit in totum cera pro dicta festivitate sancti herculani quingentas octuaginta sectem libras.

De facculis et candelis dandis dominis prioribus et clericis et fratribus in die ascensionis domini nostri yhesu christi.

84 In festo ascensionis domini nostri yhesu christi Massarij predicti teneantur et debeant erogare dominis prioribus artium Civitatis perusij decem faculas ponderis quatuor librarum pro qualibet dandas et offerendas et relinquendas ecclesie sancte marie de volta, et duo tortitia seu dupleria in hastis ponderis sedecim librarum cere relinquenda ut supra. Item dent religiosis faculas et candelas in quantitate et numero prout et sicut supra de festivitate sancti herculani exprimitur. Exceptis facculis dandis capelle sancti herculani ecclesie sancti laurentij. Possint tamen et debeant dare capellano dicte capelle quinque libras candelarum, et etiam fratribus sancti dominici dare teneantur quatuor faculas ponderis quatuor librarum cere pro qualibet et non ultra.

De facculis dandis dominis prioribus artium, et alijs in festivitate corporis christi ad ecclesiam sancti dominici.

86 Item dent et erogare debeant dicti massarij ob reverentiam corporis christi dominis prioribus artium eorum

noto cancell

Notario cancellario abreviatori reforma-
tionum. domino potestati. et capitaneo.
unam faculam cere ponderis quatuor
librarum pro qualibet earum. et quolibet
ipsorum. Capitaneis partis guelfe. eorum
notario conservatoribus monete. et massa-
riis. et nuptiis partis guelfe unam
faculam pro quolibet ponderis pro-
ut supra in festivitate sancti Constantii
est expressum.

De faculis et candelis dandis religiosis in festo corporis Christi.

37 Item dicti massarii teneantur et
debeant erogare in dicto festo
suam faculas et candelas clericis et
religiosis, exceptis fratribus sancti Francisci
nisi quatenus attesserint ipsi fratres
sancti Francisci, et etiam cereos dandos
priori sancti Constantii. et candelis dan-
dis abbati et monachis sancti Petri eo modo
et forma, et in ea quantitate, ponderis
prout sicut supra de festivitate
sancti Constantii est expressum.

De faculis dandis in dicto festo fratribus sancti Dominici.

38 Item dicti massarii teneantur et
debeant erogare in dicto festo
corporis Christi fratribus sancti Dominici,
duodecim faculas cereas ponderis qua-
tuor librarum pro qualibet earum comburen-
das ibidem relinquendas et combure-
das ad divina officia.

De bravio dando in festivitate corporis Christi fratribus sancti Dominici. et de aliis braviis dandis capellis dominorum priorum sancti Herculani et sancte Marie de Volta.

39 Item dicti massarii pro honore et reveren-
tia corporis Christi possint, teneantur
et debeant sub pena quingentarum
librarum denariorum anno quolibet in dicto
festo dare dictis fratribus sancti Dominici unum
bravium, expulsatoribus presentandis
eorum pueris in festo gloriosissimi martiris
Herculani, exceptis braviis ad que
curritur, et etiam braviis offerendis,
capellis dominorum priorum artium et sancti
Herculani, et maiestatis de Volta. Et
quod domini priores artium sub dicta pena
vel alii offitiales dicti communis non possint
seu debeant directe vel indirecte da-
tionem dicti bravii quomodolibet im-
pedire quominus quominus unum
expulsatoribus antedictis exceptis habere
possint et debeant prout superius continetur

aliquo non obstante. Possint etiam et
debeant sub dicta pena dare bravia ca-
pellis dominorum priorum sancti Herculani et sancte
Marie de Volta secundum ordinamenta facta super
huiusmodi erogationibus.

De faculis dandis dominis prioribus artium et quibusdam aliis in festivitate indulgentie apud sanctum Dominicum de mense augusti.

40 Item dare et erogare debeant dicti
massarii in festo indulgentie que est
apud ecclesiam sancti Dominici de mense
augusti, dominis prioribus artium eorum
notario, cancellario abreviatori refor-
mationum, domino potestati, et capitaneo
populi. et maiori sindico, unam faculam
pro quolibet ponderis quatuor librarum
cere pro qualibet earum.
Item capitaneis partis guelfe et eorum
notario. Conservatoribus monete et
massariis dicti communis unam faculam pro quolibet
eorum ponderis trium librarum pro qualibet
earum. Item duobus nuptiis capitaneorum
eorum partis guelfe unam faculam
pro utroque eorum, ponderis duarum librarum
cere pro utraque ipsarum.

De faculis et candelis dandis religiosis in festo dicte indulgentie.

41 Item dare et erogare debeant dicti
massarii in festo dicte indulgentie
apud sanctum Dominicum de mense augu-
sti faculas et candelas clericis et reli-
giosis. Exceptis fratribus sancti Francisci
nisi quatenus attesserint. et priore sancti
Constantii abbate, et monachis sancti Petri
faculis capelle sancti Herculani ponderis
in ea quantitate numero et pondere
prout supra est expressum, et potissime
in festivitate sancti Constantii antedicti.

(margin: dicti fratres sancti Francisci)

De faculis dandis fratribus sancti Dominici in dicto festo.

42 Item dent et erogare debeant dicti
massarii fratribus sancti Dominici in
dicto festo duodecim faculas cereas,
ponderis quatuor librarum pro qualibet
earum, relinquendas ibidem, et com-
burendas ad divina officia celebra-
da.

De candelis dandis dominis prioribus in festo beate virginis Marie.

43 Item dicti massarii erogare debeant dominis
prioribus artium in festo beate Marie
virginis in purificatione benedictas et retinen-
das pro eis et familia libras quinque
candelarum cere.

De cereis facularum dandis in festo assumptionis gloriose virginis Marie dominis prioribus et aliis.

44

In festo assumptionis gloriose virginis Marie quod celebratur de mense augusti apud ecclesiam sancte Marie de Montelucido dicti massarii teneantur et debeant erogare dominis prioribus eorum notario cancellario abbreviatori potestati capitaneo capitaneis partis guelfe eorum notariis conservatoribus monete massariis communis Perusii nuntiis partis guelfe faculas in numero quantitate et pondere cere prout supra in festivitate sancti Costantii est expressum.

De faculis et candelis dandis clericis et religiosis in dicto festo.

45

Item dare et erogare teneantur et debeant faculas et candelas clericis et religiosis in ea quantitate et pondere exceptis priore sancti Constantii et domino abbate et monachis sancti Petri. et etiam fratribus sancti Dominici. nisi quatenus accesserint dicti fratres sancti Dominici prout et sicut in festivitate sancti Constantii est expressum.

De faculis dandis ecclesie Montis Lucidi in dicto festo.

46

Item dare et erogare debeat ecclesie seu monasterio Montis Lucidi ibidem relinquendas et comburendas ad divina officia duodecim faculas ponderis quatuor librarum cere pro qualibet.

De candelis dandis disciplinatis ferentibus et referentibus imaginem salvatoris.

47

Item dent et erogent disciplinatis ferentibus et referentibus imaginem salvatoris libras decem candelarum pro utraque vice ad rationem sex candelarum pro qualibet libra.

De faculis dandis dominis prioribus artium in festo sancti Lodovici.

48

In festo beati Lodovici dicti massarii teneantur et debeant anno quolibet erogare et dare dominis prioribus artium duodecim faculas ponderis quatuor librarum pro qualibet offerendas et relinquendas ecclesie sancti Francisci de Perusio et comburendas ad divina officia. ad quam ecclesiam in dicto festo ad honorem et reverentiam beati Lodovici dicti domini priores et potestas et alii officiales forenses personaliter accedere teneantur.

De pecunia danda dictis fratribus pro pietancia in dicta festivitate.

49

Item dicti massarii dare et solvere teneantur et debeant dictis fratribus sancti Francisci loci de Perusio in dicto festo pro una pietantia seu recreatione singulis dictis fratribus facienda libras viginti quinque denariorum.

De faculis dandis dominis prioribus in festivitate sancti Augustini.

50

Item dicti massarii dare et erogare teneantur et debeant in festo gloriosissimi doctoris ecclesie Augustini dominis prioribus artium duodecim faculas cereas ponderis quatuor librarum pro qualibet relinquendas et comburendas ad divina officia in dicta ecclesia sancti Augustini. ad quam ecclesiam dicti priores potestas et alii offitiales forenses accedere personaliter teneantur.

De faculis dandis dominis prioribus artium in festo decollationis beati Herculani.

51

Item dent et erogare debeant dominis prioribus artium civitatis Perusii in festo decollationis beati Herculani dictas faculas ponderis trium librarum pro qualibet cere relinquendas capelle superioris ecclesie sancti Herculani posite in porta sancti Petri. ad quam ecclesiam dicti domini priores potestas et capitaneus et alii offitiales forenses personaliter accedere teneantur et comburendas ad divina officia.

De faculis dandis Malestante de Volta pro qualibet luminaria.

52

Item dicti massarii teneantur et debeant dare Loto Malestante de Volta pro illuminando dictum locum in qualibet ex supradictis processionibus et luminariis sancti Costantii sancti Herculani corporis Christi indulgentie apud sanctum Dominicum et sancte Marie Montis Lucidi duas faculas cereas ponderis quatuor librarum pro qualibet.

De calice dando in festivitate sancti Ambrosii fratribus sancte Marie novelle et de oblatione luminarie et oblatione de festivitatibus et de assistendo luminarie in festo sancti Lucie.

53

Item dicti massarii teneantur et debeant
fieri facere unum calicem argenteum
deauratum in quo sint sculta arma co(mun)is
papie valoris et precii decem florenorum
de auro quem calicem dicti massarii
de quacumque pecunia dicti comunis emere
teneantur et expendere dictam summam
et offerre in die festivitatis sancti ambrosii
ecclesie sancte marie nove de papia omni anno
quolibet sub pena quingentarum librarum
denariorum ob reverentiam dicti doctoris
ecclesie sancti ambrosii in cuius die et
tercia populi papiensis sue salutis sperati
readepte. Statuentes et declarantes
quod luminaria cereorum cursus et oblatio
cereorum et cereum et aliorum agendorum
in dicta festivitate et etiam in festivitate
sancti luce que celebrari consuevit pro
reliquiis gloriosissimi martiris beati
herculani que actenus fieri consueverunt
sint et esse intelligantur cassa et revo
cata. Et ex nunc cassamus cancellamus
et irritamus in omnibus et singulis et
quo ad omnia et singula que in dictis
festivitatibus pro parte seu nomine comunis
papie vel artium seu artificum dicte
civitatis retrolapsis temporibus fieri con
sueverunt. Et quod massarii comunis
papie decetero non possint seu debeant
quoquo modo directe vel indirecte
pro dictis festivitatibus vel altera earum
vel pro expeditione hactenus ordina
torum seu factorum aliquid expen
dere vel facere quoquo modo nisi
dumtaxat in oblatione dicti calicis. Et
si secus facerent de eorum proprio fecisse
intelligantur et non de pecunia
seu avere comunis papie aliquo non
obstante.

Item quibus solvenda portis
camerariis papie.

68

Item dicti massarii possint et debeant
de quacumque pecunia dicti comunis que
pervenit seu perveniet ad eorum manus
solvere quoddam debitum ad rationem
duorum soldorum pro qualibet libra pro et
de omnibus et singulis quantitatibus florenorum
seu pecuniarum quas expendent pro
quantitatibus cere et etiam pecuniarum
et calicis erogandis in festivitatibus

locis personis modis et formis prout et
sicut in precedentibus capitulis denotatur
et prout capient et firmabit aliquo non
obstante.

De modo et ordine distribuendi
faculas et candelas expressas
et festivitatibus supradictis
religiosis et cetera.

64

Item que dicti et supradicti facti reverentia
respiciunt sub debita ordinatione
procedant presenti capitulo duximus
statuendum. Et massarii comunis papie
possint teneantur et debeant in qualibet
festivitate ut supra premittitur ordi
nata et declarata videlicet in festivitate
sancti constantii in vigilia translationis
sancti herculani in festivitate ascensionis
domini nostri yhesu xpisti in festivitate corpo
ris xpisti in festivitate indulgentie
apud sanctum dominicum in festivitate
assumptionis gloriose virginis marie
ad ecclesiam monasterii montis lucidi
dare et erogare faculas et candelas
clericis et religiosis ac capellanis
distinctis et declaratis supra in festivi
tate sancti constantii iuxta et secundum
distributionem et formam ibidem
traditam et descriptam. Quas
quidem faculas et candelas dictis
religiosis et clericis dare et consignare
teneantur prioribus guardianis
locorum seu conventuum in lumina
rio seu festivitate sancti constantii de
scriptorum vel procuratoribus talium locorum
seu conventuum dando dictas fa
culas et candelas de mane in die
cuiuslibet luminarie in camera dictorum
massariorum et ponderando. Ad hoc ut
fraus aliqua committi nequeat sub
pena quingentarum librarum denariorum pro
quolibet et vice qualibet qua quomodolibet
in aliquo committit contrafactum seu
neglectum. Qui quidem priores
seu guardiani teneantur et debeant
dictas faculas et candelas erogare et
distribuere clericis fratribus et religi
osis et aliis prout et sicut supra
est expressum fideliter et sub onere
eorum conscientie prout decet. Et ad pro
cessiones fratres omnes ducere sicut
in preteritum extitit consuetum. Et

uenientibus erogare candelas et faculas et non alijs quovis modo. Aliquo non obstante.

De pecunia solvenda illis qui trahunt ad anulum in platea.

66 Item dicti massarij possint teneantur et debeant dare et solvere sine alio precepto vel mandato hastiludentibus in platea communis Perusij ad anulum in festivitatibus sancti Herculani et omnium sanctorum cuilibet lucranti anulum in utroque festo prout exigit consuetum decem libras denariorum. Aliquo non obstante.

De pecunia solvenda pro palio(?) bravium ad que curritur et pro alijs in isto casu.

67 Item possint teneantur et debeant dicti massarij expendere de pecunia dicti communis pro faciendis bravijs ad que curritur in festivitatibus sancti Herculani et omnium sanctorum, et pro tauro, porchetta, pane, accipitre et astis frangendis, in diebus ordinatis usque in quantitatem sexaginta florenorum de auro in totum in anno, ad declarationem dominorum priorum artium dicte civitatis.

De quantitate solvenda pro elimosina istis fratribus et monasterijs.

68 Item dicti massarij possint teneantur et debeant dare et solvere de quacumque pecunia dicti communis que pervenit seu pervenerit ad eorum manus, sine alio precepto vel mandato pro elimosina anno quolibet in kalendis augusti cuiuslibet anni.

fratribus sancti Francisci fratribus sancti Dominici fratribus sancte Marie Nove	pro quolibet conventu dictorum trium conventuum libras quinquaginta denariorum

et in totum libras centum quinquaginta.

Item monasterio sancte Marie de Monte Luce anno quolibet libras xxv. denariorum.

Item monasterio sancte Marie Magdalene libras vigintiquinque denariorum.

De oleo dando pro maiestate sancte Marie de volta.

69 Item dicti massarij dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant gubernatori seu rectori sancte Marie Maiestatis de volta pro oleo emendo pro lampadibus accensis retinendis in dicta Maiestate ad eius reverentiam, mense quolibet unum florenum de auro, si et in quantum oleum quod recolligitur seu recolligeretur in bonis dicte Maiestatis non sufficeret. Quo casu dictam quantitatem solvere teneantur, et aliter vel alio modo non. Et solum solvere debeant in defectum dicti olei, prout opus fuerit ad rationem unius floreni pro quolibet mense.

De pecunia danda societati Saxi in festivitate sancti Herculani.

Item cum societas Saxi in festivitate gloriosissimi martiris Herculani inferendo et referendo ymaginem dicti martiris et in ludis celebrandis in dicta festivitate se preteritis exerceat, et preteritis temporibus massarij communis Perusij in dicta festivitate hec consueverint sex flor. de auro et viginti libras denariorum, ut ad decorem dicte festivitatis valeant operare. Duximus statuendum. Quod massarij communis Perusij possint teneantur et debeant anno quolibet in dicto festo dare dicte societati Saxi dictam quantitatem sex florenorum de auro et viginti librarum denariorum sine aliquo alio precepto vel mandato. Aliquo non obstante. 70

De bravio non dando canonicis sancti Laurentij nisi comodent bravium societati Saxi in festivitate sancti Herculani.

Cum sanctissimus in Christo pater et dominus dominus Urbanus divina dei providentia papa sextus in eius adventu ad civitatem Perusij largitus fuit bravium in reverentiam et decorem festivitatis gloriosissimi martiris Herculani et ad id habeant canonici sancti Laurentij et eam convenienter comodare in dicta festivitate societati Saxi pro honorando ymaginem martiris antedicti, cum fertur et refertur ab ecclesia sancti Laurentij ad sanctum Dominicum et econverso in eius celebri festo, decernimus statuentes. Quod in quantum canonici sancti Laurentij non comodent anno quolibet in dicto festo dictum bravium dicte societati occasione predicta, quod massarij non possint nec debeant directe vel indirecte 71

quomodolibet dare seu dari facere ypo
cinonicis vel aliis pro eis aliquod
bravium ex braviis dicti comunis. Non ob
stante quocumque ordinamento dicti comunis
hactenus edito sub quacumque accepti
one verborum. Et si secus fieret eo
ipso incidant in penam V^c librarum.
Aliquo non obstante.

De pecunia solvenda capellano sancti Laurentii qui pulsat campanam scolarium.

12 Item dicti massarii dent et solvant de
quacumque pecunia dicti comunis que
pervenerit ad eorum manus capellano
sancti Laurentii qui pulsat campanam
pro scolaribus anno quolibet libras
decem denariorum sine alio precepto
vel mandato.

De quantitate solvenda offitialibus massariarum pro oleo lanternis tenendis in palatio dominorum priorum.

13 Item dicti massarii anno quolibet in
kalendis Januarii teneantur et de
beant dare et solvere sine alio precepto
vel mandato offitialibus massariarum
comunis Perusii pro oleo emendo pro lanternis
manutenendis per ipsos offitiales cum lu
mine de nocte in scalis palatii dominorum
priorum florenos decem de auro sub
pena Quingentarum librarum denariorum
pro quolibet contrafaciente. Item massa
rii presentes teneantur et debeant sub
dicta pena dare et solvere dictis offiti
alibus pro dictis lanternis emendis et
ordinandis in scalis dicti palatii adhoc
ut lumen de nocte continue habeatur
pro honore dicti palatii et etiam pro
comodo ascendentium seu descendentium
per scalas dicti palatii florenos decem
de auro. Quas quidem lanternas
dicti offitiales fieri facere et ordinare
et manutenere teneantur super sca
las dicti palatii in illis locis prout
viderint convenire. Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda offitialibus massariarum pro fonte platee et eius aqueductu.

14 Item massarii comunis Perusii teneantur et
debeant omnem quantitatem florenorum
seu pecunie pervenire ad eorum ma
nus tempore eorum offitii ex gabella que
solvitur et solvi debet in dicta camera
ex quantitatibus florenorum seu pecuniarum
per massarios solvendis sine alio pre
cepto vel mandato pro manutentione
fontis platee et eius aqueductus et cisternis
dare et solvere offitialibus massariarum
comunis Perusii temporibus et sub pena prout et
sicut in statutis seu ordinamentis dicti comunis
de tali materia disponentibus quomodolibet
continetur. Aliquo non obstante.

De pro gabelle postribuli solvendo offitialibus massariarum pro dominibus palatiorum et massariarum dicti comunis.

15 Item massarii comunis Perusii et eorum notarii
et famellus possint teneantur et
debeant sine alio precepto vel mandato
solvere et solvi facere offitialibus mas
sariarum dicti comunis pro manutentione
palatiorum et massariarum dicti comunis et
pro aliis circa eorum offitium oportunis
omnem quantitatem florenorum seu
pecunie percipiendam ex gabella dicti
postribuli anno quolibet. Et ad eorum
introitus poni et registrari facere eo
modo et forma et sub illis penis prout
ut et sicut in ordinamentis de dicta
materia et deputatione disponentibus
quomodolibet continetur.

De pretio gabelle eminarum quantitatis Perusii solvendo offitialibus massariarum ex causis infrascriptis.

16 Item massarii comunis Perusii teneantur et
debeant sine alio precepto vel mandato
offitialibus massariarum comunis Perusii pro
manutentione campanarum et horologii
et earum pulsatione et pro actonamine
mattonatis civitatis et burgorum
et portarum et fontium et pontium
civitatis burgorum et suburgorum
Perusii omnem quantitatem florenorum
seu pecunie que quomodocumque perve
nerit ex gabella eminarum et mensurarum
civitatis predicte burgorum et suburgorum.
Decernentes quod dicta gabella sit et esse
intelligatur deputata offitialibus
massariarum pro predictis omnibus exequendis.
Et quod in usus alios converti seu depu
tari non possit per massarios vel alios
offitiales sub pena Quingentarum
librarum denariorum. Et quod emptores dicte
pretes quod qui pro tempore fuerint teneantur
et debeant pretium dicte gabelle dare
et solvere dictis offitialibus et prout
solvere deberent dictis massariis.
Et quod dicti massarii teneantur et debe
ant et eorum notarii et famellus dictam
quantitatem ad petitionem dictorum offitia
lium sub dicta pena ad eorum introitus
et exitus poni facere et etiam registrari

ad rationem emptorum prout et sicut fuerit oportunum. Decernentes etiam quod in casu quo dicta gabella non uenderetur. Quod fructus redditus et prouentus eiusdem, solui debeant dictis offitialibus massariorum. Aliquo non obstante.

De salario soluendo dictis offitialibus et aliis dictis festis per massarios.

77 Massarij dicti comunis possint teneantur et debeant sine alio precepto uel mandato, dare et soluere septem domicellis deputatis seu deputandis per dominos priores et camerarios in palatio habitationis dominorum priorum artium Ciuitatis pistorii ad seruitia ipsorum dominorum, et pro honore offitij prioratus solum uisa eorum electione, florenos duos de auro, pro quolibet eorum, et quolibet mense sine aliqua solutione uel retentione gabelle sub pena centum librarum pro quolibet, et uice qualibet si fuerint negligentes.

De pecunia soluenda pro raubis septem domicellorum.

78 Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant pro septem raubis septem domicellorum deputatorum seu deputandorum ad seruitia dominorum priorum pro quolibet anno in festo beati constantij ad rationem decem florenorum de auro pro qualibet rauba in totum pro quolibet anno florenos Settuaginta sine aliqua solutione gabelle. et dictam quantitatem soluere teneantur sub pena centum librarum pro quolibet et uice qualibet qua fuerit contrafactum, uisa solum eorum electione sine aliquo alio precepto uel mandato.

De quantitate soluenda pro raubis nuptij et famulorum portinarij et dominorum priorum et eorum notarij.

79 Item dare et soluere teneantur et debeant dicti massarij sine alio precepto uel mandato, solum uisa electione eorum pro indumentis nuptij dominorum priorum, et pro duodecim raubis famulorum, et portinarij et eorum notarij, ad rationem quatuor florenorum auri pro qualibet rauba dictorum famulorum et portinarij, et pro indumentis nuptij sextum florenorum auri, de duobus mensibus in duobus mensibus in totum florenos

Sexagintaquatuor de auro cum debita tamen retentione gabelle. Sub pena Quinquaginta librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et uice qualibet :-

De salario soluendo sacriste capelle dominorum priorum.

Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant mense quolibet Ser Anselmo sacriste capelle dominorum priorum, uel eius successori pro suo salario unum florenum de auro cum debita retentione gabelle. Sub pena centum librarum denariorum. 80

De salario soluendo cocho, guactaro, et ... pro palatio dominorum priorum.

Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant uni quocho eligendo per dominos priores pro toto tempore offitij prioratus duorum mensium flor. quatuor de auro. — Item uni guactaro, et qui uerrat palatium dominorum priorum eligendo per dictos dominos priores tempore offitij prioratus, et ferat ad coquinam et ad salam in totum florenos tres de auro. Et quod dictas quantitates soluere teneantur et debeant solum uisa eorum electione sine alio precepto uel mandato cum debita retentione gabelle. Sub pena centum librarum denariorum. 81

De salario soluendo notario dominorum priorum pro scripturis restituendis.

Item soluant et soluere teneantur et debeant notario dominorum priorum pro salario scripturarum, et libri restituendi in cancellaria comunis pistorii per eum in forma publica de omnibus de quibus rogatus fuerit pro tempore cuiuslibet prioratus florenos decem de auro cum debita retentione gabelle. 82

De salario soluendo cancellario comunis pistorii pro uictu et aliis expensis.

Item dent et soluant et dare et soluere teneantur et debeant cancellario comunis pistorii pro eius cotidiano uictu temporibus et sub pena, prout in eius electione exprimitur ad rationem uiginti soldorum denariorum pro quolibet die sine aliqua solutione uel retentione gabelle pro anno quolibet in totum libr. Trecentas sexaginta sex denariorum. 83
= Item eidem pro lumine habendo ...

cancellaria communis Perusii mense quolibet duas libras candelarum cere sine aliqua solutione gabelle. — Item eidem anno quolibet in subsidium expensarum ultra dictas quantitates florenos quindecim de auro sine aliqua solutione gabelle. Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda abreviatori reformationum communis Perusii pro expensis et pensione domus.

83 Item dicti massarii possint teneantur et debeant dare et solvere abreviatori reformationum communis Perusii temporibus et sub pena in eius electione contentis pro sublevatione expensarum anno quolibet florenos quindecim de auro sine aliqua solutione vel retentione gabelle. Item solvere teneantur et debeant pro pensione domus eius habitationis de anno in annum quantitatem florenorum seu pecunie declarandam per dominos priores artium prout et sicut in eius electione exprimitur. —

De quantitate solvenda domino Petro de Tereno pro pensione eius domus.

84 Item dicti massarii possint teneantur et debeant dare et solvere domino Petro de Tereno pro pensione domus eius habitationis anno quolibet quantitatem declarandam per dominos priores artium civitatis Perusii secundum formam electionis eius. Salvo quod non possit excedere summam novem florenorum de auro in anno.

De quantitate solvenda pro raubis et caputeis nuptiorum capitaneorum partis guelfe.

86 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant duobus nuptiis capitaneorum partis guelfe pro duabus raubis et duobus caputeis anno quolibet florenos viginti de auro et libras decem.

De quantitate solvenda pro raubis tubatorum et naccharini communis Perusii.

87 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant pro septem raubis tubatorum et unius naccharini ad rationem decem florenorum pro qualibet rauba solum visa eorum electione anno quolibet in totum florenos septuaginta de auro retinendo gabellam ad rationem duodecim denariorum pro qualibet libra.

De salario solvendo tubatoribus et naccharino.

88 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant pro salario decem tubatorum et unius naccharini cum uno equo pro quolibet eorum ad rationem quinque florenorum de auro quolibet mense et quolibet eorum si ronzenum retinuerint; et si ronzenum non retinuerint ad rationem trium florenorum pro quolibet mense et quolibet eorum; de quo quidem ronzeno monstram et assignamentum facere teneantur sicut in aliis ordinamentis camere est expressum. Et pro duas quantitates tam pro raubis quam pro salario ipsi massarii solvere teneantur sub pena quinquaginta librarum denariorum pro qualibet vice retinendo gabellam ad rationem duodecim denariorum pro qualibet libra solum visa eorum electione seu conducta. Aliquo non obstante. —

De salario solvendo offitialibus super bollectino.

89 Item dicti massarii teneantur et debeant solvere tribus offitialibus deputatis seu deputandis super bollectino ad rationem octo florenorum auri pro quolibet mense inter omnes solum visa eorum electione, aliquo non obstante, cum debita tamen retentione gabelle, sub pena centum librarum denariorum pro quolibet eorum et vice qualibet si in solvendo fuerint negligentes.

De salario custodum carcerum.

90 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant quinque custodibus carcerum communis Perusii pro tempore duorum mensium ad rationem duodecim soldorum denariorum pro quolibet eorum et quolibet die solum visa eorum electione seu publicatione de duobus mensibus in duos menses libras centum octuaginta denariorum. — Et si plus minusve caperent dies pro bimestrali tempore solvere debeant ad rationem duodecim soldorum denariorum pro quolibet die ut caperent. Aliquo non obstante.

57v

De pecunia solvenda pro oleo et aqua pro carceribus.

91 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato custodibus carcerum communis Perusii, solum visa eorum electione seu publicatione, pro oleo habendo pro lumine tenendo in dictis carceribus, etiam pro aqua habenda pro carceratis, florenos duos de auro, de duobus mensibus in duos menses. Aliquo non obstante.

De salario solvendo bono homini et notario carcerum.

92 Item dare et solvere teneantur et debeant bono homini et notario dictorum carcerum pro eorum salario de duobus mensibus in duos menses libras decem denariorum, solum visa eorum electione seu publicatione.

De salariis solvendis sindicatoribus offitialium forensium et notariis.

93 Item dicti massarii teneantur et debeant dare et solvere sindicatoribus offitialium forensium communis Perusii, solum visa eorum electione seu publicatione, pro eorum salario libras quinque denariorum pro quolibet eorum, et notario ipsorum sindicatorum, solum visa eius electione seu publicatione, florenos duos pro quolibet offitio sindicatus. Aliquo non obstante.

De salario solvendo baiulis communis Perusii.

94 Item dicti massarii possint, teneantur et debeant, sub pena centum librarum pro quolibet et vice qualibet, usque in numero duodecim baiulorum, tam electorum quam eligendorum per dominos priores artium, ad rationem duorum florenorum pro quolibet eorum et quolibet mense, solum visa eorum electione et habita fide ab offitialibus quibus sunt vel erunt deputati de ipsorum servitio, de tempore in tempus, ad hoc ut illis debeat satisfieri qui servient prout decet. Et quod ipsi baiuli teneantur et debeant ferre birretum rubeum cum armis communis Perusii, secundum formam ordinamenti de tali materia disponentis. Et quod pro salario dictorum baiulorum sint in spetie deputati introitus quos offitiales quibus tales baiuli servient venire fecerint in camera massariorum, ut temporibus debitis ipsis baiulis satisfiat. Aliquo non obstante.

De salario solvendo offitialibus armarii.

95 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant offitialibus armarii librorum communis Perusii pro quolibet eorum pro tempore semestrali ad rationem octo florenorum de auro pro quolibet eorum, in totum florenos sexdecim de auro, solum visa eorum electione seu publicatione. — Predicta tamen non vendicent sibi locum in offitialibus electis de presenti mense aprilis anno Domini millesimo CCCLXXXVIII°, in offitiales armarii, qui salarium percipere vel habere non possint a communi Perusii quoquo modo.

De salario solvendo notario et uni famulo offitialium custodie.

96 Item dicti massarii dare et solvere teneantur et debeant uni notario offitialium custodie et uni famulo dumtaxat deputato seu deputando per offitiales custodie ad eorum servitia, solum visa eorum electione seu publicatione, de duobus mensibus in duos menses, in totum pro tempore bimestrali florenos quatuor de auro, cum debita retentione gabelle, videlicet unum florenum pro quolibet et quolibet mense. Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda pro pennonibus tubatorum.

97 Item dare et solvere teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato pro pennonibus tubatorum et eorum filomentis dandis tubatoribus communis Perusii anno quolibet tempore consueto, et expendere propterea de quacumque pecunia communis Perusii quolibet anno usque in summam quinquaginta quinque florenorum de auro pro omnibus predictis.

De quantitate solvenda pro iustitia facienda pro malapersona et aliis oportunis.

98 Item dent et solvant et dare et solvere teneantur et debeant pro iustitia facienda cuilibet malapersone et vice qualibet ad bollectinum offitialium forensium qui iustitiam fieri fecerit libras duas denariorum perusinorum. Et pro aliis causis oportunis propterea, secundum bollectinum talium offitialium, omnem quantitatem oportunam, prout et sicut in alio statuto camere massariorum continetur.

De terzia pro solvenda ex condemnatione solita haberi ab officialibus.

99

Item dare et solvere teneantur et debeant heredibus occisi vel occidendi sine alio precepto vel mandato tertiam partem totius condemnationis que solveretur communi Perusii prout et sicut in aliis statutis camere massariorum exprimitur.

De pretio inventionis officialium forensium solvendo

100 Item dicti massarii possint teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato dare et solvere omnibus et singulis officialibus pro inventionibus armorum et inventis de notte et pulsatis ... castellanorum et famulorum et potestatum et rectorum comitatus et civitatum et terrarum suppositarum communi Perusii. Et de inventis contra devetum. Et in salaria ... eidem committentibus. Et de aliis que venire fecerint in communi omnes quantitates florenorum et pecuniarum eis debitas per formam statutorum dicti communis de tali materia disponentium, et secundum formam eorum electionum. Aliquo non obstante.

De salario dando mundatori platee et pro Maneo

101 Item dicti massarii possint teneantur et debeant sine alio precepto vel mandato dare et solvere mundatori platee communis Perusii anno quolibet visa solum electione facienda per officiales massariorum de tali mundatore libras quinquaginta denariorum. Et talem solutionem facere teneantur et debeant illis temporibus et terminis et sub illis penis et cum illa retentione pro ... ratam pro neglectu mundationis, prout et sicut declaratum fuerit per dictos officiales. — Decernentes quod pro uno anno sit et esse intelligatur conductus vigore presentis capituli ad mundandum dictam plateam et collem Landonis Johannes vocatus Maneo de porta Sancti Angeli et parrochia Sancti Fortunati sub illis pactis modis et conditionibus, prout et sicut per dictos officiales fuit declaratum. — Cum Johannes per dictos officiales si bene se gesserit reconfirmari valeat prout putaverint convenire. — Cui quidem Johanni dicti massarii ad declarationem dictorum officialium possint teneantur et debeant anno quolibet dare et solvere dictam quantitatem quinquaginta librarum illis temporibus et eo modo et forma prout per ipsos officiales fuerit declaratum. Sub pena centum librarum pro vice qualibet et quolibet recusante. Aliquo non obstante.

De salario solvendo officialibus camporum comunis 102

Item dare et solvere teneantur et debeant duobus officialibus camporum ... comunis Perusii solum visa eorum electione seu publicatione pro anno quolibet florenos triginta de auro pro utroque eorum. — Et si contingeret per dominos priores et camerarios unum alium eligi in officialem cum eisdem, ipsi similiter solvere debeant ad dictam rationem triginta florenorum in anno solum visa eius electione. — Et huiusmodi solutionem facere debeant de pecunia pasture clusii vel alia quacumque pecunia. Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda advocato communis Perusii et expendenda in causis communis etc.

103 Item dicti massarii possint teneantur et debeant dare et solvere pro salario advocati vel sindici communis Perusii questione pro defensa iurium communis in aliqua lite controversia vel causa mota vel movenda contra commune Perusii eligendi per dominos priores artium ad mandatum dictorum dominorum priorum et camerariorum anno quolibet usque in decem florenos de auro pro quolibet eorum. — Et pro scripturis que fieri occurrerent in aliqua controversia lite questione vel causa que quomodolibet moveretur seu mota esset contra commune Perusii possint expendere quantitatem oportunam ad mandatum dictorum dominorum priorum et camerariorum artium civitatis Perusii qui pro tempore fuerint obtempto partito ad bussolas et fabas albas et nigras ad minus per duas partes in quolibet casuum predictorum. Aliquo non obstante.

De salario solvendo domino camerario ... civitatis Perusii ... solvatur et provisione notarii.

104

C Cum retrolapsis temporibus mala consuetudine sit servatum. Quod camerarii artium pro eorum semestrali salario habere consueverint flor. centum sine aliqua solutione gabelle. Et dictam summam distribuerint inter eos, et ita partem perceperit qui ad consilia non venerit, sicut qui assidue interfuit circa negotia publica laborando, quod est a rationis debito et bono publico protinus alienum. Ut in futurum talis inconvenientia succidatur, et laborans premia suscipiat, et non deficiens in labore, presenti capitulo duximus statuendum. Quod deceptero post finem offitii presentium camerariorum, eorum offitium finientium de presenti anno millesimo trecentesimo octuagesimo nono de mense Junii. Quotiens camerarios contigerit congregari consilium. Ser Petrus de Trevio, et quilibet alius eius successor, possit teneatur et debeat distincte legere nomina omnium camerariorum in ipso consilio. Et signare nomina eorum qui dicto consilio interfuerint, et steterit usque ad finem consilii. Et talium camerariorum nomina copiare, et infra secundam diem inclusive a die congregationis consilii sub pena duarum librarum si fraudem aliquam vel negligentiam commiserit et vice qualibet de suo salario auferendarum in scriptis mictere in capsam camere massariorum ubi inquisitiones mictuntur. Describendo diem congregationis in cedula et nomina ipsorum. Et quod in fine sex mensium talis capsa debeat aperiri per massarios, et videri debeant cedule inmisse continentes nomina talium camerariorum. Et hiis visis debeant videre libros notariorum dominorum priorum de tempore in tempus, et examinare numerum camerariorum repertorum cum numero descripto in libris talium notariorum, si concordat numerus cum numero in congregationibus consiliorum. Et quod hiis visis ipsi massarii sine alio precepto vel mandato possint teneantur et debeant solvere infra quindecim dies elapso semestri, sub pena quingentarum librarum de quacumque pecunia dicti communis que pervenit seu perveniet ad eorum manus ad rationem quinque soldorum pro quolibet et qualibet vice talibus camerariis descriptis in cedulis repertis in dicta capsa prout supra est expressum. Sine aliqua solutione vel retentione gabelle. Salvo quod de tota predicta quantitate solvenda teneantur et debeant detrahere et defalcare flor. quatuor de auro, et solvere Ser Petro de Trevio pro eius labore pro tempore semestrali. Et similiter eius successori de tempore in tempus, prout extitit consuetum. Declarantes quod in quantum prefatus Ser Petrus, vel eius successor in assignando plures camerarios quam in libris notariorum inveniatur, quod talibus ultra descriptum numerum in genere in libris notariorum, de suo eorum salario solvere et satisfacere teneantur, et cogi debeat eo ipso ad dictam rationem, quinque soldorum pro quolibet camerario et vice qualibet cum effectu. Declarantes quod omne aliud salarium quod ipsi camerarii deberent suscipere per formam statutorum, vel ordinamentorum dicti communis, sit et esse intelligatur sublatum et remotum. Et quod solummodo dictum salarium, prout supra exprimitur, solvi debeat, et non aliud, vel aliquo quoquo modo. Et si solveretur contra seu preter dictam formam, de eorum proprio solvisse intelligantur, et non de pecunia communis predicti. Et nichilominus pro quolibet et vice qualibet incidant in dictam penam. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

Quod nullus qui esset condempnatus vel qui [illegible] possit eligi vel eligi ad aliquam ambaxiatam seu offitium aliquod. Et similiter [illegible] cum armis.

C Cum mala consuetudine sit introductum Quod condempnati seu exbanniti pro aliquo crimine, contumacia vel debito seu quasi, quererit nonnulli

104

colorib(us) condemnationem directe vel indirecte expensis comunis solvere aut excomputare. Quod turbat civium unitatem et iustitiam ledit undique, ne imposterum talia committantur, presenti capitulo duximus statuendum.

Et decetero nullus qui esset exbannitus et condemnatus seu exbannitus tantum vel condemnatus tantum dicti comunis vel exbanniretur seu condemnaretur in posterum vel contra quem ad presens vel in futurum procederetur pro aliquo maleficio crimine delicto vel quasi aut contumacia aliqua quacumque ratione vel causa quomodocumque aut qualitercumque pendente tali processu et donec eius condemnationem non solverit et post solutionem dicte condemnationis per octo dies possit seu debeat per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito aut aliquis alius pro eo seu eius occasione vel causa tacite vel expresse quomodolibet conduci aut refirmari ad aliquod stipendium seu provisionem comunis Perusii. nec ad aliquod offitium custodiam gubernationem seu rectoriam alicuius terre vel loci. nec ad aliquem honorem seu ambaxiata comunis Perusii deputari eligi vel assumi. nec aliquod stipendium salarium provisionem seu emolumentum vel aliquid aliud sibi vel alteri pro eo seu eius occasione vel causa directe vel indirecte dari seu concedi quocumque aut qualitercumque expensis comunis Perusii vel alterius cuiuscumque pena tam conducenti eligenti et assumenti quam solventi. et quod etiam conducto electo vel aliter assumpto acceptanti vel scribenti mille librarum denariorum sibi de facto auferendarum per quemlibet offitialem comunis Perusii et sub pena perpetue infamie et privationis eo ipso omnium offitiorum. Et nichillominus quod secus vel aliter factum fuerit non teneat eo ipso iure. et quilibet solvens de suo solvisse intelligatur et non de pecunia seu avere comunis Perusii. Super quibus quilibet possit et debeat specialiter sindicari.

Et predicta etiam ut dicentur sibi locum in inveniens cum armis et etiam in incendiis imposterum. Aliquo non obstante.

De registro faciendo de condemnationibus condemnatorum in camera massariorum

Cum per ignorantiam massarii non valeant in dampnum comunis seu eorum preiudicium errores committere duximus statuendum. Quod offitiales armarii et eorum notarii de presenti anno electi Millesimo trecentesimo octuagesimo nono et de mense aprilis possint teneantur et debeant fieri facere duo registra in cartis membranis. quorum alterum stare debeat in camera conservatorum. et alterum stare debeat in camera massariorum sub tabulis ligata. In quibus quidem registris teneantur et debeant sub compendio registrare et registrari facere omnes et singulos condemnatos dicti comunis a Millesimo trecentesimo sexagesimo quinto de mense decembris citra. describendo nomen condemnati. prout descriptus est in condemnatione. cum nomine pronomine et agnomine et loco. et tempore et quantitate seu qualitate condemnationis per ordinem alphabeti. ut facilius valeant inveniri. et huiusmodi registra fieri fecisse teneantur et misisse ad dictas cameras infra duos menses a die principii eorum offitii. sub pena quinquaginta librarum. — Et per massarios comunis Perusii ad bullettinum dictorum priorum teneantur et debeant sub dicta pena emere cartam oportunam et libros aptam facere sub tabulis prout fuit oportunum. In futurum autem quilibet offitialis forensis comunis Perusii qui condemnationem aliquam tulerit contra aliquem quoquo modo possit teneatur et debeat infra [illegible] diem a die condemnationis late sub pena predicta de suo salario retinenda et auferenda vice qualibet in dictis cameris per notarium qui rogatus fuit de tali condemnatione per ordinem alphabeti ut supra exprimitur.

registrari facere in registris utriusque
camere quemlibet debitorem condempnandi
cum nomine pronomine agnomine loco
et tempore sub compendio et cum quanti
tate condempnationis. Que quidem
registra ad presens fieri possint et
debeant per dictos massarios prout et
sicut superius continetur. Et omnia
decernentes ut conservatores massarii
et alii offitiales communis perusii
neminem possint conducere vel eli
gere qui esset condempnatus vel
aliter assumere seu salarium pro
visionem vel stipendium solvere
vel aliquid concedere quoquo modo.
Et etiam ut executio fieri possit
et debeat contra exbannitos et con
dempnatos et imposterum condempnandos
pro administratione iustitie et
utilitate publica sicut decet. Aliquo
quod loqueretur in contrarium quolibet
non obstante.

de electione castella
norum et stipendio sol
vendo per massarios

104

Quia sepenumero contingit quod
ad custodiam castrorum seu locorum
comitatus perusii vel terrarum
subiectarum ipsi communi ob causas emer
gentes et suspitiones que dictis
talibus locis oriuntur pro statu communis
perusii opus est aliquem castellanum
dirigere presenti capitulo duximus
statuendum. Quod quotienscumque
necessitas flagitaret domini priores
et camerarii artium civitatis
perusii obtempto tamen partito
super unaquaque electione cuiuslibet
castellani ad bussolam et fabas al
bas et nigras per omnes priores con
corditer vel ad minus per novem
et per omnes camerarios concorditer
vel ad minus triginta quinque possit
et eis liceat eligere et deputare
in castellanum seu castellanos
illos quos putaverint convenire
et mictere ad illa loca prout et
sicut putaverint oportunum. Salvo
quod neminem possint eligere qui
esset debitor communis perusii vel condempnatus

seu exbannitus modo aliquo seu forma.
Et etiam salvo quod remissio aliqua super
tali electione seu deputatione fieri
non possit sed expresse nominatio
et electio fieri debeat in consilio dictorum
priorum et camerariorum et loci ad quem
dirigitur. Et etiam salvo quod nemi
nem possint conducere eligere
pro maiori tempore nisi usque ad spa
tium unius mensis. Et etiam
salvo quod nullus possit conduci cum
pluribus pagheis nisi usque in numerum
trium pagarum cuius persona computata
loci et persone et oportunitatibus qua
litate pensata. Et si secus vel
aliter fieret quod factum fuerit
non teneat ipso iure. nec aliquid
solvi possit seu debeat quoquo modo.
Et qui solveret contra dicta forma
de suo proprio solvisse intelligitur.
~~Et nichilhominus~~ Et non de avere
seu pecunia dicti communis. Et nichil
hominus tam eligens quam solvens
quam etiam acceptans pro quolibet et
vice qualibet incidant in penam
Quingentarum librarum denariorum. Decer
nentes quod massarii communis perusii possint
teneantur et debeant visa tali elec
tione facta iuxta exigentiam
premissorum seu facienda tales ca
stellanos et eorum famulos conducere
et descripti facere per pila et signa et
sicut fit de gentibus armigeris
et de quacumque pecunia dicti communis
sine alio precepto vel mandato sol
vere et solvi facere ad rationem
duorum florenorum cum dimidio pro
qualibet pagha retinendo tamen
debitam gabellam ad rationem
duorum soldorum pro qualibet libra.
A quibus quidem castellanis et
eorum famulis reinveniri possit et
debeat monstra prout et sicut
reinveniri debet de aliis castellanis
et eorum famulis et punctari et
puniri prout et sicut debent
alii castellani secundum formam statutorum
camere conservatorum et prout
in ipsis statutis seriosius continetur.

Et talis descriptio castellanorum et si-
milium fieri possit et debeat per notarium
supra extimis camere massariorum in
uno libro de per se. Qui quidem
notarius sub dicta pena infra tres
dies a die talis conducte teneatur
debeat nomen talis castellani cum
numero peditum in loco ad quem
dirigitur descripsisse et registrasse in
cancellaria comunis perusii in libro con-
ductarum prout de conductis facien-
dis per cameram conservatorum
in statutis dicte camere continetur.
Volentes et declarantes quod illi qui
in dicto libro cancellarie descriptus
non esset dicti massarii non possint
vel debeant de pecunia dicti comunis
aliquid solvere pro eius stipendio
seu provisione occasione predicta.
Sed si solvissent de eorum proprio in-
telligantur. Et ad omnia et singula
tam massarii quam notarius teneantur
in tali casu prout et sicut de co-
nservatoribus monete et notarius
super conductis in statutis dicte ca-
mere conservatorum seriosissime con-
tinetur. Aliquo quod loqueretur
in contrarium non obstante.

De electione ambaxia-
torum et salario soluto
per mass.

18

Cum multitudo ambaxiatorum a multo
tempore citra sub variis coloribus
non tam in effectu pro statu et
honore comunis perusii sed pro privata
utilitate electorum per dominos priores
artium civitatis perusii maximam
quantitatem pecunie exhauserit ex
substantia comunis perusii ex camera
massariorum, ne igitur imposterum
predicta fieri queant pro utilitate pu-
blica presenti capitulo duximus
statuendum quod de cetero nullus
in ambaxiatorem reformatorem
seu comissarium dicti comunis vel alio
nomine iter agens ad aliqua comu-
nitatem corpus collegium dominum
vel aliam quamcumque personam sin-
gularem vel ad aliquid aliud agen-
dum cum provisione seu salario

percipiendo a comuni perusii vel
aliqua singulari persona possit seu de-
beat eligi seu deputari vel aliter
assumi nisi dumtaxat per dominos
priores et camerarios artium civi-
tatis perusii misso semper partito et
obtempto per duas partes ad minus
ad bussolam et fabas albas et nigras
inter dominos priores de per se et dominos
camerarios de per se. Et quod talis
electio et nominatio persone et loci
ad quem dirigitur fieri debeat in
consilio camerariorum. Ita quod super
nominatione vel electione remissio
fieri nequeat in aliquem vel aliquos
quoquo modo. Et si fieret non va-
leat ipso iure. Et quod in tali electione
declarari debeat tempus pro quo stare
debeat in tali ambaxiata considerata
qualitate facti et loci distantia. Ita quod
in tali mandato seu electione non
possint illa verba apponi consueta videlicet
quod solum possit pro illis diebus quibus
ultra dies declaratos et cetera steterit vel
alia verba eundem effectum impor-
tantia quoquo modo. Et quod ambaxi-
ator comissarius seu reformator
eligendus vel quovis alio nomine
diceretur non possit vel debeat
ultra tempus appositum in electione
stare nec salarium seu provisionem
consequi nisi antequam reverteretur
si necessitas flagitaverit standi
ultra tempus in prima electione pre-
fixum declaratum fuerit et temporis
limitatum appositum per dominos priores
et camerarios obtempto partito ut
supra est expressum videlicet eo existente
in ambaxiata seu comissione et loco
ad quem directus esset. Decernentes
quod post eius redditum nulla possit
fieri provisio seu ratihabitio vel
aliquid aliud pro consequendo
salarii provisionis vel mercedis
alicuius pro tali tempore occasione predicta
modo aliquo seu forma. Et si
fieret non valeat nec teneat
ipso iure. Et massarii seu offitiales
dicti comunis vel eius debitores non
possint nec debeant propterea

dictam formam aliquid solvere vel solvi facere, vel concedere quoquo modo directe vel per obliquum. Et si aliquid solverent quod de eorum proprio solvisse intelligantur. Et non de pecunia seu avere communis predicti. Et nichilominus quilibet contrafaciens in predictis vel aliquo eorum ipso facto et vice qualibet incidat in penam Quingentarum librarum per maiorem sindicum auferendarum, sub dicta pena de suo salario auferenda, vice qualibet si fuerit in premissis negligens vel remissus. Qui quidem ambaxiatores ut supra premictitur eligendi, et quilibet eorum habeant et habere possint equos et salarium consuetum secundum formam aliorum statutorum dicti communis de electione ambaxiatorum disponentium quoquo modo. Salvo et reservato quod in comitatu perusii non possit nec debeat micti nisi dumtaxat unus ambaxiator cum duobus equis cum salario triginta solidorum denariorum pro quolibet die declarato et quolibet equo et non ultra. Et etiam salvo quod nulli doctori electo seu eligendo ad legendum in studio perusino in aliqua scientia seu facultate non possit seu debeant ipsi vel alii cuicumque pro eis aliquid solvi occasione alicuius ambaxiate vel commissione sub dicta pena. Nisi dumtaxat illis doctoribus qui eligi possint in ambaxiatores secundum formam ordinamentorum studii perusini, vel illis qui non eligerentur per sapientes studii seu per scolares, et etiam qui electi non sunt ad legendum in studio antedicto in forma seu secundum ordinamenta studii antedicti. Et etiam salvo quod non possit alicui exbannito seu condemnato dicti communis vel contra quem procederetur prout in precedentibus capitulis denotatur. Nec etiam alicui qui esset debitor communis in cancellaria registratus

vel alteri pro eis seu aliquo eorum aliquam quantitatem solvi competere quoquo modo. Sub pena et prout in precedentibus capitulis est expressum. Statuentes et declarantes quod ambaxiatoribus eligendis iuxta predictorum continentiam per dominos priores et camerarios vel eorum procuratoribus massarii communis predicti possint teneantur et debeant iuxta solum electione tempus expresse contineri et declaratum prout superius denotatur solvere et satisfacere de quacumque pecunia dicti communis in ea quantitate prout in tali electione et mandato contentum fuerit declaratum. Irritantes ex nunc et cassantes omnem ad hoc potestatem et facultatem concessam dominis prioribus artium per formam aliorum statutorum dicti communis dirigendi ambaxiatorem seu ambaxiatores ad terras subiectas communi perusii vel alio quoquo modo. Volentes quod electio nominatio et missio ambaxiatorum reformatorum seu commissariorum solum pertineat atque spectet ad consilium dominorum priorum et camerariorum prout fuerit superius continetur. Remicti tamen possit nominatio de dumtaxat in dominos priores in casibus arduis sicut providebitur in tali consilio. Aliquo non obstante.

De emendatione equorum [illegible] vel mortuorum factorum ambaxiatoribus seu offitialibus forensibus

Cum preteritis temporibus emendatio 109
facta ambaxiatoribus destinatis
per commune perusii et offitialibus forensibus
de equis seu roncinis inutilibus effectis seu mortuis sepe sepius exorbitaverit a debito rationis cum privata affectio ultra debitum et dampnum communis perusii exhibuerit vires suas considerato quod talis emendatio precedentibus probationibus factis coram massariis fieri debeat ad mandatum dominorum priorum ut negotia communis diligentius peragantur. Et fiat tamen debita emendatio dampni passis

in emendatione equorum mutilium effec-
torum seu mortuorum in servitium
communis Perusii presenti capitulo duximus
statuendum. Et decetero nulla
emendatio equorum vel ronçinorum
mortuorum vel mutilium effectorum
in aliqua ambasiata vel offitio in
servitium communis Perusii fieri possit
seu debeat alicui ambasiatori
vel alii cuicumque persone necnon
alicui offitiali forensi vel alteri
pro eis vel aliquo eorum directe
vel indirecte per massarios vel
alios offitiales dicti communis nisi per
probationes legitime facte fuerint
coram massariis secundum formam
aliorum statutorum de tali materia
disponentium. Et nisi declaratio
quantitatis solvende pro tali emen-
datione solvenda facta fuerit per
dominos priores et camerarios artium
qui pro tempore fuerint, obtempto tamen
partito super tali declaratione ad bus-
solum et fabas albas et nigras ad
minus per duas partes consilii de-
dominorum priorum et camerariorum
videlicet dominorum priorum de perfecto numero
septem adminus in concordia et
camerariorum de ipsis secundum formam
statutorum communis Perusii. Secundum quam
declarationem massarii possint
et debeant solvere omnem quantitatem
pecunie declarandam, solutam
visis probationibus de tali declaratione.
Et aliter vel alio modo talis e-
mendatio fieri non possit vel de-
beat quoquo modo vel aliquid
propterea dari vel solvi. Et
qui contra dictam formam aliquam
quantitatem pecunie vel aliud prop-
terea fecerit solverit seu dederit
de suo proprio solvisse intelligatur
et non de pecunia seu bonis dicti
communis. Et nichillominus quilibet
contrafaciens incidat ipso facto
et vice qualibet in penam quin-
gentarum librarum denariorum. Ad-
mentes ex nunc potestatem quamlibet
dominis prioribus talem emendationem
declarandi seu mandata faciendi
sine deliberatione dictorum dominorum
camerariorum aliquo non obstante.

De honorandis ambaxiatoribus et aliis spectabilibus viris venientibus Perusii &c. 110

b [D]e honori communis sicut congruit
et utilitati publice consulatur
decernimus statuentes. Et
decetero quotiens ad civitatem
Perusii venerint aliquis dominus
vel aliqua spectabilis persona seu
aliqua ambaxiata alicuius communitatis
vel domini et videretur convenire
pro magnificentia et honore communis
Perusii tales venientes aut eorum
aliquem honorare in convivando
vel in exeniorum largitione aut
in persolvendis expensis hospitii
pro talibus et eorum comitiva vel
aliter. Et talis forma et ordo
servetur videlicet. Et deliberari debeat
primo in consilio dominorum priorum
et camerariorum artium super huius-
modi honoris exhibitione et quo
modo et ordine fieri debeat, et
declarari quantitas expendenda in
tali consilio et per ipsum consilium
in spetie et non per viam aut mo-
dum remissionis. Et si vide-
retur decentius talem in convivando
honorare in palatio dominorum priorum
artium quod quantitas declaranda
non possit excedere quoquo modo
summam decem florenorum de auro
pro quolibet convivio. Que quan-
titas usque in dictam summam decem
florenorum prout declarata fuerit
in consilio et per consilium dominorum
priorum et camerariorum obtempto
tamen partito ad bussolum et fabas
albas et nigras ad minus per duas
partes solvi possit et debeat per
massarios communis Perusii dominis

prioribus vel alteri persone prout
fuerit declaratum sine alio precep
to vel mandato. In casu vero
quo videretur magnificentius et
largitionibus consimilibus tales quo
modolibet honorare. Et per ipsos dominos
priores et camerarios obtempto
ut supra partito ad bussolas et fabas
fieri possit et debeat declaratio de
quantitate pecunie sine remissione
aliqua propterea expendende. Que
quantitas in ea summa prout fuerit
declarata solvatur, et solui possit et
debeat per massarios dicti comunis solum
visa tali declaratione officialibus
massariis comunis Perusii. Qui offi
tiales possint et debeant ipsam quan
titatem fideliter expendere in illis
rebus largiendis talibus honoran
dis prout de voluntate dominorum
priorum artium processerit in tali
casu. Et quod ipsi offitiales massariarum
teneantur et debeant talem largiti
onem facere cum diligentia prout
fuerit oportunum talibus honorandis.
Salvo quod vinculo iuramenti et sub
pena ducentarum librarum pro quolibet
et vice qualibet qua fuerit contrafac
tum ipsi offitiales vel aliquis alius
non possint nec debeant ex talibus
rebus largiendis aliquid dare dominis
prioribus vel aliis nisi duntaxat
illis quibus talis honor deberet im
pendi et ut supra exprimitur fieri
ensenia quoquo modo. Si autem
deliberaretur quod fieret solutio ex
pensarum in hospitio quod quantitas et
spetie sine remissione declarari
debeat prout supra exprimitur.
Et solui ut supra notatur per
massarios offitialibus massariarum.
qui talem expensam faciant sicut
pro honore comunis putaverint utilius
convenire. Et quod contra seu preter
dictam formam predictorum vel alicuius
eorum occasione vel causa seu de
pendentium vel connexorum modo
aliquo seu forma directe vel in
directe nichil possit deliberari
dari concedi expendi seu solui

quomodocumque aut qualitercumque.
Et si secus fieret non valeat ipso
iure. Et solvens de suo proprio
soluisse intelligatur. et non de avere
seu pecunia dicti comunis. Et nichil
hominus quilibet contrafaciens incur
dat in penam quingentarum librarum
ipso facto. et vice qualibet qua fuerit
in aliquo contrafactum. aliquo non ob
stante.

De honorandis nuptiis ferentibus bona nova

111.

Cum laudabili consuetudine sit
inductum et vigiter observatum
quod nuptii venientes Perusium ad
dominos priores cum palmis victoriosis
vel aliter nova bona ferentes pro parte
comunis Perusii investimentis seu lar
gitione pecunie consueverint ho
norari. Ut imposterum talis honor
effectum debitum cum impletum
aliquotiens fuerit in talibus oberratum
sicut congruit assequatur. presenti
capitulo duximus statuendum quod de
cetero quotienscumque ad dominos priores
artium civitatis Perusii venerit aliquis
nuptius cum aliqua victoriosa palma
vel aliqua felici seu importantia no
va portaverit et videretur esse
decens pro honore comunis ipsum
nuptium seu nuptios quotcumque
fuerint honorare in vestimentorum
largitionibus seu pecuniarum sicut persona
seu facti qualitas postularet. Quod per
dominos priores et camerarios fieri et
possit et debeat deliberatio et decla
ratio talis honoris faciendi et quan
titatis expendende propterea. Et
quod talis quantitas per consilium dictorum
dominorum priorum et camerariorum
obtempto partito ad bussolam et fabas
albas et nigras adminus per duas
partes et in ipso consilio debeat
declarari. Et quod remicti talis quantitas
expendenda in alios declaranda non
possit vel debeat quoquo modo. Et
quod secundum huiusmodi declarationem ut
supra premictitur per dominos priores
et camerarios faciendam massarii
comunis Perusii possint teneantur et debeant

Dare et soluere offitialib(us) massariarum
co(mmun)is perusii omnem quantitatem ut
supra premictitur declarandam de
quacumq(ue) pecunia dicti co(mmun)is . que p(er)
uenit seu perueniret ad eor(um) manus.
Quam quantitatem d(ic)ti offitiales
massariarum teneantur et debeant ex
pendere in honorandis talib(us) nuptiis
prout et sicut in p(re)cedenti capitulo
est expressum de honorandis ambaxi
atorib(us) et aliis ensenniis uel expensis
in hospitio faciendis. Et aliter
uel alio modo talis expensa debite
ran non possit uel fieri. Et si fi
eret non teneat ipso iure. Et solues
contra dictam forma(m) de suo propo
soluisse intelligatur. Et no(n) de pe
cunia seu auere co(mmun)is p(er)usii. Et m
christi nomine quilib(et) contrafaciens
incidat in penam Quingentarum
librarum den(ariorum) pro quolib(et) et uice i
qualib(et). Aliquo non obstante.

honorandis offit(ialibus) forensib(us) in diebus pascalib(us) etc.

112 Cum pro honore co(mmun)is p(er)usii et eius
magnificentia fuerit i(n) preteritum
laudabiliter obs(er)uatum q(uod) in diebus
pascalibus offitiales forenses Ciuit(atis)
p(er)usii in quinque in palatio dominor(um)
prior(um) fuerint honorati. Ad hoc ut
talis consuetudo honorabilis obser
uetur, Statuimus q(uod) de cetero d(omi)ni
priores artium qui pro t(em)p(o)re fuerint
possint teneantur et debeant in
pascate natiuitatis d(omi)ni resurrep
tionis et pentecosten quolib(et) die
trium dier(um) cuiuslib(et) pascatis d(omi)n(u)m
potestatem capitaneum populi maiore(m)
sindicum et eor(um) collectarales can
cellarium . abreuiatore reformatio
num . Capitaneum custodie . et
notarium deputatum seu deputatos
ad consilia ogregandum in d(ic)to pala
tio et quemlib(et) eor(um) et honorabilit(er)
conuiuare, sicut pro honore et
magnificentia dicti co(mmun)is et honore
offitii fuerit oportunum. Et q(uod) pro
quolib(et) die quo d(ic)tos offitiales con
uiuauerint in qualib(et) festiuitate
pascali prout supius est expressum
ipsi d(omi)ni priores habeant et h(abe)re
debeant sine alio p(re)cepto uel mandato.

solum habita fide de tali conuiuatione
facta a massariis co(mmun)is perusii flor(enos)
tredecim de auro et unum tertium
alterius florem de quacumq(ue) pecunia
dicti co(mmun)is que peruenit seu p(er)ueniret
ad eor(um) manus. Et sic possit et
debeat imp(er)petuum obseruari ut ho
nor co(mmun)is seruetur et ut cesset causa
extrauagantium additionum salarior(um).
quas domini priores ultra debitum
numerum talib(us) de causis multifa
riam queritabant et non sine de
damno co(mmun)is p(er)usii assequebantur.
Et q(uod) ultra dictam quantitatem ut
supra taxatam p(re)dictor(um) uel alicuius
eor(um) occasione seu dependentium
uel connexor(um) directe uel indirecte
modo aliquo seu forma nichil aliud
possit prouideri dari uel solui de
pecunia seu auere co(mmun)is p(er)usii. Et
si secus fieret non ualeat ipso iure.
Et quilibet contrafaciens incidat in
penam Quingentarum librarum den(ariorum)
uice qualibet de facto auferendarum.
Et in christi nomine quilib(et) solues
ultra seu contra dictam formam
seu sint massarii uel alii quicumq(ue)
offitiales seu debitores co(mmun)is perusii
de eor(um) proprio soluisse intelligatur
Et non de pecunia seu auere co(mmun)is
p(er)usii quoquo modo. Aliquo q(uo)d
loqueretur in contrarium no(n) obstante.

d(e) honorandis offit(ialibus) forensib(us) et ambaxiatorib(us) et sindicis terrarum subiectarum et recomendatarum co(mmun)i p(er)usii i(n) festiuitate glo riosissimi Martinis herculani.

113 Ad reuerentiam gloriosissimi
Martiris herculani et magnifi
centiam et honorem co(mmun)is et populi
p(er)usini sicut congruit attendentes
ut eius festiuitas gloriosa celebratius
que fit anno quolib(et) in kalendis martii
sicut congruit modis omnib(us) decoretur
Duximus statuendum. Q(uod) domini
priores artium Ciuitatis perusii qui
pro t(em)p(o)re fuerint possint teneantur
et debeant in dicto die festiuitatis
conuiuare honorifice sicut decet
offitiales forenses in precedenti cap(itu)lo
declaratos, et omnes et singulos am
baxiatores seu sindicos Ciuitatum
terrarum et locor(um) d(omi)nor(um) co(mmun)i perusii.

suppositorum seu recomendatorum qui ad dictam
Civitatem Perusii venirent ad presentandum
bravia seu alia quecumque consuetudinaria in
tali festo dictis dominis prioribus pro tempore Perusii
recipientibus. Et quod pro tali convivio
dicti domini priores habeant et habere
possint et debeant sine alio precepto
vel mandato a Massariis communis Perusii
florenos Triginta de auro de qua-
cumque pecunia dicti communis que per-
venit seu pervenerit ad eorum manus.
Et quod sic possit et debeat imperpetuum
observari, aliquo non obstante.

d(e) pecunia expendenda pro
nuptiis venientibus ad
civitatem Perusii ad dominos priores

Cum sepe contingat ad dominos prio-
res artium Civitatis Perusii
diversi nuptios adversis partibus
et personis quibus pro honore communis
Perusii est decens in aliquo providere.
Et etiam cum sepe contingat ex aliis
causis ipsos dominos priores ultra cursum
reos dicti communis aliquos mittere
nuptios quibus convenit etiam aliqua-
liter provideri. Et non sit conveni-
ens rationi quod ipsi domini priores
de eorum proprio solvant. Statuimus
quod Massarii communis Perusii precedente
tamen deliberatione dominorum
priorum et camerariorum et obtento
partito ad bussolam et fabas albas et
nigras ad minus per duas partes
possint teneantur et debeant ipsa
solum tali declaratione sine alio
precepto vel mandato de quacumque
pecunia dicti communis que pervenit
seu pervenerit ad eorum manus dare
et solvere dictis dominis prioribus usque
in vigintiquinque libras denariorum
tempore cuiuslibet prioratus et non
ultra. Et quod si ultra dictam quantitatem
solveret de eorum proprio solvisse
intelligantur. Et non de pecunia
vel avere communis Perusii. Et in solido
minus quilibet contrafaciens in-
dat in penam Quingentarum librarum
denariorum.

d(e) modo satisfaciendi credi-
toribus veteribus camere
massariorum. quinque annis
citra et aliis ab inde retro.

Cum manifeste asseratur in camera
Massariorum quod plurimos in libris
dicte camere ex variis causis pro
dicto communi creditoribus registratos
et pro administratione iustitie et
civium unitate conveniat forma
aliquam tradere quomodo ipsis sa-
tisfiat presenti capitulo duximus
statuendum. Quod Massarii communis Perusii
possint et eis liceat solvere et
satisfacere sine alio precepto vel
mandato de pecunia dicti communis
omnibus et singulis creditoribus dicti communis
in dicta camera registratis seu descriptis
qui aliquid a quinque annis citra videlicet
ab anno domini Millesimo Trecentesimo
octuagesimo quarto a kalendis aprilis
dicti anni usque ad kalendas maii
presentis anni Millesimo Trecentesimo
octuagesimo nono seu infra dictum
tempus iuste tenerentur recipere
aliquam florenorum seu pecunie quantitatem
quacumque ratione vel causa illam
quantitatem quam recipere tene-
rentur satisfaciendo talibus creditoribus
et cuilibet eorum prout ipsi Massarii
poterunt de introitibus eorumdem. Illis
vero creditoribus qui a quinque annis
retro in dicta camera aliquid iuste
suscipere tenerentur occasione qua-
cumque sit licitum et permissum compu-
tare et excomputare facere pro
omnibus et de omnibus et singulis exactionibus
quas ipsi creditores vel eorum
patres filii fratres carnales seu
nepotes eorum vel aliquis eorum seu
eorum aliquis solvere tenerentur. Videlicet
de aut super malleis de quibus aut
super quibus fieri potest concordia secundum
formam statutorum et ordinamentorum
communis Perusii. Et talem excomputationem
facere in ea quantitate et summa prout
tales creditores suscipere tenerentur.
Et quod ipsi Massarii possint teneantur
et debeant sub pena Quingentarum
librarum denariorum pro quolibet contra-
faciente et vice qualibet talibus cred-
itoribus et eorum patribus filiis fratribus
carnalibus et nepotibus et cuilibet eorum

de et super condempnationibus factis seu
ferendis de aut super maleficiis vel
delictis de quibus aut super quibus fieri
potest concordia, tale excomputum
admictere et admicti facere, et ad
eorum introitus et exitus per eorum notarios
et cancellarium scribere licite et impune
prout capiet et summabit talis
quantitas, et prout et sicut fue-
rit oportunum. Et aliter vel alio
modo solvere talibus creditoribus vel
aliis quibuscumque personis pro eis
seu excomputare aut satisfacere
non possint vel debeant quoquo
modo, nisi iuxta et secundum continentiam
predictorum. Aliquo quod loqueretur
in contrarium quomodolibet non
obstante.

De quantitate solvenda
pro reparatione came-
rarum camerariorum seu lo-
candarum.

116

Massarii comunis Perusii possint et eis
liceat, precedente tamen delibe-
ratione dominorum priorum et camera-
riorum, obtempto partito ad bussolam et
fabas albas et nigras saltem per
duas partes omnium tunc ibi existentium, quantitatem
fuerit expendere de pecunia dicti
comunis que pervenerit ad eorum manus
seu pervenire deberet, expensis
camerarum dicti comunis deputata-
rum camere massariorum, pro repa-
ratione tectorum, hostiorum et fenestrarum
quantitate oportuna in ea summa
prout et sicut per dominos priores
et camerarios extiterit declaratum.
Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda pro la-
vatoriis et tiratoriis
construendis [illegible]
artis lane.

11A

C Cum de anno proxime preterito
millesimo trecentesimo octuagesi-
mo octavo et de mense decembris
in favore artis lane Civitatis Perusii
pro hedifitio lavatoriorum et tiratoriorum
erigendorum et fabricandorum fuerit pro-
visum inter alia ex deliberatione
consilii dominorum priorum et camerariorum
quod dicta ars habere posset et deberet
loco gratiose subventionis et auxilii
a comuni Perusii et de introitibus
camere massariorum comunis Perusii
florenos trecentos de auro et gabella
gabelle debitam temporibus, modis et for-
mis prout et sicut in ordinamento inde
facto sub dicto millesimo et die secundo
decembris scripto manu ser Pellini
Petri ser Bartoli de Perusio notarii et tunc
notarii dominorum priorum latius continetur.
Concernentes tale laborerium bonum
publicum et comodum civium et
comitatensium respectare, duximus
statuendum quod massarii comunis Perusii pos-
sint, teneantur et debeant dictam
quantitatem trecentorum florenorum de auro et
gabellam gabelle debita solvere et
solui facere temporibus et prout in dicto
ordinamento exprimitur et sub illa
pena. Necnon ad dictas quorumcumque
emptorum comunantiarum seu gabellarum
vel aliorum debitorum dicti comunis de dicta
quantitate aliquid solventium in totum
seu pro parte per eorum notarios in
registris aptari facere quantitatem
que per aliquos seu aliquos solveret
usque in dictam summam iuxta exige-
ntiam ordinamenti predicti prout et
quemadmodum fuit oportunum. Aliquo
quod loqueretur in contrarium
quomodolibet non obstante.

De quantitate solvenda
pro libris armarii.

118

Item dicti massarii possint, teneantur
et debeant solvere et expendere de
quacumque pecunia dicti comunis que per-
venerit seu pervenerit quomodolibet
ad eorum manus pro cartis membranis
vernice, atramento, copertura et liga-
tura librorum faciendorum in armario
comunis Perusii per offitiales et notarios
electos de presenti anno millesimo
trecentesimo octuagesimo nono, et
de mense aprilis super dicto arma-
rio, omnem quantitatem florenorum
seu pecunie que declarabitur per
dominos priores et camerarios dicte
Civitatis Perusii, obtempto tamen
partito ad bussolam et fabas albas
et nigras ad minus per duas partes
quotiens fuerit oportunum. Aliquo
non obstante. Salvo quod ad man-
datum dominorum priorum artium

ipsi massarii possint et debeant dare ipsis offitialibus armarii tria registra in membranis pro describendis forensibus et in armario descriptis et registrandis condemnatis dicti comunis.

De quantitate solvenda pro libris, carta, cera, actramento et vernice expensis in eis.

119 Item dicti massarii possint sine alio precepto vel mandato expendere et solvere de quacumque pecunia dicti comunis que pervenit seu pervenerit ad eorum manus pro cartis bombicinis, pecudinis, cera rubea, vernice, actramento, pro ligaturis et copertis librorum et pro aliis similibus oportunis pro cancellaria comunis Pistorii, notario dictorum forensium, offitialibus super custodia, offitiali super bollectino, offitialibus super unione, sindicatoribus offitialium forensium, et pro camera dictorum massariorum et cuiuslibet eorum tempore eorum offitii cuiuslibet massariatus pro tempore semestrali in totum usque in quantitatem sexuaginta florenorum de auro. Aliquo quod loqueretur in contrarium quomodolibet non obstante.

De salariis solvendis massariis comunis Pistorii et eorum notariis et famulo et nuptio in ... .

120 Item dicti massarii possint et eis liceat de quacumque pecunia dicti comunis que pervenerit seu pervenerit ad eorum manus libere licite et impune solvere et pro ipsis retinere pro eorum et cuiuslibet eorum salariis et pro eorum notariis, famulo et nuptio pro tempore semestrali quantitates infrascriptas:

In primis pro salario massariorum pro quolibet eorum ad rationem quinquaginta florenorum de auro.

Pro salario trium notariorum eorum pro quolibet eorum pro tempore semestrali quindecim florenorum de auro.

Item pro salario unius famuli dictorum massariorum pro tempore semestrali octo florenorum de auro [?] ... vigintiquinque de auro.

Pro salario unius nuptii pro tempore semestrali florenorum sex de auro.

Item consultori cuilibet camere conservatorum et camere massariorum pro tempore semestrali florenos quinque de auro.

De electione et offitio et salario notarii super registris camere massariorum et abundantie.

121 Cum pro ordinatione introitus camerarum massariorum et abundantie comunis Pistorii sit non solum utile sed summe necessarium providere ut deputetur unus diligens expertus et fidelis notarius super registris pro utraque camera cum offitio et potestate prout est et habet notarius camere conservatorum, ad hoc ut introitus utriusque camere sub debita ordinatione procedant, presenti capitulo duximus statuendum. Et de cetero semper sit et esse debeat et deputari unus notarius fidelis, expertus et diligens, civis pistoriensis, super registris camere massariorum et camere offitialium abundantie et utriusque earum cum offitio et potestate prout habet et exercere potest notarius super registris camere conservatorum, cum salario triginta florenorum de auro in anno sine aliqua solutione vel retentione gabelle. Cuius quidem salarii dimidia solvatur et solvi debeat per offitiales abundantie. Volentes et decernentes quod dictus notarius et non alius solummodo possit teneatur et debeat registra componere sicut fit in camera conservatorum de comunantiis, gabellis et postis dicti comunis vendendis per massarios et offitiales abundantie vel aliquem offitialem comunis Pistorii. Et etiam registrare quantitates que solverentur per emptores vel sotios gabellarum vel comunantiarum. Et etiam cassare de registris legitime cassandos vigore quorumcumque ordinamentorum que fierent legitime et sufficienter eo modo et forma prout fuit oportunum et prout et sicut facere tenetur notarius super registris camere conservatorum. Volentes et decernentes quod prefatus notarius non possit vel debeat quoquo modo registrare aliquam quantitatem florenorum seu pecunie, grani vel bladi que solveretur seu mensuraretur massariis vel eorum famulo seu offitialibus abundantie seu eorum famulo, nisi primitus talis quantitas ad introitus per notarium et famulum massariorum seu offitialium abundantie quibus ...

Talis quantitas.

talis quantitas solueretur uel mensura
retur missa fieret oportune. Et contra
dictam formam si talis registratio fie-
ret non ualeat ipso iure. Et nichilo-
minus incidat in penam Quinqua-
ginta librarum denariorum uice qualibet.
Nisi fieret uigore alicuius sufficientis
ordinamenti cum arbitrio oportuno
consilii uel adunantie generalis. Et
quia circa dictum offitium deputare co-
uenit ciuem fidelissimum et expertum
Cognita fide et scientie et experientie
sinceritate ser Nicolay cecilii notarii de
perusio et por sancti subxii eumdem
ad dictum offitium eligimus et deputamus
Cum offitio et salario ante dicto et
cum oneribus et muneribus aliis in
tali exercitio consuetis pro tempore
Trium annorum proxime uenturorum
incipiendorum in kalendis Julii proxime
futuris pretus anni Millesimi.
Et determinamus quod de cetero post finem
offitii dicti ser Nicolay ut supra premit-
titur electi ipse idem notarius etiam infra
tempus sui offitii possit refirmari
uacatione aliqua non obstante uel
alius eligi ad hoc ut semper dictum
offitium uigeat prout et sicut per
dominos priores et camerarios artium
qui pro tempore fuerint ante finem
offitii talis notarii fieret quomodolibet
prouisum seu declaratum. Aliquo
non obstante.

Quod notarii offitialium ciui-
um in libertatis offitiis
concernentibus pareat eorum
offitialibus et de eorum sur-
rogationibus si negligerint.

1 2 2

Ad hec ut pro utilitate publica et
expeditione debita agendorum
notarii ad aliquod offitium cum aliis
Ciuibus offitialibus publicati seu publicandi
uel aliter eligendi sicut contigerit red-
dantur uigilantiores circa expeditio-
nem debitam concernentium eorum
offitium et ad parendum in licitis et
honestis eorum offitium tangentibus
eorum offitialibus prout decet presenti
capitulo duximus statuendum.
Quod de cetero tales notarii qui quomo-
dolibet publicabuntur surrogabuntur
uel aliter eligentur ad aliquod offitium
ex offitiis conseruatorum massariorum offiti-
alium abundantie salarie Gabelle grossi
uel ad aliquod aliud offitium sub aut
cum aliquibus offitialibus ciuibus tam
Ciuitatis quam comitatus perusii teneantur
et debeant parere efficaciter eorum offiti-
alibus circa administrationem eorum offitii
et in eorum offitium concernentibus debitis
et honestis. et assidua uigilantia ex-
cubare circa exercitium et gestionem
offitii et libros ordinate componere et
assidue tam introitus quam exitus et
alia quecumque emergentia in eorum
uel alicuius eorum offitio mictere et
seriose describere prout decet Et
omnia et singula facere ad que tenentur
seu quomodolibet tenerentur circa
tale offitium ad quod esset quolibet
aliquis electus publicatus uel sur-
rogatus omni negligentia proculpul-
sa. Et si negligentiam aliquam
committerent in premissis uel aliquo
eorum uel non parerent ipsi uel aliquis
eorum. Quod domini priores et camerarii
artium dicte Ciuitatis perusii ad re-
quisitionem offitialium talium no-
tariorum seu notarii negligentium
uel remissorum seu negligentis aut
remissi possint teneantur et debeant
alios uel alium loco inobedientium
seu inobedientis uel remissi ydoneos
aut ydoneum surrogare et eligere
omni uice uacationem aliquam non
tenentem per formam aliquorum statutorum
comunis perusii. Et si dicti domini priores
et camerarii circa predicta uel eorum
aliquod negligentes seu remissi fu-
erint ipso facto incidat in penam
Quingentarum librarum denariorum pro quolibet
et uice qualibet cum effectu.

De satisfactione facienda
ex capitulis prouisionibus
infra comprehensis

1 2 3

Cum multa ordinamenta seu pro-
uisiones facta sint tempore offitii
presentium dominorum priorum et ca-
merariorum de presenti anno Millesimo
Trecentesimo octuagesimo nono de
mensibus Martii et Aprilis per ipsos
dominos priores et camerarios seu dominos
priores ex remissione facta et de quibus
constat manu ser Andree Vannis

notarii de perusio et nunc notarii dominorum
priorum seu manu Ermanni ser
Jacobi ser Prendibenis de Montepolitiano
notarii et abreviatoris reforma
tionum comunis perusii. Et cum talia or
dinamenta seu provisiones par
ticularia sint, et sic statutorum volu
mini non veniant inserenda, ut
ea executioni mandentur presenti
capitulo duximus statuendum. Quod
presentes massarii, seu qui pro tempore
fuerint possint teneantur et debeant
solvere et satisfacere infrascriptis
personis et aliis pro quibus ut supra
facta esset provisio aliqua specialis
de omni quantitate florenorum seu pecunie
illis temporibus et eo modo et forma prout
et sicut in ordinamentis seu provisi
onibus ut supra factis quomodolibet con
tinetur. Et exequi et adimplere
omnia et singula que in ipsis et
quolibet ipsorum quomodolibet est expressum
aliquo non obstante.

Inprimis exequi teneantur ordina
mentum factum pro Magdalutio Andree
pro compositione facta super gabella
pignorum in viginti flor.

Item pro Georgio petri

Item pro Johanne Vignatoli priore sancti petri
et par. sancte marie de colle.

Quod ultra exitus presentis statuti
volumine contentos massarii comunis
perusii nichil possint expendere
sine deliberatione consilii opportuni.

128

Quoniam inmoderati seu inordi
nati exitus non solum privatorum
substantias set etiam (?) opulentissime
rei publice dissipant et evertunt.
Presenti salubri capitulo duximus
statuendum. Quod massarii comunis perusii
non possint nec debeant quacumque mo
do iure causa seu forma directe vel in
directe per se vel alium quomodocumque
aut qualitercumque ultra exitus con
tentos in presenti volumine statutorum
editorum presenti anno Millesimo trecente
simo octuagesimo nono et mense
aprilis et quibus exitibus in precedentibus
capitulis et presenti volumine mentio
facta extat aliquod pagamentum
seu solutionem aliquam facere vel
aliquid aliud dare vel concedere de
bonis aut pecunia seu rebus comunis perusii
que quomodocumque aut qualitercumque
pervenerint ad eorum manus contra
seu preter formam seu exigentiam
precedentium statutorum in presenti
volumine contentorum et ut supra
premictitur editorum. Et si secus vel
aliter facerent quod factum fuerit non
teneat ipso iure. Et nichilominus
pro quolibet et vice qualibet mandat
in penam mille librarum denariorum
per Maiorem Sindicum aut quemcumque
alium offitialem dicti comunis de facto
auferendam. Et nichilominus quod
solutum expensum datum seu con
cessum fuit de eorum proprio solvisse
et dedisse intelligantur et non de
avere pecunia seu bonis vel rebus
comunis perusii. Salvo quod dicti massarii
precedente tamen deliberatione con
silii dominorum priorum artium dicte civitatis
perusii qui pro tempore fuerint et came
rariorum et obtempto partito ad manus
per duas partes dicti consilii super unoquoque
casu. Et demum deliberatione consilii oppor
tuni possint et eis liceat pro quibuscumque
casibus quomodolibet emergentibus in eo
expendere omnem quantitatem florenorum
seu pecunie que quomodocumque
aut qualitercumque deliberaretur in
aliquo casu quomodolibet emergente
quomodocumque aut qualitercumque per
consilium dictorum dominorum priorum
et camerariorum et consilium opportunum
ultra quoscumque exitus contentos
in capitulis supradictis contentis in presenti
volumine statutorum secundum quam
deliberationem massarii ipsi possint
omnem expensam facere et pagamentum
quodcumque opportunum de quacumque
pecunia et avere comunis perusii libere
licite et impune in qualicumque
quantitate et eo modo et forma sicud
contineri quomodolibet deliberatum seu
declaratum seu provisum per consilia
supradicta. Et omni vice qua deliberatio
aliqua fieret incessanter. Non obstante
aliquo capitulo presentium statutorum
vel aliquo alio in contrarium vel
aliter quomodolibet disponente.

Quod notarii et sincellus massariorum teneantur assignare cancellario introitus et exitus camere in ultimis duobus mensibus.

124

a Ad removendum omnem materiam
scandalosam, et ut introitus et
exitus camere massariorum comunis
Perusii sepe sepius valeat revideri, et
ne fieri valeat aliqua inutilis seu
subornata expensa, vel aliquod aliud
quod turbet civium unitatem seu pu-
blicam substantiam exhauriat modo
aliquo inoportune. Statuimus quod
de cetero notarii massariorum comunis Perusii
et eorum sincellus possint, teneantur
et debeant in fine officii cuiuslibet
prioratus afferre et assignare in
scriptis et in forma publica, manu
notarii et subscripta manu sincelli,
dare cancellario vel abreviatori comunis
Perusii omnes et singulos introitus et
exitus camere massariorum quomodolibet
habitos et factos per ipsos massarios
de pecuniis comunis predicti. Salvo quod
per ultimis duobus mensibus officii mas-
sariorum non teneantur afferre nisi
in fine officii tempore quo libri restitui
restitui debent post depositum officium
secundum formam statutorum. — Qui can-
cellarius vel abreviator teneatur
et debeant dictos introitus et exitus
legere, seu legi facere in primo
consilio camerariorum quod congregabitur
post talem assignationem. — Et si
dicti notarii et sincellus, vel aliquis
eorum talem assignationem non facerent
dicto tempore et de tempore in tempus
ut superius continetur, quod idem
cancellarius vel abreviator tene-
antur infra tertiam diem immediate se-
quentem post dictum terminum sub
pena ducentarum librarum denariorum
notificare capitaneo populi dicte
civitatis tales non assignantes. — Quod
capitaneus possit, teneatur et debeat
sub pena predicta ducentarum librarum pro
qualibet vice de suo salario retinenda
et auferenda eius tempore sindicatus
immediate facta notificatione predicta,
de facto tales negligentes in a-
assignatione huiusmodi et quemlibet
ipsorum et vice qualibet condemnare
in ducentis libris et executionem
facere oportune. — Et similiter
massarios si tales assignare debentes,
vel aliquis eorum quomodolibet impe-
dirent, et vice qualibet debeat in
dicta pena condemnare et executio-
nem facere prout supra. — Que
quidem scripture, ut supra conti-
netur assignande per dictos notarios
et sincellum per cancellarium seu abre-
viatorem predictos debeant diligentissime
conservari. Et ipsas scripturas post
depositum officium massariorum una
cum libris retinendis in ultimo officii
massariatus consignare capitaneo
et maiori sindico dicte civitatis.
— Qui capitaneus et maior sindicus
teneatur et debeat ipsas scripturas
etiam libros diligentissime exa-
minare et facere examinari. — Et
si repertum fuerit in libris ultimo
restituendis summam aliquam superad-
ditam a quantitatibus descriptis in
huiusmodi scripturis, quod sincellus
qui talem quantitatem soluisset con-
demnari possit et debeat per dictum
dominum capitaneum et maiorem sindicum
in duplo plurium quantitatis superappositi.
— Salvo quod si error quantitatis super-
apposite in totum et pro toto libro
et offitio non excederet summam
viginti quinque florenorum de auro quod ad con-
demnationem dicti dupli devenire non
debeat seu possit. Sed solum cogatur
idem sincellus ad remictendum
et restituendum comuni summam simpliciter
superadditam usque in dictam summam
viginti quinque florenorum, ut capiet et
summabit. — Et quod super hiis omnibus
possint et debeant specialiter sindicari.

Quod massarii, eorum notarii et sincellus debeant iurare eorum offitium coram domino potestate.

126

c Cum iurisiurandi religio sit ab
omnibus observanda, cum si con-
tempta fuerit, hec solum deum nostrum
ultorem, presenti capitulo duximus statuendum.

pro obseruantia omnium statutorum nouiter.
Et massarii comunis perusii et eorum notarii et
fancellus possint teneantur et debeant
coram dominis prioribus artium ciuitatis
perusii antequam eorum incipiant offitium
prestare cancellario in forma debita
sacramentum ad sancta dei euangelia nomine
comunis perusii recipienti. Quod eorum offitium
bene legaliter et fideliter facient, et
exercebunt iuxta et secundum formam, et
exigentiam dictorum statutorum nouiter
editorum. Sub anno domini millesimo trecen-
tesimo octuagesimo nono de mense
aprelis, et eorum obseruantiam adimple-
bunt in hiis et super hiis que eorum
offitium concernent, uel tangeret
quoquo modo, uel ad ipsos quomodo-
libet pertineret, seu possent ratione
aliqua pertinere per formam talium statutorum.
Et si presumerent contra dicta facere
eorum offitium quomodolibet exercere.
Quod ipso facto et uice qualibet incidant
in penam Quingentarum librarum
pro quolibet et uice qualibet de facto
per maiorem sindicum auferendarum.
aliquo non obstante.

127 Quod massarii notarii fancellus et nuptius debeant diligentissime sindicari.

Statuimus quod massarii comunis perusii
eorum notarii, fancellus et nuptius
et quilibet ipsorum, et omnia et singula
per eos et quemlibet eorum gesta et admi-
nistrata, tempore eorum offitii, quoquo modo
possint et debeant diligentissime
examinari et sindicari per maiorem
sindicum ciuitatis perusii secundum
formam statutorum, maxime et presertim
de, et super obseruantia capitulorum
in presenti uolumine statutorum
nouiter editorum, prout in presenti
capitulo denotatur. Et in quantum
in aliquo negligentes fuerint, seu
aliquid egerint contra eorum et cuiuslibet
eorum exigentiam, Quod puniri et condemnari
debeant in penis et prout et sicut
in ipsis capitulis quomodolibet est
expressum. aliquo non obstante.

128 Quod massarii comunis non possint reemptuare offitio uel cessare ab administratione offitii nisi ut in capitulo continetur.

Quoniam repugnatiuum esset, eos
nos offitiales circa massariatus
offitium deputasse, si pro eorum libito et
uoluntatis ab administratione cessaret
offitii, uel reemptuare possent offitio
antedicto. Ut tamen per publicandos et
sacculis quam per surrogandos seu aliter
eligendos circa tale offitium negotia
publica utiliter peragantur. Presenti ca-
pitulo prouidemus statuentes. Quod
nulli qui ad offitium massariatus
comunis perusii imposterum quomodolibet fuit
publicatus seu aliter surrogatus uel
electus, sit licitum, uel permissum aliqua
ratione uel causa, tali offitio reempti-
are directe uel indirecte quocumque
et qualitercumque, seu cessare ab admini-
stratione et circa offitii antedicti, quo-
minus offitium ipsum utiliter et fideliter
exequatur. Sub pena et ad penam
mille librarum denariorum pro quolibet et
uice qualibet de facto auferendarum
per eorum sindicum, uel alium quemcumque
offitialem dicti comunis sub dicta pena.
Siquis autem ex ipsis publicandis
surrogandis, uel aliter eligendis
incideretur, uel aliquo casu grauissime
et manifestissime infirmitatis im-
pediretur, adeo quod nullatenus ratione
grauitatis manifestissimi morbi posset
ipsum offitium exercere. Quod tunc
liceat dominis prioribus et camerariis
artium ciuitatis perusii obtempto partito
ad bussolam et fabas albas et
nigras per duas partes ad minus alium
sufficientem et ydoneum de eadem
porta uacationem tamen aliquam non
habentem per formam aliquorum statutorum
comunis perusii eligere et surrogare,
ac diligentissime et utiliter deputare
loco talis mortui uel aliter ut
supra premictitur impediti. Et
sic eligendus, seu surrogandus
teneatur et debeat tale offitium
aministrare et exercere sub pena
et prout supra est expressum. aliquo
quo non obstante.

129 De ualitudine presentium statutorum nouiter editorum et aliorum cassatione et cetera.

(C)um retrolapsis temporibus multe leges
provisiones seu regulationes
et non nulla statuta et ordinamenta
fuerint edita seu quomodolibet promul-
gata vel facta seu facte per commune Perusii
seu magistratus eiusdem pertinentia
seu spectantia ad ordinationem camere
massariorum communis Perusii et introitum
et exitum ipsius seu circa offitium
administrationis seu gestione offitii
massariorum seu circa pertinentia connexa
vel dependentia ab eodem modo aliquo
seu forma. Que fortasse presentibus
statutis editis de presenti anno millesimo
trecentesimo octuagesimo nono de
mense aprilis in aliquo contradicerent seu
obstarent vel aliter disponerent
contra seu preter formam seu exigen-
tiam predictorum statutorum ut supra
premittitur editorum ut omne cesset
obstaculum et repugnantie contrarie-
tas et quelibet alia dispositio et dicta
statuta noviter edita vigorem et effica-
cem observantiam assequantur. presenti
capitulo duximus statuendum. Quod omnia
et singula alia statuta ordinamenta
et quecumque alie leges provisiones
regulationes reformationes et decreta
quecumque quomodocumque aut qualiter-
cumque hactenus edita seu facta vel
promulgata sub quacumque verborum
conceptione appareant per commune et populum
Perusinum et quecumque consilia dicte
civitatis seu communis vel populi et per
quoscumque offitiales seu magistratus
dicte civitatis quovis fuerint essent
arbitrio etiam ex advenientibus generalibus
vel aliter quocumque modo iure causa
seu forma usque in diem presentem
ultimam presentis mensis aprilis currentis
predicti sub qua dicta statuta noviter
edita sunt in quantum in aliquo et
contradiceret vel obstaret seu aliter
quomodocumque disponeret sint et
esse intelligantur ex nunc vigore et
presentis capituli in omnibus et singulis
et quo ad omnia et singula cassa
vana irrita et nulla et nullius
efficacie valoris vel momenti. et ea
omnia et quodlibet eorum et eas et quaslibet
earum premittimus et contenta in eis
cassamus irritamus et anullamus
et pro cassis irritis et nullis determinamus
esse et esse debere nullius valoris effi-
cacie vel momenti. Et quod solum dicta
statuta noviter edita in presenti
volumine statutorum pro veris statutis
et municipalibus legibus haberi debeant
et efficaciter observari. ab omnibus et per
omnes iuxta et secundum eorum et cuiusque
eorum exigentiam et tenorem. non
obstante quod bannita vel aliter publicata
non essent vel alia non foret obser-
vata solemnitas que secundum formam
iuris vel quorumcumque statutorum
fuisset quomodolibet oportuna. Et
quod contra ea vel aliquod eorum nichil
possit obici dici vel opponi sub pena
mille librarum denariorum pro quolibet
et vice qualibet per maiorem sindicum
et quemcumque alium offitialem dicti communis
ipso facto auferendarum. pena similis
auferenda dicto offitiali si in predictis
negligens vel remissus fuerit quoquo
modo. Decernentes et statuentes
quod dicta statuta noviter edita habe-
antur et haberi debeant et exequi et
observari in omnibus et quo ad omnia per
inde ac si bannita et publicata essent
et alie servate solemnitates que quo-
modolibet requirerentur. Non obstan-
tibus quibuscumque legibus statutis ordi-
namentis regulationibus reformationibus
provisionibus seu decretis quibuscumque
in contrarium premissorum vel alicuius
eorum vel aliter in genere vel in spetie
quomodolibet disponentibus seu loquentibus
quoquo modo. etiam si talia essent
super quibus aut de quibus fieri deberet
mentio seu derogatio spetialis. que ex
nunc pro spetialiter et expresse facta
habeatur et haberi debeat eo ipso.
aliquo quod loqueretur in contrarium
quomodolibet non obstante.

Et supradicta statuta omnia que declarata non erant quando debent incipere initium sumant in kalendis julii.

130.

(C)um generaliter provisum non
fuerit quo tempore supradicta statuta
deberent initium sumere licet super
aliquibus casibus fuerit in spetie declara-
tum prout per precedentium capitulorum
exigentiam in aliquibus denotatur. presenti
capitulo duximus statuendum
Quod supradicta capitula statutorum quodlibet

ipsorum in casibus non provisis quo tempore debeant initium sumere et principium habeant et vigorem in proximis kalendis Julii et presenti anno millesimo ccclxxxviiii et sic ordine successive de tempore in tempus possint et debeant in perpetuum observari. Aliquo non obstante iuxta et secundum eorum et cuiusque eorum continentiam et tenorem.

De salario solvendo rationeriis maioris sindicatus.

131 Massarii communis Perusii possint et debeant sine alio decreto vel mandato de quacumque pecunia dicti communis solvere anno quolibet rationatoribus maioris sindicatus pro salario eorum cuilibet ipsorum solum vice eorum electione seu publicatione florenos quatuor de auro. Aliquo non obstante. Et maxime capitulo supra posito. Et ultra expressis massarii nichil possint expendere etc. De qu[…]

De quantitate solvenda medicis in dicta dampnis [?] super criminalibus etc.

132 Item dicti massarii possint et debeant quotiens emerserit aliquem medicum ferre inditium in aliquo cum membri debilitati vel cicatricis vel aliter secundum formam statutorum de tali materia disponentium solvere cuilibet medico quantitatem debitam et consuetam secundum formam huiusmodi statutorum. Non obstante capitulo supra posito quod ultra expressis etc. Massarii nichil possint expendere etc.

De expensis faciendis pro campanis aptandis et manutenendis et horologio construendo in palatio dominorum priorum.

133 Item ipsi massarii possint teneantur et debeant de quibuscumque introitibus proventuris ex monte Malbe vel de alia quacumque pecunia que pervenit seu pervenerit quomodolibet ad eorum manus expendere dare et solvere officialibus massariarum communis Perusii totiens quotiens opus fuerit pro aptandis et manutenendis campanis existentibus in turri palatii dominorum priorum et reparatione dicte turris. Et etiam pro horologio construendo in dicta turri omnem quantitatem florenorum seu pecunie prout et quemadmodum declarabitur per dictos priores et camerarios qui pro tempore fuerint. Et omnem quam fecerit quomodolibet declarationem et sub illa pena et illis temporibus ac modis. Obtempto prius omni vice qua aliqua provisio seu deliberatio fiet ut supra ad bussolas et fabas saltem per duas partes utriusque collegii seperatim. Non obstante aliquo capitulo precedenti sub rubrica quod massarii nichil possint expendere etc. Vel alio in contrarium disponente.

De registro reformationum registrandarum faciendo.

134 Item ipsi massarii ad bullettinum cancellarii vel abreviatoris reformationum dicti communis expensis communis et de quacumque pecunia que ad eorum manus pervenit seu pervenerit possint et debeant fieri facere unum registrum in membranis sub tabulis ligatum stare debens in cancellaria dicti communis pro reformationibus describendis etc. Et quantitatem expendere oportunam. Aliquo non obstante.

De candelis dandis ministro et fratribus humiliatorum et fratribus tertii ordinis in qualibet luminaria.

135 Item dicti massarii possint et eis liceat in qualibet luminaria que fiet in dicta civitate Perusii dare et erogare ministro et fratribus ordinis humiliatorum ad processionem venientibus usque in duas libras candelarum cere ad rationem sex candelarum pro qualibet libra. Item fratribus tertii ordinis beati Francisci ad processionem venientibus usque in quatuor libras candelarum ad dictam rationem. Non obstante capitulo supra posito sub rubrica quod ultra expressis etc.

De quantitate expendenda in funeris alicuius ex dominis prioribus artium Perusii.

136 Cum sit semel omnibus mortalibus via calcanda leti et quod deus avertat possit contingere aliquem ex numero dominorum priorum artium civitatis Perusii pro tempore existentium decedere eius durante offitio. Statuimus quod quotienscumque casus emerserit massarii communis Perusii ad mandatum dominorum priorum et camer[ariorum]

artium civitatis perusii qui pro tempore fuerint possint et debeant expendere de quacumque pecunia comunis perusii vel solvere pro honoranda funere cuiuslibet prioris qui decederet imposterum eius durante officio illam florenorum seu pecunie quantitatem et illis de causis et eo modo et forma prout et sicut per dominos priores et camerarios fuerit declaratum. Non obstante quod in precedentibus capitulis stat intro quod ultra expensas in presenti volumine et predentibus capitulis declaratos massarii nichil ultra possint expendere et cetera. aliquo non obstante.

De pecunia expendenda pro habundantia facienda.

13a. P Ro nutrimento populi perusini. Statuimus quod massarii comunis perusii ad mandatum seu declarationem dominorum priorum et camerariorum artium civitatis perusii qui pro tempore fuerint omni vice possint et debeant pro abundantia facienda in civitate et comitatu perusii quamcumque quantitatem florenorum seu pecunie ad eorum manus pervenirent solvere offitialibus habundantie. et et quos cumque intro[i]tus deputare et consignare totiens et prout et secundum ad modum per dominos priores et camerarios fuerit declaratum. obtempto partito etiam de lenado ad sedendum sit ad bussolos et fabas per duas partes. Non obstante aliquo capitulo presentium statutorum. et maxime capitulo supra posito quod ultra expensas nichil possint expendere et cetera.

Ordinamenta, statuta camere abundantie.
De electione et offitio offitialium abundantie communis Perusii.

Quoniam inter cetera offitia
Civitatis Perusii offitium
abundantie et camptionis
bladi communis predicti fiume fore
dinoscitur ponderosum et ad quod
potissime pro nutrimento populi Perusii
et civium et comitatensium commodo
convenit respectare, duximus statu
endum. Et ad presens per dominos
priores et camerarios de presenti
anno millesimo trecentesimo octuagesimo
nono et mense aprilis eligantur
et eligi debeant tres vel quatuor fi
delissimi et diligentissimi cives pe
rusini in offitiales et pro offitialibus
dicti communis super abundantia et camptione
bladi dicti communis pro illo tempore sicut
cognoverint pro utilitate publica eo
modius expedire. Qui quidem offi
tiales sic eligendi et alii qui in posterum
eligentur vel de statutis publicabunt
sint et esse intelligantur offitiales
super abundantia grani, bladi et omnium
victualium procuranda habenda
et conservanda in civitate et comitatu
Perusii. Et etiam super camptione bladi
et grani dicti communis. Et sint et esse
intelligantur offitiales communis predicti
ad exigendum et recipiendum fructus
redditus et proventus postarum
clusii perusini venditarum et venden
darum imposterum. et omnium et singu
larum comunantiarum seu gabellarum dicti
communis eorum camere quomodolibet deputa
tarum seu imposterum deputandarum.
Et etiam ad exigendum et recipiendum
quoscumque fructus, redditus et pro
ventus et pretia quecumque quomodolibet
proventura ex grano, blado, farina
seu pane venditis seu vendendis
quocumque modo vel aliis quibuscumque bonis
seu rebus ad dictam cameram pertine
tibus seu spectantibus quocumque modo. Et
de ipsis omnibus et quolibet eorundem in
nomine dicti communis Perusii finiendum et
refutandum quotiens et prout no
verint convenire. — Sint etiam
et esse intelligantur offitiales communis
predicti super exitibus, expensis et paga
mentis quibuslibet faciendis per dicto
communi occasione eorum offitii iuxta et
secundum exigentiam infrascriptorum capitulorum.

Super quibus omnibus et singulis habeant
et habere intelligantur arbitrium auc
toritatem et bailiam plenariam. — Et
pro expeditione eorum offitii et exequ
tione habeant et habere debeant duos
expertos fideles et sufficientes notarios.
Quorum alter ad scribendum introitus,
alter ad scribendum exitus et expensas
per dictos offitiales faciendas occasione
eorum offitii. Nec non ad scribendum va
rias et diversas scripturas pro expedi
tione dicti offitii quomodolibet oportu
nas. — Habeant etiam duos famellos
expertos et fideles cives perusinos,
quorum unus sit et esse debeat super
introitu pecunie et super introitu grani
et bladi et cuiuscumque alterius. Alter
vero super exitibus et expensis. — Qui
quidem notarii et famelli eligantur
et eligi possint et debeant per ipsos
offitiales. Excepto uno notario, quem
ex nunc eligimus et deputamus cum
offitialibus et sub offitialibus ut supra
premictitur eligendis, videlicet
Ser Andream Vannis de Perusio por
te Sancti Petri ad presens notarium dominorum
priorum. — Et quod eligendorum confirmatio
per dictos offitiales tam notariorum
quam famellorum spectet ad dominos priores
camerarios artium civitatis Perusii.
Et quod super tali confirmatione debeat
obtineri inter dominos priores per se
et camerarios per se partitum ad bussolam
et fabas albas et nigras saltem per
duas partes. Et si partitum super tali
confirmatione perderetur, quod ultimo
remicti non possit nec debeat quocumque
modo. Sed alius vel alii per ipsos offitiales
eligi debeant et similiter confirmari
modo predicto et totiens eligi debeat
quousque confirmatio facta fuerit. — Sal
vo et reservato quod dicti offitiales non
possint vel debeant eligere in notarium
aliquem qui non vacaverit ab offitio
notariatus offitii abundantie per inte
gros duos annos a die depositi offitii.
Nec aliquem famellum qui non
vacaverit a quolibet famellatu cuiuscumque
offitii civitatis Perusii per integros
duos annos a die depositi offitii.
Et etiam salvo et reservato quod nullus
notarius seu famellus qui esset
emptor vel sotius alicuius emptoris
poste clusii vel alicuius comunantie
seu gabelle deputate dicte camere.

abundantie vel aliquid deberet dare vel
solvere dicte camere et donec esset de
bitor dicte camere in notarium vel
fancellum possit eligi vel assumi. vel
quomodolibet preesse vel aliquod tale offitium
exercere. — Et etiam quod nullus no
tarius vel fancellus ipsorum offitialium
possit eligi vel assumi qui sit consangui
neus vel affinis usque in tertium gradum
dictorum offitialium vel alicuius eorum.
— Siquis vero contra dictam formam ali
quem elegerit electio non teneat ipso
iure. Et nichilhominus tam eligens
quam electus vel offitium exercens in
cidat in penam Quingentarum librarum
ipso facto et iure qualibet auferendarum.
— In futurum quoque decernimus quod post
finem presentium sextulorum electio
dictorum notariorum et fancellorum ut supra
confirmandorum pertineat atque spectet ad
dictos offitiales. — Habeant etiam
dicti offitiales et habere possint pro
exequutione eorum offitii usque in tres
mensuratores. — Et habeant etiam et
habere possint duos famulos. Quos
mensuratores et famulos sibi possint
eligere quos expertos et fideles esse
cognoverint. — Possint etiam si con
tingeret carmonias panis fieri in dicta
civitate perusii pro illo tempore quo opus
fuit unum fancellum fidelem receptu
eligere vacationem tamen habentem
ut supra est expressum. — Qui
quidem offitiales notarii fancelli et
mensuratores et famuli habeant et
habere debeant et percipiant pro eorum
salario salaria prout inferius deno
tabitur :—

— Infrascripte sunt poste seu communantie
clusii perusini deputate camere abun
dantie communis perusii etc.
— In primis posta castilionis clusini.
— Item posta porsi.
— Item posta seu comunantia poste valliane vel colcelli.
— Item posta sancti factucchi.
— Item posta abatie.
— Item posta panicharole.
— Item posta tapennas.
— Item posta petrignani.
— Item posta castri marorio.
— Item posta paterni.
— Item posta portus filipphi.
— Item posta caviani.
— Item posta vaiani.
— Item posta cantagalline.
— Item comunantia bonorum omnium rebellium
communis perusii presentium et futurorum.
— Item omnes alie poste seu comunantie
solite vendi seu concedi per camera
abundantie vel camprionis bladi etc.

De offitialibus abundantie non possit fieri additio offitialium etc.

a D refrenandum superfluos exitus
dicti communis et camere abundantie
et etiam multitudinem offitialium que
multitudo confusione generat ut plu
rimum ubicumque presenti capitulo duxi
mus statuendum. De offitialibus
noviter eligendis Et etiam qui elige
rentur imposterum seu publicarentur
de sacculis non possit nec debeat fieri
additio offitialium. Et si fieret non
valeat ipso iure. Et etiam quod noviter
eligendis non possit nec debeat au
geri numerus per publicatione faciendam
de sacculis de offitialibus abundantie
quoquo modo. vel alius offitialis depu
tari vel eligi. Et si secus fieret eo ipso sit
irritum et inane quod contra factum
fuit quoquo modo. Et nichilhominus
quilibet contrafaciens incidat in pena
Quingentarum librarum aliquo non ob
stante.

De offitiales electi non possint renuptiare offitio vel cessare ab administratione offitii et de modo subrogandi alios etc.

9 Bonam fenestra esset offitiales hos
eligere si cessarent ab administra
tione offitii abundantie et ad hoc ut
negotia publica per deputatos seu depu
tandos circa dictum offitium tam valde
quam fideliter peragantur. Statuimus quod
nullus qui ad offitium abundantie
quomodolibet eligeretur vel de sacculis
publicaretur vel quomodolibet surro
garetur possit audeat vel presumat
renuptiare dicto offitio. vel quomodolibet
cessare ab administratione vel cura dicti
offitii sub pena et ad pena mille librarum
denariorum pro quolibet renuptiante
seu quomodolibet cessante ab administratione
seu gestione dicti offitii. que quidem
pena ipso facto possit et debeat per quemlibet
offitialem communis perusii de facto auferri
a quolibet recusante seu cessante ut
supra et iure qualibet sub pena predicta

de suo salario retinenda et auferenda eius tempore sindicatus de facto ad instantiam cuiuscumque petentis. — Siquis autem ex dictis offitialibus moreretur vel gravi et manifestissima infirmitate gravaretur adeo quod nullatenus posset suum offitium exercere. Et tunc et eo casu domini priores et camerarii artium civitatis pisane possint teneantur et debeant eligere alium de eadem porta fidelem ydoneum et sufficientem. vacationem tamen aliquam non habentem. Qui sic eligendus possit teneatur et debeat dictum offitium acceptare. et exercere sub dicta pena. et ut supra promictitur auferenda.

De arbitrio offitialium abundantie. Et quod granum comunis vendi non possit sine licentia dominorum priorum et camerariorum.

R c

Cum offitium offitialium abundantie pro substentatione populi pisani et comitatensium debeat singulari efficacia roborari. Ad hec ut offitiales ipsi possint et valeant efficacius eorum offitium exercere presenti capitulo duximus statuendum. Et ad hec ut in civitate et comitatu pisano semper abundantia vigeat. Quod ipsi offitiales abundantie qui pro tempore fuerint imperpetuum habeant et habere intelligantur plenissimam et generalem commissionem potestatem auctoritatem baliam et promptissimam facultatem emendi et emi faciendi omnem quantitatem grani seu blade et ubicumque locorum prout et sicut ipsis videbitur utile vel quomodolibet oportunum. Et pro illo pretio et prout et sicut melius et commodius fieri poterit pro comuni. — Et etiam habeant et habere intelligantur potestatem auctoritatem et baliam faciendi et ordinandi et fieri faciendi et mandandi omnia et singula que pro dicta abundantia vel circa offitium dicte abundantie quomodolibet requireretur. seu utilia viderentur vel quolibet oportuna. — Salvo quod per contenta in presenti capitulo non possit aliquid facere providere vel disponere vel quomodolibet ordinare seu mandare contra seu preter exigentiam seu dispositionem statutorum in presenti volumine contentorum editorum de presenti anno millo trecentesimo octuagesimo nono de mense aprilis. — Et etiam salvo et expresse reservato quod offitiales abundantie non possint nec debeant vendere nec vendi facere seu mensurare de grano seu granum dicti comunis sine expressa licentia dominorum priorum et camerariorum artium. qui pro tempore fuerint. Et si secus fieret quod factum fuerit non valeat nec teneat ipso iure. Et nichilominus vice qualibet quilibet contrafaciens incidat in penam Quingentarum librarum denariorum pro quolibet et pro facto auferendarum. — Habeant etiam et habere intelligantur arbitrium et potestatem in et super aliis casibus contentis in presenti volumine statutorum ut supra promictitur editorum.

Et offitiales abundantie possint multare inobedientes in penis contentis

a 4

Ad hec ut offitiales ipsi possint efficacius eorum offitium exercere et omnes pareant eis circa concernentia offitii ipsorum. Statuimus quod ipsis offitialibus sit licitum et permissum posse quemlibet inobedientem seu non observantem eorum mandata seu eorum offitialium vel commissariorum de facto multare pro eorum arbitrio voluntatis in Quinque florenis de auro si fuerit civis vel comitatensis pisanus. — Si autem fuerit forensis punire et multare de facto possint in decem flor. de auro. — Et si fuerit castrum seu universitas alicuius casu in Quinquaginta flor. de auro. — Et si fuerit villa vel ville universitas in vigintiquinque florenis de auro pro vice qualibet. — Et dictas penas et qualibet earum exigi facere de facto et vice qualibet prout noverint convenire. Et solvi facere camere massariorum comunis pisani omni vice. — Et quod potestates vicarii sindici et massarii castrorum et locorum comitatus pisani teneantur et debeant sub dictis penis et qualibet earum ut supra auferendarum assistere et favere et prebere auxilium et favorem dictis offitialibus abundantie. et eorum commissariis pro et circa executiones seu administratione eorum offitii contra et adversus quoscumque quomodolibet recusantes eorum parere mandatis modo aliquo seu forma. — Et etiam Quod potestas

capitaneus maior sindicus et quilibet
alius offitialis comunis Pusii teneantur et
debeant sub pena quinquaginta librarum
denariorum exequutionem realem et personalem
facere et fieri facere contra quos-
cumque in dictis penis et qualibet earum
et prout et sicut a dictis offitialibus
et quolibet eorum fuit requisitus. et
penas quaslibet solui facere massariis
comunis Pusii iuxta et secundum formam
et exigentiam presentium statutorum.
Et habeat quilibet offitialis exequuti-
onem faciens quartam partem totius ex-
quutationis. que propterea soluta fuit
dictis massariis. Aliquo non obstante.

Et bona rebellium comunis Pusii
preteritorum et futurorum perue-
niant ad abundantiam et
de apprehensione tenutae
eorum bonorum domini Angeli etc.

.6. a Ad ampliandum fructus et introitus
abundantie comunis Pusii presenti
capitulo duximus statuendum. Quod omnia
et singula bona et res pecunie et
iura quecumque quorumcumque rebellium
preteritorum et futurorum comunis Pusii que
non essent aliquibus per formam iuridice
concessa uel que comune Pusii alicui iure
aliquo non concessisset, ueniant et
uenire debeant ad abundantiam. Et
ad cameram abundantie dicti comunis. Et
ex nunc pro introitu ordinario dicte
camere abundantie deputamus et de-
claramus, et ipsi camere consignamus.
Et pro consignatis haberi uolumus bona
iura et res et pecunias talium rebellium
tam preteritorum quam futurorum. Et quod
offitiales abundantie sub pena mille
librarum denariorum a quolibet contrafaciente
seu negligente quomodolibet auferendarum
possint teneantur et debeant talia
bona coptumare seu quomodolibet
locare. uel ex ipsis bonis fructus redditus
et prouentus recolligere. et etiam
pecunias et iura quecumque petere et
exigere contra quoscumque et a quibuscumque
debitoribus seu detemptoribus et inmictere
et inmicti facere in dicta abundantiam
prout et sicut pro utilitate publica
cognouerint expedire. Et quod po-
testas capitaneus et quilibet alius
offitialis comunis Pusii requisitus ad
instantiam dictorum offitialium sub dicta
pena pro quolibet et uice qualibet
auferenda et de suo retinenda salario
qua fuerit contrafactum teneatur et debeat

exequutionem realem et personalem de
facto facere contra quoscumque predictorum
seu aliquius eorum occaxione uel causa pro
ut et sicut fuerit quomodolibet oportunum.
Et quod predicta omnia et singula trahantur
ad preterita presentia et futura. Aliquo non
obstante. Decernentes etiam quod ipsi of-
fitiales sub pena predicta possint tene-
antur et debeant capere et capi facere
possessionem omnium et singulorum bonorum
domini Angeli magistri Francisci rebel-
lis dicti comunis Pusii. Et de ipsis bonis
fructus percipere cum diligentia pro
dicta abundantia. Et ea coptumare
pro illo pretio et illo tempore precijs sub
conditionibus prout putauerint utilius
pro comuni. Aliquo non obstante.

Et possessiones clusii seu comu-
nantie uendantur omni
pretio restituo cum quolibet
et forma etcetera.

a Ad obuiandum dampnis et preiuditiis .A.
comunis Pusii que ex defalcatione
seu exgrauatione fructuum
possessionum clusii seu comunantiarum uenditarum
retrolapsis temporibus multifaria emerse-
runt. ne talis peruersa et dampnosa
consuetudo inualescat imposterum. Hoc sa-
lutari exemplo et duraturo perpetuo. duximus
statuendum. Quod deinceps omnes et sin-
gule possessiones clusii Pusini seu comuna-
ntie dicti comunis camere abundantie
deputate seu deputande. et fructus
redditus et prouentus earum et cuiuslibet
earum per offitiales abundantie seu
per quoscumque alios offitiales nomine dicti
comunis ad tempus uendendi uel aliter
concedendi qualecumque et quocumque
uendantur uel concedantur quibuscumque
emptoribus et eas emere uolentibus
ad omnem risicum emptorum, ris[ch]ium
periculum et fortunam, tam occasione
guerrarum caualcatarum [illegible] et aliarum qua-
rumcumque nouarum [illegible] nouitatum que
fierent uel mouerentur contra comune
Pusii uel eius subditos uel comitatinos
dicti comunis per quascumque societates gen-
tium armigerarum uel alias uel per
inimicos dicti comunis Pusii seu subiectorum
uel recomendatorum dicti comunis uel per
aliam quamcumque personam corpus
collegium seu uniuersitatem quomo-
documque seu qualitercumque. Et etiam
occasione seu causa cuiuscumque casus fortuiti

vel residentie qui vel que fieret per territorium
seu comitatum vel districtum Perusii per
aliquas gentes armigeras vel alios quos
cumque etiam sub securitate seu salvo con
ducto dicti communis amicabiliter vel alio
quoquo modo. — Et etiam occasione
seu causa grandinis seu sterilitatis
cuiuslibet. — Et alterius cuiuscumque
casus soliti vel insoliti moderati vel
inmoderati. tam divini iudicii quam hu
mani. — Et alterius cuiuslibet casus.
qui quomodocumque aut qualitercumque
excogitari posset seu non posset.
Ita quod omnes casus per quos vel aliquem
eorum seu eorum seu alicuius eorum occasione
vel causa seu dependentium vel connexorum
vel prorsus etiam extraneorum ab eis
emptores ipsi quomodocumque aut
qualitercumque impediri possent vel
quomodolibet damnificari in perceptione
fructuum seu proventuum postarum
predictarum seu communantiarum vel alicuius
earum pro expresse specificatis et de
claratis in presenti statuto penitus ha
beantur. et haberi debeant et censeri.
quos omnes ex nunc specifice declaramus.
Ita quod omne commodum et incommodum
periculum ac damnum ac casus quicumque
ut supra exprimitur ad ipsos emptores
debeant plenarie pertinere. — Et quod nul
lum gratiam damnum seu preiudici
um propterea vel ob id quomodocumque
aut qualitercumque proveniente valeat
ad commune Perusii vel contra ipsum. seu circa
eius quomodolibet resultare. quominus
commune ipsum ad exigendum et recipiendum
integrum pretium pro quo venditio
seu concessio seu stabilimentum
factum fuit de predictis vel aliqua
earum postarum seu communantiarum. Et
ad percipiendum integre fructus
et redditus earum. et cuiuslibet earum
ius habeat contra tales emptores
integrum et illesum. — Et quod
presens capitulum in omni venditione
seu concessione que imposterum
fieret de postis seu communantiis
predictis. et qualibet earum in omnibus et
per omnia exprimi debeat et apponi.
Et censeatur appositum et expressum
haberi debeat. etiam si de eo facta
fuerit mentio specialis. Aut quando
mentio facta non fuerit propterea
ius aliquod dictis emptoribus non ac
quiratur. — Decernentes nichillominus.
Et offitiales abundantie et alii
super venditionibus vel aliter concede
res dictas postas seu communantias
dicte camere deputatas teneantur et
debeant sub pena Quingentarum
librarum denariorum a negligente quolibet
et vice qualibet de facto auferendarum
per maiorem sindicum in principio
capitulorum cuiuslibet venditionis seu
concessionis presentium capitulum et
eius continentiam de verbo ad verbum
apponere et declarare. aliquo non ob
stante.

8

5

Statuimus quod offitiales abun
dantie communis Perusii per se ipsos
et non per alios teneantur et debeant
ad penam centum librarum denariorum
pro quolibet eorum contrafaciente. de
anno in annum duobus mensibus
videlicet de mense maii et iunii ante quod
poste clusii seu communantie dicte
camere abundantie deputate reddantur
seu revertantur ad cameram of
fitialium habundantie eas et earum
quamlibet bandiri et subastari facere
per publicum preconem communis Perusii.
Et fructus predictarum postarum
seu communantiarum dicte camere a
bundantie deputatarum que debentur
et deputati sunt ad dictam cameram
offitialium abundantie. Et vendere
concedere plus promictentibus et offe
rentibus in ipsis vel aliqua earum. Et
ipsas vendere locantibus solvere seu
solvi facere. Et ipsos fructus sta
bilire plus promictentibus et offe
rentibus. Et de ipsis venditionem
facere quod citius poterunt. Et pro
communi Perusii promissiones recipere.
prout crediderint convenire.
Servatis tamen cautionibus et solem
nitatibus in precedenti capitulo deno
tatis. et inferius etiam denotandis
in infrascriptis capitulis. — Et quod nullus
alius offitialis possit eligi deputari
vel assumi ad faciendum banniri
vel vendi tales postas clusii seu
communantias deputatas dicte camere

offitialium abundantie. vel aliqua earum
modo aliquo seu forma per duos priores
seu camerarios artium civitatis Perusii.
vel alios magistratus. pena tam eligenti
quam electo Quingentarum librarum denariorum.
Et nichilhominus talis electio nec venditio
si fieret non teneat ullo modo.
Et quod offitiales abundantie ipsi sub
dicta pena eorum postas seu comunan
tias predictas bamnire teneantur et
subastari facere iuxta predictorum et
infrascriptorum formam temporibus declaratis.
Et unum ex notariis eorum ad scribendum
bammimenta, stabilimenta, promissiones et
venditiones quaslibet et non alium
deputare. Et si offitiales ipsi
negligentiam comiserint in vendendo
postis seu comunantiis predictis quod ipso
facto incidant in penam Quingentarum
librarum quam pro quolibet et vice qualibet
auferendarum.

De pacto apponendo in qualibet venditione postarum clusii seu comunantiarum vendendarum seu alicuius earum. quod liceat expensis emptorum non solventium in termino pecuniam sub provisione accipere etc.

De comuni Perusii de predictis postis
clusii perusini et comunantiarum
deputatarum camere abundantie comunis
Perusii temporibus debitis satisfiat sicut in venditionibus seu cedulis exigentiam
fuerit declaratum. presenti capitulo
duximus statuendum. Quod in unaquaque
venditione seu concessione que fiet
de aliqua posta seu comunantia depu
tata vel deputanda dicte camere
abundantie hoc pactum expressum
apponi debeat. Et expressim pro expresso
et declarato haberi debeat et censeri.
Et sub dicti pacti observantia qualibet
venditio seu concessio fiat et facta
esse intelligatur etiam si mentio non
fieret quoquo modo. Quod si quis
emptor alicuius poste clusii seu ali
cuius comunantie deputate seu depu
tande dicte camere abundantie
posterum vendende seu quomodolibet
concedende non solverit seu dede
rit granum bladum seu pretium
debitum et conventum infra terminum
appositum et declaratum in contractu
seu cedula venditionis talis poste
seu comunantie. Quod comuni Perusii seu dictis
offitialibus abundantie sit licitum et
permissum talem quantitatem grani seu
bladi que ut supra tempore debito non
solveretur vel daretur. Si granum
vel bladum fuit debitum et non datum
emere seu emi facere pro illo pretio
prout offitialibus abundantie videbitur
convenire. Et pro emptione facienda
pecuniam oportunam accipere seu accipi
facere sub quacumque provisione et
cambio seu fenore prout comodius
fieri poterit expensis talium emp
torum non solventium. Et similiter si
pecunia deberetur et soluta non esset.
ipsam accipere ut supra. Et quod dum
distulerint solutionem de contractu
tale cambium provisionem seu fenus
idem emptor solvere et satisfacere
teneatur et debeat. et ad solvendum
cogi et compelli possit et debeat de
facto sicut ad solvendum debitum
principale. prout capitis et summaliter.
Et quod super tali cambio stetur et credatur
et credi debeat assertioni dictorum
offitialium abundantie. et presentis
pro plena probatione. Decernentes
nichilhominus. Quod contra non solventes
temporibus debitis et contra eorum fideiussores
fiat et fieri possit et debeat
realis et personalis executio de facto.
inmediate post lapsum termini
appositum et declaratum in huiusmodi
venditionibus seu concessionibus quo
modo tam pro principali debito quam pro
provisione vel cambio et aliis ex
pensis. Siquis autem vendi
tor talium postarum seu comunantia
rum seu alicuius earum omiserit
tale pactum et conditionem apponere
in venditione seu concessione quam
faceret. que conditio tamen et
quod pactum pro apposito et declarato
expresse et eo ipso haberi debeat
ipso facto incidat in penam Quin
gentarum librarum denariorum pro maiorem
sindicum et quemlibet alium offiti
alem comunis Perusii de facto auferendarum.
Aliquo non obstante.

Infra contra emptores postarum seu comunantiarum tenentur portasse bladum seu granum per [illegible] xxx s. dandis pro recuperatione pro quolibet corbe granum.

10

a. D hec ut granum et bladum com(m)unis pis(toriensis)
integre ad cameram abundantie
debeat pervenire sine defalcatione
aliqua statuimus. Quod omnes et singuli
emptores postarum clusi pistorini et
quarumcumque comunantiarum camere
abundantie. Qui granum seu bladum
respondere deberent, anno quolibet
ad civitatem pis(toriensem) teneantur portasse
vel portari fecisse et consignasse et
mensurasse in orreis com(munis) predicti
offitialibus abundantie vel cancellario pro
ipso com(muni) recipientibus ante kalendas
novembris cuiuslibet anni omnem quan-
titatem grani vel alterius cuiuscumque
bladi. Quod pro illo anno deberet
dari seu mensurari com(muni) pis(toriensi) occasione
pretii alicuius poste seu comunantie
dicti com(munis). Que venderetur vel aliter
concederetur omnibus eorum emptoribus
sumptibus et expensis. Et omni periculo
rescriptio atque tam verisimili vel non
verisimili. moderato. vel inmoderato.
et qui posset seu non posset quomodolibet
excogitari. Ita quod omnis casus venire
et comprehendi intelligatur tali casu.
Et quod venditio quelibet seu concessio
que imposterum fiet de postis clusi
seu comunantiis grani seu bladi
respondere debentibus fieri debeat
sub dicta forma. Et sic expresse facta
esse intelligatur. ita quod nullus possit
vel debeat ignorantiam allegare.
que si allegaretur non teneat. quo
minus ad predicta efficaciter compellantur
astringantur. Et nichilominus
offitiales abundantie et alii venditores
tales postas seu comunantias sub pena
quingentarum librarum denariorum si
negligentes fuerint, apponere dictum
a quolibet teneantur et debeant presens
capitulum. et eius continentiam inse-
rere specifice et expresse. Insuper
ad hoc ut emptores ipsi possint et
valeant comodius reduci facere dictum
granum et bladum ad dictam civitatem,
decernimus. Quod ipsi emptores habeant
et habere debeant a com(muni) pis(toriensi) et ab
offitialibus abundantie de pecunia dicti
com(munis) pro vectettura, pro quolibet corbe
grani, ad rationem triginta solidorum
denariorum pro quolibet corbe portato et
mensurato ut supra. declarantes quod
duo corbes ordei computentur et com-
putari debeant pro uno corbe grani. Et
tres corbes spelte similiter pro uno
corbe grani. Ita quod pro dictis duobus corbibus
ordei pro uno corbe grani computatis
satisfiat ad dictam rationem triginta
solidorum denariorum pro quolibet corbe grani. Et ita
de spelta intelligi debeat ac solvi.
Volentes et statuentes pro utilitate pu-
blica. Quod comitatenses pistorini ad
mictendum pro grano seu blado in clusum
pistorinum, decetero nullatenus tene-
antur vel adstringi debeant quoquo
modo. Sed possint et debeant solvere
offitialibus abundantie triginta solidos denariorum
pro quolibet corbe grani prout et
sicut in infrascripto capitulo apparebit.

Et quod [illegible] solvenda pro comitatensibus
pro grano clusi in [illegible]
[illegible] predictis.

v U t cuncta sub debita ordinatione
procedant et ne comitatenses
pistorini ultra rationis debitum possint
quomodolibet agravari maxime pro
grano clusi, presenti capitulo duximus
statuendum. Quod decetero comitatenses
pistorini et habitantes in comitatu teneantur
et debeant solvere com(muni) pis(toriensi) et offiti-
alibus abundantie anno quolibet pro
vectettura grani ferendi de cluso pistorino
ad civitatem pis(toriensem) ad rationem triginta
solidorum denariorum pro quolibet corbe grani
intelligendo duos corbes ordei pro
uno corbe grani. et tres corbes spel-
te similiter pro uno corbe grani pro et
de toto grano et blado computando
ut supra percipiendo ex cluso pistorino
de anno in annum. Et quod dicta quan-
titas triginta solidorum pro quolibet corbe
grani ut supra computandi solvatur
et solvi possit et debeat offitialibus
abundantie pro dicto com(muni) in kalendis
februarii cuiuslibet anni incipiendo
in primis kalendis februarii anni in
millesimo trecentesimo octuagesimo
nono. Et pro rata sicut unumquodque
castrum, locum, comitatum seu villa
tanget ex tota quantitate talis
grani et bladi et dicte quantitatis pro
vectettura solvenda [illegible]
exprimitur et catasten comunis pis(toriensis)

Et ad hec ut comitatenses videre pos-
sint quid et quantu(m) solvere teneant(ur)
et ut solum pro grano seu blado q(uo)d
respondere debet com(itatus) p(re)d(ictu)s de anno in
annum et aliter nullatenus artaue-
tur. Determinamus q(uod) offitiales abun-
dantie dicti co(mun)is tam presentes q(uam)
qui pro t(em)p(o)re fuerint de anno i(n) an-
num possint teneantur et debeant
unum mensem postq(uam) poste clusii
seu comunantie fuerint stabilite
videre et examinare quantitates
grani et bladi p(er)cipie(n)das pro illo
anno ex talib(us) postis et comunantiis
ex clusio antedicto. Et q(uod) tunc h(uius)mo(d)i visis
et in summam reductis teneantur et
debeant pro rata s(ecundu)m extimu(m) et cata-
strum comit(atu)s p(re)d(ic)ti declarare et
distribuere sicut capiet pro rata
unu(m)quodq(ue) comune castrum locum
seu villam aut universitate(m) dicti
comitatus p(re)d(ic)ti ex quantitate p(re)d(ic)ta
ut supra premittitur declarata.
Et talem quantitate(m) et distributione(m)
grani et bladi describi facere d(e)p(re)s(en)ti.
Et deinde sicut capiet unaquamq(ue)
comunitatem castrum locum seu
villam aut universitatem d(ic)ti com(itatus)
ad dictam rationem triginta sol(idorum)
denarior(um) p(ro) quolib(et) corbe grani co(m)-
putando ordeum et speltam p(ro)ut
supius declaratur exigere et exigi
facere effectualit(er) teneantur et debeant
et p(er) eor(um) notarium et fancellu(m) ad
introitus mitti facere oportune. Et
si circha p(re)d(ic)ta vel aliquod eor(um) seu
in exigendo vel exigi faciendo dicta(m)
summam fuerint quomodolib(et) negli-
gentes vel remissi ip(s)o f(ac)to et in(ter)
qualib(et) incidant in dictam penam.
Et sup(er) his possint et debeant spaliter
sindicari. Volentes et declarantes
q(uod) ip(s)i comitatenses teneantur et debe-
ant fideiubere et fideiussores cives suf-
ficientes p(re)stare ad requisitionem d(ic)tor(um)
offitialiu(m) dictis offitialib(us) abundantie
de solvendo dictam quantitatem ad
rationem triginta soldor(um) p(ro) quolibet
corbe grani in die kalendis nove(m)-
bris. Et sic de anno i(n) annum
ordine successivo p(re)ut fideiubere
tenebantur deferendo granum
de clusio iuxta consuetudinem hacten(us)

observatam. Et si comitatenses negli-
gentes fuerint ip(s)i p(ro)p(ter)ea multari de f(ac)to
possint prout putaverint convenire usq(ue)
in summam in precedentib(us) capitulis declara-
tam. Et nichillominus executionem
fieri facere cum effectu ut talis quantit(as)
persolvatur pro utilitate publica sicut
decet.

De registro faciendo anno quolibet de grano recolligendo ex clusio et taxa inposita et de solvenda comitatensibus

12.

Ad hec ut omnib(us) comitatensib(us) innotescat
quenam sit quantitas grani et bladi
p(er)cipienda ex clusio p(re)d(ic)to et ne aliq(ui)s
contra debitum levi graveat(ur). Determinamus
q(uod) p(er) offitiales abundantie tam presentes
q(uam) qui pro t(em)p(o)re fuerint fiat et fieri
possit et debeat unum registrum de
anno in annum p(er) aliquem ex notariis
dictor(um) offitialium cui dicti offitiales
mandaverint. In quo fiat et fieri de-
beat compendiosa descriptio in totum
collecta extimi et libre seu catastri
cuiuslib(et) castri loci seu ville comit(atus)
p(re)d(ic)ti de p(re)s(en)ti. Et simil(ite)r describi debe-
at sub descriptione talis libre extimi
seu catastri facienda ut supra ad
descriptionem cuiuslibet castri loci seu
ville dicti comit(atus) quantitas grani et
bladi que p(ro) illo anno debet p(er)cipi
ex dicto clusio et quantitas que pro
rata tali castro contingeret. Et simil(ite)r
quantitas pecunie que tanget tale
castrum locum seu villam ad rationem
triginta s(olidorum) d(enariorum) p(ro) quolib(et) corbe pro
rata s(ecundu)m extimum seu libram talis
castri loci seu ville. Et q(uod) tales
descriptiones fieri possint et debeant
infra unum mensem a die vendi-
tionis postarum clusii de anno in an-
num p(ro)ut supius est expressum. Et
q(uod) in principio dicti libri dicti
registri in duab(us) partib(us) ponatur
libra seu extimum in totum redu-
tum totius comitatus p(re)d(ic)ti in
p(ri)ma p(ar)ta. Et in secunda ponat(ur)
quantitas grani et bladi p(ro) illo anno
que p(er)cipi debet ex clusio antedicto.
Quod quidem registrum semper
stare debeat in camera abundan-
tie et debeat omnib(us) et singulis

uidere volentibus demonstrari per offitiales notarios et cancellarios vel aliquem eorum ad petitionem cuiuscumque. — Et si quis in predictis vel aliquo predictorum fuerit negligens quomodolibet vel remissus quod ipso facto et vice qualibet incidat in penam quingentarum librarum per maiorem sindicum de facto auferendarum. Super quibus etiam possint et debeant specialiter sindicari. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De fideiussoribus recipiendis ab emptoribus postarum clusi et communantiarum camere abundantie certo tempore

.13.

Cum receptio insufficientium fideiussorum super venditionibus postarum clusi seu communantiarum dicte camere abundantie deputatarum maxima actenus fecerit detrimenta comuni Perusii, ut in posterum talia incomoda non contingant, statuimus quod offitiales abundantie comunis Perusii et alii quicumque vendentes postas clusi Perusini seu comunantias dicte camere abundantie deputatas possint teneantur et debeant recipere bonos et sufficientes fideiussores cives Perusinos vel comitatenses ab emptoribus earum et cuiuslibet earum seu ab illis quibus fuerint stabilite infra XV dierum diem a die stabilimenti, videlicet usque in decem fideiussores pro qualibet posta clusi seu comunantia. — Declarantes et statuentes quod illi quibus tales poste seu comunantie fuerint stabilite seu earum aliqua teneantur et debeant infra XV dierum diem a die stabilimenti cuiuslibet stabilimenti poste seu comunantie dedisse dictis offitialibus et aliis vendentibus pro una quaque posta clusi seu comunantia dicte camere deputata usque in numerum supradictum bonos et sufficientes fideiussores quorum extimum seu catastrum secundum extimationem catasti comunis Perusii ad grossam sit valoris et extimationis ad minus in duplo pretii pro quo talis posta seu comunantia venderetur. Videlicet quantum caperet pretium seu quantitas grani seu bladi unius anni tantum quod dictum duplum extimationis referatur ad pretium et quantitatem grani vel bladi dumtaxat pro uno anno. Non obstante quod talis posta seu comunantia pro maiori tempore venderetur. — Decernentes. Et fideiussores dandi teneantur et debeant in unaquaque venditione una cum principalibus emptoribus se in solidum et principaliter obligare ad solutionem pretii seu quantitatis grani seu bladi. Et ad omnia ad que tenerentur emptores secundum formam presentium statutorum et contractus cuiuslibet ut est opus cum membris et solemnitatibus oportunis. Et quod nichilhominus in solidum quilibet principalis et fideiussor aliquo beneficio non obstante in solidum sit et esse debeat et intelligatur in omnibus et quo ad omnia obligatus.

Et offitiales abundantie et alii vendentes postas seu communantias predictis emptoribus teneantur comuni Perusii si fideiussores bonos non acceperint quod supra continetur.

.18.

Ut ea que utilitatem rei publice concernunt inviolabiliter observentur statuimus declarantes. Et inquantum offitiales abundantie comunis Perusii et alii quicumque vendentes aliquas postas clusi Perusini seu communantias dicte camere abundantie deputatas non receperint bonos et sufficientes fideiussores secundum qualitatem et exigentiam in proximo precedenti capitulo denotatas. Et ipso iure sint et esse intelligantur obnoxii et specialiter obligati et expresse comuni Perusii pro talibus emptoribus et quolibet eorum. A quo seu a quibus fideiussores sufficientes secundum qualitatem et exigentiam superius denotatas non susceperint, et in omnibus et singulis se adstringentes ad que dicto comuni tales emptores virtute dictorum statutorum et contractus seu cedule venditionis postarum seu communantiarum tum per satisfactione pretii seu quantitatis grani vel bladi vel alia quacumque de causa propterea quomodolibet tenerentur. Et ita possint et debeant cogi gravari et molestari realiter et personaliter sicut possent emptores ipsi quocumque modo. — Et ideo decernentes ut venditores talium postarum seu comunantiarum vigilantiores et cautiores reddantur et ex eam debeat sub eorum substantiarum periculo ad rei publice substantiam diligentius conservandum. Et ut comuni Perusii aliqua negligentia vel modo aliquo consimilibus de cetero non ledatur.

Et quod si fideiussores non dentur infra XV dies a die stabilimenti quod de novo poste clusi seu communantie vendi debeant et refici sed quod teneatur a prima promissione pro illis qui primo fuerunt stabilita.

.14.

-undantie
-tas seu
-mpromb.
-ss cum sub
-no accepi
-promittere.

-issores non
-er dicte adire
-novo poste
-munantie
-tesfieri. Si quod
-promissione
-mo sub. stabi-

a Item hec ut nullus per elusionem vel
alio modo audeat vel presummat
promissione facere in subhastationibus
postarum clusii perusini seu comunantiarum
dicte camere abundantie deputatarum
sub obtemptu vitium lucrandarum
vel alio quovis modo et forte non in
tentione postam seu comunantiam
retinendi seu capiendi. Idonee sicut dictum
presenti capitulo determinimus statuentes
quod inquantum promissores quibus
aliqua posta seu comunantia dicte curie
per offitiales abundantie vel alios ven-
dentes fuerit stabilita fideiussores suffi-
cientes secundum qualitatem et quantitatem
predictorum in precedentibus capitulis contentorum
infra statutum diem a die stabilimenti non
dederint offitialibus seu aliis vendentibus
pro dicto communi aliquam postam seu comu-
nantiam quod liceat ipsis offitialibus et
aliis ad vendendum deputatis talem
postam seu comunantiam et teneantur
et debeant de novo subhastari facere
et stabilire et vendere cuilibet plus
promictenti iuxta et secundum quantitatem
premissorum et tres contendere cu
cantibus. ut supra est expressum in
venditionibus faciendis. — Et quod in
quantum minus pretium seu quantitas
grani seu bladi fuerit oblatum seu
promissum pretio seu quantitate grani vel
bladi stabilita seu vendita quod promis-
sores primi obtulerint qui ut supra
permictitur fideiussores non dederint
quod tunc et eo casu primi promissores
predicti qui satisdationem ipsam ad
effectum iuxta predictorum exigentiam
non perduxissent ad solvendum omne
pretium quod defuerit in secundo sta-
bilimento seu venditione teneantur
et adstricti sint et esse eo ipso intel-
ligantur ad refundendum et sol-
vendum perinde ac si plenarie
adimplevissent datione fideiussorum
iuxta exigentiam predictorum. — Et quod
offitiales abundantie et alii ven-
dentes teneantur et debeant contra
prefatos et quemlibet eorum in solidum
executionem realem et personalem
de facto facere et fieri facere. Sub
pena quingentarum librarum denariorum
ad solvendum refundendum et

satisfaciendum dicto communi omnem qua-
ntitatem pretiorum seu quantitatis grani vel
bladi que quomodocumque deficeret
a pretio seu quantitate grani vel bladi
primi stabilimenti in pretio seu quantitate
secundi stabilimenti. et venditionis que
fieret et prout supra continetur. — Et
quod dominus potestas capitaneus populi
maior sindicus et quilibet alius
offitialis communis perusii ad requisitionem
ipsorum offitialium seu aliorum vendentium
vel alicuius eorum possint teneantur
et debeant sub dicta pena et ut
supra permictitur a quolibet negligente
et vice qualibet auferenda et retinenda
de suo salario eius tempore sindicatus
contra predictos et quemlibet eorum executio-
nem realem et personalem facere
et fieri facere quocumque tempore etiam
feriato ad honorem dei. et in quo-
cumque loco etiam prohibito pro solutione
et occasione solutionis talis quantitatis
pretiorum seu pretiumve seu quantitatis
grani vel bladi. que in secundo
stabilimento seu venditione a primo
stabilimento ut supra permictitur
quomodolibet defuisset. — Et quod tales
offitiales occasione seu causa eorum
que fecerint vel fieri fecerint in
premissis non possint nec debeant
modo aliquo sindicari vel molestari.
Sed sint et esse intelligantur ab hiis omnibus
exinde liberi et penitus absoluti.

De libris faciendis in camera abundantie per introitibus et exitibus — 16.

Statuimus quod per notarium offitialium
abundantie civitatis perusii qui
fuerit super introitibus deputatus fiant
et fieri debeant duo libri et in quolibet
ipsorum scribantur omnes et singuli intro-
itus offitialium abundantie civitatis
perusii quorum est notus quorum librorum
unus remanere debeat in camera dictorum
offitialium. Alter vero coram maiori
sindico in fine offitii iuxta consuetu-
dinem debeat portari. — Et simili
modo fiant per notarium offitialium
qui fuerit ad scribendum exitus depu-
tatus duo libri. et in utroque eorum
scribantur omnes et singuli exitus et
expense faciende et facte per ipsos
offitiales. quorum unus in dicta camera
abundantie debeat remanere. Alter
vero coram cancellario communis perusii
vel maiori sindico perducatur. Et
antequam dicti libri producantur

calculentur et assumentur introitus et
exitus et expense. et ascultentur per nota
rium offitialium coram offitialibus
abundantie et fancellis prout extitit
hactenus observatum. Ita quod error vel
fraus aliqua committi non valeat quoquo
modo. pena Quingentarum librarum
pro quolibet contrafaciente et vice
qualibet auferendarum.

De Registro faciendo de debitoribus preteritis, et etiam de debitoribus futuris in cancellaria comunis pisis.

.1A.

a Ut hec ut haberi possit notitia preteri
tum debitorum comunis pisis et ut
efficax executio fieri debeat et offi
tium precautionibus et aliis penis inte
rius denotandis ad solvendum effi
caciter constringantur presens capitulo
duximus statuendum. Et de omnibus
et singulis debitoribus preteritis camere
abundantie comunis pisis fiat et fieri
possit et debeat unum registrum in
cartis pecudinis quod stare debeat
et esse continue in cancellaria comunis
pisis et dictum registrum componatur
et ordinetur et fiat et scribi debeat
per ser Johem de anghi notarium super
registris in camera conservatorum.
Videlicet de debitoribus preteritis dicte
camere offitialium abundantie de
scribendis per ordinem alphabeti per porta
et parocchiam et per alium locum in quibus
debitores essent. Et etiam quantitate
et causam pro qua et in qua tenetur.
Et etiam folium sub quo et in quo
registro apparent in dictis cameris
quomodolibet descripti. Ad hoc ut sine
difficultate valeant inveniri. apo
tando et registrando prout fuit oportu
num. Et quod dictum registrum
debeat perfecisse de omnibus supradictis
debitoribus et assignasse in cancellaria
comunis pisis hinc ad medium mensem
Junii proxime venturi in forma
publica in cartis membranis sub
tabulis ligatis sub pena Quinge
ntarum librarum et quod pro eius labore
et pro vernice et atramento et pro
scriptura habeat et habere debeat a
camera conservatorum florenos Quin
decim de auro. Et offitiales
abundantie sub dicta pena copiam
debeant dedisse eidem ad eius petitionem
copiam omnium debitorum preteritorum. In
futurum autem super registratione facienda
de quibuslibet debitoribus comunis pisis talis
forma servetur. Quod offitiales abun
dantie et alii quicumque offitiales dicti
comunis electi seu eligendi possint te
neantur et debeant per eorum notarios
registrari facere in dicto registro exi
stente in cancellaria dicti comunis omnes
et singulos debitores dicti comunis ex quacumque
causa futuros. qui non solvissent ea
ad que tenerentur seu tenebuntur
dicto comuni infra terminum terminum in suum
tunc proxime futurorum a die appositi
termini vel conventi in contractibus
seu cedulis initis seu celebrandis
super venditionibus seu locationibus
vel concessionibus possessionum clusis. seu co
mutationum dicte camere abundantie
deputatarum vel alicuius earum modo
aliquo seu forma in fine dictorum termi
norum infra decem dies tunc proxime
futuros. Et quod talis registratio per
aliquem ex notariis eorum vel alicuius
eorum cui impositum fuerit per offitia
les talis notarii de nomine talis
debitoris per ordinem alphabeti et por
te et parrochie in quantitate et causa breviter
sub qua et in qua tenerentur. sub
pena Quingentarum librarum denariorum
vice qualibet et a quolibet contrafaciente
seu negligente auferendarum per
camerarium sindicum comunis pisis vel alium
quemcumque offitialem dicti comunis ex eorum
offitio et etiam ad instantiam cuiuscumque.
Et quod omnes qui solvissent ea que sol
vere deberent seu debuissent vel
de registris dicte camere quomodolibet
per notarium super registris cassi erunt
possint et debeant per notarios offi
tialium abundantie comunis pisis quibus
talis solutio facta fuerit seu in quo
registro cassatio facta contigerit de
Quindecim diebus in Quindecim dies
in fine temporis quindecim dierum
cassari et cancellari de registro in dicta
cancellaria existente. Et ad hoc
ut contra eos qui solvissent et de
dicto registro cassi non essent nulla
fiat novitas seu remotio vel priva
tio ab offitiis iuxta exigentiam
statutorum Camere conservatorum.

non sequatur. Et inquantum apodissa
solutionis facte vel cassationis de regi
stris produxerit in cancellaria comunis
perusii coram cancellario seu abrevia
tore reformationum comunis perusii
non obstante quod de registro predicto
cassus non esset quod ad eius excusatio
nem sufficiat pro inde ac si cassus
esset. — Et quod talis descriptio fieri
debeat sub pena predicta et ut supra
premictitur auferenda. — Et quod
quilibet offitialis exequitione faciens
contra contrafacientes seu negligen
tes in casibus in presenti capitulo denotatis
vel aliquo eorum habeat et habere pos
possit et debeat quartam partem
cuiuslibet pene. quam solvi faciet
et ueniet quomodo debebit in comune.
Et si offitialis negligens fuerit in
premissis vel eorum aliquo talis pena
de suo salario ipse qualibet debeat
retineri 7 auferri eius tempore sindi
catus. — Et quod super his omnibus et quolibet
eorum omnes supra contenti possint et
debeant spetialiter sindicari et quilibet
ipsorum. aliquo non obstante.

De exequutoribus faciendis
contra debitores camere
abundantie comunis perusii.

.18. Quoniam contra negligentes soluti
onem facere de his ad que
comuni perusii tenentur non sufficeret
predicta in precedentibus capitulis sta
tuisse nisi alia satisfactibilia reme
dia preberentur. Duximus statuendum.
Quod offitiales abundantie seu expar
tores quarumcumque portarum clusii 7
perusini seu comunantiarum comunis perusii
camere abundantie comunis perusii de
putatarum possint teneantur 7 debe
ant sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet negligente et
vice qualibet de facto auferendarum
per maiorem sindicum vel alium
offitialem dicti comunis reduci facere
in uno registro deposito in eorum
camera omnes et singulos debitores
camere predicte portarum clusii seu
comunantiarum dicte camere depu
tatarum et tam preteritos debito
res quam futuros et instantes 7 de tempore
in tempus describi facere non obstante quod
descriptio fieri debeat in cancellaria comunis
perusii iuxta exigentia precedentium
capitulorum. Et extractum seu extractos
fieri facere de talibus debitoribus 7 substan
tia cum quantitatibus quas deberent
soluere declaratis. Et dimidiam
talium debitorum qui non soluissent
infra tempus prout soluere teneretur
dicte camere abundantie assignare
et assignari facere domino potestati civitatis
perusii qui pro tempore fuerit. Et aliam
dimidiam domino capitaneo 7 maiori
sindico civitatis perusii qui pro
tempore fuit. Qui potestas 7 capita
neus et maior sindicus 7 quilibet
eorum teneantur et debeant contra
debitores tales assignatos et eorum
fideiussores res et bona exequutio
nem realem et personalem fieri facere
de facto in quocumque loco et quocumque
tempore etiam prohibito seu non permisso
per formam statutorum et ordinamentorum
comunis perusii. Ut que comuni perusii sunt
debita seu deberentur imposterum
efficaciter persoluantur. aliquo non
obstante.

Quod liceat offitialibus abun
dantie prorogare terminum
solutionis pecunie seu grani
vel bladi ante tempus.

.19. Cum iustum est quod solvens pecuni
am seu aliquam quantitatem
grani vel bladi camere abundantie
comunis perusii debitam ante tempus
faciendo solutionis comoditatem resta
urationis in tempore consequatur. Du
ximus statuendum. Quod offitiales
abundantie comunis perusii possint et
eis liceat cuilibet comuni corpori seu
universitati vel singulari persone
quod vel que eis solveret aliquam
quantitatem grani vel bladi ante
debitum et prefixum tempus 7 termi
num solutionis ipsius quantitatis talis
soluenti prorogare terminum ad
soluendum quod deberet soluere
eisdem offitialibus de tantundem
tempus et quantitatis pecunie vel
grani seu bladi ante terminum
soluti per eum. Et ultra predictos offitiales
abundantie predicti non possint nec debeant in aliquo stantiam.

Quod non liceat offitialibus abundantie acquirere peccuniam mutuo sub provisione vel fenore sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum.

20.

Ut imposterum cives pisani non ledantur
de facili in cambijs provisionibus
seu fenore ob acquisitiones peccuniarum
que fieri in preteritum sepe numero
consueverunt. duximus statuendum.
Quod offitiales abundantie civis pisani
vel alij pro eis non possint nec de
beant quoquo modo acquirere seu
acquiri facere sub aliqua provisione
costo fenore vel cambio aliquam quantitatem
florenorum seu pecunie pro camera
abundantie civis pisani sine delibera
tione dominorum priorum et camerariorum
artium civitatis pisane. qui pro tempore
fuerint. obtempto saltem partito de
levando ad sedendum ad minus per
duas partes. — Et in quantum acquirerent
seu acquiri facerent aliquam quantitatem
aliquo dictorum modorum vel alio ad co
stum sine deliberatione predicta quantitate
fenus cambium costum seu provisionem
de eorum proprio solvere teneantur
et intelligantur. et non de pecunia
seu avere civis pisani quoquo modo.
Cum deliberatione autem predicta pos
sint solvere cambium provisionem
costum seu fenus prout fuerit et
oportunum quotiens civis utilitas
seu necessitas eiusdem exposcet et
quantitatem etiam acquisitam. aliquo
non obstante.

In fine temporis offitiales abundantie civis pisani teneantur restituere reliqua successoribus et libros in cancellaria.

21.

Statuimus quod offitiales abundantie
civis pisani teneantur et debeant
infra quindecim dies post finem eorum
et cuiusque eorum offitij immediate sequen
tes dare consignare et effectualiter
restituere eorum et cuiusque eorum successo
ribus omnem quantitatem florenorum pecuni
arum seu bladi et aliarum quarumcumque
rerum que quomodolibet superfuisset eis
assumptis et expensis et pagamentis
factis tempore eorum vel aliquorum eorum
offitij sub pena quingentarum librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente.
et restitutionis dupli quantitatis que
quomodolibet superfuisset. — Super
quibus debeat spetialiter sindicari et
per sindicum in dicta pena et restitutione
dupli efficaciter condempnari. pena simili
dicto sindico de suo retinenda salario si
negligens fuerit vel remissus. — libros
autem introitus et exitus et gestorum
tempore offitij ipsorum in forma publica.
Offitiales abundantie et eorum et cuiusque
eorum notarij et fancelli teneantur et
debeant restituisse et assignasse infra
mensem post finem eorum et cuiusque eorum
offitij. — Et quod restitutiones talium
librorum et cuiusque eorum per predictos sub dicta
pena a quolibet auferenda fieri debe
at in cancellaria civis pisani cancellarijs
civis pisani. pena simili eidem auferenda
nisi qualibet dictos libros admiserit
infra terminum fore susceptos. si infra
dictum terminum unius mensis eos
non susceperit quoquo modo iuxta
exigentiam premissorum.

Quod offitiales abundantie possint habere consilium sapientis in casibus oportunis et notis super iure suo et equitate.

22.

Ut cuncta sub libra procedat iustitie
presenti capitulo duximus sta
tuendum. Quod offitiales abundantie
civis pisani possint et eis liceat super
casibus oportunis qui quomodolibet e
mergerent seu dubitationem afferrent
in et super casibus provisis per formam
statutorum camere ipsorum quomodocumque
aut qualitercumque eligere unum consi
torem civem fidelem et expertum
et doctum in iure videlicet illum quem
conservatores monete in eorum camera
elegerint qui possit et debeat quotiens
fuerit requisitus verbo vel in scriptis
consulere ipsis offitialibus super premissis
fideliter. — Et similiter consulere de
beat conservatoribus monete et massarijs
civis pisani super casibus quibuscumque quolibet
emergentibus super provisis vel statutis
in camera ipsorum vel circa ea seu in
aliquibus eorum occasione vel causa vel circa
providenda super statutis vel provisis
seu quomodolibet ordinanda eorum offi
tium tangentia quoquo modo. — Quod
quidem consultor habeat et habere
possit et debeat pro quolibet seme
strali florenos decem de auro videlicet.
Quinque solvendos a conservatoribus et quinque
a massarijs civis pisani. Et quod modo et
aliquo ultra dictum salarium a co

Servatorib.

servatoribus seu massarijs seu offitialibus
abundantie nichilhominus possit per
aperte vel secrete. Et quod ab aliqua singulari
persona de aut super negotijs communis
perusii tangentibus nichil possit propere
petere vel habere. Et si in predictis
negligens fuit vel remissus vel in
aliquo premissorum contrafecerit quod ipso facto
et vice qualibet incidat in penam
Centum librarum. Super alijs quoque
casibus quomodolibet emergentibus
in camera offitialium abundantie
super quibus aliquid de novo provideretur
vel preter provisa per forma statuti
camere eorundem aliquid emergeret
Offitiales ipsi possint teneantur et
debeant habere consilium a collecte
ralibus dominorum potestatis et capitanei populi
perusini vel a duobus ex eis. Qui ad
requisitione ipsorum offitialium possint
teneantur et debeant omni vice fideliter
eorum fideliter exhibere consilium verbotenus
vel in scriptis prout fuerint ab
ipsis offitialibus abundantie requisiti
sine aliquo salario vel mercede. Et
quod ad hec ut commune perusii nullatenus
ledi queat quod debeant ipsi collectera
les super iuribus communis semper et super
uno quoque casu ultra proposita eis
informatione suscipere a cancellaria
communis perusii. Super casibus vero quolibet
emergentibus in registris vel exactu
ra modo aliquo seu forma notarius
super registris teneatur et debeat
prefatos collecterales consulere. Qui ut
supra premictitur teneantur et
debeant consulere et informatione
suscipere. et in scriptis exhibere con-
consilium cancellario communis nostri
restituendum per ipsum dicto notario
super registris. Cui notarius possit
licere licite et impune absque eius pre
iudicio et debeat sequi. Et ad exe
cutione producere consilium predictorum
collecteralium vel duorum ex eis iuxta
eius exigentiam et tenorem. Et
si quis in aliquo premissorum fuerit
negligens vel remissus incidat in
penam Quingentarum librarum. et vice
qualibet communi perusii applicandas. Si
autem prefati collecterales malum
consilium dederint super aliquo
casu pro quolibet et vice qualibet
incidant in penam perditam de sala
rijs potestatis et capitanei et eorum

utriusque auferendam et retinendam eorum
et utriusque eorum tempore sindicatus ad in
stantiam cuiuscumque. Et nichilhominus
condempnari debeant communi perusii in resti
tutione dupli quantitatis vel extima
tionis rei super qua consilium fuisset
exhibitum non bonum contra formam
iuris seu statutorum communis in. Et super
hiis debeant specialiter sindicari.

De electione et salario notarii super registris camere abundantie et massariorum

. 2 3 .

Item pro ordinatione decentium
camerarum abundantie et massariorum
communis perusii sit non solum utile
set summe necessarium providere
ut deputetur unus diligens expertus
et fidelis notarius super registris pro
utraque camera. cum offitio et potestate
prout est et habet notarius camere con
servatorum ad hec ut introitus utriusque
camere sub debita ordinatione pro
cedant presenti capitulo duximus
statuendum. Quod decetero semper sit
et esse debeat et deputari unus notarius
fidelis expertus et diligens civis
perusinus super registris camere offiti
alium abundantie. et camere massa
riorum. et utriusque earum. cum offitio et
potestate prout habet et exercere
potest notarius super registris camere con
servatorum. cum salario triginta florenorum
de auro in anno sine aliqua solutione
vel retentione gabelle. Cuius quidem
salarij dimidia solvatur et solvi
debeat sine alio precepto vel mandato
solum iusta eius electione per offiti
ales abundantie communis perusii et alia
dimidia solvatur et solvi debeat per
massarios communis perusii. Volentes
et decernentes quod idem notarius
et non alius solummodo possit tene
atur et debeat registra componere
sicut fit in camera conservatorum
de comunantiis gabellis. et postea dicti
communis vendendis per offitiales abun
dantie et massarios communis perusii
et quemlibet eorum. Et etiam registrare
quantitates que solverentur per emp
tores vel socios. Et etiam cassare de
registris legitime cassandas vigore
quorumcumque ordinamentorum que fieret
legitime et sufficienter ex arbitrijs
abundantie generalis vel alio modo suffi
cienti ex more et forma prout fuerit opor
tunum. Decernentes quod prefatus

notarius non possit vel debeat quoquo modo registrare aliquam quantitatem florenorum seu pecunie grani vel bladi que solveretur seu mensuraretur offitialibus abundantie seu eorum fancellis nisi primitus talis quantitas ad introitus per notarium et fancellum offitialium abundantie quibus talis quantitas solveretur vel mensuraretur missa fuerit oportune. Et si talis registratio contra dicta forma fieret non valeat ipso iure. Et nichilo minus madat in penam quingentarum librarum denariorum vice qualibet nisi fieret vigore alicuius sufficientis ordinamenti cum sufficienti arbitrio adunantie generalis. Et quoniam circa dictum offitium deputare convenit civem fidelissimum et exceptum cognita fide et scientie et experientie sinceritate ser Nicolai filii notarii de populo et pro sancte fidei eundem ad dictum offitium eligimus et deputamus cum salario et offitio antedicto et cum oneribus et muneribus aliis in tali exercitio consuetis pro tempore trium annorum proxime venturorum incipiendorum in kalendis Iulii proxime futuri. Et quod deinde post finem offitii dicti ser Nicolai ut supra premictitur electi ipse idem notarius etiam infra tempus sui offitii possit refirmari vacatione aliqua non obstante vel alius eligi ad hoc ut semper dictum offitium vigeat prout et sicut per dominos priores et camerarios artium qui pro tempore fuerint circa finem offitii talis notarii fuerit quomodolibet provisum seu declaratum. Aliquo non obstante.

Quod notarius super registris non possit aliquid registrare quod ad introitus non sit missum.

·24·

Ad conservandum utilitatem publicam statuimus quod notarius super registris in camera offitialium abundantie communis Florentie non possit vel debeat quoquo modo vice causa seu forma in registris camere abundantie aliquam quantitatem florenorum seu pecunie grani vel bladi vigore alicuius ordinamenti provisionis vel legis vel statuti quod imposterum fieret quomodolibet vigore alicuius arbitrii quavis forma nisi primitus per offitiales et eorum notarios et fancellos talis quantitas fuit missa ad eorum introitus oportune sub pena mille florenorum pro vice qualibet qua fuerit quomodolibet contrafactum. Et nichilominus talis registratio non teneat ullo modo. Ergo sub dicta pena offitiales abundantie communis Florentie notarii et fancelli talem quantitatem ad introitus mictere et micti facere illico teneatur. Predicta tamen non vendicent sibi locum si ex sufficienti arbitrio adunantie generalis aliqua cassatio de registris ex aliqua causa de aliquo fieri deberet vel fieret ex rationabili causa atque equa. quo casu fieat cassatione impune facta oportune. Aliquo non obstante.

Quod omnes solutiones fieri debent camere abundantie communis Florentie ad aurum vel monetam vel ad granum seu bladum sic ad introitum micti debeant.

·25·

De omnibus receptionibus et solutionibus in camera offitialium abundantie communis Florentie quomodolibet faciendis statuimus quod offitiales abundantie et eorum fancelli teneantur et debeant omnem quantitatem que in grano vel blado vel in auro vel pecunia solvi deberet in eorum camera vel ipsis quoquo et solveretur ad eorum et dicte camere abundantie communis Florentie introitus ad granum vel bladum vel ad aurum vel monetam micti et poni facere diligenter. Et similiter si solutio fieri deberet in pecunia et facta esset micti et poni debeat seriose. pena vice qualibet quingentarum librarum denariorum auferendarum vice qualibet et de facto a quolibet contrafaciente. Et sic per eorum notarium in libris ordinariis describi facient oportune. Et super hoc debeant specialiter sindicari.

Quod offitiales abundantie teneantur mictere ad eorum introitus omne mercantium monete.

·26·

Offitiales abundantie communis Florentie teneantur et debeant et eorum notarius et fancelli diligenter mictere et micti facere ad eorum introitus et in libris introitum ipsorum ordinariis in introitum camere per eorum notarium.

et fancellum describi facere et poni
oportune omne lucrum seu meliora
mentum quod quomodolibet fieri vel
provenire contigerit tempore eorum officii.
de florenis vel pecunia dicti comunis
provenientibus quomodolibet ad corum
manus durante officio eorum dicto. sub
pena Quingentarum librarum denariorum
pro quolibet contrafaciente et vice
qualibet de facto auferendarum. Et super
hoc debeant specialiter sindicari.

Quod omnis solutio pecunie seu grani seu bladi que quolibet solveretur offitialibus abundantie vel fancellis mictidebeat ad introitum infra tres dies et etiam registrari.

.21.

T ratio introitum diligens semper
videri queat et ne sub pretextu
depositi vel aliter introitus deceptio
committatur. duximus statuendum. Quod
omnis quantitas pecunie seu florenorum
vel grani seu bladi que quomodolibet
dederetur camere offitialium abundantie,
et de qua in totum vel pro parte
numeratio vel solutio aliqua facta
fuerit offitialibus abundantie vel fan
cellis in dicta camera vel alibi vel
alicui persone pro eis modo aliquo
seu forma quomodocumque aut qua
litercumque possit et debeat infra
tres dies postquam soluta fuerit vel
quomodolibet numerata per notarium
et fancellum poni et micti ad intro
itus dicti comunis et camere antedicte.
et in libris describi ordinariis ut
est opus. Et quod infra dictum terminum
idem fancellus teneatur et debeat
assignare notario super registris talis
solventis nomen et quantitatem
etiam declarare solutam et causam.
Qui notarius super registris infra
tertiam diem a die declarationis
predicte teneatur et debeat quantitatem
ipsam registrasse ad rationem talis
solventis prout fuerit oportunum.
Siquis autem in predictis vel aliquo
eorum negligens fuerit vel remissus
ipso facto et vice qualibet incidat in
penam Quingentarum librarum. et
debeant specialiter sindicari.

Quod omnia pagamenta que fient ad expensas seu in moneta sicut ad exitus poni debeant et describi et de grano et blado.

.28.

n. E aliqua communi vel singularibus personis
incomodum generetur in solutionibus
faciendis presenti capitulo duximus statu
endum. Quod offitiales abundantie comunis
pisarum et eorum fancelli teneantur et debeant
omnem quantitatem quam in auro solveret
vel in moneta solveret vel solutionem faceret
seu omnem quantitatem grani seu bladi
quocumque et qualitercumque sic pro ut
solverint vel solutionem fecerint ad eorum et
dicte camere abundantie comunis pisarum
exitus debeant mictere et micti facere
diligenter et per eorum notarium in libris
ordinariis ponere et poni facere opor
tune sub pena Quingentarum librarum
denariorum pro quolibet contrafaciente et vice
qualibet de facto auferendarum ad exitus
camere. Et quod super hiis debeant specialiter
sindicari.

Quod offitiales abundantie teneantur scriptores describi facere emptiones et venditiones grani et bladi et expensas et pretium eorum.

.29.

v T ratio diligens exitum dicte camere
abundantie maxime eorum qui fierent
pro emptionibus grani seu bladi. Et etiam
grani seu bladi quod venderetur. Et etiam
grani seu bladi quod ad molendinum
micteretur occasione quacumque et omnium
dependentium seu connexorum distincte
et ordinate videri possit assidue presenti
capitulo duximus statuendum. Quod
offitiales abundantie per eorum notarios et
fancellos possint teneantur et debeant
in uno libro de per se singulariter et
distincte describere et describi facere
omnes quantitates grani seu bladi quas
quomodocumque aut qualitercumque eme
rent seu emi facerent ab aliqua univer
sitate domino vel singulari persona descri
bendo et describi faciendo tempus emptionis
facte et a quibus seu quo emerint. et
pro quanto pretio. Et si civis fuerit
a quo emptio facta fuerit describatur
et describi debeat per eius nomen et
pronomen et per nomen patris porte
et parochie. Et si comitatensis
fuerit vel districtualis describatur et
describi debeat per eius nomen et pronomen
et nomen patris et per locum unde.
Si autem forensis fuerit describatur
per eius nomen et pronomen et locum
unde esset. Et similiter describi fa
ciant quantitatem solutam pro pedagio
seu gabelle talis grani seu bladi.
et in quibus locis et quo tempore et quibus
personis. Et etiam omnem quantitatem

florenorum seu pecunie que solueretur pro
uectauris. quo tempore et quibus personis occa
sione grani seu Bladi empti et delati
quocumque et undecumque. Ad hoc ut discer
natur et discerni possit et debeat quantitas
que soluta fuit pro pretio grani seu Bladi.
ab expensis propterea faciendis seu factis.
Et simili modo describi faciant in uno
libro de per se singulariter et distincte
omnes et singulas uenditiones grani
seu Bladi quas facerent de die in diem.
describendo cui persone et pro quanto pretio
designando personam eo modo et forma
prout et sicut in emptione tenetur
facere cum effectu. — Et similiter describi
faciant de per se singulariter et distincte
omnem quantitatem grani seu Bladi quam
de die in diem facerent quomodolibet
macinari. et cui molendinario grani
dederint ad molendinandum. Ad hoc ut
de die in diem uideri et discerni possit
quantitas que propterea mitteretur.
Et etiam decreuimus quod si contingeret
aliquo tempore oportunitatis ipsos offiti
ales abundantie fancellum eligere super
canoua seu canouis panis uendendi.
quod idem fancellus possit teneatur et
debeat diligenter rationem reddere de
omni et toto eo quod panis qui uende
retur per panificulas tali fancello uel
alteri pro eo esset plus ultra quantitatem
uel numerum ex corbe uel emina re
stituendo. seu talis restitutio fieri
debeat ad numerum uel ad pondus pa
nis restituendi. Cum sepe numero
contingat non obseruari equalitatem in
quantitate panis. qui restitui debet
ex corbe uel emina quantum ad nu
merum. — Et quod ipsam rationem
offitiales abundantie teneantur diligenter
exigere a tali fancello. prout fuerit
oportunum. et ad eorum introitus id
mitti facere oportune ne ecce possit
quomodolibet fraudari. — Et quod predicta
omnia et quodlibet predictorum predicti offitiales
notarii et fancelli possint teneantur
et debeant diligenter facere et fieri
facere. sub pena Quingentarum librarum
pro quolibet et uice qualibet qua fuerit
per aliquem quomodolibet contrafactum. Et
super hiis omnibus et quolibet eorum ipsi et
quilibet ipsorum possint et debeant spaliter
sindicari per maiorem sindicum sub
dicta pena. — Et decreuimus quod
maior sindicus ex suo offitio uel aliquis
offitialis uel ad requisitionem dominorum

priorum possint dictos fancellos et notarios
omni uice de facto compellere ad obser
uandum tales libros cum ea seruaue
rint. Et si inuenerint eos in aliquo
negligentes ipso facto punire debeat
uice qualibet in dicta pena. Aliquo non
obstante.

Quod offitiales abundantie possint compellere quoscumque ad assignandum granum et bladum et uendere et rebellantes multare.

Pro conseruatione abundantie statu
imus quod offitiales abundantie
possint et eis liceat quotiens nouerint
oportunum compellere et compelli facere
de facto omnes et singulos tam ciues
quam comitatenses quam etiam forenses
et alias quascumque personas cuiuscumque
gradus habitus seu dignitatis existat
ad assignandum ipsis offitialibus uel
deputandis ab eis etiam per mensura
tionem omnem quantitatem grani Bladi
seu farine quam in ciuitate uel
comitatu pistorii uel alio quocumque
loco haberent. Et granum Bladum
seu farinam uel legumen ad ciui
tatem pistorii reducendum. — Et etiam
arbitrium habeant mandandi nominatim
granum Bladum seu farinam ut super
quod granum Bladum seu farina in
mictant et inmicti faciant in platea
communis pistorii. uel alium quemcumque
locum illam quantitatem et eo modo et
forma sicut dictis offitialibus uidebitur
oportunum. et uendendi ipsam quantitatem
pro illo pretio quod per commune pistorii
esset quomodolibet declaratum seu decla
raretur imposterum. — decernentes
quod ipsi offitiales teneantur et debeant
ea circa predicta pro equalitate seruanda
in ciuitate et comitatu de porta in
portam procedere. et mandare iuxta
eorum facultatem ciuium comitatensium
forensium clericorum monasteriorum
et locorum prout et sicut nouerint
conuenire. ut granum seu Bladum
inmictat ut supra et inmictere tene
antur. — Et si quis fraudem uel
negligentiam aliquam commicteret
in non assignando uel in mensurando
seu uendendo granum Bladum
seu farinam prout superius
est expressum soluat pro qualibet.

-nice nomine pene decem libras denariorum
pro quolibet corbe et ad ipsam rationem
si plus vel minus esset. — Quam quidem
penam quilibet offitialis comunis Perusii
et quicumque potestas, castellanus seu
vicarius terre castri seu loci comitatus
Perusii sub pena quingentarum librarum
pro quolibet contrafaciente et vice qualibet
possit et debeat de facto exigere et exigi
facere. Et solvere massariis comunis. Et
habeat quartam partem de omni quantitate
propterea soluta massariis. Aliquo non
obstante.

Et non possint aliquem concedere licentiam extrahendi granum seu farinam sine licentia dominorum priorum et camerariorum extra comitatum Perusii.

.31.

Nulli offitio abundantie vel aliis of-
fitialibus comunis Perusii vel alteri cuicumque
persone sit licitum vel permissum alicui
persone concedere licentiam portandi seu portari
faciendi extra comitatum Perusii aut
extrahendi granum seu farinam vel
aliud genus bladi quod seu preter formam
presentium statutorum sine expressa licentia
et deliberatione dominorum priorum et camera-
riorum artium civitatis Perusii. Ita tamen
quod in consilio dominorum priorum et camerariorum
fieri possit et debeat expressa declaratio
cui dari debeat talis licentia et quanti-
tatis extrahende et loci ad quem debet
portari, ut fraus aliqua committi
nequeat ullo modo. — Et quod remissio
aliqua super talis licentie concessione fieri
nequeat in aliquem vel aliquos quoquo
modo sub pena tam proponenti quam re-
formanti contra dictam formam quinge-
ntarum librarum. Et nichilhominus
quod secus factum fuerit non teneat
ipso iure. Nec licentie concessio quoquo
modo. Et nichilhominus concedens
talem licentiam eo ipso incidat in dictam
penam. Aliquo non obstante.

De pena extrahentis granum seu farinam usque ad quinque corbes extra comitatum Perusii vel similibus.

.32.

Ad fovendam abundantiam pro nu-
trimento civium et districtualium
Perusinorum, duximus statuendum, quod
nulli civi comitatensi vel districtuali
Perusino vel alteri cuicumque persone
cuiuscumque gradus status seu digni-
tatis existat sit licitum vel permissum
extrahere seu extrahi facere per se
vel alium quomodocumque aut quali-
tercumque quovis colore quesito
de comitatu seu districtu Perusii aliquam
quantitatem grani seu farine usque in
summam quinque corbium insimul seu
particulariter sine expressa licentia offi-
tialium abundantie sub pena et ad penam
quinquaginta florenorum de auro pro quolibet
corbe grani seu farine. Et etiam sub
pena amissionis salme et bestie. Quam
quidem penam si reptus vel inventus
non solverit infra mensem a die inven-
tionis seu condemnationis quod eidem pes
dexter possit et debeat amputari. — Et
nichilhominus in carceribus comunis Perusii
remanere debeat quousque non solverit
quantitatem supradictam declaratam occasione
talis pene prout capiet et similabit.
Volentes tamen et decernentes quod offitia-
les abundantie non possint vel debeant
directe vel indirecte alicui licentiam con-
cedere granum seu farinam de comitatu
seu districtu Perusii extrahendi seu
extrahi faciendi sine expressa delibera-
tione dominorum priorum et camerariorum
artium dicte civitatis sub pena quin-
gentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente
et vice qualibet. Et nichilhominus
talis licentia non teneat ipso iure.
Siquis autem presumeret granum farinam
seu bladum in lagenis vel huiusmodi
instrumentis extrahere seu extrahi fa-
cere ab una emina supra contra fures lago
suspendatur et suspendi debeat ita quod
penitus moriatur. Si vero fuit una
emina vel ab inde infra solvere debeat
centum libras et perdat bestiam et sal-
mam eo ipso. Aliquo non obstante.

De pena extrahentis granum seu farinam de comitatu seu districtu Perusii ultra quinque corbes.

.33.

Nullus civis comitatensis vel di-
strictualis Perusinus aut forensis
vel alia quecumque persona cuiuscumque status
conditionis aut dignitatis existat
possit audeat vel presumat per se vel
alium extrahere seu extrahi facere
directe vel indirecte quovis colore
quesito de comitatu seu districtu Perusii
aliquam quantitatem grani seu farine
a quinque corbibus supra usque in decem
insimul seu particulariter sine licentia
dictorum offitialium abundantie sub
pena et ad penam centum florenorum
de auro pro quolibet corbe. Et nichilho-
minus perdat salmas et bestias. Et si

dictam penam non solverit infra unum
mensem a die quo errore commiserit
seu a die condemnationis quod ipso facto
furcis laqueo suspendatur, ita quod mo
riatur omnino. Et nichillominus fieri
possit et debeat in et super bonis suis exe
cutio pro quantitate pene pecuniarie
prout capiet et sumabit. Decernentes
tamen quod ipsi offitiales non possint
vel debeant talem licentiam concedere
sine expressa licentia et deliberatione
dominorum priorum et camerariorum sub pena
et prout in precedenti capitulo denotatur.
aliquo non obstante.

De pena extrahentis extra comitatum vel districtum Pisii granum seu farinam a decem corbibus supra.

74 Siquis civis comitatensis vel distric
tualis pisanus seu forensis vel
alia quecumque persona cuiuscumque status
vel conditionis existat auderet vel
presumeret per se vel alium directe vel indi
recte quovis colore quesito extrahere
seu extrahi facere extra comitatum
seu districtum pisanum granum seu
farinam a decem corbibus supra insi
mul vel particulariter pluribus vicibus
sine licentia offitialium abundantie
danda tamen ex deliberatione dominorum
priorum et camerariorum prout in pre
cedentibus capitulis denotatur ipso facto
incidat et incidisse intelligatur in pena
heris et persone et confiscationis omnium
bonorum suorum camere comunis pisani.
Salvo semper quod si minus uno corbe ex
traheret vel extrahi faceret quod puni
atur et puniri debeat pro rata secundum
quantitatem grani seu farine prout
capiet et sumabit. In persona vero
puniri non debeat quoquo modo.

De pena extrahentium panem extra comitatum seu districtum pisanum.

75 Statuimus quod nullus civis comitatensis
sit vel districtualis pisanus aut
forensis vel alia quecumque persona
cuiuscumque status conditionis vel gradus
existat audeat seu presumat per se vel
alium extrahere seu extrahi facere quo
quovis colore quesito directe vel indi
recte extra comitatum seu districtum pisanum
panes videlicet a decem panibus supra sine
licentia offitialium abundantie. Sub
pena unius anconitani pro quolibet pane
usque ad quinquaginta panes. Intelligendo

panem sex uncias et non plurium. Et
a quinquaginta panibus supra tota quantitas
panis debeat ponderari et solvi debeat
illa pena pro rata prout solvi deberet ex
grano seu farina secundum formam precedentium
capitulorum faciendo compensationem ad
pondus corbis grani seu farine ad
pondus dicti panis prout capiet et su
mabit. Et quod dicta quantitas pene
solvi debeat infra unum mensem
a die erroris commissi seu condemnationis
sub penis singula singulis referendo
prout in precedentibus capitulis denotatur.
aliquo non obstante.

De pena extrahentium ordeum spelta seu minutum vel leguminia extra comitatum seu districtum pisanum.

Nullus civis comitatensis aut distric
tualis pisanus seu forensis vel 76
alia quecumque persona cuiuscumque status
vel conditionis existat possit audeat vel
presumat per se vel alium quovis colore
quesito extrahere seu extrahi facere
extra comitatum seu districtum pisanum ali
quam quantitatem ordei spelte minuti
leguminum vel alterius cuiuscumque bladi
sine licentia offitialium abundantie
sub pena cuilibet contrafacienti aufe
renda vigintiquinque florenorum de auro pro
quolibet corbe usque in quinque corbes.
Et pro rata prout capiet ab inde infra.
Et a quinque corbibus usque ad decem sub
pena quinquaginta florenorum de auro
pro quolibet corbe. Et quod ipso facto perdat
et perdere debeat salmas et bestias. Et
si dictam penam seu penas non
solverit infra mensem a die erroris
commissi seu condemnationis quod talis pena
duplicetur et duplicari debeat. Et
stare in carceribus quousque ipsam non
solverit. Si autem extraheret vel
extrahi faceret a decem corbibus supra
quod eidem pes dexter debeat amputari.
Et nichillominus solvere debeat nomine
pene centum florenorum de auro et rema
nere debeat in carceribus quousque
solverit pene predicte quantitatem. aliquo
non obstante.

De pena extrahentis vinum extra comitatum seu districtum pisanum.

Quicumque civis comitatensis seu
districtualis pisanus seu forensis 77

Vel alia quecumque persona cuiuscumque status vel conditionis existat per se vel alium directe vel indirecte quomodocumque aut qualitercumque auderet seu presumeret extrahere seu extrahi facere aliquam quantitatem vini extra comitatum seu districtum Pisarum sine licentia offitialium abundantie, ipso facto incidat in penam et solvere debeat quinque florenorum pro qualibet salma vini. Et nichilominus perdat salmam et bestiam. Et si minus esset una salma solvat et solvere teneatur et debeat nomine pene ad dictam rationem prout accideret et extimabitur. Predicta tamen non vendicent sibi locum in eo qui extraheret seu extrahi faceret usque in quinque petictos vini seu aliquam quantitatem aceti. Quos cuique liceat unicuique impune et sine licentia extrahere et extrahi facere aliquo non obstante.

De pena extrahentis olei extra comitatum seu districtum Pisarum. 38

Nullus civis comitatensis seu districtualis pisanus vel forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque gradus habitus vel dignitatis existat possit audeat vel presumat per se vel alium directe vel indirecte quovis colore quesito extrahere seu extrahi facere extra comitatum seu districtum Pisarum aliquam quantitatem olei sine expressa licentia offitialium abundantie. Sub pena decem soldorum pro qualibet libra olei usque ad decem libras. Et a decem libris supra usque ad triginta soldorum viginti pro qualibet libra olei. Et a triginta libris supra solvat et solvere debeat pro quolibet mediolino olei florenorum decem denarios, et perdat salmam et bestiam. Et si dictam penam non solverit infra triginta dies a die erroris commissi seu condemnationis facte, quod possit et debeat per plateas et loca solita fustigari. Et nichilominus remanere debeat in carceribus quousque solverit dictam penam. Pena autem fustigationis non vendicet sibi locum in eo qui ab uno mediolino olei infra extraheret seu extrahi faceret quoquo modo. Decernentes quod predicta omnia seu aliquod eorum non vendicent sibi locum in illis qui portarent extra comitatum Pisarum seu transirent per civitatem vel comitatum Pisarum cum oleo forensi seu empto extra comitatum Pisarum. Probando tamen per instrumentum publicum emptionis vel per apodixam alicuius pedagii soluti propterea extra comitatum seu districtum Pisarum. Quos cuique transire liceat libere et impune cum apodixa soluta tamen gabella seu pedagio debito per formam ordinamentorum communis Pisarum in dicta gabella pedagii civitatis et comitatus Pisarum.

De pena extrahentium carnes salitas, lardum seu grassia extra comitatum seu districtum Pisarum. 39

Quicumque civis comitatensis seu districtualis pisanus forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque status conditionis vel dignitatis existat auderet seu presumeret per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito extrahere seu extrahi facere extra comitatum seu districtum Pisarum aliquam quantitatem carnium salitarum lardi grassie seu sepi a quinque libris supra ad ducentas libras sine licentia offitialium abundantie solvat et solvere teneatur et debeat nomine pene decem soldorum pro qualibet libra. Et si esset a ducentis libris supra solvat et solvere debeat dictam penam ad dictam rationem et salmam et bestiam perdat. Et si dictam penam non solveret infra decem dies a die erroris commissi vel condemnationis facte, talis pena duplicetur et duplicari debeat. Et solvi ipso facto aliquo non obstante.

De pena extrahentium bestias extra comitatum seu districtum Pisarum. 40

Nullus civis comitatensis seu districtualis pisanus forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque conditionis status vel dignitatis existat possit audeat vel presumat per se vel alium directe vel indirecte vel quovis colore quesito extrahere seu extrahi facere extra comitatum seu districtum Pisarum aliquam bestiam bovinam bubalinam porcinam castratinam seu pecudinam aut caprinam sine licentia emptorum seu offitialium campionis carnium et offitialium abundantie. Sub pena viginti quinque

librarum pro qualibet bestia et uice qualibet.
Et nichilominus bestiam seu bestias perdere debeat. — Saluo quod si aliquis extraheret seu extraheret aliquos boues
extra comitatum seu districtum perusii
sine licentia dominorum priorum et camerariorum
artium ciuitatis perusii. quod pro quolibet
pari boum soluat et soluere debeat
quingentas libras denariorum. et boues perdat.
Et si dictam condemnationem non soluerit
infra triginta dies a die erroris commissi seu condemnationis quod pes dexter
sibi debeat amputari. Et nichilominus
boues perdat. Et stare debeat in carceribus
quousque dictam condemnationem soluerit.
Saluo quod predicta que de bobus dicta sunt
non uendicent sibi locum in illis qui
boues ducerent de extra comitatum
seu districtum perusii. et ad dictam ciui
tatem uenirent seu cum ipsis per
comitatum seu districtum transirent. facta
tamen debita solutione gabelle empto
ribus seu offitialibus comunis perusii secundum
formam ordinamentorum dicti comunis.
Et factis probationibus quod ipsos boues
duxerint de extra comitatum uel distric
tum perusii saltem per apotissam solu
tionis alicuius pedagii. uel gabelle
soluti propterea extra comitatum
uel districtum perusii quoquo modo.
quos tamen libere et impune transire
liceat cum eisdem sine licentia dominorum
priorum et camerariorum. aliquo non ob
stante:

De pena facientium aliquod pactum cum extrahentibus granum bladum uel aliquid aliud ex predictis. Et qui offitium cedi debeat et cetera

81.

Ad obuiandum uersutiis et fraudibus
malignorum et simoniace prauitati
presenti capitulo duximus statuendum.
Et si quis ex offitialibus seu custodibus depu
tatis iam seu deputandis per comunitatem
seu districtum perusii seu deuetum grani
bladi farine uictualium quorumcumque
bestiarum uel aliquarum aliarum rerum cuiuscumque
conditionis existat. tante presumptionis seu
temeritatis existeret. qui uel que modo
aliquo seu forma publice uel oculte. uel
quouis colore quesito. quomodocumque
aut qualitercumque. faceret seu faceret aliquod
pactum conuentionem seu etiam postea
aliquam cum aliqua persona extrahentis
seu inueniendis portare seu portari
facere. aliquod predictorum. uel rerum extra
comitatum seu districtum perusii contra
seu preter formam presentium statutorum.
uel alicuius eorum. uel captum relapsaret. seu
ire pretermitteret seu animalia uel salmas
uel aliquod aliud contra dictam formam.
quod ipso facto ad petitionem offitialium abunda
ntie sine aliquo processu. uel condemna
tione per quemlibet offitialem comunis perusii
requisitum. solum fidei fide de predictis.
et per assertionem trium offitialium abun
dantie concorditer asserentium. que
assertio haberi possit et debeat pro
plenissima probatione. Et nichilominus
teneri credentia debeat tali manus
dextera debeat amputari. Et etiam
linguam ita quod ullo tempore loqui non
ualeat ullo modo. Et nichilominus
nomine pene soluere teneatur et debeat
comuni perusii quingentas libras denariorum.
Et quod in carceribus comunis perusii tam diu
debeat remanere quousque dictam quantitatem
soluerit cum effectu. — Et quod de predictis
quilibet possit esse accusator. et habeat
et habere debeat dimidiam dicte pene
uel illius quantitatis que quolibet
uenerit in comuni. — Et dominus potestas
et capitaneus. et quilibet alius offi
tialis requisitus. possit et debeat
super hiis de facto executionem facere
eo ipso sub pena .d. librarum. aliquo non
obstante:

Contra superinstantes custodes quod sindici comunitatum denuntiare teneantur et de rollatys cum deuetis

92.

Cum sepenumero contingat offiti
ales seu custodes super deueto et
etiam alias personas capere euntes
contra deuetum. et dum tales ducunt
alia animalia seu salmas per comitatenses seu alios ducere impediantur.
et per uiolentiam de eorum manibus
excipiantur sic capti. Et etiam cum
comitatenses seu homines castrorum
seu locorum dicti comitatus. tales tran
seuntes contra deuetum seu contra
exigentiam presentium statutorum. tacite
et sine contradictione aliqua transire
permittant. et talia per castra et uniuer
sitates sustineantur et prebeatur
in hiis consilium seu fauor ad remo
uendum talia. et fraudibus obuian
dum statuimus. Quod potestates ca
stellani. uicarii. et sindici uniuersitatum
castrorum uille. seu locorum per cuius territorium

seu districtum aliquis transiret contra devetum cum aliquo ex predictis teneantur et debeant infra quatuor dies postquam talia vel aliquod ipsorum commissa fuerint denuptiare domino potestati, capitaneo et maiori sindico, et offitialibus abundantie civitatis Perusii sub pena .xxv. librarum denariorum, et vice qualibet pro quolibet potestate castellano et vicario negligente seu contrafaciente. Et pro qualibet comunitate alicuius castri centum librarum, et comitate alicuius ville quinquaginta librarum. — Et nichilominus quelibet comunitas castri seu ville dicti comitatus in cuius territorio seu districtu aliquod eorum exceptum esset per aliquem seu aliquos ab offitialibus seu custodibus vel aliis capientibus aliquem vel aliqua contra devetum euntia vel ducta ut supra, et presentare volentibus talia offitialibus abundantie, emendare infra dictum terminum quatuor dierum omnia et singula ut supra excepta vel derobata, seu extimationem eorum. Et denuptiare qui talia commisissent sub dictis penis, et emendatione predicta. Aliquo non obstante. —

De pena extrahentis granum vel victualia extra civitatem de aliquo castro comitatus Perusii seu sine licentia.

23

Ad abundantiam conservandam in civitate et comitatu Perusii, duximus statuendum: Quod nullus civis comitatensis Perusinus forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque gradus, status vel condictionis existat, per se vel alium directe vel indirecte possit audeat vel presumat extrahere seu extrahi facere de aliquo castro seu loco comitatus Perusii causa portandi seu portari faciendi ad aliquod aliud castrum seu locum dicti comitatus seu districtus Perusii sine expressa licentia et bullettino offitialium abundantie aliquam quantitatem grani, bladi, leguminum, vini, olei vel aliqua alia victualia. Sub pena quinquaginta librarum denariorum contrafacienti quolibet vice tollendarum. — Et nichilominus quilibet esse possit accusator, et habeat quartam partem totius pene que venerit in comune. — Salvo quod predicta non vendicent sibi locum in illis qui extraherent granum vel aliud genus bladi et portarent ad molendinum in comitatu causa molendi. — Dum tamen ferrent intra comitatum et non extra comitatum Perusii, et cum licentia et bollettino emptorum seu offitialium gabelle macinatus, seu potestatis castellani vicarii seu sindici castri seu loci unde extraheret dictum granum seu bladum, et assignando et referendo farinam unde granum seu bladum extraheret. — Et etiam non vendicent sibi locum in civibus vel aliis personis habitantibus in civitate burgis seu suburgis Perusii qui extraheret seu extrahi facerent aliquod genus grani farine bladi seu victualium de aliquo castro vel loco dicti comitatus cum licentia potestatis castellani vicarii seu sindici castri vel ville unde extraheret seu extrahi faceret, seu cum licentia offitialium abundantie, et talia reduceret seu reduci faceret ad civitatem burgos vel suburgos Perusii, et assignaret offitialibus abundantie antedictis. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De pena accipientium bollettinum in fraudem.

22

Si quis cuiuscumque gradus status seu condictionis existat auderet vel presumeret accipere aliquod bollettinum causa portandi seu portari faciendi granum farinam bladum legumina vel aliquod aliud genus seu speciem victualium ad aliquem locum in tali bollettino descriptum, videlicet ad civitatem Perusii vel ad aliquem locum in comitatu seu districtu Perusii existentem, ipso facto et vice qualibet incidat in penam viginti quinque librarum denariorum qua fuerit quomodolibet contrafactum. — Et quilibet possit esse accusator, et habeat quartam partem eius quod venerit in comune. Aliquo non obstante.

De premio capientium euntes contra devetum.

24

Ad hoc ut sub obtemptu commodi quilibet reddatur vigilantior ad custodiam devetus, duximus statuendum: Quod quicumque offitialis custos seu alia quecumque persona caperet seu capi faceret aliquem seu aliquos euntes extra comitatum seu districtum Perusii cum grano farina blado legumine seu minuto, aut cum vino oleo carnibus lardo grascia animalibus vel aliquo alio genere seu specie victualium contra seu preter formam et exigentiam presentium

statutorum seu caperet seu capi faceret animalia, salmas vel aliquod predictorum et presentaverit coram offitialibus abundantie dicti communis, quod habeat et habere possit et debeat dimidiam omnium penarum que solverentur in communi Perusii, et etiam animalium, bonorum et rerum seu victualium que presentarentur coram offitialibus antedictis. Que quidem dimidie quantitas solui debeat per massarios communis Perusii secundum formam statutorum de tali materia disponentium. Aliquo non obstante.

De premio accusantis aliquem euntem contra devetum.

86.

S Item si quis aliquem contra devetum euntem accusaverit coram potestate, capitaneo, vel offitialibus abundantie, et occasione talis accusationis fuerit accusatus in aliquo condempnatus, habeat et habere debeat quartam partem totius eius quod venerit in commune. Et quod massarii communis Perusii possint et debeant dicto accusatori solvere, habita solum fide de accusatoris condemnatione predictis, dictam quartam partem, prout capiet et sumabit sine alio precepto vel mandato.

Quod cuilibet sit licitum capere euntes contra devetum et quod commictentur ... non possit ... condempnatio fieri.

87.

S Statuimus quod cuilibet sit licitum et permissum libere licite et impune arrestare, capere et detinere quoscumque euntes contra devetum cum aliquo genere seu spetie granorum, farine, bladi vel aliarum rerum vel [illegible] aut victualium contra seu preter formam presentium statutorum. Et ipsos presentare coram domino potestate seu capitaneo populi et offitialibus abundantie. — Salvo quod nulli exbannito seu condemnato communis Perusii sit licitum ducere aliquem prisonum propterea seu mictere possit et micti facere seu presentari dictis offitialibus vel alicui eorum, prout superius continetur. — Et quia interdum contingit quod euntes contra devetum sine offensione capi nequeunt, et etiam ipsi ut non capiantur capere eos volentes nituntur offendere. Decernimus quod in quantum offitiales seu custodes vel alia quecumque persona offenderent aliquem seu aliquos euntes contra devetum cum armis vel sine armis, cum sanguinis effusione vel sine, si tales contra devetum euntes se niterentur defendere in illo tempore et actu tantum, seu qui fugerent ne caperentur, quod sit licitum et permissum cuilibet eos posse quocumque modo libere et impune posse offendere cum armis vel sine armis, et etiam cum sanguinis effusione vel nece. — Et predicta vendicent sibi locum in illis et contra illos qui gravius extraherent ferrum, gladium seu [illegible]. — Illi vero qui extraherent aliquod aliud [illegible] contra forma dictorum statutorum possint impune offendi, non tamen occidi. — Decernentes et statuentes quod contra huiusmodi offensores procedi seu cognosci non possit per aliquem offitialem communis Perusii. — Nec etiam per sindicos communis denumptiari. — Et si cognosceretur, procederetur vel denumptiatio fieret, quod factum fuerit non teneat ipso iure. Et nichilhominus mandat in penam quingentarum librarum denariorum pro vice qualibet. — Et nichilhominus cuilibet offitiali, quo ad predicta sit omnino ablata cognitio, iurisdictio et facultas quecumque in denumptiando, procedendo, puniendo, exequendo et alio quocumque actu. Aliquo capitulo statutorum seu ordinamentorum communis Perusii quod loqueretur in contrarium non obstante.

Qualiter quod dubiis aliquis fuisset contra devetum [illegible].

88.

a Ad omnem dubitationem tollendam in casibus quibuslibet dictis, et pro abundantia conservanda, duximus statuendum. Quod quotienscumque casus aliquis emergeret dubietatem aliquam habens, an quis reptus sit aliquid portasse vel portare fuisse, vel aliquid egisse contra devetum seu contra continentiam presentium statutorum vel alterius eorum. Quod domini potestas, capitaneus et offitiales abundantie qui pro tempore fuerint habeant et habere intelligantur arbitrium, iurisdictionem et potestatem plenariam declarandi super quolibet casu dubietatem aliquam habente, prout et sicut eorum discretio videbitur

Et ip(s)o(rum) declarationi obtempto tamen p(ar)tito inter eos ad secretum scruptinium ad bussolam et fabas ad minus per duas p(ar)tes sup(er) uno quoq(ue) casu stetur et stari debeat in omnib(us) et singulis pro ut et sicut p(er) dictos d(omin)os priores et offitiales abundantie fuerit declaratum. Et sic p(er) quoslib(et) offitiales d(ic)ti co(mmun)is possit et debeat in omnibus et singulis execui et observari omni exceptione remota. Declarantes expresse sup(er) uno quoq(ue) casu qui emerserit quolib(et) in futurum omne id et totum quod declaratum fuit p(er) d(omin)os priores et offitiales abundantie omni vice. et p(ro) statuto valido haberi volentes et decernentes. Aliquo non obstante.

De pena emptis granum vel aliud bladum causa revendendi sine lic(enti)a offitialium abundantie.

89 Ulli civi comitatensi forensi vel cuicumq(ue) alii p(er)sone cuiuscumq(ue) conditionis vel dignitatis existat sit licitum vel permissum in civitate vel comitatu pisarum emere seu emi facere causa revendendi sine expressa licentia et bollettino offitialium abundantie aliquam quantitatem grani seu bladi ordei seu spelte nisi usq(ue) in quantitate trium corbium p(ro) eius necessitate seu vita sub pena decem libr(arum) den(ariorum) p(ro) quolib(et) corbe empto et vendito a tribus corbibus usq(ue) in decem. Et a decem corbib(us) supra sub pena centum libr(arum) den(ariorum) p(ro) quolib(et) corbe empto et vendito. Et quilib(et) possit esse accusator et habeat quartam p(ar)tem pene que venerit quomodolib(et) in co(mmun)e. Aliquo non obstante.

Quod d(omi)ni priores artium et offitiales abundantie possint penas modificare seu absolvere etc.

90 Quoniam s(e)c(undu)m tempor(um) et p(er)sonar(um) qualitates et rer(um) interdum oportet dispositione variare. Statuimus q(uod) d(omi)ni priores artium civitatis pisarum ad minus septem in concordia una cum offitialibus abundantie qui pro tempore fuerint obtempto tamen partito sup(er) unoquoq(ue) casu inter dictos d(omin)os priores et offitiales abundantie ad secretum scruptinium ad bussolas et fabas albas et nigras saltem p(er) duas p(ar)tes habeant et habere intelligantur arbitrium et potestatem et iurisdictionem plenariam temporum p(er)sonar(um) et facti qualitate p(ro)spe(c)ta omnes et singulas penas in capitulo p(re)sentium statutor(um) contentis circa facta abundantie seu deveniens modificandi seu diminuendi et etiam de facto quoslibet absolvendi eo modo et forma prout et sicut cognoverint quomodolibet oportunum. Non obstantib(us) quibuscumq(ue) capitulis statutor(um) vel ordinamentor(um) quomodolib(et) in contrarium disponentibus quoquo mo(do). Salvo q(uod) si quis fuisset semel condempnatus p(ro)ditor(um) vel alicuius eor(um) in forma statutor(um) volunt(ate) tentor(um) occasione vel causa et de novo inciderit in aliquam penam p(ro)ditor(um) vel alicuius eor(um) occasione vel causa quod in eius favorem nulla modificatio fieri possit seu debeat. aut absolutio quoquo iure modo seu causa. Et si fieret non valeat ullo [illegible] modo. Et faciens ip(s)o f(act)o incidat in penam quingentarum librarum den(ariorum). Exprimentes diminuentes modificantes et absolventes dicta tamen forma servata et omnia et singula statuerint que p(er) ip(s)os d(omin)os priores et offitiales abundantie in premissis vel circa ea facta fuerint quoquo modo. seu aliquo ip(s)orum. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De executionibus faciendis p(er) quoslibet offitiales co(mmun)is pisarum super executione statutorum camere abundantie.

91 Ad hoc ut habundantia conservetur et quomodolib(et) errantes sicut convenit puniantur. Statuimus q(uod) d(omi)nus potestas capitaneus populi et maior sindicus et quilib(et) alius offitialis co(mmun)is pisarum possit teneatur et debeat de facto supradicta statuta et quodlib(et) ip(s)or(um) observare et exequi et executioni mandare ad petitionem offitialium abundantie vel alterius cuiuscumq(ue) petentis omni tempore. et condempnationes facere de facto sine strepitu et figura iuditii etiam sine aliquo processu precedente et sicut noverit convenire contra quoscumq(ue) quolib(et) oberrantes

vel quomodolibet delinquentes in predictis vel circa ea vel aliquod eorum. Et condemnationes solvi facere massariis comunis Perusii pro dicto comuni recipientibus; nec non et assistere offitialibus abundantie, et dare consilium auxilium vel favorem dictis offitialibus abundantie eo modo et forma prout et sicut fuerit quomodolibet oportunum requisiti contra quoscumque. Et etiam pro executione eorum offitii prout et sicut fuerit quomodolibet oportunum. Et si potestas capitaneus et maior sindicus vel alius offitialis dicti comunis negligentiam aliquam comiserint quod ipso facto quilibet negligens seu remissus incidat in pena quingentarum librarum de suo salario et inde qualibet retinendarum et auferendarum eius tempore sindicatus administrationis cuiuscumque. Et ad hoc ut offitiales ipsi reddantur ferventiores circa executiones quaslibet faciendas, decernimus quod de omni et toto eo quod [illegible] quod venire fecerint in comune [illegible] propterea quoque modo et etiam [illegible] de hiis que per inventionem suam offitialium vel familie ipsius venerint quolibet in dictum comune habeant et habere debeant quartam partem a massariis comunis Perusii sine alio precepto vel mandato. Aliquo non obstante.

De pena officialis liberantis aliquem inventum contra devetum vel qui aliquid fecisset vel faceret contra formam presentium statutorum.

.42.

c Cum mala consuetudine sit inductum, quod sepe numero procuratione civium vel aliis modis inventi aliquid portare seu facere contra devetum ab officialibus liberantur, ut talia non committantur imposterum, presenti capitulo duximus statuendum. Quod si contingat in futurum aliquem inveniri invenitate aliquid portasse vel aliquid fecisse contra seu preter formam capitulorum presentium statutorum et fuisse captum et presentatum alicui offitiali comunis Perusii vel accusatum seu denumptiatum et potestas capitaneus maior sindicus seu offitiales abundantie vel alius offitialis dicti comunis talem liberaverint seu impunitum dimiserint contra seu preter formam presentium statutorum quod ipso facto incidat in illam et eamdem penam in quam talis liberatus vel omissus seu relapsatus quomodolibet incidisset. Et ipsam penam solvere teneatur et debeat; et etiam ultra dictam penam quingentis libris denariorum pro quolibet et inde qualibet auferendas de salario cuiuscumque eius tempore sindicatus. Et quilibet esse possit accusator. Et habeat quartam partem eius quod venerit in comune. Aliquo non obstante.

Quod in casibus in quibus per formam presentium statutorum pena declarata non esset, recurratur ad formam aliorum statutorum seu de similibus ad similia procedatur.

.43.

q Quia quoslibet casus quomodolibet emersuros per novas fraudes quas mortalium sagacitas assidua machinatione molitur posse ab initio providere dinoscitur esse grave, et sic pro qualitate casuum penas similiter determinare; ob id duximus statuendum. Quod si contigerit in futurum casum aliquem evenire et penam in spetie non esse promissam per formam presentium statutorum, cuius seu quorum rigore punitio fieri deberet in tali casu, quod tunc et eo casu domino potestati capitaneo populi et maiori sindico et cuilibet alii offitiali dicti comunis coram quo talis casus esset vel qui deberet cognoscere seu condemnare occasione seu causa devetus seu abundantie sit licitum et permissum recurrere ad dispositionem aliorum statutorum comunis Perusii de tali materia quomodolibet disponentium. Et ubi statuta non disponerent procedere de similibus ad similia prout et sicut Iustitie et persone qualitate pensata cognoverint expedire; ut errantes super impunitate non valeant gloriari. Aliquo non obstante.

Quod condemnationes omnes que fient occasione devetus seu abundantie teneantur ad cameram massariorum et non ad aliam cameram.

.43.

c Cum sit consonum rationi ut ex quo omnes condemnationes que fiunt per offitiales comunis Perusii super maleficiis vel delictis deveniunt ad cameram massariorum, sic condemnationes que fient imposterum ratione devetus seu abundantie ad eamdem cameram massariorum debeant pervenire, et ut punitio fiat efficior contra quoslibet delinquentes, propterea quoque modo presenti capitulo duximus statuendum. Quod de

De cetero omnes et singule pene que quomodocumque aut qualitercumque solvi deberent occasione vel causa contentorum in presenti volumine statutorum, et per eorum seu alicuius eorum exigentiam seu tenorem, quocumque aut qualitercumque solvatur, et solvi debeant camere massariorum comunis Perusii et ipsis massariis pro comuni Perusii recipientibus. Et ad ipsam cameram et massarios et non ad aliquam aliam seu alios officiales dicti comunis possint vel debeant pervenire. Et si alicui vel aliis solverentur, solutio ipso iure non teneat et solvens nullatenus liberetur. — Et si officiales executionem aliquam facientes tales penas vel earum aliquam alibi vel aliter solvi facerent seu mandarent, ipso facto incidant vice qualibet et quilibet contrafaciens in penam quingentarum librarum. Aliquo quod loqueretur in contrarium. Et maxime quod pene solvi deberent camere seu officialibus abundantie vel aliquo alio quod aliter disponeret quomodolibet non obstante.

Quod per contenta in presenti volumine statutorum non intelligatur in aliquo derogari officio conservatoris iustitie comunis Perusii.

.45.

Volentes officium conservatoris iustitie comunis Perusii in omnibus et singulis iuxta et secundum exigentiam statutorum dicti comunis de dicta materia disponentium, et etiam electionis conservatoris predicti illesum penitus conservari, disponimus statuendo quod per contenta in presenti volumine statutorum vel aliquo alio non intelligatur preiudicari seu preiudicium fieri in aliquo quoquo modo officio seu electioni conservatoris iustitie comunis Perusii quoquo modo. Sed potius omnia et singula dicto officio disponentia, et omnia et singula in eius electione contenta, sint et esse intelligantur confirmata et approbata, et exequi possint et debeant in omnibus et singulis, et quo ad omnia et singula iuxta eorum exigentiam et tenorem. Aliquo capitulo presentium statutorum vel aliorum in contrarium vel aliter disponente quomodolibet non obstante.

De exitibus camere abundantie.

.44.

Offitiales abundantie qui pro tempore fuerint sine alio precepto vel mandato possint, teneantur et debeant facere et fieri facere infrascriptos exitus, et omnia et singula pagamenta et solutiones ex causis et rationibus infrascriptis, iuxta et secundum exigentiam infrascriptorum capitulorum, de quibuscumque quantitatibus florenorum, pecuniarum, grani seu bladi ad eorum manus quomodolibet provenientibus, prout et sicut inferius denotatur, libere, licite et impune.

De pecunia expendenda pro emptione grani bladi etc.

.46.

In primis quod offitiales abundantie possint et eis liceat libere, licite et impune expendere de quacumque pecunia dicti comunis que quomodolibet pervenit seu perveniet ad eorum manus pro emptione grani, bladi et aliorum quorumcumque victualium pro abundantia conservanda in civitate et comitatu Perusii. Et etiam pro vecturis, pedagiis et gabellis oportunis pro reducendo seu reduci faciendo ad civitatem Perusii granum seu bladum quomodolibet emptum, et omne genus victualium, omnem quantitatem florenorum seu pecunie quomodolibet oportunam, sine aliquo alio precepto vel mandato.

De expensa facienda pro retinendo equos et roncinos ex causa offitii abundantie.

.47.

Item offitiales abundantie possint et eis liceat libere, licite et impune pro exercitio eorum offitii de quacumque pecunia comunis Perusii emere seu emi facere unum vel duos equos vel roncinos prout putaverint oportunum. Quos equos seu roncinos unum vel duos possint retinere continue seu temporaliter prout putaverint opus esse. — Et pro mense quolibet pro victu cuiuslibet equi seu roncini de ordeo et spelta comunis Perusii dare et expendere usque in medium corbem ordei et medium corbem spelte. — Et pro ferratura, stramine et aliis oportunis de pecunia dicti comunis expendere usque in unum florenum de auro pro quolibet eorum et mense quolibet. — Ita tamen et hoc expresse reservato et salvo quod dicti offitiales non possint vel debeant quoquo modo directe vel indirecte dictos equos seu roncinos vel alterum eorum alicui civi vel alteri cuicumque persone comprestare seu accomodare, nisi dumtaxat pro exercitio

offitii ipsorum. Et si tales equos seu roncinos
vel eorum alterum aliter accomodarent seu
comprestarent quod vice qualibet incidant
in penam quingentarum librarum denariorum.
Et nichilhominus si dictus equus seu ro
cinus moreretur seu efficeretur inutilis
quod eorum damno et periculo stetisse debeant
et non damno seu periculo aut expensis
comunis Perusii quoquo modo. Aliquo non ob
stante.

De pretio vendi grani possint ab
offitialibus abundantie viginti corbes grani in
tempore bimestrali ad rationem trium
florenorum pro quolibet corbe.

.48.

Ad sublevationem expensarum offitii cu
iuslibet prioratus sicut congruit
intendentes et ne pretextu imminentis seu
seu insurgentis in futurum caristie eis de
materia extraordinariis modis additiones
eorum salariis exposcere quoquo modo possint
capitulo duximus statuendum. Quod offi
tiales abundantie qui pro tempore fuerint
libere licite et impune possint et debeant
de grano dicti comunis dare et mensuram
facere cuilibet offitio prioratus artium
Civitatis Perusii ad requisitionem et suppli
cationem dominorum priorum artium Civitatis
predicte pro tempore existentium pro tempore
bimestrali usque in quantitatem viginti
corbium grani boni et puri inclusive
ad rationem et pro pretio trium florenorum
de auro pro quolibet corbe. Dando et
mensuram faciendo dictam quantitatem
grani pro dicto pretio sine aliquo
alio precepto vel mandato ad omnem
ipsorum requisitionem sub pena quingentarum
librarum denariorum pro vice qualibet. Et
predicta vendi erent sibi locum post finem
offitii prioratus proxime futuri de mense
maii et iunii anno domini millesimo trecen
tesimo octuagesimo nono. Ita quod post
finem dicti offitii de tempore in tempus
dicta quantitas mensurari et dari debeat
prout superius est expressum. Non ob
stante quod granum pro tempore in qualicumque
quantitate seu pretio plus valeret.
Aliquo non obstante.

De grano et spelta dandis dominis
potestati capitaneo populi et ma
iori sindico.

.49.

Item ipsi offitiales abundantie possint
teneantur et debeant sine alio precepto
vel mandato solum visa electione dominorum
potestatis capitanei populi maioris sindici et
iudicis iustitie Civitatis Perusii vel alicuius
eorum de grano dicti comunis dare et mensuram
facere cuilibet ipsorum qui pro tempore
fuerit petenti ad eorum et cuiuslibet eorum
beneplacitum pro tempore semestrali inclu
sive usque in quantitatem quadraginta
corbium grani boni et puri ad rationem
et pro pretio trium florenorum de auro pro
quolibet corbe. Non obstante quod granum
pro tempore plus valeret. Sub pena
quingentarum librarum. Aliquo non obstante.

De spelta danda domino potestati
capitaneo populi et maiori sindico.

.60.

Item offitiales abundantie possint te
neantur et debeant sine alio precepto
vel mandato de spelta comunis Perusii dare
et mensuram facere pro tempore seme
strali sine aliquo pretio vel mercede set
gratis cuilibet potestati capitaneo populi
et maiori sindico qui pro tempore fu
erint solum visa eorum electione quin
quaginta corbes spelte. Sub pena D.
librarum. Aliquo non obstante.

De grano dando cancellario comunis
Perusii et abreviatori reformationum
dicti comunis.

.61.

Item dicti offitiales abundantie sine
alio precepto vel mandato teneantur
et debeant de grano dicti comunis bono et
puro dare et mensurare et mensuram
facere cancellario comunis Perusii ad eius pe
titionem anno quolibet sex corbes grani.
Et similiter abreviatori reformationum
dicti comunis sex corbes grani ad eius petitionem
pro pretio infrascripto videlicet. Quod in quantum
corbis grani sit valoris duorum florenorum
inclusive vel ab inde infra supra et
sic communiter vendatur in platea Perusina
vel per ipsos offitiales de grano comunis. Quod
solvant et solvere debeant dimidiam
valoris et pretii dicti grani prout capi
et et stimabitur in quocumque valore
fuerit a duobus florenis supra. Si vero fuerit
valoris a duobus florenis infra quod solvere de
beant ad rationem quadraginta solidorum
pro qualibet emina grani. Et ipsi offitiales
qui pro tempore fuerint teneantur et debeant

omni tempore sub pena quingentarum librarum, granum predictum ipsis et cuilibet eorum ad rationem prout superius continetur, sicut de dicti cancellarii seu abreviatoris processit voluntate. — Ea decernentes cum inuenerimus eosdem de anno in annum dictam quantitatem habuisse pro dimidia valoris et pretii grani ab officialibus abundantie dicti comunis, aliquo non obstante.

Y victualibus dirigendis in exercitum comunis Perusii vel ad alia loca, rubrica.

62\. Volentes futuris casibus providere, quos tamen divina clementia dignetur avertere, presenti capitulo duximus statuendum: quod quotienscumque contingeret comune Perusii facere tenere exercitum aliquo quoquo modo, seu partem gentium dicti comunis alicuius civitatis, terre, fortilitii, seu castri de victualibus destinare, quod officiales abundantie qui pro tempore fuerint, precedente tamen deliberatione et declaratione dominorum priorum et camerariorum artium qui pro tempore fuerint, seu officialium super guerra vel similium officialium, si ea contigerit huiusmodi officium aliquo adveniente casu, possint, teneantur et debeant de grano, farina, pane, ordeo, spelta, vino, aceto, carnibus et aliis quibuscumque victualibus, et in quacumque quantitate, transmictere et micti facere in campum seu exercitum dicti comunis, seu ad eius gentes ubicumque fuerint. Et etiam ad quecumque et quascumque castra, loca, fortilitia civitatis seu terras, in ea summa et eo modo et forma prout et sicut fuerit quomodolibet provisum seu declaratum. Et etiam expendere occasione seu causa emptionis, delationis seu reductionis eorum que dirigerentur, et eorum gubernationis, omnem quantitatem florenorum seu pecunie que propterea fuerit per dictos dominos priores et camerarios seu officiales super guerra aut huiusmodi officiales pro tempore existentes quolibet declarata, aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De ordeo seu spelta dandis pro honorandis spectabilibus viris seu [illegible].

63\. Cum sepe contingat ad civitatem Perusii venire reverendissimos dominos cardinales et alios prelatos, necnon illustres dominos et alios spectabiles viros quibus pro honore et magnificentia comunis Perusii decens esse dinoscitur largitiones et exenia facere, intercetera de ordeo seu spelta, ut quotiens aliquis casus emerserit talis largitio fieri queat, duximus statuendum quod officiales abundantie qui pro tempore fuerint, quotienscumque talis casus emerserit, precedente tamen declaratione et deliberatione dominorum priorum et camerariorum qui pro tempore fuerint, et obtempto partito ad minus per duas partes ad minus bussolarum et fabas albas et nigras, possint, teneantur et debeant dare et mensurare et mensurari facere de ordeo et spelta dicti comunis vel altero eorum occasione predicta illis personis et in illa quantitate et summa solum visa tali provisione seu declaratione prout et sicut per dictos dominos priores et camerarios fuerit quolibet provisum seu declaratum. — Ita tamen quod talis declaratio in spetie sint remissione aliqua declarationis faciende per aliquem seu aliquos fiat et fieri possit et debeat per consilium et in consilio dominorum priorum et camerariorum, et non aliter vel alio quoquo modo. Et si secus fieret non valeat ipso iure. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De quantitate grani dandi custodi fontis platee.

Item dicti officiales abundantie possint, teneantur et debeant solum visa electione facta vel facienda per dominos priores et officiales super fonte platee de anno in annum dare et mensurari facere de grano dicti comunis tres corbes grani custodi fontis platee pro eius annuo salario tam electo quam eligendo ut supra de tempore in tempus, retenta tamen gabella ad rationem duodecim denariorum pro qualibet libra extimationis dicti grani. Aliquo non obstante. — 6[illegible]

De expensa facienda pro laboreriis pontis clusii et Santi Fortunati et cassinis faciendis, rubrica.

Item officiales abundantie tam presentes quam qui pro tempore fuerint — 64

possint teneantur et debeant pro laboreriis
et castris seu fortilitiis turris pontis clusii
perusini et castri sancti Facundini ex fructibus
redditibus et prouentibus postarum canneschalane
et sancti Facundini expendere seu expendi
facere omnem quantitatem florenorum seu pecu
nie grani uel bladi quomodolibet opportunam
iuxta et secundum formam ordinamentorum
editorum de presenti anno millesimo trecentesimo
octuagesimo nono de mense aprilis per
dominos priores et camerarios artium ciuitatis
perusii: et per declarationem dominorum priorum
artium. De quibus constat manu Andree
vanne tunc notarii dominorum priorum artium
predictorum sine alio precepto uel mandato
prout et sicut in talibus ordinamentis
seu declarationibus continetur. Aliquo non
obstante:

De quantitate soluenda pro gabella ma
cinatus grani seu bladi comunis
perusii
.66.

Item officiales abundantie possint et
eis liceat de quacumque pecunia dicti
comunis que peruenit seu perueniet ad eorum
manus pro gabella macinatus ex grano
seu blado dicti comunis soluere et expendere
omnem quantitatem florenorum seu pecunie quolibet
opportunam prout capiet et summabit
secundum ordinamenta dicte gabelle macinatus
sine aliquo alio precepto uel mandato. Sal
uo quod dicta quantitas non possit nec debeat
quoquo qui modo excedere pro corbe
grani summam viginti soldorum denariorum. etiam si
gabella macinatus augmentaretur uel
aliqua pars quomodolibet superadderetur.
Ita quod omni tempore et in quacumque forma dicta
gabella exigatur seu uendatur solummodo
gabella macinatus pro grano dicti comunis solui
debeat ad rationem viginti soldorum denariorum
pro corbe: et non ultra. nec aliter quoquo
modo. Aliquo non obstante.

De quantitate soluenda emptoribus
postarum clusii pro uectura
grani ad rationem xxx soldorum denariorum pro
corbe grani
.67.

Item officiales abundantie qui pro tempore
fuerint possint teneantur et debeant
de pecunia exigenda a comitatensibus
perusinis secundum formam presentium statutorum
uel de alia quacumque pecunia dicti comunis
que peruenit seu perueniet ad eorum manus
quomodolibet sine alio precepto uel mandato
cuilibet emptori postarum clusii dare et
soluere pro uectura triginta soldorum denariorum pro quolibet

corbe grani delati perusium et dictis offitialibus
seu fancellis pro dicto comuni recipientibus mensuratis.
Et quod duo corbes ordei computari debeant pro
vno corbe grani. et tres corbes spelte pro vno
corbe grani. Et sic ad dictam rationem Tri
ginta soldorum solui possit et debeat prout supra
continetur omnis quantitas opportuna prout
capiet et summabit: Aliquo quod loqueretur in
contrarium non obstante:

Quod perdita pertineat ad comune ex grano
blado et aliis uel precio seu aliquo rerum
predictarum seu perditis ... uel homines capiuntur
.68.

Quoniam posset contingere quem casum
tamen saluator omnium remouere dig
netur. Quod granum seu bladum emptum seu eme
ndum per offitiales abundantie uel alios eorum
nomine seu alia que pro ipso reducendo ad
comitatum seu ciuitatem perusii uel homines
seu uectuuales aut pecunia que pro satisfac
tione pretii seu emptionis faciendo mitteretur
derobbaretur uel caperentur uel cum aliquo
fortuito auferretur et non esset consonum
rationi quod dampnum pertineret ad offitiales
ipsos quoquo modo dummodo dolus uel fraus
abfuerit mictentium uel missorum. presenti
capitulo duximus statuendum. Quod in casu
quo aliquis casus contingeret alicuius
amissionis perdite robbarie uel captionis seu
redemptionis grani bladi aliarum pecuniarum
personarum uictualium uel alicuius eorum pro seu
circha dictam abundantiam uel eius occasione
seu causa seu ratione administrationis eiusdem
Quod omne dampnum periculum et incomodum
pertineat et pertinere debeat ad comune
perusii: dummodo tamen absque dolo seu culpa
ipsorum offitialium seu euntium predictorum
uel alicuius eorum occasione uel causa seu
ferentium aliquod ipsorum. talis robbaria
seu dampnum amissio seu captura re
demptio uel perdita peruenerit. Et etiam
hoc expresso Quod ipsi offitiales abundantie
possint teneantur et debeant infra decem
dies a die cuiuslibet casus notificasse
unumquemque casum seriose et distincte
qui quomodolibet emerserit in perditis
seu circha dictis prioribus artium ciuitatis
perusii qui pro tempore fuerint. Qui
quidem domini priores teneantur et de
beant sub pena Quingentarum librarum
ipsum casum sic expositum declarare dictis
Camerariis artium qui pro tempore
fuerint eo modo et forma prout fuerit
opportunum distincte et seriose prima uice ...

qua consilium dominorum priorum et camerariorum congregatorum post declarationem talis casus. decernerent quod officiales abundantie qui pro tempore fuerint emergente tali casu aliquo ut supra possint opportunam quantitatem expendere, et tale damnum seu perditum ad eorum exitus ponere pro ut capiet et stimabit. aliquo non obstante.

De quantitate solvenda pro libris carta, cera, actramento et vernice et cetera

.69.

Item officiales abundantie possint et eis liceat et sine alio precepto vel mandato de quacumque pecunia dicti comunis que pervenit seu pervenerit ad eorum manus expendere et solvere pro libris, carta, cera, vernice et actramento opportunis durante tempore cuiuslibet annalis offitii et ad ipsam rationem si plus tale duraret officium pro rata anno quolibet usque in quantitate quadraginta florenorum de auro.

De salariis retinendis et solvendis per officiales abundantie pro eis eorum notariis fancellis famulis et mensuratoribus et cetera.

.70.

Item dicti officiales abundantie possint libere licite et impune sine alio precepto vel mandato de quacumque pecunia dicti comunis pro eorum et cuiusque eorum salario retinere et ipsis solvere florenos quinquaginta de auro pro quolibet anno pro quolibet eorum sine aliqua solutione gabelle et ad ipsam rationem si maiori tempore duraret officium pro ut capiet et stimabit:

Item possint teneantur et debeant duobus notariis ipsorum et pro quolibet anno et ad ipsam rationem et si plus duraret officium ad rationem trium florenorum de auro pro quolibet mense et utrique ipsorum sine aliqua solutione vel retentione gabelle quantitate opportunam:

Item duobus fancellis pro anno quolibet possint dare et solvere sine aliqua solutione vel retentione gabelle florenos quadraginta octo de auro pro utroque eorum. et ad ipsam rationem si plus duraret officium.

Item mensuratoribus usque in numerum trium pro anno quolibet pro salario cuiusque ipsorum anno sine solutione gabelle et ad ipsam rationem si plus duraret officium florenos de auro pro quolibet ipsorum.

Item duobus famulis per ipsos eligendis pro annuo salario sine solutione gabelle et ad ipsam rationem si plus duraret officium flor. viginti de auro pro utroque ipsorum in anno.

Item uni fancello si opportuniat adesse super carnovis per ipsos deputato seu deputando pro mense quolibet quo se exercebit circha tale officium flor. quatuor de auro sine aliqua solutione gabelle:

Item notario super registris dicte camere et camere massariorum tam electo quam eligendo anno quolibet pro suo salario sine aliqua solutione vel retentione gabelle florenos quindecim de auro.

Quod ultra exitus predictos statuti volumine notatos officiales abundantie nichil possint expendere sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum.

.71.

Et immoderati exitus fieri nequeant circha administrationem offitii abundantie quoquo modo presenti capitulo duximus statuendum quod officiales abundantie comunis perusii per se vel alium directe vel indirecte aut quovis colore quesito quovis iure modo causa seu forma quocumque aut qualitercumque pro notariis fancellis mensuratoribus seu ministeris aut custodibus aut ambaxiatis seu commissionibus aut explorationibus vel alia quacumque de causa modo seu forma aliquam quantitatem florenorum pecunie grani farine bladi panis seu aliquorum victualium vel aliquid aliud de bonis rebus seu pecuniis dicti comunis occasione seu causa dicte abundantie vel eius offitii dare concedere permutare seu expendere non possint nec debeant ultra exitus et declaratos in presenti volumine statutorum editorum de presenti anno millesimo trecentesimo octuagesimo nono die ultimo mensis aprilis sine expressa deliberatione dominorum priorum et camerariorum artium: et declaratione eorum super unaquaque expensa. Et super premissis vel aliquo ipsorum dicti domini priores et camerarios qui pro tempore fuerint vel alios magistratus dicte civitatis quovis fungeretur arbitrio etiam ex arbitrariis abundantie generalis directe vel indirecte vel quovis colore quesito non possit seu debeat committere concedere transferre vel delegare quocumque aut qualitercumque aliquod arbitrium potestas seu facultas aliqua aut commissio seu remissio fieri in officiales abundantie vel alias quascumque

personas. Et solummodo deliberatio et declara
tio cuiuslibet expense quomodolibet facien
de occasione quacumque quomodocumque
aut qualitercumque ultra contentas in precedentibus
capitulis statutorum declaratas fieri possit
et debeat in consilio et per consilium dominorum
minorum priorum et camerariorum artium
qui pro tempore fuerint. quotienscumque
necessitas vel casus aliquis quomodolibet
pro utilitate publica et pro conservati
one dicte abundantie vel administratione
dicti offitii flagitabitur. obtempto tamen
partito ad bussolam et fabas albas et nigras
ad minus per duas partes. vel deleuando
ad sedendum prout dominis prioribus qui
pro tempore fuerint videbitur conve
nire secundum casuum emergentium quali
tatem. — Et si secus vel aliter fieret
quod factum fuerit non teneat ipso
iure. — Et etiam si dicti officiales
vel aliquis eorum seu alius pro eis aliquid
soluerent expenderent darent seu
concederent quocumque aut qualitercumque
quacumque ratione vel causa ultra seu
contra vel preter exigentiam predictorum
vel alicuius eorum quod intelligatur de
eorum proprio et non de pecunia avere
seu bonis comunis perusii dedisse soluisse
seu concessisse. Et nichilhominus
quilibet contra vel secus faciens ipso facto
incidat in penam mille librarum. Et
super hiis possint et debeant specialiter
sindicari. aliquo non obstante.

Quod officiales abundantie eorum notarii et fancelli debeant iurare offitium coram dominis prioribus

12.

c Um iurisiurandi religio sit ab omnibus
observanda, cum si contempta fuerit
habere solum deum nostatur ultorem
presenti capitulo duximus statuendum
pro observantia omnium statutorum noviter
editorum. Quod officiales abundantie et
eorum notarii et fancelli possint teneantur
et debeant coram dominis prioribus artium
civitatis perusii ante quam eorum incipiant
offitium prestare cancellatos in forma
debita sacramentum. et iurare ad sancta
dei evangelia nomine comunis perusii recipien

Quod eorum offitium bene et legaliter facient
et fideliter exercebunt iuxta formam et exi
gentiam dictorum statutorum et cuiuslibet eorum
noviter editorum sub anno domini millesimo
trecentesimo octuagesimo nono de mense
aprilis. et eorum et cuiusque eorum observantiam
adimplebunt in hiis et super hiis que ex
eorum vel alicuius eorum officium concernerent
vel tangerent quoquo modo vel ad ipsos
offitiales quomodolibet pertinerent seu per
possent ratione aliqua pertinere per
formam talium statutorum vel alicuius
eorum. — Et si presumerent dictum
formam eorum offitium quomodolibet
exercere quod ipso facto et vice qualibet
incidant in penam Quingentarum
librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet
de facto per maiorem sindicum auferen
darum. aliquo non obstante.

Quod officiales abundantie notarii fancelli famuli et mensuratores debeant diligentissime sindicari.

13.

6 Tatuimus quod offitiales abundantie
eorum notarii fancelli mensuratores
et famuli et quilibet ipsorum et omnia et
singula per eos et quemlibet eorum gesta et
administrata tempore eorum offitii quoquo
modo possint et debeant diligentissime
examinari et sindicari per maiorem sin
dicum civitatis perusii secundum formam sta
tutorum. maxime et presertim de et
super observantia capitulorum omnium contento
rum in presenti volumine statutorum
noviter editorum prout in precedenti
capitulo denotatur. Et inventum in
aliquo negligentes fuerint seu aliquid
egerint contra seu preter eorum vel
alicuius eorum exigentiam quod puniri
et condemnari debeant in penis et pro
ut et sicut in ipsis capitulis quolibet
est expressum. aliquo non obstante.

Quod notarii offitii abundantie completis offitiis prorogationibus pareant eorum offitio et de eorum prorogatione si negligentes fuerint.

14.

a d hoc ut pro utilitate publica et
exequutione debita agendorum
notarii ad aliquod officium cum aliquo
civibus publicati seu publicandi vel alie

eligendi, sicut congruit reddantur vigilantiores
circha executionem debitam concernentium
eorum offitium, et ad parendum in licitis et
honestis eorum offitium tangentibus eorum offici-
alibus prout decet, presenti capitulo duxi-
mus statuendum. Quod electores notarii qui
quomodolibet publicabuntur surrogabuntur
vel aliter eligentur ad offitium officialium
abundantie sub aut cum offitialibus abun-
dantie teneantur et debeant parere offici-
aliter dictis offitialibus abundantie circha ad-
ministrationem eorum offitii. et in eorum
offitium concernentibus licitis et honestis,
et assidua vigilantia excubare circha exer-
citium et gestionem offitii. et libros ordina-
te componere. et assidue tam introitus
quam exitus et alia quecumque emergentia in
eorum officio inscribere, et seriose describere
prout decet. — Et omnia et singula fa-
cere ad que tenentur seu quomodolibet
tenerentur circha dictum offitium abun-
dantie. ad quod esset quomodolibet aliquis
electus publicatus vel surrogatus omni
negligentia proculpulsa. — Et si ne-
gligentiam aliquam committeret in pre-
missis, vel aliquo premissorum, vel non
parerent ipsi vel aliquis eorum, quod domini
priores et camerarii artium dicte civitatis
ad executionem officialium abundantie
possint, teneantur et debeant alios vel
alium loco inobedientium seu inobedientis
vel remissi ydoneos aut ydoneum surro-
gare et eligere omni vice, narrationem
aliquam non tenentem per formam statutorum
eius predicti. Et si dicti domini priores
et camerarii circha predicta vel eorum aliquid
negligentes seu remissi fuerint. ipso
facto incidant in penam quingentarum
librarum denariorum pro quolibet, et vice qualibet,
cum effectu. aliquo non obstante.

De validitate presentium stat(utorum) noviter editorum, et aliorum cassatione et pena etc.

.a 4.

Cum retrolapsis temporibus multe le-
ges, provisiones seu regulationes
et non nulla statuta et ordinamenta
fuerint edita seu quomodolibet promulgata
vel facta seu facte per commune perusii seu in
magistratus eiusdem pertinentia seu
spectantia ad ordinationem camere
abundantie et introitum et exitum
ipsius, seu circha officium administrationem
seu gestionem offitii officialium abunda-
ntie, seu circha pertinentia, conexa, vel depen-
dentia ab eodem modo aliquo seu forma,
que fortasse presentibus statutis editis de presenti
anno millesimo trecentesimo octuagesimo
nono de mense aprilis in aliquo contra-
dicerent seu obstarent, vel aliter dispone-
rent contra seu preter formam seu exi-
gentiam predictorum statutorum, ut supra
premictitur editorum, ut omne cesset ob-
staculum et repugnantie contrarietas,
et quelibet alia dispositio, et dicta sta-
tuta noviter edita veram et efficacem
observantiam assequantur, presenti capitulo
duximus statuendum. Quod omnia et
singula alia statuta, ordinamenta, et que-
cumque alie leges, provisiones, regula-
tiones reformationes et decreta que-
cumque quocumque aut qualitercumque hacte-
nus edita seu facta, vel promulgata
sub quacumque verborum conceptione
appareant per commune et populum perusinum
et quecumque consilia dicte civitatis seu
communis vel populi, et per quoscumque offici-
ales seu magistratus dicte civitatis
quovis funti essent arbitrio, etiam ex
adunantiis generalibus vel aliter quoquo-
modo, vice, causa, seu forma, usque in
diem presentem, et ultimam presentis
mensis aprilis anni predicti, sub quo dicta
statuta noviter edita sunt in quantum
in aliquo contradicerent vel obstarent
seu aliter quocumque disponerent, sint
et esse intelligantur sine vigore
presentis capituli in omnibus et singulis,
et quo ad omnia et singula cassa, vana irrita
et nulla, et nullius valoris, efficacie vel
momenti. et ea omnia, et quodlibet eorum, pro-
timus et contenta in eis, cassamus irrita-
mus et anullamus. et pro cassis irritis
et nullis determinamus et esse debere nullius
valoris efficacie vel momenti. Et quod solum
dicta statuta noviter edita, et in presenti
contenta volumine statutorum pro veris
statutis et municipalibus legibus haberi
debeant et efficaciter observari ab omnibus
et per omnes, iuxta et secundum eorum et cuiusque
eorum exigentiam et tenorem. Non obstante
quod bannita vel aliter publicata non essent,
vel alia non foret observata solemnitas
que secundum formam iuris vel quorumlibet
statutorum fuisset quomodolibet opportuna.
Et quod contra ea, vel aliquod eorum, nichil

possit obbici dici vel opponi sub pena mille librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et vice qualibet per maiorem sindicum: et quemlibet alium officialem dicti comunis ipso facto auferendarum, pena simili auferenda dicto officiali si in predictis fuerit negligens vel remissus. — Decernentes et statuentes quod dicta statuta noviter edita habeantur et haberi debeant, et exequi et observari in omnibus et quo ad omnia perinde ac si bannita et preconizata essent vel alie servate solemnitates que quomodolibet requirerentur. — Decernentes quod supradicta statuta in et super casibus non provisis per exigentiam aliquorum capitulorum precedentium statutorum debere prius initium sumere a principium ac vires sumant tempore officii presentium et futurorum officialium de mense augusti. Et quod deinde imperpetuum possit et debeant observari et exequi iuxta et secundum eorum et cuiuslibet eorum exigentiam ac tenorem. Non obstantibus quibuscumque legibus, statutis, ordinamentis, regulationibus, reformationibus, provisionibus seu decretis quibuscumque in contrarium premissorum, vel alicuius eorum, vel aliter in genere vel in spetie quomodolibet disponentibus seu loquentibus quoquo modo. Etiam si talia essent super quibus aut de quibus fieri deberet mentio seu derogatio spetialis que ex nunc pro spetialiter et expresse facta habeatur et haberi debeat eo ipso. Aliquo quod loqueretur in contrarium quomodolibet non obstante.

auferendarum. Et nichillominus soluens aliquid contra seu preter dictam formam liberationem aliquam nullatenus consequatur, occasione talis solutionis in aliquo quominus per successores fieri possit contra eum exequtio perinde ac si talis non esset facta. — Et ut pretextu prorogationis vel concessionis alicuius termini statuendi post finem officii ad exigendum, quod in preteritum fieri sepenumero contigit in futurum nichil valeat providere vel fieri decernimus statuentes quod per dominos priores et camerarios vel alios quoscumque magistratus civitatis pisane quorum arbitrio fungerentur nec per aliquem ipsorum possit vel debeat quoquo modo iure causa seu forma directe vel indirecte quocumque aut qualitercumque statui concedi vel prorogari durante officio vel post depositum officium dictis officialibus abundantie aliquis terminus ad exigendum vel exigi faciendum aliquid ab aliquo debitore dicte camere abundantie contra seu preter dictam formam sub dicta pena a contrafaciente quolibet et vice qualibet per maiorem sindicum auferenda. Et nichillominus quod secus fuerit contra vel preter dictam formam non teneat ipso iure. —

Quod officialibus abundantie comunis pisani post finem eorum officii non liceat exactionem facere de debitis comunis pisani. Et quod exigendi facultas nullatenus concedi possit.

46.

[D]e quoque temporibus debitis exequantur presenti capitulo duximus statuendum. Quod officiales abundantie comunis pisani nulla ratione vel modo sit licitum vel permissum quovis iure causa seu forma quomodocumque aut qualitercumque per se vel alium seu alios directe vel indirecte per se vel alium seu per alios post finem eorum officii exigere seu exigi facere ab aliquo comuni universitate vel singulari persona aliquid quantitatem grani bladi et alterius cuiuscumque victualium vel florenorum vel pecunie vel aliquod aliud que vel quod deberetur dicte camere abundantie quoquo iure causa seu forma. Sed talem exactionem facere possint durante tantum infra tempus officii ipsorum. Et si contrafecerint quod ipso facto et vice qualibet incidant in pena quingentarum librarum denariorum de facto per maiorem sindicum

Ordinamenta salarie.

Ordinamentum salarie et de electione
et officio officialium salarie communis perusii

·I·

a

D utilitatem rei publice concer
nentes, et ut gabella seu comu
nantia salarie Ciuitatis et comitatus
perusii sicut expedit per ciues
fidelissimos gubernetur. et sub bonis statutis
et ordinibus regatur presenti capitulo duximus
statuendum. Quod circha exercitium dicte co
munantie seu gabelle et eius administra
tionem, gubernationem, et curam de anno
in annum eligantur et eligi possint et de
beant per dominos priores et camerarios qui
fuerint de mense Januarii et Februarii tres
Ciues prudentissimi et fidelissimi perusini.
aptitudinem habentes ad tale officium in offi
ciales communis perusii super ipsa salaria pro tempore
et termino unius anni incipiendi die vige
simo secundo martii cuiuslibet anni. Hoc tamen
expresso quod nominatio et electio talium
officialium fiat sine aliqua remissione.
et fieri debeat per dominos priores et camera
rios. et in eorum consilio et per ipsos. Et
si secus fieret non teneat electio ipso
iure. Qui eligendi uacasse debeant a
dicto officio per integros tres annos.
Qui quidem ciues sic eligendi sint et
esse intelligantur officiales dicti communis super
dicta salaria. Et habeant et habere intelli
gantur officium super introitibus et exitibus
faciendis quibuscumque dicte salarie. Et
in faciendo et fieri faciendo omnia et singula
pagamenta, et solutiones quaslibet que et
quas quomodolibet occurreret in ipsa sa
laria, seu eius occasione uel causa. Ex cau
sis et rationibus infrascriptis. et iuxta et
secundum exigentiam infrascriptorum capitulorum.
et non aliter uel alio quouis modo. Ha
beant insuper dicti officiales pro exerci
tio et execucione dicti officii unum
notarium ciuem perusinum fidelem et
expertum. quem ipsi duxerint eligendum.
qui notarius non sit debitor dicte gabelle.
nec consanguineus uel affinis alicuius
ex dictis officialibus usque in tertium gradum.
Et etiam uacasse debeat ab offitio notari
atus quolibet in dicta salaria per integros
duos annos a die finiti officii notariatus
salarie computandos. Habeant etiam
unum fancellum fidelem et expertum
super introitibus et exitibus salis et pecunie
quibuscumque. ciuem perusinum. non debitorem
dicte salarie. Qui fancellus uacasse debeat
a quolibet offitio fancellatus cuiuslibet offitii
fancellatus ciuitatis perusii per integros
duos annos a die finiti offitii computandos.
Et etiam qui non sit consanguineus uel
affinis alicuius ex dictis offitialibus usque
in tertium gradum. Et si electio no
tarii et fancelli uel alterius eorum fieret contra
dictam formam non ualeat nec teneat
ipso iure. et nichillominus quilibet contra
faciens incidat in penam Quinquaginta
librarum. Habeant etiam et habere pos
sint unum alium fancellum fidelem et
expertum per ipsos eligendum uacationem
tamen habentem a tali officio per integros duos
annos. Qui uadat per comitatum perusii
et ire debeat ad prouidendum ne fraus
aliqua commicti possit contra dictam salariam
per portantes sal quomodolibet et etiam ad
sollicitandum exactiones quaslibet pro
dicta salaria et eius occasione. Qui
offitiales notarius et fancelli habeant
et habere debeant de pecunia et aerario
communis et sibi retinere et soluere libere
licite et impune salaria infrascripta et
prout et sicut inferius per ordinem
describetur. Statuentes et decernen
tes quod predicta que de officialibus eligen
dis notario fancellis dicta sunt locum
sibi uendicare non possint nec debeant
in Bartucciolo Angelli, Magio Guidi et
Luca Petri officialibus electis super salaria
Qui libere et impune potuerant
notarium fancellos et famulos deputasse
et elegisse cum salariis per ipsos promissis
et conuentis. uacatione aliqua non ob
stante. Quibus quidem notario fancellis
et famulis per ipsos electis possint salaria
promissa soluere pro tempore quo fuerit
durante eorum officio prout capient
et firmabunt, pro ipsis uero officia
libus possint sibi salarium retinere ut
inferius declaratum. Possint et
et debeant dicti Bartucciolus Magius
et lucas et eorum notarius et fancelli
et astricti sint obseruare et adimplere
a die consignationis presentium statutorum
omnia et singula contenta in capitulis
infrascriptis et quolibet ipsorum iuxta et secundum
eorum exigentiam et tenorem, et prout
et sicut in ipsis et ipsorum quolibet et
presenti uolumine statutorum contentorum
infra seriosius denotatur. aliquo quod
loqueretur in contrarium non obstante.
Decernentes quod admanus dictorum

officialium tam presentium quam futurorum perveniant et pervenire debeant omnes et singuli introitus dicte salarie. Et etiam gabella salis que solui debet a transeuntibus per civitatem et comitatum Perusii videlicet ad rationem viginti soldorum denariorum perusinorum intelligendo salmam de trecentis libris. Et ad ipsam rationem pro rata si plus vel minus fuit prout capiet et summabit. Aliquo non obstante.

Quod salaria vendi non possit sine deliberatione consilii opportuni.

Utilitati rei publice providere et ne cives aut comitatenses Perusini ab emptoribus salarie sustineant sicut consueverunt in preteritum nocumenta, statuimus quod decetero gabella seu comunantia salarie seu ipsa salaria directe vel indirecte vel quovis colore quesito non possit vel debeat modo aliquo iure causa seu forma vendi seu aliter alienari aut eius fructus redditus seu proventus sine deliberatione et concessa consilii opportuni. Et exigi possit et debeat pro comuni Perusii iuxta et secundum continentiam presentium statutorum. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Et nichilominus quilibet contra faciens eo ipso et vice qualibet incidat in penam quingentarum librarum. Aliquo non obstante.

De arbitrio officialium salarie.

Ad conservandam et augendam abundantiam salis in civitate et comitatu Perusii presenti capitulo duximus statuendum quod officiales salarie tam presentes quam qui pro tempore fuerint habeant et habere intelligantur plenissimum arbitrium potestatem et generalem commissionem pro dicta abundantia salis habenda et conservanda in civitate et comitatu Perusii in emendo et emi faciendo omnem quantitatem salis et ubicumque locorum et in ea summa et pro illo pretio prout et sicut eis utile videbitur vel opportunum pro comuni Perusii. Et etiam in faciendo et fieri faciendo pro executione eorum officii omnia et singula que pro utilitate dicte salarie et eius conservatione cognoverint quomodolibet expedire. Et etiam in expendendo de pecunia et avere comunis Perusii pro emptione dicti salis omnem quantitatem florenorum seu pecunie que pervenit seu perveniet ad eorum manus. Et etiam pro vecturis et pedagiis seu gabellis cuiuscumque quantitatis salis emendi et perusium deferendi de qua quantitate et summa prout et sicut fuit quomodolibet opportunum. Et salvo et expresse reservato quod predicti contenti in presenti capitulo non possint vel debeant quoquo modo aliquid facere providere seu disponere per se vel alium seu quomodolibet ordinare aut exequi facere directe vel indirecte vel quovis colore quesito contra seu preter formam seu continentiam statutorum in presenti volumine contentorum editorum de presenti anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono die ultimo aprilis vel alicuius ipsorum capitulorum. Et si secus vel aliter fieret quod factum fuit non teneat ipso iure. Et nichilominus quilibet contra vel secus faciens ipso facto incidat in penam quingentarum florenorum et privatus [illegible] . Et nichilominus possit et debeat specialiter sindicari. Aliquo non obstante.

Habeant etiam arbitrium et potestatem distribuendi et dandi sal in civitate et comitatu Perusii et etiam vendendi et vendi faciendi dictum sal iuxta et secundum formam presentium statutorum. Et etiam habeant arbitrium et potestatem super premissis et aliis secundum continentiam infrascriptorum capitulorum.

Quod officiales salarie electi non possint renumptiare vel cessare ab administratione officii et de modo surrogandi alios.

Bonorum frustra esset officiales bonos eligere si cessarent ab administratione officii. Et ad hoc ut negotia publica per deputatos seu deputandos circha salarie officium tam utiliter quam fideliter pagantur, statuimus quod nullus qui ad officium salarie quomodolibet eligeretur vel quomodolibet surrogaretur possit audeat vel presumat renumptiare dicto officio vel quomodolibet cessare ab administratione vel circha dicti officii sub pena et ad penam mille librarum denariorum pro quolibet renumptiante seu quomodolibet cessante ab administratione seu gestione dicti officii. Que quidem pena ipso facto possit et debeat per quemlibet officialem comunis Perusii de facto auferri a quolibet renumptiante seu cessante ut supra et vice qualibet sub pena predicta de proprio salario retinenda et imbursanda eius tempore sindicatus dicto ad instantiam cuiuscumque petentis. Et quis

autem ex dictis offitialib; salarie moreretur, vel
gravi et manifesta infirmitate gravare-
tur, adeo, quod nullatenus posset suum officium
exercere, Quod tunc et eo casu dni priores
et camerarij artium Civitatis perusij possi-
teneantur et debeant eligere alium de ea-
dem porta fidelem, ydoneum, et sufficie-
tem, vacationem tamen aliquam non ha-
bentem. Qui sic eligendus possit tene-
atur et debeat dictum offitium acceptare
et exercere sub dicta pena. et ut supra
promictitur; aufferenda. aliquo non obstante.

Qualiter et quo ordine et modo sal distribui debeat tam in civitate quam comitatu perusij et pro quanto pretio vendi debeat.

In primis, quod in civitate perusij fiant et
fieri debeant, tam per offitiales dic-
tos deputatos quam imposterum deputandos
canave salis. in quibus canavis in suffi-
tienti abundantia sal album et nigru
teneatur et teneri debeat, et vendi
cuicumque emere volenti. videlicet sal album
seu purum nigrum purum et nitidum
ad rationem viginti denariorum pro qualibet libra.
Et sic possit et debeat continue observari.

De distributione salis in civitate perusij et pretio.

Ad omnem fraudem removendam. Et
quia rationi est consonum, ut habentes
plures substantias plus solvat, determi-
namus statuentes, Quod omnibus et singulis civi-
bus perusinis, et alijs quibuscumque libram
habentibus in dicta Civitate per officiales
salarie sal distribuatur, et distribui debe-
at per libram in hunc modum. — Quod
quilibet allibratus a viginti quinque libris
supra infra duos vel tres terminos ad
beneplacitum dictorum officialium declarandos
Sal debeat accipere videlicet. Sal album pro
dimidia, et Sal nigrum pro alia dimi-
dia salis debeat bonum nitidum atque
purum ad rationem quindecim librarum
salis pro quolibet centenario. — Et pro
qualibet libra salis ipsum sal accipiens
tam ex albo quam nigro pro toto sale accep-
to, sive accipiendo debeat, et teneatur
solvere decem et octo denarios pro qualibet
libra salis. — Siquis autem negligens
fuerit in acceptione salis in terminis
declarandis, ut supra predicitur et predicte
debeat sal, sicut caperet et summaret
pro eius libra ad dictam rationem.

Et nichilominus teneatur et debeat solvere
illam quantitatem prout summaret sal
ipsum quod deberet recipere. Et etiam
soldos duos denariorum pro qualibet libra
pro exequutione officiali exequutione
facienti. — Si vero aliquis ex dictis
allibratis, qui sal ipsum deberet accipere,
nollet tantum salis accipere quantum
caperet eius libra, sit et licitum et permissum
sal quod nollet accipere dimictere com-
muni perusij et dictis offitialibus pro communi et pro illo
pretio pro quo offitiales vel alij emissent
pro communi perusij, ad declarationem et secundum
declarationem dictorum officialium, et te-
neatur et debeat solvere omne residuum
a pretio, pro quo pro communi perusij emptum
fuerat, usque ad pretium dicti salis pro
quo venditur ad rationem decem et octo denariorum
pro qualibet libra: pro rata prout caperet
et summabit.,

De distributione salis faciendi in comitatu perusij et pretio. et de fideiussoribus recipiendis.

Ut abundantia salis fiat, et consuetu
in comitatu perusij, et ut quelibet
cesset fraus, duximus statuendum, Quod sal
distribuatur et distribui debeat per comitatum
et districtum perusij. et dari per officiales
salarie cuilibet castro et ville comitatus
seu districtus perusij. videlicet ad rationem
duodecim librarum salis pro qualibet buccha.
intelligendo buccham de quatuor annis
vel ab inde supra. Quod sal dari debe-
at pro dimidia album. et pro dimidia
nigrum bonum, nitidum atque purum
ad rationem decem et otto denariorum pro
qualibet libra salis. Et sal ipsum dari
et distribui debeat castris et villis in
duobus vel tribus terminis per officiales
declarandis. — Syndici autem castrorum
seu villarum sal ipsum accipere deben-
tium, vel alij commissionem habentes
seu mandatum, teneantur et debeant
nomine talium castrorum seu villarum
promictere se soluturos, et ex solvat
integrum pretium dicti salis, quod
datum, et assignatum fuit, prout
caperet et summabit, in terminis decla-
randis per dictos offitiales. — Et super
tali solutione facienda dare debeant
bonos et sufficientes fideiussores

Cives pisanos: qui se principaliter et insolidum debeant se obligare cum modis et capitulis opportunis: pro satisfactione predicta. Si quis autem negligens fuerit vel remissus in accipiendo dictum sal in terminis per officiales ipsos declarandis: non obstante quod sal ipsum non acciperet teneatur et debeat solvere illam quantitatem pecunie prout caperet et extimaret ipsum sal. quod debuisset accipere. et non accipiens ad rationem decem et octo denariorum pro qualibet libra salis. Volentes pro equalitate servanda quod sal ipsum quod assignatum fuerit castris seu villis prout capiet et extimabit dari et distribui debeat inter homines et personas cuiuslibet castri seu ville videlicet medietas pro libra seu catastro: et alia medietas pro buccha et capite ad predictam rationem decem et octo denariorum pro qualibet libra. Et quod quilibet sindicus castri seu ville vel alius accipiens dictum sal ab officialibus dicte salarie teneatur et debeat infra octo dies a die acceptionis dicti salis, sal ipsum distribuisse et dedisse in talibus castris seu villis, et quolibet eorum, prout capiet et extimabit per buccha dimidiam et aliam dimidiam pro libra seu catastro. Et si fraudem seu negligentiam aliquam commiserit in distribuendo dictum sal quod vice qualibet ipso facto incidat in penam viginti quinque librarum. Aliquo non obstante.

Contra miserabiles persone non cogantur ad accipiendum sal pro libra seu bucchis et contrarium et incorporatur castratione.

8.

a Ad sublevationem miserabilium personarum sicut congruit intenderes duximus statuendum quod quelibet persona comitatus pisani miserabilis que non haberet stabilia aut sufficientia ad solvendum quantitatem debitam pro libra seu bucchis suis et sale assignato seu distributo seu distribuendo alicui castro vel ville. Et etiam quicumque stabilia non habens esset inhabilis ob decrepitam etatem seu infirmitatis gravedinem ad lucrandum non possit nec debeat cogi seu compelli ad recipiendum sal in comitatu pisano assignandum seu distribuendum seu assignato alicui castro vel ville secundum formam precedentium capitulorum. Nec etiam ad solvendum quantitatem aliquam pro dicto sale tamquam pro seu in aliquo castro seu villa dicti comitatus pisani. Sed quod ex nunc a receptione dicti salis et a solutione pretii dicti salis sit et esse intelligatur absolutus, et eum absolvimus. Et quod super declaratione huiusmodi personarum habita tamen fide sumaria per aliquos fide dignos. Unde talis miserabilis egrotus seu decrepitus esset stetur et credatur et stari et credi debeat declarationi officialium salarie antedicte. Possint tamen tales persone sal emere in civitate pisana ad minutum pro pretio prout venditur aliis emere volentibus ad minutum in canovis dicte salarie pro eius libito voluntatis:

De bucchis assignandis per sindicos castrorum et villarum comitatus pisani

2

Ut cuncta sub debita ordinatione procedant. Statuimus quod quilibet sindicus cuiuslibet castri seu ville comitatus seu districtus pisani eius sacramento possit teneatur et debeat in forma publica officialibus salarie de sex mensibus in sex mensibus videlicet infra primum mensem cuiuslibet semestralis temporis assignare omnes et quascumque personas seu bucchas a quatuordecim annis inclusive supra existentes in castro seu villa quomodolibet dicti comitatus. Et si sindicus in assignando negligens fuerit pro vice qualibet incidat in penam centum soldorum. Castrum vero seu villa de quo seu qua assignatio facta non fuerit de suis bucchis seu personis ipso facto incidat in penam viginti quinque librarum. Si autem fraus aliqua commissa fuerit in assignatione predicta per aliquem sindicum vel aliam quamcumque personam ipso facto quilibet fraudem committens et vice qualibet incidat in penam centum soldorum pro qualibet buccha seu persona. Decernentes quod si aliqua persona seu buccha assignata moreretur infra annum quod ad requisitionem cuiuscumque dicti officiales debeant talem mortuum cassari facere de assignatione quacumque habita fide per duos testes fidedignos de talis morte. Et quod notarius dictorum officialium pro tali probatione et cassatione et dependentibus non possit vel debeat accipere pro eius salario vel mercede nisi dumtaxat X denarios anconitanorum. Volentes quod

postquam talis persona seu buccha fuit elevata quod pro buccha eius sal non debeat distribui, seu solui quantitas pretii pro ipso sale. — Et siquis in aliquo contrafecerit ipso facto et iure qualibet incidat in penam centum librarum denariorum. aliquo non obstante.

Quod quilibet comitatensis seu districtualis possit pro castro seu villa in solidum cogi ad solvendum.

.10. Statuimus quod in casu quo comunitas alicuius castri loci vel ville comitatus seu districtus perusii non solverit quantitatem debitam seu debendam camere salarie pro sale dato seu dando in terminis debitis. Quod quilibet de tali castro loco seu villa, et quilibet habitator possit realiter et personaliter insolidum cogi et compelli et exigi ad solvendum omnem quantitatem pecunie quam pro dicta salaria seu sale castrum locus vel contrata solvere quolibet debuisset.

Quod officiales salarie teneantur tenere libram et catastrum civitatis et comitatus perusii.

.11. Ad omnem inconvenientiam removendam. Statuimus Quod officiales salarie possint teneantur debeant habere et tenere continue copiam omnium et singularum summarum et librarum quorumcumque locorum castrorum seu villarum collegiorum seu universitatum et quarumcumque personarum civitatis burgorum et suburgorum perusii. nec non comitatus et districtus perusii in forma publica. Ita quod secundum tale copiam sal pro libra dari et distribui debeat secundum formam precedentium capitulorum. Et si continue talem copiam non habuerint incidant in penam quingentarum librarum.

Quod officiales armarii teneantur et debeant dare summas librarum.

.12. Statuimus Quod officiales armarii et eorum notarii possint teneantur et debeant sub pena quingentarum librarum dare copiam omnium et singularum summarum librarum catastri tam civium comitatensium forensium quam aliarum quarumcumque personarum quolibet allibratarum in dicto catastro ad petitionem officialium salarie et eorum notarii seu cancellarii omni vice qua fuerint requisiti. — Si autem aliqua alia persona vellet copiam sive librum vel exemplum facere de dicto catastro quod pro tali copia seu libra non possit accipere ultra solidos denariorum sub pena .x. librarum pro vice qualibet qua fuerit contrafactum. Aliquo non obstante.

De libris faciendis in camera salarie pro introitibus et exitibus.

Statuimus quod notarius salarie tam presens quam qui pro tempore fuerit teneatur et debeat componere et facere duos libros et in utroque ipsorum describere teneatur et debeat singulariter et distincte et de tempore in tempus omnes et singulos introitus officialium salarie: quorum est vel erit notarius. quorum unus remanere debeat in camera dicte salarie. alter vero coram maiori sindico in fine officii infra unum mensem vel in cancellaria comunis perusii debeat portari. Et simili modo facere teneatur et debeat omnes et singulos exitus et expensas seriose et distincte. de tempore in tempus quod seu que fierent tempore officii officialium dicte salarie quorum est notarius seu erit. quorum librorum unus remanere debeat in dicta salaria et alter produci prout supra est expressum. — decernentes quod dicti libri ante quam producantur calculentur et assummari debeant introitus exitus et expense omnes. et ascultari debeant per notarium et cancellarium coram officialibus. Ita quod error vel fraus aliqua committi nequeat quoquo modo. — Et siquis negligens fuerit vel contrafecerit in aliquo ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum. aliquo non obstante.

De registro faciendo de debitoribus preteritis et futuris dicte salarie.

.13. Ut haberi possit notitia preteritorum debitorum etiam futurorum in dicta salaria, et etiam ut efficax executio fieri possit, et pene exigantur iudicentur per formam statutorum camere conservatorum et etiam cohartentur. presenti capitulo duximus statuendum. Quod de omnibus et singulis debitoribus preteritis dicti comunis in dicta salaria seu eius occasione vel causa, qui quantitates debitas comuni perusii non solvissent tempore quorumcumque preteritorum officialium, ea que solvere debuissent pro sale dato secundum formam ordinamentorum dicte salarie fiat et fieri possit et debeat registratio per ser Johannem ser Angeli notarium super registris camere conservatorum in registro quod stare debeat in cancellaria comunis perusii describendo quemlibet debitorem per ordinem alphabeti. Et sicuti fuerit per nomen et pronomen porta et parocchia. Et prout melius fieri poterit et in

quantitate in qua tenerentur. Et si comitatensis
fuerit vel districtualis, per nomen ut super
exprimitur et per locum unde esset. Et similiter
castra et villas que tenerentur aliquid
solvere occasione predicta cum quantitate
debita prout fuerit opportunum. Insuper
tunc ante debitores dicte salarie sic
debeant registrari. Et quod in fine cuiuslibet
officii predictorum officialium infra quindecim
dies notarius dictorum officialium possit te-
neatur et debeat sub pena quinquaginta
librarum in dicto registro existente in can-
cellaria communis perusii describere et registrare
omnes debitores dicte salarie seu occasione
dicte salarie, eo modo et forma prout
superius de debitoribus preteritis continetur,
ad hoc ut facilius inveniri valeant
debitores. Et executio fieri. Et aliis
penis aggravari debeant ordinatis
secundum formam statutorum camere conserva-
torum de tali materia disponentium, et
quoquo modo. Decernentes quod de
anno in annum similis descriptio fieri
possit et debeat de dictis debitoribus futuris
et observari in futurum perpetuum prout
et sicut superius continetur, et sub dicta
pena. Aliquo non obstante.

De exequtionibus faciendis contra debito-
res salarie.

14 Quoniam contra negligentes solutionem
facere de his ad que occasione dicte
salarie communi perusii tenerentur non sufficerent
penas inductas per formam statutorum camere
conservatorum statuisse, nisi alia satisfactibilia
remedia preberentur. Duximus statuendum
quod officiales salarie, et eorum notarius, tam
presentes quam qui pro tempore fuerint possint te-
neantur et debeant sub pena quingentarum
librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet
auferendarum per maiorem sindicum vel alium
officialem dicti communis in dicto registro reduci
et reduci facere omnes et singulos debitores
dicte salarie, tam preteritos quam futuros
de tempore in tempus, non obstante quod talis
descriptio facta fuerit in cancellaria communis
perusii. Et de talibus debitoribus extractum
seu extracta fieri facere sub compendio,
cum quantitatibus quas solvere deberent
occasione dicte salarie. Et dimidia
talium debitorum qui non solvissent ut
solvere tenebantur infra tempus debitum
assignare, et assignari facere domino pote-
stati qui pro tempore fuerit. Et alia
dimidiam domino capitaneo dicte civitatis
qui pro tempore fuerit. Cum potestas
et capitaneus et quilibet ipsorum teneantur et debeant
sub dicta pena contra tales debitores assignatos
realem et personalem facere, et fieri facere de
facto. Et in quorumque loco. Et quorumque
tempore etiam prohibito seu non permisso
per formam statuti dicti communis. Et eos gravari
facere, eo modo et forma prout et sicut
in statutis camere conservatorum latius est
expressum. Aliquo non obstante.

De quantitate accipienda per officiales pro exequtionibus
a debitoribus salarie.

16 Et sub obtemptu comodi officiales
communis perusii ad exequtiones quaslibet
faciendas contra debitores dicte salarie effi-
catius excitentur. Statuimus quod quilibet
officialis communis perusii, exequtione aliqua
faciendo contra debitores dicte salarie, de omni
et toto eo quod venire fecerit in communi
occasione seu causa talis exequtionis ha-
beat et habere possit et debeat, et exigere
a talibus debitoribus contra quem exequtio facta
fuerit, et eius expensis, si propterea solutio
facta fuerit de viginti florenis vel ab inde
infra unum bologninum pro quolibet
floreno exacto et soluto. Et si exactio
solutio facta fuerit a viginti florenis
supra in quocumque numero facta fuerit,
habeat, et habere possit, et debeat, et exigere
expensis debitoris, et ab eo, pro quolibet
floreno, ad rationem duodecim denariorum.
Et quod ultra dictam quantitatem, occasione seu
causa alicuius exequtionis seu exactionis,
nullus officialis seu exequtor vel alius
quicumque possit seu debeat a debitoribus
dicti communis seu aliorum perusii aliquid pe-
tere accipere vel habere per se vel
alium vel alios quocumque modo, nisi
prout superius est taxatum. Et si quis
in aliquo contrafecerit, ipso facto incidat
in penam quingentarum librarum denariorum
de facto auferendarum per quemlibet officia-
lem communis perusii. Et si officialis fuerit
de suo salario retinendarum eius tempore
sindicatus. Aliquo non obstante.

Quod liceat officialibus salarie
prorogare terminum solutionis
pecunie ad tempus.

17 Quia iniustum est quod solvens pecuniam
communi perusii, et in camera salarie
debitam ante tempus faciende solutionis
comoditatem restaurationis in tempore
consequatur, Duximus statuendum.

Quod officiales salarie possint et eis liceat cuilibet cui, et corpori seu universitati, vel singulari persone, quod vel que eis solveret aliquam quantitatem pecunie, ante debitum, et prefixum tempus, et termini solutionis ipsius quantitatis, tali solventi prorogare terminum ad solvendum quod deberet solvere eisdem officialibus de tantumdem temporis, et quantitatis pecunie ante terminum solute per eum. — Et de predictis ipsi officiales non possint, nec debeant, modo aliquo sindicari. Aliquo non obstante.

Quod non liceat officialibus accipere pecuniam mutuo sub provisione vel fenore sine deliberatione dominorum priorum et camerariorum.

18 Et imposterum cives pusij defacili non ledantur in cambijs, provisionibus seu fenore ob acquisitiones pecuniarum, que fiunt in preteritum sepe numero evenerunt, duximus statuendum, quod officiales salarie civitatis pusij, vel alij pro eis non possint vel debeant, quoquo modo acquirere, seu acquiri facere, sub aliqua provisione costo, fenore vel cambio aliquam quantitatem florenorum seu pecunie pro civitate pusij, sine expressa deliberatione dominorum minorum priorum, et camerariorum artium civitatis pusij, qui pro tempore fuerint, obtempto saltem partito de lenado ad sedendum adminus per duas partes. Et inquantum aliquam acquirerent seu acquiri facerent quantitatem aliquo dictorum modorum, vel alio ad costum sine deliberatione predicta, quod tale fenus, cambium costum seu provisionem de eorum proprio solvere teneantur, et intelligatur. Et non de pecunia vel avere civitatis pusij quoquo modo. Cum deliberatione autem predicta possint solvere cambium, provisionem, costum, seu fenus, prout fuerit opportunum quotiens civitatis utilitas seu necessitas evidens id exposcet, et quantitatem etiam acquisitam seu acquirendam:

Infra quindecim tempus officiales salarie teneantur restituere reliqua successoribus, et libros in cancellaria.

19 6 Statuimus quod officiales salarie tenentur presentes quod qui pro tempore fuerint teneantur, et debeant infra octo dies post finem offitij eorum dare et consignare, et effectualiter restituere omnem quantitatem salis, que eis quomodolibet superfuisset, a vendito et distributo. Et etiam suppellectilia, arnensia, et res quaslibet pertinentia seu pertinentes ad dictum officium et cameram salarie quoquo modo eorum successoribus. Et huiusmodi consignationem facere per inventarium prout decet. — Et similiter omnem quantitatem florenorum seu pecunie que quomodolibet a datis expensis seu solutis tempore eorum offitij superesset restituere teneantur et debeant infra dies quindecim a die finiti offitij. Et huiusmodi restitutionem et solutionem facere, vel eorum successoribus, vel conservatoribus monete qui pro tempore fuerint prout et sicut declarabunt Dominorum priores artium pro tempore in offitio existentes. — Libros autem introituum et exitum et omnium gestorum, tempore eorum offitij in forma publica, predicti officiales et eorum notarius restituisse debeant, et consignasse in cancellaria civitatis pusij infra unum mensem, a die finiti offitij. — Et predictas restitutiones, et consignationes et quamlibet earum teneantur et debeant fecisse temporibus et prout superius est expressum sub pena, et ad penam Quinquaginta librarum denariorum pro quolibet, et vice qualibet auferendarum per maiorem sindicum vel alium officialem dicte civitatis. Et quod super hiis debeant specialiter sindicari. Et similiter et pena puniri debeant notarius, et fancellus si in eorum librorum ordinatione et consignatione negligentes fuerint quomodolibet vel remissi. Aliquo non obstante.

Quod officiales salarie teneantur mictere, et micti facere ad eorum introitus omne melioramentum monete.

20 Officiales salarie civitatis pusij, et eorum notarius, et fancellus teneantur et debeant mictere, et micti facere diligenter ad eorum introitus, et in libris introituum ipsorum, omne lucrum seu meliorationem, quod quomodolibet fieri vel pervenire contigerit tempore eorum offitij, de florenis vel pecunia dicte civitatis provenientibus quomodolibet ad eorum manus, durante officio eorundem. Sub pena decem librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et vice qualibet auferendarum seu negligente. Et super hiis debeant specialiter sindicari. Aliquo non obstante.

Ut oīs solutio q̄ fiet ad aur. seu ī moneta officialib3 salarie seu fācello sic̄ mitti debeat ad introitu3

.21.

l

[U]t omis cessetfraus in solutionibus quo modolib3 faciendis in camera salarie statuimus. Quod officiales salarie teneantur et debeant p eo⁊ notarium et fancellum omem quantitatem flo⁊ seu pecunie que quomodolib3 solverentur dictis officialibus vel fancello occasione dicte salarie in auro vel in moneta p aliquem vel aliquos quocūq3 modo. sic ad eo⁊ introitus mitti facere seriose in libris ordinariis ipso⁊. Sub pena .V. librarum denario⁊ p quolibet tum officialium notarii q̄ fancelli et vice qualibet auferendar⁊. Et sup hoc possint et debeant spal3 sindicari. aliquo non obstante.

Ut oīs quantitas flo⁊ pecunie seu salis q̄ solverēt seu assignarentur īfra tres dies ad introitū mitti debeat.

.22.

a

[A]d hoc ut ratio diligens introitum sepe⁊ videri queat et ne sub pretextu depositi vel alt introitus descriptio retar detur. Duximus statuendum. Quod omis quantitas flo⁊ seu pecunie vel salis q̄ quomodocumq3 et qualitcumq3 solveretur seu mensuraretur officialib3 salarie vel eo⁊ fancello possit et debeat infra tres dies post q̄ fuit soluta vel mensurata p notarium et fancellum dicto⁊ officialium poni et mitti ad introitus dictorum officialium et salarie. Sub pena quin gentar⁊ librar⁊ denario⁊ pro quolib3 et vice qualib3 auferendar⁊ a contrafaciente quolibet. Et de his possint et debe ant spal3 sindicari. aliquo nō obstante.

Ut omnia pagamenta q̄ fierent ad aur. sive ī moneta sic ad exitus poni debeat.

.23.

n

[E]t aliqua incomoditas coi Perusii vel psonis singularib3 evitetur presenti capitulo duximus statuendu3. Quod officiales salarie et eo⁊ notarius et fancellus teneantur et debeant oē3 qtitatem quam in auro vel ad aurum seu in moneta aut ad moneta solve rent seu solui facerent quomodocuq3 aut qualitcumq3 sic prout solverent seu solui fecerint ad eo⁊ et dicte camere exitus poni et describi facere diligenter et mitti in libris ordinariis opportune. Sub pena quingentar⁊ librar⁊ denario⁊ pro quolib3 contrafaciente seu negligente. Et de his possint et debeant spal3 sindi cari.

Ut officiales salarie teneantur p se et seriose describi facere emptiones salis. et expensas et venditiones.

.28.

v

[U]t exitus camere salarie diligēter et maxime eo⁊ qui fierent pro emptionib3 salis. Et etiam salis quod venderetur seriose distincte videri pos sit assidue. Statuimus. Quod officiales sa larie p eo⁊ notarium et fancellum possint teneantur et debeant in uno libro de pse singulariter et distincte de scribere et describi facere omnes et singulas quantitates salis tam albi q̄ nigri. quas quomodocumq3 aut qualit cumq3 emerent seu emi facerent vel alio alienationis titulo reciperent ad pondus numer⁊ vel mensuram vel alt ab aliquo dicto universitati vel sin gulari psona. Describendo et describi faciendo tpa emptionis. et a quib3. vel quo emerint vel alio titulo receperint. et pro quanto pretio seu mercede. Et si civis fuerit a quo emptio aliqua salis vel receptio facta fuerit describat et describi debeat p eius nomen ⁊ pro nomen patris et p locum unde esset. Si autem forensis erit describatur per eius nomen pronomen et locum unde esset. Et simil3 describi faciant qua titatem solutam pro pedagio seu gab ell salis et in quib3 locis et quo tpre. et quib3 psonis. occasione dicti salis empti et delati quomodocumq3 et un decumq3. Ad hoc ut discernatur et di scerni possit et debeat quantitas que soluta fuerit pro pretio dicti ab expensis propterea factis seu faciendis. Et simili modo describi faciant in uno libro de pse singulariter et distincte omes et singulas assignationes et distributio nes salis et tpre in tepus quas fa cerent in civitate Perusii pro libra et catasto. Et in comitatu p libra seu buctinas scdm formam presentium statuto⁊. Et etiam omem quantitate salis quam concederet ad vendendū salarolis. Et etiam omem qtitatem quam quomodolib3 in grosso venderent

seu vendi facerent. et cui prout et sicut de aliis est expressum. — Decernentes quod predicta omnia et quodlibet ipsorum dicti officiales, notarius et famellus, et quilibet eorum possit teneantur et debeant observare et exequi plenarie sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet qua fuerit neglectum quomodolibet vel contrafactum. Et nichilominus possint et debeant sui suis specialibus sindicari. — Et decernimus quod maior sindicus ex suo officio vel ad requisitionem dominorum priorum possit et debeat dictum famellum et notarium omni vice dicto compellere ad ostendendum dictos libros in quibus fuerint supradicta. Et si eos vel alterum eorum invenerit in aliquo negligentes ipso facto punire et condemnare in dictam penam. aliquo non obstante.

De pena vendentis sal in civitate vel comitatu Perusii sine licentia officialium salarie

24.

Nullus civis comitatensis districtualis perusinus aut forensis vel alia quecumque persona cuiuscumque status et dignitatis existat audeat vel presumat per se vel alium directe vel indirecte sal vendere seu vendi facere in civitate burgis aut suburgis Perusii nec in comitatu seu districtu quomodocumque seu qualitercumque sine licentia et bollectino officialium salarie. — Et quicumque contrafecerit puniatur pro qualibet libra salis vendita in quacumque quantitate usque in centum libras ad rationem decem soldorum pro qualibet libra salis et sal perdere debeat. — Et si sal fuerit a centum libris supra solvat et solvere teneatur et debeat nomine pene quinquaginta libras denariorum pro qualibet salma salis intelligendo salmam salis a centum libris supra usque in trecentas. Et nichilominus casu quolibet sal perdere debeat eo ipso. — Et quod in dictis penis de facto quilibet contrafaciens vel fieri faciens possit et debeat per dominum capitaneum et dominum potestatem vel alterum eorum civitatis Perusii condemnari. — Et si huiusmodi condemnationes non solverint infra viginti dies a die erroris commissi seu condemnationis late si sal venditum fuerit a centum libris supra usque in trecentas quod pena eo ipso ipso debeat duplicari et duplicata sit. — Et si captus fuerit stare in carceribus quousque dictam penam non solverit. — Si autem sal venditum fuerit a trecentis libris supra in quacumque fuerit quantitate. Et condemnationem non solverit infra terminum supradictum quod ipso facto si captus fuerit eidem pes dexter debeat amputari. Et remicti in carceres et ibi stare quousque non solverit dictam condemnationem. — Et si captus non fuerit in dicta pena debeat condemnari. — Et quilibet possit esse accusator et habeat quartam partem pene que propterea venerit in comune.

Quod nulli sit licitum comodare sal in civitate nec in comitatu Perusii alicui et de pena.

26.

Quicumque cuiuscumque conditionis existat quomodolibet sal presumpserit comodare seu comodaverit in civitate burgis suburgis vel comitatu Perusii alicui persone modo aliquo seu forma ipso facto incidat in penam centum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet. aliquo non obstante.

De pena immictentis sal in civitate vel comitatu Perusii sine licentia aut bollectino officialium salarie

27.

Nullus civis comitatensis seu districtualis perusinus forensis aut alia quecumque persona cuiuscumque conditionis status aut dignitatis existat possit audeat vel presumat directe vel indirecte immictere seu immicti facere sal in civitate vel in comitatu Perusii sine expressa licentia seu bollettino officialium salarie. — Si quis autem in aliquo contrafecerit ipso facto incidat in penam quinquaginta librarum pro qualibet salma salis, intelligendo salmam de centum libris vel ab inde supra usque in trecentas libras et perdat sal et bestiam. — Et si minus fuerit sal una salma videlicet a centum libris usque ad quinquaginta solvat et solvere teneatur et debeat quinquaginta libras denariorum et perdat sal set non bestiam. Si vero sal fuerit a quinquaginta libris supra infra solvat et solvere teneatur et debeat nomine pene ad rationem decem soldorum pro qualibet libra salis. — Et si condemnationem non solverit infra viginti dies a die erroris commissi seu condemnationis late quod eo ipso pena talis debeat duplicari et duplicata in singulis casibus supradictis. Si vero aliquis sal immiserit in civitatem vel comitatum Perusii sine licentia vel bollettino dictorum officialium a trecentis libris supra in

quacumque quantitate fuerit. Et ipso facto
cadat in penam centum librarum denariorum
pro qualibet salma salis. Et ad dictam
rationem pro rata si minus fuerit.
Et sal seu bestias perdere teneatur. Et
si captus fuerit et condemnationem non solverit
infra unum mensem a die erroris commissi
seu condemnationis late. Ex ipso facto eidem
pes dexter debeat amputari. Et nichillo-
minus remicti debeat in carceres comunis
Perusii. Et ibi stare quousque condemnationem
pecuniariam solverit in quacumque fuerit
quantitate. Et quod de predictis quilibet possit
esse accusator. Et habeat quartam partem
omnium que quomodolibet venerit in comune.
Aliquo non obstante.

Quod offitiales salarii teneantur licentiam seu bollettinum dare transire volentibus extra civitatem vel comitatum Perusii soluta tamen gabella.

28

Statuimus quod offitiales salarii pos-
sint, teneantur et debeant cuilibet
venire volenti ad civitatem seu comitatum
Perusii cum aliqua quantitate salis quam
deferre vellet extra comitatum seu districtum
Perusii ad alias partes eidem bollettinum
concedere pro transitu soluta tamen
gabella ad rationem viginti soldorum
pro qualibet salma trecentarum librarum salis.
Et ad ipsam rationem si plus vel minus
fuerit persolvatur. Et huiusmodi bollecti-
num concedere sub pena centum libra-
rum qualibet qua fuerit contrafactum.

De pena facientium aliquod pactum cum extrahentibus sal extra districtum vel sine litera.

29

a Ad obviandum versutiis fraudibus
malignorum et simonice pravitati
presenti capitulo duximus statuendum.
Quod si quis ex offitialibus seu custodibus
deputatis seu deputandis per comitatum
seu districtum Perusii super aliquo ductu
grani, bladi, farine seu salis vel alia
quacumque persona cuiuscumque conditionis
existat, tante presumptionis seu temeri-
tatis existeret qui vel que modo ali-
quo seu forma publice vel occulte
vel quovis colore quesito quocumque
et qualecumque fecerit seu faceret aliquod
aliquod pactum conventionem seu com-

positionem aliquam cum aliqua persona
ex inventis seu invenendis portare
seu portari facere aliquam quantitatem
salis vel ire extra comitatum seu distric-
tum Perusii contra seu preter formam
presentium statutorum vel aliquem eorum
vel captum relapsaret seu ire permitte-
ret contra dictam formam. Ex ipso facto ad
petitionem offitialium salarii sine alio
processu vel condemnatione per quoscumque offitiales
comunis Perusii requisitum solum habita fide
de predictis per assertionem offitialium salarii
vel duorum ex eis concorditer asserentium
que assertio haberi possit et debeat pro
plenissima probatione. Et nichilhominus
teneatur credentia debeat tali manus
dextra si captus fuerit amputari. Et
etiam lingua ita quod nullo tempore loqui
non valeat ullo modo. Et nichillo-
minus nomine pene solvere teneatur
et debeat comuni Perusii quingentas libras
denariorum. Et quod in carceribus comunis Perusii tan-
dium debeat remanere quousque dictam
quantitatem solverit cum effectu. Et
si captus non fuerit in dictis penis debe-
at condemnari. Et quod de predictis quilibet
possit esse accusator et habeat et ha-
bere debeat dimidiam dicte pene et illius
quantitatis que quomodolibet veneret
in comune. Et dominus potestas et capitaneus
et quilibet alius offitialis requisitus
possit et debeat super hiis de facto executionem
facere eo ipso. Sub pena
quingentarum librarum. Aliquo non
obstante.

De primo capitulo cuntra contentum

30

a Et hec ut sub obtemperari debita comodius
quilibet reddatur vigilantior ad
custodiam devetus duximus statuendum.
Quod quicumque offitialis custos seu alia
quecumque persona caperet seu capi faceret
aliquem seu aliquos euntes extra comitatum
seu districtum Perusii cum sale contra
seu preter formam et continentiam presentium
statutorum seu caperet seu capi faceret
aliqua salmas vel aliquod predictorum
et presentaverit coram offitialibus salarii
dicti comunis vel domino potestate seu capita-
neo, quod habeat et habere possit et
debeat dimidiam omnium penarum
que propterea solverentur in comuni

perusii. Et etiam animalium que vel quod presentarentur coram officialibus antedictis vel aliquo eorum. Que quidem dimidie quantitatis solum debeat per massarios comunis perusii secundum formam statutorum de tali materia disponentium. aliquo non obstante.

De premio accusantis aliquem euntem cum sale contra devetum. vel aliquid facientem contra formam presentium statutorum.

31. Siquis aliquem contra devetum euntem vel aliquid facientem contra formam predentium statutorum accusaverit coram potestate capitaneo vel officialibus salarie et occasione talis accusationis fuerit in aliquo condemnatus habeat et habere debeat quartam partem totius eius quod venerit in comune. Et quod massarii comunis perusii possint et debeant eidem accusatori solvere habita solum fide de accusatione et condemnatione predictis dictam quartam partem prout capiet et firmabit. sine alio precepto vel mandato. aliquo non obstante.

Quod cuilibet sit licitum capere euntes cum sale contra devetum. Et quod de malis committentibus per eos non possit procedi, nec denumptiatio fieri.

32. Statuimus quod cuilibet sit licitum et permissum libere licite et impune arrestare capere et detinere quoscumque euntes contra devetum cum aliqua quantitate salis contra seu preter formam presentium statutorum. Et ipsos presentare coram domino potestate capitaneo populi et officialibus salarie. Salvo quod nulli exbannito seu condemnato comunis perusii sit licitum ducere prisium aliquem propterea. Sed mictere possit et micti facere seu presentare dictis officialibus vel alteri eorum prout superius continetur. Et quia interdum contingit quod euntes contra devetum sine offensione capi nequeunt. Et etiam ipsi ut non capiantur capere eos volentes nituntur offendere. Decernimus quod magistrum officiales seu custodes vel alia quecumque persona offenderent aliquem seu aliquos cum sale euntes contra devetum cum armis vel sine armis cum sanguinis effusione vel sine. Si tales contra devetum cum sale euntes se niterentur defendere in illo tempore et actu tantum seu qui fugerent ne caperentur quod sit licitum et permissum cuilibet eos posse quocumque modo libere et impune offendere cum armis vel sine armis. Et etiam cum sanguinis effusione. Decernentes et statuentes quod contra huiusmodi offensores procedi seu cognosci non possit per aliquem officialem comunis perusii. Nec etiam per sindicos comitatus fieri denumptiatio. Et si cognosceretur procederetur vel denumptiatio fieret quod factum fuerit non teneat ipso iure. Et nichilominus incidat quilibet contrafaciens ipso facto in penam quingentarum librarum denariorum pro vice qualibet. Et nichilominus cuilibet officiali quo ad predicta sit expresse adempta cognitio iurisdictio et cognoscendi facultas quecumque tam in denumptiando procedendo firmando exequendo quam alio quocumque actu. aliquo capitulo statutorum seu ordinamentorum comunis perusii quod loqueretur in contrarium non obstante.

Qualiter quis dubio aliquid fecisse contra devetum intelligatur

33. Ad omnem dubitationem tollendam in casibus quibuslibet devetus et pro abundantia salis conservanda duximus statuendum. Quod quotienscumque casus aliquis emergeret dubietatem aliquam habens an quis repertus sit aliquid portasse vel portari fecisse vel aliquid egisse contra devetum seu contra exigentiam presentium statutorum vel alicuius eorum Quod domini priores artium et officiales salarie qui pro tempore fuerint habeant et habere intelligantur arbitrium iurisdictionem et potestatem plenariam declarandi super quolibet casu dubietatem aliquam habentem prout et sicut eorum discretio iudicabit. Et quod eorum declarationi obtempto tamen partito inter eos ad secretum scrutinium ad bussolos et fabas albas et nigras ad minus per duas partes super unoquoque casu stetur et stari debeat in omnibus et singulis prout et sicut per dictos dominos priores et officiales salarie dicti comunis fuerit declaratum. Et ita possit et debeat in omnibus et singulis exequi et observari omni exceptione remota. Et declarationes exnunc super unoquoque casu dubio qui

emerserit quomodolibet in futurum omne id, et totum quod declaratum fuerit per dictos priores et officiales salarie omni iure. Et pro statuto valido haberi volentes et decernentes. Aliquo non obstante.

Ut domini priores artium et officiales salarie possint penas modificare seu absolvere.

57

q Domum (sic) secundum temporum et personarum qualitates et rerum interdum oportet dispositione etiam variare. Statuimus quod domini priores artium Civitatis pistorii ad minus septem in concordia una cum officialibus salarie qui pro tempore fuerint obtempto in partito super uno quoque actu casu inter dictos dominos priores et officiales salarie ad secretum scruptinium ad bussolas et fabas albas et nigras saltem per duas partes habeant et habere intelligantur arbitrium et potestatem et iurisdictionem plenariam temporum personarum et facti qualitate pensata omnes et singulas penas in capitulis presentium statutorum contentas circha facta salarie seu denerius (sic) modificandi seu diminuendi et etiam de facto quoslibet absolvendi eo modo et forma prout et sicut cognoverint quomodolibet opportunum. Non obstantibus quibuscumque capitulis statutorum presentium vel ordinamentorum quomodolibet in contrarium disponentibus quoquo modo. Salvo quod si quis fuisset semel condempnatus predictorum vel alicuius eorum occasione vel causa in eius favorem nulla modificatio fieri possit seu debeat aut absolutio quoquo iure modo seu causa. Et si fieret non valeat ullo iure. Sed faciens ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum. Exnunc decernentes modificantes et absolventes dicta tamen forma servata. Et et omnia et singula statuentes que per ipsos dominos priores et officiales salarie in premissis vel circha ea facta fuerit quoquo modo seu aliquo ipsorum. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

De exequutionibus faciendis per quoslibet officiales communis pistorii super omnibus statutis et cetera salarie.

34

a Ad hoc ut abundantia salis conservetur et quomodolibet errantes sicut congruit puniantur, duximus statuendum. Quod dominus potestas, capitaneus populi et maior sindicus et quilibet alius officialis communis pistorii possit teneatur et debeat de facto supradicta statuta et quodlibet ipsorum observare et exequi, et exequutionem mandare ad petitionem officialium salarie vel alterius cuiuscumque petentis omni tempore. Et condempnationes facere de facto sine strepitu et figura iudicii. Et etiam sine aliquo processu prout et sicut noverit convenire contra quoscumque quomodolibet oberrantes vel quomodolibet delinquentes in predictis vel circha ea vel aliquod ipsorum. Et condempnationes solvi facere massario communis pistorii pro dicto communi recipienti. Necnon et assistere officialibus salarie, et dare consilium auxilium vel favorem dictis officialibus salarie eo modo et forma prout et sicut fuerint requisiti contra quoscumque. Et etiam pro exequutione eorum officii prout et sicut fuerit quomodolibet opportunum. Et si potestas, capitaneus, maior sindicus vel alius officialis communis pistorii negligentiam aliquam committerent quod ipso facto quilibet negligens seu remissus incidat in pena quingentarum librarum de suo salario iure qualibet retinendarum et auferendarum eius tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque. Et ad hoc ut officiales ipsi reddantur ferventiores circha exequutiones quaslibet faciendas. Decernimus quod de omni et toto eo quod venire fecerint in commune predictorum quoquo modo, et etiam de hiis que per inventione fiam (sic) officialium vel familie ipsius venerint quomodolibet in dictum commune habeant et habere debeant quartam partem a massario communis pistorii sine alio precepto vel mandato. Aliquo non obstante.

De pena officialis liberantis aliquem venditum contra deuetum salis vel qui aliquid fecisset contra formam presentium statutorum.

36

c Cum mala consuetudine sit inductum quod sepenumero privata civium vel aliis modis invenit aliquid portare seu facere contra devetum salis ab officialibus liberantur ut talia non committantur imposterum presenti capitulo duximus statuendum. Quod si contingerit infractura aliquem invenire in veritate aliquam contra statuta salis

portasse vel aliquid fecisse contra seu preter formam capitulorum presentium statutorum et fuisse captum et presentatum alicui officiali comunis Perusii vel accatum seu denumptiatum et potestas capitaneus maior sindicus seu officiales salarie vel alius officialis dicti comunis talem liberaverint seu impunitum dimiserint contra seu preter formam presentium statutorum quod ipso facto incidat in illam et eamdem penam in qua talis liberatus vel omissus seu relapsatus quomodolibet incidisset. et ipsam penam solvere teneatur et debeat. et etiam ultra dictam penam quinquaginta libras denariorum pro quolibet et nichilominus qualibet auferendas de salario cuiuscumque eius tempore sindicatus. — Et quilibet esse possit accusator et habeat quartam partem eius quod venerit in comuni. Aliquo non obstante.

Quod in casibus in quibus per formam presentium statutorum pena taxata non est recurratur ad formam aliorum statutorum seu consimilium ad similia procedatur.

34.

Quia quoslibet casus quomodolibet emergentes per novas fraudes quas mortalium sagacitas assidua malignitate molitur posse ab initio previdere dinoscitur esse grave. Et sic pro qualitate casuum penas limitatas decernere ob id duximus statuendum. Quod si contigerit in futurum casum aliquem evenire et penam in spetie non esse provisam per formam presentium statutorum cuius seu quorum vigore punitio fieri deberet in tali casu quod tunc et eo casu dominus potestas capitaneus populi et maior sindicus et cuilibet alii officiali dicti comunis coram quo talis causa esset vel qui deberet cognoscere seu condemnare occasione seu causa delictus seu abundantie salis sit licitum et permissum recurrere ad dispositionem aliorum statutorum comunis Perusii de tali materia quomodolibet disponentium. Et ubi statuta non disponerent procedere de similibus ad similia prout et sicut facti et persone qualitate pensata cognoverint expedire. Ut errantes super impunitate non valeant gloriari. Aliquo non obstante.

Quod condemnationes omnes que fient occasione delictus seu abundantie salis perveniant ad cameram massariorum et non ad aliam cameram.

78

Unde sit consonum rationi ut ex quo omnes condemnationes que fient per officiales comunis Perusii super malleis vel delictis deveniant ad cameram massariorum sic condemnationes que fient imposterum ratione delictus seu abundantie salis ad eamdem cameram massariorum debeant pervenire et ut punitio fiat efficatior contra quoslibet delinquentes propterea quoquo modo presenti capitulo duximus statuendum. Quod decetero omnes et singule pene que quomodocumque aut qualitercumque solvi deberent occasione vel causa contentorum in presenti volumine statutorum vel per eorum seu alicuius eorum exigentiam seu tenorem quocumque aut qualitercumque solvantur et solvi debeant camere et massariorum comunis Perusii et ipsis massariis pro comuni Perusii recipientibus et ad ipsam cameram et massarios et non ad aliquam aliam seu ad aliquos alios officiales dicti comunis possint vel debeant pervenire. Et si alicui vel aliis solverentur solutio ipsa ipso iure non teneat. Et solvens nullatenus liberetur. — Et si officiales exequtionem aliquam facientes tales penas vel earum aliquam alibi vel aliter solvi facerent seu mandarent ipso facto incidant vice qualibet et quilibet contrafaciens in pena quinquaginta librarum denariorum. Aliquo quod loqueretur in contrarium. Et maxime quod pene solvi deberent camere seu officialibus salarie. vel aliquo alio quod aliter disponeret quomodolibet non obstante.

Quod potestas presentis voluminis statuta non intelligatur in aliquo derogasse officio consiliatoris iustitie comunis Perusii.

79.

Volentes officium conservatoris iustitie comunis Perusii in omnibus et singulis unpsi et secundum exigentiam statutorum dicti comunis de tali materia disponentium

et etiam electionis confirmatoris predicti illesum protinus conservari. Ducimus statuendum quod per contenta in presenti volumine statutorum, vel aliquo alio, non intelligatur preiudicari, seu preiudicium fieri in aliquo quoquo modo officio seu electioni confirmatoris institute comunis Pisani. Sed potius omnia et singula de dicto officio disponentia et in eius electione contenta sint et esse intelligantur confirmata et approbata. Et executioni possint et debeant in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula iuxta eorum continentiam et tenorem. Aliquo capitulo presentium statutorum, vel aliorum in contrarium, vel aliter disponente quomodolibet non obstante.

De exitibus officialium salarie

80 Officiales salarie presentes et qui pro tempore fuerint, sine alio precepto vel mandato possint, teneantur et debeant facere et fieri facere infrascriptos exitus et omnia et singula pagamenta et solutiones ex causis et rationibus infrascriptis iuxta et secundum continentiam infrascriptorum capitulorum. De quibuscumque quantitatibus florenorum pecunie et salis ad eorum manus quomodolibet pervenientibus prout et sicut inferius denotatur, libere licite et impune. Et non aliter, vel alio quoquo modo.

De pecunia expendenda pro emptione salis

81 Item statuimus quod officiales salarie possint et eis liceat libere licite et impune expendere de quacumque pecunia dicti comunis que quomodolibet pervenit seu perveniet ad eorum manus pro emptione salis pro abundantia salis conservanda in civitate et comitatu Pisarum. Et etiam pro vecturis pedagiis et gabellis et sacculis opportunis pro reducendo seu reduci faciendo ad civitatem Pisarum sal quomodolibet emptum, vel emendum omnem quantitatem florenorum seu pecunie quomodolibet opportunam, sine alio precepto vel mandato.

De expensa facienda pro ronzino emendo et tenendo occasione exercitii officii salarie

82 Item officiales salarie possint et eis liceat libere licite et impune pro exercitio eorum officii de quacumque pecunia que pervenit seu perveniet ad eorum manus emere seu emi facere unum equum seu ronzinum quem continue seu temporaliter retinere possint sicut putaverint opus esse. Et pro pretio quolibet pro victu dicti equi seu ronzini emere seu emi facere de pecunia dicti comunis usque in medium corbem ordei et medium corbem spelte et quantitatem pecunie propterea expendere opportunam. Et pro ferratura stramine et aliis opportunis de pecunia comunis dicti comunis expendere usque in unum florenum de auro pro quolibet mense. Ita tamen et hoc expresse reservato et salvo quod dicti officiales non possint vel debeant quoquo modo directe vel indirecte dictum equum seu ronzinum alicui civi vel alteri cuicumque persone commodare seu accommodare nisi dumtaxat pro exercitio officii ipsorum. Et si talem equum seu ronzinum accommodaret seu commodarent vel aliquis eorum quod incontinenti qualibet incidat in penam quingentarum librarum denariorum. Et nichilominus si dictus equus seu ronzinus moreretur seu efficeretur inutilis quod eorum damno et periculo stetisse debeat et non damno seu periculo aut expensis comunis Pisani quoquo modo. Aliquo non obstante.

De quantitate solvenda salaroliis vendentibus sal ad minutum in civitate Pisarum

83 Item pro maiori commoditate civium et aliorum quorumcumque sit necessarium in civitate Pisana sal vendi facere in locis pluribus per salaiolos, et provisionem aliquam concedere ipsis. Statuimus quod officiales salarie possint et eis liceat de quacumque pecunia dicti comunis que pervenit seu perveniet ad eorum manus sine alio precepto vel mandato dare et solvere omnibus et singulis salaiolis sal ad minutum vendentibus in civitate ad petitionem dictorum officialium ad omnem curam seu directionem dictorum salaiolorum et cuiuslibet eorum sumptuum, et de sale dato seu dando ad revendendum per dictos officiales

videlicet usque in quantitatem duorum soldorum denariorum parvorum pro quolibet centenario salis inclusive. aliquo non obstante:

Quod super salimento tirra salis stari debeat libro officialium cum sacramento.

88 ¶ Verum quia temporum qualitates salis plus vel minus decrescere dicitur, et etiam pro locorum diversitate, et super decrescentia seu tirra non videatur esse possibile declaratione specificam posse determinare, et rationi consonum non existeret ut officiales damna propterea paterentur, determinamus statuentes quod super tirra seu decrescentia salis debitis tamen et rationabilibus pro temporum seu locorum qualitate stari, et credi debeat assertioni, et rationi libri, seu codicis dictorum officialium cum eorum sacramento pro plena probatione. aliquo non obstante.

Quod perdita pertineat ad comune ex sale animalibus vel pecunia seu aliis rebus perditis seu perdendis etc.

84 ¶ Verum posset contingere, quem casum tamen salvator omnium removere dignetur, quod sal emptum seu emendum per officiales salarie vel alios eorum nomine, seu animalia, que per ipso reducendo ad comitatum seu civitatem Perusii, seu pecunias que pro satisfactione pretii, seu emptione faciendis mitterentur, derobbarentur vel caperentur vel casu aliquo fortuito aufferrentur et non esset consonum rationi quod dampnum pertineret ad officiales ipsos quoquo modo, dummodo dolus vel fraus abfuerit ab admictentium vel missorum, presenti capitulo duximus statuendum quod in casu quo aliquis casus contingeret alicuius amissionis perdite robbarie vel captionis seu redemptionis salis animalium vel pecuniarum aut personarum vel alicuius eorum propter nimiam abundantiam salis vel eius occasione seu causa, seu ratione administrationis eiusdem quod omne dampnum periculum et incomodum pertineat et pertinere debeat ad comune Perusii: dummodo absque dolo seu culpa ipsorum officialium seu euntium pro eorum vel alicuius eorum occasione vel causa seu ferentium aliquod ipsorum talis robbaria seu dampnum amissio seu captura redemptio vel perdita pervenerit. Et etiam hoc expresso quod ipsi officiales salarie possint, teneantur et debeant infra decem dies a die cuiuslibet casus noti fecisse unumquemque casum seriose, et distincte qualiter quomodo emerserit in pertis seu circha ea dominis prioribus artium civitatis Perusii qui pro tempore fuerint. Qui quidem domini priores teneantur et debeant sub pena quinquaginta librarum denariorum ipsum casum sic expressum declarare dominis prioribus camerariis artium qui pro tempore fuerint eo modo et forma prout fuerit opportunum distincte et seriose prima vice qua consilium dominorum priorum et camerariorum artium congregetur post declarationem talis casus: — determinantes quod officiales salarie qui pro tempore fuerint emergente aliquo casu ut supra possint opportunam quantitatem expendere et tale dampnum seu perditam ad eorum exitus ponere prout ea pro ... et firmabit. aliquo non obstante.

Quod officialibus salarie comunis Perusii post finem eorum officii non liceat exactionem facere de debitis pretii salarie comunis Perusii et eis exigendi facultas nullatenus concedi debeat.

86 ¶ Ut queque temporibus debitis exequantur presenti capitulo duximus statuendum quod officialibus salarie comunis Perusii nulla ratione vel modo sit licitum vel permissum, quovis iure causa seu forma, quocumque aut qualitercumque per se vel alium seu alios directe vel indirecte post finem eorum officii exigere seu exigi facere ab aliquo comuni universitate vel singulari persona aliquam quantitatem salis seu pecunie vel aliquid aliud quod vel quod deberet comuni Perusii quovis iure causa seu forma. Sed talem exactionem facere possit duntaxat infra tempus officii ipsorum. Et si contrafecerint quod ipso facto et iure

qualibet incidant in penam Quingentarum librarum denariorum perusinorum de facto per maiorem sindicum auferendarum. Et nichilominus soluens aliquid contra seu preter dictam formam, liberationem aliquam nullatenus consequatur occasione talis solutionis in aliquo quominus per successores fieri possit contra eum executio perinde ac si talis solutio non esset facta. Et ut pretextu prorogationis uel concessionis alicuius termini statuendi post finem officii ad exigendum quod in preteritum fieri sepenumero consueuit, in futurum nichil ualeat prouideri uel fieri. Decernimus statuentes quod per dominos potestatem et camerarios uel alios quoscumque magistratus Ciuitatis perusii quouis arbitrio fungerentur, nec per aliquem eorum possit uel debeat quoquo modo iure causa seu forma directe uel indirecte quomodocumque aut qualitercumque statui concedi uel prorogari durante officio uel post depositum officium dictis officialibus salarie aliquis terminus ad exigendum uel exigi faciendum aliquid ab aliquo debitore communis contra seu preter dictam formam sub dicta pena contrafacienti quolibet et uice qualibet per maiorem sindicum auferenda. Et nichilominus quod factum fuit contra uel preter dictam formam non teneat ipso iure.

Quod notarius salariorum huius reipublice non possit aliquid accipere a singularibus personis. .84.

Utilitati publice et comodo Ciuium et comitatensium intendentes Statuimus quod notarius deputatus super salaria habens salarium a communi perusii non possit seu debeat quoquo modo ab aliquo communi corpore collegio seu singulari persona occasione uel causa dicte salarie pro refutationibus uel alia quacumque causa accipere aliquam pecunie quantitatem nisi dumtaxat salarium debitum et taxatum. sub pena Quingentarum librarum denariorum pro quolibet et uice qualibet.

De pecunia expendenda pro libris carta cera uernice et actramento. .85.

Officiales salarie communis perusii possint de quacumque pecunia que peruenit seu peruenerit ad eorum manus expendere pro libris carta uernice cera et actramento opportunis tempore eorum officii pro uno anno in totum usque in quantitatem uiginti florenorum de auro sine alio precepto uel mandato.

De salariis soluendis et retinendis per officiales notario et fancello salarie. 89.

Item dicti officiales possint et eis liceat retinere et soluere sine alio precepto uel mandato pro eorum salario de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu peruenerit ad eorum manus Triginta sex flor. de auro pro eorum uno anno ad rationem trium florenorum pro quolibet eorum et quolibet mense sine aliqua solutione uel retemptione gabelle. Quod quidem salarium pro uno anno capit in totum inter omnes Centum octo flor. de auro.

Item possint et eis liceat dare et soluere de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu peruenerit ad eorum manus eorum notario sine alio precepto uel mandato mense quolibet pro eius salario tres flor. de auro sine aliqua solutione uel retemptione gabelle. Quod quidem salarium capit in totum Triginta sex flor. de auro.

Item possint et eis liceat soluere de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu peruenerit ad eorum manus uni fancello super introitibus et exitibus pro eius salario flor. tres de auro pro quolibet mense sine aliqua solutione uel retemptione gabelle sine alio precepto uel mandato. Quod quidem salarium capit in totum pro uno anno florenos Triginta sex de auro.

Item possint et eis liceat soluere de quacumque pecunia dicti communis que peruenit seu peruenerit ad eorum manus uni fancello dirigendo per comitatum perusii pro rata ut capiet pro mense quolibet ad rationem uiginti florenorum de auro in anno sine aliqua solutione gabelle sine alio precepto uel mandato usque in dictam quantitatem inclusiue uiginti florenorum in anno.

Quod omnes utilitates ex salaria prouenientes peruenire debeant ad camerarium conseruatorum. 90

Statuimus quod officiales salarie tam presentes quam qui pro tempore fuerint possint teneantur et debeant sine

alio precepto vel mandato de tempore in
tempus ad requisitionem conservatorum
monete cois perusii dare et consignare
ipsis conservatoribus omnem utilitatem ex
salaria proventuram. seu ex eius
introitu vel proventu a pretio salis
et expensis supra. Ita quod quicquid com
modi et utilitatis ex sale proveniret
ad cameram conservatorum pertineat atque
spectet. aliquo non obstante.

Quod ultra exitus contentos in presenti sta
tutorum volumine contentos officiales salarie nichil
possint expendere sine deli
beratione dominorum priorum et
camerariorum.

91

Ut immoderati exitus fieri nequeat
circha administrationem offitii sala
rie quoquo modo presenti capitulo duximus
statuendum. Quod officiales salarie cois
perusii per se vel alium directe vel indirec
te aut quovis colore quesito quovis
iure modo causa seu forma quocumque
aut qualitercumque pro notario fancello
et famulis aut custodibus aut ambaxi
atis seu comissionibus aut explora
tionibus vel alia quacumque de causa oc
casione vel causa dicte salarie vel depe
dentium ab ea possint vel debeant
aliquam quantitatem florenorum pecunie
aut salis vel aliquod aliud de bonis
rebus seu pecuniis dicti cois dare
concedere permictere seu expendere
ultra exitus contentos et declaratos
in presenti volumine statutorum editorum
de presenti anno Millesimo trecentesimo
octuagesimo nono die ultima mensis
aprilis sine expressa deliberatione
dominorum priorum et camerariorum artium
et declaratione eorum. super unaquaque
expensa. Et quod super premissis vel
aliquo eorum per dominos priores et ca
merarios qui pro tempore fuerint
vel alios magistratus dicte Civitatis
quovis fungerentur arbitrio etiam
ex arbitriis adunantie generalis directe
vel indirecte vel quovis colore quesito
non possit seu debeat comicti concedi
transfferri vel delegari quocumque
aut qualitercumque aliquod arbitrium
potestas seu facultas aliqua aut
comissio seu remissio fieri in officia
les salarie vel alias quascumque personas.
Sed solummodo deliberatio et declaratio

cuiuslibet expense quomodolibet faciende oc
casione quacumque quomodocumque aut
qualitercumque ultra exitus in precedentibus
capitulis statutorum declaratos fieri possit
et debeat in consilio et per consilium
dominorum priorum et camerariorum artium
qui pro tempore fuerint quotienscumque
necessitas vel casus aliquis quomodolibet
pro utilitate publica et pro conservatione
dicte abundantie salis vel administratione
dicti offitii flagitabunt. obtempto tamen
partito ad bussolam et fabas albas et
nigras ad minus per duas partes. vel delibe
rando ad sedendum prout dominis prio
ribus qui pro tempore fuerint videbitur
convenire secundum casuum emergentium
qualitatem. Et si secus vel aliter fi
eret gestum fuit non teneat ipso iure.
Et etiam si dicti offitiales vel aliquis
eorum seu alius pro eis aliquid solve
rent expenderent darent seu conce
derent quocumque aut qualitercumque
quacumque ratione vel causa ultra seu
preter seu contra exigentiam predictorum
vel alicuius eorum quod intelligantur
de eorum proprio et non de pecunia
avere seu bonis cois perusii dedisse
soluisse seu concessisse. Et nichillo
minus quilibet contra vel secus faciens
ipso facto et iure qualibet incidat in
penam Mille librarum. Et super hiis
possint et debeant specialiter sindicari
aliquo non obstante.

Quod officiales salarie eorum
notarii et fancelli debeant eorum
iurare officium coram
dominis prioribus artium civitatis
perusii

92

Cum iurisiurandi religio sit ab omnibus
observanda cuius si contempta fu
erit habere solum deum nostatur
ultorem presenti capitulo duximus statu
endum pro observantia omnium statutorum
noviter editorum. Quod officiales salarie
et eorum notarius et fancelli possint tene
antur et debeant coram dominis prioribus
artium Civitatis perusii ante quam eorum
incipiant officium prestare corporale
in forma debita sacramentum. et iurare
ad sancta dei evangelia nomine cois perusii
recipienti. Quod eorum officium bene
et legaliter facient. et fideliter exer
cebunt. iuxta formam et exigentiam

dictorum statutorum et cuiuscumque eorum noviter editorum sub anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono / demisit a palatio / et eorum et cuiuscumque eorum observatiam et adimplebunt in toto et super toto que eorum vel alicuius eorum officium concernerent vel tangerent quoquo modo / vel ad ipsos officiales quomodolibet pertinerent seu possent ratione aliqua pertinere per formam talium statutorum vel alicuius eorum. — Et si presumeret contra dictam formam eorum officium quomodolibet exercere ipso facto et vice qualibet incidant in penam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet de facto per maiorem sindicum auferendarum. aliquo non obstante.

Quod officiales salarie notarius et fancelli debeant diligentissime sindicari.

47

Statuimus quod officiales salarie eorum notarius et fancelli et quilibet ipsorum et omnia et singula per eos et quemlibet eorum gesta et administrata tempore eorum officii quoquo modo possint et debeant diligentissime sindicari et examinari per maiorem sindicum Civitatis pisane secundum formam statutorum. maxime et presertim de et super observantia capitulorum omnium contentorum in presenti volumine statutorum noviter editorum prout in precedenti capitulo denotatur. Et in quantum in aliquo negligentes fuerint seu egerint contra vel preter eorum vel alicuius eorum exigentiam quod puniri et condempnari debeant in penis et prout et sicut in ipsis capitulis quomodolibet est expressum. aliquo non obstante.

Quod notarius officialium salarie diligens et honestus pareat eis officialibus et de eius surrogatione si neglexerit.

48

Ad hoc ut pro utilitate publica et executione debita agendorum notarii ad aliquod officium cum aliis civibus publicati seu publicandi vel aliter eligendi sicut congruit reddantur

uigilantiores circha executionem debitam concernentium eorum officium et ad parendum in licitis et honestis eorum officium tangentibus eorum officialibus prout decet presenti capitulo duximus statuendum. Quod decetero notarius qui quolibet publicabitur surrogabitur vel aliter eligetur ad officium officialium salarie teneatur et debeat parere efficaciter dictis officialibus salarie circha administrationem eorum officii et eorum officium concernentibus debitis et honestis. et assidua uigilantia excubare exercitium et gestionem officii. Et libros ordinate componere et assidue tam introitus quam exitus et alia quecumque emergentia in eorum officio mictere et seriose describere prout decet. — Et omnia et singula facere ad que tenetur seu quomodolibet teneretur circha dictum officium salarie ad quod aliquis esset quomodolibet electus publicatus vel surrogatus omni negligentia procul pulsa. — Et si negligentiam aliquam committeret in premissis vel aliquo premissorum vel non pareret ipse. Quod domini priores et camerarii artium dicte civitatis ad requisitionem officialium salarie possint teneantur et debeant alium loco talis inobedientis vel remissi ydoneum surrogare et eligere omni vice tam vacatione aliquam non habentem per formam aliquorum statutorum comunis pisani. Et si dicti domini priores et camerarii circha predicta vel eorum aliquod negligentes vel remissi fuerint ipso facto incidant in penam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet cum effectu. aliquo non obstante:

De electione et officio et arbitrio officialium gabelle pedagii et grosse de pede platee.

Cum gabellam pedagii et gabellam grossam de pede platee pro utilitate et comodo civium et comitatensium perusinorum et districtualium quorumcumque et aliorum quorumlibet conveniat per cives fideles diligentes et expertos regi et gubernari, presenti capitulo duximus statuendum. Quod decetero domini priores et camerarii artium qui pro tempore fuerint de mense martii et aprilis eligantur et eligi debeant duo cives notabiles perusinos fideles et experti in officiales et pro officialibus comunis perusii super gabella pedagii et gabella grossa de pede platee comunis perusii pro uno anno incepturo. Et quod super tali electione nulla fiat seu fieri possit comissio. Sed nominatio et electio tantum fieri debeat in consilio dominorum priorum et camerariorum et per ipsos dominos priores et camerarios obtempto partito saltem per duas partes consilii dominorum priorum et camerariorum ad bussolas et fabas albas et nigras. Et si aliter vel alio modo fieret ipsa electio non valeat nec teneat ipso iure. Qui quidem officiales sic eligendi sint et esse intelligantur officiales dicti comunis super exactione et gubernatione dicte gabelle et in exigendo et exigi faciendo ipsam gabellam secundum formam statutorum et ordinamentorum dicte gabelle. Et in faciendo et fieri faciendo omnia et singula ad curam et exactionem dicte gabelle pertinentia dicte gabelle opportuna. Pro exercitio quoque et administratione et cura dicte gabelle et pertinentium ad eamdem habeant et habere debeant unum notarium civem perusinum fidelem et expertum quem ipsi officiales duxerint eligendum, qui quidem notarius vacasse debeat a tali officio dicte gabelle per integros duos annos a die depositi officii computandos. Habeant etiam unum fancellum(?) fidelem et expertum super introitu et exitu quem dicti officiales duxerint eligendum civem perusinum. Qui vacasse debeat a quolibet officio fancellatus cuiuslibet officii civitatis perusii per integros duos annos a die depositi officii computandos. Et etiam qui non sit consanguineus nec affinis dictorum officialium vel alterius eorum usque in tertium gradum et aliter et alio modo fancellus eligi non possit nec debeat quoquo modo. Et si eligeretur electio non teneat ipso iure. Et nichillominus tam eligens quam electus et acceptans incidant in penam quingentarum librarum denariorum. Qui quidem notarius et fancellus et uterque eorum possint teneantur et debeant sub dicta pena continue residere et stare in loco ubi talis gabella pro comuni perusii exigetur in civitate perusii. Et etiam de die in diem mictere in libris ordinariis introitus omnes et quoscumque introitus dicte gabelle adnotando(?) denariis supra qui quomodolibet provenient de die in diem occasione dicte gabelle vel causa. Et similiter ponere et describere omnes et singulos exitus in libris ordinariis ut decet. Habeant etiam et habere possint dicti officiales pro exercitio et exequutione dicte gabelle quatuor alios fancellos fideles et expertos per ipsos officiales eligendos vacationem habentes per duos annos a die cuiuslibet officii fancellatus cuiuslibet officii civitatis perusii. Qui quidem fancelli et quilibet eorum teneantur et debeant diligentissime sollicitare exactionem et exequutionem dicte gabelle ne fraus aliqua comictatur et parere dictis officialibus in omnibus et singulis circha dictum officium opportune. Habeant etiam et habere possint pro exercitio et exactione dicte gabelle in custodes duodecim portarum civitatis perusii et exactores dicte gabelle in unam quamque portam deputandos in totum usque

in numerum tredecim custodum inclusive
fideles et expertos quos offitiales ipsi du
xerint eligendos vel quomodolibet depu
tandos. Qui quidem custodes sic electi
teneantur et debeant continue pro
ut deputati fuerint residere et cir
cha eorum officium diligentissime et
fideliter excubare et eorum officialibus
circha curam et administratione dicti
officii obedire prout et sicut fuerit
opportunum. Quos quidem fan
cellos et quemlibet eorum quomodolibet
negligentem dicti officiales possint
eos removere et alios surrogare to
tiens et prout noverint opportunum.
Qui quidem officiales notarius fancelli
et custodes habeant et habere possint
et debeant salaria infrascripta prout et
sicut inferius denotatur. Et predicta
omnia et singula que de officialibus
eligendis et de eorum officio dicta sunt
et infra etiam describentur vendi
cent sibi locum in Berardutio An
dree et Angelello Pelliti officialibus
noviter electis circha dictum officium
pro uno anno proxime futuro incep
turo
Et in eorum notario fancellis et custodibus
et aliis supradictis. Qui quidem offitia
les notarius fancelli et custodes ha
beant et habere possint salaria prout
et sicut inferius exprimetur. Ha
beant et habere intelligantur dicti
officiales ut supra electi et alii in
posterum eligendi arbitrium et potesta
tem condemnandi et puniendi de
facto sine aliquo processu omnes
et singulos quomodolibet fraudantes dictam
gabellam vel in aliquo delinquentes
in penis ordinatis secundum formam ordi
namentorum dicte gabelle. Et etiam in
minoribus et maioribus penis et eo
modo et forma prout et sicut rerum
casuum personarum seu temporum
qualitate pensata cognoverint quolibet
convenire. Ita quod non obstantibus
aliquibus capitulis seu ordinamentis dicte
gabelle possint et eis liceat pro
eorum libito voluntatis secundum temporum
casuum negotiorum personarum et rerum
qualitates penas quaslibet augere
modificare diminuere prout et quem
admodum eorum discreptio quomodolibet
indicabit. Aliquo quod in contrarium loqueretur
quomodolibet non obstante.

Et gabella pedagii seu gabella grossa de pede platee vendi non possint sive aliter alienari sine deliberatione consilii opportuni.

2.

a Ad comodum civium et comitatensium et
aliorum quorumlibet respectantes duxi
mus statuendum. Et gabella pedagii et gabella
grossa de pede platee civitatis et comunis
Perusii non possit seu debeat quoquo modo
iure causa seu forma directe vel indirecte
nomine comunis Perusii vel alio per aliquem seu
aliquos vendi seu aliter alienari sine expresse
expressa deliberatione consilii opportuni.
Salvo quod si talis venditio vel alienatio fi
eret tempore guerre alicuius vigentis vel que
verisimiliter timeretur quod fieri non possit
nisi dumtaxat pro uno anno. Et si contra
predictam formam venditio vel alienatio
fieret aliqua non teneat ipso iure. Et
ius aliquod emptori modo aliquo non
feratur. Et nichilominus quilibet con
trafaciens incidat in penam mille librarum.
Aliquo non obstante.

De salariis officialium notarii et fancellorum et de expensis pro provisione camere librarum centum et cetera et cetera.

o Officiales dicte gabelle pedagii et gabelle
grosse sine alio precepto vel mandato
possint et eis liceat libere licite et impune
de quacumque pecunia ex dicta gabella
ad eorum manus proventura pro eorum et
utriusque eorum salariis solvere et retinere
anno quolibet ad rationem viginti quinque
florenorum de auro sine aliqua solutione
vel retentione gabelle.
Item possint sine aliquo precepto vel
mandato et eis liceat de quacumque pecunia
dicti comunis que pervenerit seu pervenit ad
eorum manus ex dicta gabella dare et solvere
uni notario per ipsos eligendo ut supra
pro suo salario anno quolibet ad rationem
triginta florenorum de auro sine aliqua solu
tione vel retentione gabelle.
Item possint sine aliquo precepto vel
mandato et eis liceat de quacumque
pecunia dicti comunis que pervenerit seu per
venerit ad eorum manus ex dicta gabella
dare et solvere uni fancello per ipsos eli
gendo super introitibus et exitibus triginta
florenos auri anno quolibet sine aliqua
solutione seu retemptione gabelle.
Item possint solvere sine aliquo precepto
vel mandato et eis liceat de quacumque
pecunia dicti comunis ad eorum manus per
venienti occasione dicte gabelle dare et
solvere quatuor fancellis per ipsos eligendis

ut supra prout in precedenti capitulo est
expressum pro eorum salario anno quolibet
in totum usque in quantitate octuaginta
florenorum de auro inter omnes sine aliqua
solutione gabelle.
Item possint solvere et dare sine aliquo
precepto vel mandato et eis liceat de
quacumque pecunia dicti communis que pervenit
ad eorum manus vel pervenerit ex dicta
gabella custodibus portarum usque in nu-
merum tredecim per ipsos ut supra pre-
mictitur eligendis pro eorum salario
quolibet anno in totum usque in summam
octuaginta florenorum de auro inter omnes
sine aliqua solutione gabelle.
Item quod dicti officiales possint et eis lice-
at ad pensionem et expensis communis pisani
unam cameram aptam ad exigendum
dictam gabellam in platea dicti communis
et pro pensione dicte camere conducte
seu conducende de quacumque pecunia
dicti communis proventura ex dicta gabella
quomodolibet ad eorum manus expendere
et solvere sine aliquo precepto vel ma-
dato omnem quantitatem florenorum auri seu
pecunie opportunam.
Item possint dicti officiales et eis liceat
sine aliquo precepto vel mandato de
quacumque pecunia ex dicta gabella ad
eorum manus proventura expendere
pro libris carta cera bullis actramento
et vernice anno quolibet usque in quantitate
viginti quinque florenorum de auro.

De quantitate solvenda conflatoribus monete

Item omnem quantitatem florenorum seu pe-
cunie ex dicta gabella ad eorum manus
proventuram ab expensis in presenti
volumine contentis et salariis solutis
ut supra. possint et debeant solvere
conflatoribus monete qui pro tempore
fuerint. aliquo non obstante.

De quantitate solvenda civibus per comitatum pisanum ad investigandum defraudatores

Item dicti officiales possint et eis
liceat quotienscumque necessitas
requireret ipsos vel alterum eorum vel
aliquem ex famulis ire per comitatum
pisanum ad investigandum defraudatores
dictam gabellam et ad providendum
ne fraus comicti queat quod habere
possint pro eorum salario cum uno
equo dumtaxat die quolibet triginta
solidos denariorum. Et possint retinere seu
solvere dictam quantitatem et ad dictam
rationem de quacumque pecunia ex dicta
gabella ad eorum manus proventura

prout fuerit opportunum. aliquo non obstante.

De satisfactione facienda artium mercantie et cambii civitatis pisane secundum dictas duas artes. fratribus cartusiensibus et Baldino Cecchi etc.

Item quod dicti officiales possint et eis liceat
libere licite et impune super satisfactione
facienda ex fructibus seu obventionibus dicte
gabelle pedagii et gabelle grosse adim-
plere exequi et observare omnia et singula
ordinamenta facta in favorem artis mer-
cantie seu mercatorum et artis cambii seu
campsorum civitatis pisane. de quibus constat
latissime manu ser Francisci ser Jacobi ser
Peri Mattheus de monte Politiano abreviatoris
reformationum communis pisani. Et etiam
ordinamentum factum in favorem capituli
et conventus fratrum cartusiensium.
de quo quidem ordinamento constare dicitur
manu ser Honofrii ser Ranerii de capite
porte solis.
Et etiam ordinamentum factum in favorem
Baldini Cecchi de capite, de quo constat
manu ser Andree Vanis notarii de capite.
aliquo non obstante.

De rebus que recolligerentur in burgis suburgis vel comitatu pisano nulla gabella pro introitu solvatur.

Decernimus quod decetero in perpetuum
post kalendas augusti proxime
futuras presentis anni millesimi trecentesimi
octogesimi noni pro rebus que recol-
lecte essent vel recolligerentur in posterum
in burgis suburgis vel comitatu pisano
pro introitu nulla gabella solvatur
seu solvi debeat quoquo modo. Non
obstante aliquo capitulo ordinamentorum vel
cedule dicte gabelle aliter disponente.

Quod campione carnium semper
vendi debeat et de arbitrio
arbitrii officialium campionis

Cum retrolapsis temporibus comune Perusii ex cam
pione carnium gubernato et facto
per officiales dicti comunis et eius expensis
maxima susteperit detrimenta, et pro-
fluvia expensarum. Volentes itaque pro
utilitate publica dampnis ne occurratur
imposterum providere presenti capitulo duximus
statuendum. Quod de cetero campione
carnium comunis Perusii semper vendatur et
vendi debeat pro comuni Perusii. — Et quod per
sex menses ante finem temporis vendic
tionis eiusdem tam ad presens facte
quam imposterum faciende de tempore in tempus
domini priores et camerarii qui pro tempore
fuerint possint teneantur et debeant
sub pena quingentarum librarum denariorum
a quolibet negligente seu contrafaciente
de facto auferendarum eligere et deputare
unum vel duos officiales cives Perusii
fideles et expertos quos aptos cogno
verint. Qui sic eligendi habeant
et habere intelligantur arbitrium et po
testatem componendi cedulam vendic
tionis eiusdem sub illis pactis capitulis
modis et condictionibus prout et sicut
cognoverint pro utilitate publica
utilius expedire. Et dictum campione
subastari faciendi congruis temporibus
et horis prout et sicut viderint
expedire. Et ipsum stabiliendi pro illo
pretio et eo tempore promictentibus
facere prominorem pretio facere campione
predictum. — Salvo quod ad stabilimentum
dicti campionis venditionem seu
concessionem aliquam devenire non
possint nec debeant quoquo modo sine
deliberatione dominorum priorum et camerariorum
artium dicte civitatis qui pro tempore
fuerint. — Et etiam salvo et reservato
quod emptoribus dicti campionis non possit
vel debeat quoquo modo dari tribui
vel concedi maius arbitrium auctoritas
potestas privilegium exemptio seu
immunitas aliqua seu aliquod quod habent
seu habere debent secundum formam cedule
eiusdem campionis. Et quod secus
vel aliter fieret quod actum fuerit
non teneat ipso iure. Et nichilo
minus quilibet contrafaciens incidat
in dictam penam vice qualibet et ipso
facto. — Decernentes quod in quantum
deliberaretur per dominos priores et camerarios
quod comune Perusii emptoribus mutuaret aliquam
florenorum seu pecunie quantitatem quod mutuari

possit emptoribus de pecunia dicti comunis et per
conservatores monete in unaquaque venditione
usque in summam duorum milium florenorum — Et quod
usque in dictam quantitatem et sub dicta pena
conservatores monete qui pro tempore
fuerint possint teneantur et debeant
de quacumque pecunia dicti comunis que per
venit seu perveniet ad eorum manus mu
tuare et solvere emptori seu emptoribus
dicti campionis seu ex illis intrantibus
consignare illam quantitatem florenorum seu pe
cunie cum solutione gabelle vel sine
et illis temporibus et eo modo et forma prout
et sicut per dominos priores et camerarios
qui pro tempore fuerint quomodolibet decla
ratum visa solum tali declaratione et
forma contractus et cedula venditionis dicti
campionis sine aliquo alio precepto vel
mandato. — Et etiam decernentes quod domini
priores et camerarii qui pro tempore fuerint
sub pena predicta teneantur et debeant cam
pione ipsum per dictos officiales vendi et
stabiliri fecisse adminus per quatuor men
ses ante finem temporis cuiuslibet venditionis
facte dicti campionis ad hoc ut empto
res eiusdem possint se necessariis ani
malibus in tempore communire. — Et quod domini
priores et camerarii super negligentia in
quolibet casu predictorum possint et debeant
per maiorem sindicum et quemlibet alium
officialem dicti comunis ex professo sindicari
et puniri et condempnari in dicta pena.
Et ea pena puniri debeant dicti offi
ciales si negligentes essent per eorum sindi
catores tempore sindicatus eorum et de eorum
salario retinenda. — Et etiam declara
ter quod super observantia cedule vendi
tionis dicti campionis et contentorum
in ea de anno in annum per dominos priores
et camerarios qui pro tempore fuerint cum
consilio dominorum priorum et camerariorum et per
ipsum consilium eligantur et eligi de
beant ad secretum scruptinium vel alio
modo prout deliberabitur per dominos priores
et camerarios sine remissione tamen
aliqua electionis faciende per aliquem
vel aliquos nisi dumtaxat per dominos
priores et camerarios duo boni legales et
experti cives Perusini attitudinem
habentes ad huiusmodi officium exercendum
qui vacasse debeant ab officio officia
lium campionis per integros tres an
nos ad dictum depositum officium. Qui habeat
et habere debeant pro eorum salario tri
ginta florenos pro quolibet eorum de pretio
gabelle pasture vel alia quacumque

pecunia dicti communis a camera massariorum dicti communis pro anno quolibet. — Et si dominis prioribus et vexillifero iustitie videbitur utile et necessarium assistentium alium officialem eligere possint electionem facere prout supra de aliis est expressum et cum salario antedicto. Que quidem salaria per massarios antedictos communis Perusii solvi possint et debeant anno quolibet iuxta solitum electione ut supra committitur per duos [illegible] et tantum facienda dum contradictione cessante. — Statuentes quod statutum positum in primo libro voluminis statutorum posito sub rubrica De arbitrio officialium campionis carnium currentis trecentesimoquinto decimo Baccionis de dictum ad concessionem et dispositionem dicti offitii et arbitrii officialium et expensas faciendas et quo ad alia dictum officium contraventia et eorum arbitrium potestatem seu bailiam in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula sit et esse intelligatur sublatum et cassum et nullius valoris efficacie vel momenti et omnia et singula in eo contenta cassantes et penitus annullantes. Non obstantibus quibuscumque legibus statutis ordinamentis seu reformationibus dicti communis in contrarium vel aliter disponentibus seu loquentibus quoquo modo.

Ut quodlibet officium prioratus teneatur reficere prandio atque cibo ad Christi et apostolorum suorum reverentiam tredecim pauperes certis diebus

Cum ad protegendam rem publicam perusinam sit potissime redemptori et salvatori domino Yhesu Christo et eius apostolis reverentia adhibenda, cum nisi dominus custodierit civitatem frustra vigilat qui custodit eam, presenti capitulo duximus statuendum quod quodlibet officium prioratus artium civitatis Perusii possit teneatur et debeat suis sumptibus et expensis sub pena centum librarum diebus infrascriptis de anno in annum deinceps in prandio potenter reficere et refici facere in palatio residentie dictorum dominorum priorum tredecim pauperes, videlicet: Prioratus qui fuerit de mensibus Januarii et Februarii in festivitate beati Costantii. Et prioratus de mensibus Martii et Aprilis in pascato resurrectionis domini. — Et prioratus de mensibus Maii et Junii in solempnitate pascatis penthecostes. — Et prioratus de mensibus Julii et Augusti in solempnitate virginis gloriose de mense Augusti. Et prioratus de mensibus Septembris et Octubris in festivitate beate virginis de mense Septembris. — Et prioratus de mensibus Novembris et Decembris in nativitate domini salvatoris. Qui sua prestante clementia dignetur salvare et protegere rem publicam perusinam in statu libero pacifico et tranquillo et a malignorum manibus liberare.

De modo et ordine eligendi dominum potestatem, capitaneum populi, maiorem sindicum, conservatorem iustitie communis Perusii et capitaneum custodie palatii dominorum priorum

2

Ut civitas perusina bonis et fidelibus rectoribus et officialibus gubernetur et ne privata affectione aliqua sicut in preteritum extitit dampnabiliter observatum electiones potestatis capitanei et aliorum officialium forensium procedant imposterum presenti capitulo duximus statuendum quod fiat et

fieri possit et debeat sacchectus de inscaptis
comitatibus pro electione pro electoribus po
testatis et capitanei et maioris sindici
et Judicis iustitie Civitatis et comunis perusii.
Videlicet de Civitate venetiarum — Civitate
Janue — Civitate Bononie. — Civitate
pisarum. — Civitate lucarum. — Civitate
pistorii. — Civitate vulterrarum. Civita
te senarum. — Civitate Anchone. — Civitate
firmi. — Civitate esculi. Et terra nur
sie. — Pro electione quoque conservato
ris iustitie comunis perusii et capitanei
Custodie palatii dominorum priorum fieri
debeat sacchettus de inscriptis comitatibus
videlicet de Civitate venetiarum. de Civitate
Janue. De Civitate bononie. — de
Civitate pisarum. — de Civitate luce.
De Civitate Senarum. — de Civitate
Ancone. — de Civitate firmi. — de
Civitate esculi. — de Civitate Sancta
nati. — de Civitate Arretina. de Ci
vitate Interamnis. non obstante quod dicta
Civitas non distet per quadraginta
miliaria a confinibus Civitatis perusii.
Et de terra nursie. — Qui quidem
sacchetti fiant et fieri debeant bullettis
duo per cancellarium comunis perusii et
cedule continentes nomina talium
comitatum in pallottis debeant or
dinari. Et mitti debeant in cassa ali
orum sacculorum officialium comunis perusii.
Et quod per quatuor menses ante finem
officii cuiuslibet ipsorum in consilio populi
ubi publicantur alii officiales de dicto
sacculis vel altero eorum prout opus
fuerit sorte extrahantur et extrahi de
beant tres pallotte. Et quod prout
extracte fuerint servato ordine gradus
prime secunde et tertie. Ita littere dirigi
debeant Comunitatibus publicatis — de
cernentes quod cancellarius seu abreui
ator reformationum comunis perusii te
neantur et debeant secum ferre tres
litteras pro quolibet officio eligendo.
Sigillatas sigillis comunis perusii sine epi
gramate et etiam notulam cuiuslibet
officialis eligendi similiter sigillatam.
In quibus quidem litteris substantialiter
exprimatur quod tales comitates velint
eligere huiusmodi officialem eligendum
eorum civem pro tempore cum officio
arbitrio officialibus familia equis sa
lario modis et condictionibus in consilio
declaratis. — Et quod illo tunc facta tali

publicatione talium comitatum quarum
nomina solum debeant declarari dominis
prioribus ibidem existentibus et non aliis
sub pena Quinquaginta librarum tales
littere suprascripte debeant sicut publicate
fuerint et in ordine gradus et as
signari debeant cursori seu cursoribus
ibidem parato seu paratis qui cur
sorem unum vel plures conservato
res monete comunis perusii teneantur
mictere et debeant dicto cancellario
seu abreuiatori petenti sub dicta
pena expeditum pecunia ad iter
illico assumendum. — Qui cursores
illico omni mora postposita teneantur
iter assumere et litteras nulli eas
ostendere vel pandere quo pergat
sub dicta pena. Et easdem litteras
portare videlicet primam prime comitati
publicate. et si ad electionem talis
comitas processerit secundas litteras
teneantur et debeat statim referre
et ultius non procedere cum aliis
duabus litteris. — Si vero prima
comitas non acceptabit suscipiat ab
ipsa responsivam et ad secundam
pergat comitatem. Et si acceptabit et
procedat prout superius in prima
exprimitur. Et si non accepta
verit ad tertiam pergere debeat
et ab ipsa responsum procurare
de acceptatione vel renuptiatione.
Decernentes quod in casu quo aliqua
ex dictis tribus comitatibus electionem
faceret quod cursore redeunte imme
diate per dictum cancellarium seu abre
uiatorem comitates que electionem non
fecerint seu quibus littere non fuerint
portate reinsacculari debeant in sacchettis
seu sacchecto unde primitus fuerant
publicate. — Si vero nulla ex publi
catis comitatibus electionem faceret quod
cursore cum responsalibus litteris red
eunte statim pro electione cuiuslibet
officialis eligendi de dictis sacchettis
vel altero eorum ut supra premictitur
ordinandis tres alie comitates publi
cari debeant et forma superius tradita
observari. Et prime que electionem
ut supra non fecissent reinsaccularii
debeant prout de aliis supra est expressum
Et similiter procedatur et procedi debeat
et observari in aliis et de aliis quousque

electiones facte fuerint vel aliqua earum
iuxta continentiam premissorum. Statu
entes quod quandocumque ex talibus officialibus
eligendis per tales civitates vel aliqua
earum quibus vel cui pro parte communis Perusii
huiusmodi litteras dirigentur electus
fuerit et acceptaverit, eo ipso intel
ligatur esse et sit electus in officialem
dicti communis ad officium huiusmodi cum et
sub illis officialibus familia equis sa
lario pactis modis et conditionibus
in notula cum litteris dirigenda
quomodolibet declaratis. quam notulam
ambaxiatores secum semper referre debeant et
teneantur, et perinde talis electio habeatur
in omnibus et quo ad omnia in utraque parte
et possit et debeat quo ad omnia et singula
in omnibus et singulis exequi et efficaciter ob
servari perinde ac si contractus utrimque
et legitime celebratus esset cum pactis
modis trebutis et sollemnitatibus opportu
nis. Et decreverunt quod habita respo
sione super electione et acceptatione facta
de domino potestate capitaneo populi et ma
iori sindico, et capitaneo custodie pa
latii dominorum priorum vel aliquo eorum elec
tionarii notarii et sindici et familie com
munis Perusii publicati et etiam qui publicabun
tur imposterum possint electiones
in forma autenticha talibus electis et
qui acceptaverint presentare et contractus
facere iuxta electionis continentiam
et tenorem. Et habeant et habere
possint et debeant a conservatoribus
monete communis Perusii ad mandatum dominorum
priorum artium civitatis Perusii solum
visa eorum electione salarium consuetum.
Conservatori vero iustitie comitatus
Perusii in eius adventu presentari
possit et debeat electio per sindicum communis
qui pro tempore fuerit in forma
et contractus celebrari hinc inde cum sollep
nitatibus opportunis. Decernentes quod
si quo tempore contingerit eligere dominum
Massetum de Nursia ad officium conservatoris
comitatus Perusii eius electio
teneat variatione aliqua non obstante.
Et etiam determinamus quod nullus ad of
ficium conservatoratus iustitie eligi
possit vel debeat qui non sit miles
vel saltim militiam cingulo debeat deco
rari ante eius adventum nisi adveni
ente casu aliquo necessitatis talis di

gnitatis remictatur in spetie aliam eligen
do per deliberatione consilii opportunum.
Statuentes etiam quod non obstante quod
aliquis ex dictis officialibus ut supra pre
mictitur eligendis fuisset officialis in
civitate vel comitatu Perusii tempore regiminis
postorum eius, quod eligi possit in pote
statem, capitaneum maiorem sindicum
conservatorem iustitie comitatus Perusii seu
capitaneum custodie civitatis Perusii
tali repugnantia non obstante, et ad
quodlibet aliud officium civitatis et
comitatus Perusii libere et impune.

De electione potestatis civitatis Perusii et de electionis forma. [margin]

3 [margin]

Ad hoc ut sub forma debita electio
potestatis civitatis Perusii procedat
imposterum. Statuimus quod officium domini
potestatis dicte civitatis sit et esse
debeat ordinatum et ipsum exnunc sub
hac forma ordinamus. Et quod in omnibus
et singulis et quo ad omnia et singula
procedat observetur et procedere et observari
possit et debeat iuxta et secundum formam
et continentiam infrascripte notule electionis
eiusdem. aliquo quod loqueretur in
contrarium non obstante. Cuius quidem
notule tenor talis est. Et sub hac forma
electio dirigi debeat opportune videlicet.
Strenuo militi cui he nostre littere
fuerint presentate .. Priores artium consi
lium et commune civitatis Perusii salu
tem et copiam votivorum. Ad novi
potestatis communis nostri electionem procedentes
fidem quos sumentes de vestra bonitate et sin
ceritate infrascriptorum electionariorum nostre
civitatis per quam ad ipsum officium vestre
re nec commissionis dudum facte fu
istis assumptus pro tempore sex mensium
proxime futurorum initiandorum feliciter
in kalendis .. proxime futurum et finiendorum
deinde ad sex menses continue
subsequentes electionem infrascriptam
vestre magnificentie per quam salutem
nobis speramus afferri et imposterum
prodesse potius quam preesse cum pactis
modis et conditionibus infra seriosissime
denotatis per infrascriptos nostros electiona
rios et sindicum in vestri nomine
duximus porrigendam. Quam quam
tenemini et debetis adimplere et
observare omnia et singula et prout

misericus denotentur. — Et quia debetis
esse sacrosancte romane ecclesie devotus.
et ipsius et pro parte dicta guelfa zelator
guelfus et amator comunis et populi
prefati. affectione partis gebellinae
et alia qualibet prorsus repulsa. Quod si
secus fama publica terre vel provin
cie vestre vel aliunde vos aliter contige
rit inveniri. electionem ipsam ex nunc
prout decrevimus non valere. et offi
cium predictum inefficax censeri. ad cuius
regimen accedere et prout extunc
intelligatur nobis et sit penitus inter
dictum. ad nichil quod pro vestro salario vel
expensis volumus obligari. receptionem
et adventum vestrum contra dictam formam
expressius prestantes. Et ut expresse quelibet
cesset suspitio decrevimus in formam
aquile nigre vos figuras vel insignia
per vos vel alterum non deferre. De
betis etiam ducere vobiscum et tenere
continue in officio memorato iudices
expertos sufficientes et ydoneos sex.
quorum unus ad maleficia, reliqui ad
civilia deputentur. Quorum duo esse
debeant legum doctores. et instrumenta
eorum doctoratus publica deferre. et
de ipsorum publicis instrumentis doctoratus
fidem facere cancellario comunis nostri in
octo diebus primis vestri regiminis.
pena centum florenorum auri si fidem facere
horum neglexeritis infra terminum supra
dictum. Socios vero expertos et probos
duos. notarios notos et legales sex.
domicellos octo. Berrovarios quadraginta.
armis aptos. et eorum primo indutos.
unus quorum ut nostrorum civium fami
liaritas fugiatur esse debeat barbiton
sor. officiales et familiares prefatos te
nendos vestris salario sumptibus et expensis.
Significantes ad cautelam quod nullus
potest ex nostrorum statutorum et ordinum
forma esse potestas vel alius offi
cialis nostri comunis qui cuius comitatus
vel terrigena sit alicuius civitatis
vel terre confinibus civitatis nostre
propinque per quadraginta miliaria
existat. eius quoque officiales et domicelli
per miliaria triginta ad minus. nec de
aliquo loco vel terra alicui tiranno
subiecta. nec consanguineus vel affi
nis alicuius nostri comunis limita
tione confinium non obstante. Nec
etiam de civitate vel loco unde tempore
vestre electionis esset capitaneus
vel potestas civitatis nostre. Nec insuper
potest esse potestas vel alius officialis
civitatis nostre ad aliquod officium in eadem
civitate eodem anno in quo erit ad
nostrum officium de illa terra vel loco
de qua fuit ipse potestas vel aliquis
alius officialis nostri comunis — Debetis in
super nunc vel ante vestrum adventum
esse miles et militari cingulo insi
gnitus. In supradictis casibus contra dictam formam
vos venire ad regimen prefatum aut
officiales et familiares ducere expressius
inhibentes. Et ipsi officiales et familia
res esse debeant de vestra patria de
qua esse convenit et vos ipsum. Debetis
etiam vacasse ab dicto officio potestatis
et a quolibet alio officio in dicta civitate
preteritis per continuos octo annos. Vestri autem
iudices per integros quinque annos. Soc
sociique notarii et domicelli per integros
annos tres. Berrovarii vero et famuli
per integros duos annos. — Debetis etiam
tenere et habere continue in dicta
civitate toto ante dicti officii tempore octo
equos. de quibus saltem sex sint armi
geri valoris ad minus triginta florenorum
auri pro quolibet eorumdem. Reliqui
vero ad minus octo florenorum auri pro
quolibet. quorum nullus ultra centum
libras den. et minus libras viginti
nostre monete currentis parve vale
at extimari. Non tamen stabunt ad
emendam vel salarium comunis nostri
nisi postquam in civitate nostra fuerint
cum equis prefatis. Et erunt dicti
equi scripti per notarium dominorum
priorum in libris comunis prefati vel alium
notarium deputatum quantitatibus et mo
dis debitis stipendiis. bullati et bulli
fati per consultatores monete comunis
nostri et secundum formam ordinamentorum
et statutorum nostrorum extimati et de
de illis dumtaxat qui extimati fuerint
et bullati ut predicitur, et non de
aliis ullo modo emendam habebitis
a nostro comuni. — Cum quibus officia
libus familiaribus et equis esse debetis
in civitate nostra ante initium dicti
regiminis per quatuor dies ante.
Pro salario quoque vestro et omnium.

predictorum [illegible] a comuni nostro
pro dicto tempore mille noningentos flor
de auro in sex mensibus pro rata sol
uendos. Sitque contingit hoc modo. videlicet
quod tertia pars dicti salarii dabitur
vobis primo mense regiminis antedicti.
Alia tertia pars dicti salarii in me
dio dicti vestri officii temporis. Reliqua vero
tertia pars non dabitur vobis donec
fueritis sindicati. — Et solvetis ga
bellam officialibus comunis nostri ad rationem
duorum soldorum denariorum pro qualibet
libra totius salarii antedicti. — Et
ultra predicta habere poteritis ab officia
libus abundantie comunis nostri quadra
ginta corbes grani ad rationem triginta
florenorum pro qualibet corbe ad vestrum
beneplacitum. non obstante quod granum
maioris esset pretii quocumque modo.
Et ultra dictum salarium habere
debetis et habebitis a comuni perusii et
a dictis officialibus abundantie quinqua
ginta corbes spelte sine aliquo pretio.
Pro quo quidem salario debite fi
deliter et exercebitis vos et officiales
vestri et tota familia officium regi
minis antedicti. Et omnes et singu
las ambaxiatas. itinera. officia et
negotia pro civitatem comitatum et
districtum perusii dicto comuni prestito tempore
opportuna. que essent vobis per nostrum
commune commissa ordinata et vobis in
iuncta. et omnes et singulas exactiones
omnium et singulorum comunis nostro aliquorumque
debitorum. vel quomodolibet debendorum.
que vobis commisse fuerint per vos
vestros que officiales et familiares
integre et efficaciter facietis. — Cu
stodie civitatis nostre semper vigi
lantius attendentes. — Et pro predictis
et aliis quibuscumque pro certis cera
luminibus et aliis rebus nichil a co
muni nostro universitate aliqua vel sin
gulari persona vos vestri officiales
vel beruarii petetis vel recipietis
per vos vel alium tacite vel expresse
vel quovis colore quesito directe
vel indirecte ultra vel preter sa
larium antedictum. — Salua in
certa parte lucri quam habere
poteritis per captionibus legitimis
exbannitorum. quorum exequutio vel

exactio fiet tempore regiminis vestri. Et pro in
ventionibus armorum. Et exactionibus col
lectarum pretiorum fructuum communantiarum
et aliorum debitorum. et iurium dicti comunis perusii.
quando vobis committentur. et nostrorum
vobis concedunt capitula statutorum. — Et
si quando veneritis ad regimen prefatum
quod absit vos infirmari vel mori con
tigerit. vel ante de dicto salario vel expe
sis vel alio. nulla solutio vobis fiet si per
sonaliter non veneritis ad officium supradictum.
Et si veneritis et dictum officium dese
ceritis exercere vel quod deus avertat
vos mori contigerit infra dictum tempus
complendi officii solutio dicti salarii
non fiet nisi pro rata temporis quo vos
dictum officium contigerit exercere.
Debetis insuper cuncta maleficia punire.
et insuper et fascinorosos animadversionem hre.
quomodolibet. et ius et iustitiam personarum
exceptione remota cuilibet observare.
Statuta ordinamenta et reformationes
et quascumque alias provisiones comunis et
populi perusini. et alias quascumque tam
factas quam faciendas non obstante quod hic
non sint seriosius declarata. que pro
expressis declaratis quam penitus habeantur.
observabitis et facietis inviolabiliter observari.
Debetis etiam in et super civilibus causis
quibuscumque in civitate perusii cognoscere
et terminare et ius et iustitiam cuilibet
facere et ministrare secundum formam iuris
statutorum et ordinamentorum comunis perusii. cum
in civilibus universalis cognitio etiam
que ante competebat domino capitaneo
populi perusini quomodolibet et officio
potestatis civitatis nostre ad presens
sit officio potestatis dumtaxat univer
saliter attributa. — Collecterales etiam
vestri in et super casibus provisis per
formam statutorum et ordinamentorum
comunis nostri et super aliis. debent tamquam
sindici defendere iura comunis nostri.
Et etiam consulere dominis prioribus.
conservatoribus monete. massariis. et
officialibus abundantie nostri comunis. et
cuilibet eorum sine aliquo salario vel
mercede super casibus provisis seu non
provisis iuxta et secundum nostrorum
exigentiam statutorum et ordinamentorum
fideliter et solerter. — Cuiuslibet
facultatis studium in nostra Civi
tate vigens. augere pro posse

tenemini. et cetera efficaciter observare
exercere ad que tenemini ad regimen
supradictum. — Tenemini etiam et debe
tis nobiscum quod ducere ultra officiales et
familiares predictos quatuor milites so
cios expertos ad regimen terrarum
infrascriptarum. cum famulis et salariis
infrascriptis videlicet unum militem socium
cum quatuor famulis pro tempore
semestrali incepturo die ad
potestariam montonis. cum salario
trecentarum quinquaginta librarum denariorum.
et cum muneribus et honoribus et one
ribus consuetis. De quibus centum
libras habebitis a conservatoribus mo
nete comunis nostri sine solutione gabelle.
Et residuum a comuni montonis predicto.
Et unum alium militem ad regi
men castri fracte. cum quatuor
famulis. et salario trecentarum quinqua
ginta librarum solvendarum videlicet in hunc
modum per comune nostrum et conser
vatores monete centum libras. et
comune fracte ducentas quinquaginta
libras solvendas ut supra per comune
nostrum et comune fracte cum mune
ribus et oneribus consuetis. pro tempore
semestrali incepturo in kalendis no
vembris. — Et unum alium ad
regimen castri panicalis cum duobus famulis
et salario sexaginta florenorum. et cum mune
ribus et oneribus consuetis solvendorum
per comune dicti castri pro tempore
semestrali incepturo in kalendis mensis.
Et reliquum militem ad
regimen castri Sigilli pro tempore
semestrali incepturo in kalendis.
cum duobus famulis. cum salario tri
ginta florenorum de auro solvendorum
per comune Sigilli. Et centum librarum
solvendarum per conservatores monete
comunis nostri. et cum muneribus et one
ribus consuetis. — Qui milites in
dictis castris habeant iurisdictionem
secundum [illegible] et dictorum castrorum con
tentiam statutorum. — Debetis etiam
de vobis et vestris officialibus fami
liaribus et equis monstram et assigna
tionem exquisitam facere ad minus quatuor
vicibus quolibet mense. et toties
quotiens per officiales comunis nostri
ad hec deputatos vel deputandos

fueritis requisiti. — Et descriptiones
et remissiones facere in cancellaria co
munis nostri prout extitit consuetum.
— Finito dicto vestro officio et regimine
cum officialibus et familiaribus vestris
pro quibus respondere et efficaciter
satisfacere debebitis cuicumque per octo
dies stare ad sindicatum in nostra ci
vitate debetis. — Et villificationem vestri
officii reddere tenemini quoddam
rationem iuxta formam statutorum
et reformationum nostrorum. Et in fine
officii predicti cum officialibus et famili
aribus extra sindicatum. — Item tam
dictis octo diebus sindicatus prefati
quam dictis quatuor diebus quibus prius
esse debetis ante initium vestri officii
morari in hospitio extra quo vo
lueritis vestris tamen sumptibus et expensis.
— Nec poteritis ire ad aliquem terre
regimen durante tempore memorato.
Set stabitis nec discedetis contra formam
ordinamentorum et statutorum nostrorum tempore
supradicto. — Et insuper non acceptabi
tis aliquod officium in aliqua terra vi
cina civitatis nostre per viginti quinque
miliaria infra tempus viginti quinque
annorum a die depositi vestri officii. Et
in hoc si contrafeceritis vos vestri quod
descendentes et posteri in civitate co
mitatu vel districtu nostre civitatis eligi
vel assumi ad aliquod officium non
poteritis quoquo modo. — Apportabi
tis etiam vobiscum et infra decem
dies post initium vestri officii offi
cialibus massaritiarum nostri comunis
assignabitis et tradetis tot balistas
bonas ad electam dictorum nostrorum
officialium massaritiarum quod sint et esse
debeant valoris et extimationis vi
ginti florenorum de auro. et quatuor pave
sia de melioribus que habebitis. — No
tatis etiam quoddam capitulum statuti
nostri inter cetera continens. Quod
potestas capitaneus et alii nostri
officiales eligendi tempore sue electionis
et presentationis sindico nec electioni
huiusmodi presentatori pro eorum iuris
recipienti solemnes promissiones et
obligationes facere tenentur iu
ramento firmatas. Et si aliquis

officij causa quod fecerint ipsi vel alter eorum vel aliquis ex eorum officialibus et familiarium nostrorum. Civitatis vero aliquo dampnificetur, non conquerentur, nec reclamabunt ad aliquam curiam presidem, vel officialem, nec petent, nec per facient in eorum terris vel alibi aliquas represalias seu sequestrationes contra commune predictum, vel singulares personas eiusdem; nec occasione predicta obtinebunt licentiam represen dendi aliquid, renunptiantes, exhibentibus contra predicta. Et quod contra commune nostrum, vel singulares personas de dicto comune et homines, unde sunt, nullo tempore concedentur. Quarum reformationem deferre teneatur advententiam; et presentare cancellario nostro die ipsorum adventus, vel sequenti; et si secus fieret electio non valeat ipso iure. Et comune nostrum de ceteris in aliquo non teneatur. Que promissiones et obligationes et iuramenta in instrumento acceptationis predicte inserantur expresse. Alias acceptatio et electio sit inefficax eo ipso. De quibus acceptatione et iuramento fiat publicum instrumentum per infrascriptum notarium nostrum, cum nostris electionariis ne mentem; et per notarium ipsius eligendi rectoris prout in dicto capitulo statuti nostri latius enarratur. Teneretis indubie si contra dictam formam veneritis, secus facta decernimus non valere. Protestantes expresse quod ex hoc tunc vobis in aliquo nolumus obligari. Ceterum ignorare vos nolumus quod iudices vestri quos ducere tenemini ad regimen supradictum vacasse debeant a studio predicto a die initiali vestri officij antedicti per continuos quinque annos. Et qui in civitate nostra doctoratus fuerit in aliquo officio civitatis eiusdem esse non potest infra sex menses a die doctoratus sui computandos; alias ex parte et forma ordinamentorum nobis in hac parte penalium. Iudices qui dicto tempore non vacavissent a dicto studio civitatis nostre in exercitio dicti officij minus ydonei et omnino inhabiles censeantur.

Cuius rei causa magnificentie vestre precibus insistimus, quatenus electionem hanc modo dicto formis et conditionibus antedictis placeat acceptare prout ex inde vester contentus extiterit impostere disponatur. Gratius ad singula conformia votis vestris, de ipsa demum acceptatione infra sex dies a presentatione presentium iurandum debeatis celebrari facere per infrascriptum nostrum notarium sollempniter rogatum publicum documentum. Et subscripta copia presentium litterarum nobis eas per prefatum sindicum remictatis.

[illegible]

De officio et electione et forma electionis capitanei populi maioris sindici et iudicis iustitie civitatis pisane et utriusque dictorum officiorum unitate.

Ad refrenandum superfluos sumptus et expensas expressam perusinum exeuntes et ad civium et districtualium comoda intendentes; et ut ius et iustitia comodius universis et singulis ministretur, presenti capitulo duximus statuendum. Quod de cetero officium domini capitanei populi maioris sindici iudicis iustitie civitatis pisane et utriusque eorum sint et esse intelligantur expresse unita et coniuncta ita quod dicta officia sint et esse debeant corpus unum et unum censeri officium cum et sub membris, iuris dictionibus, potestatibus et bailiis, officialibus, familia, equis, salario, comoditatibus, muneribus, oneribus, et honoribus etc. prout et sicut in infrascripta forma seriosius est expressum. Statuentes quod de cetero electio capitanei populi maioris sindici et iudicis iustitie dicte civitatis procedat et procedere debeat et adimpleri, exequi, et observari in omnibus et quo ad omnia secundum predictam et sub exigentiam et tenorem forme et notule infrascripte, secundum quam formam electio presentetur et presentari debeat cuilibet eligendo seu electo: aliquo non obstante. Cuius quidem forme tenor talis est videlicet.

Prerno viliti cui he littere fuerint presentate priores artium

Consilium et commune Civitatis perusij. Sa
lutem et copiam votivorum. Ad nostri ca
pitanei populi communis nostri electionem no
bilissime procedentes pro tempore sex mensium
proxime futurorum incipiendorum feliciter
in kalendis .. proxime futuri et finien
dorum. deinde ad sex menses continue
subsequentes electionem in [illegible]
vestre magnificentie per quam nobis
salutem speramus afferri et imposterum
prodesse potius quam preesse cum pactis
modis et condictionibus infra seriosissime
denotatis per inscriptos nostros electionarios
et sindicum in ipsorum nomine duximus por
rigendam. Sub quam teneamini et de
beatis adimplere et observare omnia
et singula prout inferius denotatur.
Videlicet debetis esse sacrosancte romane ecclesie
devotus. de ipsius parte dicta guelfa
celator guelfus et amator communis et po
puli perusini. affectione partis gibel
line et alia qualibet procul pulsis. Quod
si secus fama publica dictante terre
vel provincie vestre vel aliter nos
aliquid contigerit invenire electionem
ipsam ex nunc decernimus non valere.
Et officium predictum deficere. et commune
nostrum in aliquo non teneri. Censetis
ad eius regimen accedere ex nunc pro
ut extunc intelligatur vobis et sit
penitus interdictum. Ad nichil quod pro
vestro salario vel expensis volumus
obligari. receptione et adventum
vestrum contra dictam formam expressius
protestantes. Et ut ex hiis cesset suspic
tio. decernimus in formam aquile
nigre vos figuras vel insignia per
vos vel alterum non deferre. Debetis
etiam vobiscum ducere et tenere
continue in regimine memorato
Tres Iudices expertos et sufficientes.
quorum unus esse debeat legum doctor.
et sui doctoratus fidem fecisse in principio
vestri officij infra octo dies in cancel
laria communis nostri. pena centum florenorum.
alius experientia et doctrina callens.
super examinationibus testium super crimi
nalibus compromissis. Alter ad ma
leficia deputetur. Milites socios tres.
quorum unus super monstris armige
rarum gentium. rectorum et officialium
et castellanorum comitatus nostri. et
terrarum subiectarum iuxta nostrorum

exigentiam statutorum debeat deputari.
Notarios vero decem quorum quinque ad
maleficia. tres ad dampna data. unus
ad sindicatum. duo ad extraordinaria
communis burgorum et suburgorum perusij
debeant deputari. domicellos octo. be
rovarios quadraginta. armis aptos.
de eodem panno indutos. unus quorum
vel nostrorum civium familiaris sucindi
tur esse debeat Barbitonsor. officiales
et familiares prefatos tenendos
vestris salario stipendio et expensis.
Significantes ad cautelam quod nullus
potest ex nostrorum statutorum et ordinamen
torum forma esse capitaneus vel pote
stas nostre civitatis. Qui civis vel
comitatensis vel terrigena sit alicuius ci
vitatis vel terre confinibus nostre civita
tis propinque per quadraginta miliaria
existat. eius quoque officiales. domicelli et
famuli per miliaria viginti. Nec de aliquo
loco vel terra alicui tiranno subiectum.
Non consanguineus vel affinis alicuius
nostri comitatus limitatione confinium
non obstante. Nec etiam de civitate
vel loco unde tempore vestre electionis
esset capitaneus vel potestas civitatis
nostre. Nec insuper potest esse potestas
capitaneus vel alius officialis civi
tatis nostre ad aliquod officium in eadem
civitate eodem anno in quo erit
ad ipsum officium de illa terra vel
loco de qua fuerit ipse capitaneus
vel alius potestas communis nostri. Debe
tis insuper nunc vel ante vestrum
officium adventum esse miles et
militari cingulo insignitus. Ipsi
predicto casibus contra dictam formam vos
venire ad regimen prefatum aut
officiales et familiares esse debeat
de dicta parte de qua esse convenit
et vos ipsum. Debetis etiam vaca
sse a dicto officio capitaneatus et
quolibet alio officio in dicta civitate
perusij per continuos octo annos.
Vestri autem Iudices per continuos
quinque annos. Socij notarij et do
micelli per tres annos. Berrovarij vero
et famuli et alij officiales per sequentes
duos annos. Debetis etiam habere

et tenere in dicta Civitate toto antedicti officii tempore
octo equos. de quibus saltem sex armigeri esse
debeant. valoris triginta florenorum ad minus pro
quolibet equorum. Reliqui vero octo florenorum pro
quolibet. Quorum nullus ultra centum libr.
denariorum. et minus viginti nostre monete cur
rentis parve valeant extimari. — Non tamen
stabunt ad emendam vel salarium communis nostri
nisi postquam in Civitate nostra fueritis cum equis
prefatis. et erunt dicti equi scripti per notarium
dominorum priorum in libris communis predicti. vel alium
deputandum. quantitatibus et modo debitis bul
lati et bullari facti per conservatores monete
communis predicti. Et secundum ordinamentorum et statutorum
nostrorum exigentiam extimati. et de illis du
taxat qui extimati fuerint ut predicitur.
non de aliis ullo modo emendam habebitis.
a communi. — Cum quibus officialibus familiaribus
et equis debetis esse in Civitate nostra per
quatuor dies continuos ante principium vestri
officii. — Pro salario quoque vestro et omnium
predictorum suscipietis a communi nostro a conservatoribus
monete pro dicto tempore semestrali mille sep
tingentos septuaginta florenos de auro justo pon
deris. pro rata solvendos sicut contigerit
hoc modo videlicet. — Quod tertia pars dicti salarii
dabitur vobis primo mense regiminis an
tedicti. alia tertia pars dicti salarii in
medio tempore dicti vestri officii. Reliqua vero
tertia pars non dabitur. donec solutus
fueritis sindicatus et per sententiam absolutus.
Et solvetis gabellam officialibus communis nostri
ad rationem duorum soldorum denariorum pro libra
qualibet totius salarii supradicti. — Et ultra
predictum salarium habebitis ab officialibus abun
dantie communis nostri sine aliquo pretio.
Quinquaginta corbes spelte. — Et ab e
isdem officialibus ad vestrum beneplacitum
habere poteritis Quinquaginta corbes grani
ad rationem trium florenorum pro quolibet corbe.
Etiam si plus valeret. — Pro quo salario
rio debite facietis et exercebitis vos et
officiales vestri et tota familia officium
regiminis antedicti. Et omnes et singulas et
ambaxiatas ytinera negotia et officia que
per Civitatem et comitatum et districtum
Perusinum. et terrarum recomendatarum
communi prefato tempore opportuno que erunt
et essent vobis per nostrum commune pervisa or
dinata. vel vobis iniuncta. Et omnes

et singulas exactiones omnium et singulorum
communi nostro debitorum a quocumque et quomodolibet
debendorum. que vobis commisse fuerint per
vos vestros que officiales et familiares integre
et efficaciter facietis. Custodie Civitatis
nostre semper vigilantius attendetis — Et
propositis et aliis quibuscumque pro tactis cera
lumine et aliis rebus nunquam nichil a communi
nostro vel universitate aliqua vel singulari
persona vos vestri officiales vel berruarii pe
tetis vel recipietis. nec recipere debetis per
vos vel alium tacite vel expresse vel quo
vis colore quesito directe vel indirecte
ultra vel preter salarium antedictum.
Salva tamen certa parte lucri quod perceptio
nibus legitimis exbannitorum quorum exequu
tio vel exactio fiet tempore vestri regiminis
percipere debetis. Et pro inventionibus armorum
et exactionibus collectarum. Et pretiorum
et sententiarum comminatarum. et aliorum debitorum
et iurium dicti communis predicti quando vobis
committerentur. Et nostra vobis concedit
capitula statutorum. Et etiam pro punctatis
gentium armatarum. Et aliorum officialium
et castellanorum et famulorum. et aliorum
permissorum per exigentiam statutorum.
Et etiam pro exequutionibus quas facietis
eorum que venerint in commune pretium
contingente secundum nostrorum exigentiam statutorum.
Et ad supradictam exactionem faciendam
officiales et familiares vestros deputabitis.
ordinatos. — Et si quando veniretis ad
regimen prefatum quod absit vos infirmari
vel mori contigerit vel ante dicto salario
vel expensis vel alio nulla solutio vobis
fiet si vos personaliter non veneritis ad
regimen supradictum. Et si venietis et dictum
officium desieritis exercere vel quod
deus avertat vos mori contigerit so
lutio dicti salarii non fiet nisi pro ra
ta temporis quo vos dictum officium contigerit
exercere. — Debent etiam collecterales
vestri in casibus promissis per formam
statutorum nostrorum et in casibus quibuscumque
non promissis consulere .. dominis prioribus
artium .. Conservatoribus monete .. Mas
sariis et officialibus abundantie communis nostri
quotiens fuerint requisiti sine aliquo
salario. Et etiam in causis que contra
commune nostrum quomodolibet moverentur

in curia potestatis vel alibi in Civitate nostra
tamquam sindici comunis nostri intervenire
modis necessariis defensores. prout
fuerit opportunum secundum vestrorum exigentia
statutorum. — Debetis insuper cuncta male
ficia punire et in facinorosos animad
versione habere omnimodam. — Statuta
ordinamenta et reformationes et quas
vis alias provisiones nostri comunis et
populi et alias quascumque tam factas quam
faciendas non obstante quod hoc hic non
sint seriosius declarata que per expressum
penitus habeantur, observabitis et facietis
inviolabiliter observari. — Civis studii facul
tatis studium in Civitate nostra vigens
augere pro posse tenemini. — Et cetera
efficaciter observare exercere ad que te
nebimini ad regimen supradictum. — De
nemini etiam et debetis ultra dictos
officiales mictere ad infrascriptorum castrorum
regimina duos milites sotios notarios
expertos et probos. cum familiis infrascriptis
videlicet. — Unum militem sotium
ad regimen castri dicti. cum uno no
tario et tribus famulis. cum salario trecen
tarum librarum denariorum pro tempore semestrali
incepturo in kalendis .. et cum
aliis muneribus et oneribus consuetis. Quod
salarium a dicto comuni dicti solvetur
temporibus debitis et consuetis. — Alium
quoque ad regimen castri Marstiam cum
tribus famulis cum salario pro semestrali
tempore ducentarum quinquaginta librarum.
solvendarum per comune dicti castri et
alios adiectes ut moris est. — Et cum
aliis muneribus et oneribus consuetis.
pro tempore semestrali incepturo in ka
lendis mensis .. — Qui milites habe
ant dicere et ministrare secundum formam
statutorum nostri comunis. et dictorum castrorum.
Apportabitis etiam vobiscum et infra
decem dies principio vestri regiminis
tradetis officialibus massariarum comu
nis nostri ad eorum electam tot balistas bonas
que sint et esse debeant in totum valo
ris et extimationis viginti florenorum de
auro. Et quatuor pavensia de melio
ribus que habebitis. — debetis etiam de
vobis et vestris officialibus familiaribus
equis monstram et assignam diligen
tissimam facere quatuor vicibus quolibet
mense ad minus. et totiens quotiens

per officiales nostri comunis ad hec deputatos
vel deputandos fueritis requisiti. pena li
brarum vice qualibet. — Finito vero vestro
officio et regimine cum officialibus et
familiaribus vestris pro quibus respondere
et efficaciter satisfacere debebitis cuicumque.
per octo dies stare ad sindicatum in nostra
Civitate debetis. Et sindicationis vestre
reddere tenemini omnimodam rationem iux
ta formam statutorum reformationum et
ordinamentorum nostrorum. — Et in fine totius
officii de utroque officio cum officialibus et
familiaribus eritis sindicati. Item dictis octo
diebus sindicatus predicti eritis moraturi
in hospitio quo volueritis vestris tamen
sumptibus et expensis. — Nec poteritis ire
ad aliquius terre regimen durante of
ficio memorato. Sed stabitis nec disce
detis contra formam statutorum et ordina
mentorum tempore supradicto. — Et insuper non accep
tabitis aliquod officium in aliqua terra
vicina Civitati nostre per viginti quinque
miliaria infra tempus quinque annorum a die
depositi vestri officii. Et in hoc si contrafe
ceritis non poteritis vos vestri quam de
scendentes et posteri in Civitate comitatu
vel districtu nostre Civitatis imperpetuum
eligi vel assumi ad aliquod officium
quoquo modo. — Et noscatis etiam
quoddam capitulum statutorum nostri comunis
intercetera continens quod potestas Capitane
us et alii nostri officiales eligendi tempore
electionis et presentationis sindico nostri
comunis huiusmodi nostre electionis presentatori
pro comuni predicto recipienti solemnes pro
missiones et obligationes facere tene
antur iuramento firmatas. — Quod si ali
cuius officii causa quod facerent ipsi vel
alter eorum vel aliquis eorum officialis
et familia in nostra Civitate in aliquo
damnaretur non conquerentur nec
reclamabunt ad aliquam curiam potestatem
vel officiales. Nec petent nec peti faci
ent in eorum terra vel alibi aliquas rep
resalias seu stramestrationes contra
comune predictum vel singulares personas
eiusdem. nec occasione predicta obtinebunt
licentiam represaliandi aliquid. Renun
tiantes omnibus beneficiis et predicta eis com
petentibus quoquo modo. — Et facere
quod ipsorum comunitas unde sunt refor
mabit legitime in consilio auctoritatem

habente quod alique represensalie vel sequestra
tiones predictorum occasione contra commune nostrum
vel singulares personas eiusdem per commune
et homines unde sunt nullatenus concedantur.
Quam reformationem deferre teneatur
publicam et autenticam portare cancellario
nostro die ipsorum adventus vel sequenti. Et
si secus fieret electio non teneat ipso iure
et commune nostrum determinamus in aliquo
non teneri. — Que promissiones et
obligationes et iuramenta in instrumento
acceptationis electionis predicte inserantur
expresse. aliter electio et acceptatio sit inef
ficax eo ipso. De quibus promissionibus acceptatione
promissionibus et iuramentis fiat
publicum instrumentum per infrascriptum
notarium nostrum. cum infrascriptis electionis
nuntiis veniente. et per nostrum expensum
de terra ipsius eligendi in rectorem
prout in dicto capitulo dicti statuti nostri
communis latius continetur. — Tenentes in
dubio quod si contra predictorum forma veniretis
secus facta decrevimus non valere.
Protestantes etiam quod ex hoc nobis no
limus in aliquo obligari. — Ceterum vestro
rare nos nolumus quod iudices vestri quos
ducere tenemini ad regimen supradictum va
casse debeant a studio presenti ante in
tiandi regiminis antedicti per continuos
et integros quinque annos. Et qui in nostra
civitate doctoratus fuerit in aliquo officio
civitatis eiusdem esse non potest nisi
ad sex menses ante doctoratum proxime co
putandos. alias nostrorum ex statutorum forma
nobis in hac parte penalium iudices qui
a dicto tempore non vacassent a dicto studio ci
vitatis nostre in exercitio dicti vestri
officii minus idonei et omnino inhabiles
censeantur. — Facietis etiam et habebitis
exercere toto dicto tempore officium iudicis
iustitie et maioris sindici civitatis
nostre excepto sindicatu. — Et sindicare
habebitis et examinare cum promotore
vel sine omnes et singulos officiales cuius
cumque conditionis fuerint. et qualecumque
officium exercuerint. et eorum notarios.
et famulos et alios per eos deputatos.
Qui a dicto priori vel alio officiale communis
preterito aliquod officium habuerint
de iure vel secundum forma statutis

et ordinamentorum communis preteriti factorum vel
faciendorum. quorum officium finitum fuerit
ante initium vestri officii. et de ipsorum
officio non fuerint sindicati. — Illos vero
officiales quorum officium finitur durante
officio vestro per dictum mensem duntaxat
similiter sindicabitis et sindicare debetis.
— Illos autem officiales quorum officium finitur
ultimo mense vestri regiminis vestro
successori debetis relinquere sindica
dos et per notarios suprascriptos vel alium
eorum solemniter omnium actitatorum
libros confici facere. et in forma publica
restitui facere massariis communis nostri per
quinque dies ante finem vestri officii
secundum nostrorum exigentiam statutorum. — Debetis
etiam processus per absolutoriam vel con
natoriam sententiam expedire infra
mensem ante responsionis faciende
inquisitionis vel accusationis. preterea et
nullum admittetis nec admittere
poteritis vel debetis ad respondendum in
quisitioni vel accusationi nisi personaliter
comparuerit. — Copiam inquisitionis
vel denuntiationis antequam ad ulteriora
procedatur mittere debetis massariis
communis nostri secundum nostrorum statutorum exigentiam.
— Processus quoque quos vos formare
contigerit ultimis quinque diebus vestri
regiminis volumus quod publicare
vel aliter expedire per sententiam absoluto
riam non possitis. Sed ipsos clausos
et sigillatos restituetis massariis an
tedictis. — Debetis etiam circa officium
iudicis iustitie et appellationum et
reductionum ad arbitrium boni viri
capitaneis custodie civitatis burgorum
et suburgorum preteritis et damnorum datorum
in quibus damnis datis ad condemnationem
illorum qui venerint condemnandi procedere
debetis non admisso beneficio concordie
contra quos procedere volumus nullo modo.
— Et debetis circa officium recursuum
contra emptores gabellarum et ipsarum gabel
larum dictum concessum officio directorum
et renovatum et translatum in officium
dominorum sindici et iudicis iustitie. — Et

circha officium aredi(orum) uestimentorum et ornamentorum prohibitorum deferri pro forma statutorum et ordinamentorum comunis Perusii. Fontium aqueductuum pontium viarum et foratarum Ciuitatis et comitatus Perusii manutendorum et reparandorum quando sit et de netus de comitatu Perusii non extrahendi. Et contra macellatores et falsificantes et male utentes arte eorum. Et contra molendinarios delinquentes et peccantes in eorum arte. Et contra non tenentes mensuras iustas. et utentes mensuris et ponderibus iniustis. Et contra panicoculas. pollaiolos. Spetiarellos. et tabernarios et hospitatores et alios quoscumque ementes uel uendentes contra formam statuti et ordinamentorum comunis Perusii. Nec non super custodia Ciuitatis Perusii et super purificatione stratarum Ciuitatis burgorum et subburgorum Perusii et manutentione et refectione intendere et procedere. Et nichil peritiones recipiendas et alia oportuna in factis armarum. et caualcatarum consequendis. Et obseruantia electionum faciendarum de doctoribus et magistris ad legendum in studio perusino iuxta tenorem statuti exigentium curare debetis peruigilem circha eorum obseruantia adhibere. Ac etiam super litibus grauaminibus seu controuersiis que super aliquibus comunantiis uel gabellis quomodolibet mouerentur uel fierent inter emptores uel alios quoscumque debetis summarie et de facto ueritate cognita infra dies quindecim terminasse pena quinquaginta librarum. Habebitis etiam et habere debetis iurisdictionem potestatem et bailia confirmandi et reprobandi dominos priores et camerarios artium Ciuitatis Perusii et alios quoscumque officiales dicti comunis secundum formam statuti et ordinamentorum comunis Perusii. Et ultra supradicta cumulatiua habebitis et habere debetis iurisdictionem et bailiam in omnibus et super omnibus aliis casibus iuxta formam et exigentiam statuti et ordinamentorum dicti comunis tam factorum quam etiam faciendorum de uestro officio disponentium quocumque modo. Et omnia et singula alia facere gerere et exercere tenemini et debetis que pro forma aliquorum statutorum ordinamentorum et reformationum comunis prefati editorum uel faciendorum quomodolibet teneremini uel deberetis. Que omnia hic habeantur exprimunt

pro expressis seriosissime et declaratis. Interea quoque et ambaxiatas et omnia que uobis commissa fuerint per dominos priores artium Ciuitatis Perusii pro tempore comitatum (?) uos uestrique officiales facere et exequi tenemini uestris sumptibus et expensis. Et non ad grauamen comunis nostri uel expensis alicuius comitatis uel singularum personarum Ciuitatis uel comitatus nostri aliqua ratione uel causa. Insuper pro habitatione uestra et familie habitationem habebitis a comuni nostro congruam in Ciuitate nostri comunis sumptibus et expensis. Declarantes insuper quod super executionibus faciendis non obstante quod ex forma aliquorum statutorum uel ordinamentorum comunis nostri ad uestrum officium pertineret alii uero officiales comunis nostri tam facti quam faciendi et super extraordinariis possint intendere prout de comunis nostri processit uoluntate uel esset quolibet ordinatum. Et demum cum dictis uestris officialibus familia rebus et equis dumtaxat ex dictionibus premissis seruatis ueniatis prefatis temporibus ac stabitis et redibitis redibitis omnibus uestris sumptibus et expensis. Risicho periculo et fortuna uestris et rerum tam diuino iudicio quam humano. Cuius rei gratia magnificentie uestre presentibus insistimus quatenus electionem hanc modis formis et conditionibus antedictis placeat acceptare. ut exinde uestri sequenti regimine in posterum disponamur ad singula ex forma uotis uestris. Et ipsa demum acceptatione infra statim diem a presentatione presentium numeranda debeatis celebrem facere per instrumentum notum nostrum solemniter rogatum publicum obtinentur (?). Et scripta copia presentium licteras eas nobis per presentium latorem remictatis. Datum Perusii die

de electione et officio et forma electionis conseruatoris ciuitatis Perusii

c. Hum ad conservandam rem publicam pisti-
nam et prosternenda audacia presump-
tuosorum sit summe necessarium providere ut
comune pisanum utiliter gubernetur et bonorum
salus sicut convenit protegatur et scelerato-
rum iniquitas prosternatur et alia fiant que
pro comodo civium et comitatensium pisanorum
fuerint quolibet oportuna ex interventu
ut illius gubernatoris, presenti capitulo duximus
statuendum. Quod de cetero eligatur et
eligi debeat in conservatorem iustitie comunis
pisani unus notabilis miles. et cuius electio
fiat per comitates iuxta exigentiam statuti
sub posito sub rubrica de modo, ordine
eligendi dominum potestatem, capitaneum populi
et cetera pro tempore semestrali. cum et sub pac-
tis officialibus familia ungaris salario
stipendio modis, capitulis officio potestate,
iurisdictione arbitrio, balia et muneribus
honoribus, oneribus in infrascripta forma se-
riosius denotatis. Statuentes quod dictus
conservator iustitie habeat et habere
intelligatur officium potestatem cognitio-
ne iurisdictione et baliam in et super
omnibus et singulis casibus contentis seu quolibet
comprehensis seu qui quolibet comprehendi pos-
sent in forma electionis infrascripte.
Et quod iuxta et secundum exigentiam et tenorem
dicte infrascripte forme et contentorum in ea
ita possint et debeat irrevocabiliter
omnia et singula efficaciter observari
ab utraque parte exequi adimpleri et effec-
tualiter observari aliquo non obstante.
Cuius quidem forme tenor talis est videlicet.
ſ Strenuo militi . . . hec vestre litere fu-
erint presentate . . Priores artium. consili-
um et comune civitatis pisarum salutem.
et prosperos adnota successus. Intendentes
nostre ad electionem conservatoris iustitie
comunis nostri et spem gerentes indubiam
de fraterna teneritudine caritatis vestre
per quam vigore nostre comissionis ad hoc
officium fuistis electus pro tempore et termino
sex mensium proxime futurorum initiandorum
feliciter in kalendis . . mensis
proxime venture . finiendorum quod ultimo die sex
mensium proxime sequuturorum cum pactis mo-
dis et conditionibus inferius denotatis, ad magni-
ficentie vestre per quam nostre rei publice

et comunis nostri speramus conservationem et salute per-
petua comunis nostri sindicum electionem hanc in forma
et in Christi nomine duximus porrigendam, sub
quam tenemini et debetis observare et adim-
plere efficaciter omnia et singula in ea contenta
videlicet Quia debetis esse sacrosancte romane Ecclesie
devotus et amator comunis et populi pisarum fa-
ma publica bonorum civitatis vel vestre vel
provincie vel aliter vos aliud contigerit inve-
niri electionem hanc ex nunc decernimus
non valere et officium predictum deficere et
comune nostrum in aliquo non teneri. Con-
sentes ad eius regimen accedere ex nunc
prout ex tunc intelligatur et sit penitus
interdictum ad nichil quod pro vestro salario
vel expensis volumus obligari receptione
et officium adventum vestrum expressius
protestantes. Debetis etiam esse miles vel
saltem militari cingulo decoratum ante
adventum vestrum et habere et tenere
unum iudicem iurisperitum. Duos milites
socios. Duos notarios expertos. Quatuor
domicellos. duodecim equos. Quinqua-
ginta famulos bene munitos et armis
aptos inter quos admittimus esse debeant
quindecim balistarii armis et balistis bonis
communiti. Equi vero sint extimationis
infrascripte videlicet. Sex valoris triginta florenorum
ad minus pro quolibet. Reliqui vero viginti
florenorum pro quolibet. Quorum nullus ultra
summam centum librarum et minus viginti
debeat extimari. non tamen stabunt ad
emendam comunis nostri nisi postquam bullati
et extimati fuerint in civitate nostra
per officiales camere conservatorum comunis nostri.
Cum quibus officialibus famulis et equis
venire debetis infra duos ad minus
a die presentationis electionis computandos.
vel antea quinque. Debetis etiam vobiscum
ducere et continue retinere pro vestri et exer-
citio nostri officii dicti octo ungaros eque-
stres bonos probos et armigeros armis ne-
cessariis comunitos sub ductu suo durante
dicto semestri pro quibus et eorum stipendio
habebitis sex florenos de auro pro quolibet ipsorum
et quolibet mense suo officio durante sine
aliqua solutione seu retentione alicuius
gabelle a conservatoribus monete nostri comunis
ultra salarium infra taxatum. Quibus
autem ungaris tenemini et debetis facere

101v

monstram seu resignam totiens quotiens fu
eritis requisiti, sicut et prout et sicut fit
et fieri potest de aliis stipendiariis nostri com(munis).
Et etiam ipsos mictere et operari ad manda
tum et requisitionem dominorum priorum civitatis
nostre ubi, quando et quomodo per eos extiterit
ordinatum, omni contradictione cessante sicut
de eorum processerit voluntate. — Pro quibus
ungariis et eorum stipendio ad rationem
predictam conservatores monete nostri communis
teneantur et debeant post mandatum
nobis delatum dare et solvere pagham
integram pro primo bimestri de pecunia
nostri communis. — Habeatis etiam debeatis
extra civitatem burgos et subburgos
predictis plenissimum arbitrium et potestatem
et iurisdictionem omnimodam et plenissimam
et liberam facultatem super perquisitione
rebellium quorumcumque exbannitorum
et condemnatorum quorumcumque communis predicti presentium
et futurorum. Et contra homines facinorosos
male conditionis vite et fame cognoscendi
onem et punitionem de facto exercendam et fieri
faciendum ad vestrum potentissimum arbitrium ac
velle sine aliquo processu. Et simili
modo punire debeatis quoscumque ma
lefitia vel maleficia que committerentur in
fortiam in comitatu predicto ac etiam arma defe
rentes contra formam statuti seu ordinamenti
quorumcumque editorum de hiis omnibus et singulis et ipsis
et quolibet eorum disponentium. Necnon ludentes
ad aliquod ludum vetitum per formam statutorum
nostrorum. Necnon receptantes exbannitos et
condemnatos quoscumque. — Et quia pravitas
hominum et iniquitas maxime continentium
est aucta in patientiam bonorum et pacifice
vivere cupientibus. Volumus quod non
possitis in aliquo casu imponere minorem
penam quam que imponitur per formam
statutorum communis nostri. Sed eam possitis pro libito
voluntatis augere inspecta qualitate delictorum
et personarum, et maxime contra homines leves
et becharinos vel alios condemnatos tene
atur de facto punire quoscumque contrafactores
portantes divisas contra formam reformationis
dicti communis sub pena quingentarum librarum denariorum. — Et
exbannitos et condemnatos communis nostri qua
cumque de causa in persona capiendi et pu
niendi et de eis iustitiam et exequutio
nem contra eos faciendi et fieri faciendi
secundum exigentiam condemnationis talium realis
et personalis oportuna. — Et condemnatos

quoscumque et condemnandos in pecunia capiendi
et capi faciendi et captos infra unam diem
naturalem duci et consignari custodibus car
cerum communis nostri. Et exequutiones rea
les et personales contra eos, res, bona et
modis omnibus faciendi de facto sicut
noverit oportunum. — Contra portantes
et deferri facientes granum vel aliud
genus bladi seu farinam vel aliqua
grassia contra devetum extra comitatum predictum
quovis modo diligentissime perquirendi
et repertos culpabiles puniendi de facto
facti et persone qualitate pensata personaliter
aut realiter ad beneplacitum vestrum. Ita tamen
quod non possit descendere vel minuere
condemnationem aut punitionem contra tales
a centum libris infra. Sed ab inde supra usque
ad penam personalem inclusive punire
possit et debeat de facto sicut noverit
oportunum. — Circha custodiam quoque
assiduam comitatus predicti ac etiam reparatio
nem castrorum cassarorum locorum et fortili
tiorum et munitionem et fortificationem
validam et oportunam predicti diligentiam
intendendi eo modo et forma sicut pro
salubri et efficaci custodia et fortifica
tione eorum aut alicuius eorum noveritis
convenire. — Et cogi et compelli de facto
faciendi quoslibet ad reparationem
munitionem et fortificationem huiusmodi
faciendas ad vestrum beneplacitum. Et
negligentes multandi et puniendi
de facto sicut cognoveritis oportunum.
— Et penas et multas quaslibet solvi
faciendi in camera massariorum communis
nostri. — Teneamini tamen quod celerius
poteritis expedire condemnationes
et exequutiones per ipsum faciendas
ex causis supradictis. — Et teneamini facere
librum suarum condemnationum et exceptorum
assignandum suis sindicis tempore vestri
sindicatus. Et nomen et cognomen cuiusque
condemnandi per eum et locum unde fuit
et quantitatem condemnationis infra suum tempus
ad hoc condemnationis massariis communis predicti
in scriptis mictere teneatur. — Fortili
tia quoque et castra cepta in comitatu
nostro et non perfecta que munita
viderentur si infra competentem terminum
per vos assignandum non fuerint fortificata
utiliter oportune ad defensionem pariter

et offensam demoliri et dissarcari facienda
prout nouerit conuenire habito in collogo
prius et deliberatione super molitione cum
dominis prioribus artium Ciuitatis nostre qui
pro tempore fuerint. — Et adhoc ut solerti
cura assidue inuestiget quelibet circha
eius offitium. Et non possit procurare
nec debeat in aliqua terra castro for-
tilitio uilla uel loco comitatus predicti ultra
eundecim dies nisi precedente licentia
dominorum priorum artium Ciuitatis nostre.
Sub pena D. librarum denariorum pro qualibet uice
de suo salario retinendo de facto cum
tempore sindicatus quam licentiam in omni oppor-
tunitate circha honorem comunis et offitii
uestri habebitis. In ciuitate aut nostra
burgis aut suburgis sub dicta pena
stare aut procurare non potestis nisi
ad plus per tres dies nisi quolibet sine
expressa licentia dominorum priorum artium Ciuitatis
nostre uel septem ad minus in concordia.
Extra comitatum uero nostrum stare non
potestis seu districtum sine licentia predicta.
Debetis etiam in terra uestra facere
solempniter reformari in consilio auctori-
tate et reformationem informa pu-
blica apportare in principio uestri regiminis.
Et si contigerit uos aut aliquem ex
uestris offitialibus seu familia occasione
uestri offitii in aliquo condempnari et
represalias non impetrabitis nec
reclamabitis aut recurretis ad aliquam
curiam comitatem uel dominum et quod in ter-
ra uestra nullatenus concedantur
nec arrestationes aut sequestrationes
contra comune nostrum uel singulares personas
modo aliquo seu iure. — Debetis autem
esse distans a Ciuitate nostra de loco
distante a Ciuitate nostra per quadraginta
miliaria. Et quod in ciuitate nostra non
fueritis in aliquo offitio ab octo annis
citra. Milites et notarii per triginta ad
minus et a familia a viginti annis
supra. Ita tamen quod nullus esse possit de
comitatu uel districtu predicto aut de terris
recomendatis dicto comuni nostro. — Debetis
enim uenire stare et redire cum offitia-
libus equis et familiaribus bonis et rebus
uestris uestro tamen risichio periculo et
fortuna tam ab homine quam a deo et

uestris stipendiis et expensis. — Et uobis autem
et offitialibus familia et equis monstram
et assignam facietis ad minus quatuor uici-
bus in mense totiens quotiens fueritis
requisiti. — Et primam assignam et remis-
sionem omnium famulorum facietis in can-
cellaria comunis nostri sicut facere debent alii
offitiales comunis nostri iuxta exigentiam
comunis nostri consueta. — Et si quando ad
dictum officium ueneritis quod absit
uos infirmari uel mori contigerit uel
ante de salario infrascripto uel expensis
uel alio nulla solutio uobis fieret si
personaliter non ueniretis ad offitium
supradictum. Et si ueneritis et dictum offi-
cium desieritis exercere uel quod
auertat deus uos mori contigerit
uel ante de salario infrascripto uel expensis
uel alio nulla solutio uobis fieret
si personaliter non ueneritis ad offitium
supradictum. — Et si ueneritis et dictum
offitium desieritis exercere uel quod
auertat deus uos mori contigerit
infra dictum tempus complendi offitii
solutio salarii non fieret nisi pro rata temporis
quo tempore contigerit dictum offitium exer-
cere. — Apportabitis etiam secum et
offitialibus massariorum comunis nostri infra
octo dies principio uestri offitii assi-
gnabitis balistas secundum extimationem
nostrorum offitialium massariorum ualoris
decem florenorum auri et unio pauesia.
Finito uero dicto uestro offitio debetis
in Ciuitate nostra ad sindicatum per
integros quinque annos dies coram
sindicatoribus deputandis pro uobis
offitialibus et familia cuilibet respondere.
Ita tamen quod debetis facto barattaria
negligentia et de eo quod recepistis
uel petreritis per uos uel alium quomodocumque
aut qualitercumque etiam si esset obsu-
lentum uel poculentum dumtaxat
debetis et non super aliis quomodolibet
sindicari. Pro uestro quoque et offi-
tialium famulorum et equorum salario
pro toto dicto tempore semestrali suscepturi
pretis a comuni nostro a camera conseruatorum
comunis nostri habebitis mille sexcentos

flor. de auro integre sine aliqua solutione
vel retentione alicuius gabelle ultra stipendium
prouisionis antedictum superius taxatum pro
rata soluendo sicut pro rata contigerit hoc
modo videlicet. Quod tertia pars dicti salarii dabitur
vobis primo mense vestri officii. Reliqua
vero tertia pars non dabitur vobis donec
fueritis sindicatus et per sententiam absolutus.
Et pro dicto salario exercebitis vos et vestri
officiales et familia. et omnia et singula
facietis pro comitatu et districtu perusii
que vobis erunt imposita et iniuncta. Et
quolibet prouideretur decetera facietis
omnes et singulas exactiones contra quoscumque
debitores communis nostri in camera conseruatorum
vel massariorum seu abundantie communis nostri
sicut impositum vobis erit. Salvo quod ad
petitionem emptorum gabellarum seu communantiarum
communis nostri vel alicuius priuate persone
nulla executione facere teneamini vel
possitis. Sub pena centum librarum denariorum pro
vice qualibet qua contrafeceritis de vestro
salario auferenda vestro tempore sindicatus.
Et pro dictis et aliis quibuscumque pro certis
cera lumine et aliis rebus nichil a communi
vestro vniuersitate aliqua vel singulari
persona vos aut officiales vestri vel familiares
vestri non petatis vel recipiatis per vos
vel alium tacite vel expresse directe vel
indirecte vel quouis colore quesito. ultra
vel preter salarium antedictum. Salua
tamen certa parte bannorum quam pro captione
nobis legitime exbannitorum et pro aliis
casibus infrascriptis suscipere a massariis communis
perusii debeatis iuxta exigentia infrascriptorum
casuum. In primis pro quolibet exbannito vel
communis personaliter condemnato quem vos vel
familiares vestri caperent et de eo iusti
tiam fieri faceretis libras vigintiquinque denariorum
perusinorum. Et pro quolibet condemnato in ab
scissione membri fustigatione vel bulla cap
to per vos vel familiam vestram et de quo
executio facta sit iuxta exigentiam sententie
late contra ipsum libras decem denariorum perusinorum.
Et pro quolibet exbannito et condemnato in
pecunia et in carceribus posito et consignato
de eo et toto eo quod ostendere dicti banni
vel sentencie uenire fecerit in communi duos
solidos denariorum pro qualibet libra. Et si talis
exbannitus captus et ut supra presentatus
et assignatus carcerum custodibus communis

nostri condemnationem infra tempus vestri officii
quod in dictis carceribus stare debeat ad sua petitione
quousque de tali exactione usque fuit aut penitus
vestro integre satisfactum. Et pro quolibet delin
quente qui maleficium aliquod perpetratus
esset aut perpetrari fecisset vel imposterum
perpetraverint aut perpetrari faceret quem
per vos caperet. Et eo iustitia fecerit
personaliter secundum formam statuti communis nostri ipsum
puniendo habere debeatis libras vigin
tiquinque. Et si in fustigatione bulla
aut amputatione membri iuxta dictam
formam puniret decem libras denariorum. Et
si in pecunia ut supra puniretur duos
soldos pro qualibet libra. Habebitis etiam
a communi nostro et conseruatoribus montis mas
sariis aut officialibus abundantie seu
campionis certamina communis nostri suprascrip
tum soluere debentium aliquod in
communi pro exequutionibus quas facietis.
et debitis dictis camerariis aut aliorum ipsorum
conseruatorum abundantie vel massariorum
ad rationem vnius bolognini pro quolibet
floreno totius eius quod solui fecerit
in communi. Ita quod talem executionem iuram
sicut debitum principale possitis fac
tum effectu exequutione et exigere
a quocumque. Habebitis insuper ab
officialibus abundantie communis nostri cum
retention tum gabelle ad rationem duos
soldos denariorum pro qualibet libra quarta parte
totius eius quod venire fecerit in
communi occasione bonorum acceptis per vos
aut officiales et familiares vestros. Et
eo quod portaret et extraheret aut
portari vel extrahi faceret contra
perusii contra formam ordinum vel reformationum
communis nostri granum bladum farina pane
leguminum vinum oleum lardum grassa
animalia vel aliqua alia que in ipsis ordina
mentis expressius continetur. Debet insuper
electus infra tertiam diem acceptare vel
renumptiare a die presentationis litterarum
facte communi vnde esset electus et per licteras
vel dominum fidem facere. Debeatis etiam
et potestis dicto punire ad arbitrium
vestrum blasfematores dei beate vir
ginis et sanctorum celestis curie. Et etiam

iurantes pudenda seu obscena verba vel
inonesta ad arbitrium vestrum. Dummodo
pro vice qualibet non possit excedere decem
acribus libras infra. nec ascendere summa
viginti libr. Et habeat quartam partem omnium
que propterea venire fecerint in com.

De officio capitanei custodie palatii dominorum priorum sit annuale et electionis forma.

Cum iam ultra cetera officia officialium
forensium civitatis Pistorii opus
sit pro utilitate rei publice Pistorii et
comodo civium et districtualium quoniam
cum capitaneus custodie palatii dominorum
priorum propter hoc habeat notitiam civium.
Et difficile sit pro semestri tempore id posse
salubriter ducere ad effectum. Ob id
presenti capitulo duximus statuendum. Quod
de cetero officium capitanei custodie
palatii dominorum priorum sit et esse debeat annua
le et pro uno anno eius electio cele
brari possit et debeat. In cuius quidem
capitanei electione servetur et servari
debeat modus et ordo prout et sicut
in presenti volumine et statuto posito
sub rubrica de modo et ordine eligendi
dominum potestatem et dominum capitaneum et
seriosissime continetur. Qui quidem
capitaneus habeat et habere debeat officium
et potestatem in casibus declaratis, com
prehensis seu qui comprehendi possent
in infrascripta forma electionis eiusdem
secundum quam et eius exigentia et tenorem
possint omnia et singula exequi et implere
et observare prout et quemadmodum
in ipsa quolibet continetur. Aliquo non
obstante. Cuius quidem forme tenor
talis est videlicet.

Circumspecto viro .. Cui presentes
licet fuerint presentate .. priores ar
tium Consilium et Commune civitatis
Pistorii. Salutem et prosperos advotis successus.
Tractantes in nostris opportunis consiliis
de electione capitanei custodie palatii
nostre residentie. Sperantes gerere et dubia
de sinceritate constantie vestre. Cum elec
tionis huiusmodi commissio fuit facta Christi
nomine invocato electionem fecerunt viri
diligentie per infrascriptam nostram electionalem

sindicum et notarium duximus providendam.
pro tempore unius anni incepturi in kalendis ..
et ut sequitur finiendi. cum pactis modis
salario familia equo et conditionibus inferius
denotatis. iuxta quorum exigentia tenemini
et debetis electionem ipsam acceptare.
et omnia et singula facere et adimplere
prout in ipsa continetur. — Tenemini
siquidem et debetis venire ad civitatem
nostram die precedenti ante kalendas
mensis .. cum infrascriptis notario familiaribus
et equo. et coram dominis prioribus artium
nostre civitatis prestare debitum iuramentum.
Tenemini etiam et debetis continue vobiscum
tenere et habere in officio memorato pro
exercitio et executione agendorum circa
vestrum officium occurrentium et pro
custodia dicti palatii. Quindecim famulos
probos armigeros et fideles. actitos
aptos. et eodem panno indutos. pena
centum libr. pro quolibet incidenda semper
induto uno et eodem panno cum aliis
Qui vacasse debeat a dicto famulatus offi
tio per duos annos. excepto famulo ca
cellarii. qui in vacatione aliqua non inclu
datur. de quibus unus sit et esse debeat
expertus notarius. — Et unus obsequi
et servire et famulari debeat in omnibus
presenti cancellario communis nostri et esse debeat
ad eius servitia deputatus. prout idem
cancellarius elegerit et deputaverit. — Et
etiam habere debetis et tenere continue in dicto
vestro officio et propter suppletum unum
bonum nobilem equum armigerum
valoris et extimationis ad minus
viginti quinque florenorum auri. — Cum quibus
famulis et equo dicta die debetis vos
ipsum coram dominis prioribus artium civitatis
Pistorii qui pro tempore fuerint presentare et prestare
in forma debitum sacramentum. — Debetis
etiam ad minus distare a finibus comitatus
Pistorii per triginta miliaria. — Debetis etiam
a dicto et a quolibet alio officio civitatis nostre
vacasse per integros quinque annos. — Et
debetis etiam circha exercitium ipsius custo
die sollicite die noctuque prout expe
dit continue et assidue intendere et
vacare. Et omnia et singula fideliter facere
que secundum ordinamenta et statuta communis

nostri hactenus facta et facienda ad ipaz
custodiam et durum vestrum officium quod
pertinebunt per totum tempus unius anni
precii vestris dumtaxat suprib(us) et expens(is)
pro salario infrascripto. Infra quod tempus
vobis a Civitate pisana nullo modo
liceat absentare sine expressa licentia
dominorum priorum artium Civitatis pisane
qui pro tempore fuerint. Debetis etiam de vobis
notario familiis et equo monstram
et assignam facere coram dominis prioribus
et aliis officialibus deputatis vel deputandis
ad hec quolibet mense totiens quotiens
fueritis requisiti. Debetis et familiam
vestram mittere et tenere indutam eodem
panno et quilibet extra palatium vestrum
semper ferre debeat rotellam ad ar
ma communis nostri ut ab aliis familiis discer
natur. Sub pena in statutis nostri
communis contenta. De quibus non vendentibus
omni iure debeat puctatione fieri et
retinere debite puctatione excepto fa
mulo cancellarii supradicti. Debetis etiam
tradere et assignare officialibus super massa
riis communis nostri infra decem dies a die
principii vestri officii quatuor balistas
valoris decem florenorum de auro inter omnes.
= Debetis etiam finito dicto officio vestro tempore
et teneamini stare ad sindicatum in civita
te nostra per vobis notario et familiis supradictis
per quatuor dies continuos. De gestis vestris
notarii et familiorum de factis personis sive
statutorum et ordinamentorum communis pisani factorum
et faciendorum realium et personalium subiacere
et satisfacere debebitis per nobis notario
et familia contra cuilibet debent recipere
ab aliquo predictorum. Et super et de omnibus
reddere plenariam rationem. Et in hospi
tio stare per dictos quatuor dies vestris
supradictis expensis cum dictis famulis notario
et equo. Et non debetis nec potestis
aliquo modo vel ea vigore alicuius debiti
nec ad petitionem alicuius capere vel
capi facere aliquam personam cuiuscumque
condictionis existat. Nec ipsam detinere
seu detineri facere nisi tantummodo pro
consiliis congregandis seu pro aliis negotiis
tuis publicis communis dumtaxat fiat ad man
datum dominorum priorum artium Civitatis
pisane. Et si contra predicta feceritis vel

aliquod ipsorum corpore in pena mandatis
vice qualibet ducentarum librarum denariorum vobis
de facto auferendarum tempore sindicatus vestri.
ad petitionem cuiuscumque petentis. Salvo quod
per licteris concessis seu concedendis per consules
mercatorum auditores cambii et quecumque
camerarium artium Civitatis pisane pos
sitis capere et capi facere vigore talium
licentiarum et cuiuscumque earum. Et etiam ad instan
tiam officialium potestatum Civitatis pisane
vel alicuius eorum et captos detinere quoscumque.
Dumtaxat talis captura fiat et fieri debe
at in platea communis pisani et non alibi
quoquo modo. Et si alibi talis captura
fieret extra dictam plateam contra predicta vice
qualibet incidat in dictam penam quinque librarum
ut supra promictitur auferendarum. Et nichi
lominus talis captura sit ipso iure
nulla et teneamini et debeatis corpore
talem captum seu captos illico relap
sare omni contradictione cessante. Salvo
tamen et reservato quod per huiusmodi licteris
capture et exequutiones fieri possit
et debeat per contentis in talibus licteris
vel aliqua earum contra quoscumque illis dictis
temporibus et locis prout et sicut fieri et excipi
possunt lictere que conceduntur per civilibus
causis seu debitis per curia domini potestatis
et capitanei populi pisani vel alterius
eorum. et non alias vel alio quoquo modo.
= Et nichilominus quod secus vel aliter
factum fuerit non valeat ipso iure.
et mandatis in dictam penam. et captum
relapsare corpore teneamini et debeatis
omni contradictione remota. que pena vobis
auferatur ut supra est expressum.
Teneamini insuper et debetis in Civitate
vel terra nostra facere solempniter
reformari in consilio auctoritatem habente
et reformationem publicam infra tres dies
in principio vestri officii apportare et
consignare cancellario communis pisani continetur
in effectu. Et si in Civitate nostra con
tigerit vos notarium vestrum seu vestros
famulos seu aliquem ipsorum quomodolibet
condemnari quod huiusmodi officii causa vel
condemnationis per commune vestrum ullo modo
vobis vel alicui alii contra commune pisanum
seu singulares cuiuscumque personas repre
salie concedentur nec ad commune pisanum
vel aliquam personam seu collegium

poteritis modo aliquo reclamare. Debetis
etiam et tenemini cum dicta vestra familia
et notario die noctuque in palatio dominorum priorum
ubi est infra vestra habitatio residere et
continue habitare. Pro vestro quoque
notarii famulorum et equi salario a comuni
perusii pro toto dicto tempore unius anni per vos
in dictis proximis kalendis .. proxime futuris
inchoandi recipere et habere debetis a came
ra conservatorum monete nostri comunis .. florenos
floren. auri ...... Vobis solvendos de
mense in mensem ut pro rata capiet et
summabit. Cum retentione tamen et solutione
gabelle duorum soldorum denariorum pro qualibet
libra totius salarii seu quantitatis predicte.
Dummodo pagha ultimorum duorum mensium
solutio dicti salarii et stipendii possit et
debeat retineri per dictos conservatores
donec a dicto vestro officio per sindicatores
nostri comunis ad hoc legitime deputandos
et per sententiam fueritis absolutus. Venire
denique stare et recedere debetis cum dictis
vestris famulis notario et equo ad civi
tatem nostram ad dictum officium ut
predicitur exercendum omnibus vestris sump
tibus et expensis casu risicho periculo et
fortuna tam ab homine quam a deo. Et
ultra predicto nichil aliud poteritis percipere
vel habere nisi salarium supradictum et ha
bitationem ut supra est expressum.
Quam propter prudentia vestra attente re
quirimus et ortamur quatenus hanc nostram elec
tionem velitis et placeat acceptare. Et
de ipsa acceptatione de novo et per ipsum
nostrum notarium cum electionariis ac sindicis
venientem fieri facere publicum instrumentum.
Et denique deputationem et nova et accep
tationem predicte electionis contra facientis
per infrascriptum nostrum notarium publicum dominum
... Et subscripta copia presentium
litterarum eas per infrascriptum notarium
sindicum ad nostram presentiam remictatis.
Datum perusii die .. etc.

Nova electionarii notarii et sindici sic ..

c
c
c

c. Cum retrolapsis temporibus comune perusii fuerit mul
tipharium multis quoque modis lesum
pariter et deceptum in et super litibus questionibus
omnibus causis controversiis seu petitionibus contra
ipsum factis seu motis vel productis in
curiis domini capitanei populi perusini
coram suo comuni vel in curia domini potestatis
seu maiorum sindicorum seu alterius cuiuscumque vel
alibi in civitate perusii ex eo quia non
habuit legitimos et idoneos defensores.
Et etiam propter negligentiam presidentium
administrationi rei publice perusine. Cir
ca quod sit necessarium et saluberrimum pro
administratione iustitie et bono et utili
tate rei publice ac etiam et civium con
cordia et unione, et ut in futurum
quoque sub debita ordinatione procedatur.
Et ut comune ipsum non patiatur offensionem
vel per instantiam aut negligentiam aliquibus
iuribus opprimatur. Statuimus et ordi
namus quod de cetero sindici comunis perusii
ad predicta et infrascripta sint et esse intel
ligantur collecterales domini potestatis et
domini capitanei populi perusini cum ple
nissima commissionis et oportuni mandati
potestate suffulti ad defendendum iura
quelibet dicti comunis. Et cui potestati
substituerit unum vel plures sindicos
et defensores comunis vel alterius eorum
loco totiens quotiens et cum maiori
et potestate prout et sicut noverint
quolibet convenire. Decernentes quod
quotienscumque contigerit in curia domini
capitanei populi perusini modo aliquo
seu forma petitionem aliquam produci
contra comune perusii per aliquem vel aliquos
vel litem aliquam cum questionem
vel controversiam moveri vel actum aliquem
quocumque ratione vel causa quovis iure
vel modo quocumque vel qualitercumque
vel fieri ordinarie vel extraordinarie
contra comune ipsum vel eius bona iura
vel res. Quod tunc et eo casu sindicus
dicti comunis sit et esse intelligatur ad defen
sionem predicti comunis suscipienda et prosequenda
per se vel substitutum ab eo et fine
debito terminanda collecteralis domini
potestatis. Et versa vice in curia
domini potestatis sit et esse debeat collec
teralis domini capitanei populi dicti comunis
sindicus ad defensionem huiusmodi

Qd collecteralis dni potestatis et capitanei sint sindici cois perusii quo ad litteras etc.

.A.

assumendam et prosequendam et ut supra pre-
mictitur fine debito terminandam per eum substi-
tutum ab eo. Si vero extra dictas curias po-
testatis vel capitanei alicubi coram aliquo
alio officiali vel magistratu civitatis
predicte ut supra premictitur contra dictum
commune produceretur aliqua petitio vel
lix causa questio vel controversia vel actus
aliquis fieret quoquo modo. Quod tunc et eo
casu collecterales omnes dictorum dominorum potestatis
et capitanei sint et esse debeant sindici
et defensores vel alter eorum qui tunc
esse contigerit in civitate si contingeret
officio tunc non esse vel abesse potestatis
officium vel capitanei antedicti. Decer-
nentes et statuentes quod supradicti sindici
in casibus ut supra est expressum possint
teneantur et debeant defensiones huiusmodi
suscipere et prosequi et modis omnibus fine
debito terminare cum omni solertia et dili-
gentia quanta poterit. Et negligentiam qualibet
amputare. Ita quod commune ipsum per negligentias
vel ignorantiam in suis iuribus vel alias
nullatenus ledi queat. Et si fraudem
dolum aliquem vel negligentiam aliquam
ipsi vel alter eorum commiserint quoquo modo
quod ipso facto et iure qualibet quilibet fraudem
committens vel dolum seu negligentiam
incidat in penam quingentarum libra-
rum. Et nichilominus teneatur restituere
omne dampnum quod ipsum commune susciperet
propterea quoquo modo. Et debeat super
hoc specialiter sindicari. Et ad hoc ut per
ignorantiam eorum que fierent non valeat
committi negligentia vel fraus aliqua aut
error. Statuentes quod nullus actus or-
dinarius vel extraordinarius possit vel
debeat quoquo modo fieri ad cuiusvis instantiam
contra dictum commune in aliqua ex curiis supradictis
vel coram aliquo alio magistratu seu of-
ficiale dicte civitatis nisi primitus presentialiter
in et super actu quolibet citati fuerint
dicti collecterales et sindici in casibus
quibus supradictus defensiones debent suscipere
prosequi et finire. Et si secus vel
aliter fieret quod actum fuerit non valeat
ullo iure et ius aliquod propterea
alicui non intelligatur in aliquo acquiri
posse vel debere modo aliquo seu

forma. Et nichilominus quilibet contra vel
secus faciens iure qualibet incidat in dictam
penam ipso facto. De salario suo si officialis
negligens fuerit auferenda et retinenda
cum tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque
petentis. Et quod quilibet officialis communis predicti
si contra dictam formam vel aliter seu secus fa-
ceret quoquo modo quo ad predicta sit et
intelligatur adempta omnis cognitio et
iurisdictio et facultas. Et exnunc adimi-
mus et revocamus et adempta et revo-
cata haberi voluerunt et declaraverunt
decreverunt. Et quod loco predictorum haberi
debeat et censeri et loco predictorum fungi.
Statuentes quod in casu quo aliquis ex
dictis collecteralibus aliquem in sindicum
seu defensorem substitueret quoquo
modo iure causa seu forma quod nichilominus
sub dicta pena possit teneatur et debeat
tali substituto dictare et ordinare scrip-
turas et actus quoslibet et allegationes
facere et consulere totiens quotiens
expedit et fuerit quolibet oportunum.
Aliquo non obstante.

Ut compromissa iudicialia observentur

Duximus statuendum quod in quolibet
compromisso quod fieri in futurum contingerit iudi-
cio quolibet seu forma aliquorum statuto-
rum communis predicti in quo non esset pena ap-
posita quod ipso iure pena quingentarum
librarum sit et esse intelligatur apposita
et compromissum fieri et factum esse censeatur
et sub dicta pena. Et sic debeat observari
quam penam quilibet contraveniens seu
non observans solvere teneatur et debeat
eo ipso et ad solutionem cogi possit et
debeat per quemlibet officialem dicti communis quolibet
requisitum eo ipso. Videlicet pro dimidia parte
contra non venienti seu observanti. Et
pro quarta parte officiali executionem
facienti. Et pro alia quarta parte communi predicto.
Et si officialis requisitus fuerit negli-
gens quolibet vel remissus ipso facto
et iure qualibet incidat in dictam penam
quingentarum librarum de suo salario retinen-
darum ad cuiusvis cuiuscumque petentis instantiam

Ut compromissa iudicialia fiant et fieri debeant penalia

eius tempore sindicatus. aliquo non obstante.

Quod super compromissis iudicialibus examinatores testium fiant et fieri debeant per iudicem domini capitanei presentis et futuri [?] non per alium vel aliter quoquo modo.

6 Quoniam testificationes que fiunt in posterum super iudicialibus compromissis seu occasione vel causa dependentium quolibet ab eisdem vel aliquo ipsorum auctoritate non deviant. Statuimus quod de cetero capitaneus populi presens et pro tempore venturus et alii qui imposterum venient ad regimen dicte civitatis de tempore in tempore teneantur et debeant secum ducere et tenere continue unum iudicem in iure peritissimum qui sit et esse debeat specialiter electus et deputatus examinator super examinationibus testium qui quolibet super aliquo compromisso iudiciali vel tractatus in eo aut dependentibus seu emergentibus modo aliquo iure seu forma per aliquem vel aliquos inducerentur seu examinari quolibet peterentur. Et ad hoc ut testimonia talia attramiter [?] non deviet rationis determinamus quod nullus testis super iudicialibus compromissis seu iudiciis factis seu quolibet faciendis imposterum possit vel debeat directe vel indirecte vel quovis colore quesito per quoscumque aut qualecumque examinari per arbitros arbitratores seu amicabiles compositores vel eorum aut consultores vel aliam quamcumque personam nisi dumtaxat per dictum iudicem domini capitanei et populi dicti capitanei ad hoc actum specialiter deputandum. Et si secus vel aliter fieret quod actum fuit quod sequeretur ex eo vel ob id non teneat ipso iure. Decernentes quod prefatus iudex possit teneatur et debeat sub pena .C. librarum denariorum qualibet de salario eidem tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque quotiens fuerit negligens seu contrafaciens omnibus diebus et horis etiam solemnibus seu paschalibus assidua diligentia intendere et vacare circa examinatione talium testium qui per aliquem seu aliquos quolibet producerentur inducerentur. Et quod sub dicta pena non possit vel debeat quomodo modo iure vel causa examinatione talium testium seu aliorum eorum in aliquem vel aliquos committere transferre vel aliter delegare. Et si secus vel aliter fieret quod secutum fuit et omne quod sequeretur ex eo vel ob id modo aliquo iure seu forma ipso iure sit irritum et inane et nullius roboris efficacie vel momenti. Et ut semper veritas defendatur et testes a b ipsa deviantes sicut convenit puniantur Statuimus quod si quis ex huiusmodi testibus examinandis per ipsum iudicem super aliqua malignitate seu humanarum mentium passione vel aliter se a veritatis testimonio subtraxerit vel aliter ab ea oberraverit. Quod prefatus iudex possit teneatur et debeat sub dicta pena et ut supra promittitur auferenda omni iuris et statutorum solemnitate postposita de facto huiusmodi testem seu testes de falso punire et condemnare in pena imposita per formam statutorum communis perusii competenter videbit convenire. Ita tamen quod minorem penam non possit imponere quod que de falso imponitur per statuta dicti communis formam exigentia et tenore ut terrore omnes tamen veritatem non ledere quoquo modo. Aliquo non obstante.

Quod super causis appellationis vel nullitate sententie petitio non possit modo aliquo compromitti.

10 Ut litigantium malignitas pro facto colore petendi compromissum sententias non divertat. Duximus statuendum quod de cetero nulli sit licitum vel permissum quovis iure modo seu forma super aliqua causa alicuius appellationis que fieret ab aliqua diffinitiva sententia seu ab aliqua nullitate sententiarum que quolibet verteretur seu fieret in aliqua curia civitatis perusii petere seu peti facere per se aliquem quolibet compromissum. Et si peteretur talis petitio non teneat ipso iure. Et nullus officialis communis perusii possit vel debeat quoquo modo iure causa seu forma talem petentem audire directe vel indirecte vel quovis colore quesito nisi de partium processerit voluntate. Et si quis in aliquo contrafeceret ipso facto et inter qualibet mandat in pena quingentarum librarum denariorum auferendarum tamen a petente quod ab audiente per quolibet officialem communis perusii requisitum ipso facto. Et de officialium salario retinenda eius tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque

Cuius quidem pene medietas sit illius contra quem compromissum peteretur. quarta pars officialis executionem quolibet facientis et alia quarta pars comunis pisarum. aliquo non obstante.

[Margin: Quod ab appellatoria a sententia confirmatoria prime appellari non possit. Et si detur confirmatoria partes cogi possint ad iuris peritum eligendum.] .11.

Litium protelatio amputetur. Statuimus Et quotiescumque in aliqua curia Civitatis pisarum ab aliqua diffinitiva sententia fuerit appellatum et iudex a quo pronumptiavit quolibet vel sententiam tulerit prime sententie confirmatoria vel quod bene sententiatum fuit et male appellatum. Ab a tali pronumptiatione seu sententia appellari non possit nec debeat aut de nullitate opponi vel reclamari aut recurri aut aliquid fieri quominus prima sententia exequi possit et debeat iuxta exigentiam comunis. Et si secus vel aliter fieret quod actum fuit non teneat ipso iure. Et nullus officialis comunis pisarum possit seu debeat aliquem appellantem de nullitate opponentem reclamantem recursum seu reductionem petentem a tali pronumptiatione seu sententia audire. Sed exprimitur quo ad predicta sit et cuilibet officiali dicti comunis tam presentibus [illegible] pronumptiandi sententiandi quam exequendi quam alio quocumque actu adempta cognitio quelibet et potestas. — Si autem pronumptiaretur vel ferretur sententia confirmatoria prime vel male sententiatum et bene appellatum. quod non sit licitum vel permissum a tali pronumptiatione seu sententia quolibet appellare recurrere reclamare aut de nullitate seu reductione opponere. Et si secus fieret ipso iure non teneat. Sed eo casu si pars contra quam talis pronumptiatio vel sententia ferretur non acquiesceret cogantur et cogi debeat partes ipso facto ad eligendum iuris peritum. quem si pars altera eligere renueret quod iudex qui talem pronumptiationem seu sententiam tulit sit permissum pro eligere. Qui iuris peritus sic eligendus possit et debeat de iure sententiam ferre inter tales partes. Et eius sententie omni appellatione nullitatis sententie oppositione recursu reclamatione et reductione postpositis possit et debeat stari per utramque partem omni exceptione remota. Cui quidem iurisperitus pro eius mercede habeat et habere debeat expensis partium litigantium salarium taxandum per iudicem a quo et ad quem appellatum esset. prout et sicut per eosdem fuerit declaratum:-

[Margin: Quod exceptio non solute gabelle contractuum non possit opponi post lapsum viginti annorum.] .12.

Cum sepe videamus contractus per oppositionem exceptionis non solute gabelle in iudicio reddantur invalidi et talis exceptio post longum tempus sepe sepius opponatur Et videtur contractus honesti et iura civium leduntur non modicum cum sit labilis memoria hominum aliquorum et sit difficile non valeat longo tempore commissa, ne propter tales exceptiones que post longum tempus opponerentur aliquorum iura valeant impediri presenti capitulo duximus statuendum. Quod nulli sit licitum vel permissum in iudicio vel extra per se vel alium quoquo modo iure causa seu forma allegare vel opponere post lapsum viginti annorum a die celebrati contractus exceptionem non solute gabelle ex tali contractu. Cuius exceptio peteretur vel eius vigore aliquid fieret quoquo modo iure vel causa quolibet interveniret. Et si opponeretur vel allegaretur talis oppositio vel allegatio non teneat ipso iure. Et nullus iudex vel officialis comunis pisarum possit aut debeat talem opponentem seu allegantem talem exceptionem quolibet audire. Salvo quod predicta non vendicent sibi locum in ordinationibus in quibus seu contra quas liceat cuilibet talem exceptionem opponere secundum formam statuti et ordinamentorum gabelle contractuum libere et impune. Aliquo non obstante:-

[Margin: Quod quicumque aliquid possederit per xx annos vigore alicuius sententie non possit inquietari …] .13.

Cum iam videtur sufficiens ut qui per viginti annorum curricula vigore alicuius sententie aliquam rem possederat, ex eo quod decursu [illegible] non

posset non possit vel debeat quoquo iure modo
causa seu forma directe vel indirecte prop
terea vel ob id quolibet molestari turbari
vel aliter inquietari super aut de tali re
vel super possessa. Et si secus vel aliter
fieret quod factum fuit non valeat ipso
iure. — Et nullus officialis communis perusii
possit aut debeat talem molestantem
audire sub pena quingentarum librarum denariorum.
Et nichilominus quod factum fuit non
teneat ipso iure. Et in dicta pena dictus
officialis contrafaciens debeat puniri et
condempnari eius tempore sindicatus per suos
sindicatores ad instantiam cuiuslibet petentis.
Aliquo non obstante:

de electione domicellorum dominorum priorum. 13

De officio dominorum per domicellos exercendo
debitum obsequium prestando et
officium exercere possit. Duximus statuendum
quod domini priores et camerarii qui fuerint
de mensibus maii et iunii cuiuslibet anni et de
anno in annum possint et eis liceat
refirmare domicellos servientes in pa
latio ipsorum in totum vel in partem vel alios
de novo eligere in totum seu in partem
prout et sicut ipsis dominis prioribus et camerariis
videbitur convenire. Et quod eorum vel alicuius
eorum refirma seu electio non fiat vel
fieri possit generaliter vel particulariter obtempto
tamen partito ad bussolas et fabas albas et
nigras videlicet per duos partes dictorum per septem
fabas ad minus in concordia ex duabus
partes dominorum priorum in consilio existentium.
Decernentes quod nulla refirma seu electio
fieri possit vel debeat nisi dumtaxat
pro uno anno et cum salario et muneribus
consuetis. Et etiam quod nullus possit re
firmari vel eligi qui non sit civis perusinus.
Et quod non possit esse maior numerus
septem inter quos unus debeat esse
canavarius. Et si secus vel aliter fieret non
teneat ipso iure. Aliquo quod loqueretur
in contrarium non obstante.

de domicellis non recedentibus de palatio dominorum priorum sine licentia dominorum priorum. 14

Statuimus ad hoc ut domicelli fideliter
debentes in palatio dominorum priorum
continue exerceant servitium prout dominorum
priorum expressit voluntati. Quod nulli domi

cello sit licitum vel permissum sine licentia dominorum
priorum recedere de palatio dictorum dominorum
priorum sub pena decem librarum solidorum denariorum
pro quolibet et vice qualibet qua recesserit
in quibus decem solidis possit et puniri debeat
per dominos priores. Et quod canavarii communis perusii
sub pena centum librarum possint teneantur
et debeant tales apuntaturas retinere
et ad eorum introitus mictere prout et sicut
per cedulam prioris priorum sigillata sigillo
parvo ad armam communis perusii. Aliquo non
obstante:

et nullus ex camerariis artium capi possit pro privato debito post pulsationem campane pro consilio camerariorum congregando. 16

Cum iam rationi est consonum ut publica
utilitas semper veniat anteponenda
ut securius et celerius camerarii congregentur
omni vice qua pulsatum fuerit ad consilium per
eisdem. Hoc capitulo duximus statuendum
quod quotienscumque contigerit pro congregando
consilio camerariorum artium civitatis
perusii in palatio dominorum priorum artium dicte
civitatis seu in palatio domini capitanei populi
perusini pulsari ad consilium ipsorum camerariorum
de mandato dictorum dominorum priorum seu capitanei
premisso bannimento consilio ut moris est.
Quod post sonum campane primum pro tali
consilio congregando nullus camerarius
artium dicte civitatis possit vel debeat
quoquo iure modo vel causa arestari capi
vel detineri personaliter pro aliquo debito
privato seu occasione vel causa talis debiti aut
dependentium ab eodem per totam illam
diem in qua pulsatum fuit pro tali con
silio congregando videlicet post sonum campane
quo pro huiusmodi consilio pulsaretur. Et
quod nulli officiali dicti communis vel alteri cuicumque
persone sit licitum vel permissum ad
alicuius seu aliquorum instantiam seu ex
officio post sonum primum dicte campane
pro tali consilio congregando personaliter arre
stare capere seu detinere aut capere
vel detineri facere aliquem ex dictis
camerariis pro aliquo privato debito vel facto
seu cuius occasione vel causa aut dependentium
quolibet ab eisdem vel aliquo eorum quocumque
vel qualitercumque directe vel indirecte
vel quovis colore quesito sub pena

et ad penam quingentarum librarum deputatis officio salarii retinendarum eius temporis sindicatus. Et nichil hominus talis arrestatio captio seu detemptio non teneat ipso iure. Non obstantibus quibuscumque processibus sententiis seu licentiis factis datis seu faciendis vel dandis per aliquem Camerarium quoquo iure modo causa seu forma vel aliis obstantibus quibuscumque

Quod comitatenses presentis vel habitantes in eius comitatu seu gabellis et certis aliis occasionibus non in certis casibus die sabati non possint personaliter capi.

14 Ad utilitatem et comodum civium et comitatensium attendentes. Durimus statuendum. Quod nullus comitatensis presentis vel habitator in comitatu possit vel debeat in die sabati capi vel detineri pro aliquibus comunantiis seu gabellis comunis presentis nec eorum occasione nec pro actatione viarum pontium seu fontium Civitatis vel comitatus presentis a curia pro aliquo facto vel negotio dicti comunis ad aliquorum seu alicuius instantiam vel aliter molestari realiter seu personaliter quoquo modo pro eorum vel alicuius eorum occasione vel causa vel dependentium seu connexorum quotienscumque aliquis eorum venerit seu venerit ad civitatem presentem quoquo modo. Et quod nullus officialis comunis presentis vel exactorum aliquorum emptorum gabellarum seu comunantiarum dicti comunis possit vel debeat tali die aliquem ex talibus comitatensibus seu habitantibus in comitatu capere detinere vel quolibet molestare, realiter seu personaliter pro eorum vel alicuius eorum occasione vel causa seu dependentium vel connexorum Directe vel indirecte vel quovis colore quesito sub pena quingentarum librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contra factum. Et etiam de officialibus salario retinendarum eius temporis sindicatus. Et nichil hominus quod factum fuerit contra actum factum non teneat ipso iure. ~~Et nichil hominus quod factum~~ Non obstantibus quibuscumque capitulis seu capitulis venditionum gabellarum seu comunantiarum comunis presentis factis vel faciendis seu ordinamentis vel statutis dicti comunis loquentibus in contrarium vel disponentibus quoquo modo. Predicta tamen non vendicent sibi locum in maleficiis crimina excessibus seu personis capturis procedentibus dicti comunis que non debeant sub ipsorum pro

solutione gabellarum macinatus et salarie vel alterius earum seu buchas non assignassent secundum formam ordinamentorum talium gabellarum quorumque tales subinsores non debeant pro solutionibus faciendis occasione talium gabellarum vel alterius ipsarum. Et buchas non assignaverit prout debent. Cum pro talibus gabellis macinatus vel salarie dumtaxat in dictis casibus vel alterius eorum capi possint. aliquo non obstante:-

Quod curiales romane curie pro civilibus habentur et tractentur quotiens romana curia in civitate presenti resideret.

18 Statuimus quod omnes et singuli curiales qui vero morarentur in Civitate presenti quotienscumque romana curia in Civitate presenti resideret habeantur et tractentur in civilibus et criminalibus causis pro veris et originariis civibus et tamquam veri et originarii cives presentis. Et offendentes eos vel aliquem eorum puniantur et puniri debeant per potestatem et capitaneum et alios officiales comunis presentis prout et quemadmodum puniuntur et puniri deberent illi qui offenderent veros et originarios cives presentes. Ne dubietas qui curiales habeantur imposterum oriri possit. declaraverunt quod illi intelligantur esse curiales qui habent aliquod officium in curia Romana. Et omnes prelati et clerici in sacris ordinibus constituti forenses Et ambaxiatores quicumque. et similiter omnes familiares dictorum curialium prelatorum clericorum ordinatorum vel alicuius ipsorum:-

De exemptione officialium clericorum.

19 Statuimus quod omnes et singuli officiales curiales clerici quotienscumque romana curia in Civitate presenti resideret sint et esse intelligantur immunes et exempti a solutione pedagii et cuiuslibet alterius gabelle seu comunantie comunis presentis prout et quemadmodum placuerit domino summo pontifici qui tempore in Civitate presenti resideret. Ita quod prout et sicut per dominum dominum Summum pontificem extiterit declaratum super tali exemptione seu immunitate eo residente presenti. ita possit et debeat irrefragabiliter

observari. Aliquo non obstante.

De pena hospitatorum carnes ementium
20

Ut habundantia carnium habeatur in populo pisano et captione carnium ut fieri consuevit. Cum ob defectum populi alimonia sit inductum. Statuimus quod decetero nullus hospitator civis seu forensis respectu in civitate burgis aut subburgis pisanis possit audeat vel presumat ipse vel alius quoquo modo emere seu emi facere publice vel occulte in captione carnium communis pisani carnes recentes an nonas sub pena decem librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice. Et nichilominus eo ipso carnes perdat. Et quod cuilibet sit licitum ipsum accusare seu denuptiare. Et habeat quartam partem pene, et quarta pars sit officialis executionem facientis et dimidia sit communis. Et similiter quicumque officialis ipse vel eius familia aliquem hospitatorem vel alium quemcumque contra culpabilem invenerit habeat et habere debeat quartam partem dicte pene omnium que propterea venire fecerit in communi.

Ut forenses qui habitaverint seu habitabunt in civitate pisana per unum mensem seu qui granum de eorum comitatu pisano apportaverint pro rapresaliis vel aliis licteris vel litteris capi possit.
21

Ad fovenda habundantiam in civitate pisana et ad bonum publicum respectantes et ex resistentia forensium tam artificum quam aliorum plurimum augentur pro isto capitulo duximus statuendum. Quod nullus forensis qui hactenus familiariter in civitate pisana habitaverit per unum mensem ante quod represalie alique seu represalias vel arrestandi licentia concesse fuissent seu concederetur imposterum quorumvis iure modo causa seu forma etiam vigore instrumentorum confessionatorum vel alio quoquo modo seu iure in civitate pisana vel eius fortia seu districtu pro aliquo magistratus seu officiales dicte civitatis contra aliquam civitatem corpus collegium seu universitatem de qua talis forensis fuisset vel esset possit seu debeat quovis modo iure causa seu forma directe vel indirecte quomodocumque aut qualitercumque possit seu debeat vel eius familia realiter seu personaliter molestari cogi infestari gravari vel capi decetero in civitate pisana et eius comitatu fortia vel districtu per aliquem officialem dicti communis pisani vel aliam quamcumque personam durante tempore quo ipse habitare non fuerit in civitate pisana et per ipsum tempus aut contra ipso tempore vigore iuris seu causa talium licentiarum seu represaliarum etiam concessarum ab instrumentis confessionatis seu guarentigiatis vel quoquo modo. Et si secus vel aliter fieret quod statum fuit non teneat ipso iure. Et nichilominus quilibet contrafaciens ipso facto et iure qualibet incidat in pena mille librarum. Et si officialis fuerit de suo salario retinendas eius tempore sindicatus. Et quod super tali materia possit et debeat specialiter sindicari per suos sindicatores sub dicta pena ad instantiam cuiuscumque petentis. Siquis autem de eorum comitatu seu districtu pisano ad ipsam civitatem tulerit duas eminas grani vel ab inde supra decernimus. Et similiter pistorum vel aliorum eorum occasione vel causa vel dependentium quoquo modo non possit seu debeat realiter seu personaliter molestari cogi seu capi per spatium trium dierum computandorum continue et inclusive a die adventus ad ipsam civitatem sub pena et prout supra de forensibus habitantibus serie contra eius est expressum. Addimentes etiam quo ad predicta omnia et singula que de forensibus et habitantibus dicta sunt cuilibet officiali presenti et futuro iurisdictionem cognitionem tam recognoscendi quam in exequendo et alio quocumque actu ita quod cuiusque privatus dici debeat et censeri et loco privati fungatur. Non obstantibus quibuscumque processibus aut ordinamentis seu provisionibus factis et quolibet faciendis.

Ut extimitrati per represalias vel litteras capi non possint exceptis de civitate Ianue et castro Bonifacii de Ripalbella et aliis vicariis.
22

Quoniam videtur honestati non congruum et qui a patrie dulcedine sit repulsi per represalias seu aliquibus litteris contra eorum civitates terras vel loca concessis seu imposterum concedendis quolibet realiter seu personaliter molestari vel capi

possint. presenti capitulo duximus statuendum. Quod nullus exititius alicuius Civitatis terre castri vel loci contra quod seu quam in Civitate Perusii alique represalie seu reprehendendi aut arrestandi licentie etiam vigore instrumentorum confessionatorum seu guarentigiatorum vel aliter concesse essent seu concederentur imposterum possit vel debeat quoquo iure modo causa seu forma quocumque aut qualitercumque in Civitate comitatu vel districtu Perusii directe vel indirecte realiter seu personaliter exigi molestari gravari capi vel detineri quamdiu fuerit exititius talis Civitatis terre castri vel loci corporis collegii seu universitatis contra quos seu quam tales represalie seu licentie concesse essent seu concederentur imposterum modo aliquo iure causa seu forma quocumque aut qualitercumque. Et predicta etiam vendicent sibi locum in hominibus de monte colonis (?) et habitantibus in eodem vel in territorio ipsius et etiam in hominibus habitantibus in castris et locis territoriis Monaldi de Monaldeschis de Ripalbella recommendatorum communis Perusii et qui per ipsum reguntur quolibet vel gubernantur. Qui vel aliqui eorum pro aliquibus represaliis seu licentiis concessis seu concedendis contra commune seu universitatem Civitatis Urbisveteris non possint capi detineri seu molestari vel gravari quoquo modo. Et si quis aut in premissis vel aliquo eorum contrafecerit, ipso facto et iure qualibet vice incidat in penam mille librarum denariorum. Et si officialis fuerit de suo salario retinendarum cum ipse sindicatur ad instantiam cuiuscumque. Et nichilominus quod secus factum fuerit non teneat ipso iure. Addimentes etiam quod ad predicta que de exititiis et de hominibus dicta sunt cuilibet officiali communis Perusii presenti et futuro omnem iurisdictionem potestatem arbitrium et qualibet facultatem. Ita quod loco privati fungi intelligatur in omnibus et quo ad omnia. Decernentes quod illi censeantur ad omnem dubietatem tollendam esse exititii omnes illi qui essent condemnati seu exbanniti quolibet dicte Civitatis terre vel loci contra quam vel quem tales represalie seu licentie concesse essent seu imposterum concederentur. Et etiam homines illarum Civitatum terrarum castrorum seu locorum quolibet suppositorum vel suppositarum alicui domino seu comitati que quolibet essent rebellantes seu non obedirent eorum dominis seu comitatibus quibus convenissent quolibet subesse.

Quod doctores seu scolares pro represaliis vel licentiis capi non possint vel detineri. 27

a Ad decorem studii perusini et securitatem doctorum et quorumcumque scolarium intendentes. Et quia iuri est consonum. Duximus statuendum quod nullus doctor vel scolaris vel scolares qui venisset hactenus ad legendum in aliqua scientia vel facultate vel ad studendum in Civitate Perusii seu veniet in futurum possit vel debeat quoquo modo in Civitate vel comitatu Perusii vel eius territorio fortia seu districtu pro aliquibus represaliis seu licentiis concessis vel concedendis imposterum in dicta Civitate ad alicuius instantiam contra aliquam civitatem corporis collegium vel universitatem quomodolibet iure causa modo seu forma vel quovis arbitrio concesse sint seu in futurum concedantur. Nec aliqua arrestatio seu sequestratio detemptio novia vel novitas realis seu personalis fieri directe vel indirecte pro eorum vel alicuius eorum contra se vel causa seu dependentium vel bonorum per aliquem officialem vel rectorem seu magistratum communis Perusii presentem vel futurum. Et si secus fieret ipso iure sit nullum. Confirmantes etiam omnia privilegia concessa doctoribus et scolaribus forensibus venientibus ad legendum vel studendum in studio perusino et qui venissent hactenus quoquo modo et de novo concedentes.

De registro faciendo in cancellaria communis Perusii de represaliis et de quantitatibus exactis registrandis. 28

a Ad hoc ut cunctis appareat qui habent seu haberent imposterum aliquas represalias seu licentias etiam emanantes ab instrumentis confessionatis vel aliter in Civitate

perusii quoquo modo concessas vel concedendas
contra aliqua civitatem corpus collegium
seu universitate. Et etiam quicquid exac-
tum esset et haberetur recuperetur seu
exigeretur per quoscumque et qualitercumque.
Statuimus quod usque ad kalendas augusti
presentis anni millesimi ccclxxviiii fiat et
fieri debeat et stare continue in cancellaria
comunis perusii unum registrum in cartis
membranis, quod registrum massarii comunis
perusii expensis comunis predicti fieri faciat
sub tabulis ligatum. quod vocetur
registrum represaliarum. In quo
quidem registro describantur et describi
debeant omnes et singule represalie
et alie quecumque licentie concesse hac-
tenus ad alicuius vel aliquorum instantiam
etiam vigore mandatorum conservatorum vel
aliter ex quovis iure. modo. causa. seu
forma contra aliqua civitate corpus col-
legium seu universitate. Et quod talis re-
gistratio fiat et fieri possit et debeat
per notarium qui rogatus fuerit de tali
concessione si erit in civitate perusii.
vel per notarium officialium represaliarum
infra unum mensem a die bannimenti
presentis statuti. Sub pena quinquagintarum
librarum pro quolibet negligente. Describendo
nomen illius ad cuius petitionem concesse sunt
et causam et quantitatem et tempus concessionis
sub compendio, et quicquid exegisset et a
quo et quando prout inferius denotatur.
Ille vero que concederentur imposterum per
notarium qui rogatus fuerit de tali con-
cessione sub dicta pena possint et debeant
infra octo dies a die concessionis earum
vel alicuius earum postquam dictum registrum
in dicta cancellaria fuerit descripte prout
de concessionibus factis est expressum. Et
ad hoc ut nullus uti possit talibus rep-
resaliis seu licentiis nisi pro quantitate
debita et omnis fraus cesset. decernimus
quod siquis habens huiusmodi represalias
vel licentias vel qui haberet imposterum
aliquid exigeret vel susciperet occasione
vel causa talium represaliarum concessarum
vel concedendarum imposterum vel licentiarum
quarumlibet ab aliqua singulari persona
corpore collegio seu universitate modo
aliquo seu forma. Ex posse teneatur
et debeat in tali registro iuxta et

post scripturam talium represaliarum por-
et scribi facere omnem quantitate florenorum seu
pecunie vel alterius cuiuscumque rei consisten-
tis in numero pondere vel mensura vel
ius aliquod vel actionem propterea vel ob id
modo aliquo seu forma infra octo dies
a die huiusmodi susceptionis vel receptio-
nis sub dicta pena. Et talis descriptio
fieri debeat sub dicta pena per notarium
officialium represaliarum qui propterea
fuerit facta sibi notificatione per recipien-
tem. et describere debeat tempus receptio-
nis et descriptionis. et quantitatem.
et a quo vel a quibus prout fuerit oportunum.
Statuentes quod omnes illi qui non essent
descripti in tali registro tam de preterito
habentes quam habituri in futurum. Ex eo ipso
intelligantur esse et sint privati tali
concessione. et represalias seu concessio-
nes vel licentias aliquas non habere.
Et eis ius aliquod propterea non acquiri.
Et quod ipsi vel alios directe vel indirecte
vel quovis colore quesito non possint
vel debeant talibus represaliis seu
licentiis. vel aliqua earum uti. vel iuribus
seu actionibus propterea acquisitis vel
acquirendis quolibet in iudicio vel extra
experiri. Sed eorum iuribus privati
sint penitus. Et quod nullus officialis
dicti comunis quovis fungeretur officio
possit audeat vel presumat modo aliquo
seu forma facere vel fieri facere directe vel
indirecte aliquas executiones reales
seu personales predictorum vel alicuius eorum
occasione vel contra aliquem vel aliquos quo-
modocumque vel qualitercumque ad alicuius
vel aliquorum instantiam sub dicta pena
pro quolibet et vice qualibet auferenda
eius tempore sindicatus nisi primitus fidem
susceperit per bollettinum cancellarii
vel abbreviatoris reformationum comunis
perusii quam talium represaliarum re-
gistratio facta fuerit in registro predicto
iuxta exigentiam premissorum. Et si secus
vel aliter factum fuerit contra predictorum omnium
vel alicuius eorum exigentiam non tene-
at ipso iure. Decernentes etiam ad
hoc ut contra debitum rationis nullus
valeat gravari vel exigi quoquo
modo, et fraus seu dolus cesset. Quod
siquis susceperit aut exegerit vel

uel exigi fecerit, aut exiget in futurum per eos uel aliquem eorum occasione uel causa uel dependentium ab eisdem uel aliquo eorundem aliqua quantitate florenorum auri seu pecunie uel alterius cuiuscumque rei consistentis in numero pondere uel mensura, uel iura aliqua, et de quibus non fuerint prout superius continetur. Eo ipso iure cadat et cecidisse intelligatur ab omni iure. quod pretenderet seu haberet uel habere posset occasione seu causa talium represaliarum uel licentiarum, seu alicuius earum. Et quod non possit uel debeat per se uel alium per aliquem officialem communis perusii audiri sub dicta pena de officialis contrafacientis salario retinenda uice qualibet eius tempore sindicatus. Adhimentes ex nunc cuilibet officiali communis perusii omnem iurisdictionem, potestatem et facultatem commodo quo ad predicta et quodlibet predictorum, et quod loco priuati fungi debeat in omnibus et quo ad omnia supradicta. aliquo non obstante:

[margin:] Quod represalie seu licentie contra aliquam ciuitatem non possint durare nisi per triennium nisi in casu etc. — n — 24

Et represalie seu represendendi licentie longo possint tempore perdurare

Cum ciuitati perusine incomoda afferant displicentia singulari. presenti capitulo duximus statuendum. Quod nulle represalie seu represendendi uel arrestandi uel arrestandi licentie etiam que emanassent seu emanarent uigore instrumentorum confessionatorum uel aliter hactenus concesse in ciuitate perusii ad alicuius seu aliquorum instantiam contra aliquam ciuitatem corpus collegium seu uniuersitatem quouis iure modo causa seu forma quocumque aut qualicumque possint seu debeant durare et habere uigorem aut executionem aliquam pertinere nisi dumtaxat per tempus et terminum trium annorum a die concessionis earum uel alicuius earum. Et si que concederentur imposterum similiter durare non possint nec debeant aut executionem aliquam pertinere nisi dumtaxat per spatium trium annorum a die concessionis earum uel alicuius earum. Et quod nullus officialis dicti communis post lapsum dicti triennalis temporis uel alia quecumque persona possit uel debeat directe uel indirecte modo aliquo seu forma executionem aliquam petere seu facere uel fieri facere propterea uel ob id realem seu personalem contra aliquem uel aliquos. Et si peteretur uel executio aliqua fieret non teneat ipso iure. Et quicquid secutum esset propterea uel ob id sit eo ipso irritum et inane. Et nichilominus quilibet contrafaciens et uice qualibet incidat in penam mille librarum denariorum. Et si officialis fuit de suo salario auferri debeat et retinendum eo tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque petentis. Saluo quod si domini priores et camerarii artium qui pro tempore fuerint post lapsum dictorum trium annorum, ratione cognita uiderent aliquas represalias seu quascumque alias licentias ut supra concessas seu imposterum concedendas confirmare. Et facta deliberatione primitus inter dominos priores omnes et obtempto partito ad bussolam et fabas albas et nigras concorditer per omnes decem. Et demum facta deliberatione inter dominos camerarios et obtempto partito ut supra ad bussolas et fabas ad minus per triginta octo camerarios concorditer. Et tales represalie seu licentie possint per eos dominos priores et camerarios usque ad triennium solepniter solummodo confirmari. et non pro maiori tempore quoquo modo. Et si pro maiori tempore fieret confirmatio uel concessio uel actus aliquis seu executio propterea quoquo modo quicquid secutus uel aliter fieret non teneat ipso iure. Et contrafaciens incidat in dictam penam, et ut supra promictitur auferendam. Predicta tamen non

uendiderint sibi locum nec derogare habeat in aliquo provisionibus factis super gestione represaliarum de presenti anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono de mense aprilis de quibus constat manu Ser Andree Dainis de Perusio tunc notarii dominorum priorum in favorem quorundam civium Perusinorum. Aliquo non obstante.

Quod nullus occasione alicuius officii quod haberet extra terras subiectas communi nisi dumtaxat comitatus Perusii possit represalias seu litteras impetrare etc.

26 Quoniam propter officia que cives Perusini extra comitatum Perusii et terras subiectas et recomendatas ipsi communi sumpserunt nunc asserunt propter represaliarum seu licterarum concessione de novitate Perusii propterea impetrata plurime inconvenientie emerserunt, ne talia imposterum possint quoquo modo contingere. Disponimus statuendum quod de cetero nullus civis comitatinus seu districtualis Perusinus vel alia quecumque persona cuiuscumque status habitus seu conditionis existat possit audeat vel presumat per se vel alium directe vel indirecte quocumque aut qualitercumque et quovis iure modo causa seu forma occasione vel causa alicuius officii rectorie gubernatorie vel custodie ad quod vel quam electus vel quolibet assumeretur extra comitatum Perusii seu extra civitates terras vel loca communi Perusii recomendatas seu recomendata vel recomendanda imposterum nec occasione dependentium ab hiis vel aliquo eorumdem petere seu quomodolibet impetrare aliquas represalias seu reprehensibiles litteras vel aliquam molestiam seu novitatem etiam si iura pretenderet vel haberet ex instrumentis confessionatis vel aliter quoquo modo contra aliquam comitatem corpus collegium vel dominum seu singulares personas alicuius civitatis terre castri vel loci in qua seu quo fuisset seu esset officialis rector custos gubernator vel administrator vel alio quocumque nomine dictus esset nec contra subditos pecunias res iura vel bona aliqua alicuius dictarum comitatum realem seu personalem sub pena mille librarum denariorum de facto et vice qualibet per quemlibet officialem requisitum ad cuiuscumque petentis instantiam auferendam a quolibet contrafaciente. Et quod nullus officialis dicti communis quovis fungatur officio arbitrio vel balia possit seu debeat quoquo modo iure causa seu forma talem petentem audire seu represalias vel licteras alias licterias aliquas et vigore instrumentorum confessionatorum vel aliter vel aliquam aliam novitatem seu novitate reale seu personale concedere vel permictere sub pena predicta vice qualibet et a quolibet ut supra promictitur auferenda. Et si officialis fuerit de suo salario retinenda cuius tempore fieri dicatur. Et nichilhominus quod sententia supra sua non teneat ipso iure. Adhimentes expresse cuilibet officiali et magistratui dicti communis omnem iurisdictionem potestatem cognitionem et qualibet facultatem tam in cognoscendo quam in exequendo et alio quocumque actu. Ita quod loco prenarrata firma debeat et intelligatur eo ipso. Salvo et reservato quod siquis fuisset electus vel eligeretur per commune Perusii ad aliquod officium gubernationem rectoriam custodiam vel administrationem alicuius civitatis terre vel loci extra dictum comitatum et terras subiectas ut supra et occasione talis electionis officium vel aliquod expresse acceptaret vel quolibet exerceret quod eo casu sit ipsi licitum et permissum vel aliis pro eo mandatario heredi seu iure vel causam ab eodem habentibus vel eius heredibus represalias vel alias quaspis licteras petere et impetrare, servatis tamen solemnitatibus que exprimuntur requiruntur per formam presentium statutorum et aliorum statutorum et ordinamentorum communis Perusii de tali materia disponentium.

quoquo modo libere licite et impune.
aliquo non obstante.

De vacationibus potestatum capitaneorum castellanorum et aliorum rectorum civitatis et comitatus Pistorii seu terrarum recommendatarum. R.

.21.

Cum retrolapsis temporibus multe varie
et diverse reformationes et
statuta facte seu facta fuerint etiam provisiones et ordi-
nationes generales super vacationibus pote-
stariarum capitaneantiarum castellanatiarum
seu aliorum officialium ad que vel quas
cives pistorienses accedere consueverunt tam
in comitatu Pistorii quam in terris subiectis
dicto comuni vel quolibet recommissis et
multe varie et diverse pene fuerint
imposite et indicte et etiam tempora limi-
tata. Et cum inter cetera quedam vaca-
tio fuit indicta patribus filiis et nimis
arta et aliis ad unum panem et unum
vinum morantibus et pro quolibet qui
officium habuisset prout hec vel aliter la-
tius in dictis ordinamentis exprimitur
quod videtur prorsus inhonestum.
Volentes vacationes huiusmodi modi-
ficare et alias penas ultra declaratas
apponendo presenti capitulo duximus statuendum.
Quod quicumque civis pistoriensis qui quo-
modocumque aut qualitercumque aliquam
potestariam capitaneantiam rectoriam
castellanantiam seu quodvis aliud offi-
cium habuerit seu quolibet exercuerit
per se vel alium seu haberet vel exerceret
in posterum in aliquo castro vel loco comi-
tatus Pistorii vel in aliqua civitate terra castro
vel loco comuni Pistorii supposito vel recommisso
seu recommittendo vel supponendo in posterum
vel in quo comune ipsum haberet seu habebit
in posterum ex consuetudine vel aliquo
quoquo iure gubernationem administrati-
onem vel rectoriam aut castellanantiam
vel preheminentiam aliquam possit te-
neatur et debeat vacare a talibus
officiis et quolibet ipsorum et ab aliis quibuslibet
in dicto comitatu et civitatibus terris
castris seu locis quibuslibet supra comprehensis
et quolibet eorum per spatium quadraginta
dierum mensium a die exitus finiti officii
computandorum. — Decernentes quod
talis vacatio aliquem alium ex suis
ascendentibus seu descendentibus seu aliis stan-
tibus ad continua vitam panis et vini
quolibet non comprehendat nec comprehendi possit
ad aliquem alium quoquo modo. Non
obstantibus quibuscumque statutis vel refor-
mationibus etiam factis per adunantias
generales aliter disponentibus quoquo modo.
Statuentes et decernentes quod si quis contra
dictam formam aliquod officium guber-
nationem regimen custodiam castella-
nantiam potestariam vel capitaneantiam
vel aliquod aliud officium in dicto comitatu
vel locis ut supra comprehensis vel eorum aliquo
seu presumeret exercere per se vel alium
directe vel indirecte vel quovis colore
quesito ipso facto incidat in penam quin-
gentarum librarum denariorum comuni Pistorii applicandam.
Et privationis omnium officiorum honorum
et beneficiorum comunis Pistorii. et penam perpetue
infamie eo ipso. Et etiam quod in civilibus
non possit seu debeat quolibet audiri.
Et quod de maleficiis que contra talem seu tales
committerentur sine sanguinis effusione
per aliquem officialem dicti comunis non possit
nec debeat quoquo modo iure vel
causa cognosci. Et si secus vel aliter
fieret quod factum fuit non teneat
ipso iure. — Decernentes quod quilibet
officialis comunis Pistorii ad cuius notitiam
perveniret quod ad vacationem inobservantiam
vel aliquod eorum pervenerit clam vel
palam executiones teneatur et debeat
de facto facere contra quemcumque contrafa-
cientem in aliquo. Sub pena quinge-
ntarum librarum denariorum auferendarum de suo
salario et retinendorum eo tempore sindicatus.
Et etiam statuentes conservatores
monete massarii comunis Pistorii vel alii
officiales dicti comunis sub dicta pena non
possint vel debeant alicui vacatorem
contra iuxta expressam premissorum
rationem alicuius officii seu castellanatie
vel rectorie aut custodie dare vel
solvere seu solvi facere vel alterum
quicumque pro directe vel indirecte
aliquam quantitatem florenorum auri seu
pecunie quam deberet suscipere

quoquo modo a com(mun)i Pis(arum) pro se vel pactis vel alia occasione vel ca(usa) alicuius officii vel castellanantie excomprehensis in p(rese)nti capitulo. Et si solverent de eorum proprio solvisse intelligantur, et non de avere et pecunia com(mun)is Pis(arum). aliquo non obstante.

De vacatione officialium recipientium salarium a com(mun)i Pis(arum)

28

T officia com(mun)is Pis(arum), ex quibus seu pro quibus de publico aliquod salarium erogatur distribuantur sicut congruit inter plures. Statuimus quod nullus civis Pisanus cuiuscumque status et conditionis existat possit vel debeat ad unum et idem officium cum salario de com(mun)i eligi vel assumi ultra quam per tempus unius anni in civitate. et sex mensium in comitatu. et non valeat tale officium per se vel alium exercere ultra dictum tempus sub pena ducentarum librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet. — Predicta tamen non vendicent sibi locum in officialibus abundantie, et eorum notariis, et cancellis electis de p(rese)nti anno a mille trecentesimo de mense aprilis proxime decursi, octo mensium. nec in officialibus massariarum com(mun)is Pis(arum). et eorum notariis et cancellis. nec in notariis super registris camere conservatorum. nec in notariis super registris camere massariarum et abundantie deputatis seu deputandis vel aliquo eorum. qui possint eorum officia exercere iuxta et secundum formam ordinamentorum decorum officiis disponentium quoquo modo aliquo non obstante.

De vacatione officialium extraordinariorum

29

P Ro equalitate servanda circa officia inter cives, Statuimus quod quicumque civis Pisanus habens in civitate vel comitatu Pis(arum) ab ipso com(mun)i cum salario percipiendo ex avere com(mun)is predicti aliquod officium extraordinarium quod non per modum sacchetti electus vel assumptus quod ab eo officio extraordinario cum salario percipiendo a dicto com(mun)i vacare et vacare debeat in civitate Pis(arum) per duos annos. Et in comitatu per unum annum a die finis officii computandum. Et siquis tale officium extraordinarium quod non esset per modum sacchetti per se vel alium vel acceptaret vel exerceret vel faceret quolibet exercere directe vel indirecte, ipso facto incidat in penam quingentarum librarum denariorum vice qualibet. — Predicta tamen in precedenti et presenti contenta capitulis non vendicent sibi locum in notariis quos oportet pro utilitate publica frequenter uno et eodem tempore et in diversis officiis laborare. — Volentes quod conservatores massarii et alii officiales dicti com(mun)is non solvant seu solvere possint aliqua pecunie quantitatem vel aliud concedere vel debeant talibus officialibus vel alicui eorum sub dicta pena. Et si solverint vel concesserint de eorum proprio solvisse intelligatur et non de pecunia et avere com(mun)is Pis(arum).

De vacatione cancellariorum

30

S Tatuimus quod siquis fuit vel erit cancellus conservatorum massariorum officialium abundantie, salarie, gabelle pedagii, gabelle macinatus vel bucarum gabelle contractuum seu vini vel alterius cuiuscumque gabelle vel comunantie dicti com(mun)is cum salario percipiendo quolibet a com(mun)i Pis(arum). Quod a tali cancellatu et a quolibet alio cancellatus officio cuiuslibet officii civitatis Pis(arum) vacasse debeat per integros duos annos a die finiti officii cuiuslibet officii cancellatus computandos. — Et siquis presumeret aliquod officium cancellatus per se vel alium directe vel indirecte quomodolibet acceptare vel exercere seu facere exerceri aliquo colore quesito per aliquem quoquo modo quod ipso facto incidat qualibet tam ipse quam exercens clam vel palam pro eo et etiam eligens incidans in penam mille librarum denariorum de facto auferendarum per quemlibet officialem com(mun)is Pis(arum) ad instantiam cuiuscumque vel ex officio ipsius officialis. — Et quilibet valeat esse accusator, et habeat quartam partem totius eius quod venerit quolibet propterea in com(mun)i. aliquo non obstante.

De vacatione custodum portarum

31

[E]t exportatur Civitatis perusii custo
dia comoditas ad plures valeat
pervenire, et ad commune tale como
dum pervenire, duximus statuendum.
Et quilibet qui fuit seu erit in posterum
custos alicuius porte Civitatis vel
burgorum perusii per officiales custodie
electus, vel imposterum eligendus seu per
alios officiales dicte Civitatis debeat a
tali custodia vacasse per sex menses
a die custodie seu officii finiti. Decer
nentes quod nullus possit eligi vel assu
mi nisi propter bimestrale. Et quod
nullus talium custodum possit seu
debeat per substitutum servire vel
vacare dicte custodie, nisi per se ipsum.
Et quod de ipsis possit et debeat com
seri monstram per quoslibet officiale
domini capitanei populi vel potestatis
die quolibet torrens quotiens sibi
placuerit. Et non receptos punctare
et punctaturas deferre conservatoribus
monete prout fieri debet, de punctaturis
connestabilium armigerorum. Et quod dicti
conservatores monete teneantur tales
punctaturas de salario custodis punctati
retinere et ad introitum communis mictere
ad rationem quinque soldorum pro qualibet
punctatura. Predicta tamen quod dicti
sunt de vacatione custodis non
extenderent sibi locum in Johanne Petri
de Porta Solis et parte Sancte Marie Nove
qui ad dictum officium eligi possit.
Vacatione aliqua non obstante, quo
tiens officialibus custodie placuerit
quocumque modo. Siquis autem
contra dictam formam electus fuerit
electio non teneat. Et nulla solu
tio sibi fieri possit pro eius salario
vel mercede quocumque modo. Et
siquis fecerit de predictis fuisse restituta
tur. Et non de aurere in pecunia
communis perusii. Aliquo non obstante.

Et quod dictis officium sit semestrale et non fuit meta temporis limitati

32

Statuimus quod siquis civis vel alius quicumque
eligeretur per dominos priores et camerarios
vel per alium ex officiis ipsorum seu per quemcumque
alium magistratum presentem vel futurum
dicte Civitatis ad aliquod officium Civitatis
vel comitatus perusii vel terrarum ipsi communi
suppositarum vel recommendatarum quod of
ficium non sit meta temporis limitatum
quod tale officium non possit nec debeat
concedere tempus sex mensium quocumque modo
sed intelligatur esse, et sit communi prout
exprimitur et eo ipso semestrale: aliquo non
obstante:

Et castellani ultra tempus semestrale cassarum seu bastitarum vel fortalitia retinere non possint.

33

[Q]uum in detrimentum communis perusii sit inductum
et castellani vel quovis nomine ap
pellentur existentes vel qui haberet custo
diam cassarorum seu bastitarum vel forta
litiorum que per commune perusii seu eius nomine
custodiuntur et gubernantur, post fi
nitum tempus semestrale in contemptum
dominorum priorum, et communis perusii eorum
successoribus denegant possessionem
restituere, ne talis detestabilis mos
invalescat de cetero, duximus statuendo
et imposterum nullus castellanus
alicuius cassari, fortilitii vel bastite
comitatus perusii, seu civitatum, terrarum
castrorum vel locorum communis perusii recommis
sorum seu recommictendorum in posterum
possit, audeat vel presumat per se vel
alium directe vel indirecte vel quovis
colore quesito, quocumque modo aucto
ritate seu forma retinere seu facere
retineri cassarum vel bastitam, seu
fortilitium aliquod ultra tempus sex mensium
occasione vel causa aliquarum expensarum
quas diceret expendisse seu alias se
fecisse, aut occasione alicuius salarii seu stipe
ndii debiti vel debendi vel alia quacumque
causa quominus ipso facto dicta litera
dominorum priorum arctium communis perusii pos
sessionem vacuam liberam et expeditam
cassarum, fortilitium, seu bastite eius resti
tuat successori. Et si contingeret
aliquo casu legitimo impedimento
quod castellanus successor non posset
debito tempore, et precessor ultra terminum

debitum cassarum fortilitium seu bastita propterea tenuisset, decernimus quod pro rata temporis in consequutione salarii seu stipendii pro tali tempore ius habeat contra commune quod solvere debet stipendium seu salarium huiusmodi castellano. Non tamen possit seu debeat quoquo modo si sibi solutum vel satisfactum non esset tale cassarum fortilitium seu bastitam quolibet retinere. Sed ut supra precipitur consignare et restituere teneantur ipso instanti visa littera ut supra successori. Sub pena quingentorum florenorum de auro pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactum seu neglectum. Et sub pena revocationis et perpetue infamie eo ipso. Quam penam quingentorum florenorum quilibet officialis communis Perusii requisitus de facto sub ipsa pena et de facto sibi auferenda et tempore sindicatus possit teneatur et debeat exigere a tali castellano seu detinuissentibus (?) eius. Et nichillominus modis omnibus providere etiam per detemptionem detinuissentium (?) quod possessio talis cassari seu bastite restituatur et consignetur successori prout supra est expressum. Si autem commune Perusii teneretur occasione talis custodie aliquid solvere. Massarii conservatores monete dicti communis sub dictis penis teneantur et debeant solvere et satisfacere temporibus debitis huiusmodi castellanis de salariis seu stipendiis eorum debitis et pactatis. Et quia asseritur pro parte castellanorum cassari Castri Plebis eius processori soluisse circa centum triginta sex florenos antequam possessionem habere potuerit, statuimus quod dominus capitaneus populi Perusini possit et teneatur sub dicta pena de suo salario retinenda et tempore sindicatus de facto se modis omnibus informare de castellanis in castellanium ab anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo tertio citra usque ad presens tempus anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono de mense aprilis et quantum a primo castellano fuerit aliis successoribus persolutum ordine successivo. Et quod omne et totum quod invenerit aliquem castellanum plus

habuisse quam soluerit processori. Et illud plus ipso facto et infra octo dies teneatur solvi et restitui facere officialibus massariorum communis Perusii. Salvo quod si constiterit aliquem plus recepisse quam soluit processori, ex eo quod eius successor tempore debito non ivisset quod pro rata temporis sibi potuerit computare detractam quod eius salario suscepisset. Qua quidem quantitatem ab eius successore qui debito tempore non ivisset de suo soluisse intelligatur. Et si a successore suscepit restituere de facto compellatur dictis officialibus massariorum. Cum quibus officiales massariorum possint et eis liceat de computatione suscipienda de talibus computationibus vel aliqua earum Bractassi (?) ... Bosonis (?) prius castellano dicti cassari satisfacere in ea computatione et summa prout putaverint fore iustum. Deductis tamen computationibus persolutis eius successori per emptionem victualium seu munitionum quarumlibet quoquo modo. Residuum quoque quod dictis officialibus superestabit a solutione facienda dicto massario in reparatione dicti cassari seu munitionum expendere teneantur prout noverint oportunum. Si quis autem ex huiusmodi castellanis negligens fuerit et remissus in restituendo huiusmodi quantitates prout superius continetur ipso facto incidat in dictam penam. Quam dominus capitaneus sub eadem pena teneatur et debeat exigere et exigi facere ac solvi camerariis massariorum communis Perusii. Et nichillominus compellere ad restituendum huiusmodi computationes officialibus massariorum iuxta exigentiam premissorum. Aliquo quod loqueretur in contrarium non obstante.

[illegible]

Cum Perusina civitas non vilescat et errores in armario librorum communis Perusii circha receptionem comitatensium et aliorum ad civilitatis beneficium quoquo modo commisisse

effectualiter corrigantur. presenti capitulo
duximus statuendum. Et omnes et sin
guli comitatenses pisani. Cui quorumque
et qualiscumque ad certum annis citra, et per
ipsum tempus seu ipso tempore usque in presentem
fuisset inter cives originarios pisanos
seu inter absentatos cives vel in libro
civium descripti et accatastati, vel aliter
allibrati, et per officiales armarii et eorum
notarios, seu aliquem eorum, possint et
debeant cassari et cancellari, ex eorum
officio: vel ad cuiusque instantiam. visso presenti
capitulo sub pena quingentarum
librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et
vice qualibet auferendarum. Et amoveri
et aboleri de libris et catastris existentibus
in dicto armario: in quibus seu aliquo
eorum inter cives originarios, seu
absentatos descripti quolibet appareret.
Et restitui, poni et reallibrari in libris
et catastris in dicto armario existentibus
in illo loco et in illis locis in quo
vel quibus primo erat allibratus in comitatu
pisano. Et a quo fuerunt cassi vel inter
cives seu absentatos quolibet descripti
fuerunt. vel antea seu postea quandocumque.
= Ergo ex nunc prout ex tunc ex cassis cancellatis
et abolitis ex primis remotis habeantur
et haberi debeant eo ipso de et de libro et ca
tastro originariorum civium seu absen
tatorum: et pro repositis reallibratis et
reaccatastratis habeantur in locis in quibus
ut supra premittitur in comitatu pisano
accatastati descripti seu allibrati erant
ut superius continetur. Et exnunc, a ceteris
libris libris et catastris et quolibet
eorum, inter cives, et a qualicumque descrip
tione facta inter cives seu absenta
tos cassamus et removemus, et
pro talibus haberi nolumus ac si inter
cives originarios seu absentatos
numquam descripti fuissent. Et reponimus
et reallibramus, et reaccatastramus
in dicto comitatu pisano in locis in quibus
primitus descripti erant inter comitatenses
quolibet seu allibrati. = Et decernimus
quod pro omnibus et singulis oneribus realibus
seu personalibus, seu mixtis pro dicto comitatu

pisano in locis ex locis in quibus ut supra
premittitur descripti erant, possint et de
beant realiter et personaliter cogi, exigi, co
pelli et gravari prout et sicut gravari
seu quolibet gravari possunt ad aliquid
subeundum vel faciendum pro ut et sicut in talibus
locis alii comitatenses habitantes ibidem
gravantur, seu quolibet gravari posset.
Et perinde ac si continue in talibus locis
comitatus pisani habitasset. et inter
cives originarios pisanos seu
absentatos descripti seu allibrati nul
latenus extitisset. Salvo quod predicta
non vendicet sibi locum in illis
comitatensibus qui aliqua pecuniaria im
positam seu indictam pro comune pisano
consequenti civilitatis beneficio in comune
pisano quolibet persolvisset. Qui gau
dere et gaudere debeant civilitatis
beneficiis iuxta exigentiam ordina
mentorum super tali materia loquentium
editorum in quantum legitime probent
imposita eis factam solvisse iuxta et
secundum exigentiam talium ordinamentorum
hactenus quolibet editorum: et aliter
vel alio quocumque modo. = Et etiam salvo
quod si aliquis comitatensis pisanus ex talibus
allibratis, seu accatastatis ut supra
continue habitaverit in civitate pisana
per viginti annos, et habitatione continua
de novo legitime probaverit per quinque
testes fide dignos coram collaterali
domini capitanei populi pisani. quem ex
nunc prout ordinamus quo ad predicta
et infrascripta eligimus et deputamus
et coram eo tales probationes fieri
debeat. Ita tamen quod semper in unoquoque
actu qui fieret in talibus seu circa
tales probationes citari et requiri
debeat sindicus seu universitas de
castri, loci seu ville, de quo talis inter
cives ut supra premittitur descriptus
seu allibratus reperiretur fuisse
seu primitus cassus, seu remotus et
veritas elucescat, et probationes a
veritate non deviente. Et talis qui

talem probationem fecerit possit et debeat
describi inter cives prout ad presens
descriptus esset. Ex tunc pro descripto et
apposito haberi debeat. et gaudere civi
tatis beneficiis quibuscumque facta proba
tione predicta modo predicto. Alias modo non
possit nec debeat aliquibus beneficiis ci
vilitatis et officiis quomodolibet gau
dere vel consequi quoquo modo. Etiam
artificibus est prerogativa aliqua tribuenda
Statuimus quod si quis comitatensis ex
descriptus vel pisanus fuerit artifex alicuius
artis, seu studens vel docens vel artem
notarie exercens, et habitaverit per
quindecim annos continue et familiariter
in dicta civitate pisana, et ea probaverit
per quinque testes fidedignos coram collaterali
domini potestatis, et officialibus armarii antiano
sindico et universitate vel pisanis. Quod
possit, et debeat describi, et exponi inter
cives, prout ad presens est. Et gaudere
civilitatis beneficiis quibuscumque. Et
alias, et alio modo non possit nec debe
at gaudere aliquibus beneficiis civilitatis
eiusdem, vel officiis quibuscumque. Sal
vo quod ad probandum exercitia artium
vel doctrinarum non sufficiat probatio ma
triculationis, seu eiusdem descriptionis
in aliqua matricula alicuius artis
civitatis pisane: nisi probationem fecerit
per quinque testes fidedignos coram
collaterali domini potestatis. et officialibus
armarii antiano sindico et universitate
vel pisanis. Ex quibus in premissis vel
aliquo premissorum fraudem, negligentiam
vel malignitatem aliquam commiserit.
quod ipso facto incidat in penam quinque
centum librarum denariorum pro quolibet officia
lem communis pisani auferendarum. Et si
officialis fuerit negligens de suo salario
auferendarum, et retinendarum eius tempore
sindicatus ad instantiam cuiuscumque.
Et super his tam collaterales quam offi
ciales armarii, et quilibet eorum possit
seu debeat in quolibet dictorum casuum
committere examinationem testium

alicui quoquo modo. Sub dicta pena.
Non obstantibus quibuscumque legibus statutis
regulationibus, provisionibus seu ordina
mentis factis editis vel compositis
in favorem talium seu alicuius eorum.
Etiam si talia essent in quibus specialis
derogatio requireretur. Quibus quo
ad predicta derogamus expresse. aliquo non
obstante.

Quod nullus comitatensis
possit de cetero inter cives
describi sine deliberatione
consilii opportuni.

34.

a Ad removendum pro futuro tempore vari
etatem quamlibet inter cives, et
ne sic de facili civilitatis beneficium
possit comitatensibus tribui. Statuimus
quod imposterum nullus comitatensis
pisanus, qui hactenus inter cives
originarios pisanos seu absentatos
descriptus, seu accatastatus in arma
rio non appareret, etiam quantumcumque
et quodcumque habitaverit seu artem
exercuit in civitate pisana, possit
vel debeat inter cives originarios
pisanos seu absentatos vel alio quoque
modo describi, accatastari vel allibrari
in libro civium sine expressa deli
beratione consilii dominorum priorum et camera
riorum: et etiam consilii opportuni. Et
quod vigore alicuius generalis arbitrii
quod in futurum quandocumque aut qualiter
cumque committeretur, tribueretur vel
concederetur. Et etiam pro adunantiam
generalem artium et artificum civitatis
pisane. aliquis comitatensis non possit
vel debeat modo aliquo iure causa
seu forma, quocumque aut qualitercumque
assumi, creari seu effici civis pisanus
seu describi inter cives origina
rios pisanos vel etiam inter absentatos
nisi in opportuno consilio facta fuerit
expressa notatio et deliberatio oppor
tuna. Et si secus vel aliter fieret
de facto fuerit non valeat nec
teneat ipso iure. Et nichilominus

quilibet contrafaciens ipso facto incidat ipso
facto in penam quingentorum florenorum de
facto a contrafaciente quolibet auferendorum
per maiorem sindicum vel alium quemcumque
officialem communis Perusii tam ex officio quam ad
instantiam cuiuscumque. — Et quod officiales
armarii et eorum notarii vel aliquis eorum
non possint nec debeant quoquo modo
directe vel indirecte contra seu preter exi-
gentiam predictorum vigore cuiuscumque provisionis
legis seu ordinamenti quod sit vel fieret
quoquo modo iure vel causa seu forma
etiam vigore arbitrii emanantis ab
adunantia generali vel alio quoquo modo
aliquem seu aliquos comitatenses descri-
bere accatastrare seu ponere inter
cives perusinos vel absentatos; vel
librare seu catastrum inter cives
predictos facere seu fieri facere sub dicta
pena et sub pena perpetue infamie
que ipso facto sit et intelligatur esse
illata cuilibet contrafacienti. Et nichilo-
minus quod factum vel aliter factum fuerit
non valeat ipso iure. — Predicta
tamen non vendicent sibi locum in pro-
visionibus factis per priores dominos priores
et camerarios de presenti mense aprilis
sub annis trecentesimo octuagesimo
nono in favorem aliquorum receptorum
ad civilitatis beneficium quoquo modo.
Qui possint et debeant inter cives
originarios seu absentatos describi
accatastrari seu allibrari eo modo et
forma sicut in talibus ordinamentis
factis in favorem aliquorum fuit quo-
modolibet declaratum. — Non obstantibus
quibuscumque statutis legibus et provisionibus
et maxime ordinamentis disponentibus.
Et qui certo tempore familiariter habita-
verit in civitate Perusii seu arte
exercuerit ad civilitatis beneficium
admicti possit seu debeat describi vel
aliis quocumque et qualitercumque in
contrarium premissorum vel aliter eorum
vel aliter disponentibus quoquo modo.
quibus quo ad predicta derogatum expresse.

qualiter forensis ad civilitatis beneficium admictatur et infra tempus ipso

Cum ad decorem et magnificentiam
communis Perusii et civilitatis eiusdem
summe conveniat oculos dirigere ne civi-
litas ipsa possit forensibus communicari nisi
qui longo tempore usu continuo in civi-
tate Perusii residentiam fecerint seu fa-
ciant in futurum. Statuimus quod si quis
forensis habitaverit continue famili-
ariter per triginta annos in civitate
Perusii quod possit et debeat describi inter
cives absentatos in armario librorum
dicti communis et accatastrari et allibrari in
ea porta et parochia prout sibi libuerit.
Dumtaxat describatur et describi debeat
locus unde originalis fuit. Ita quod semper
appareat unde traxit originem. Et
quod gaudeat et gaudere possit et debeat
omnibus et singulis privilegiis civilitatis.
Salvo quod non possit nec debeat quoquo
modo habere vel exercere aliquod
officium communis Perusii vel quadraginta
quatuor artium dicte civitatis aut
aliarum earum. nisi post dictam habitationem
tricennalem descriptus fuerit et allibra-
tus in dicta civitate Perusii et in
dicto armario inter cives predictos;
et continue et familiariter habitaverint
per viginti annos. computato tempore suo
et suorum ascendentium utroque tempore
tempore dictorum triginta et viginti annorum.
Quo casu ad quecumque beneficia et officia
quelibet communis et artium dicte civitatis
admicti queat et recipi et inter cives
originarios describi et poni debeat
originis locum ut supra. — Et quod
super predictis et quolibet predictorum fieri possit
et debeat probatio per quinque testes fide-
dignos coram principali collaterali
domini potestatis et officialibus armarii
qui pro tempore fuerint. — Et huiusmodi
probationes describantur per unum ex
notariis curie domini potestatis et unum
ex notariis principalibus armarii

Et quod pretextus collateralis non possit nec debeat, nec officiales armarii examinatione testium in aliquo, vel aliquos committere quoquo modo. Et si commissio fieret non teneat ipso iure. et quod quid sequeretur ob id. Et nichilominus quilibet contrafaciens in aliquo premissorum incidat in penam Quingentarum librarum denariorum. Siquis autem contra dictam formam aliquod officium dari seu concedi consuetum civibus Perusii. Excepto ambaxiatis ad quas possit eligi quilibet et ad suam libere et impune exercere quodcumque et qualecumque acceptaverit vel quodlibet presumpserit per se vel alium directe vel indirecte vel quovis quesito colore, quod ipso iure sit et esse intelligatur privatus. et ipsum privamus penitus tenore presentium omnibus et singulis privilegiis et beneficiis Civilibus quibuscumque. Et quod in Civilibus et in criminalibus in omnibus et singulis et quo ad omnia et singula tractetur et tractari debeat ut forensis et perinde ac si in Civitate Perusii numquam habitasset. Et nichilominus incidat in penam Quingentarum librarum denariorum vice qualibet auferendam per quemlibet officialem communis Perusii. Et habeat quartam partem officialis executionem faciens de pena ex eo quod venerit in commune. Aliquo non obstante.

Quod nullus forensis qui non fuit accatastatus et habitavit post accatastationem per xv annos quibusdam exceptis possit habere officium vel exercere.

Statuimus quod si quis originaliter forensis reperiretur nunc quolibet allibratus inter cives originarios perusinos seu absentatos, et quodcumque descriptus a viginti annis citra seu infra, ipsum tempus quod addicit descriptionis et accatastrationis sue quolibet inter cives, infra viginti annos seu inde ad viginti annos. non possit nec debeat quoquo modo habere vel quodlibet exercere per se vel alium aliquod officium communis Perusii, vel quadraginta quatuor artium Civitatis Perusii vel alicuius earum. nec Civitatum terrarum seu locorum comitatus Perusii suppositorum vel recommendatorum. seu recommendandorum imposterum quoquo modo.

Et si tale officium acceptaverit per se vel alium, directe vel indirecte vel quovis colore quesito seu quodlibet presumpserit exercere ipso iure sit et esse intelligatur privatus omnibus privilegiis Civilibus et gratiis. et debeat tractari in omnibus ut forensis Et incidat in penam et procedatur in omnibus et quo ad omnia, prout in fine precedentis capituli est expressum. Predicta tamen non vendicent sibi locum in illis qui occasione vel causa consequende Civilitatis impositam factam per commune pecuniariam vel aliter quolibet persolvissent. Nec etiam in illis qui speciale privilegium habuissent per gratiam a communi Perusii quoquo modo concessum; Quibus non intelligatur per contenta in presenti et infrascriptis capitulis in aliquo derogari. Sed gaudeant possint et debeant civibus privilegiis quibuscumque iuxta et secundum exigentiam ordinamentorum quorumlibet editorum hactenus in alicuius favorem circa consequutionem huiusmodi Civilitatis. Salvo tamen tantum et reservato et excepto quod speciale privilegium seu gratia non intelligatur nec intelligi debeat seu censeri eo quod habitassent seu artem aliquam exercuissent in Civitate Perusii per spatium temporis per formam statuti communis Perusii de tali materia disponentium, per quod deberent seu possent Civili privilegio quolibet gaudere, vel inter cives describi vel quolibet allibrari. vel accatastrari. Et etiam salvo quod possit quilibet in ambaxiatorem eligi et admicti non obstantibus contrariis

legibus statutis ordinamentis vel refor
mationibus dicti comunis vel dicti armarii in
contrarium disponentibus. quibus quo ad predicta
derogamus expresse. aliquo non obstante.

de registro faciendo per
officiales armarii
de forensibus a viginti
annis citra. et impostee
rum arrotasfrandis

28

a Ad hoc ut error impostorum per in
saculatores vel camerarios ar
tium tempore refectionis regiminum comunis
perusii et artium quarumcumque committi
nequeat quoquo modo sit salubriter
providendum. Statuimus quod offici
ales noviter creati pro predictis officium
dictorum priorum et camerariorum super armario
possint teneantur et debeant per eorum
notarium facere fieri per ordinem alfa
beti per portas et parochias unum
registrum in cartis membranis.
et sub tabulis ligatum. in quo de
scribi possint et debeant omnes et
singuli forenses arrotasfrati seu
quolibet allibrati inter cives ori
ginarios perusinos seu absentatos
vel in libro civium a viginti annis
citra seu infra dictum tempus usque in
presentem diem ultima aprilis anni
domini mccclxxxviiii. et talis descriptio
fieri per nomen et prenomen talis.
et cum tempore quo receptus esset descriptus
in dicto armario seu arrotasfratus. Et
etiam per locum originis unde talis
forensis originalis fuisset. quem
quidem librum dicti registri debeant
complevisse infra duos menses
proxime futuros inchoandos in kalendis
maii et assignari cancellario comunis perusii
infra dictum tempus. sub pena dictis offi
cialibus. et eorum notariis negligentibus
et cuilibet eorum quingentarum librarum
denariorum per maiorem sindicum et quemcumque
alium officialem dicti comunis de facto aufe
rendarum. Quod quidem registrum
semper stare debeat in cancellaria

dicti comunis et inde non extrahi sub dicta pena
Salvo quod tempore insacculationis et recom
positionis regiminum et sacculorum
faciendorum possint registrum cum omnibus
et singulis statutis ut supra editis circa
comitatenses et forenses et dependentia
et connexa mitti debeat in sacculato
ribus. ad hoc ut ordinate procedant.
et non per ignorantiam vel errorem modo
aliquo seu forma. aliquo non obstante.

quod nullus forensis seu quocumque
describetur inter cives non
sit registratus in cancellaria
ut supra possit aliquo
privilegio civilitatis non
gaudere

r Statuimus quod in futurum quicumque forensis
quocumque aut qualitercumque describetur 37
seu arrotasfrabitur in dicto armario inter
cives originarios vel absentatos si
in registro existente in cancellaria
comunis perusii de quo supra sit mentio non
non fuit descriptus et registratus
Quod nulla ratione vel causa possit gaudere
aliquo beneficio vel privilegio civilitatis
seu artis in aliquo quoquo modo. et pro
inde haberi debeat et censeri acsi in
dicto armario descriptus non esset.
Siquis autem forensis describetur impo
sterum in dicto armario. Et fides fiat
per scripturam publicam manu unius
ex notariis principalibus dicti armarii
continentem nomen et prenomen et locum
originis et tempus talis descripti. Quod
cancellarius comunis perusii habita fide
possit teneatur et debeat talem descri
bere in tali registro cum tempore arrota
sfrationis de eo facte in dicto armario
Et quod in precedentibus capitulis est expressum
Quicumque forensis post arrotasfra
tionem habitaverit in civitate perusii
per vigennium post habitationem perso
nalem quod debeat civilibus beneficiis
et officiis gaudere ut latissime
supra est expressum. Declaramus
quod post lapsum dictorum viginti annorum
a die descriptionis antedicte inter

Cives, possit et debeat de dicto registro cassari per dominum cancellarium ad petentis instantiam. Et sic debeat in perpetuum observari. aliquo non obstante.

Quod nullus forensis vel comitatensis contra formam et exigentiam predictorum valeat insacculari.

R o a

Ad hoc ut civilis dignitas sicut congruit non vilescat per commixtionem comitatensium vel forensium quorumcumque contra exigentiam premissorum in precedentibus capitulis contentorum. Statuimus quod nullus comitatensis predictus sive forensis contra exigentiam premissorum vel alicuius eorum possit seu debeat per insacculatores seu officiales quoscumque in futurum quolibet deputandos super compositione sacculorum et regiminum communis predicti vel quadraginta quatuor artium dicte civitatis, vel alicuius, vel aliquem alium insacculari eligi vel deputari in aliquo seu ad aliquod officium dicti communis vel artium dicte civitatis vel alicuius earum contra seu formam in precedentibus capitulis de civilitatibus comitatinorum et forensium dispositionibus quolibet denotata. Et si eligeretur vel insaccularetur talis electio sive insacculatio dicta forma non servata sit ipso iure nulla. Et eligens insacculans et officium aliquod acceptans seu exercens ipse vel alium directe vel indirecte quovis colore quesito per quicumque et iure qualibet ipso facto incidat in penam quingentorum florenorum de auro. non obstante quod de minori pena in precedentibus capitulis mentio facta foret. Que quidem pena ipso facto per maiorem sindicum et quemcumque alium officialem dicti communis possit et debeat auferri a quolibet contrafaciente in premissis vel aliquo eorum. Et ipse habeat et habere debeat quartam partem totius eius quod venire fecerit in [illegible] cameram predictam. Et si officialis negligens fuerit simili pena puniatur. Et de suo debeat salario retineri eius tempore sindicatus.

Quod vigore arbitrii generalis adunantie pro spatio mensium facto non sit contra eam formam nullus possit insacculari vel eligi.

R i c

Cum sepe numero per generalia arbitria que conceduntur per adunantiam generalem super compositione sacculorum et regiminum civitatis solemnis statutorum communis predicti consueverit maculari per inmixtionem illorum qui admicti ad officia non deberent, ut talis inconveniencia cesset imposterum statuimus quod de cetero in regiminibus communis predicti vel artium dicte civitatis ordinandis seu quolibet faciendis seu compositionibus sacculorum vigore cuiuscumque generalis arbitrii etiam generalem derogatoriam seu suspensivam clausulam vel quodlibet impeditivam vel cassativam continentis sub quacumque verborum conceptione seu forma. Quod quocumque aut qualitercumque per generalem adunantiam seu maius consilium seu collegium vel officium dicte civitatis seu in futurum sub quacumque forma vel modo concederetur seu traheretur delegaretur vel concederetur quocumque vel qualitercumque et sub quibuscumque verbis. Nullus cuiuscumque gradus conditionis seu dignitatis existat possit seu debeat per aliquos officiales seu insacculatores quovis nomine censeantur insacculari nominari vel eligi seu poni in aliquo seu ad aliquod officium, curam administrationis vel gubernationem dicti communis vel artium quarumcumque dicte civitatis, seu civitatum, castrorum terrarum vel locorum dicto communi suppositorum seu recommendatorum, seu supponendorum et recommendandorum imposterum quoquomodo contra seu preter formam vel exigentiam predictorum capitulorum vel alicuius eorum. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Et nichilhominus quilibet contrafaciens incidat in penam auferendam ut supra in precedenti capitulo denotata eo ipso. Et etiam in pena irrogationis perpetue infamie. Nisi de talibus insacculandis seu eligendis contra predictorum exigentiam in generali adunantia nominatio et mentio expressa facta fuerit specialis. Et aliter et alio modo non. Et nichilhominus contra predictorum formam officium acceptans seu exercere presumens ipse

vel alium directe vel indirecte quovis
colore quesito eo ipso incidat in dictas
penas. Non obstantibus quibuscumque legibus
statutis vel reformationibus dicti comunis
seu adunantiarum generalium factarum seu
faciendarum, vel aliis obstaculis quibuscumque
in contrarium premissorum seu alicuius
eorum in genere vel in specie disponentibus
quoquo modo, tam presentis quam preteritis
dictis, quibus quo ad predicta in supradictis
capitulis contenta, etiam si talia essent in
quibus derogatio specialis: derogamus ex
certa scientia aliquo non obstante.

[De]claratio quod sint origi-
nary cives

82

c Cum in multis capitulis statutorum editorum
ut supra facta fuit mentio de origi-
nariis civibus perusinis, et de comitatensibus
et etiam forensibus ad removendum
omnem dubietatem, circa reputationem
et existentiam originariorum civium
perusinorum. Statuimus et declaramus
quod omnes et singuli comitatenses, qui
fuisset a decem annis supra allibrati,
descripti seu accatastrati quocumque
et qualitercumque in armario dicti comunis inter
cives originarios perusinos ut cives
quod sint et esse debeant, et etiam tractari
reputari et censeri cives originarii
perusini: quo ad officia privilegia et
beneficia quelibet. Illi vero comitatenses
perusini, qui fuissent descripti seu alli-
brati inter cives originarios seu
absentatos, in libro civium ut supra
in dicto armario a decem annis citra vel per
ipsum tempus. Et probaret secundum formam statuti
de tali materia disponentium superius
editorum, continue stetisse in civitate
perusii per viginti annos, seu artem artium
aliquam exercuisse vel notariam seu de
cuisse in aliqua scientia vel facultate
per spatium quindecim annorum continue
prout in dictis capitulis continetur. Vel quod
solverit aliquam impositam factam per
comune perusii occasione conquiete civitatis,
sint et esse debeant ex nunc cives
originarii perusini. Et tractari debeant
et reputari debeant in omnibus et singulis

et quo ad omnia et singula beneficia et officia
et privilegia que et pro civibus originariis
perusinis. Forenses vero qui iam sunt
viginti anni et abinde ante fuisset quo
modocumque in dicto armario descripti seu alli-
brati inter cives originarios perusii.
seu absentatos in libro civium ut ci-
ves sint et esse debeant cives origi-
nary perusini. Et pro originariis civibus
in omnibus et singulis et quo ad omnia et
singula beneficia, officia et privilegia trac-
tari debeant et describi. Et item decla-
ramus in omnibus et singulis forensibus qui
quocumque tempore usque in presentem diem solvisset
aliquam impositam seu tallia comuni perusii
pro ipsa civilitate conquirenda: vel civilitate
habuisset ex aliquo privilegio speciali.
preter quam pro privilegium habitationis vel
exercitium alicuius artis quadraginta qua-
tuor artium: concessam pro forma statuti
comunis perusii. In quibus casibus eorum specialia
privilegia et civilitatis inmaculata
serventur, et pro originariis civibus
habeantur quo ad omnia et singula
nisi in eorum privilegiis esset aliquid
speciale exceptuatum. Illi vero forenses
qui a viginti annis citra seu per ipsum tempus
fuissent in dicto armario inter cives or-
iginarios seu absentatos in libro civium
ut cives quocumque descripti seu allibrati
sint et esse, et haberi debeant pro origi-
nariis civibus perusinis, preterquam quod vacare
debeant per viginti annos a die descrip-
tionis seu accatastrationis de eis facte
inter cives, seu absentatos sive in libro
civium ut civium vel absentatorum a quolibet
officio comunis perusii, ac etiam quadraginta
quatuor artium dicte civitatis perusii
et a quolibet alio officio civitatum terrarum
et locorum comuni perusii recomissorum, et
subiectorum, et recomendandorum et sub-
mittendorum imposterum. Elapso vero
dicto termino vigentinali vacationis
possint et debeant haberi et reputari
et sint et esse intelligantur originarii
cives perusini. Et gaudere debeant omnibus
beneficiis et officiis prout, et quemadmodum
gaudere possunt et gaudent cives

originarii Perusini. – Et etiam post dictum
tempus viginti annorum cassari debeat
per cancellarium communis Perusii de registro
honorifice faciendis de forensibus seu adben-
tibus vacare ab officiis. Et ponendis in can-
cellaria communis Perusii. De quo registro
latius habetur in capitulo super edito quod
incipit ad hoc ut error imposterum
etc. Aliquo non obstante.

Et bona habitatorum per commune Perusii
alicui aliquo modo concessa iure
proprio concedenda de quorum fructi-
bus ipsi communi responso non
fieret debeant extimari et
accatastrari tenentibus

83.

Ad utilitatem publicam intendentes sta-
tuimus quod omnia et singula predia
tam rustica quam urbana communis Perusii
habitatoribus quocumque iure vel titulo seu
causa per commune Perusii alicui, domino, corpori, col-
legio, universitati vel singulari persone
per commune Perusii seu nomine dicti communis per cam-
erarios seu sindicum vel alios magistratus
quoscumque et qualitercumque de quibus prediis
non responderetur de fructibus seu cano-
ne dicto communi possint et debeant ex-
timari, mensurari et accatastrari ad
libram talium tenentium seu possi-
dentium talia predia vel aliquod eorum.
Et in casu quo libra non haberet quod
de novo fieri debeat etiam si non pete-
retur. Et accatastrari talia predia per
notarios principales dicti armarii vel
aliquem eorum. – Decernentes quod extima-
tio talium prediorum fiat et fieri possit
et debeat secundum extimationem et valorem
aliorum prediorum seu bonorum talibus prediis
contiguorum. Ad hoc ut in commune Perusii
subeant onera ex talibus prediis ex quo
fructus percipiunt et ex ipsis respon-
sionem annuam non faciunt sicut fit ex
aliis gabellis et comunantiis dicti communis.
Statuentes ad hoc ut talis mensuratio
extimatio et accatastratio fieri possit
et debeat utiliter quod domini priores
et camerarii artium qui pro tempore fuerint
habeant eligere seu deputare aliquem
seu aliquos cives fideles et expertos
quos seu quem expertos cognoverint. Et in
illo palatio seu prisione comparuerit
convenire. Qui sic eligendi seu eli-
gendus arbitrium et potestatem habeant
talia predia mensurandi seu mensurari
faciendi et in scriptis reducendi et consignandi
officialibus armarii et eorum notariis princi-
palibus. Qui sub pena quingentarum
librarum denariorum teneantur et debeant secundum talem
assignationem allibrare et accatastrare
talia predia cuicumque prout fuerit oportu-
num. – Et idem modus servetur
et servari debeat in futurum si per commune
Perusii predia seu bona aliqua stabilia
per commune Perusii concederentur de quibus
quorum fructibus communi Perusii non res-
ponderetur prout supradictum
est. – Siquis autem in aliquo premis-
sorum contrafecerit ipso facto incidat dictam
penam. Aliquo non obstante.

Et cancellarius seu abbreviator
reformationum communis Perusii te-
neatur in tabula officialium
publicatos describere ver
loco publicatorum de similibus
surrogatis.

83.

Tempore refectionis regiminum pro
vacationibus observandis dictorum pos-
sint. Qui cives vacationem habeant
prout in capitulo duximus statuendum.
Et de cetero quicumque civis Perusinus
fuerit quocumque et qualitercumque surro-
gatus vel electus ad aliquod offi-
cium, regimen seu signoria loco
alicuius officialis seu rectoris cuius
officii nomine fuerit publicatum
seu imposterum publicandi de similibus communis
Perusii. Et notarius dominorum priorum vel
alius qui fuerit rogatus de tali elec-
tione seu surrogatione infra secundam
diem a die electionis seu surroga-
tionis sub pena ducentarum librarum
denariorum teneatur et debeat notificasse
cancellario vel abbreviatori refor-
mationum dicti communis. Qui vero cancellarius
seu abbreviator sub pena predicta teneatur
et debeat registrare et describere talem
sic electum seu surrogatum in tabula
officialium in cancellaria communis Perusii pene illa cuius
loco electus seu surrogatus esset. Aliquo non obstante.

Quod partitum super factis rebus negotiis singularium personarum semel perditum inter camerarios mitti non debeat nisi tribus vicibus tempore officii prioratus.

82.

c Cum sepe contingat rem publicam multifari-
am ledi in et super factis et negotiis
singularium personarum per partita que semel
vel pluries perdita in consilio dominorum
priorum et camerariorum per inoportunitates
eorum vel alicuius eorum vel aliorum nulla
servata honestatis forma sepius remit-
tuntur: ne res valeat dampnificari in
talibus quoquo modo. Dicimus statuendo
quod decetero super rebus factis causis
seu negotiis singularium personarum
nullum partitum semel missum et
perditum inter dominos priores et camerarios
vel dominos camerarios tantum possit vel
debeat propterea subalternari vel quo-
modolibet immutari quodammodo aut
qualitercumque mitti seu remitti inter dominos
dominos priores et camerarios vel dominos
camerarios tantum nisi dumtaxat tribus
vicibus primo partito etiam computato tempore illius
prioratus cuius tempore tale partitum semel
perditum esset. Ita tamen quod eodem die quo
perditum esset ultimo mitti seu remitti
vel aliquid super eo fieri sive deprehenderetur
ab eo die non possit vel debeat quoquo
modo sed diversis diebus. Et si secus
vel aliter fieret quod actum fuit non
teneat ipso iure sed sit irritum et inane
eo ipso. Et nichilhominus proponens
consulens reformans et scribens vice
qualibet et pro quolibet incidat in penam
quingentarum librarum denariorum de facto per ma-
iorem sindicum auferendarum. Et
ut fraus aliqua committi nequeat decer-
nimus quod notarius qui quolibet dicta-
libet rogaretur sub pena predicta teneatur
in actis suis signare tale partitum fore
perditum ut remitti nequeat vel
aliter fieret quod sit preter consuetudinem
supradictam. Aliquo non obstante.

Quod partitum quod mitti deberet ad bussolas et fabas nullus suum licitum fabam obstendere sed debeat secrete dare collectam.

84

q Boniam sepissime maximum detrimentum rei
publice pisane mala consuetudine
fuit inductum quod in partitis secretis ubi
ad bussolas et fabas partita fieri et mitti
quolibet requiruntur fabe publice demo-
strantur sic quod secretum scrupulorum
non servatur, ut cuncta igitur sub
debita ordinatione procedat, presenti capitulo
diximus statuendum. Quod decetero in
aut super partitis que mitti deberent ad
bussolas et fabas quodammodo aut qualiter-
cumque nullus priorum vel camerarius vel
aliquis consiliarius possit audeat vel
presumat in collegiis seu consiliis dominorum
priorum et camerariorum vel aliorum eorum
vel aliquo alio consilio Civitatis pisane
fabam albam seu nigram obstendere
seu manifeste dare. Sed secrete sub
pena Centum librarum pro quolibet obstendente
dante seu dare volente etiam recipi-
ente pro vice qualibet. Et nichilhominus
si dictum partitum aliter daretur seu reci-
peretur non valeat nec teneat
nec aliquid quod sequeretur exinde.
Et cancellarius notarius dominorum et abrevi-
ator reformationum vel aliquis alius
si tale partitum pro obtempto scriberet vel
notaret ipso facto incidat in penam
quingentarum librarum. Super quibus omnibus
quilibet possit et debeat specialiter sindi-
cari. Aliquo non obstante.

De libris restituendis per notarios dominorum priorum in eorum officii super quaternis in fine mensis ad depositum officii capitulo presenti.

86.

c Comoditas Civium subsequatur
Diximus Statuendum quod quilibet
notarius dominorum priorum artium Civitatis
pisane decetero teneatur et debeat
in fine mensis post depositum officii
in forma publica et cartis membranis
restituere eius librum ligatum sub
coperta ligata cum omnibus et singulis
provisionibus statutis seu ordinationibus et etiam
aliis quibuscumque gestis et factis tempore officii
prioratus cuius fuit notarius sive forma
statutorum seu regulationum de talibus ma-
teria disponentium. Et huiusmodi resti-
tutionem fecisse teneatur et debeat

Capitaneo

Capitaneo populi maiori sindico civitatis
Perusii in fine dicti mensis. Sub pena quin-
gentarum librarum pro qualibet et ipso facto
auferendarum. — Qui capitaneus et
maior sindicus teneatur et debeat
sub dicta pena auferenda eius tempore si-
dicatus sequenti die ipsum librum resti-
tuisse cancellario dicti comunis. — In casu
vero quo dicti capitaneus et maior
sindicus non essent in civitate Perusii
et tunc talis notarius talem librum resti-
tuisse teneatur sub dicta pena cancellario
dicti comunis in termino supradicto. Et idem intel-
ligatur in notario officialium super guer-
ra vel conservatione libertatis vel simi-
lium officiorum quotiens esse contigerit
huiusmodi officium in civitate Perusii
quocumque modo. — Predicta tamen que de
dicto termino et assignatione capitaneo
faciendi dicta sunt non vendicent sibi
locum in ser Andrea Vanis presenti no-
tario dominorum priorum qui propter multitudine
scripturarum habeat et habere intelligatur
terminum ad restituendum librum pub-
blicum continentem omnia facta publica
statuta vel promissa infra octo dies circa
finem officii proxime futurorum dominorum
priorum. — Facta vero singularum personarum
et alias reformationes in forma publica
restituisse debeat infra octo dies in
principio officii dominorum priorum proxime fu-
turorum post duos priores proxime fu-
turos et restitutione fecisse in can-
cellaria dicti comunis prout extitit consuetum.

ordinamenta hospitalis misericordie

Cum hactenus indifferenter quilibet
volens adspirare ad fraternitatem
hospitalis sancte Marie de misericordia ad-
missus fuerit nulla persone qualitate inspec-
ta. Nunc quia crescente nequitia et expe-
rientia docuerit bonos et antiquos priores
dicte fraternitatis et quod reformationes
et ordinamenta nullatenus suffecisse
ad reprimendam voraginem aliquorum
ex bonis et alimoniis pauperum que-
rentium impinguari. Ideo omnem
fraternitatem dicti hospitalis que nunc
est et omnia dicte fraternitatis ordina-
menta reformationes leges vel statuta
olim quocumque tempore edita aut quocumque
auctoritate vallata cassamus et anullamus
et pro cassis irritis cancellatis et nullius haberi
volumus. Et pro cassis irritis et cancellatis
et nullis habeatur intelligatur et sint.
Salubrius providentes quod ipsa fraternitas
fiat et construetur. Demum quod hospitale
regatur et gubernetur secundum ordina-
menta et reformationes que in hoc
volumine describentur et futurarum
adunantiarum infrascripte fraternitatis delibe-
rationibus inseretur. Ordinamus et refor-
mamus. Quod fraternitas dicti hospitalis
sit et esse possit ex et de omnibus rectoribus
ecclesiarum civitatis Perusii qui nunc sunt
et pro tempore fuerint exceptis mendicantibus
qui de ipsa vel in ipsa fraternitate nul-
latenus esse possit nec recipiantur
vel recipi possint ullo modo. Et ex
centum septuaginta hominibus laicis vide-
licet triginta pro qualibet porta sicut isti
sunt nec dictum numerum possit excedi.
Et si quis ultra numerum antedictum
describeretur in matricula vel admicte-
retur in congregatione dicte fraternitatis
habeatur pro non descripto et non ad-
misso nec eius presentia vel vox in
aliquo actu possit operari. Cum vero
aliquem de infrascriptis laicis ex hac
vita migrare contigerit priores
qui pro tempore fuerint ambo priores tunc
presentes vel existentes in civitate vel
comitatu Perusii vel cum presentia et consensu
domini episcopi una cum visitatoribus
infra octo dies a die mortis defuncti
teneantur describere in matricula dicte
fraternitatis alium laicum quem me-
liorem in eadem porta esse credide-
rint cum ipsius beneplacito et assensu.
Et si in hoc priores fuerint negligentes
incidant in penam decem librarum denariorum
pro quolibet et qualibet vice. Nec in dicta
fraternitate possit aliquis recipi vel
describi ea die qua fiet adunantia
pro aliquo ex prioribus fiendis et eligendis.
Et si secus fieret non valeat ipso iure.
Et priores qui consenserint incidant in pe-
nam quinquaginta librarum denariorum pro quolibet.
Dicte quoque fraternitatis consilium seu aduna-
ntia habeat potestatem arbitrium et bay-
liam statuendi ordinandi et reformandi

et providendi circa regimen et modum
regiminis et gubernationis dicti hospital
ac etiam bonorum mobilium et inmobilium
iurium et actionum ipsius hospitalis
omnia et singula que dicto consilio seu adu
nantie utilia videbuntur. Ac etiam alie
nandi et permutandi, renumptiandi et com
ponendi de et pro bonis iuribus et actionibus
dicti hospitalis cum utile et oportunum
esse videbitur. Et intelligatur ee consili
um et adunantia dicte fraternitatis in
qua interfuerit ad minus priores
hospitalis predicti si ambo presentes erunt
vel unus, et maior pars visitatorum
ipsius. Ac etiam viginti ex clericis
et quinquaginta ex laicis dicte frater
nitatis. Et quicquid autem fuit obtemptum
et ordinatum reformatum et deli
beratum per duas partes de tribus dicte
adunantie misso partito seu scruptinio
secreto ad fabas albas et nigras habeat
plenam roboris firmitatem ac si per
totam fraternitatem gestum ordinatum
et reformatum foret. Salvo et
reservato quod per dictam adunantiam non possit
mutari infrascripta forma electionis
priorum dicti hospitalis nisi per duas partes
hominum totius predicte fraternitatis aliter
fuit ordinatum misso partito et scru
tinio secreto ad bussolas et fabas al
bas et nigras et non alio ullo
modo. Siquis vero in dicta materia
non descriptus ausus fuit vel pre
sumpserit in dicte fraternitatis consilio vel
adunantia aliqua interesse ipso facto
sententiam excomunicationis incurrat et centum
libras denariorum perusinorum pro vice qualibet
solvere teneatur cuius pene medietas
applicetur et sit et esse debeat dicti hos
pitalis alia medietas comunis perusii. Et
quilibet officialis comunis perusii teneatur
et debeat aggravatione exigere dictam
penam ad requisitionem dictorum priorum
pena officio negligentie et non faci
entis dictam exactionem centum libras
denariorum de suo tempore sui sindicatus solvere
teneatur, de quo expresse debeat
sindicari.

Item siquis sui procuratione speret posse
prioratum et regimen dicti hospitalis fa
cilius obtinere nec utile censeatur
procurantes alienarum rerum admini
strare per. Cum vix de se ingere
ntibus alienis negotiis sufficientur,
Ideo ordinamus et reformamus quod pri
ores dicti hospitalis eligantur modo
et forma infrascriptis videlicet. Quod priores
qui pro tempore fuerint penultimo mense
administrationis prioratus eorum vel unus
ex eis si alter mortuus fuit vel
absens a civitate et comitatu perusii
vel ex causa legitima adesse non posset
infra octo dies a morte prefuncti tene
antur per nuptium dicti hospitalis requiri
facere personaliter vel ad domum eorum
solite habitationis omnes et singulos
laicos dicte fraternitatis. Et per nuptium
curie episcopatus omnes clericos fra
ternitatis eiusdem ut sequenti die
sint in domibus dicti hospitalis pro
eligendo priores novos vel unum ex
prioribus si alter mortuus fuit vel
absens vel et loco talis mortui vel
absentis interesse et interesse debeat
dictus vicarius dicti episcopatus. Et congre
gata adunantia dicte fraternitatis in numero
sufficienti tunc priores vel unus
alio mortuo una cum cum vicario
domini episcopi si presens erit et cum illis visi
tatoribus qui interfuerit vocare debe
ant apte quemdam ex hominibus dicte adu
nantie videlicet duos bonos viros laicos
et unum clericum pro qualibet porta.
Et cum ipsis habeant colloquium et consili
um de hiis qui essent ydonei uti
les et apti ad regimen. et qui essent
ydonei utiles et apti ad regimen
et gubernationem et priorum dicti hospi
talis. Et ex omnibus quos sufficientes
et bonos esse crediderit tres me
liores laicos et duo priores clericos
presseliguntur concorditer vel saltim
per duas partes ex dictis prioribus vicario
visitatoribus et quindecim aliis bonis
viris predictis nomina quorum tenuum

laicorum eligi et publicari debeant inter alios laicos tunc in sufficienti numero in adunantia congregatos, inter quos debeat per unum ex prioribus mitti pitium ad scruptinium secretum hoc modo, quod volentes tale pitium nominatum et electum ex tribus suprascriptis eligi pro priore, ut ydoneum priorem dicti hospitalis, ponat in pisside fabam albam, nolentes vero nigrum; sic per eos scruptinetur secundus et tertius nominatus, et in ille in quem plurimum fabe albe occurrerint et consenserint presentetur electus tunc in eadem adunantia congregatis. Et posita inter ipsos clericos similiter scruptinio secreto ad fabas albas et nigras si concorditer vel saltim due partes ex eis illum presentatum pro bono et bono approbaverint, tunc talis modo predicto presentatus per laicos sic quasi creatus et approbatus per clericos esse intelligatur et vere sit et esse debeat gubernator prior et rector dicti hospitalis et sindicus dicte fraternitatis una cum infrascripto alio priore, rectore et sindico dicte fraternitatis; alii vero duo laici qui fuerint in scruptinio positi, ut supra narratum fuit, remaneant visitatores hospitalis eiusdem, cum dictis et singulis bonis modis et conditionibus dictis. Eodem quoque modo duo clerici ut premictitur pelecti per priores veterum visitatores et quindecim alios bonos viros publicentur, et ad secretum scruptinium ponantur inter clericos tunc ibidem congregatos, et ille in quem plurium nota seu fabe albe convenerint ac concurrerint presentetur laicis in eadem adunantia existentibus, et inter eos posito scruptinio secreto per duas partes ad minimus talis clericus presentatus sit et fuerit approbatus, sit et esse debeat prior, rector et dispensator dicti hospitalis una cum priore laico electo et creato ut supra est expressum. Alter vero clericus qui fuerit nominatus et positus in scruptinio suprascripto sit et remaneat visitator dicti hospitalis una cum aliis visitatoribus supradictis. Et tam prior clericus quam laicus, quam etiam visitatores sic creati et adsumpti sint et esse intelligantur priores et administratores et visitatores dicti hospitalis et bonorum et iurium eius per duos annos incipiendo immediate post finem officii predecessorum, nisi de maiori tempore per ipsam adunantiam aliter ordinatum fuerit. Si vero presentatus per laicos non approbaretur et confirmaretur a clericis, reiecta forma predicta alii clerici et tot successive clericis presententur donec unum ex presentatis modo predicto duxerint approbandum. Sic quasi versa vice fiat et fieri debeat si presentatus per clericos a laicis non contigerit approbari. Et si necesse fuerit pro dicta electione facienda dicta adunantia iterum congregetur modo et forma suprascripta in omnibus et per omnia. Si autem aliquis sic in forma predicta ordinatus presentatus et confirmatus infra octo dies a die scientie computandos recusaverit vel neglexerit dictum prioratus officium et sindicatus acceptare et etiam inscriptis inventarium prestare in manibus priorum veterum et dictarum dicti operis, si laicus fuerit .C. libras denariorum nomine pene solvere teneatur. Si autem clericus fuerit ipso facto sententiam excommunicationis incurrat et a beneficio quod habet sit ipso iure privatus. Et nichilominus quilibet personaliter cogi possit et debeat per potestatem et capitaneum qui pro tempore fuerint vel per diocesanum ad dictum officium acceptandum. In eadem quoque pena veteres priores incurrant si ad executionem huiusmodi pene fuerint negligentes.

De inventario priorum

Item providimus, ordinamus et reformamus quod ante principium officii priores novi dicti hospitalis in manibus priorum et visitatorum tunc presidentium propositis sacrosanctis evangeliis corporaliter manu tactis prestantes

iurare debeat ipm hospitale et eius bona
et iura proposse defendere et tueri domos
et edifitia eius manutenere et conservare
et que locanda erunt locare et locari facere
res aut rurales coptimandas fideliter
coptimare pro illo pretio vel mercede et
pro illo tempore quod et que dictis prioribus sin
dicis et procuratoribus videbitur et insimul seu separatim
cum eis vel occasione predictorum faciendis cum
promissionibus et obligationibus bonorum
dicti hospitalis et cum capitulis oportunis
et consuetis apponi in talibus instrumentis
secundum consuetudinem notariorum Civitatis perusii
Et eodem modo possint facere in locationibus
rerum urbanarum. alias aut coloni facere
sollicite exigi pensiones fructus red
ditus et proventus. ac etiam legata hereditates
hereditates dicto hospitali relictas et que
cumque alia ex quacumque causa dicto hospitali de
bita que ad eorum notitiam pervenerit re
cuperare etiam ab invitis iustitia me
diante. Et ex hiis omnes xpi pauperes
et infantes ibi proiectos nutrire alere
et alii facere infirmos facere medicari et
quecumque necessaria ministrare iuxta pos
sibilitatem et facultatem dicti hospitalis. Et
generaliter omnia que utilia cognoverint
dicto hospitali facere et exercere et suti
lia pretermictere. Ac etiam presentia ordina
menta et que imposterum fierent auctoritate
adunantie dicte fraternitatis in omnibus eorum
capitulis observare.

De officio priorum

Item providemus ordinamus et refor
mamus. Quod priores dicti hospitalis modo
superscripto creati sint et esse intelligantur
tam ad lites et causas tam pro parte quod contra
et tam pro partibus quod contra dicti hospitalis quod
ad negotia sindici et procuratores dicti hospitalis
cum pleno libero et generali mandato
et plena libera et generali administratione
hoc modo quod ad lites quilibet dictorum priorum
sit sindicus et procurator insolidum cum pote
state substituendi et substituti vel subst
itutos revocandi. ita quod non sit melior
conditio occupantis. Sed quod unus
inceperit alter prosequi et finiri. Ad
negotia aut ambo simul sint sindici
et procuratores insolidum possit tamen unus
alteri cum opus fuerit committere vices suas.
Salvo quod immobilia dicti hospitalis alienare
non possit. nec super ipsis aut iuribus et acti
onibus dicti hospitalis componere vel tran
sigere vel ipsis renumptiare. nisi expressa
licentia et mandato maioris partis aduna
ntie dicte fraternitatis missa in ea partito
seu scruptinio secrete ad fabas albas et
nigras. Hec tamen non intelligantur in
divisione rerum quas dictum hospitale ha
beret commune cum aliis quas ipsi priores
una cum duobus ex visitatoribus adminus
possint dividere et partiri prout eis vi
debitur convenire. Habeant insuper libe
ram potestatem super omnibus in superscripto
strumento specificatis et expressis. Te
neantur etiam priores in officio predic
tes sub pena centum librarum exigere
iuramentum visitatoribus eorum tempore electis
et creatis ut supra quod eorum officium et
maxime omnia et singula in infrascripto
capitulo contenta bene complete et sollici
te exercebunt.

De officio visitatorum

Item providemus ordinamus et
reformamus. Quod ad hoc ut hospitale
predictum ad dei et beate virginis honorem
et laudem. et pauperum xpi commodum
perfectius valeat gubernari et ne per
alicuius priorum insolertiam dictum hospitale
et eius bona imposterum dissipentur
aut eius familia vel pauperes ibi recepti
et recipiendi necessariarum rerum patiatur possit
indigentiam vel defectum. Quod presentes dicti
hospitalis visitatores bis vel saltem semel
in mense visitent et visitare teneantur
et debeant dictum hospitale et ab eius familia
et pauperibus infirmis et undecumque aliter
poterunt inquirere et investigare quomodo
et qualiter ipsum hospitale eiusque bona et fa
milia pauperes infantes per priores re
gantur et gubernantur. Et si in regi
mine priorum aliquod defectum vitium vel
errorem reperierint debeant ipsos priores
interesse ipsos fraterne monere. Quod si non
senserint infra mensem tale vitium
errorem vel defectum non fuisse cor
rectum. Teneantur ipsos priores iterum
simul vel divisim monere in presentia
aliquorum de fraternitate dicti hospitalis. Et
si post secundam monitionem errorem vel
defectum ibi repertum priores et infra
decem dies non curaverint emendare

tunc dicti visitatores omnes in concordia
possint congregare adunantiam dicte frater-
nitatis in domibus dicti hospitalis si commode
ibi poterit vel in ecclesiam sancte Marie
de Mercato et in ea narrare regimen
priorum dicti hospitalis et defectus, errores
qui per dictos priores committuntur et proponere
dicte adunantie quid fiendum sit in predictis.
Quicquid autem per dictam adunantiam vel
per tres partes de quatuor ad minus exti-
terit ordinatum et reformatum super
regimine gubernatione et administra-
tione dicti hospitalis bonorum et iurium
ipsius. Ac etiam super cassatione revocatione
privatione priorum tunc presidentium vel
alterius eorum et electione et creatione
novorum priorum misso tamen partito ad scrup-
tinium secretum ad fabas albas et ni-
gras habeat plenam auctoritatem et perpetua
roboris firmitatem. Teneantur etiam
visitatores predicti ex sui officio ad
requisitionem cuiuslibet priorum in questi-
onibus et exequtionibus et exactionibus
iurium dicti hospitalis ipsis prioribus
et cuilibet eorum seu substituto aut sub-
stitutis ab eis et in omni casu oportuno
assistere et prestare favorem et omnia
alia facere et curare que in presentibus
ordinamentis ad eos directive quomodolibet
pertinent.

] Item ne quicquam de bonis dicti hospitalis
valeat fraudari. Ordinamus et
reformamus. Quod presentes priores hos-
pitalis teneantur et debeant infra
mensem a die iuramenti qua officium
iuraverint computandi fecisse publicum
inventarium manu notarii electi vel eligendi
pro conficiendis scripturis et contractibus
ipsius hospitalis de omnibus bonis mobi-
libus et immobilibus ac etiam iuribus quibuscumque
dicti hospitalis de quibus iuribus notitiam
habuerint. Ac etiam quicquid imposterum
obveniet dicto hospitali semper infra octo
dies a die obventionis poni debeat in
dicto inventario et similiter per notarium
suprascriptum et sic si aliquid alienaretur
consumeretur vel perderetur cancellari
debeat cum consensu saltim duorum visitatorum
de dicto inventario cum adiectione et expres-
sione ipsius cancellationis. Quod inventarium
tam presentes quam futuri priores teneantur
assignare in adunantia qua novi priores
eligentur ipsis prioribus novis et visitato-
ribus qui presentes fuerint. Qui priores novi
una cum visitatoribus novis et prioribus
veteribus ad hoc requisitis si interesse vo-
luerint interesse debeant videre et rimari
subtiliter an res posite in dicto inventario
reperiantur in bonis dicti hospitalis vel non.
Et si quid repererint deficere illud
plus debeant computari et notari facere
per notarium antedictum ut de hiis possit et
debeat a prioribus veteribus ratio facilius exi-
gi et requiri, ut plene et integraliter
intelligatur ad manus priorum novorum
pervenisse quicquid in dicto inventario
descriptum reperiretur quod non fuerit
cancellatum vel descriptum reperiretur
quod non fuit cancellatum vel computatum
manu dicti notarii infra octo dies a die ini-
tiati officii. Quicumque autem ex presentibus
prioribus vel futuris negligens fuerit
in confectione vel continuatione dicti inven-
tarii vel in rerum obvenientium descrip-
tione vel ipsius inventarii successoribus
reassignatione ac rerum ibi descriptarum re-
missione ut supra est expressum solvere
debeat quolibet predictorum in quo negligens
fuerit nomine pene ducentas libras denariorum
pro quibus priorum. Et omne dampnum quod ipsi
hospitali ex tali negligentia obveniret.
In eadem quoque pena visitatores incurrant
si cum novis prioribus qui pro tempore fuerint
ad res dicti hospitalis in inventario descriptas
non curaverint interesse. Ut supra
est narratum

de ratione reddenda
per priores
.40.

] Item ordinamus et reformamus
quod tam presentes priores quam futuri infra
mensem post finem eorum officii teneantur
et debeant eorum in officio successoribus
novis reddere et readsignare rationem
rerum et quorumcumque bonorum ad eorum
manus perventorum et reliqua integra-
liter restituere infra terminum supradictum
et generaliter de omni eorum administratione
etiam si de reddenda ratione vel

restituendis reliquis a successoribus vel visi
tatoribus non fuerint requisiti vel moniti.
Teneantur tamen nichilominus ipsi priores
et visitatores novi eos requirere inter
pellare et monere ut modo predicto rationem
reddat reliqua restituat et assignet.
Si vero neglexerit rationem et reliqua
restituere et assignare infra terminum
suprascriptum vel ipsi priores et visita
tores novi in recipiendo et revidendo
rationem et reliqua quoquo modo fuerint
negligentes quilibet predictorum libras decem
pene nomine solvere teneatur. Si vero
reperiretur aliquem ex prioribus quicquam
de dicti hospitalis bonis mobilibus et immo
bilibus aut iuribus fraudasse aut subtrax
isse vel subtrahi fecisse nisi sponte infra
biduum omnia restituerint cum effectu
teneatur vicarius diocesanus et quilibet
officialis comunis perusii qui super dictus fuerit
ad petitionem priorum et visitatorum
vel maioris partis ipsorum inquirere contra
talem fraudatorem aut subtractorem
seu subtrahi mandatorem punire arciter
ut aliis transeat in exemplum. Priores
autem et visitatores qui non sollicitave
runt et prout procuraverunt huiusmodi
punitionem fieri eiusdem fraudis et sub
tractionis intelligantur esse participes.

41] Item providemus ordinamus et re
formamus quia utile et necessarium
videtur acta gesta et contractus dicti hospitalis
et eius fraternitatis unica manu scribi
ut in omni casu oportuno facilius et
promptius habeantur. Sit etiam necessarium
dictum hospitale habere unum valentem
advocatum et unum ydoneum procuratorem
pro defensione iurium dicti hospitalis. Id
circo priores ipsius hospitalis qui pro
tempore erunt possint eligere unum
notarium ad scribendas et publicandas
scripturas quaslibet dicti hospitalis et
fraternitatis eorum contractus gesta et contractus. Ac
etiam unum peritum advocatum vel
duos et unum expertum procuratorem vel
duos pro oportunis necessitatibus et
utilitatibus dicti hospitalis. Possintque
dare et concedere dictis notariis advocatis

et procuratoribus et cuilibet eorum illam provisionem
que eis secundum merita personarum et casuum
exigentia videbitur convenire. Et si dicto
hospitali occurreret aliqua ardua et
magna causa lis vel questio possint plu
res advocatos et procuratores conducere prout
crediderint expedire et salarium eis
et cuilibet eorum mittere atque dare quali
tate personarum inspecta prout dictis
prioribus videbitur et placebit.

] Item providemus ordinamus et refor
mamus. Quod priores qui pro tempore fuerint 42
retinere debeant in dicto hospitali duos
cereos seu dupleros magnos sicut
sunt dupleri artium et cum contigerit
aliquem de dicta fraternitate sepelliri seu
ad sepulturam ferri in civitate perusii
teneantur dicti priores cum illis
quos de fraternitate habere poterunt ho
norare funus cum dictis cereis seu du
pleris accensis secundum consuetudinem
perusii sub pena decem librarum pro quolibet
priorum pro vice qualibet qua in hoc
fuerint negligentes si pro parte heredis
seu consanguineorum defuncti vel amicorum
dies sepulture eius fuerit intimata.

] Item providemus ordinamus et reformamus 43
quod quilibet laicus de fraternitate te
status vel ab intestato sine filiis mascu
lis decedens dicto hospitali relinquere
teneatur libras decem denariorum perusinorum.
Decedens vero cum masculis relinquere
teneatur libras quinque denariorum ad minus.
Et si in testamento eius quantitates predictorum
omissa fuerit relicta huiusmodi quoquo
modo nichilominus quantitates predicte
per sindicum et priores dicti hospitalis in casibus
suprascriptis a defunctorum heredibus peti possit
et exigi debeat cum effectu. Et si
quantitates predicte solemniter in testamento relicte
fuissent potestas autem vel capitaneus et quilibet
alter officialis comunis perusii qui ab ali
quo ex dictis prioribus vel procuratore fuerit
requisitus ad solutionem predictarum quantitatum
in casibus suprascriptis heredes talis defuncti
cogere teneantur de facto sine aliqua

oblatione libelli solutione gabelle seu deci-
mi et sine solutione alicuius quantitatis
pecunie et sine aliqua productione sine
ulla processu viso dumtaxat presenti ordi-
namento et recepto sacramento ab uno ex
predictis prioribus quod quantitas que tunc peteretur
dicto hospitali ex aliquo predictorum casuum
debeatur. Et si in exactione huiusmodi
priores fuerint negligentes dupli quantitatis
dicto hospitali debite pene nomine solvere
teneantur. Hoc tamen intellecto quod quantitas
sit exigenda ab heredibus defuncti vel non
remaneat in discretione et conscientia
priorum dicti hospitalis.

48 Item providemus ordinamus et reformamus
quod si quis diabolico spiritu agitatus au-
sus fuerit vel presumpserit intromittere se
intendere in dicto hospitali seu propria
auctoritate se dicti hospitalis regimini immiscere
aut alio modo quocumque ad dictum prioratus
officium se creari vel eligi consentire. seu
dictum prioratum gubernationem hospitalis
predicti vel administrationem seu dispensati-
onem bonorum ipsius susceperit vel exer-
cuerit nisi fuerit electus et creatus secundum
formam presentium ordinamentorum possit
offendi impune et in civilibus et crimi-
nalibus et nullatenus ius reddatur.
Et ad omnem honorem officium vel
beneficium communis perusii perpetuo inhabilis
censeatur et sit. Et si laicus fuerit
ultra predictas penas V. flor. auri pena
nomine communi perusii solvere teneatur et
compellatur de facto sine aliquo pro-
cessu ordinario sed solum veritate facti in-
manifesta de predictis per quemcumque offitialem Si
fuerit clericus ultra penas iam dictas
sit ipso iure anetematizatus et omni
beneficio et honore ecclesiastico privatus et
perpetuo indignus et inhabilis reputatus.

44 Item quia aliquando contingit quod quidam
proprie salutis inmemores quorum huma-
nam et malignam potentia amicitiam
vel corruptelam iura dicti hospitalis
impedire conculcare et supprimere moliuntur
et eius bona invadere et indebite retinere
quibus est intuitu dei et celo iustitie viri-
liter resistendum nec ad hoc semper priores
et visitatores dicti hospitalis sufficiunt.
Et idcirco providemus ordinamus et refor-
mamus. Quod quilibet de dicta fraternitate
teneatur et debeat ad requisitionem
cuiuslibet priorum et visitatorum dicti hospitalis
ipsis prioribus et visitatoribus et cuilibet
eorum vel substituendis ab eis assistere
favere ad posse in palatiis rectorum
civitatis perusii et extra pro recuperatione
manutentione et defensione iurium
et bonorum dicti hospitalis. Et quicumque
negligens fuerit in predictis decem libras
denariorum pena incurrat ipso facto sine aliquo
processu ordinario que pena per quemlibet
officialem communis perusii exigi debeat pena
officiali negligenti centum librarum denariorum pro
qualibet vice qua negligens fuerit vice
qualibet qua negligens fuerit vice qualibet
qua ut premictitur fuerit requisitus.

Item providemus ordinamus et reformamus 46
quod quantitates omnium et singularum penarum
de quibus in presentibus ordinamentis quolibet
mentio facta fuit. Si incidens in pena
laicus fuerit medietas communi perusii applicetur
et alia medietas hospitali predicto. Si
vero incidens in pena fuerit clericus
medietas quantitatis penalis ad curiam
episcopalem deveniat. Et alia medie-
tas hospitali predicto assignetur quarum
pena omnium et singularum exactio fieri
debeat per quemlibet officialem communis perusii
qui super hoc aditus fuerit vel procuratorum
dicti communis perusini summarie et de plano
sine libelli oblatione et aliquo strepitu
et figura iudicii non obstante. Et
sine aliquo processu ordinario etiam tempore
feriarum ordinariarum vel repentinarum.
Ergo predictus dominus potestas et capitaneus
et quilibet eorum et eorum et cuiuslibet eorum
iudices contra predictos sic negligentes et
culpabiles teneantur ex officio eorum
inquirere et eos penis predictis punire
Et si aliquis officialis dicti communis fuerint
negligens vel remissus in exigendo
aliquam predictarum penarum vel aliquam aliarum

ex ordinamentis supradictis .ij. florenorum auri penam incurrat auferenda sibi per suos sindicatores ad petitionem cuiuscumque petentis tociusque populi et dicto hospitali contra ut premittitur applicanda.

47 Item ordinamus et statuimus quod dicti priores hospitalis non possint recipere nec recipi facere aliquem in oblatum nisi de ipsorum tota concordia et consensu visitatorum qui pro tempore fuerint posito inter eos scruptinio secreto et per ipsos concorditer obtempto. Et si secus fecerint non valeat et ipso iure sit nullum.

48 Item ordinamus et reformamus quod massarii comunis pistorii qui pro tempore fuerint sine aliquo precepto vel mandato cuiusquam teneantur spendere et erogare florenos quinquaginta anno quolibet pro facculis et candelis pro luminaria fienda ad dictum hospitale in festo beatorum innocentium in qua luminaria interesse debeant et teneantur priores artium cum qua maiori numero haberi poterit ex hominibus dicte fraternitatis. Ita quod cera et faculae costituae valoris predicti dicto hospitali offerantur ad honorem et laudem dei et beate virginis et in signum et commemorationem quod dictum hospitale sit sub protectione et defensione comunis pistorii nec quis contra ipsum quicquid imposterum audeat attentare.

49 Item quia hospitale predictum sepe ab iniquis et cavillosis hominibus longevis litigiis fatigatur et gravissimis expensis et dampnis affligitur maxime cum negotia et lites hospitalis non ita sollicite pagantur ut quilibet propria negotia operatur. Ideo necesse est perversitatibus et dilationibus nefandum dampnum hominum providere. Quapropter ordinamus et reformamus quod in qualibet lite controversia vel questione que per dictum hospitale aliqua persona collegio vel universitati movereretur vel quocumque vel qualitercumque contra ipsum hospitale fieret seu ageret iudex qui super lite vel ea cognosceret debeat et teneatur procedere cognoscere et terminare summarie sine strepitu et figura iudicii vel ordinarie sine forma iuris et statuti comunis pistorii. cum competenti promisso iudicandi vel sine prout prioribus dicti hospitalis vel alteri eorum aut substituto vel substitutis ab aliquo ipsorum videbitur et placebit. Et quod contra electores dictorum priorum et contra eorum sindicatum et sindicum et priores dicti hospitalis et substitutos ab eis vel aliquo eorum nichil possit dici obici vel opponi sub pena C. librarum denariorum que de facto sine aliquo processu exigi debeat ab opponente etiam si opponeretur per aliquem sindicum vel priorem per quemlibet officialem comunis pistorii ad petitionem dictorum priorum vel alterius eorum vel sindici vel priorum dicti hospitalis vel substitutorum ab eis vel altero eorum. pena officiali negligenti mille librarum denariorum de quo debeat expresse sindicari. *De pena deferentium arma offendibilia seu bracialetta in festivitatibus sancti Erculani et certis aliis solepnitatibus*

Quoniam cessante causa cessat effectus Et propter effrenata armorum licentiam in quibusdam festivitatibus delatorum per civitatem pistorii plurima scandala sunt sequuta ut inposterum extirpetur occasio scelera committendi duximus statuendo quod decetero nulli civi seu districtuali pistorii equestri seu pedestri sit licitum vel permissum ferre vel alium portare seu portari facere per civitatem burgos seu suburgos pistorii dictis infrascriptis solempnitatibus vel aliorum earum aliquod genus armorum offendibilium neque bracialettos ferreos videlicet in festivitatibus beati Constantii chatedre sancti petri sancti Mathie sancti Erculani. corporis christi assumptionis domini yhesu christi et assumptionis virginis gloriose de mense augusti vel alicuius earum. Nec etiam

die precedenti vel sequenti festum beatissimi
martiris Herculani modo aliquo seu forma
vel quovis colore quesito sub pena illa ma
iori qua puniri deberet per formam statutorum
comunis Perusii repertus per familiam arma offen
dibilia deferre per ipsam civitatem respectu
loci ubi repertus esset. — Decernentes quod quilibet
officialis comunis Perusii possit teneatur et
debeat contra huiusmodi arma deferentes
in dictis festivitatibus vel aliqua earum de
facto procedere per generalem inquisitionem
seu per inditia vel alio quovis modo ut
sua discretio noverit convenire. Et
repertos quoscumque culpabiles punire et
condemnare prout ac si per familiam
domini Potestatis repertus esset arma offendi
bilia detulisse contra formam dictorum statutorum.
Predicta tamen non vendicent sibi locum
in civibus seu districtualibus Perusinis qui
irent in comitatu Perusii seu extra dictum
comitatum seu in ipsam civitatem redirent
inceptum iter prout placuerint vere in comitatu
vel extra seu redire de comitatu vel extra
ad ipsam civitatem. — Et ut arma ferendi
cesset omnis occasio Statuimus Quod nulli
Buttigario civi districtuali sive foresti
liceat modo aliquo seu forma in aliqua
eius camera seu apotheca sit licitum vel
permissum retinere aliqua arma offendi
bilia exceptis armis suis propriis. Dummodo
tamen ipsa arma assignaverit potestati
et capitaneo in principio officii utriusque.
Et siquis inventus fuerit arma ipsa re
tinere quod ipso facto et vice qualibet et pro
quolibet pettio armorum offendibilium
receptorum incidat in pena vigintiquinque
librarum denariorum. — Et quod cuilibet sit licitum et
permissum quemlibet in aliquo premissorum
delinquentem denumptiare seu accusare
dominis potestati seu capitaneo. Qui teneatur
et debeant contra tales denumptiatos seu
accusatos procedere et de facto condemnare in
penis et prout superius continetur. Et quod
nichilominus sub pena quinquaginta librarum
denariorum uterque ipsorum teneantur et debeant
mense quolibet per inquisitionem generalem
procedere contra errantes in aliquo ipsorum. Et
repertos culpabiles punire et condemnare
secundum exigentiam premissorum. Et accusatus seu
denumptians de omni eo et toto quod pervene
rit in comuni occasione huiusmodi denumptiationis
vel accusationis habere debeat quartam partem.

De pena portantium ar
ma offendibilia per
plateam vel civitatem bur
gos seu subburgos Perusii

Statuimus quod cum platea civitatis Perusii
cunctis esse debeat vere securitatis
asilum Et quicumque portantes cuiuscumque
gradus seu dignitatis existat arma
offendibilia tam seu bracialetta ferrea in
platea seu per plateam dicte civitatis Perusii
possint et debeat condemnari et puniri
quadrupli pena qua puniri et condem
nari deberet inventi portare arma of
fendibilia per ipsam plateam contra formam ali
cuius statuti dicti comunis. — Portantes autem
dicta arma offendibilia per alia loca et
civitatis burgorum seu subburgorum Perusii
condemnari et puniri debeat pena dupli
respectu pene contente in statuto dicti comunis.
Siquis autem dicta arma ligata portaverit
extra plateam dicte civitatis eundo in co
mitatum Perusii vel extra seu redeundo de dicto
comitatu vel extra in ipsam seu ad ipsam
civitatem non possit nec debeat propterea
in aliquo condemnari seu puniri. Salvo
quod predicta non vendicent sibi locum in spatiis
notatis in statuto dicti comunis libro tertio
capitulo centesimo decimonono. Sub rubrica
de armis non portandis etc. Verum dominis
prioribus artium eorum notariis familiaribus
existentibus cum eis in officio prioratus
Etiam non vendicent sibi locum in
spatiis

Quod nulli civi vel comitatensi conducto vel ad officium assumpto vel emptori comunantiarum vel custodibus portarum liceat arma portare. 62

Nullus civis vel comitatensis pistoriensis qui esset conductus vel conduceretur imposterum quoquo modo ad stipendium vel provisionem comunis pistorii, seu qui ad aliquod officium dicti comunis esset assumptus vel electus seu eligeretur vel assumeretur quolibet in futurum cum salario stipendio seu provisione vel sine, possit vel debeat vigore talis conducte firme seu refirme, assumptionis vel electionis portare in civitate, burgis vel suburgis pistorii aliquod genus armorum offendibilium. Et portantes huiusmodi arma comprehendantur et puniri et condempnari debeant in penis determinatis per formam aliorum et presentium statutorum dicti comunis pistorii. Et quod nullus qui emisset seu emeret quolibet in futurum aliquas comunantias seu gabellas vel aliqua bona dicti comunis, vel qui esset seu erit quolibet obligatus ad solutionem pretii talis comunantie seu bonorum vel aliquis alius virtute talis emptionis seu contentorum in ea possit seu debeat quoquo modo per se vel alium portare seu portari facere per civitatem, burgos seu suburgos pistorii aliqua arma offendibilia sub penis contentis in aliis et presentibus statutis comunis pistorii. Non obstantibus aliquibus contractibus vel pactis initis seu in futurum intendendis inter comune pistorii et emptores vel aliis obstaculis quibuscumque. Salvo quod predicta non vendicent sibi locum in illis civibus seu comitatensibus qui conducerentur ad stipendium seu provisionem dicti comunis. Quibus liceat impune huiusmodi arma ferre per ipsam civitatem, burgos seu suburgos pistorii illo die duntaxat quo publicam monstram facerent in platea comunis pistorii. Dummodo hoc non intelligatur nec possit in aliquo oppitulari aliquibus castellanis vel potestatibus terrarum vel cassarorum seu eorum famulis conductis seu conducendis ad custodiam alicuius cassari, castri, fortilitii vel bastite comunis pistorii aut quorumcumque suppositi dicto comuni. Quibus castellanis et famulis aut aliorum eorum per ipsam civitatem, burgos seu suburgos pistorii talia arma non liceat deferre modo aliquo seu forma nisi ligata. Custodibus autem portarum burgorum seu suburgorum pistorii non sit licitum arma portare modo aliquo per civitatem ipsam, nisi duntaxat cum venerint ad bollectinum ad presentandum aliquem forensem; et cum inde redierint ad ipsam portam ad cuius custodiam fuerint deputati. Aliquo non obstante.

Quod non possit procedi super accusatione aliqua per delationem armorum nisi certa forma servata. 63

Cum sepe multi quorumdam malignitate et contra debitum veritatis per delationibus armorum accusationes instituerint seu porrexerint coram officialibus comunis pistorii ut sub pravitate symoniaca vel aliter accusatorum substantias extorquerent, ne de cetero talis iniquitas invalescat, duximus statuendum. Quod imposterum super aliqua accusatione que quolibet institueretur fieret seu porrigeretur pro delatione seu vocatione vel ratione delationis armorum coram domino potestate vel capitaneo vel aliquo alio officiale comunis pistorii contra aliquem vel aliquos quod per ipsum dominum potestatem, capitaneum vel alium officialem dicti comunis non possit nec debeat quoquo modo vel ratione seu forma cognosci seu procedi nisi primitus probatio facta fuerit super contentis in tali accusatione per tres testes fidedignos de veritate deponentes. Et si procederetur vel aliquid fieret secus, quicquid actum fuerit et etiam sententia que ferretur non teneat ipso iure. Possit tamen inquiri contra arma portantes iuxta et secundum continentiam aliorum et presentium statutorum. Aliquo non obstante.

De pena officialis negligentis contra arma portantes et deputatione ipsius officialis.

Siquis inventus fuerit cum aliquo genere 64

armorum per aliquem officialem communis predicti aut
familia ipsius. Et talis officialis condem-
natione et punitione non fecerit secundum
formam aliorum et presentium statutorum contra tales
arma portantes et exequutionem debitam
seu fraude aut per negligentia aliqua
commiserit quoquo modo, vel locum tempus
seu armorum qualitate mutaverit vel
subalternaverit. Et probari potest de
tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque
per tres testes fidedignos. Ex talis offi-
cialis pro quolibet et vice qualibet quo seu
qua receptum fuerit et probatum ut supra
ipsum aut eius familia fraude aliqua
aut negligentiam commisisse condempnetur
et condempnari possit et debeat per suos
sindicatores eius tempore sindicatus et
de suo salario retinenda in illa et eadem
pena qua condempnari et puniri debuisset
quicumque arma portans per forma presentium
et aliorum statutorum. De quo et super quo pos-
sit et debeat per suos sindicatores spe-
cialiter sindicari. Pena ipsis sindicatoribus
si negligentes fuerint ducentorum flore-
norum auri a quolibet et vice qualibet
de facto per maiores sindicum auferendorum.
Et nichilhominus eidem officialis ipso
facto incidat in penam .Vc. librarum
vice qualibet ut supra auferendarum. Ce-
terum ut officiales predicti sub obtemptu
commodi contra deferentes arma redda-
tur ad exequendum condempnationes
efficacius promptiores. Statuimus quod de
omni et toto eo quod occasione portationis
seu delationis armorum quilibet officialis
communis predicti venire fecerit in commune
et in camera massariorum habeat et
habere possit et debeat a dictis massariis
absque aliquo alio precepto vel mandato
quartam partem.

n De fraus aliqua circa arma portantes
de cetero committatur. Statuimus quod
dominus potestas capitaneus populi et quilibet
alius officialis communis predicti qui contra aliquem
pro delatione armorum quoquo modo per inqui-
sitionem procederet seu qui per armis condempna-
verit et in tali armatione aliquis in-
ventus fuerit arma portare, teneatur
et debeat illo et eodem die quo copia
inquisitionis seu arma mictentur tenetur
in camera massariorum vel ante dictum
diem similiter copia talis inquisitionis
sigillata mictere ad cancellariam communis predicti.
Et in presentia cancellarii seu abreviatoris
reformationum in capsa in dicta cancellaria
existente committere. Et similiter cum
arma miserit ad cameram massariorum
illo die vel ante mictere et mitti facere
in eandem capsam ut supra cedula conti-
nentem nomen inventi cum armis et in
quo loco et quo tempore et armorum genera
similiter sigillata. Et si potestas capitaneus
vel alius officialis dicti communis negligens
fuerit vel remissus ipso facto incidat
in penam .Vc. librarum denariorum de suo salario
auferendarum et retinendarum et tempore
sindicatus per suos sindicatores. De-
cernentes quod talis capsa officiales massa-
riorum communis predicti expensis dicti communis et
de quibuscumque eorum introitibus aptam
possit et debeat in dicta cancellaria
et tribus serraturis et clavibus ordinari.
Quarum una retinere debeat dominus potestas.
Altera dominus capitaneus et altera cancellarius
dicti communis. Et post in fine officii cuiuslibet
officialis qui inquisitiones seu cedulam
committi fecissent talis capsa aperiri
possit et debeat per duos dies ante finem
officii. Et tales inquisitiones seu ce-
dule directe per talem officialem cuius
officium finietur mitti debeat sindi-
catoribus talis officialis qui diligenter
videant et examinare teneantur
et debeant talis officialis processus seu
sententias factos seu latas talis de causa.
An omissio vel fraus aliqua sit co-
missa. Et si invenerit omissionem

Et copia inquisitionis
super delatione armorum
et etiam cedule continentes
eos armis committens
mitti debeat ad
cancellariam communis predicti

64

66

vel fraudem aliqua esset commissa, quod ipso facto et vice qualibet qui omissionem vel fraudem commisisset puniri et condemnari debeant in mille libr. den. — Declarantes decernentes quod talis capsa numquam possit vel debeat nisi dicto tempore aperiri. Pena simili cuilibet officiali vel alii cuicumque aperienti seu aperiri facienti seu claves mictenti vice qualibet de suo salario auferendorum eius tempore sindicatus. — Et simili pena puniri debeat de facto dominus potestas et omnes alii qui contra seu preter dictam formam talem capsam aperiret seu aperiri facerent seu frangeret vel ex ea scripturam aliquam extraherent seu extrahi facerent. — Et quod super hiis omnibus quibus possit et debeat sub pena sindicari et in dictis penis de facto condemnari et puniri.

De malleficiis commictendis in palatio dominorum priorum possit et debeat.

6a

b Ut mallitia non remaneat impunita que quolibet commicteretur tempore in palatio dominorum priorum artium civitatis Pisis diximus statuendum. Quod dominus potestas et capitaneus populi civitatis Pisis et uterque eorum possint, teneantur et debeant modis omnibus diligenter perquirere et super omnibus et singulis malleficiis que in futurum quolibet commicterentur in dicto palatio dominorum priorum vel de hiis que commissa essent tempore predecessoris potestatis seu capitanei. Et si reperirint aliquem mallitium aliquod commisisse, quod sub pena mille florenorum de auro pro quolibet negligente et vice qualibet de suo salario auferendorum eius tempore sindicatus possint, teneantur et debeant procedere et condemnare in penis et executionem facere secundum formam statuti dicti communis Pisis. Non obstante aliquo capitulo statutorum maxime disponente quod dictus potestas non possit cognoscere per viam inquisitionis.

De malleficiis commictendis in platea communis vel ecclesiis vel locis non possit fieri concordia

65

a Decernimus quod de quibuscumque malefitiis que commicterentur cum armis vel sine in aliquo locorum contentorum in statuto posito in libro tertio capitulo decimo de percutiente cum armis videlicet a principio dicti statuti usque ad paragrafum qui incipit. Si autem in aliqua via exeunte ad ipsam plateam etc. vel in aliqua alia ecclesia ab ecclesiis in dicto statuto comprehensis non possit nec debeat fieri concordia. Et si fieret non teneat ipso iure — Preter quod de malleficiis que commicterentur sine armis inter quoscumque continue morantes tempore eorum offitii in aliquo palatiorum contentorum in dicto capitulo videlicet a principio usque ad dictum paragrafum. Si autem in aliqua via etc. de quo casu possit fieri concordia et admictatur. — Decernentes quod quilibet malefactor qui mallitium aliquod in talibus locis vel aliquo eorum commicteret libere licite et impune possit capi et duci in fortiam domini potestatis et capitanei vel alterius officialis communis Pisis.

distinctio platee civitatis Pisis

c Cum in multis locis statutorum communis Pisis fiat mentio de platea civitatis seu communis Pisis. Cum platea ipsa propter disparationem edifitiorum facta de palatio dominorum platee et etiam de ecclesia sancti Anestasii et certis aliis domibus et etiam propter palatium novum inceptum in capite platee diximus statuendum. Quod platea civitatis seu communis Pisis sit et esse intelligatur a domibus olim Ubaldi domini Bandini et a palatio novo predicto quod inceptum est edificari in capite platee post ecclesiam sancti Laurentii usque ad ecclesiam sancti Ysidori et domos olim domini Ubeceditum domini Petri et fratrum et domum olim domini Guiglelmini Petri Guiglelmini et domum Branctoli Andreutii et domos olim domini Nicole domini Pauli. Et extra per viginti passus in quolibet redbutto et via qualibet exeunte ad ipsam plateam. Ita quod passus sit quinque pedum ad pedem communis Pisis designatum in campanili sancti Laurentii. — 69

De pena offendentis personaliter civem vel comitatensem Perusii in quacumque parte mundi.

10

Siquis offenderet aliquem civem vel comitatensem Perusini personaliter in quacumque parte mundi et postea talis offensor ad civitatem et comitatum se conferret possit ei et in eum ius dici. Ac si talis offensor dictam personalem offensam fecisset in civitate vel comitatu Perusii. Dummodo non possit inquirere [?] processum contra predictum offendentem nisi ipso existente in civitate Perusii. Nec possit procedi ad capturam talis offendentis, nisi facta plena probatione coram officiali coram quo procederetur dicto offendente capto.

De pena offendentis officialem forensem vel aliquem captum fugere faciente.

11

Quicumque de cetero committeret aliquod maleficium vel iniuria aliqua fieret in personam vel contra personam alicuius officialis forensis communis Perusii durante officio ipsius officialis seu post depositum eius officium per unum mensem vel aliquem de familia ipsius ipsius. Vel extraxerit aliquem qui duceretur occasione quacumque per familiam alicuius officialium forensium dicti communis de manibus familie predicte vel aufugere fecerit vel dederit seu prestiterit auxilium vel favorem ad predicta vel aliquod ipsorum, puniatur et puniri debeat et condempnari duplici pena, qua puniri et condempnari deberet per formam statuti communis Perusii. Statuentes quod de aut super predictis aut aliquo ipsorum, non possit vel debeat modo aliquo seu forma concordia fieri, et si fieret, non valeat nec teneat ipso iure.

De pena committentium quedam delicta nocturno tempore.

12

Statuimus quod de omnibus et singulis robbariis, rapinis, ablationibus et furtis que quolibet committerentur nocturno tempore in civitate burgis vel suburgis Perusii solvatur et solvi debeat pena quadruplicata eius, quod [?] solvi deberet pena quadruplicata per formam statutorum communis Perusii. Et in dictis capitulis et quolibet ipsorum unusquisque delinquens possit et debeat in dicta pena quadruplicata condempnari, et de ea executio fieri cum effectu. Decernentes quod super huiusmodi delictis vel aliquo ipsorum non possit vel debeat fieri vel admicti concordia ullo modo. Et si fieret vel admicteretur non teneat ipso iure.

De pena committentis adulterium.

13

Quicumque in concordia cum aliqua adulterium commiserit puniri debeat in ducentis libris, et super tali delicto possit fieri concordia, et admicti debeat. Et intelligatur adulterium fore commissum si mulier in iudicio confessa fuerit adulterium, concordiam dicitur esse commissum. Quando autem adulterium fuerit perpetratum vel commissum concordia locum non habeat nec admicti debeat quoquo modo. Et quilibet delinquens vice qualibet puniri possit et debeat in quingentis libris denariorum.

De pena scalam ponentis domui alicuius monasterium murum seu fenestram.

18

Siquis posuerit scalam fumis vel lignaminis ad fenestram alicuius domus vel ad murum alicuius, vel ad monasterium et intraverit vel intrare conatus fuerit quacumque de causa capite puniatur.

Quando puniantur quedam mallia inter coniunctos commissa.

14

Cum extrema cuiusdam capituli positi in tertio libro voluminis statutorum communis Perusii. Sub rubrica quod non puniantur quedam mallia inter coniunctos commissa etc. Sub capitulo quinquagesimo septimo quedam malliorum imprimitur. Statuatur volentes dictum capitulum in aliquibus corrigere, dicimus statuendum. Quod ipsum capitulum in paragrafo qui incipit Si autem mallia commissa fuerint sine ferro etiam cum effusione sanguinis et cetera. Sic sit et intelligatur esse correctum videlicet ubi disponitur quod talia mallia in dicto paragrafo contenta non puniantur, intelligantur quando vir vel masculus

percuteret feminam nisi probaretur quod causa commictendi adulterium maleficium commisisset. Alia vero maleficia que secundum formam dicti capituli paragrafi sint impunibilia puniantur et puniri debeant secundum formam statutorum communis Pisani perinde ac si facta essent contra alias personas non coniunctas. nisi talia maleficia facta fuerint manu vacua. Per concordiam tamen remictatur et remicti possit et debeat tota pena soluta tamen gabella debita secundum formam statuti communis Pisani in illa quantitate quam solvi deberet quando tota pena remictitur per concordiam secundum partem. aliquo non obstante.

De pena homicidii et de puniendis homicidas capientibus vel offendentibus vel vulnerantibus aliquem in platea.

16

Cum homicidii facinus cuncta scelera exsuperet vel excedat. Duximus statuendum. Quod de quolibet homicidio quod commicteretur in seu contra personam civis comitatensis vel forensis duplicetur et duplicari debeat pena. Et commictens ipsum homicidium condempnetur et puniatur condempnari et puniri debeat pena dupli qua puniri deberet secundum formam aliorum statutorum communis Pisani. Salvo et expresse reservato quod de homicidio quod commicteretur in platea communis Pisani vel prope ipsam plateam per viginti passus sit et esse debeat pena capitis. Et quod cuilibet sit licitum et permissum persequi et capere et captum ducere et mictere in fortiam communis Pisani quemlibet homicidium commictentem in ipsa platea vel prope per viginti passus et quemlibet alium qui cum aliquo genere armorum in ipsa platea vel prope per viginti passus aliquem quolibet vulneraret. Et si contigerit quod talis qui persequeretur homicida vel qui vulnerasset aliquem in platea ut supra et talem caperet seu duceret et in persequendo capiendo aut ducendo quolibet eum offenderet ex occasione vel causa talis offensionis nullatenus puniri seu condempnari debeat quoquo modo. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Adhoc ut platea ipsa tamquam vere securitatis asilum ab omnibus venerabiliter conservetur aliquo non obstante.

Quod exbanniti seu condempnati pro maleficio certis locis commisso rebanniri non possint nisi certa forma servata.

17

Si quis esset vel erit exbannitus vel condempnatus communis Pisani pro aliquo maleficio vel delicto quod commicteretur in aliquo locorum contentorum a principio capituli statutorum dicti communis de quo supra fit mentio in capitulo quod incipit quod de excessibus maleficiis que commicterentur in platea etc. videlicet a principio dicti capituli positi libro tertio sub rubrica de portantibus cum armis etc. de tertio capitulo usque ad paragrafum dicti capituli qui incipit Si autem in aliqua via exeunte etc. nunquam possit seu debeat modo aliquo causa seu forma rebanniri nec ad gratiam et benivolentiam communis Pisani admicti vel quolibet tempore vigore cuiuscumque statuti vel reformationis dicti communis exponentis de rebannitione exbannitorum seu condempnatorum in aliquo casu. Nec vigore cuiuscumque generalis arbitrii adtemptare generalis vel alterius cuiuscumque consilii communis seu populi Pisani. quod concessum esset seu concederetur imposterum sub quacumque verborum conceptione nisi in generali additionata facta fuisset expressa mentio et nominatio et specialis expressio super rebannitione talis exbanniti rebanniendi. Et si secus vel aliter fieret non teneat ipso iure. Et quilibet contrafaciens ipso facto incidat in pena quingentarum librarum denariorum. Salvo et expresse reservato. Quod quicumque exbannitus et condempnatus dicti communis presens vel futurus interficerit aut vivum in fortiam communis Pisani duceret seu consignaret aliquem rebellem communis Pisani presentem vel futurum quod sit eo ipso et esse intelligatur exemptus rebannitus et eum rebannimus et absolvimus exnunc ab omni banno et condempnatione cuiuscumque. Et quod eius condempnatio quelibet per officiales camerarii et quelibet eorum solum vita fide de consignatione et interfectione talis rebellis possit et

debeat cassari et cancellari. Et ex nunc quecumque processum et condempnationem cuiuslibet cassamus et cancellamus. Non tamen sit licitum vel permissum alicui exbannito seu condempnato rebannire qui aliquem rebellem vivum duceret seu consignaret, set eum eligi vel rebannire aliquem exbannitum et condempnatum seu exbannitum tantum seu condempnatum tantum communis Perusii aliquo colore quesito. Sed solummodo rebannitionis beneficium sibi, et non alteri possit et debeat oppitulari in quolibet casuum predictorum. Et si contra predictorum continentiam aliquid fieret ex nunc eo ipso decernimus non valere. Et nichilominus quilibet contrafaciens incidat in dictam penam per quemlibet officialem communis Perusii auferendam. Aliquo non obstante.

78 Et domus committentium maleficium in certis locis distrui debeat sub certa pena.

Statuimus quod committens aliquod homicidium vel aliud delictum seu maleficium in personam alicuius cum aliquo genere armorum cum sanguinis effusione in locis comprehensis in proxime precedenti capitulo et capitulo dicti statuti vel in aliquo ipsorum, ultra determinatam penam per formam dicti statuti et presentis statuti debeat domus ipsius in civitate Perusii vel eius comitatu et districtu funditus distrueri et demoliri. Et si domum non haberet in civitate Perusii sed haberet poderia et possessiones in civitate vel comitatu Perusii possint et debeant destrui et devastari funditus per quemlibet officialem communis Perusii tunc dictorum delictorum et malleficiorum cognoscentem infra octo dies a die commissi delicti. Pena cuilibet officiali negligenti ad predicta mille librarum denariorum de suo salario retinenda cum tempore sindicatus. Super quo possit et debeat specialiter sindicari. Pena similiter auferenda per maiorem sindicum ad sindicatoribus ipsius si in sindicando fuerint negligentes.

79 Et per sindicum communis Perusii pro maleficiis aliquibus seu delictis vel contra non possit fieri concordia.

Item malleficia puniantur. Dicimus statuendum. Et per sindicum communis Perusii vel per aliquem magistratum civitatis nomine dicti communis non possit seu debeat quoquo modo iure causa seu forma quocumque aut qualicumque directe vel indirecte alicui communi corpori collegio vel universitati vel singulari persone fieri concordia super aut de aliquo processu criminali seu contentis in eo pendente seu qui penderet in posterum coram quacumque et quovis iure vel modo in curiis dominorum potestatis capitanei maioris sindici vel alterius eorum vel alicuius officialis communis Perusii quovis officio fungeretur. Et si fieret talis concordia sit ipso iure nulla. Et nulli possit seu debeat in iudicio vel extra quolibet oppitulari. Aliquo alio capitulo statutorum communis Perusii in contrarium vel aliter disponente quolibet non obstante.

80 Et nulli exbannito concedi possit vel debeat salvus conductus vel securitas aliqua.

Statuimus quod per dominos priores artium vel alios magistratus vel per dominum potestatem capitaneum vel aliquem alium officialem communis Perusii presentem vel futurum non possit seu debeat ullo modo vel quovis colore quesito quocumque aut qualitercumque dari seu concedi aliqua securitatis litera vel salvus conductus alicui exbannito vel condempnato dicti communis coram quacumque presenti vel futuro quolibet veniendi ad civitatem vel burgos Perusii seu standi et morandi in civitate vel burgis predictis modo aliquo seu forma sub pena et ad penam mille librarum denariorum pro quolibet et vice qualibet de facto auferendis per maiorem sindicum. Et si officialis forensis fuerit de suo salario auferendis cum tempore sindicatus ad instantiam cuiuscumque. Et nichilominus talis litera sive salvus conductus non teneat ipso iure. Et quod super predictis

omnibus quilibet contrafaciens possit et debeat specialiter sindicari. pena similiter a sindicato ribus auferenda si in premissis negligentes fuerint vel remissi.

De pena advocati procuratoris vel alterius cuiusque de certa litis parte tractantis vel emtionis seu alio recipientis ius seu actionem de quo lis vel controversia fuisset vel esset.

81.

Statuimus quod advocatus procurator vel quicumque alius quolibet cum aliquo paciscens de quota litis vel emens seu quovis alio titulo recipiens vel acquirens, aut eum recipi vel acquiri faciens ius aliquod vel actionem de quo seu qua lis vel controversia aliqua fuisset vel esset, et occasione talis pacti emptionis receptionis vel acquisitionis lite fecerit seu fieri fecerit quocumque modo, et probaretur, condempnari possit et debeat communis Perusii per dominum potestatem dominum capitaneum dominum executorem vel alterum eorum ex officio vel ad instantiam cuiuscumque in duplo extimationis iuris vel actionis vel rei empte vel titulo donationis vel alio suscepte seu pacti. Et pro falso et etiam mitrari debeat et mitratum ferre tubis precedentibus per totam plateam civitatis Perusii. Et si officialis in condempnando aliquem contrafacientem in premissis vel aliquo premissorum seu exequendo fuit negligens vel remissus ipso facto et vice qualibet incidat in penam quingentarum librarum de suo salario auferendarum eius tempore sindicatus.

De pena officialis forensis registrari non facientis per supra condemnationes in camera conservatorum et massariorum

82.

Ut efficax executio fieri possit et debeat contra quoscumque tam condemnatos quam condemnandos quicumque rationes vel etiam et ut conservatores monete seu massarii in eorum preiudicium nichil possint solvere vel aliquid credere talibus condemnatis seu imposterum condemnandis contra formam statutorum communis Perusii. Statuimus quod decetero quilibet officialis forensis communis Perusii qui condemnationem aliquam tulerit contra aliquem vel aliquos quocumque modo vel causa seu forma possit teneatur et debeat infra primam diem sub pena quingentarum librarum denariorum de suo salario auferendarum vice qualibet in cameris conservatorum et massariorum communis Perusii per notarium qui rogatus fuerit de tali condemnatione registrari et registrari facere in registris utriusque camere per ordinem alphabeti quoslibet qui per talem officialem fuerint quolibet condemnati pro aliquo maleficio crimine delicto vel quasi sub compendio describendo et describi faciendo nomen condempnati cum pronomine et cognomine loco quantitate seu qualitate condemnationis et tempore late condemnationis ad hoc ut facile valeat inveniri. Et sic possit et debeat imperpetuum observari.

Et condemnationes in membranis ligate sub tabulis per officiales forenses in fine officii restituantur.

83.

Ne de facili subtractio alicuius condemnationis in armario communis Perusii fieri possit vel fraus aliqua machinari. Duximus statuendum. Quod decetero potestas et capitaneus et quilibet alius officialis communis Perusii possit teneatur et debeat omnes et singulas condemnationes criminales quascumque quotcumque et qualescumque tulerint contra aliquem vel aliquos quocumque modo describere et describi facere in membranis et copias condemnationum penes ipsos remanere debentes, penes ipsos durante tempore officii ipsorum in fine officii eorum et cuiusque eorum tempore restitutionis librorum restituere sub tabulis ligatas et capitulatas in ordine temporis quo fuit datum, ipsas sic sub tabulis ligatas et ordinatas restituere massariis communis Perusii una cum aliis libris tempore debito, et cooperto in superficie tabule depingi faciendo arma talis officialis, qui tales condemnationes tulerit quocumque modo. Sub pena et ad penam pro quolibet negligente seu recusante et vice qualibet quingentarum librarum de salario cuiuscumque auferendarum et retinendarum eius tempore sindicatus. Super quibus quilibet possit et debeat specialiter sindicari sub dicta pena, a prefatis sindicatoribus auferenda si fuerint in sindicando et condemnando quolibet negligentes. Aliquo non obstante. Alio

De modo restituendi processus et condemnationes et libros officialium forensium tempore officii

83 C

Volentes fraudis materiam amputare duximus statuendum. Quod decetero tempore restitutionis processuum librorum et condemnationum sindicorum potestatis, capitanei, maioris sindici et aliorum quorumcumque officialium forensium civitatis Perusii, talis officialis qui talem restitutionem faceret seu fieri faceret teneatur et debeat tales libros processus et sententias sigillatos suo sigillo necnon sigillo cancellarii comunis Perusii restituere et assignare seu consignari facere massariis comunis Perusii. Et in casu quo sindicatores talis officialis opus haberent videndi seu examinandi tales libros processuum sive condemnationum quod eis liceat quosque videre et examinare prout fuerit oportunum. Et demum expleto sindicatu eo die vel ante tales libros et condemnationes sigillo talis officialis seu sigillo consultoris talium sindicatorum si officialis abesset et sigillo dicti cancellarii sigillatos restituere massariis dicti comunis. Qui massarii teneantur et debeant condemnationes predictas et consignare officialibus armarii dicti comunis prout expedit consuetum. Libros autem et processus restituere debeant successori talis officialis tempore debito et consueto. Ita tamen quod ante restitutionem huiusmodi per ipsum cancellarium videri debeant si sigilla essent in parte aliqua devastata. Et si devastata reperirentur in parte aliqua, quod ipsi massarii ipso facto et iure qualibet puniri et condemnari debeant per officialem cui talis restitutio fieri debet in mille libris denariorum. Pena similiter officialis auferenda si officialis fuerit negligens in puniendo et exigendo quolibet vel remissius. Aliquo non obstante.

De nullus qui esset exbannitus vel condemnatus vel cum armis inventus possit ad aliquod officium eligi per se vel alium.

84

C Scientes cum mala consuetudine sit inducta, quod exbanniti seu condemnati, vel reperti cum armis variis coloribus in ambaxiatores seu castellanos vel ad aliud officium cum salario ac comunis Perusii proprio assummuntur, ne talis invalescat consuetudo maligna. Quod decetero nullus qui esset vel erit impositus exbannitus seu condemnatus dicti comunis pro aliquo crimine delicto vel quasi quacumque ratione vel causa vel qui esset cum armis inventus vel erit in futurum possit vel debeat per se vel alium eligi vel assumi directe vel indirecte vel quovis colore quesito ad aliquod officium seu ambaxiatam vel exercitium aliquod cum salario vel emolumento sustinendo de publico, nisi postquam solverit condemnationem per octo dies. Dummodo tamen post dictum tempus nec ante occasione vel causa compensationis seu restaurationis quantitatis pecuniarum vel aliarum eorum occasione solute in comuni, directe vel indirecte non possit eligi deputari ad ambaxiatam vel officium aliquod vel exercitium vel assumi aliquo colore quesito: vel aliquid propterea vel ob id sibi vel alteri pro eo, seu eius occasione vel causa dari vel concedi debeat quoquo modo de pecunia comunis bonis vel rebus dicti comunis quocumque aut qualitercumque. Et si secus vel aliter fieret, quod actum fuerit non teneat ipso iure. Et quilibet contrafaciens ipso facto incidat in penam quingentarum librarum. Super quibus priores et camerarii et alii magistratus dicte civitatis si contra fecerint in aliquo possint et debeant specialiter sindicari et de facto puniri per maiorem sindicum in dicta pena eidem si neglexerit ipso facto de suo salario eius sindicatus tempore auferenda. Et si conservatores vel massarii aliquid alicui solverint contra dictam formam incidant in dictam penam. Et nichillominus de eorum proprio solvisse intelligantur. Aliquo non obstante.

[illegible]

86

A C De removendum quelibet pericula et civiles discordias que ex armorum libertate sepenumero in civitate emergunt

consueverit duximus statuendum. Quod de
cetero nulli magistratus Civitatis
Pisarum quovis fungeretur arbitrio vel
officio, seu potestate, etiam ex arbitriis
emanantibus quolibet ab adunantia generali
sit licitum vel permissum concedere vel
quolibet dare alicui licentiam aliquam seu
facultatem arma portandi per civitatem bur
gos vel suburgos pisarum, aut per castra co
mitatus pisarum aliquo iure vel modo, vel
quovis colore quesito quomodocumque
aut qualitercumque, nisi primo et ante omnia
in adunantia generali artium et artificum
Civitatis pisarum facta fuerit specialis pro
posita et declaratio cause et nominis
cui et quare concedi debeat et possit.
Et aliter vel alio modo non. Non obstante
quod aliquis magistratus haberet pote
statem generalem vel arbitrium aliquod
generali, etiam concedendi statuta vel corri
gendi vel aliud quocumque modo, cum
clausulis generalibus derogatoriis vel sus
pensivis vel specialibus quocumque modo.
Et si secus fieret ipso iure sit nul
lum. Et nichillominus contra vel
preter dictam formam vel secus conce
dens ipso facto et iure qualibet incidat
in penam Quingentarum librarum. Et
siquis officialis observaverit huiusmodi
licentiam ipso facto et iure qualibet incidat
etiam in dictam penam de suo salario aufe
rendam eius tempore sindicatus. Sta
tuentes quod presens capitulum non possit
in aliquo tolli vel suspendi, vel ei
derogari quolibet vigore cuiuscumque ar
bitrii quod concederetur imposterum genera
liter vel specialiter per adunantiam generalem,
nisi de eo fuerit in adunantia facta
specialis propositia et inde consultum. Et
aliter vel alio modo non. Et secus facta
non teneant ipso iure. Et siquis
inventus fuerit arma portare contra
vel preter formam statutorum presentium vel aliorum
hactenus editorum. quod ipso facto possit
et debeat puniri in penis prout
continetur ex serie presentium statutorum
in presenti volumine contentorum. Ali
quo non obstante.

Cartas Cxxij